

༩༥༩

བྱུང་ཆ་བཟུང་ཁྱེད་ཀྱི་གཞུང་འབྲུམ།

བྱུང་ཆ་བཟུང་ཁྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་

ཨེང་ཕྱིན་ཀྱི་གཞུང་འབྲུམ་ཆོས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་

༩༩

༩༩། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་
འབྲུག་བཞུགས་སོ།

མཛད་པ་སོ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

༡༩༩༩---༡༩༩༩

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་ཆེན་པོ་ཡང་།

SJRB-0371

བཀ་ཤིས་རྒྱན་པོའི་ཤིང་དཔར་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྐྱེད་སྤྱོད་
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཆོས་སྤྱི་ཁབ་ཤིས་ལུལ་དེབ་ཏུ་བཞོས།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༡༩༩༩ ཟླ་དང་པོར་གསར་ཏུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་བྱ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་བྱ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

པར་རྒྱན་གྱི་བདག་དབང་མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

དཀར་ཆག

མངོན་པ་པོ་འོ་སྟོན་མངོན་བསྟུས།	iii
ཁྱ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བ་ཤད།	vi
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད།	༡
དང་པོ། བྱང་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་བསྟན་པའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༡
གཉིས་པ། སྤྲིག་པ་བཤམས་པའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༣༧
གསུམ་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༥༠
བཞི་པ། བག་ཡོད་བསྟན་པའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༤༠
ལྔ་པ། ཤེས་བཞིན་བསྟངས་པའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༧༩
དྲུག་པ། བཟོད་པ་བསྟན་པའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༡༡༥
བདུན་པ། བརྩོན་འགྲུས་བསྟན་པའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༡༥༤
བརྒྱད་པ། བསམ་གཏན་བསྟན་པའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༡༩༣
དབུ་པ། ཤེས་རབ་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༣༡༤
བརྩ་པ། བསྟོ་བའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༣༣༠
ཚད་མ་མངོན་རྣམ་བཤད།	༣༣༩
དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༣༤༠
གཉིས་པ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༤༠༧
གསུམ་པ་གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ལེ་འཁྲུང་འགྲེལ་བ།	༤༥༧

བཞི་པ་དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྒྲུབ་བརྟགས་པའི་ལེ་ལྷུང་འགྲེལ་བ།	༥༡༩
ལྷ་པ་གཞན་སེལ་བརྟགས་པའི་ལེ་ལྷུང་འགྲེལ་བ།	༥༡༩
བྱག་པ་ལྟག་ཚད་བརྟགས་པའི་ལེ་ལྷུང་འགྲེལ་བ།	༥༢༡
རྒྱལ་ཚབ་ཚས་རྩེ་སྤེལ་བྱས་པའི་ཚད་མའི་བརྟགས་བྱས་ཆེན་མོ།	༦༠༠
པར་བྱས་སྟོན་ཆིག་.....	༦༩༩

མཛད་པ་པོ་དེ་སྟོན་མཛོད་བསྟུན།

དགའ་ལྷན་ཁྱིམ་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་
(ལྷ་ལོ་༡༣༤༩)ལོར་གཙང་ཉང་སྟོན་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡབ་སྟོན་པོ་ཟླ་ཡི་རིགས་རྒྱུད་ཉ་དཔོན་པ་དང་།
ཡུམ་རྫོང་མོ་ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས།

དགའ་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྟེང་དུ་མཁན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
མཆོན་ལ་དར་མ་རིན་ཆེན་གསལ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་བྱང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་
སོགས་བསྐྱབས། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྫོང་དང་། རྩེ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ཅུ་སྟོ་གོས་
དང་། ཉ་དཔོན་པ་སོགས་ལས་བྱམས་ཆོས་དང་རིགས་ཆོགས། མངོན་པ་གོང་འོག །ཆད་མ་སྟེ་
བདུན། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་བྱོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་གསང་སྟགས་
ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཡང་མཁས་པར་སྦྱངས། དགའ་ལོ་ཉིར་ལྷ་པར་ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་
བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། རེད་འདའ་བ་གཞོན་ཅུ་སྟོ་གོས་ཀྱིས་ལས་སྟོན། གངས་ཅན་པ་ཀུན་
དགའ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་མཁན་སྟོན་དགེ་འདུན་གངས་ཆང་གི་དབུས་སུ་བསྟེན་
པར་རྫོགས། ས་སྦྱ་དང་། གསང་བྱ། ཅིད་ཐང་སོགས་སུ་དཀའ་བཅུའི་བྲ་སྟོར་མཛད་དེ་མཁས་
པའི་གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་དཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཡང་ཐོགས། ལོ་རྒྱས་ཐོག་དཀའ་བཅུའི་
བྲ་སྟོར་མཛད་པའི་སྟོན་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས།

འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྟན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱུད་རིང་པོ་ནས་གསན་ཅིང་
དབུས་བྱོགས་སུ་བྲ་སྟོར་དུ་ཕེབས་པ་ན་ཅོད་པ་དང་དོགས་པ་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩེ་
ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གཉལ་སྟོད་ར་གྲོང་དུ་སྟོན་པའི་ཆོགས་བརྒྱ་ལྷན་དུ་མ་ལ་བཀའ་ཆོས་གསུང་
བཞིན་པ་དང་དངོས་སུ་མཇལ་ཉེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཁྱི་བ་དུ་མ་
ལུལ་བ་ལ་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དཀའ་གནས་དོགས་སེལ་གྱི་ལན་ཐོགས་མེད་དུ་གནང་བ་

དང་། རྩེ་སྤྲོ་མའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དཔགས་པར་དགའ་བས་ཡིད་དབང་
མེད་དུ་འཕྱོག་སྟེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་བྱག་བྲས། རྩེ་ས་སུ་འཛིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སྟོབ་
མའི་གཙོ་བོར་གྱུར།

དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྟགས་གྱི་བཀའ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་
མདོ་སྟགས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་སྟོགས་པ་མེད་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོར་གྱུར། རྩེ་འོ་སྟོབ་
མ་མང་པོ་འདི་བའི་སྟོབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་བུ་སྟོབ་རྣམས་ལ་དབུ་ཆད་སྟོགས་གྱི་བཀའ་ཁྲིད་ཀྱང་
མང་དུ་གནང་།

རྩེ་སྤྲོ་མས་འཕྱོག་རི་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤིང་བྱག་འདེབས་མཛད་དུས་
ལས་ཁྲུང་མཐའ་དག་གི་སྟགས་འགན་བཞེས་ཤིང་ལེགས་པར་བྱུང་བར་མཛད།

རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་བུ་སྟོབ་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་གདན་འདྲེམས་པའི་
དབུས་སུ་རྩེ་འདི་ལ་དབུ་ལྷ་དང་སྤྱུ་བེར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་དོན་གྱིས་
གོ་བར་མཛད་ཅིང་། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་རྩེ་ས་སུ་སྟོབ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་མགྱོན་
གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱང་ལོ་ར་དབུག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་མག་(བྱི་
ལོ་༡༧༩༩)ལོར་དགའ་ལྡན་ཁྲིར་ཐེབས་ཏེ་གདན་ས་བསྐྱངས།

ཁྲི་ལ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རིང་གཞི་གསུམ་གྱི་བྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་འཆད་ཚིད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། མདོ་སྟོགས་གཞུང་ཆེན་མོའི་འཆད་ཉན་དང་།
སྟགས་སྟོགས་སྟེ་དང་བྱུང་བར་དུ་གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་དབྱེས་རྫོང་དུས་འཁོར་རྣམས་གྱི་
ཅ་བཤད། རིམ་གཉིས་གྱི་ཁྲིད་སྟོགས་རྩེ་སྤྲོ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་ལུང་རིགས་ཁྲི་
མ་མེད་པའི་སྟོན་པ་འཆད་པར་མཛད་པས་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱུང་བར་མེད་པ་ལྷ་སྤར་གྱུར་ཏེ་རྩེ་
སྟོབ་མ་ཡོངས་གྱིས་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འབྲུ་བར་སྤྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བར་མཛད།

མེ་ར་དང་འབྲས་སྤྱངས། གསང་ལུ། འོལ་ཁ། གནས་སྤྱིང་སྟོགས་སུ་འདེབས་ཏེ་གཏུག་
མར་གནས་པ་དང་སྟོགས་ནས་ཐེབས་པའི་དགེ་འདུན་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་སྟོང་སྟག་བརྒྱལ་བ་ལ་
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ། དབུ་མ་ཅ་འཇུག །འད་རེས་རྣམ་འབྱེད་སྟོགས་མདོ་སྟོགས་གཞུང་ཆེན་

མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་དོགས་གཅོད་མཛད། ཡི་དམ་གསང་བ་དེ་འཛིགས་གསུམ་གྱི་བཤད་ཁྱིད་དང་། དབང་ལུང་མན་ངག་རྩེས་གནང་སྟོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན་གྱི་སློན་ས་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་དཔལ་གསང་བའི་བདག་པོས་ལུང་བསྟན་པ་བཞེན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྩེ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྱིའི་བསྟོ་བཞག་གནང་ཞིང་རང་ཉིད་ལུང་བཞུགས་ཀྱིས་ཟབ་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཚུ་གྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༩)ལོའི་ཆུ་ཁྲ་པར་ཅེ་པོ་ཏ་ལར་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།

སྟོན་མ་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་རྩེའི་དངོས་སྟོན་པལ་ཆེ་བ་འདི་བའི་སྟོན་མར་ཡང་གྲུང་ཅིང་། མཁས་པ་རིན་ཆེན་བགྱིས། བཤ་ཆེན་བྱམས་པ་གྲིང་བ། རིན་ཆེན་དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་མང་དུ་བྱུང་།

གསུང་རྩིས་ལ་ཆད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། ཆད་མ་རྣམ་དེས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཆད་མ་རིགས་ཐེགས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད། ཆད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་བ། མདོན་བ་ཀུན་བདུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱུ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐོང་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བཞེན་བརྒྱུ་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ལྷོད་འཇུག་ཆེན་མའི་རྣམ་བཤད། ལྷོད་ལྷ་མའི་ལྷོ་ཆེན་པོ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་པ་དང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་བསྟན་དོན། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བསྟན་དོན། རྩེའི་གསུང་ཐེན་གྱིས་སུ་མཛད་པ་སྣ་ཆོགས་པ་བཅས་ཁྱོད་བསྟོན་གསུང་རྩིས་པོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩིས་སྒྲིག་པས་བདུས་བསྒྲིགས་བྱས།

༢༠༢༡༠༡༡༩ ལ།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

ཐོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྡོད་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་བློན་ལས། ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བརྩུང་དང་འགྲོ་བ་མེད་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་རྟུ་རྟུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྤྲིག་པས་བཅུ་ཁྲི་པམ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་ནའང་། རྩལ་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མེད་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེད་ཀྱི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརྒྱལ་དུ་བྱིན་ཟེན་བ་དང་། ལྷག་འགྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརྒྱལ་དུ་འགྲོ་ཉིང་ཡོད་པར་བརྟེན་རྩལ་རབས་འདིའི་ཐོད་མི་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བཙོན་དགོས་པ་ནི་རྩལ་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བརྒྱལ་དུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཙོང་སྤྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཆགས་དང་སྤངས་སྟོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཙོང་སྤྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།

དེར་རབས་ཀྱི་འབྲུལ་ལས་སྐབས་བདེ་དུ་བྱིན་པ་དང་བསྐྱེད་ནས་གསར་དུ་ཙོང་སྤྲིག་བྲས་པའི་དེབ་དང་འབྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བཤལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྤངས་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྱེད་དང་ཞུ་སྤྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཙོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཆབས་ཆེ་བའི་སྟོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྐྲེས་སྤྱད་དང་བཟོ་བཙོས་མེད་པར་སོར་འདོག་གིས་བདག་ཉར་བྱེད་རྒྱ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཙོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱ་ཏུ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

འདི་ག་ཙོང་སྤྲིག་ཁང་ལ་མཆོན་ན། པར་གཞི་ཆད་ལྡན་ཞིག་མ་བྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་ཙོང་སྤྲིག་བྱེད་རྒྱ་ཅི་དོན་དུ་འཇིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འབྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་རུས་ཤིག་སྤུར་བཞིན་ཡོད།

མ་བྱིར་ཡིག་རྩོར་མཛོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཙོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྲས་ཡོད་ལ། མ་བྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་སྐྱག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འབྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་

མཆན་བཞོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་གེལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྒྱར་གྱི་སྐབས་མཆན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་བྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གངས་དང་མདུན་རྒྱ་བ་ཡིག་ཐེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་བྱུང་བ་རེ་བྱང་བྱང་ཡོད་ནའང་བྱིས་སུ་དཔེ་བསྐྱར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།

ཙམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་ཙམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེ་བཞེས་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་སྟོན་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཔྱད་སྒྲུས་སུ་རྟགས་འདིའི་ནང་དུ་བརྒྱུག་པ་ནི་མ་བྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཔྱད་སྒྲུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཔྱད་སྒྲུས་སུ་རྟགས་ཀྱི་འདི་བཞོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་པའི་ཡི་གེ་འཕམ་ཆོག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཞོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཞོད་ཡོད་པས་མཆན་གངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྟེན་སྟོང་གི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྐྱོད་དང་ཐད་སྟོར་སྐྱོངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་ཀྱི་འདི་བཞོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།

མཐའ་མཆན་ཞོག་སྐབས་དེ་བ་དེ་དཔེ་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་ཆེ་དེའི་མ་བྱིར་བརྒྱང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་བྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ། ཞོ་ལ། སྐུ་འབྱུང་། ལྷ་བྱང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོ་ལ། སྐུ། ལྷ། སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁོད་དུ་རྟགས་ཙན་ ***བསྐྱབས** ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་བྱིའི་ཡིག་འོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བསྐྱར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ ***** འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཆོག་མཆོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཙན་ **-བསྐྱབས** ལྟ་བུ་བྱུང་ཆེ་བསྐྱབས་ཆད་པ་དང་། **+བསྐྱབས** ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྐྱབས་སྐྱུག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།

དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། **མ་བྱི། ༤༤ན་ན། བསྐྱབ** ***བསྐྱབས** **སྐུ། ༡༠༣ན་ན།**
ལྷ། ༡༡༠བ་ན། བསྐྱབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཆེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། **མ་བྱིའི་ཤོག་གངས་**

༥༥མདུན་ངོས། ཡིག་ཐེང་༥པ་ན། བསྐྱབ་ཅེས་གྲིས་ཡོད་པ་མཆོན་ཞིང་། *བསྐྱབས་ བེ་མ་གྱི་འི་
ཡིག་ཞོར་བསྐྱབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྤྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བཅས་ཡོད་པ་མཆོན་གྱིད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་
གཞུང་དེའི་ཐད་གྱི་སྐྱེ་འབྱུང་པར་མའི་ཐྲེབ་གངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཐེང་༦པ་ན། ཟླ་བ་
པར་མའི་ཐྲེབ་གངས་༡༡༠རྒྱ་བ་ངོས། ཡིག་ཐེང་༣པ་ན། བསྐྱབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་ཞོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་
སོགས་གཟིགས་ཆེ་ཀུན་པན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱ་བ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཐེན་ཐུག་
རྣམས་ནས་འདི་གའི་ཚུམ་སྤྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་དོ་སྣོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་དེ་བསྐྱུལ་ཞུ་
རྒྱ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྲོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྤྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤྲུས་
ཀ་ཐེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུམ་སྤྲིག་ཁང་ནས།

བྱི་ལོ་༢༠༢༠ལྷ་མོ་ཆེས་༡༥ལ།

༣༡ ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་
བཤད་རྒྱལ་སྤུངས་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༡༣། ༄ེ་བཙུན་དམ་པ་སྤྲུགས་ཇི་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་
གྲུས་་་བར་སྤྲུག་འཆའ་ལོ། །གང་གི་མཁུན་པ་ཉེས་པ་ཀུན་ཟད་མཆེན་དཔེའི་
དཔལ་འབར་སྤྱོ་བཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆོས་དབྱེད་ས་མཁར་འཕགས་ཏེ། །སྤྲུགས་ཇི་
ཆེན་པོས་ཡན་པག་དྲུག་ཅུའི་གསུང་གི་འོད་ཟེར་མཐའ་ཡས་འགྲོ་ལ་བྱི་མེད་རབ་
འགྲོ་ཞིང་། །ལྷན་གྱིས་བྱུང་ཅིང་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་མཛད་པ་བཟང་པོས་མཐའ་ཡས་
འགྲོ་བའི་ལུན་པ་སེལ་མཛད་པ། །སྤུང་དབང་རྣམས་དང་བླ་མ་སྤྱེས་ཆེན་འཇམ་པའི་
དབྱེད་ས་ཀྱི་ཞབས་ལ་བདག་ནི་གྲུས་་་བར་སྤྲུག་འཆའ་ལོ། །རང་ཉིད་ཆེ་རབས་
ཀུན་ཏུ་འཕྲིས་ཕྱིར་དང་། །སྐལ་མཉམ་གཞན་ལའང་ཕན་པར་འགྱུར་སྟམ་དུ། །བྱལ་
སྤྲུག་དམ་པའི་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པ་ཡི། །ཆོག་དོན་མཁས་པའི་བཞེད་པ་བཞིན་ཏུ་
བྱི། །རང་ལྟ་མཆོག་འཛིན་ཞགས་པས་བཅིངས་པ་ཡིས། །དམན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པ་ལ། །ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་དགོས་ཞེས། །བཞེད་པ་ལོག་པར་
འཆད་རྣམས་བསལ་གྱིས་ཉོན། །

༡ མ་ཐྱི། སྒྲ། ལྷ། ཉན་ཉན། དར རོངས། ཉན་ཉན། དཔ

१ མ་ཁྱི། །ནངས། །སྒྲ། །ནགས། །བླ། །ནུས། །པར། །ཞོལ། །ནངས། །པས།

དེ་ལ་འདིར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐྱེད་པ་བྱངས་མེད་དུ་མར་སྦྱིན་སོགས་པར་
ཐིན་ཀྱི་སྦྱོད་པས་ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་པར་བྱས་ཤིང་། མཐར་མཛོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར་བར་མཛད་དེ།
དང་པོར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་ལན་གསུམ་དུ་བསྒྲས་ཤིང་རྣམ་པ་བཅུ་
གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བར་མཛད་དོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྒྱད་སྟོན་པ་ཁ་ཅིག་ལ་ནི་
བདེན་པ་བཞི་བསྟན་པ་ཅས་ཀྱིས་ཀྱང་། རྟེན་འབྱུང་སྟོས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཁོང་
དུ་རྒྱད་པར་འབྱུང་ལ། མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། རིགས་པ་དུག་ཅུ་
པའི་འབྲེལ་བ་སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་
སྟོད་རྣམས་ལས་དངོས་སུ་ཡང་བདག་མེད་པ་མོ་ལན་དུ་མར་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་
མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་སོགས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་རྒྱས་པར་
སྟོན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐྱོར་བར་མཛད་དོ། །དེ་ནས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་
ཆེན་པོ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་འཁོར་ལོའི་གཏམ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
གསུམ་པ་བསྐྱོར་བར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་སྦྱིར་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་
འབྲེལ་ཞིང་། བྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྟོད་ཀྱི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་བཀྲལ་
ནས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གཅིག་
སངས་རྒྱ་བའི་ལམ་ཀྱི་ཡན་ལག་། རི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཏན་
ལ་འབེབས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་སྦྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི་གང་བཤད་པར་བྱ་བའོ། །

བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཛད་པ་པོ་ནི་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཞི་བའི་ལྷ་གསུང་

རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྫོགས་ཤིང་། བདག་པ་ས་གཞན་གཅེས་
པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་བདེ་བ་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་
གཞན་གྱི་ཕན་བདེ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ། བྱད་པར་དུ་རྣམ་འབྱོར་སྒྲུ་མེད་གྱི་
ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་གྱི་སྦྱོད་པ་སྦྱང་པའི་སྟོན་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རྫོགས་པར་
མཇུག་པ་དེ་ཉིད་དོ། །

༼དང་པོ༽ བྱང་སེམས་གྱི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པའི་ལེ་ལུའི་འགྲེལ་བ། ༽

དེས་མཇུག་པའི་བསྟན་བཅས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་
བཞི། མཆན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་བྱུག་། གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི།
རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་བཞི་ཡོད་པ་ལས་སྤྱི་ཉིད་སྐད་དུ། བསྟན་བཅས་འདིའི་
མིང་པོ་རྒྱ་ནི་བོད་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་དང་། ས་ཏུ་ནི་སེམས་དཔའ་དང་། རྒྱ་ཆ་ནི་སྦྱོད་པ་
དང་། ཨ་བ་ཏ་ར་ནི་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །བམ་པོ་དང་པོ། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་
དང་ཞེས་སོགས་ཉེ་སྤྱོད་གང་དུ་གཏོགས་པ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དེ་ཡང་འགྱུར་གྱི་
བར་ཆད་ཞི་བ་དང་། སྡེ་སྟོན་མཐའ་དག་གི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་ཡང་། གཙུག་པོར་
མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོན་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བམ་པོའི་གྲངས་གྱི་བཤད་
པ་གོ་བར་སྦྱ་བས་མ་བཞོད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་
བྱ་བ། ལམ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོད་བརྗོད་དང་།
བཤད་པར་དམ་བཅའ་དང་། ཁེངས་སྦྱང་ཞིང་རྩོམ་པར་སྦྱོ་བའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། དགོས་དོན་དང་། བསྟན་དོན་དང་། ཆོག་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། དུལ་

ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ཅིང་སྐྱབས་སུ་སོང་བས་རང་ཉིད་སྦྱེས་བྱ་དམ་
པར་རྟོགས་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཞི་བ་དང་། མཐར་
ངེས་ལེགས་ཐོབ་ཅིང་གདུལ་བྱ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པས་ལེགས་
ཆོགས་སུ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སུ་གྱུར་པ་གཞན་
དག་ལ་ཡང་ཕྱག་འཆོལ་བ་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི། སུ་ག་ཏའི་སྐྱ་སྤངས་པ་དང་
རྟོགས་པ་གཉིས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་པས་སྤངས་པ་སྤུན་ཆོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། སྦྱེས་
བྱ་གཟུགས་ལེགས་པ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་པ་ཟད་པར་སྤངས་པས་
"ལེགས་པ་འཇམ་"མཛེས་^༡པར་གཤེགས་པ་དང་། རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་བ་
བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སྤྱར་འཁོར་བར་མི་ལྟོག་པར་གཤེགས་པ་
དང་། སུམ་པ་ལེགས་པར་གང་བ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་
པ་ཟད་པར་སྤངས་པས་མ་ལུས་པར་གཤེགས་པས་བདེ་བར་གཤེགས་པའོ། །བདེ་
བ་ནི་ལེགས་པ་སོགས་དང་། གཤེགས་པ་ནི་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སོན་པའོ། །དེ་
གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་ཆགས་བྲལ་དང་། རྒྱན་ཞུགས་ཕྱིར་འོང་
སོགས་དང་། དམན་པའི་དབྱེ་བཅོམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །རྟོགས་པ་སྤུན་
ཆོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
མཐུན་པ་དང་། མཐུན་པ་བརྟེན་པ་དང་། མ་ལུས་པར་མཐུན་པས་བདེ་བར་
གཤེགས་པའོ། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གསུམ་ལས་ཁྱད་པར་

^༡ མ་ཕྱི། ཞོལ། རྩན་ལགས། སྤྱི། རྩན་ཁྱེ། ཁྱེ། རྩན་ཁྱེ། * ལེགས་

^༢ མ་ཕྱི། རྩན་ལགས། མཛེས་ ཞོལ། རྩན་ལགས། སྤྱི། རྩན་ཁྱེ། ཁྱེ། རྩན་ཁྱེ། * མཛེས་

དུ་འཕགས་པའོ། །དེས་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་ལ་བསྟོད་པ་བསྟན་ཏོ། །དབྱིངས་
རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བྱི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
ཆོས་དགོན་མཆོག་སྟེ། དེ་གང་ལ་མངའ་བ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའོ། །སྤྱི་
གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱང་བསྐྱས་ཤིང་། ཆོག་གྱི་མས་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་འགོག་ལམ་ཡང་མཆོན་པས། སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་དང་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་དགོན་མཆོག་མཐའ་དག་ཕྱག་གི་ཡུལ་ལོ། །སྤྱིས་ནི་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སྟེ། དེ་དང་བཅས་པའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་མོ། །དེ་དག་
དང་གཞན་ཡང་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་་་སྤྱི་བྱང་པ་མཁན་པོ་དང་སྤྱི་བ་དཔོན་ལ་སོགས་
ཀུན་ལའང་སྟོ་གསུམ་གྱས་པས་ཕྱག་འཆའ་བའོ། །ཉེ་ནི་ཁྱུས་བྱས་ཉེ་ཟས་ཟ་ཞེས་
པ་ལྟར་འོག་མ་འདྲན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། བརྗོད་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། རང་བཟོའི་ཉེས་པ་སྤང་བ་
དང་། རྣོས་པ་སྤང་བ་དང་། དགོས་སོགས་བཞི་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད་
པར་བྱ་ཞེས་བྱང་ངོ་། །གང་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་དང་པོར་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད། སྤྱི་བ་སོགས་པར་སྤྱི་བྱི་སྒྲིབ་པ་
ཉམས་སྤྱི་བྱང་ས་ཉེ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་
འདུས་པའི་སྒྲིམ་མོ། །ཁྲིཀ་ཁ་ཅིག་གིས་སྒྲིམ་པ་འབའ་ཞིག་ལ་བཤད་པ་ནི་ཆོག་གི་
དོན་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་བཟོར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནམ། འདི་སྤྱི་ཞིག་འཛིན་

༡ མ་གྲི། ༣བཤན། ཞོལ། ༥བཤན། -སྤྱི་ སྐྱེ། ༤ནཤ། རྒྱ། ༤ནཤ། སྤྱི་ *སྤྱི་

པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་སྒྲིན་མེད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་
བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི་སྒྲིན་པའི་ལུང་གསུང་རབ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཆད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱས་པས་ཆོག་
གིས། འདི་བརྟེན་པས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། རྫོས་པའི་སྒྲིན་མེད་དེ་ལུང་གི་དོན་བདེ་ལྷག་
ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་མདོར་བསྟུས་ནས་ནི་འཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་།
བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
མཐར་མངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཉིང་དགོས་དང་། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྡེ་མ་སྡེ་མ་མེད་ན་མི་འབྱུང་
བ་འབྲེལ་བའོ། །རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བའི་དགོས་པ་ནི། དམ་བཅས་པ་མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཁེངས་སྤྱད་ས་ཏེ་གཞན་དོན་དུ་གཙོ་བོར་
མ་མཛད་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པར་སྒྲོ་བའི་རྒྱ་མཆན་དང་། སྐལ་བ་མཉམ་པ་
གཞན་གྱི་ཡང་དོན་དུ་འགྱུར་བར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གསུང་རབ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་ཡིན་ན། གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་
ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་འདི་བརྟེན་པས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་
ནས་དེའི་དོན་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་ཏུས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་དོན་དུ་བདག་གིས་
བསྟན་བཅོས་འདི་མ་བྱས་ཏེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་སྔོན་ཆད་གསུང་རབ་ལས་མ་བྱུང་བ་
ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་བསྟན་བཅོས་འདིར་བརྗོད་དུ་མེད་ལ། དོན་ལ་བྱུང་མེད་ཀྱང་ཆོག་
ལ་ཡི་གེ་ལྟེ་ཡང་སྤེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤེལ་སྒྲུར་མཁས་པ་འདུག་ལ་ ཡོད་པ་
མིན་ཏེ། རྒྱ་མཆན་གཉིས་པོ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཞེ་བ་ལྟ་ངས་བསྟན་བཅོས་

འདི་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤར་ཤེས་ཟིན་པ་རྣམས་མི་ཉམས་ཤིང་
འཕེལ་བའི་དོན་དུ་རང་གི་ཡིད་ལ་སྒྲོམ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཞེས་པའི་ཉེ་
ཆོག་སྒྲོམ་པ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ཐུགས་ལ་རྫོགས་པ་ལ་དགོངས་པ་འཕམ་ཡང་ན་འདི་
བརྩམས་པ་ཡིན་གྱི་རྫོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཐ་ཆོག་གོ། །རང་གི་དོན་དུ་
ཚོམ་ན་རང་གིས་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་ན་བསྟན་བཅོས་ཚོམ་པར་མི་རིགས་ལ་ཁོང་དུ་ཆུད་
ན་དེ་ཉིད་གོམས་པར་རིགས་མོད། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཅི་དགོས་ཞེན་སྒྲིན་མེད་
དེ། དགོ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སྤར་ནས་ཁྱེད་ཀྱི་ཆུད་མ་ཆད་པར་སྒྲོམ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་
ལ་བསྟན་བཅོས་སུ་བཀོད་པས་ཀྱང་ཡིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས།
བདག་གི་དད་པ་དང་ཤེས་རབ་དང་སྤྲོད་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་འབྲུག་པ་སྟན་བཅོས་སུ་
བཀོད་པ་འདི་དག་གིས་ཀྱང་རེ་ཤིག་དང་པོར་རང་གི་རྒྱུད་ལ་འཕེལ་བར་འགྱུར་ལ།
དེ་ནས་བསྟན་བཅོས་འདི་མཐོང་བའི་སྐལ་མཉམ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་
འགྱུར་རོ། །རེ་ཤིག་དང་ལ་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་”རུས་”པས་གཞན་ལ་པན་པ་འཕེན་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་དང་སྐལ་བ་
མཉམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ཅི་སྟེ་གཞུང་དུ་བཀོད་པ་འདི་
དག་མཐོང་ན་རང་ཉིད་བཞིན་དུ་དོན་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཅི་སྟེ་
ཞེས་པ་གལ་ཏེ་ཞེས་བཤད་ནས་རང་དོན་དུ་བྱེད་པ་སྤོང་བས་གྲུབ་ལ་གལ་ཏེ་གཞན་
གྱིས་མཐོང་ན་ཡང་དོན་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་ནི། དོན་འདྲ་སྟེ་དོན་ནི་གཞན་དོན་དུ་

༡ མ་ཕྱི། རབ་ཆེན། གས་ ཞོལ། རབ་ཆེན། སྐྱུ་ ༥ནམ། ལྷ། ༥ནམ། * རུས་

བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །སྲར་དགོས་འབྲེལ་གྱི་དོན་
བསྟན་པ་ཡང་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་གཞན་དག་འདུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་པ་དངོས་ལ་གཉིས། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ལ་
སྟོང་པོ་སྒྲང་བའི་ཕྱིར་བསྐྱལ་བ་དང་། སྟོང་པོ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་རྟེན་འདི་ལ་ངེས་པར་དམ་པའི་ཚོས་སྐྱབ་
དགོས་ཏེ། ཚོས་བཅོ་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་དལ་འབྱོར་འདི་ནི་རྟེན་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་
སྟེ་དེའི་རྒྱ་བསྐྱབ་པ་ཤིན་ཏུ་དགོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་ལུས་ཙམ་ཞིག་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་
ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲ་གཅིག་བསྐྱང་དགོས་ལ། དལ་འབྱོར་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ལ་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པས་གཞི་གཟུང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པས་ཐོགས་བྱས་སྟོན་
ལམ་ངི་མ་མེད་པས་མཆོམས་སྐྱར་བ་དགོས་ན་དེ་སྐྱབ་པ་ཤིན་ཏུ་རྟེན་དཀའ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་བ་བསམ་པ་ནི། དལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་རྟེན་འདི་ལ་སྐྱེས་
བུའི་འདོད་དོན་སྐྱབ་དགོས་ཏེ་སྐྱེས་བུའི་དོན་མཛོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་སྐྱབ་ཀྱས་
པའི་རྟེན་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ལ། བཙོན་པ་ཆེན་པོས་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ་གལ་ཏེ་མི་འཆི་
བའི་འདུ་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་རྟེན་འདི་ལ་ཕྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་པན་པ་མ་"བསྐྱབ་པ་
ཕྱིས་རྟེན་འདི་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། རང་ཅག་མི་ཁོམ་པའི་
གནས་སུ་གནས་པ་"ཤས་^༡ཆེ་ལ་དེ་ནས་བདེ་འགྲོའི་རྒྱ་བསྐྱབ་པ་ཤིན་ཏུ་དགོན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༡ནལ་། སྐྱེ། ༡བཤན། བསྐྱབས་ ཞོལ། ༡བལ་། ཟ། ༡བལ་། སྐྱབས་ * བསྐྱབ

^༢ མ་ཕྱི། ༡ནལ་། ཞོལ། ༡བཤན་། སྐྱེ། ༡བལ་། ཤས་ ཟ། ༡བལ་། ཤེས་

དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀའ་བ་ནི། བཞེས་སྤྱིང་ལས། རྒྱ་མཚོ་ཆེར་གཡེངས་གཉལ་
ཤིང་བྲག་པ་དང་། །རྩས་སྤལ་ཐང་པ་ལས་ཀྱང་དུད་འགོ་ལས། །མི་ཉིད་ཆེས་ཐོབ་
དཀའ་བས་མི་དབང་གིས། །དམ་ཚོས་སྤྱད་པས་དེ་འབྲས་མཆིས་པར་མཛོད། །ཅེས་
སོ། །མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་སྤངས་པ་ནི་དལ་བ་སྟེ་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ནི་བཞེས་སྤྱིང་ལས།
ལོག་པར་ལྷ་བ་འཛིན་དང་དུད་འགོ་ཉིད། །ཡི་དྲགས་ཉིད་དང་དཔུལ་བར་སྐྱེ་བ་
དང་། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པ་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ། །ལྷ་མོར་སྐྱེ་བ་སྟེན་ཞིང་སྐྱགས་
བ་ཉིད། །ཆེ་རིང་ལྷ་ཉིད་གང་ཡང་རུང་བར་ནི། །སྐྱེ་བ་ཞེས་བགྲི་མི་ཁོམ་སྟོན་བརྒྱད་
སོ། །དེ་དག་དང་བལ་ཁོམ་པ་རྟེན་ནས་ནི། །སྐྱེ་བ་ལྡོག་པའི་སྤྱད་དུ་འབད་པར་
མཛོད། །ཅེས་སོ། །གནས་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཏུ་དགོ་བ་བྱ་བའི་དལ་བ་མེད་པས་མི་
ཁོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །

འབྱོར་བ་བཅུ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས། རབ་འབྱོར་ལྔ་ནི། མི་ཉིད་དབྱས་སྐྱེས་
དབང་པོ་ཆང་། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་གནས་ལ་དང། །ཅེས་ཏེ་ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ་
ནི་མཚམས་མེད་བྱས་སམ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། །གནས་ལ་དང་པ་ནི་སྟེ་
སྟོད་གསུམ་ལ་དང་པའོ། །གཞན་འབྱོར་ལྔ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་འབྱོན་དང་
དམ་ཚོས་སྟོན། །བསྟན་པ་གནས་དང་དེ་རྗེས་འཇུག། །གཞན་བྱིར་སྟོན་ནི་བཅེ་བའོ།
ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། སོ་སའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། །བསྟན་བཅོས་འདིས་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་བསམ་པ་སྤྱོད་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྐྱེས་བྱ་
ཆུང་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྤྱོད་བ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་

བསྐྱེད་དེ་སྤྱོད་པ་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་བསྐྱབས་ནས།
སངས་རྒྱ་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་བྱང་
ཆུབ་གྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་དེའི་བན་ཡོན་ལེགས་པར་བསམས་ནས་སྤྱོ་
འུགས་ལྷག་པར་འཕེལ་བ་ཞིག་དགོས་པ་ལེའུ་དང་པོས་སྟོན་ལ་སྤྱེས་བྱ་ཆུང་འབྲིང་
གི་བསམ་པ་སྤྱོད་བ་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཆད་དོ། །དེ་ནས་བྱམས་པ་དང་སྤྱིང་རྗེའི་ཅ་
བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་གྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་འཁོར་ལོ་སྦྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་
སྤྱན་འབྱེན་པའི་གནས་ཁང་སོགས་བྱི་དོར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་འགལ་རྒྱུན་སྤྱིབ་པ་
བཞགས་པ་དང་། མཐུན་རྒྱུན་ཆོགས་བསགས་ནས་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གཟུང་
དགོས་པའི་ལྷ་མ་ལེའུ་གཉིས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལེའུ་གསུམ་པས་བསྟན་ནོ། །སེམས་
བསྐྱེད་ནས་སྤྱད་པ་ལ་སློབ་པའི་དགེ་བ་རྣམས་མི་ཉམས་པའི་ཡན་ལག་བག་ཡོད་
བསྟེན་དགོས་པ་ལེའུ་བཞི་པས་བསྟན་ལ། བར་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་
ནི་འོག་མ་རྣམས་གིས་བསྟན་ཏེ་དེ་ལ་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྐྱང་བའི་སྟོན་ས་
ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ལེའུ་ལྷ་པས་བསྟན་ལ། བཟོད་པ་དང་
བཙོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ལ་སློབ་ཚུལ་དེ་ནས་ལེའུ་བཞིས་
རིམ་པ་བཞིན་བསྟན་ནོ། །ལེའུ་བཅུ་པས་ལུས་ཡོངས་སྤྱོད་དགེ་ཅ་རྣམས་གཞན་ལ་
གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྤྱོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྟོ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་
པས་སྤྱིན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་ལེའུ་བཅུ་པས་སྟོན་ལ། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་
གཟུང་བ་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་སྟོན་ནོ། །འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་གྱི་གནས་ཚུལ་
ལེའུ་དགུ་པས་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོམ་པའི་པན་ཡོན་བསམ་པ་དང་།
སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་ནས་སྒྲིབ་པ་ལ་སྒྲོབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། སྤྲིག་པ་སྒྲོང་ཞིང་དགོ་བ་སྦྱབ་རིགས་པར་གདམས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་རྒྱས་པར་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ཅག་དགོ་བ་ཉམས་ཆུང་
ཞིང་སྤྲིག་པ་སྒྲོབས་ཆེ་བའི་དུས་འདིར་སྤྲིག་པའི་གཉིན་པོར་བསྒྲོམ་པ་ལ་འབད་པར་
རིགས་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་མཆན་ནོ་ཐུན་ནག་སྤྲིན་དུམ་ནས་སྒྲོག་འགྲུར་བའི་རྒྱུ་
ཀྱིས་དུས་སྐད་ཅིག་ཙམ་ག་ཟུགས་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་སྒྲོན་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་བརྒྱ་ལམ་ན་འཛིག་ཏེན་པ་རྣམས་ལ་བསོད་ནམས་བྱ་སྦྱར་པའི་
དགོ་བ་སྦྱབ་པའི་སྒྲོ་གྲོས་ཐང་འགའ་ཙམ་འབྱུང་གི། །དུས་རྒྱུན་དུ་མི་འབྱུང་ལ་རྒྱ་
མཆན་དེ་ལྟ་བུས་ན་དགོ་བ་ཉམས་ཆུང་བ་ཉིད་ལ་དུས་རྒྱུ་ཏུ་གནས་པ་དང་། སྤྲིན་
དུམ་ཀྱི་ཐུན་པ་དང་འབྲེལ་བར་རན་འགོ་བསྐྱེད་པའི་སྤྲིག་པ་སྒྲོབས་ཆེན་པོ་ཐུབ་པར་
དཀའ་ཞིང་། འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ་ཡོད་པའི་དུས་སུ་
ཤེས་པར་བྱས་ལ། དགོ་བ་སྦྱབ་ཅིང་སྤྲིག་པ་སྒྲོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དགོ་བ་
ཉམས་ཆུང་ཉིད་ལ་རྒྱུ་ཅེས་པ་དུས་ལ་འགྲེལ་པས་བཤད་ལ་དགོ་བ་མཐུ་ཆུང་བ་དང་
སྤྲིག་པ་སྒྲོས་ཆེ་བའི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡང་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་བཤད་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་
ཀྱི་སེམས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་པན་ཡོན་དེ་དག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་དང་།

༡ མ་ཕྱི་ ༤བཤན། བཟང ཞོག་ ༤བཤན། སྒྲི ༢ནཏན། ཟླ ༢ནཏན། * བཟད

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ་བསྟོན་པའོ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྲིག་པ་མཐའ་དག་འདྲིམས་ཤིང་དགེ་བ་མཐའ་དག་བསྐྱབ་
ཅུས་པ་དང་། མིང་དང་དོན་ཁྲད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་དང་། བན་ཡོན་དཔེས་བཤད་
པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྲིག་པ་ཆེན་པོ་འདྲིམས་པ་དང་། བདེ་བ་མཆོག་བསྐྱབ་
ཅུས་པ་དང་། རི་ལྟར་འདོད་པའི་དོན་བསྐྱབ་ཅུས་པའོ། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ། དཔྱལ་བའི་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་
སྤྲིག་པ་མི་བཟད་པ་དེ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མིན་པ་^༡དགེ་བ་གཞན་
གང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་ཏེ་གང་གིས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་མི་ཅུས་
པའི་ཕྱིར་རོ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་སྤྲིབ་པའི་ས་བོན་སྤོང་བའི་ཅུས་པ་ཡོད་
པ་འདིར་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་གྱི། འདིར་ནི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་
ངན་འགྲོའི་རྒྱ་སྤར་བསགས་འདག་ཅིང་ཕྱི་མ་རྒྱན་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་མན་ཡོན་
བསྟན་ཏོ།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ། བསྐྱལ་བ་
གངས་མེད་དུ་མར་སེམས་ཅན་ལ་མན་པའམ་ཐབས་ལ་རབ་དུ་དགོངས་ཤིང་
སེམས་པར་མཛད་པའི་སྤྲིབ་དབང་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་
ཉིད་སེམས་ཅན་ལ་མན་པར་གཟིགས་ཤིང་། སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་སེམས་ཅན་
ཆད་མེད་པའི་སྤྱི་བོའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་བ་མཆོག་སྤྲུའབལ་བ་ལ་སོགས་
པའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ལམ་བདེ་བས་བདེ་ལྷག་ཉིད་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་

^༡ མ་ཕྱི། འཛམ་གྱི། དག ཞོལ། འཛམ་གྱི། སྤྱི འཛམ་གྱི། སྤྱི འཛམ་གྱི། * དག

ནུས་པའི་ས་ཐོན་ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེ་ནས་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ལ། །སེམས་ཤེས་སུ་ཞིག་སྒྲིབ་ལུག་འགྲུང་། །ཞེས་འཆད་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རང་གཞན་ཀུན་ལ་ཕན་པའི་ཐབས་མཆོག་ཡིན་པས་སེམས་དེ་
ཉིད་བསྐྱེས་པར་རིགས་ཏེ། སྐྱེས་བྱ་འབྲིང་གི་བསམ་པ་སྐྱེས་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
སྤྱིད་པའི་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པ་བརྒྱ་ལྷག་གཞོན་འདོད་ཅིང་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་བསམ་པ་
སྐྱེས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་བདེ་བས་བསམ་པ་བར་འདོད་པ་དང་།
མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་མང་བརྒྱ་ལྷག་སྐྱེས་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཐབས་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གཞན་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་དུས་
རྟག་ཏུ་བཏང་བ་སྟེ་ཉམས་པར་མི་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ལ་འབད་པར་རིགས་ཏེ། སྒྲོན་པ་དང་འཇུག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་པར་གྱུར་
ན་དེ་མ་ཐག་པའི་སྐྱེད་ཅིག་གིས་མིང་ཁྲད་པར་ཅན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
སྤྱི་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་ཞིང་མིང་གི་དོན་ཁྲད་པར་ཅན་འདིག་རྟོན་པ་ལྷ་མིང་བཅས་
པ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་དང་། རྒྱལ་བྱ་བར་འོས་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་
ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་འབའ་ཞིག་ཡོན་ཏན་དེ་དག་
དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྐྱམས་
པའི་ཉམས་ཐག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་མ་ཐག་ཕན་ཡོན་དེ་དག་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་དྲུག་ །དམན་པ་མཆོག་ཏུ་བསྐྱུར་པའི་དཔེ། རྟེན་དཀའ་ཞིང་རིན་
ཐང་ཆེ་བའི་དཔེ། འབྲས་བུ་མི་ཐད་ཅིང་འཕེལ་བའི་དཔེ། འདིགས་པ་ཆེན་པོ་ལས་

སྐྱོབ་ཅུས་པའི་དཔེ། སྤྲིག་པ་ཆེགས་མེད་པར་འཛོམས་པའི་དཔེ། བན་ཡོན་མདོ་ལས་
བསྟན་པའི་ཀླུ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བན་ཡོན་འདི་དག་བསམས་ནས་ཀྱང་བྱང་ཚུབ་གི་
སེམས་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲངས་ནས་མི་ཉམས་པར་རབ་ཏུ་བརྟན་པར་བཟུང་ཞིག་སྟེ་བཟུང་
བར་བྱ་སྟེ། གསལ་འགྲུང་ཅི་འདྲི་ཞུས་པའི་མཆོག་གསལ་འགྲུང་གི་ཅི་སྤང་གཅིག་གིས་
ལྷགས་སྤང་སྟོང་གསལ་དུ་བསྐྱར་པར་ཅུས་པ་ལྟ་བུར་རྒྱ་དང་པོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་མི་
གཙང་བའི་ལུས་འདི་སྒྲངས་ནས་དེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་རིན་ཆེན་རིན་ཐང་མེད་པར་
སེམས་དེ་ཉིད་གིས་བསྐྱར་བས་ནའོ། །སྟོང་པོ་བཞེད་པ་ལ། དབུལ་ཅུའི་རིགས་
གསལ་དུ་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྤང་གཅིག་གིས་ལྷགས་སྤང་སྟོང་གསལ་དུ་བསྐྱར་ཅུས་
པ་དཔེར་མཛད་ནས་སེམས་བསྐྱེད་གི་བན་ཡོན་གསུངས་པ་བསྟུས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བའི་གནས་འཁོར་བའི་རྒྱུད་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་
འདོད་པ་ནམས་གིས་རིན་པོ་ཆེ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་རིན་ཆེན་བྱང་ཚུབ་གི་
སེམས་ལེགས་པར་བསྐྱེད་ནས་མི་ཉམས་པར་བརྟན་པར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། དེད་
དཔོན་མཁས་པས་ཆོང་པ་ནམས་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱིང་དུ་འབྲིད་པ་ལྟར་འགྲོ་བའི་དེད་
དཔོན་སྒྲུ་མེད་པས་གཅིག་ལུས་སངས་རྒྱས་དང་། ཆད་མེད་སྒྲོས་ཏེ་ཆད་མེད་པའི་
སྒྲོ་གྲོས་གང་ལ་མངའ་བ་དེས་འགྲོ་བའི་དབུལ་བ་སེལ་བའི་ཐབས་མཆོག་གང་ཡིན་
ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ན་བྱང་ཚུབ་གི་སེམས་དེ་ཉིད་རིན་ཆེ་བས་ཏེ་དཀོན་
པ་དང་པན་འདོགས་ཆེ་བའི་ཐབས་སུ་གཟེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དགེ་བ་མི་ཟད་ཅིང་འཕེལ་བར་འདོད་པས་ཀྱང་བྱང་ཚུབ་གི་
སེམས་བསྒྲོས་པར་རིགས་ཏེ། བྱང་ཚུབ་གི་སེམས་གིས་མ་ཟེན་པའི་དགེ་བ་གཞན་

ཀུན་ཚུ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི་འབྲས་ལུ་བསྐྱེད་ནས་སྦྲར་ཡང་འབྲས་ལུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་
 བ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། དཔག་བསམས་ཀྱི་ཤིང་བཞིན་དུ་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་ཀྱི་ལྷོན་ཤིང་རྟག་པར་ཡང་འབྲས་ལུ་བསྐྱེད་པས་མི་ཟད་ཅིང་གོང་ནས་གོང་
 དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ཁྲོ་ཤྲོས་མི་ཟད་པས་བརྟན་པའི་མདོ་ལས། བྱ་
 མཚོ་ཆེན་པོར་ལྷུང་བའི་རྒྱའི་ཐེགས་པ་བསྐྱེད་པའི་མཐའི་བར་དུ་མི་ཟད་པ་བཞིན་དུ་
 བྱང་ཚུབ་དུ་བསྐྱེས་པའི་དགེ་བ་ཡང་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་མི་ཟད་
 པར་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེལ་པ་དེ་ལ་གྲང་དོར་ལ་བཟོད་པ་ལྟར་ལེན་
པའི་བཀའ་ཅན་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚན་ཅིས་མི་བརྟེན་བརྟེན་པར་རིགས་ཏེ། དཀོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་གཤོད་པ་དང་མཚམས་མེད་སོགས་སྤྲིག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ་
བྱས་ན་ཡང་དཔའ་བོ་སྟོབས་ལྡན་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཀྱི་འདིགས་པ་ཆེན་པོ་སྟོབ་པ་
ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ངན་འགྲོའི་འདིགས་པ་དེ་དག་ཡུང་ཅམ་
ཀྱིས་སྟོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།

ལཱ་བཞི། སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྟོན་པ་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་ཉེ།
སེམས་བསྐྱེད་དེས་ནི་བསྐྱེད་པ་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་
ལན་ཆད་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་པ་བཞིན་དུ་དཔྱུལ་བ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་དུས་
སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ངེས་པར་སྟེན་པར་བྱེད་པའི་སྟེང་པོ། དེས་ནི་སྟོང་ངེས་ཀྱི་
ལས་ཀྱི་རྒྱས་པ་འཛོམས་པར་བྱེད་རྒྱས་ན་མ་ངེས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས་སོ། །ཤིང་རྩ་ཆེན་
པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོབས་བཞི་ཆད་པའི་བཞག་པ་ལས་སྟོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་

སྒྲིན་པ་ཡང་འདག་ཅིང་སྤྱོད་ངེས་སུ་བཤད་པ་ནི། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་བསྐྱེལ་པ་མེད་
ན་སྤྱོད་ངེས་སུ་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མས་སྦྱབས་སོ། །

བྱུག་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་པན་ཡོན་དེ་དག་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ།
སེམས་དེའི་པན་ཡོན་དང་བསྐྱེལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་བྱམས་མགོན་སྒོ་དང་
ལྷན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྤྱོད་པོ་བཀོད་པའི་མདོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གཞོན་ཏུ་ནོར་བཟང་ལ་སྦྱ་རི་བཞིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱོད་པོ་བཀོད་པ་
ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་
བོན་ལྟ་བུའོ། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཀར་པོའི་ཆོས་རྣམས་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་
ཞིང་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པ་ནས་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་
བྱམ་པ་བཟང་པོ་ལྟ་བུའོ། །ཉོན་མོངས་པའི་དབྱེ་པམ་པར་བྱེད་པ་ལ་མདུང་ཐུང་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གསུམ། ངོ་བོའི་དབྱེ་
བ་དང་། དབྱེ་བ་དཔེས་བཤད་པ་དང་། སྒྲན་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་པན་ཡོན་ཀྱི་ཁྱད་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ངོ་
བོའི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྐྱེལ་ན་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ལ་
དམིགས་པའི་སྒྲོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་ནི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་འཇུག་པ་
སེམས་བསྐྱེད་ཉིད་ཡིན་ཏེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་པ་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོག་
ཉིད་ནི། གཞན་ཀྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉིར་ཀྱི་འདུན་
པ་དང་མཚུངས་ལྷན་ཀྱི་སེམས་སོ། །དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་སྒྲན་འཇུག་གཉིས་

དང་གྲོགས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་ཉེར་གཉིས་དང་། ས་མཆམས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་བྱེན་མོས་དང་ལྷག་
བསམ་དག་པ་སོགས་བཞིའོ། །སྒྲོན་འཇུག་སེམས་བསྐྱེད་ཅམ་ཞིག་ནི་ཚོགས་ལམ་
ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པ་ནས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ཚོགས་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་བསྐྱེད་པ་
གངས་མེད་གསུམ་ནས་སངས་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་མགོ་ཚུལ་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་
ལས་གསུངས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཞེ་བཞིའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིགས་མཐའ་
དག་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཚོད་ཅིང་ཐོག་མར་ཉམས་སུ་ལེན་རུས་པ་ནས་
སོ། །ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་ཁ་ན་མ་
ཐོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་མེད་ན་འཇུག་པའི་སྒྲོམ་པ་ཡང་མེད་
པར་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་རིག་པ་འཛིན་པའི་
སྒྲོམ་པ་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སྒྲོམ་པ་རྒྱན་ཆད་པ་ཉིད་ཏུ་
འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
ཁས་སྐྱངས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །འཇུག་སྒྲོམ་དང་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་འགལ་
ཡང་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལེན་པའི་ཚོས་ལས་ལོགས་སུ་འདུག་སྒྲོམ་ལེན་
དགོས་པར་འདོད་པ་ནི་མ་གོ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །ཀྱན་རྫོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་
གཟུགས་ཀྱི་སྒྲུ་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྒྲུ་ལ་ཡང་དམིགས་པས་
བཞག་ལ། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་
གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། འདི་ལ་དོན་དམ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སུ་གཞུང་ཏུ་མར་བཤད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་བཤད་

བ་མེད་དོ། །སྟོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཅམ་ཞིག་ནི་ཚོགས་ལ་མི་སྟོན་པར་སྐྱེ་ལ་སེམས་
དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་དུ་ནམ་ཡང་མི་གཏང་སྟམ་དུ་དམ་བཅའི་ལྷགས་ཀྱང་
གཉིས་པས་ཟེན་པ་ནི་ཚོགས་ལེན་པར་རྫོང་པོ་ཨ་ཏི་ཤའི་གདམ་ངག་ལས་གསུངས་
ཏེ། དེ་ཡང་ཆེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཉམས་པའི་རྒྱ་ལ་བསྐྱབ་པ་དང་ནག་པོའི་
ཚོས་བཞི་སྟོང་བ་དང་། དཀར་པོའི་ཚོས་བཞི་བསྟེན་པ་སོགས་ཆེ་རབས་གཞན་དུ་
སེམས་བསྐྱེད་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱ་ལ་སྟོབ་པ་སོགས་སྟོན་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་
སྟོབ་རུས་པ་གཅིག་གིས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་
སོགས་རྒྱས་པར་ཇེ་བཅུན་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་
མཇེད་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་ཆེ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདྲུག་
པ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་རྒྱས་པར་
ཇེ་བཅུན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཇེད་པའི་བྱང་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་ལས་
ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་ཆོག་མངས་སུ་དོགས་པས་འདིར་མ་སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། མལ་ན་འདུག་ཀྱང་རུང་ལུས་ཀྱི་འགོ་བའི་བྱ་བས་མ་ཟེན་པའི་
ཡུལ་དེར་འགོ་བར་བྱའོ་སྟམ་པའི་ཡུལ་དེར་འགོ་བར་འདོད་པའི་སྟོ་དང་། ཀྱང་པ་
འདེགས་འཛོག་སོགས་འགོ་བའི་བྱ་བས་ཟེན་པའི་དུས་ཀྱི་ཡུལ་དེར་འགོའོ་སྟམ་པའི་
སྟོའི་བྱེ་བྲག་ཡུལ་དེར་འགོའོ་སྟམ་པའི་སྟོར་མཚུངས་ཀྱང་། འགོ་བའི་བྱ་བས་ཟེན་པ་
དང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་མཁས་པས་
སྟོན་འདྲུག་སེམས་བསྐྱེད་འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟམ་པའི་སེམས་སུ་མཚུངས་པ་ལ་སྟེན་

སོགས་པར་བྱིན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བས་ཟེན་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་
 རིགས་སུ་གནས་པ་དང་དེ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །སློབ་དཔོན་ཀ་
 མ་ལ་སྤྱི་ལ་སོགས་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་འདྲ་སྟེ་མ་སློས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སློན་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་དང་། འཇུག་སེམས་ཀྱི་པན་
 ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་
 འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། རྩོམ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཆག་ཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཁྲད་པར་དུ་
 འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཞིང་། རྩོམ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་མིང་ཡང་མི་འདོར་
 ལ་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་བསྒྲིག་གོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྩོམ་རིན་པོ་ཆེ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་ཡང་ཉན་ཐོས་
 དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཞིང་། བྱང་
 རྒྱལ་སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ་འཁོར་བའི་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་
 པར་བསྒྲིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སློན་པའི་སེམས་ལས་ནི་འཁོར་
 བ་ན་གནས་པའི་ཆེ་འབྲས་བྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཡང་ནི་ལྟར་འཇུག་པའི་སེམས་ལས་
 བསོད་ནམས་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་རྒྱན་ཆགས་པར་མ་
 ཆད་དུ་འབྱུང་བ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ནས་བཟུང་སྟེ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པ་འཁོར་
 བ་ལས་རབ་ཏུ་སློལ་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་དགོད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་འཁོར་བ་ནི་སྤྱོད་
 པར་གཞན་དོན་ལས་མི་ལྡོག་པའི་སེམས་ཀྱིས་སུ་འཇུག་སེམས་དེ་ཡང་དག་པར་
 སྒྲངས་པར་གྱུར་པ་དུས་དེ་ནས་གཟུང་སྟེ་གཉིད་ལོག་གམ་ར་རོ་བ་སོགས་ཀྱི་བག་

མེད་པར་གྱུར་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཤུགས་དུས་རྒྱན་མི་འཆད་པར་དུ་མ་ཞིག་ཆད་
ནས་མཁའ་དང་མཉམ་པར་རབ་དུ་འབྱུང་སྟེ། སློན་སེམས་ནི་འབྲས་བུ་ལ་དོན་གཉེར་
ཅམ་དུ་ཟད་ལ་འཇུག་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་རྩོགས་པ་བསྐྱབ་པས་ཐེན་
པའོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལ་པན་ཡོན་དེ་དག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ་གཉིས། ལུང་དགོད་
པ་དང་། རིགས་པས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་སེམས་འདི་ནི་པན་ཡོན་དེ་
དག་དང་ལྡན་པར་འཐད་པ་རིགས་པ་དང་བཅས་པར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལག་
བཟང་གིས་ནི་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་
སོ། །གང་གི་ཆེད་དུ་ན་ཉན་ཐོས་རིགས་མ་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་
པ་ལ་འཇིགས་ཤིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སེམས་ལོག་ནས་ཉན་ཐོགས་ཀྱི་བྱང་རྒྱུ་
དོན་དུ་གཉེར་བ་དམན་པ་ལ་མོས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཉ། དམན་པ་ལ་
མོས་པ་བརྒྱུག་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་དགོད་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སློན་སེམས་ལས་པན་ཡོན་ཐོབ་པའི་འཐད་པ་དང་།
འཇུག་སེམས་ལས་ཐོབ་པའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དག་བསྐྱབ་པའི་བྱེད་ལས་
མཐའ་ཡས་པས་པན་ཡོན་ཆེ་བ་དང་། དེ་བས་ལྷག་པའི་པན་སེམས་གཞན་མེད་པ་
དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་འདྲ་བའི་པན་སེམས་རང་དོན་དུ་ཡང་མ་སྐྱེས་པ་དང་།
མཇུག་བསྐྱབ་ཉེ་བསྐྱགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེད་དཔོན་མཛའ་བའི་བུ་མོ་ལྟར་
དམིགས་ནས་རྒྱ་རྩུང་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལྔ་ནད་ཅམ་བསལ་ལོ་སྟུང་དུ་
བསམས་ན་ཡང་གཞན་ལ་པན་འདོགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་ཉ། བསོད་ནམས་

དཔག་མེད་དང་ལྷན་པར་འགྱུར་ན་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་མི་བདེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
བསལ་བར་འདོད་ཅིང་སེམས་ཅན་རེ་རེའང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་ཅན་
དུ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་བསོད་ནམས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པ་སྟོས་ཅི་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི་སེམས་ཅན་འདི་ལྟ་བུ་འདི་ག་རྟེན་ན་བུ་ལ་སེམས་ཅན་པར་འདོད་པ་
པའམ་ཡང་ན་མ་ཡང་རྒྱང་གང་ཟག་གཞན་སྟུ་ལ་བདེ་བ་མཆོག་བསྐྱབ་པ་འདི་འདྲའི་
སེམས་ཅན་ག་ལ་ཡོད་ལྟ་དང་བདེན་པར་སྟོབ་པའི་བྱང་སྤོང་རྣམས་ཀྱང་རྒྱང་ཆད་མེད་
པ་བཞིས་གནས་པའི་ཆངས་པ་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་འདི་འདྲ་ཡོད་པ་མེད་
དོ། །གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་དུ་ལྟོ་རང་གི་དོན་དུ་འང་འདྲའི་སེམས་
སེམས་མི་ལམ་དུ་ཡང་མ་མིས་ན་གཞན་ཀྱི་དོན་དུ་དངོས་སྟུ་ག་ལ་སྐྱེ་སྐྱེ་མ་སྐྱོང་
ངོ། །བཞི་པ་ནི། སེམས་ཅན་གཞན་དག་ལ་རང་གི་དོན་དུ་ཡང་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་ཡང་
མི་འབྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་བདེ་བ་
བསྐྱབ་པ་དང་སྟུག་བསྐྱེད་སྤོང་བའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་གང་
སེམས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཁྲུང་པར་འཕགས་པ་འདི་སྟུ་ན་མེད་པའི་མཛད་དུ་བྱུང་བ་ངོ་
མཆར་བ་ཞིག་འབྱུངས་པ་འདི་ལ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་ངོ་མཆར་བར་བཟུང་ནས་
འབད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། དེའི་འཐད་པ་དང་། དོགས་པ་བསལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་པའི་སེམས་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་སྟོན་པ་ཉམས་ལེན་ཀྱི་བྱ་བས་
ཟེན་པ་དེ་བས་ཀྱང་ཁྲུང་པར་འཕགས་ཏེ། འགྲོ་བ་ཀུན་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་ཐར་པའི་
བདེ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་དགའ་བའི་རྒྱ་དང་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་སྟུག་བསྐྱེད་

གྱི་ནད་འཛོམས་པའི་སྤྲུལ་གྱི་ཅིར་གྱུར་པ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་ལྟ་བུའི་
སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཚད་ཇི་ལྟར་གཞལ་གྱིས་ལང་སྟེ་མཐའ་
ཡས་པའི་བྱིར་རོ། །དཔའ་བྱིན་གྱིས་ཁྱེས་པ་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་བསོད་
ནམས་གང་། །གལ་ཏེ་དེ་ལ་གཟུགས་མཆིས་ན། །ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་ཀུན་བཀང་
སྟེ། །དེ་ནི་དེ་བས་ལྷག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱས་པར་བསྐྱབ་བཅུས་
སུ་སྤོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་བྱངས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བདག་སངས་རྒྱས་སུ་
གྱུར་ཅིག་སྟམ་པའི་ཕན་པར་བསམས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་གི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ན་མཆོད་པ་རི་སྟེད་ཡོད་པས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལས་བསོད་
ནམས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་ཉིང་རེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས་གསུངས་ན་སེམས་ཅན་
མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་དོན་དུ་བསྐྱབ་པ་ཉམས་
ལེན་གྱི་བཙུན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབད་པ་ལ་བསོད་ནམས་མཐའ་ཡས་པ་སྟོས་ཅི་
དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་རང་ཉིད་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྤྲུག་བསྐྱལ་མི་འདོད་ལ་
དེ་ལྟར་འབད་པས་བདེ་བ་ཐོབ་ཅིང་སྤྲུག་བསྐྱལ་སྟོང་བུས་པས་བདེ་སྤྲུག་གི་འདོར་
ལེན་རང་ཉིད་མཁས་པ་མ་ཡིན་ནམ། གཞན་གྱིས་དེའི་དོན་དུ་བཙུན་ཅི་ཞིག་དགོས་
ཞེ་ན། དེས་པར་བཙུན་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་ནམས་ལ་སྤྲུག་བསྐྱལ་འདོར་
འདོད་པའི་སེམས་ཡོད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་འབབ་
ཞིག་བསྐྱབས་པས་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་དང་། རན་སོང་གི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཉིད་ལ་

མངོན་པར་རྒྱག་ལ་བདེ་བ་འདོད་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཐབས་ལ་སྒོངས་ཤིང་གཉི་ལྷག་
 བས་སྒྲོར་བས་རང་གི་བདེ་བ་དག་ལྟར་འདྲིམས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདེ་སྤྱད་གི་ཐབས་
 ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་མཚན་དེས་ན་བདེ་སྤྱད་གི་ཐབས་ལ་སྒོངས་
 པའི་སེམས་ཅན་གང་ཞིག་བདེ་བས་ཤོངས་པ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་མང་པོ་དང་ལྷན་པ་
 དེ་དག་ལ་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་བ་ཀྱན་གྱིས་ཆོས་པར་བྱེད་པ་དང་།
 སྤྱད་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་རྒྱན་གཅོད་པར་བྱེད་ཅིང་སྒྲུང་དོར་ལ་སྒོངས་པའི་གཉི་ལྷག་
 ཀྱང་ནི་སེལ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་དེ་དང་དགེ་བ་མཚུངས་པ་
 གཞན་ག་ལ་ཡོད། སན་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱབ་ཅིང་གཞོད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྒྲོབ་པའི་
 དེ་འབྲེལ་བཤེས་ཀྱང་གཞན་ག་ལ་ཡོད། སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་མཐའ་དག་ཕྱིན་ཅི་མ་
 ལོག་པར་སྒྲོན་པའི་བསོད་ནམས་དེ་འབྲེལ་གཞན་ག་ལ་ཡོད་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་གསུམ། མ་བཙེལ་ཡང་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བྲངས་ནས་གྲོགས་མཛད་
 པས་བསྐྱགས་པར་འོས་པ་དང་། སན་པ་ཅུང་ཟད་བསྐྱབ་པ་ལ་བསྟོད་པར་འོས་ན་
 སན་བདེ་མཐའ་དག་བསྐྱབ་པ་ལ་ཆེས་བསྐྱགས་པར་འོས་པ་དང་། ཞིང་མཆོག་ཏུ་
 ལྷུང་པས་བསྐྱགས་པར་འོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་
 བསྟོད་ཅིང་བསྐྱགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ན་སྤར་སན་བཏགས་པ་ལ་ལན་
 ལྟོན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལའང་བྱས་པ་གཙོ་བའི་སྤྱིས་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རེ་ཤིག་
 བསྐྱགས་པར་འོས་ན་མ་བཙེལ་ཡང་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བྲངས་ནས་ལེགས་པར་བྱེད་
 པ་སན་བདེ་མཐའ་དག་སྤྱབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟ་མིར་བཅས་པས་

བསྐྱུགས་པར་འོས་པ་སློམ་ཅི་དགོས་ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་འགོ་བ་ཅུང་ཟད་བརྒྱུ་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་པོ་
དམན་པ་ནར་མའི་ཟས་སྦྱོར་བ་དང་། དུས་སྐད་ཅིག་སྟེ་ཡུན་ཐུང་དུར་ཁ་ཟས་ཅམ་
སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དམན་པ་བཀྱར་སྟེ་མི་བྱེད་པར་བརྟམས་པ་དང་བཅས་
པ་དང་མན་པ་རྩུང་བ་ཉིན་བྱེད་འགྲངས་པར་བྱེད་པ་ཡང་དགེ་བ་བྱེད་པའི་སྦྱིན་བདག་
ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེས་སྟེ་བོས་བཀྱར་ན་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་སེམས་ཅན་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་
འཁོར་བ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་དུས་རིང་དུ་སྦྱིན་བྱའི་དངོས་པོ་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་བདེ་བར་
གཤེགས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་སྒྲན་མེད་པ་སྟེར་ཞིང་། མན་འདོགས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ཡིད་ལ་བསམ་པ་མཐའ་དག་ཇོགས་པར་བྱེད་པ་སྦྱོར་བ་གྲུས་པ་དང་བཅས་པས་
དུས་ཉག་ཏུ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་བཀྱར་བར་འོས་པ་ལྟ་ཞིག་སློམ་ཅི་དགོས་དེས་ན་
སེམས་དང་ལྡན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གྲུས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་ལ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་སྤྲད་པར་
མི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དད་པ་བསྟོམ་པར་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེས་ན་
ཕྱག་འཆོལ་ཞིང་སྦྱབས་སུ་འགོ་བར་འོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གང་ཞིག་མན་
བདེ་མཐའ་དག་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྐྱུ་སྦྱིན་བདག་མཐར་ཐུག་པ་ལ།
སྦྱར་བ་འདེབས་ཤིང་གཞོད་པར་བྱ་བར་འདོད་པའི་གལ་ཏེ་ངན་སེམས་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་པ་དེ་རྟོག་པའི་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ངན་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ན་རབ་ཏུ་ཞི་
བ་ནམ་པར་ངེས་པ་ཆོ་འབྲུལ་གྱི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་བརྟམས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་

བ་དེ་སྤྱིད་དུ། དེས་བདག་བསྐྱེད་པར་དཔུལ་བར་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་གོ་ཆ་བགོ་
བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ངན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གི་གངས་
བཞིན་དུ་གངས་དེ་སྤྱིད་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་ནི་དཔུལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྟབ་
པས་གསུངས་པས་གནས་འདི་ལ་གཟབ་པར་བྱ་སྟེ། དད་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་མདོ་ལས། གཤམ་ལྷུང་གི་བྱེ་མ་སྤྱིད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་བཞིག་
བཤམ་བསྟེན་པ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པའི་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔལ་ལ་གཞོད་
སེམས་སོགས་བསྐྱེད་ན་སྤྱིག་པ་ཆེས་གངས་མེད་པ་སྟེ། བར་གསུངས་ཤིང་། དེའི་
ཤེས་བྱེད་དུ་སངས་རྒྱས་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔལ་ལས་འབྱུངས་པར་གསུངས་པས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པས་སྤྱིག་པའི་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བར་གསུང་རབ་
དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དུ་མ་ལས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོན་ཏེ་གང་ཟག་གང་ཞིག་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔལ་ལ་ཡིད་རབ་ཏུ་
དང་བར་བྱེད་ན། དད་པ་དེའི་འབྲས་བུ་སྤར་སྤྱིག་པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ་དེ་བས་
ལྷག་པར་འཕེལ་བ་སྟེ། དང་བའི་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་བས་ཀྱང་
ཆེས་གངས་མང་བའི་བསྐྱེད་པར་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཉམས་སུ་སྤོང་བར་འགྱུར་
ཏེ། དེས་བ་དང་མ་དེས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཕྱག་རྒྱའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་སྤྱིས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་གཞོད་པ་དང་སྟུག་བསྐྱེད་
པའི་བསམ་པ་སོགས་དོ་གཤམ་ཆེན་པོས་ཏེ་སྟོག་ལ་བབ་ཀྱང་ཁོང་ཁྱོད་པ་སོགས་སྤྱིག་
པའི་སེམས་མི་འབྱུང་ཞིང་དགེ་བ་ངང་གིས་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །འགྲེལ་པ་ལྟར་

༡ མ་ཕྱི། ༡༣བཅུ། ༢ ཞོལ། ༡༣བཅུ། སྒྲ། ༡༧བཅུ། ཟླ། ༡༧ནུལ། * རོ

ན་ཁོང་ཁོ་སོགས་ཁོ་བོ་དེར་གནས་པའི་དོན་མེད་དོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་མི་འབྱུང་བ་ལ་དོ་གཤམ་ཆེན་པོས་མི་འབྱུང་བར་བཤད་
དོ། །དོན་ནི་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྟོག་ལ་བབ་ཀྱང་སྤྲིག་པ་མི་མཛད་ཅིང་། དགེ་བ་
ངང་གིས་འཕེལ་བའི་དོན་ཏོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་བས་ན་གང་ཟག་གང་ལ་སེམས་ཀྱི་དམ་
བ་རིན་ཆེན་དེ་སྦྱེས་པ་དེའི་སྦྱེ་ལ་སྟོ་གསུམ་གྲུས་པས་བྱག་འཚལ་ཞིང་བཟོད་པའི་
ལེའུ་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཀླུ་པོ་བྱམས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་སྦྱེས་རབས་
ལས་འབྱུང་བའི་གཞོད་སྤྱིན་ལྷས་སྦྱེ་ལུས་ཀྱི་ཁྲག་འཁྱུངས་ཀྱང་མཐར་འཕགས་པའི་
གོ་འཕང་ལ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་གཞོད་པ་བྱས་ཀྱང་གཞོད་ལན་
མི་བྱེད་པར་མ་ཟད་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བདེ་བའི་འབྱུང་
གནས་དེ་ལ་སྦྱབས་སུ་འཆིའོ། །མདོར་བསྡུས་ན་ལྷགས་དང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་
ལམ་གང་དུ་འཇུག་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པའི་སྟོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཡིན་
པས་སེམས་དེ་ཐབས་དུ་མས་འབད་ནས་བསྐྱེད་དགོས་ལ། དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་སྤར་
བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་བསྟོམས་ནས་སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་
ཕན་ཡོན་ལ་སྟོ་བྱགས་འཕེལ་བ་ཞིག་དང་། ཡན་ལག་བདུན་པ་སྦྱབས་འགོ་དང་
བཅས་པ་དགོས་པར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་མཆོག་ཏུ་
གྱུར་པ་བསྟན་བཅས་འདི་དང་བསྟན་བུས་ལས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕན་ཡོན་ཀྱང་བསྡུན་གཉིས་ཏེ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་
སྐྱག་གི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་ངན་འགྲོར་མི་ལྟར་བ་དང་བདེ་འགྲོར་སྦྱེ་བ་
གཉིས་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྦྱེས་ན་ངན་འགྲོའི་རྒྱ་སྤར་བསགས་དུ་མ་འདག་པ་དང་

ཕྱིས་གསོག་པ་རྣམས་རྒྱུ་འཆད་པ་དང་བདེ་འགྲོའི་རྒྱ་སྤར་བསགས་པ་^༡ རྣམས་
 དེས་ཟེན་པས་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་བ་དང་། གསར་དུ་གསོག་པ་རྣམས་ཀྱང་དེས་ཀྱན་
 རས་སྒྲོང་བས་ཟད་པའི་མཐའ་མེད་པའོ། །མཐར་ཐུག་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཆིན་
 པ་རྣམས་ཀྱང་སེམས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་དེའི་སྒྲོན་དུ་གནས་
 སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་པན་ཡོན་ལ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་བཙུགས་མ་མ་ཡིན་པ་
 གཅིག་མེད་ན་པན་ཡོན་དེ་དག་སེམས་བསྐྱེད་ལས་འབྱུང་བས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་
 འབད་པར་བྱའོ་ཞེས་སྒྲུས་ཀྱང་ཆོག་ཙམ་དུ་འགྱུར་བས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཞིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་ཀྱི་པན་ཡོན་གཉིས་པོ་ལ་ཐོབ་
 འདོད་བསྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེས་བྱ་རྒྱུ་འབྱུང་གི་བསམ་པ་སྒྲོང་དགོས་ཤིང་། དེ་ནས་
 བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་
 ཡིན་ནོ། །དལ་འབྱོར་མི་ལུས་ཐོབ་པའི་ཤེས་ལྡན་དག །བྱང་རྒྱུ་སེམས་གཉིས་
 འབད་པས་བསྐྱོམ་པ་ནི། །དལ་འབྱོར་རྟེན་ལ་སྦྱིང་པོ་ལེན་པའི་མཆོག་ །སྒྲོན་དུ་
 སེམས་དེའི་པན་ཡོན་འབད་པས་བསྐྱོམ། །བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལེགས་པའོ་མཆོན་ནི། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་པ་ལ་འཇུག་པའི་
 རྣམ་བཤད་རྒྱལ་སྐས་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་
 བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྦྱེ་ལེགས་དང་པོའི་འགྲེལ་པའོ། ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༡༩༩༩ན། ལྷོ་མ་ ༡༩ན། ལྷོ་མ་ ༡༩ན། -བ ཞོག་ ༡༩ན། བ *བ

ཉཾ་གཉིས་པ། སྤྲིག་པ་བཤགས་པའི་ལེ་འཁྲུང་འབྲེལ་པ།

གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཆུ་ལ་
གཉིས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ་དང་། སྤྱོད་པ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སློབ་པའི་
ཆུ་ལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱོད་པའི་ཡན་ལག་བྱུག་དང་མཆོད་པ་དང་སྐྱབས་འབྲོ་
སྤོན་དུ་བཏང་སྟེ་སྟོབས་བཞི་ཆང་བའི་སྟོན་པ་འགལ་ཆུན་སྤྲིག་པ་བཤགས་པ་དང་།
དགོ་བ་ལ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་བ་སོགས་མ་ཐུན་ཆུན་ཆོགས་གསོག་པ་སྤོན་དུ་བཏང་སྟེ་
སེམས་གཟུང་བ་དངོས་སོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེ་འཁྲུང་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་འཁྲུང་མཆོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
བཞི། མཆོད་པ་དང་། བྱུག་དང་། སྐྱབས་འབྲོ་དང་། སྤྲིག་པ་བཤགས་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། མཆོད་པ་བུལ་པའི་དགོས་པ་དང་། མཆོད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི།
དངོས་པོ་བྱ་ཆོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྤྱོད་པ་གྲུས་པས་ལེགས་པར་མཆོད་པར་
བྱའོ། །གང་གི་ཆེད་དུ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལེགས་ཆོགས་ཐམས་ཅད་
འབྱུང་བའི་རིན་ཆེན་སེམས་དེ་གཟུང་བར་བྱ་བའི་བྱིར་དུའོ། །ཡུལ་གང་ལ་མཆོད་
ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་འཕགས་པ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་པས་དམ་
པའི་ཆོས་དགོན་མཆོག་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ལ་སློབ་པ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལེད་པའི་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། འཕགས་པ་སྤྱོད་རས་གཟིགས་
དབང་བྱུག་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་
གྱི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདག་པས་མ་བཟུང་བའི་རྩས་ཀྱི་མཆོད་པ་དང་། རང་གི་

ལུས་དབུལ་བ་དང་། སྒྲིམ་སྒྲུལ་པའི་མཆོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོད་པའི་
 རྩམ་དང་། རི་ལྟར་དབུལ་པའི་ཚུལ་དང་། བདག་པོས་མ་བཟུང་བའི་རྩམ་འབུལ་
 པའི་རྒྱ་མཆོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་ན་བདག་པོས་མ་བཟུང་བའི་མེ་རྟོག་པར་
 སོགས་མེ་རྟོག་དང་། ཨ་རུ་ར་སོགས་འབྲས་བུ་རི་སྟེང་ཡོད་པ་དང་། ག་བུར་
 སོགས་སྟེན་གྱི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་དག་ཡོད་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་
 གསེར་དབུལ་སོགས་རིན་ཆེན་རི་སྟེང་ཡོད་པ་དང་མཆོ་དང་རྩིང་བུ་སོགས་རྒྱ་
 གཙང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཅི་ཡོད་པ་དང་། གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་ཆེན་རི་བོ་བརྒྱད་
 ལ་སོགས་པ་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ་ནགས་ཚལ་དང་ས་ཕྱོགས་དཔེན་ཞིང་ཉམས་
 དགའ་བ་དང་ལྗོན་ཤིང་རང་གི་མེ་རྟོག་སྣ་ཆོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་སྒྲིམ་ཤིང་མཛེས་
 པའི་སྟེང་པ་དང་། ཤིང་གང་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་སྟེན་པ་ལྷི་བས་ཡལ་ག་ཐུར་ལ་དུད་
 པ་དང་ལྟ་དང་སྒྲུ་ལ་སོགས་པའི་འཛིག་རྟེན་ན་ཡང་ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་པ་དང་སྒྱར་བ་
 ལས་བྱུང་བ་དང་། སྒྱར་པ་ལས་བྱུང་བའི་རི་བཟང་པོ་དང་ནི་བདུག་པའི་སྟོས་དང་
 དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་དཔག་བསམ་ལྗོན་ཤིང་དང་རིན་ཆེན་སྣ་ཆོགས་ལས་བྱུང་
 པའི་ཤིང་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་མཆོ་དང་ཁུས་ཀྱི་རྩིང་བུ་བརྒྲས་བརྒྱན་པ་དང་དེ་ན་
 རང་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིམ་སྟེན་པ་སྒྲོག་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཐོང་བཞོལ་གྱིས་མ་སྟོས་པ་
 རང་འཁྱུངས་པའི་ལོ་རྟོག་གི་རྣམ་པ་དང་དེ་ལ་སོགས་པའི་གཞན་ཡང་དགོན་མཆོག་
 ལ་མཆོད་པར་འོས་པའི་རྒྱན་མཛེས་པ་རྣམས་ནི་དབུལ་བར་བསྒྱེད། །འབྲེལ་པའི་
 དོན་མ་གོ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་གཞུང་གི་གོ་རིམས་གཞན་དུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་རབ་འབྱུངས་ཁམས་ཀྱི་མཐས་བརྟགས་པ་མཐའ་

ཡས་པ་ན་བདག་པོས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་བ་མེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་བདག་གིས་སྒོ་ཡིས་
སྒྲངས་ནས་མཆོད་པའི་ཡུལ་གྱི་ཐུབ་པ་སྦྲེས་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སྤྲུལ་དང་བཅས་པ་
རྣམས་ལ་གྲུས་པས་ལེགས་པར་འབྲུལ་ན་ཡོན་གནས་དམ་པ་ཀྱང་ལ་ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོ་མངའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་བཙུང་བར་དགོངས་ནས། བདག་གི་མཆོད་པ་
འདི་དག་བཞེས་ཤིག་ཅེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ལས་བྱུང་བའི་མཆོད་པ་ཅུ་ཅེའི་ཕྱིར་བྱེད། དངོས་པོ་ཡིད་
དུ་ཡོང་བ་དེ་དང་དེ་དངོས་སུ་འབྲུལ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། བདག་ནི་སྔོན་བསོད་
ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསམས་པ་དང་མི་ལྡན་པས་རི་ལྟར་འདོད་པའི་ཡོངས་སྟོང་མེད་
པའི་བཀྲ་ཆེན་དུ་གྱུར་ཏེ། མཆོད་པའི་ནོར་གཞན་རང་དབང་ཅན་བདག་ལ་ཅང་མ་
མཆིས་པས་དེས་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞན་དོན་ལ་དགོངས་པའི་མགོན་གྱིས་བདག་
པོས་མ་བརྒྱུད་པའི་མཆོད་པ་འདི་དག་བདག་གི་དོན་གྱི་སྦྲེད་དུ་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་
བཞེས་ཤིག་ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་ལ་དབྲུལ་བར་བྱ་བའི་ལུས་ཡོད་པས་དེ་དབྲུལ་བར་བྱའོ་
ཞེས་པ་ནི། ཀླུ་བ་དང་དེའི་སྤྲུལ་རྣམས་ལ་བདག་གིས་ནི་རང་དབང་བའི་བདག་གི་
ལུས་རྣམས་པ་ཀྱང་ཏུ་བདག་གིར་བྱ་བའི་སྒོ་དོར་ནས་དུས་གཏན་དུ་དབྲུལ་བར་བཟུ་
བས་སེམས་དཔའ་མཆོག་རྣམས་བདག་གི་ལུས་ཡོངས་སུ་བཞེས་ཤིང་། ལུས་བའི་
དགོས་པ་དད་ཅིང་གྲུས་པས་བྲིད་ཀྱི་འབངས་སུ་མཆི་ཞིང་བཀའ་བཞེན་དུ་བསྐྱབ་
པར་བཟུའོ། །ལུས་ནས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད་ན་བདག་ནི་བྲིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་
བས་ན་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲུལ་བའི་སྐྱབས་ལ་བརྟེན་པས་སྤྲིད་པ་ན་མི་

འཇིགས་ཤིང་འཇིགས་པ་དང་བྲལ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པར་བགྱིད་ཅིང་།
རང་ཉིད་ཀྱིས་དོན་མེད་པའི་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིག་པ་བསགས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་འདུང་།
བར་བགྱིད་ཅིང་སྒྲིག་པ་གཞན་ཡང་སྒྲིབ་ཆད་སྒོག་ལ་བབ་ཀྱང་མི་བགྱིད་དོ། །

གསུམ་པ་སྒྲོས་སྤྱལ་པའི་མཆོད་པ་ལ་གཉིས། ལྷ་ན་ཡོད་པའི་མཆོད་པ་དང་།
ལྷ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཙུག་ཉིས། ལྷས་དང་། ལྷ་བཟའ་དང་། ལྷ་ན་
དང་། ལྷ་ག་པ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། སྒོས་དང་། ཞལ་ཟས་དང་། ལྷང་གསལ་དང་།
གཞལ་མེད་ཁང་དབུལ་བ་དང་། གཏུགས་དང་། རོལ་མོ་དང་། མཆོད་པའི་རྣམ་པ་
ལྷ་ན་མི་འཆད་པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷས་ཁང་དང་། ལྷས་
གསོལ་བའི་ཚུལ་དང་། ལྷ་བྱི་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷས་གང་དུ་གསོལ་ན་ལྷས་ཀྱི་ཁང་
པ་ཅན་དན་ལ་སོགས་པས་ཆག་ཆག་བཏབ་པས་ཤིན་ཏུ་དྲི་ཞིས་པ་དང་། ཤེལ་གྱི་
ས་གཞི་ཁ་དོག་གསལ་ཞིང་འོད་འཆར་བ་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་ལ་རིན་ཆེན་འོད་
འབར་བའི་ཀ་བ་དང་གཏུང་ལ་སོགས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ལྷན་པ་དང་སྟེང་དུ་སྤྱ་
ཉིག་གིས་སྤྲས་པས་འོད་ཆགས་པའི་སྒྲ་རེ་བྲེས་པ་དེར་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པ་དང་དེའི་སྤྲས་རྣམས་ལ་རིན་ཆེན་གསེར་
ལ་སོགས་པའི་བྱམ་པ་མང་པོ་དྲི་ཞིས་པོ་དང་སྤྱར་བའི་སྒོས་ཀྱི་ཚུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མེ་
ཏོག་དང་བཅས་པས་ལེགས་པར་བཀའ་བ་སྤྲན་པའི་སྤྱ་དང་ནི་རོལ་མོར་བཅས་པ་
དུ་མས་སྤྱ་ལྷས་གསོལ་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ནས་མཆོད་ཡུལ་དེ་དག་གི་སྤྱ་
ལ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་གོས་འཇམ་ཞིང་གང་ལ་དྲི་ཞིས་པོས་རབ་དུ་བསྒྲོས་པས་སྤྱ་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱེད་ཀྱིས་བའི་རྒྱས་དེ་ནས་མཆོད་ཡུལ་དེ་ལ་ཁ་དོག་ལེགས་

པར་བསྐྱར་བའི་ན་བཟང་ཤིན་ཏུ་བྱི་ཞིམ་པ་དམ་པ་འབྲུལ་ལོ། །ཁྱིམ་པའི་ཆ་བྱང་
ཅན་ཡིན་ན་གོས་བཟང་པོ་སྤུང་ལ་འཇམ་པ་དབྱེ་བས་དང་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་དང་
བཅས་པ་དབྲུལ་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྩ་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་མཚོག་བརྒྱ་ཕྱག་དེ་དང་དེ་དག་
གིས་ཞེས་པ་ནི་གདུབ་བྱ་སོགས་སོ། །དེས་འཕགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་དང་མི་པམ་པ་
དང་འཇམ་དབྲངས་དང་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་སོགས་ལའང་བརྒྱ་ལ་པར་
བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། སྤོང་གསུམ་ཀུན་ཏུ་བྱི་ཞིམ་པའི་ངད་ལྗང་བའི་བྱི་མཚོག་རྣམས་
ཀྱིས་སྤུབ་དབང་ཀུན་གྱི་སྐྱེ་གསེར་ནི་མ་སྤྱངས་པའི་གཙོ་མ་བྱེ་དོར་ལེགས་པར་
བྱས་པ་བཞིན་དུ་འོད་ཆགས་ཤིང་འབར་བའི་སྐྱ་དེ་དག་བྱུག་པར་བྱའོ། །ལྔ་པ་ནི།
སྤུབ་དབང་མཚོད་གནས་མཚོག་ལ་དབྲུལ་བར་བྱའོ། །གང་གིས་ན་ཡིད་དུ་འོང་
བའི་མེ་རྟོག་མན་ད་ར་བ་དང་བསྐྱ་དང་ལྷན་ལ་སོགས་པ་ནི་ཞིམ་པོ་ཐམས་ཅད་
གསེལ་མར་བྱས་པ་དང་། མེ་རྟོག་གི་སྤོང་བ་སྤེལ་ལེགས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་མཚོད་པར་བྱའོ། །

དྲུག་པ་ནི། བདུག་པའི་སྤོང་མཚོག་ཡིད་འཕྲོག་པ་ཨ་ཀ་རུ་ལ་སོགས་པ་ནི་
ངད་སྤོགས་བཅུར་བྱས་པ་ཡི་བདུག་པའི་སྤོང་ཚོགས་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་དབྲུལ་བར་
བྱའོ། །བདུན་པ་ནི། ཞལ་ཟས་ཀྱི་བྱང་པར་ལི་ཁར་དང་བརྟུང་བའི་བྱང་པར་
སོགས་བཟང་བརྟུང་ཁ་དོག་ནི་རོ་སྣ་ཚོགས་དང་བཅས་པ་ཡི་ལྷ་བཤོས་རྣམས་ཀྱང་
རྒྱལ་བ་སྤུལ་བཅས་དེ་ལ་དབྲུལ་བར་བྱའོ། །བརྒྱད་པ་ནི། སྤོང་གསེར་གྱི་བསྐྱ་
ཚར་དུ་དངར་བ་སྟེ་དུ་མ་བསྐྱེགས་པའི་ནང་དུ་བཞག་པ་འོད་འབར་བའི་རིན་ཆེན་

སྒྲིབ་མེ་ཆམས་ཀྱང་དབུལ་བར་བགྱིའོ། །དགུ་བ་ནི། ས་གཞི་ལེགས་བར་བསྟར་བ་
སྒྲིམ་གྱིས་བྱུགས་པ་དེར་མེ་རྟོག་ཡིད་དུ་འོང་བ་མེལ་མ་བཟམ་བར་བྱས་པ། གཞལ་
མེད་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ནང་ན་ལྷ་མོ་ཆམས་ཀྱིས་བསྟོད་དབངས་སྟན་བ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་
ལྷན་པ་དང་། ལུ་ཉིག་དང་རིན་ཆེན་དུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རྒྱན་བྱ་འཕྲང་བས་མཛེས་པ་དང་
འོད་འབར་བ་དཔག་ཡས་ཀྱིས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་མཛེས་པར་བྱས་པ་ནམ་མཁའ་
རྒྱན་དུ་གྱུར་བ་དེ་དག་ཀྱང་ཐུགས་རྒྱུ་འཇུག་ཅེས་པ་ཞེས་པ་དེ་ལ་དབུལ་བར་བགྱིའོ། །

བཅུ་བ་ནི། རིན་ཆེན་སྤྲོ་ཆོགས་ལས་བྱས་པའི་གདུགས་མཛེས་པ་གསེར་གྱི་
ཡུ་བ་ཅན་མཐའི་ཁོར་ཡུག་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མས་སྤྲས་པའི་རྒྱན་གྱི་རྒྱན་བ་ཡིད་དུ་འོང་
བས་བརྒྱན་ཅིང་དབྱིབས་ལེགས་པ་མིག་གིས་བརྟན་སྤྱུག་པ་ལུ་བ་སྟེ་བསྐྱེད་པ་ཡང་
དུས་ཉག་ཏུ་ཐུབ་དབང་ཆམས་ལ་དབུལ་བར་བགྱིའོ། །བཅུ་གཅིག་པ་ནི། སྤར་ལུལ་
བ་དེ་ལས་གཞན་ཡང་མཆོད་པའི་ཆོགས་རྩ་རྩ་ལ་སོགས་པའི་རོལ་མོ་དང་དབངས་
སྟན་བ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ལྷན་པ་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་
བསལ་ནས་ཆོས་པའམ་ཡིད་སེམས་བར་བྱེད་པའི་སྤྲོ་ཆམས་སོ་སོར་གནས་ཤིང་
འབྲུང་བར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

བཅུ་གཉིས་པ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་འགོག་ལམ་གྱིས་
བསྐྱེད་པའི་དམ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཐམས་ཅད་དང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་རིང་བསྐྱེད་ཀྱི་
སྟོང་པོ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆམས་དང་རི་མོར་བྲིས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱུག་ཐུགས་
ལ་རིན་ཆེན་མེ་རྟོག་ལ་སོགས་པ་མཆོད་པའི་ཆར་འཁོར་བ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་བར་རྒྱན་མི་
འཆད་པར་འབབ་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །གཉིས་པ་བྲམ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་ནི། ཇི་

ལྷར་འཇམ་དབྱངས་དང་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྷར་བཞེད་པའི་མཆོད་རྗེས་ནས་མཁའ་གང་བ་སྤྱུལ་
ནས་ཀླུ་བ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་གིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་
ག་ལེགས་པ་ལྷ་མི་རྣམས་ཀྱི་མགོན་པོ་སྤྱས་དང་བཅས་པ་རྣམས་མཆོད་པར་
བགྱིདོ། །དཀོན་མཆོག་ཏུ་ལ་ལར། མེ་ཏོག་པལ་ཆེར་ཏོག་སྒྲ་རེ་དང་། །མེ་ཏོག་
བཀོད་པའི་འོད་ཟེར་རབ་བགྱི་སྟེ། །མེ་ཏོག་སྤྲ་ཆོགས་ཀུན་ཏུ་བཟམ་བྱས་
ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཀླུ་བ་མཆོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྷར་པོ། །

གཉིས་པ་ཕྱག་འཆའ་བ་ལ་གཉིས། དག་གིས་བསྟོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། ལུས་
ཀྱིས་འདུད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐུན་པ་དང་བཅེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་
མཆོ་རྣམས་ལ་བདག་གིས་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་བརྗོད་པའི་བསྟོད་དབྱངས་ཀྱི་
ཡན་ལག་རྒྱ་མཆོས་བསྟོད་པར་བགྱིདོ། །དབྱངས་ནི་དག་ཡིན་ལ་ཡན་ལག་ནི་དེའི་
རྒྱ་དང་རྒྱ་མཆོ་ནི་མང་པོའི་སྒྲ་སྟེ། ལུས་རེ་རེ་ལ་ཡང་མགོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་
མགོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ལྗེ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་མོས་ནས་བསྟོད་པའོ། །གཞན་ཡང་
འཕགས་པའི་ཆོགས་དེ་དག་ལ་བསྟོད་དབྱངས་བདག་གིས་མ་བྱས་ཀྱང་སྟན་པའི་
སྤྱན་མཐའ་ཡས་པ་ངེས་པར་ཡུལ་དུས་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱེ་བའི་
གཞི་སོགས་དང་། མཁན་སྟོབ་སོགས་ལ་ཕྱག་འཆའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུས་གསུམ་
དུ་བྱོན་ག་ལེགས་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀུན་དང་ལྷང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་དང་
ཆོགས་ཀྱི་མཆོག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་

སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་གི་རྩལ་ཀྱན་གྱི་གངས་དེ་སྟེང་གི་ལུས་སྤྲུལ་ཏེ། བདག་པམ་ནི་
བདག་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གཞི་ནི་སེམས་དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་སྟེ་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་སྟེ་སྟོང་དང་། སེམས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དང་གང་དུ་བསྐྱེད་
པའི་ས་ཕྱོགས་རྣམས་དང་སངས་རྒྱུ་གི་སྐྱེ་བ་ལྷན་གསལ་སོགས་མཆོད་རྟེན་རྣམས་ལ་
བདག་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། སོ་ཐར་གྱི་ཆོགས་སྟེ་སྟེ་རྩོགས་པར་བྱེད་པ་
ལ་སོགས་པའི་མཁན་པོ་དང་དེ་བཞིན་དུ་གང་ལ་སྟོམ་པ་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྟོབ་དཔོན་དང་། ཐར་པའི་ལམ་ལ་འབད་པའི་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་གི་ཁྱར་འཛིན་
པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །

གསུམ་པ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི། སྐྱབས་འགྲོའི་དོན་ནི་འདིགས་པ་དང་སྤྲུག་
བསྐྱེད་ལས་སྟོལ་བའི་རྟེན་དུ་ཡིད་གྱིས་འཛིན་ཅིང་རག་གིས་བརྟེན་པ་སྟེ། དེ་ལ་
རྒྱུའི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་འགྲོའོ། །དང་པོ་ནི་བྱུང་བའི་དཀོན་
མཆོག་སྤྲུལ་འདིགས་པ་ལས་སྟོལ་བའི་རྟེན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། རང་
རྒྱུད་ལ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་སངས་རྒྱུ་དང་ཆོས་དཀོན་མཆོག་འདིགས་པ་ལས་སྟོལ་
བའི་རྟེན་དུ་འཛིན་པའོ། །གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་དང་སྐྱབས་
འགྲོའི་ཡུལ་དང་ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་དང་ཁྱད་པར་ཤེས་པ་དང་ཁས་ལྷངས་པ་དང་
གཞན་དུ་མི་སྤྲོ་བ་དང་བཞིས་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ་དང་། སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་
བྱ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སྒྲ་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་པར་བྱིན་ལམ་རིམ་
ཆེ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བས་འདིར་མ་སྟོས་སོ། །ལམ་བདེན་ལ་དོན་དམ་པའི་

སྐྱབས་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་ལོག་པར་འཆད་པ་དགག་པ་དང་།
སྐྱབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་བྱུང་པར་
སོགས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་ཁྲ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་པ་
ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱབས་འདིར་ནི་གཞན་རྒྱད་ལ་བྱུང་ཟིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་འབྱུང་གི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་
དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་ཁྲ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སྤྱང་པོར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་བྱང་དུ་ཆོས་སྐྱུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་བར་ཏེ། དེར་
མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་ཞིང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་
དཀོན་མཆོག་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི་ཆོགས་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་
རྣམས་ལ་འང་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱབས་སུ་མཆི་བ་སྟེ། བྱུང་ཟིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ལ་ལམ་
སྟོན་པའི་སྟོན་པ་དང་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་
དངོས་དང་བྱུང་ཟིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ་སྐྱབས་སྐྱབ་པའི་གྲོགས་སུ་འཛིན་
ཅིང་ཁས་ལེན་པའོ། །

བཞི་པ་སྟོབས་བཞི་ཆང་བའི་སྟོན་སྤྲིག་པ་བཤགས་པ་ལ། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་
ནི། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་མགོས་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་ལ། འབད་ཀྱང་བག་
མེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་མང་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་ཉེས་པ་བྱུང་ན་རྗེ་མི་སྦྱས་
པར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བས། སྟོན་པ་སྤྲུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་
གསུངས་པ་རྣམས་ལ་འབད་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ལྷུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་ནི་སྡུང་བ་གོང་
འོག་སོ་སོ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་ལ་སྤྲིག་པ་ཕྱིར་བཅོས་པ་ནི་སྟོབས་བཞིའི་སྟོ་

ནས་བྱ་སྟེ། ཆོས་བཞི་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། བྱམས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
 སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་སྟེ། ག་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་ཡང་ཟེལ་
 གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་རོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་སྟན་འབྱེན་པ་
 ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་བ་དང་། ཉེས་པ་ལས་བསྐྱོད་པའི་སྟོབས་
 དང་། རྟེན་གྱི་སྟོབས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ་བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་ལས་ནི་སྦྱོང་ངེས་
 ཡིན་པས་དེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཀུས་ན་མ་ངེས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། དེ་ལ་སྟོབས་དང་པོ་ནི་
 མི་དགེ་བའི་ལས་བྱས་པ་ལ་འགྱོད་པ་མང་བ་ཡིན་ཏེ་འདི་སྟེ་བ་ལ་མི་དགེ་བའི་ལས་
 གྱིས་འབྲས་བྱ་གསུམ་བསྐྱེད་ཆུ་ལ་ལེགས་པར་བསྟོམ་དགོས་སོ། །སྟོབས་གཉིས་པ་
 ལ་བསྐྱབ་བརྟུས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་མདོ་སྟེ་ཟབ་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྦྱོང་བ་ཉིད་
 བསྟོམ་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྐྱ་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། མཆོད་པ་
 ལ་བརྟེན་པ་དང་། མཆོན་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་སོ། །སྟོབས་གསུམ་པ་ནི་བྱིན་ཆད་མི་
 དགེ་བ་ཡང་དག་པར་སྟོམ་པའོ། །

བཞི་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྟོམ་པ་སོགས་སོ། །འདིར་ནི་སྟོབས་དང་པོ་
 རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཡང་སྟེག་པ་བྱས་པའི་དུས་དང་། རྒྱ་དང་སྟོ་དང་།
 སྦྱོར་བ་དང་། དུལ་དང་ངི་ཙམ་བྱས་པ་རྣམས་བྲན་པར་བྱའོ། །སོ་སོའི་དོན་ལ་བཞི་
 སྟེ། རྣམ་པར་སྟན་འབྱེན་པ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་བའི་སྟོབས་དང་། རྟེན་གྱི་སྟོབས་དང་།
 གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་བའི་སྟོབས་དང་། ཉེས་པ་ལས་སྐྱོད་པའི་སྟོབས་སོ། །དང་
 པོ་ལ་བཞི་སྟེ། སྟེག་པ་ངི་ལྟར་བྱས་པའི་ཆུ་ལ་བརྟགས་ཏེ་འགྱོད་པ་བྱ་བ་དང་། སྟེག་
 པ་དང་བཙས་བཞིན་དུ་འཆི་བས་འཇིགས་ནས་འགྱོད་པ་བསྟོམ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་

བ་དང་། རོན་མེད་པའི་སྤྲེག་པ་བྱས་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསམས་ནས་འགྲོད་པ་
བསྐྱོམ་པ་དང་། སྤྲེག་པས་འཛིགས་པའི་ཚུལ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། གང་ལ་
སྤྲེག་པ་བཤགས་པའི་ཡུལ་ལ་མཁུན་པར་གསོལ་བ་དང་། རུས་དང་རྒྱ་དང་རྣམ་པ་
སོགས་ཀྱི་སྐོན་སྤྲེག་པ་བྱས་པ་སྦྱར་བཤགས་པ་དང་། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་
སྤྲེག་པ་སྐྱབས་ལྡན་བྱས་པ་བཤགས་པ་དང་། མི་འདོད་པའི་འབྲས་བྱ་ལ་བསམས་
ཏེ་འགྲོད་པས་བཤགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོགས་རྣམས་ཀྱན་ན་བཞུགས་པའི་
རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སངས་བ་
རྣམས་ལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་སྤྲེག་པ་བྱས་པ་འགྲོད་པས་བཤགས་པར་གསོལ་བ་
འདེབས་པ་ནིའོ། །

གཉིས་པ་ནི་རུས་ཐོག་མ་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ནས་བཟུང་
སྟེ་ཆེ་རབས་འདིའམ་གཞན་དག་ལ་བདག་ནི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ལ་སྐྱོངས་པར་གྱུར་
པའི་དབང་གིས་རང་གིས་སྤྲེག་པ་བགྱིས་པ་དང་། གཞན་དག་བགྱིད་དུ་ཅལ་བ་ཉིད་
དང་ནི་ལས་འབྲས་ལ་སྐྱོངས་པའི་གཏི་ཐུག་འབྲུལ་པས་བདག་ནོན་ཏེ་གཞན་གྱིས་
སྤྲེག་པ་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་གང་བགྱིས་པའི་ནོངས་པ་དེ་ནི་རང་གིས་
ནོངས་པར་མཐོང་བར་བགྱིས་ནས་འགྲོད་བཞིན་དུ་བསམ་པ་ཐག་པས་མགོན་པོ་
རྣམས་ལ་བཤགས་ཏེ་མི་འཆབ་ཅིང་མི་སྦྲེད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། འབྲུལ་པ་ཅན་བདག་གིས་ཡུལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ནི་པ་
མའམ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་ཁླ་མ་གཞན་དག་ལ་རྒྱ་ཉོན་མོངས་པ་དུག་གསུམ་གྱི་

༡ མ་ཁྱེ། ༡༠ན་༡ན། སྦྱིད ཞོལ། ༡༥བ་༥ན། སྒྲ། ༡༡ན་༥ན། ཁླ། ༡༠བ་༣ན། * སྦྲེད

སྒྲོན་མ་སྤྲེག་པ་འབྱུང་བའི་སྒྲོ་ལུས་རག་དང་ཡིད་གྲིས་གཞོད་པ་བགྲིས་པ་གང་
ལགས་པ་བཤགས་པར་བགྲོའོ། །བཞི་པ་ནི། དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་
འབྲིན་པའི་རྒྱ་ཆགས་སོགས་ཉེས་པ་དུ་མའི་སྒྲོན་ཆགས་པའི་སྤྲེག་ཅན་བདག་གིས་
སོག་གཅོད་སོགས་སྤྲེག་པ་གང་སྤྲེག་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་
པ་བགྲིས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་འདྲེན་པ་རྣམས་ལ་བཤགས་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། སྤྲེག་པ་དེ་མ་ཐག་མ་བཤགས་ན་བདག་ནི་སྤྲེག་པ་མ་བྱང་བར་
སྤྲེག་པ་དང་བཅས་ཏེ་འཆི་བདག་གིས་སྡོན་དུ་འབྱུང་པར་འབྱུང་དུ་མཆི་ཞིང་རན་
འགྲོར་སྐྱེ་བས་ཐབས་ཅི་ལྟར་བྱས་ན་སྤྲེག་པ་འདི་ལས་ངེས་པར་ཐར་བར་འབྱུང་
བར་སྤྱར་བའི་ཚུལ་གྲིས་བདག་ལ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ་ལོ། །སྤྲེག་པ་མ་བྱང་བར་དུ་མི་
འཆི་བས་སྤྱར་དུ་བསྐྱབ་ཅི་དགོས་ཞེ་ན། དུས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བའི་
འཆི་བདག་འདི་སྤྲེག་སྤྱིང་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ལ་མི་སྡོད་
ཅིང་བྱ་བ་ཆར་མ་ཆར་ལ་མི་ལྟོས་པས་གང་ཟག་ན་བ་དང་མི་ན་བ་ཀྱང་གྲིས་ཀྱང་ཆེ་
ཆད་མ་རྫོགས་ཀྱང་སྒྲོ་བྱར་དུ་འཆི་བས་ཆེ་ལ་དེ་ངེས་མི་འཆི་བ་ཅུམ་ལ་ཡང་ཡིད་
མི་བརྟན་ཅིང་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བས་སྤྲེག་པ་སྤྱར་དུ་སྤྱར་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་བཞི། “གཉེན་^༡ དང་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་
བར་མ་ཤེས་པས་དེ་དག་གི་དོན་དུ་སྤྲེག་པ་བྱས་པ་འགྲོད་པ་དང་། འཆི་བའི་ཆེ་བྲན་
པའི་ཡུལ་ཅུམ་དུ་འབྱུང་བའི་དཔེ་དང་། ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་ད་ལྟར་ཡང་མཛོན་
སུམ་དུ་བྱུབ་པས་དེ་དག་གི་དོན་དུ་སྤྲེག་པ་བྱས་པ་འགྲོད་པ་དང་། རང་ཉིད་ནམ་

^༡ མ་ཕྱི། ༥༠ན་༤ན། སྐྱུ། ༥༡བ་༥ན། བརྟན་ ཞོལ། ༥༠ན་༤ན། བརྟོན། གླ། ༥༡ན། བསྐྱབ་

^༢ མ་ཕྱི། ༥༠བ་༡ན། སྐྱུ། ༥༡བ་༥ན། གླ། ༥༡ན་༥ན། གཉེན་ ཞོལ། ༥༠ལ་ན། མཉེན་

འཆི་ངེས་པ་མེད་པར་མཆོག་ས་པས་སྤྲིག་པ་བྱས་པ་འགྲོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཉེན་
དང་ལོངས་སྟོང་སོགས་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤ་རུས་སོགས་ཐམས་ཅད་པོར་ཏེ་
རང་ཉིད་གཅིག་ལུ་པ་རོལ་ཏུ་ཆ་དགོས་པར་བདག་གིས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པས་མཛའ་
བ་བསྐྱེད་བ་དང་མི་མཛའ་བ་གཞོན་པའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྤྲིག་པ་རྣམས་ལ་སྣ་ཆོག་ས་བྱས་
པས་འགྲོད་པའོ། །དེ་དག་གི་དོན་ཏུ་སྤྲིག་པ་བྱ་བར་མི་རིགས་ཏེ་མི་མཛའ་བ་རྣམས་
ཀྱང་དེ་མ་ཐག་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་མཛའ་བ་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ལ་བདག་
ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཏུ་གཉེན་དང་ལོངས་སྟོང་སོགས་ཐམས་ཅད་
མེད་པར་འགྱུར་བས། ཡིད་བརྟན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རུང་བས་དེ་དག་གི་ཆེད་ཏུ་
ཆགས་སྤང་གིས་སྤྲིག་པ་བྱས་པ་འགྲོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་མི་ལམ་ཏུ་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་སང་
པའི་ཆེ་བླན་པའི་ཡུལ་ཙམ་ཏུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ཏུ་སྤྲང་བདེ་བར་རྫོམ་པའི་དངོས་པོ་
གང་དང་གང་ལོངས་སྟོང་བ་དེ་དང་དེ་འཆི་བའི་ཆེ་བླན་པའི་ཡུལ་ཙམ་ཏུ་འགྱུར་
བས་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་ཆོས་འབའ་ཞིག་བྱ་བར་ཐག་གཅོད་པ་ལན་མང་ཏུ་བྱའོ། །གང་
དང་གང་འདས་པ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བར་བླན་པའི་ཡུལ་ཙམ་ཏུ་ཟད་
པའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་རེ་ཤིག་གསོན་པའི་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་སྤར་མཛའ་
བ་དང་མི་མཛའ་བ་ཏུ་མ་འདས་པ་སྟོང་བས་བྱུང་ལ་དེ་དག་གི་དོན་ཏུ་བྱས་པའི་སྤྲིག་
པའི་རྣམ་སྤྲིན་མི་བཟད་པ་གང་ཡིན་པ་མདུན་ན་གནས་པས་སྤྲུག་བསྐྱེད་སྤྲུག་གཞན་
མི་ལེན་ན། །གོགས་བྱེད་མཛའ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་དག་གི་
དོན་ཏུ་སྤྲིག་པ་བྱས་པ་ལ་འགྲོད་པ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་བསམ་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་བདག་ནི་ནམ་འཆི་ངེས་པ་མེད་པ་ཆེ་ཡུང་ཙམ་གྱིས་སྒོ་
བྱར་བཞེས་བདག་གིས་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་པས་གཏི་ལྷག་དང་འདོད་ཆགས་དང་
ཞེ་སྤང་གིས་སྤྲིག་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་བྱས་ཤིང་སྤྲིག་པས་ངན་འགྲོར་ལྟར་བས་འཆི་ངེས་
པ་དང་། རྣམ་འཆི་ངེས་མེད་དང་། འཆི་བའི་ཆེ་ཆོས་མ་གཏོགས་གཞན་གང་གིས་
ཀྱང་མི་པན་པ་བསམ་ཞིང་། ངན་འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ལ་སྤྲིག་པ་བྱས་པ་
ལ་འགྲོད་པ་ལན་དུ་མར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ལ་བཞི། ཆེ་ལ་སྒོན་པ་མེད་ཅིང་
"འཕྲིད་"བྱེད་བར་མ་ཆད་དུ་ཡོད་པས་ངེས་པར་འཆི་ཞིང་སྤྲིག་པ་དང་བཅས་བཞིན་
དུ་འཆི་བས་འཛིགས་པ་དང་། སྤྲིག་པ་མ་དག་ན་ཆེ་འདི་ཉིད་དུ་ཡང་སྤྲིག་བསྐྱེད་
སྤྱིང་དགོས་པ་དང་། འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆན་དང་། བྱི་མར་སྤྲིག་
བསྐྱེད་གིས་གདུང་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འགྲོ་འཆག་ཉལ་གསུམ་
གང་བྱེད་ཀྱང་ཉིན་མཆན་སྐད་ཅིག་ཀྱང་སྤོང་པ་ཡོད་མེད་པར་ཆེ་འདི་རྟག་ཏུ་གོད་
པས་ཉེ་བྲི་བར་འབྱུང་ཞིང་སྒོན་པ་གུད་ནས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་འོང་བ་མེད་ན་བདག་
ལྟ་བུ་ངེས་པར་འཆི་བར་རྒྱ་མཆན་ཅིས་མི་འབྱུང་ངེས་པར་འཆི་ཞིང་། རྣམ་འཆི་
ངེས་པ་མེད་པས་སྤྲིག་པ་སྤྱིང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །འགོད་ཅེས་པ་ལྟར་ན་ཉིན་
མཆན་གྱིས་ཆེ་སོ་སོར་འགོད་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤྲིག་པ་མ་བྱང་ན་སྒོག་འཆད་པའི་སྤྲིག་བསྐྱེད་གཉིན་
བཤེས་སོགས་གྱིས་སྤྱོད་མི་རུས་པ་དང་། བསོད་ནམས་མ་བྱས་པས་འཛིགས་པ་
དང་། འགྲོད་པས་གདུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསོད་ནམས་མ་བྱས་ན་འཆི་བའི་ཆེ་

༡ མ་ཕྱེ། ༡༡ན་ལ། འཕྲིང་ སྤྱེ། ༡༡བ་ལ། གླ། ༡༡བ་ལ། འཕྲིད་ ཞོལ། ༡༡ན་ལ། འཕྲིབ་ * འཕྲིད

བདག་ནི་མལ་ན་འདུག་བཞིན་དུ་གཉེན་བཤེས་ཇི་ལྟར་བཅེ་གཏུང་ཆེ་བ་རྣམས་
 གྱིས་མཐའ་སྐྱོར་ཡང་སྟོག་གཙོད་པའི་ཆོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དག་བདག་ཉིད་གཅིག་
 ལུས་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ཞིང་འཇིགས་པ་སེལ་བྱེད་མེད་པར་མ་ཟད། འཇིགས་པའི་ཤ་
 ཚུགས་ཅན་གྱི་གཤེན་ཇིའི་པོ་ཉ་མེན་བཤེས་པ་ལ་གཉེན་ཡོད་པས་ཅི་པན་བཤེས་གྱིས་
 ཅི་པན་ཆོས་འབའ་ཞིག་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པའོ།

གཉེས་པ་ནི། དེའི་ཆེ་སྐྱབས་འགྲོ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བ་སོགས་བསོད་
 རམས་གཅིག་ལུ་སྐྱབས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ན་དེ་ཡང་བདག་གིས་མ་བརྟེན་ཏེ།
 །ཞེས་བ་དགོ་བ་མ་བྱས་པས་འགྲོད་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྐྱབས་གནས་ལ་མགོན་
 པོ་ཞེས་བོས་ནས་བག་མེད་བདག་གིས་ནི་ངན་འགྲོའི་འཇིགས་པ་འདི་འདྲ་ཡོད་པ་
 མ་འཆོལ་ཞིང་མ་ཤེས་ནས་ཆེ་མི་རྟག་པ་གཉེན་སོགས་ཆེ་འདིའི་ཆེད་དག་ཏུ་སྤྲིག་
 པ་མང་པོ་ཉི་བར་བསྐྱབས་པས་འགྲོད་པའོ།

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་པོ་འགའ་ཞིག་ཆད་པ་བཅད་པའི་དོན་དུ་ཡན་ལག་གཙོད་པའི་
 སར་དེ་རིང་མིས་ཁྲིད་པའང་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁ་སྐྱམས་པ་དང་བཞིན་གྱི་
 མདངས་ཉམས་པ་དང་། མིག་རྩ་ངན་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲ་མ་ལས་རྣམས་འགྱུར་གཞན་
 དུ་འགྱུར་བར་སྤྲང་ན་རང་དང་སྐྱེལ་པ་མི་མཉམ་པའི་གཤེན་ཇིའི་པོ་ཉ་འཇིགས་
 འཇིགས་ལྟ་བུའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱིས་བཟུང་བར་གྱུར་ཅིང་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་འཆི་
 བའི་ནད་གྱིས་ཐེབས་པར་གྱུར་པས་རབ་ཏུ་ཉམས་ཐག་པ་ལ་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་
 ཡོད་པ་སྟོས་ཅི་དགོས། དེས་ན་སྤྲིག་པ་ལ་འགྲོད་པར་བྱའོ།

༡ མ་གྲི། ༡༡བ་༣ན། སྤྱི། ༡་༣ན་༩ན། ཁྲི། ༡་༣ན་༩ན། བརྟེན། ཞོག། ༡༡བ་༡ན། བསྐྱེད།

བཞི་པ་ནི། དཔུལ་བར་སྐྱེས་ནས་དཔུལ་སྤངས་རྣམས་མཐོང་བའི་ཆེ་གི་དུང་
 སྐྱེས་བུ་སུ་ཞིག་གིས་འདིགས་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལས་བདག་ལེགས་པར་སྐྱོབ་པར་
 བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་ཤིན་ཏུ་སྒྲག་ཅིང་བྱེད་ཤ་འཕྲོན་པའི་མིག་བཟང་ནས་ཕྱོགས་
 བཞིར་སྐྱབས་དག་ཆོལ་བར་བྱེད་ལ་དེ་ལྟར་བཅའ་ཡང་ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་མེད་
 པར་མཐོང་ནས་ནི་དེ་ནས་ཀུན་ཏུ་ཡི་ཐུག་འགྱུར་བས་དེ་ལྟ་ཉིད་ནས་དགོན་མཆོག་གི་
 གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་བྱའོ། །དེས་ན་དཔུལ་བའི་གནས་དེར་འདིགས་པ་
 ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་དུས་དེའི་ཆེ་བདག་གིས་རྗེ་ལྷ་པོ་ཐམས་
 ཅི་ཡང་མེད་པས་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་འདིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱལ་འབད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་རྟེན་གྱི་སྐྱབས་ལ་གསུམ། དེ་ལྟ་ཉིད་ནས་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་
 སྐྱབས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྒོན་ལམ་གྱི་སྐྱབས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་བའི་སྲས་ལ་བརྟེན་པ་
 དང་། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་དེ་དག་གི་བཀའ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རན་
 འགྲོར་སྐྱེས་པའི་ཆེ་སྐྱབས་བཅའ་ཡང་མི་རྟེན་པ་དེ་བས་ན་རྒྱལ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན་
 པོ་སྐྱེར་བས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱོབ་པའི་དོན་དུ་བཙོན་པ་འདིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་
 པའི་མ་ཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་མངའ་བས་སྐྱབས་ཆེན་པོ་འདིགས་པ་ཀུན་སེལ་རུས་པ་
 ལ་སྐྱུར་དུ་དེ་རིང་ཉིད་ནས་སྐྱབས་སུ་མཆི་བར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་རྒྱལ་བ་དེ་ཡིས་
 ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཆོས་བསྟན་ན་འཁོར་བའི་འདིགས་པ་སེལ་བ་ཆོས་དགོན་
 མཆོག་དང་། འཕགས་པའི་གོ་འཕང་བརྟེན་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་ལ་
 ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་སྐྱབས་སུ་མཆི་བ་སྟེ་ལམ་སྐྱབ་པའི་གྲོགས་སུ་ཁས་
 ལྷན་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་ནི་ངན་འགྲོའི་འདྲིམས་པས་ནམས་སྐྱབ་ནས་སྒྲོན་ལས་གི་
སྟོབས་ཅན་གི་ཀླུ་ལ་སྤྲོད་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་བདག་ཉིད་འབྲུལ་བས་འདྲིམས་པ་
ལས་བདག་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ་ཞེས་པའོ། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བདག་ཉིད་གིས་ཏེ་
གཞན་གིས་བསྐྱལ་བ་མ་ཡིན་པར་སེམས་དང་བས་བདག་གི་ལུས་འདི་དབྲུལ་བར་
བགྱིད། །ལྷན་གིས་བྱུང་བ་དང་རྒྱན་མི་འཆད་པ་གཉིས་གིས་གཞན་དོན་མཇོང་པའི་
ཐུགས་ཇི་ལྟོད་པ་མ་འབྲུལ་བ་ཅན་སྤྱན་རས་གཟིགས་མགོན་དེ་ལ་ཡང་འདྲིམས་
པས་ཉམས་ཐག་པའི་ང་རོས་འོ་དོད་འབོད་དོ། །རི་ལྷར་ཞེ་ན། སྤྲིག་ལྷན་བདག་ལ་
བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ་ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་འབགས་པ་ནས་
མཁའ་སྤྱོད་པོ་དང་སའི་སྤྱོད་པོ་དག་དང་ནི་བྱམས་པ་དང་སྤྲིབ་པ་ནམས་སེལ་སོགས་
ཐུགས་ཇི་ཆེ་མགོན་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱབས་སུ་ཆོལ་ཞིང་། སྤྱོད་ནས་འོ་དོད་འབོད་
པས་སྐྱབས་ཤིག་ཅེས་པའོ། །བྲག་ན་རྩོ་ཇི་གང་ཞིག་མཐོང་ན་གཤིན་ཇིའི་པོ་ཉ་
དབྲུལ་སྤངས་ལ་སོགས་སེམས་ཅན་ལ་སྤང་བ་ནམས་སྐྱབ་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་
འབྱེད་པར་བྱེད་པ་རྩོ་ཇི་ཅན་ལ་ཡང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདག་གིས་སྒྲོན་ཆད་ཁྱེད་གི་བཀའ་ལས་འདས་ནས་སྤྲིག་པ་
བྱས་ཤིང་དགོ་བ་མ་བྱས་ལ་ད་ནི་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་དང་ངན་འགྲོའི་འདྲིམས་པ་
ཆེན་པོ་མཐོང་ནས་ཁྱེད་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་ལགས་གིས་ལྷང་དོར་གི་གནས་ལ་ཁྱེད་
གི་བཀའ་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པས་འདྲིམས་པ་སྤྱར་དུ་བསལ་དུ་གསོལ་ཤིག་པའོ། །

གསུམ་པ་གཉིན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྟོད་པའི་སྟོབས་ལ་གཉིས། སྤྲིག་པ་སྤྱོད་བ་ལ་
འབད་པར་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ལྷར་དུ་འབད་པར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་

གཉིས། བད་ཀྱི་དཔེས་སྡིག་པ་སྦྱར་དུ་སྦྱར་དགོས་པ་དང་། གཡང་སའི་དཔེས་སྦྱར་
 དགོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དཔེ་དོན་དགོད་པ་དང་། དུག་གསུམ་གྱི་
 བད་ཉེས་དཔེགས་ཆེ་ཞིང་དེ་འཛོམས་པའི་སྟན་དགོན་པ་དང་། དེས་ན་སྟན་པ་
 མཆོག་སྟོན་པའི་གསུང་ལྟར་སྦྱར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུང་མཁྲིས་སོགས་
 འབྲུགས་པའི་ཐ་མལ་པའི་བད་ཀྱིས་འཛིགས་ན་ཡང་ཤིང་དོགས་ནས་དེ་བཙོས་པའི་
 ཐབས་སྟན་པའི་དག་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་ན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འདོད་ཆགས་ལ་
 སོགས་པ་དུག་གསུམ་གྱི་གཙོང་ནད་ཆེན་པོ་ཉེས་པ་བརྒྱ་སྟོང་པུག་དུ་མའི་འབྱུང་
 ཁུངས་སུ་གྱུར་པའི་ནད་ཀྱིས་རྟག་དུ་བཏབ་པས་རང་ཅག་དེ་སེལ་བའི་སྟན་པ་
 མཆོག་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བཞིན་དུ་གཉེན་པོ་བསྟེན་པར་རིགས་པ་སྟོས་ཅི་དགོས་
 སྡིག་པའི་གཉེན་པོ་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཁོང་ཁོ་བ་ལྟ་བུ་ནི་དེ་དག་གཅིག་གིས་
 གྲང་འཛམ་བུའི་གླིང་ན་གནས་པའི་མི་ཀྱན་དཔུལ་བར་རྒྱག་པར་བྱེད་པས་གཞོད་པ་
 ཆེ་ན་ནད་དེ་དག་གསོ་བའི་སྟན་གཉེན་པོ་ལས་སྟོམ་པའི་ཚུལ་སོགས་སྟོན་པའི་
 གསུང་ལས་གཞན་ནི་ཆོངས་པའི་འཛིག་རྟེན་སོགས་ཕྱོགས་གཞན་ཀྱན་ནས་མི་
 རྟོན་ན་སྟེ་མ་རྟོན་པས་ཤིན་ཏུ་དགོན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ནད་དེ་ལ་
 དེ་སེལ་བའི་སྟན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉོན་མོངས་པའི་ལུག་རྩ་ཐམས་ཅད་འབྲིན་
 པར་མཛད་པའི་བཀའ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་དང་དན་འགྲའི་རྒྱལ་
 སེམས་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་གཏི་ཐུག་གོ་ཞེས་སྟན་པའི་གནས་ཡིན་པས་སྟོང་ཐག་པ་ནས་
 སྟོན་པ་ལ་སྒྲུབས་སུ་སོང་སྟེ། ཉོན་པའི་བསྟན་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་གླང་བར་

བྱའོ།

གཉེས་པ་ནི། གང་ལ་ལྟུང་ན་ཡན་ལག་ཅེས་གཞོད་^༡་པར་འགྱུར་བའི་རི་ལ་
སོགས་པ་གཡང་ས་ཐ་མལ་བ་རྒྱུད་དུ་ལའང་ལྟུང་དོགས་ནས་བག་ཡོད་པས་གནས་
པར་བྱ་དགོས་ན། དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་དུ་མས་མཆོན་པའི་དཔག་ཚད་སྟུམ་ཁི་ཉིས་
སྟོང་སོགས་ཀྱི་གཡང་སར་ལྟུང་བའི་གཡང་སར་ཡུན་རིང་པོར་གནས་དགོས་པ་ལ་
བག་ཡོད་བྱ་དགོས་པ་སྟོས་ཅི་དགོས་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་^༢་བསྟེན་པ་ལ་
འབད་པར་བྱའོ།

གཉེས་པ་ལ་གཉིས། དེ་རིང་ཉིད་ནས་སྤྲིག་པའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་ལ་འབད་
པར་བྱ་བ་དང་། སྤྲིག་བསྐལ་གྱིས་མི་འཛིགས་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་པས་
ལམ་བསྐོས་པ་ལ་ལེ་ལོ་བྱ་བར་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཉེན་པོ་ལ་འབད་
དགོས་ཀྱང་སྒྲ་བ་ཕྱི་མ་དང་ལོ་ཕྱི་མ་ལ་འབད་པར་བྱའོ་སྟུམ་ན། དེ་རིང་ཉིད་ནས་
འབད་པར་རིགས་ཉེ་དེ་རིང་ཁོ་ན་མི་འཆི་ཞེས་གཉེན་པོ་ལ་མི་འབད་པར་བདེ་བར་
འདུག་པའི་ལེ་ལོས་གནས་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཉེ་དེ་རིང་མི་འཆི་བའི་ཡིད་བརྟན་
མེད་པས་བདག་ནི་ཤི་ནས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་དུས་དེ་ནི་སང་པལ་ཆེར་གདོན་མི་
ཟ་བར་འབྱུང་བས་ལེ་ལོ་མི་བྱ་བར་དེ་རིང་ཉིད་ནས་འབད་པར་བྱའོ། །ཀ་ནི་ཀའི་
སྤྱིང་ཡིག་ལས། འདི་སང་དང་ནི་འདི་བྱ་ཞེས། །བྱ་བ་མི་ལ་བཟང་པོ་མིན། །ནམ་
ཞིག་ཁྱོད་ནི་མེད་འགྱུར་བའི། །སང་དེ་གདོན་མི་ཟ་བར་འོང་། །ཞེས་པ་སྟར་རོ།

གཉེས་པ་ནི། འཆི་ཡང་འཛིགས་པ་བྱས་པས་མི་པན་པས་འཛིགས་མི་དགོས་

^༡ མ་ཕྱི་ ༡༣བཅུ། སྟུ་ ༡༥ན། གཞོད་ ཞོལ་ ༡༣ན། གནད་ ལྷ། བསྟེན

^༢ མ་ཕྱི་ ༡༣བཅུ། བརྟན་ ཞོལ་ ༡༣ན། སྟུ་ ༡༥ན། ལྷ། ༡༥ན། * བསྟེན

སོ་ཞེ་ན། གཞན་ཐམས་ཅད་འཆི་བ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ལ་ཤི་ནས་ངན་འགྲོར་ལྷུང་བའི་
འདྲིགས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་བདག་ལ་འཆི་བ་དང་སྤྲིག་པས་འདྲིགས་མི་དགོས་ཞེས་
མི་འདྲིགས་པ་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་སུ་ཡིས་བྲིན། སྒྲེར་པ་པོ་སུ་ཡང་མེད་པས་གཉེན་པོ་
ལ་མ་འབད་ན་སྤྲིག་པ་དང་འཆི་བ་འདི་ལས་རི་ལྟར་ངེས་པར་ཐར་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་
ཐར་པས་ཤི་ནས་གཤོན་མི་ཟ་བར་མེད་པར་འགྱུར་ན་སྤྲིག་པའི་གཉེན་པོ་ལ་མི་
འབད་པར་ཅིའི་བྱེར་ལེ་ལོའི་དབང་གིས་བདག་ཡིད་བདེ་བར་འདུག་པ་མི་རིགས་
པས་ལམ་བསྐོས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

བཞི་བ་ཉེས་པ་ལས་སྤངས་ལྡོག་པའི་སྟོབས་ལ་གསུམ། སྤྲིག་པ་ལ་འགྲོད་པས་
བྱིན་ཆད་སྟོམ་པ་དང་། སྤང་བྱས་བཞགས་པ་དང་། བཟུན་པར་གསོལ་ནས་ཉེས་པ་
ལས་ལྡོག་པར་དམ་བཅའ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རོན་མེད་པའི་སྤྲིག་པ་སྤང་བ་
དང་། ཉན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སྤྲིག་པ་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་ལ་འབད་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། འོངས་སྒྱུད་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བས་ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་དང་།
གཉེན་སོགས་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པའི་དང་པོ་ནི། སྟོན་ཆད་འཁོར་བར་འོངས་
སྒྱུད་སྒྱུད་སྟེ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་ཞིག་པ་ལས་ད་དུང་བདག་ལ་སྟོང་པོ་དང་
བཅས་པའི་འོངས་སྒྱུད་ལྷག་པ་ཅི་ཡོད་ན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་བདག་ནི་སྟོང་པོ་
མེད་པ་དེ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་ཅིང་ཆགས་ནས་སྒྲ་མའི་བཀའ་དང་འགལ་བར་བྱས་
ཤིང་སྤྲིག་པ་བྱས་པས་འགྲོད་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་གི་ལུས་སྟོང་པོ་མེད་པ་
གསོན་པའི་ཆེ་འདི་དང་དེ་བཞིན་དུ་གཉེན་དང་བཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྤངས་ནས་

༡ མ་གྲི། ༡༩ན་༥། སྒྱ། ༡༩ན་༡། སྒྱ། ༡༩ན་༡། བརྟན་ ཞོལ་ ༡༩ན་༡། བརྟན་

རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱེས་པ་མེད་པའི་སྟོགས་གཤེད་རང་དབང་མེད་པར་འགྲོ་དགོས་
ན་མཛའ་བ་དང་མི་མཛའ་བ་ཀྱན་གྱིས་ཅི་ཞིག་རུང་སྟེ། བན་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
པས་དེ་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྟོག་གཙོད་སོགས་མི་དགེ་བ་ལས་དཔྱུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་
སྤྱག་བསྐྱུལ་འབྱུང་བས་སྤྱག་བསྐྱུལ་དེ་ལས་རྗེ་ལྟར་ངེས་པར་ཐར་བར་འགྱུར་ཞེས་
ཉིན་མཆན་ཏྲག་རྩ་བདག་གིས་ནི་དགེ་མི་དགའི་ལས་འབྲས་འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་
བསམ་པའི་རིགས་སོ། །ལས་འབྲས་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ངེས་པ་མ་རྟེན་ན་
ཆོས་གང་ལ་ཡང་རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་ངེས་པ་མི་རྟེན་པས་ཀྱན་གྱི་འདི་ལ་འབད་
པར་བྱ་སྟེ། ཁ་ཅིག་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་ངེས་པ་རྟེན་པ་སྐད་ཟེར་ནས་ལས་འབྲས་ལ་མི་ཅི་
པ་ནི། གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྩ་སོང་བར་གསལ་ཞིང་། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་
གནས་པ་ལ་ངེས་པ་མ་རྟེན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བཤགས་བྱའི་དངོས་པོ་དང་། བཤགས་པའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ནི་ལས་འབྲས་ལ་སྟོངས་ཤིང་མི་ཤེས་པ་གཉི་སྤྱག་པས་
བཅས་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་གང་ཟག་སྤྱ་གང་གིས་བྱས་ཀྱང་སྤིག་པའི་རིགས་
སྤྱ་གནས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའམ་བཅས་པའི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ན་ལ་དེ་ལྟར་
གནས་པ་བཅས་པའི་སྤིག་པ་གང་ཡིན་པ་ལས། བྱ་བ་ངན་པ་གང་ཡང་རུང་བ་
བགྱིས་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་སྤྱད་དང་བཅས་པའི་མགོན་པོའི་
སྤྱན་རླུང་མཛོན་སྤྱད་དུ་སྟོད་ལམ་ཐལ་མོ་སྤྱད། བསམ་པ་སྤྱག་བསྐྱུལ་ལ་འདྲིམས་
པའི་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྤྱག་འཆའ་ཉེ་སྤིག་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་

བཤགས་པར་བགྱིད། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་དེ་བས་ན་འདྲེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་གིས་སྒྲིག་པ་
བྱས་པ་ནོངས་པ་ལགས་པས་ནོངས་པ་ལགས་པར་གཟུང་དུ་གསོལ་སྒྲིག་པ་བྱས་
པ་འདི་ནི་བྱ་བ་བཟང་པོ་མ་ལགས་པས་སྒྲན་ཆད་བདག་ནི་སློག་ལ་བབ་ཀྱང་ཡོད་
ཡེ་མི་བགྱིད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་དེང་ཕྱིན་ཆད་རྒྱན་གཅོད་ཅིང་སྒྲོམ་པར་བགྱིད་
པའོ། །གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནས་སྒྲིག་པ་སྦྱོང་བའི་སྒྲོ་
མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་སྟོབས་བཞི་ཆང་བའི་
བཤགས་པ་འདིས་བཤགས་པ་ཡིན་ལ། དེས་སྦྱོང་ངེས་ཀྱི་སྒྲིག་པ་ཡང་འདག་པར་
རྟོག་གོ་འབར་བ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་འབྲེལ་ཆེན་སོགས་ལས་གསུངས་སོ། །རང་ཅག་
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་ཤིང་། ཅུང་ཟད་ཤེས་ཀྱང་མདོར་ལེན་ཚུ་ལ་
བཞིན་དུ་མི་བྱེད་པ་ལ་ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་སྒྲིག་པའི་སྒྲོ་དུ་མ་འབྱུང་བས་རྒྱན་དུ་སྟོབས་
བཞིའི་བཤགས་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་པར་བྱ་ཞིང་། བྱད་པར་དུ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་
སྦྱེ་བའི་གོགས་སྦྱོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་འབད་པར་བྱའོ། །ཆགས་དང་སྤྲུག་དོག་
ཚྲོམ་པས་ཁེངས་པ་ཡི། རྟོངས་པས་གཟེར་ལ་སེམས་མཆོག་མི་སྦྱེ་བས། །ལུས་
དག་ཡིད་ཀྱིས་འཁྲུལ་བ་གང་བགྱིས་པ། །དེ་ཀྱན་བསམ་པ་ཐག་པས་མགོན་ལ་
བཤགས། །བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོང་པ་ལ་འཇུག་པའི་
རྣམ་བཤད་རྒྱལ་སྤྲུག་འཇུག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལས་སྒྲིག་པ་བཤགས་པའི་ལེའུ་སྦྱེ་
ལེའུ་གཉིས་པའི་འབྲེལ་པའོ། ། །

། གསུམ་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བའི་ལེའུའི་འབྲེལ་པ། །

གཉིས་པ་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་བ་སོགས་མཐུན་ཆེན་ཆོགས་གསོག་པ་
སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཟུང་བ་དངོས་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་
བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྟོར་བ་དང་། དངོས་གཞི་
དང་། མཐུག་གི་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ། དགེ་བ་ལ་རྗེས་ཡི་རང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་བ་དང་། སྤྱང་ན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ་
དང་། དགེ་བ་བསྟོར་བ་དང་། སྤྱིན་པའི་པར་སྤྱིན་ཉམས་སྤྱི་ལོན་པའི་ཡན་ལག་སྟོན་དུ་
ལུས་ལོངས་སྟོང་དགེ་ཅ་གཏོང་བའི་སེམས་པ་སྤྱང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མངོན་
མཐོ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་བ་དང་། ཐར་པ་ཅོམ་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བ་དང་། རྒྱ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡི་རང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འཁོར་བར་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱི་ངན་སོང་གི་སྤྱུག་
བསྐྱལ་ངལ་བསོ་ཞིང་མངོན་མཐོ་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་དགེ་བ་དང་།
དེའི་འབྲས་བྱ་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཅན་དག་མངོན་མཐོའི་བདེ་བར་གནས་པ་ལ་བསམ་པ་
དགའ་བས་དེ་ལྟར་བྱ་ཡོད་པ་ཨ་རེ་ལེགས་སྟུམ་དུ་རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་འཕྱུར་བའི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་
དགེ་བ་སོགས་བསགས་པ་དེ་ལ་ཡང་རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་ངོ་། །དེའི་འབྲས་བྱ་ལུས་ཅན་
རྣམས་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ལས་ངེས་པར་ཐར་ནས་སྤྱང་འདས་སོབ་པ་དེ་ལ་ཡང་
ཡི་རང་ངོ་། །གསུམ་པ་ནི། འགྲོ་བ་གཞན་སྟོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
དང་རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་ཀྱི་བཙུ་ལའང་ཡི་རང་ངོ་། །དེ་དག་གི་རྒྱ་སེམས་ཅན་ཐམས་

ཅད་བདེ་བར་མཛད་པའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་རྒྱ་
མཆོ་ལྟ་བུ་དང་སྒྲིབ་བས་སེམས་ཅན་ལ་པན་པར་མཛད་པའི་སྒྲིབ་བ་ལ་ཡང་ཡིད་
བདེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དང་བའི་དད་བ་བསྐྱོམས་ཤིང་དགའ་བས་རྗེས་སུ་ཡི་
རང་ངོ་། །

གཉིས་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་བ་ཆོས་མི་གསུངས་པར་
བཞུགས་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱན་གྱི་སངས་རྒྱས་ལ་སྒྲིབ་ལམ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གུས་
བས་གསོལ་བ་འདེབས་བ་ནི། དགོས་བ་སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཞིང་མ་རིག་པའི་
ཐུན་པར་འཛོམས་བ་རྣམས་ལ་ཐར་པའི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལུང་རྟོགས་གྱི་
ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་སྤར་དུ་གསོལ་ཅིག་པའོ། །གསུམ་བ་ནི། རྒྱལ་བ་ཐུངན་ལས་འདའ་
བར་བཞེད་བ་ལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་གསོལ་བ་ནི་འཕྱོ་བ་འདི་རྣམས་མ་རིག་པས་སྒོ་
གྲོས་གྱི་མིག་ལྟོངས་པར་མི་དགོད་ཅིང་སྟེ་མ་རིག་པའི་ཐུན་བ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་
བསྐྱེད་བ་བྱངས་མེད་པར་བཞུགས་པར་གསོལ་ལོ། །

བཞི་བ་ལ་བཞི། སྦྱར་བ་སྒྲིབ་དང་། ཅན་པའི་དོན་དུ་བསྒྲིབ་དང་། བཤེས་སྒྲོམ་
སེལ་བའི་དོན་དུ་བསྒྲིབ་དང་། འདོད་དགུ་འབྱུང་བའི་རྒྱར་བསྒྲིབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
ལྟར་མཆོད་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་བར་འདི་དག་ཀྱན་བུས་ཏེ་དགེ་
བ་བདག་གིས་ཅི་བསགས་བ་དེས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཐམས་
ཅད་བསལ་བར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །གཉིས་བ་ནི། དགེ་བ་དེ་དག་གི་མཐུས་འཕྱོ་བ་ནད་
བ་རྣམས་ཇི་སྟེད་དུ་ནད་བསོས་བྱུང་གྱི་བར་དུ་ནི་བདག་ཉིད་སྤྲུག་དང་སྤྲུག་བ་ཉིད་
དག་དང་ནད་བ་དེའི་ནད་གཡོག་བྱེད་པར་ཤོག་ཅིས་པའོ། །གསུམ་བ་ནི། བཤེས་

སྐྱོམ་ཅན་རྣམས་ལ་ཟས་དང་སྐྱོམ་གྱི་ཆར་པབ་སྟེ་བཟའ་བརྟུང་སྣ་ཚོ་གས་པས་
བཞེས་པ་དང་སྐྱོམ་པའི་གཞོད་པ་མཐའ་དག་བསལ་བྱས་པ་བསྐྱལ་པ་བར་མ་
གསུམ་ལས་སྤྱ་གཤེད་བསྐྱལ་པ་བར་མའི་ཆེ་བདག་ནི་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་ཟས་
དང་སྐྱོམ་དུ་གྱུར་ནས་བཞེས་སྐྱོམ་ཞི་བར་བྱེད་བྱས་པར་གྱུར་ཅིག །བཞི་པ་ནི།
སེམས་ཅན་ཡོ་བྱེད་གྱིས་ཤོངས་ཤིང་དབུལ་བ་ལ་བདག་ནི་ཤོངས་སྤྱོད་པས་མི་
ཟད་པའི་གཏེར་དུ་གྱུར་ཏེ་ཅི་འདོད་པའི་ཡོ་བྱེད་མཁོ་དགུ་སྣ་ཚོ་གས་སྤྱ་འབྱུར་ཞིང་
བསྐྱབ་པ་ལ་འབད་རྩལ་མེད་པར་མཐུན་ན་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །

ལྷ་པ་ལ་གསུམ། ལུས་ཤོངས་སྤྱོད་དགེ་ཙ་གཏོང་བའི་བསམ་པ་སྤྱང་བ་དང་།
དགེ་བ་ཚུད་མི་ཟ་བའི་རྒྱ་རུ་སྒྲོན་པ་དང་། ཤོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་རུ་སྒྲོན་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། གཏོང་བའི་རྩལ་དང་། དེས་བར་བཏང་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
བཏང་ནས་རི་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རྩལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བདག་གི་ལུས་དང་ཟས་གོས་ལ་
སོགས་པའི་ཤོངས་སྤྱོད་དང་དུས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་
པའི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡུང་དགོས་པ་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱིས་གནས་སྐབས་དང་
མཐར་ཐུག་གི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རུ་བསམ་པས་མངས་པ་དང་ལྟོས་པ་མེད་པར་
བཏང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་སྤངས་ཤིང་བཏང་བས་མུང་
འདས་ཐོབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྤྱིན་པའི་ཞིང་མཚོག་ཡིན་པས་དེ་ལ་གཏོང་རིགས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤོངས་སྤྱོད་དགེ་ཙ་ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་རུ་གཏོང་བར་རིགས་
ཏེ། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་བཏང་བས་སྤྱ་རན་ལས་འདའ་བ་ཐོབ་བྱས་ལ་བདག་གི་སྒོ་

ཡང་མི་གནས་པའི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་སྐྱབ་འདོད་པ་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཐམས་ཅད་གཏོང་བར་ཆབས་གཅིག་པ་སྟེ་གཏོང་བར་འདྲ་བ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་
ལ་བཏང་བ་མཆོག་ཡིན་ཏེ་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དེང་ཕྱིན་ཆད་རང་གི་ལུས་ལ་རང་དབང་ཡོད་པའི་སྒོ་
དོར་བ་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རིགས་པའི་ལས་ལ་སྦྱར་བའོ། །དང་
པོ་ནི། ལུས་སོགས་བཏང་ནས་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེན། བདག་གིས་ལུས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་བདག་གི་ལུས་འདི་ཅི་བདེར་བྱིན་ཟིན་གྱིས་ལུས་འདི་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་
གྱིས་རྟག་ཏུ་གསོད་པ་དང་ཆོག་གིས་སྒོད་པའམ། ལུས་གྱིས་བདེག་པ་སོགས་ཅི་
དགར་བྱེད་ལ་རང་ལུས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་ལ་ཁྲོ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
དགག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེང་ཕྱིན་ཆད་བདག་གི་ལུས་ལ་ཅེད་མོས་ཅེ་བར་བྱེད་དམ་མཐོ་
འཆོམ་པའི་ཅོ་འདྲི་བ་དང་གཞི་བཞད་གད་གི་རྒྱ་བྱེད་ཡང་རུང་སྟེ་བདག་གི་ལུས་
འདི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱིན་ཟིན་གྱིས། ལུས་འདིའི་བསྐྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཁ་ངས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟོས་མེད་དུ་བཏང་ཟིན་པས་ཅི་དགར་གྱིས་ཤིག་པའོ། །གསུམ་པ་
ནི། ལུས་དེ་ལ་འདི་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་རང་གཞན་ཀུན་ལ་པན་པར་འགྱུར་ཞིང་གཞོད་པར་མི་
འགྱུར་བའི་དགོ་བའི་ལས་གང་ཡིན་པའང་བྱེད་དུ་རྟག་ཅིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལ་པན་པ་འབའ་ཞིག་གི་རྒྱར་སྒོན་པ་དང་། བསམ་
པ་རྟུན་མི་ཟ་བའི་རྒྱར་སྒོན་པ་དང་། སྒྲོར་བ་རྟུན་མི་ཟ་བའི་རྒྱར་སྒོན་པའོ། །དང་པོ་
ནི། བདག་ལ་དམིགས་ནས་དུས་ནས་དུ་ཡང་སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་དོན་མེད་པ་མི་

འདོད་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མ་གྱུར་ཅིག །གཉིས་པ་ནི། བདག་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བོ་
གང་དག་གིས་ཁོ་བའམ་དད་པའི་སེམས་བྱང་ན་སེམས་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཉག་ཏུ་
སྐྱེ་བོ་དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཀྱན་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མ་གྱུར་
ཅིག་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྐྱེ་བོ་གང་དག་བདག་ལ་དག་གིས་ཁ་ཟེར་རམ་གཞན་
དག་ལུས་ཀྱིས་གཞོད་པར་བྱེད་པའམ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱོག་ཏུ་ཐུར་ཁ་གཏོད་བའང་བྱུང་
བྱ་བ་གང་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པར་
གྱུར་ཅིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་ཉིད་གཞན་གྱི་ཉེར་མཁོ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུར་སློན་པ་
དང་། དུས་དང་བྱེད་ལས་རྒྱ་ཆེ་བར་སློན་པ་དང་། ལུལ་དུས་ཆད་པ་མེད་པར་སློན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ནི་མགོན་མེད་རྣམས་ཀྱི་མགོན་དང་། བདག་སྐྱེ་བ་ཐམས་
ཅད་དུ་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེད་དཔོན་དང་ཆུ་བོ་ལས་བརྒྱལ་འདོད་པ་
རྣམས་ཀྱི་བྱ་དང་ནི་གཟིངས་དང་ཐམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་ཅིག་པའོ། །སྐམ་སའི་གླིང་དོན་
དུ་གཉེར་བ་ལ་གླིང་དང་ནི་མར་མེ་འདོད་པ་ལ་མར་མེ་དང་གནས་མལ་འདོད་པ་ལ་
གནས་མལ་དང་། བདག་ནི་ལུས་ཅན་གང་དང་བྲན་འདོད་པ་ལ་དེ་དག་ཀྱན་གྱི་བྲན་
དུ་འགྱུར་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །ཟས་གོས་སོགས་རི་ལྟར་འདོད་པ་འབྱུང་བའི་ཡིད་
བཞིན་ནོར་བུ་དང་བུམ་པ་བཟང་པོ་དང་། ཞི་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ལས་འབྱུང་བའི་
རིག་སྤྲུགས་བྱུང་བ་དང་ནད་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་བརྟུང་ལེན་གྱི་སྤྲན་ཆེན་པོ་དང་
ཟས་གོས་སོགས་དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་དབག་བསམ་གྱི་ནི་ཤིང་དག་དང་། །རི་
ཅོམ་འདོད་པ་འཛོར་ཡོད་པའི་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་འཛོའི་བར་གྱུར་ཅིག་སྤྲུག་

དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲོན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ས་སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བ་
བྱེད་པ་དང་། རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུ་དུས་རྟག་པར་ཡང་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་
པའི་རྣམ་པ་མང་པོའི་སྒྲོན་པ་ཉེར་འཛོའི་རྒྱར་ཡང་གྱུར་བར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །དེ་ནི་
དགོན་བརྟེན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འབྱུང་བ་ལྷ་ལྷར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
བྱེད་པར་གསུངས་པ་ལྷར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་མཁའི་མཐས་
གཏུགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ལ་སྒྲོ་མཐའ་ཡས་པའི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་
ཐམས་ཅད་སྤངས་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་བདག་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
པན་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྒྲོན་པ་ཉེར་འཛོའི་རྒྱར་ཡང་ཤོག་ཅིག་སྟེ་དུ་ཡང་དང་ཡང་
དུ་བསམས་པའི་སྒྲོན་པ་སྒྲོ་སྤང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ནི། ཇི་ལྟར་སྒྲོན་གྱི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྤྲུགས་བསྐྱེད་པའི་ཆེ་རྒྱལ་བ་སྤྲུག་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་དུ་སྒྲོན་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སྤྲུགས་ནི་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་
པ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་བསྐྱབ་པ་ལ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་སྒྲོབ་པའི་རིམ་པ་བཞིན་སྒྲོབ་ཅིང་།
གནས་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་བདག་གིས་ཀྱང་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་
སྤྲུག་གི་པན་པའི་དོན་དུ་སྒྲོབ་དཔོན་འཇུག་པའི་སྒྲོམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལྷན་པ་
དངོས་སུ་ཡོད་པའམ། མེད་ན་ཡང་རྒྱལ་བ་སྤྲུག་བཅས་མདུན་དུ་སྤྲུན་བྲངས་ཏེ།
དབང་པོར་གསོལ་ནས་སྒྲོན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་བགྱི་ཞིང་དེ་

བཞིན་དུ་ནི་འབྲུག་སེམས་སྦངས་ཏེ་སྦངས་པའི་བསྐབ་པ་ལའང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
བསྐབ་པར་བགྱེད། །ཞེས་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བརྗོད་པར་བྱཏོ། །སློབ་དཔོན་གྱི་
རྗེས་སུ་སློབ་པ་དང་དངོས་སུ་མེད་ན་ཡང་ཀླུ་བ་སྤྲས་བཅས་གྱི་རྗེས་སུ་སློབ་པའི་
མོས་པ་བྱཏོ། །རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྐབ་པའི་དོན་ནི། ལུས་སྦྱིན་པར་གཏོང་བ་སོགས་
བསམ་པ་མ་དག་པར་མི་བྱེད་ཅིང་བྱས་ན་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཉེས་པ་མེད་ཅིང་
ཆོགས་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སློབ་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི། །ཁ་ཅིག་གི་སྤྲོ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ས་
མཆོམས་མི་འདྲ་བར་རིམས་ཅན་དུ་སློབ་པར་འཆད་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །ཡང་འབྲུག་
སེམས་དང་འབྲུག་སྤྲོ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་སོ་སོར་བྱེད་པ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སུ་གང་
གི་ཡང་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་མི་འཐད་དོ། །སློན་པ་སེམས་བསྐྱེད་སྤར་སྦངས་ནས་
སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་འདོད་སྦངས་ཏེ་འབྲུག་སེམས་བྱིས་ལེན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་
ལ་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལེན་ན་
ཡང་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་སོགས་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་སྤྲ་མ་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བསྐྱན་བཅོས་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བས་འདྲིར་
མ་སློབ་སོ། །

གསུམ་པ་མཐུག་ལ་གཉིས། རང་དགའ་བ་བསློམ་པ་དང་། གཞན་དགའ་བ་
བསྐྱེད་དུ་གཞུག་པཏོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་གི་དོན་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་
གྲུབ་པཏོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སེམས་གཟེངས་སྟོད་དེ་དགའ་བ་བསློམ་པ་དང་།
སེམས་དེ་རྟེན་ནས་བག་ཡོད་བསློམ་པ་དང་། རྟེན་དཀའ་བའི་སེམས་རྟེན་པས་

དགའ་བ་བསྐྱོམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲོ་དང་ལྷན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཡིས་སེམས་རབ་ཏུ་དང་བ་དགའ་བ་དང་དད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་བརྟན་
པར་གཟུང་ནས་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བའི་ཐབས་འཇུག་ཀྱང་རྒྱས་པར་ཉམས་སུ་
མྱངས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་སེམས་ནི་འདི་ལྟར་སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་གཞེངས་སྟོད་དོ། །དེ་
ལྟར་ཞེན། སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་སྟོམ་པ་བཟུང་བའི་དུས་དེང་དུ་བདག་གི་ཆེ་འབྲས་བྱ་
ཡོད་པར་བྱས་ཤིང་མིའི་སྲིད་པ་ལེགས་པར་ཐོབ་པ་དལ་འབྱོར་དོན་ཡོད་པར་བྱས་
པའོ། །དེ་རིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟར་
པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས་སུ་ནམ་ཞིག་འགྱུར་ན་སྙམ་དུ་སྟོན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་
སྲས་སུ་ད་ལྟར་ཉོ་སྙམ་དུ་དགའ་བ་བསྐྱོམ་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གམ་སྙམ་ན་ད་ནི་བདག་གིས་ཅི་ནས་ཀྱང་
ཡབ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་དང་མཐུན་པའི་སྟོ་གསུམ་གྱིས་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཐོག་
མཐའ་བར་གསུམ་དུ་སྟོན་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་འབའ་ཞིག་གིས་བརྒྱན་པས་བཙུན་
པའི་རིགས་འདི་ལ་སྟོན་པ་དང་འཇུག་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་ལྷུང་གིས་
རྒྱད་ཉེག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཐབས་དེ་ལྟར་འབད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དབུལ་
ཞིང་པོངས་པའི་ཡོང་བས་ཕྱག་དར་གྱི་ཕུང་པོ་ལས་རི་ཞིག་ལྟར་རིན་ཆེན་རྟེན་པ་
ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་རི་ཞིག་ལྟར་སྟེས་ནས་ཏེ་སྟེས་དབང་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་
པོ་ཆེ་འདི་བདག་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་ངེས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་བྱས་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་
སྐྱིབ་པ་སེམས་བྱས་པ་དང་། བན་བདེ་མཐའ་དག་སྤྱབ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ།

འགྲོ་བའི་འཆི་བདག་འཛོམས་པ་དང་། དབྱལ་བ་འཛོམས་པ་དང་། ཉན་འཛོམས་པ་
དང་། སྤྱིར་སྤིང་བའི་སྤྱག་བསྐལ་འཛོམས་པ་དང་། ཁྱད་པར་ངན་འགྲོའི་སྤྱག་བསྐལ་
འཛོམས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རང་དབང་མེད་པར་འཆི་བའི་འགྲོ་བའི་འཆི་བདག་
འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་བདུན་ཅི་མཆོག་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་
ཡིན་ཏེ་ཀླ་ཤི་མེད་པའི་ས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཟང་ཟེང་དང་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་མི་ཟད་པ་སྟེར་བས་འགྲོ་བའི་
དབྱལ་བ་སེལ་བ་ཡི་མི་ཟད་པའི་གཏིང་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །གསུམ་
པ་ནི། འགྲོ་བའི་ནད་མཐའ་དག་རབ་རྟུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྤྲན་གྱི་ཆོག་ཀྱང་འདི་ཡིན་
ནོ། །བཞི་པ་ནི། སྤིང་པའི་ལམ་དུ་འབྱུང་ཞིང་དུབ་པ་ཡི་འགྲོ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་
ངལ་བསའི་གནས་གསལ་བ་སྟེར་བའི་ལྗོན་གིང་ཡང་ཡིན་ནོ། །ལྔ་པ་ནི། འགྲོ་བ་
ཐམས་ཅད་ངན་འགྲོ་ལས་སྦྱོལ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱི་སྟེགས་ཀྱན་གྱི་ཟམ་པ་ཡང་སེམས་
བསྐྱེད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉོན་སྤྱིབ་སེལ་བ་དང་། ཤེས་སྤྱིབ་སེལ་བ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆ་གདུང་སེལ་བའི་སེམས་ཀྱི་ཆོ་བ་
ཤར་བ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྤྱིབ་མཐའ་དག་འཛོམས་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་
བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་རབ་རིབ་དག་དབྱིས་
ཏེ་ཅ་བ་ནས་འབྱེན་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཤར་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོས་
བརྒྱན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བན་པ་མཐའ་དག་བསྐྱབ་པ་དང་། བདེ་བ་མཐའ་དག་
བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་གསུང་རབ་དམ་པའི་ཆོས་ལོ་མའི་
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་ཤིང་གིས་ལེགས་པར་
བསྐྱབས་པ་ལས་སྤྱིང་པོ་སྤྱང་བ་ཡིན་པས། བན་པ་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པའི་རོ་རྩས་
དང་ལྡན་པའི་མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་སྤྱང་བ་ཡིན་པས་ཀྱུན་གྱིས་འདི་ལ་འབད་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། འཁོར་བར་འབྱམས་པའི་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་སྤྱིང་བ་གསུམ་
པོའི་ལས་ཏུ་རྒྱ་ཁིང་ལྷ་མའི་བདེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སྤྱད་པར་འདོད་པ་ལ་སེམས་
བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་ཉེ་བར་གནས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་
མགོན་ཆེན་ཆོས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་
ངེས་ལེགས་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་གིས་དེ་རིང་རྒྱལ་བ་སྤྲས་དང་བཅས་པའི་སྐྱོབ་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྤྱན་སྦར་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་པན་བདེ་ཐམས་ཅད་
རྫོགས་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་དང་ནི་དེ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་ཏུ་འང་ལྷ་མའི་བདེ་བ་
ལ་ཆོས་པར་ལོངས་སྤྱད་པས་ཆོག་པའི་མགོན་ཏུ་བོས་ཟེན་གྱིས་དེང་སྤྱན་ཆད་ལྷ་དང་
ལྷ་མའི་དང་ལྷོ་འབྲེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དགའ་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གནན་ལ་
དགའ་བ་བསྐྱེད་ཏུ་གཞུག་པའོ། །སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་སྡོན་ཏུ་བསྟན་བཅོས་འདི་
ནས་བཞད་པ་ལྟར། འགལ་རྒྱུན་སྤྱིབ་པ་སྤྱོད་པ་དང་། མཐུན་རྒྱུན་ཆོགས་གསོག་པ་
སྡོན་ཏུ་བཏང་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ལ་སྤྱིང་པོ་ལེན་པའི་
མཆོག་ཏུ་ཤེས་པའི་བྱས་ནས་འབད་པར་བྱའོ། །དལ་འབྱོར་མི་ལུས་ཐོབ་པའི་ཤེས་

ཕྱན་དག །ཀྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱན་གྱི་སྒྲིང་པོའི་དོན། །ཀྱལ་སྤྱི་བའི་བས་བསྐྱོད་
བའི་ལམ་གཅིག་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་ལ་འབད་བར་བྱ། །བསྐྱེད་བའི་
ཆོག་སྤྱི་བའི་ཕྱོད་པོ། །གཉིས་པ་ལེ་འཁྱེད་མཆན་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོད་པ་
ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱལ་སྤྱི་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། །བྱང་ཆུབ་གྱི་
སེམས་ཡོངས་སྤྱི་གཟུང་བའི་ལེ་འཁྱེད་ལེ་འཁྱེད་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བཤོ། ། །

༡༣༥ བཤད་པའི་བསྐྱེད་བའི་ལེ་འཁྱེད་འགྲེལ་བཤོ།

གཉིས་པ་སྐྱོད་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་ལ་སྐྱོབ་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི། །བྱང་ཆུབ་གྱི་
སེམས་སྐྱོང་བ་དང་བཅས་པ་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་བཤད་པའི་སྐྱོམ་ཚུལ་
དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྐྱོབ་པའི་ཚུལ་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱན་དག་པར་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་
བཞུགས་པ་དང་ཤེས་པ་ཞིན་སྐྱོང་ཚུལ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་དང་། བར་
བྱེན་ལྷག་མ་བཞི་ལ་སྐྱོབ་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། ལུས་ཡོངས་སྐྱོད་དགེ་ཙུག་ཙུག་དོན་
དུ་གཏོང་བའི་སྐྱེན་པ་ལ་སྐྱོབ་ཚུལ་བསྐྱོང་བའི་ཡན་ལག་གི་སྐྱོན་ས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེ་འཁྱེད་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་འཁྱེད་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། བཤད་པའི་སྐྱོམ་ཚུལ་མདོར་བསྐྱེད་པ་དང་། ཀྱུས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་
བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀྱལ་བའི་སྤྱི་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་
བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུར་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གཉིས་རབ་ཏུ་བརྟན་པར་གཟུང་ནས་
སེམས་སྐྱོང་ཅིག་ཀྱང་གཡེལ་བ་མེད་པར་དུས་ཀྱི་ཏུ་ཡང་པར་བྱེན་བྱུག་དང་། བསྐྱེད་
བཞིའི་བསྐྱེད་པ་ལས་མི་འདད་པར་བཤད་པའི་སྐྱེད་པའི་ཉམས་པར་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ལ་བག་ཡོད་བསྐྱོམ་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་ལ་བག་ཡོད་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དོར་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། བྱ་བ་གང་ཞིག་སྒྲིབ་ཡོན་མ་བརྟགས་པར་བབ་ཅོལ་དུ་བརྩམས་པ་གང་ཡིན་པའམ། བྱ་བ་གང་ཞིག་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ཀྱང་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་པར་བྱས་པའི་བྱ་བ་དེ་ནི་དང་པོ་དམ་བཅའ་བྱས་པར་གྱུར་ཀྱང་དུས་ཕྱིས་བྱ་བའམ། འོན་ཏེ་བཏང་ཞེས་བརྟགས་པའི་རིགས་ཏེ་བརྟགས་ནས་འཇུག་ལྟུང་བྱ་བར་རིགས་ན། དཔྱད་བཟང་གི་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་དེའི་སྤྱི་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་རབ་ཆེན་པོས་སྤོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པར་སེམས་གང་བརྟགས་ཤིང་པན་ཡོན་གྱི་སྒྲིབ་ནས་བསྐྱེད་པ་ཤིང་དོར་དུ་མི་རུང་བར་གསུངས་པ་དང་། བདག་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་སྤྱར་པན་ཡོན་སེམས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་ནས་ངེས་པར་ལེན་དགོས་པར་རྒྱ་མཚན་དུ་མས་བརྟགས་ཤིང་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་སྤངས་པ་དེ་ལ་བཞོལ་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱུང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། གཞན་དོན་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ས་ཐོབ་པ་ལ་ཐག་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེ་ལ་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་པར་དམ་བཅས་ནས་སྒྲོར་བ་ཉམས་ལེན་གྱི་ལས་ཀྱིས་སྐྱབ་པར་མ་བྱས་ན་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀུན་བསྐྱེད་པར་གྱུར་ནས་བདག་གི་འགྲོ་བ་ཅི་འདྲར་

འགྲུར་ཏེ། རན་འགྲོར་འགྲོ་བ་ལས་མ་འདས་བཤོ། །

གཉེས་བ་ནི། སྤྱིན་བྱའི་དངོས་པོ་པལ་བ་ཟན་ཁམ་གཅིག་སོགས་ཅུང་ཟད་
ལའང་ཡིད་གྱིས་སྤྱིན་བར་བསམས་བྱས་ནས་མི་གང་སྤྱིན་བར་མི་བྱེད་བ་དེ་ཡང་
ངན་བ་ཉེར་གཞག་ལས། ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་བསམས་བ་ལས་མ་བྱིན་ན། ཡི་དྲགས་
ཀྱི་འགྲོ་བར་སྐྱེ་ལ་དམ་བཅས་བ་ལ་མ་བྱིན་ན། སེམས་ཅན་དཔྱལ་བའི་འགྲོ་བར་
འགྲུར་རོ་ཞེས་བ་དང་། འགྲོ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་ལས། མི་གང་འབྲས་ཚན་
ཚོད་མའམ། དེ་བཞིན་རྩ་བ་འབྲས་བྱ་དག །ཡིད་གྱིས་སྤྱིན་ཞེས་དམ་བཅས་
ནས། །འཇུངས་ལས་སྤྱིན་བར་མི་བྱེད་ན། །དེ་ནི་ཡི་དྲགས་འཛིག་ཉེན་དང་། །སྤྱག་
བསྐལ་མི་བཟད་སྤྱོད་བར་འགྲུར། །ཞེས་ཡི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱར་གསུངས་ན་ཆ་ན་མེད་
པའི་བདེ་བ་དང་གནས་སྐབས་ལྟ་མིའི་བདེ་བ་ལ་བསམ་བ་ཐག་པས་ཆོག་ཅམ་མ་
ཡིན་པར་གྲུས་བ་དང་བཅས་ཤིང་སྐད་བསང་མཐོན་པོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
མགོན་དུ་གཉེར་ནས་དེས་བཞོལ་ཏེ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་བར་བྱས་ན་བདེ་
འགྲོར་ཅིག་འགྲོ་བར་འགྲུར་རམ་སྟེ་མི་འགྲོ་བས་སོ། །

གསུམ་བ་ནི། འོན་འཕགས་བ་ཤུ་རིའི་བྱས་སྤྱོན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
དེ། སྤྱད་བ་སྤྱོད་བ་ན་བདུད་གྱིས་ལག་བ་གཡས་བ་སྦངས་བ་ལ་གཡས་བ་བཅད་དེ་
གཡོན་གྱིས་བྱིན་པས། བདུད་གྱིས་མ་རངས་པའི་ཆོག་བརྗོད་པས་སྐྱོ་སྟེ། སེམས་
བསྐྱེད་བཏང་ཡང་བྱིས་དག་བཅོམ་ཐོབ་པར་གསུངས་བ་སོགས་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
འཕགས་བ་ཤུ་རིའི་བྱས་སོགས་མི་གང་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཏང་ཡང་དེ་དག་
ཐར་བ་ཐོབ་པར་མཛད་བ་ནི་ལས་ཚུལ་དེ་སོ་སོ་སྐྱེ་པོས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་སྟེ་དེ་ནི་

ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཁོ་ནས་མཐེན་གྱི་གཞན་གྱིས་བསམ་པར་མི་རུས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ཉམས་ནས་ལྷུང་བ་ལྷི་བ་དང་བཅས་
པས་གཞན་དོན་ཉམས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གཞན་གྱི་དགོ་བ་ལ་བར་
ཆད་བྱས་ན་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་ཤིང་རན་འགྲོར་འགྲོ་བ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཉམས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལ་རྩ་བའི་ལྷུང་
བའི་ནང་ན་ཤིན་ཏུ་ལྷི་བ་སྟེ་འདི་ལྷུང་ལྷུང་བ་དེ་ནི་བྱང་བར་གྱུར་ན་གཞན་དོན་གྱི་
བསམ་པ་ཉམས་པས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་ལ་དམན་ཏེ་སྒྱུ་འཕྲུག་པའི་ཉེན་ཉམས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པ་སྤྱད་པ་ལས། གལ་ཏེ་བསྐྱལ་བ་བྱེ་བར་དགོ་བའི་ལས་
ལས་བཅུ། །སྒྱུ་འཕྲུག་རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་ཉིད་ལ་འདོད་བསྐྱེད་ན། །དེ་ཆེ་ཆུ་ལ་
ཁྲིམས་སྒྱུ་འཕྲུག་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་ཡིན། །སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་པས་པས་པས་
ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ལྷི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལྷོ་མ་ལྷན་གྱིས་སྒྲོན་
སེམས་གཏང་ན་རྩ་ལྷུང་འབྱུང་ལ་སྒྲོམ་པ་མ་ཁྲུངས་པས་སེམས་དེ་ཉམས་པར་བྱས་
ན། སོ་ཐར་གྱི་པམ་པ་ལས་སྤྲིག་པ་ཆེས་ལྷི་བར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཡང་གཞན་གྱིས་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
འདིའི་བསོད་ནམས་ཏེ་དགོ་བ་ལ་བར་ཆད་དང་གོགས་བྱེད་པ་དེས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་དེའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབྱུང་བ་ལ་རུས་པ་དམན་པར་གྱུར་པར་
བྱས་པས་གོགས་བྱེད་པ་དེའི་རན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གངས་མུ་མཐའ་མེད་པར་
འབྱུར་རོ། །རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཆོ་འབྱུང་གྱི་མདོ་ལས། ལ་ལ་ཞིག་གིས་
འཇམ་བྱའི་སྤྱིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་བདོག་པ་སྒོགས་ཤིང་སྒོག་གཅད་པ་

བས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་དགེ་བ་དུད་འགྲོ་ལ་ཐན་ཆངས་གཅིག་སྦྲིན་པའི་བར་
ཆད་བྱས་ན་ཕྱིག་པ་ཆེས་བྱངས་མེད་པར་གསུངས་བས་གནས་འདི་ལ་གཟབ་པར་
བྱ་སྟེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་ན་ཡོད་མི་ཤེས་ཤིང་ཉེས་པ་འདི་ཡང་ཤིན་ཏུ་
འབྱུང་ཉེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལེགས་པར་བསྐྱུང་རྒྱས་ན་གང་ཟག་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་
པའི་སྒོ་པལ་ཆེར་སྤོང་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་བྱ་བ་དེ་དག་ལ་ཕྱིག་པ་མཐའ་ཡས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནི། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་སྟོག་གནས་པའི་བདེ་བ་ཡང་བཤིག་ན་བདག་ཉིད་
མཐོ་རིས་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ན། ཉམ་མཁའ་མ་ལུས་པའི་མཐའ་ཁྲིམས་པའི་ལུས་
ཅན་ཀུན་གྱི་ཆ་ན་མེད་པའི་བདེ་བའི་རྒྱ་བཤིག་ཅིང་བཅོམ་པས་དན་སོང་དུ་སྦྱེ་བ་
སྟོས་ཅི་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གཏོང་བའི་ལྟངས་
སྟོབས་ལྡན་དང་སྤར་ཡང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དག་འཁོར་བར་རེ་
མོས་གྱི་འདྲེ་བྱེད་ན་ལས་ཉོན་གྱིས་དན་སོང་དང་། མཐོ་རིས་སུ་རེ་མོས་གྱིས་སྦྱེ་
དགོས་པས་རབ་དགའ་ལ་སོགས་པས་ས་ཐོབ་པ་ལ་ཡུན་རིང་པོ་ཐོགས་པས་སྟོག་
ལ་བབ་ཀྱང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་མི་ཉམས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉེས་པ་སྤང་བ་ལ་བག་བྱ་བ་དང་། དགེ་བ་བསྒྲོམ་པ་ལ་
བག་བྱ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལ་བག་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ། ཕྱིག་ལྟངས་
སྤངས་ན་དན་འགྲོར་བརྒྱད་དགོས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་སྤྱི་བཙས་གྱིས་བཏང་
སྟོམས་སུ་མཛད་པ་དང་། དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀའ་བ་དང་། དན་འགྲོར་སྦྱེས་ན་དགེ་བ་

སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་དང་། དལ་འབྱོར་རྒྱུ་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལྟ་བུ་སྒྲིབ་པ་ནི་ལྟར་དམ་བཅས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུ་ས་
སྒྲིབ་པའི་བསྐྱབ་པ་ལ་བདག་གིས་གྲུས་པས་སྒྲིབ་པར་བྱ། སེམས་བསྐྱེད་དང་སྒྲིབ་
པ་སྐྱངས་པའི་རྗེས་དེར་ནས་བསྐྱབ་པ་ལ་བཙུན་པར་མ་བྱས་ན་ལྟར་བ་སྒྲིབ་པ་ལྟར་
གྲིས་འོག་ནས་འོག་དུ་ངན་སོང་དུ་སྒྲིབ་པ་བརྒྱུད་མར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱུ་ས་སྐྱབ་པ་ཅས་གྲིས་སྒྲིབ་པས་སྒྲིབ་མེད་དོ་སྒྲིབ་ན།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་མཛད་པའི་སངས་རྒྱུ་ས་གངས་མེད་པ་འདས་པར་
གྱུར་ཡང་བདག་གི་སེམས་བསྐྱེད་དང་བསྐྱབ་པ་ཉམས་པའི་རང་གི་ཉིས་པས་མགོན་
པོ་དེ་ཡི་གསོ་བའི་སྒྲིབ་ལྟུང་དུ་མ་གྱུར་ཏོ། །མངོན་ཏོགས་རྒྱུ་ལས། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་
པོས་ཆར་ཕབ་ཡང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱིས་སྒྲིབ་པས་སྒྲིབ་མེད་
སྒྲིབ་ན། ད་དུང་སྒྲིབ་ཀྱི་དེ་བཞིན་དུ་བག་མེད་པར་བདག་བྱེད་ན་ཡང་དང་ཡང་དུ་འད་
གསོ་བའི་སྒྲིབ་ལྟུང་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། སྒྲིབ་བསྐྱབ་པ་བརྒྱུད་མར་སྒྲིབ་དགོས་པ་དེ་
བཞིན་ཉེ་ངན་འགྲོར་གནས་དགོས་པ་དང་། བདེ་འགྲོར་སྒྲིབ་ཀྱང་ནད་དང་འཆིང་བ་
དང་ཡང་ན་ངན་འགྲོར་ནད་སོགས་དང་རྒྱུ་ལག་བཅད་པ་དང་། ལུས་བཞེག་པ་
སོགས་སྒྲིབ་བསྐྱབ་མཐའ་ཡས་པ་སྒྲིབ་བར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉམས་ན་རྒྱུ་འཁོར་ལོ་བཞི་དང་
ལྟར་པའི་དལ་འབྱོར་ཐོབ་དཀའ་བ་དང་། ཐོབ་པ་ཡང་རྒྱུར་དུ་འཛིག་པས་འབད་པར་
བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུས་ཕྱིས་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པ་ན་འབད་སྒྲིབ་ན། ལྷ་དུམ་ཕ་རའི་
མེ་ཏོག་ལྟར་འཛིག་ཏེན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་སྒྲིབ་སྒྲིབ་གསུམ་ལ་

སོགས་་་་་་^༡་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་ལ་དད་པ་དང་མི་ལུས་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་ཀྱང་
ལུལ་དབུས་སུ་སྐྱེས་པ་དང་། དབང་པོ་ཚད་པ་དང་། ལས་གྱི་མཐའ་མ་ལོག་པ་ལ་
སོགས་པའི་དགོ་བ་གོམས་པའི་རྟེན་དུ་རུང་བ་བདག་འབྱོར་དང་། གཞན་འབྱོར་དང་
ལྷན་པ་དེ་ལྟ་བུར་འགྱུར་བ་དགོན་ན་སེམས་གཉིས་ལ་སློབ་པའི་དལ་འབྱོར་ནམ་
ཞིག་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་རྟེན་དཀའ་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐོབ་པའི་ལུས་འདི་འགལ་རྒྱན་མེད་ཅིང་མཐུན་རྒྱན་དང་ལྷན་
པས་བྱིས་འབད་དོ་སྟུམ་ན། འོང་ཡོད་བྱར་མི་རུང་སྟེ་འགལ་རྒྱན་ནད་མེད་པའི་མིའི་
ལུས་ནི་ཉི་མ་དང་འབྲེལ་བས་ཉི་མ་འདི་ལྟ་བུར་ཅེས་པའམ། ཡང་ན་ནད་མེད་པའི་ཉི་མ་
སྟེ་དུས་འདི་ལྟ་བུར་མཐུན་རྒྱན་ཟས་དང་བཅས་ཤིང་འགལ་རྒྱན་འཆི་བ་མེད་ཀྱང་
ནི་ཆེ་ནི་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྟོད་པར་སྦྱར་དུ་འདྲིག་པས་བསྐྱེད་པ་སྟེ་ལུས་འདི་ཐང་
གཅིག་ཅེས་གྱི་བརྟན་པོ་བཞིན་དུ་རང་དབང་མེད་པས་འོང་ཡོད་མི་བྱ་བར་ད་ལྟ་
ཉིད་ནས་འབད་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་གསུམ། ངན་འགྲོར་སྐྱེས་ན་དགོ་བ་སྐྱབ་པའི་སྐབས་མེད་པ་དང་།
བདེ་འགྲོ་ཐོབ་པའི་ཆེ་མ་འབད་ན་ངན་འགྲོར་སྒྲུང་དོར་ལ་སྡོངས་པར་འགྱུར་བ་དང་།
ངན་འགྲོ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཐར་པར་དཀའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་བརྒྱད་
མར་ཐོབ་པས་དེའི་དུས་སུ་བསྐྱབ་པས་ཚོག་སྟུམ་པའི་འོང་ཡོད་བྱར་མི་རུང་སྟེ།
སྒྲིག་པ་བྱེད་ཅིང་དགོ་བ་མི་བྱེད་པའི་བདག་གི་སྟོད་པ་འདི་འབྲས་ནི་དུས་བྱིས་མི་
ཡི་ལུས་ཀྱང་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་མི་ལུས་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་ཏེ་ངན་སོང་དུ་སྐྱེས་

^༡ ་མ་གྱི། ༣༣བཤན། སྐྱེ། ༣༥བཟླ། གླ། ༣༧ནམ། -བ་ ཞོག། ༣༣ནམ། བ་ *བ་

ན་སྤྲིག་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་ཅིང་དགེ་བ་བྱེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་བདེ་འགྲོ་ཆེད་
དཀའ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་དགེ་བ་སྦྱད་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་ཡང་དུས་དེའི་ཆེ་
དགེ་བ་བདག་གིས་འབད་པས་སྦྱབ་པར་མ་བྱས་ན། ངན་སོང་དུ་སྦྱེས་ནས་དུས་
རྒྱན་དུ་ཆོར་བ་སྦྱག་བསྐྱལ་གྱིས་གདུངས་ཤིང་སྒྲོང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ཀྱན་ཏུ་
མོངས་པ་དེའི་ཆེ་བདག་གིས་དགེ་བ་ཅི་བྱར་ཡོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཁུས་པས་དལ་
འབྱོར་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་འབད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དུས་བྱིས་དལ་འབྱོར་
ཐོབ་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་སྟེ་ཆེ་འདིར་དགེ་བ་དག་ཀྱང་མ་བྱས་ལ་སྤྲིག་པ་དག་ཀྱང་ཉེ་
བར་བསགས་ན་བསྐལ་བ་བྱེ་བ་བརྒྱུར་ཡང་ནི་བདེ་འགྲོའི་སྦྱ་ཡང་ཐོས་པར་མི་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྔ་པ་ནི། ངན་སོང་ནས་བདེ་འགྲོ་ཆེད་དཀའ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། བཙུམ་ལྡན་
འདས་གྱིས་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་ལུང་ལས། དགེ་སློང་དག་ས་ཆེན་པོ་འདི་རྒྱ་
མཚོ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཅིང་དེ་ན་གཉའ་ཤིང་བྱ་ག་གཅིག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རྒྱུད་གིས་
གཡེང་ཞིང་འདི་ནས་བསྐྱོད་པ་དང་། དུས་སྐལ་ལོང་བ་ཞིག་ཡོད་ལ་དུས་སྐལ་ཡང་
ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཞིང་མགིན་པ་འདེགས་པར་འགྱུར་ན། དགེ་སློང་དག་འདི་ཅི་སྟུམ་དུ་
སེམས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་གཉའ་ཤིང་ཞིག་གི་བྱ་གར་དུས་སྐལ་གྱི་མགིན་པ་རྒྱུད་པ་
དེ་ཆེད་པར་སྦྱ་བ་ཡིན་ནམ། བཙུམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་མ་ལགས་སོ། །བཙུམ་ལྡན་
འདས་གྱིས་བཀའ་སྐུལ་པ། དགེ་སློང་དག་དེ་བཞིན་དུ་མི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཐོབ་པར་
དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་བ་མ་བྱས་ཤིང་སྤྲིག་པ་བསགས་ན་

བདེ་འགྲོའི་སྐྱ་ཡང་མི་ཐོས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚོ་ཆེར་
གཡེངས་ཏེ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་པར་གཡེངས་རྒྱུར་གཡེངས་བྱེད་པའི་གཉེན་ཤིང་བྱ་
ག་གཅིག་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་གཉེན་ཤིང་གི་བྱ་གར་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་འདས་པ་ན་སྟེང་དུ་
ལན་རེ་འབྱུང་བའི་དུས་སྤུས་ཀྱི་མགྲིན་པ་རྒྱུད་དཀའ་བ་ལྟར་དེ་བས་ཀྱང་མི་ཉིད་
ཤིན་ཏུ་ཐོབ་དཀའ་བར་གསུངས་པས་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་དགེ་བ་ལ་འབད་
པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤར་བསགས་པའི་སྤྲིག་པ་མཐའ་ཡས་པས་དེ་སྟོང་བ་ལ་
འབད་པར་རིགས་པ་དང་། ངན་འགྲོར་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལན་ཅིག་སྟོང་བ་ཅམ་གྱིས་དེ་
ཟད་ནས་ངན་འགྲོ་ལས་མི་ཟད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེས་ན་སྤྲིག་པའི་གཉེན་པོ་ལ་
འབད་པར་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཁོང་ཁོ་
ལྟ་བུ་སྐྱད་ཅིག་གཅིག་བྱས་པའི་སྤྲིག་པས་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་མནར་མེད་པར་གནས་
པར་འགྱུར་ན། ཐོག་མ་མེད་པའི་འཁོར་བར་བསགས་པའི་སྤྲིག་པ་གཉེན་པོས་མ་
བཅོམ་པར་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་སྤྲིག་གིས་བདེ་འགྲོར་མི་འགྲོ་བ་སྤྲོས་ཅི་དགོས་
པས་སྟོབས་བཞིའི་སྟོན་སྤྲིག་པ་སྟོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། སྤྲིག་པའི་ལས་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཟད་ནས་བདེ་འགྲོར་སྤྲེའ་བས་
ངན་འགྲོ་ལས་ཐར་པར་མི་དཀའ་ཞེ་ན། སྟོན་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་ཅམ་ཁོ་
ན་སྟོང་བར་གྱུར་ནས་དེ་ཅམ་གཅིག་ཟད་པའི་གང་ཟག་དེ་ནི་ངན་འགྲོ་ལས་རྣམ་པར་
ཐར་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་དེ་ནི་སྟོང་
བཞིན་དུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་སྟོབས་ཅན་བསྐྱེད་པའི་སྤྲིག་པ་གཞན་དག་འཕྲུལ་འཕྲུལ་ལ་

རབ་ཏུ་སྒྲེ་ཞིང་གསོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་དགེ་བ་མ་སྤྱ་རྒྱུང་ཞིང་སྤྲིག་པ་
རྒྱན་ཏུ་གསོག་པས་ངན་འགྲོའི་རྒྱ་འགོག་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ལ་བཞི། དལ་འབྱོར་ཐོབ་ནས་དགེ་བ་ལ་མ་འབད་ན་རང་གིས་རང་
བསྐྱུས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོ་འདིར་སྤྲུག་བསྐྱུས་སྤྱིང་དགོས་པ་དང་། ཕྱི་མར་ངན་
འགྲོའི་སྤྲུག་བསྐྱུས་གྱིས་གཏུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེས་ན་སྤྲིག་པ་སྤྱིང་ཞིང་དགེ་བ་
ལ་འབད་པར་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟེན་དཀའ་ཞིང་རྟེན་ལྡོན་ལིན་
ཏུ་ཆེ་བ་འདི་འབྲ་བའི་དལ་བ་རྟེན་པར་གྱུར་ནས་བདག་གིས་མངོན་མཐོ་དང་ཐར་པའི་
རྒྱའི་དགེ་བ་ལ་འབད་ཅིང་གོམས་པར་མ་བྱས་ན་འདི་ལས་རང་ཉིད་བསྐྱུས་པའི་
ཐབས་གཞན་མེད་དེ་སྤང་དོར་ལ་འདི་ལས་སྤོངས་པའང་གཞན་མེད་དོ།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བདག་གིས་དགེ་བ་ལ་འབད་བ་དང་སྤྲིག་པ་སྤྱིང་དགོས་
པ་དེ་རྟོགས་ནས་སྤོངས་པས་བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་དང་། སྒྲིབ་པ་ལ་སློབ་པ་སོགས་
ལ་ཕྱིས་ཀྱང་སྒྲིབ་ལུག་ན་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་ཤེས་ནས་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་དུས་
ཀྱི་ཆེ་སྤྱ་ངན་ཆེན་པོ་ལྟར་བར་འགྱུར་བས་བརྩོན་པ་ཆེན་པོས་འབད་པར་
བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་ཉམས་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པས་དཔྱུལ་བར་
སྒྲེ་ལ་དཔྱུལ་བའི་མེ་བཟོན་དཀའ་བས་ཡུན་རིང་དུ་བདག་གི་ལུས་ལ་བསྐྱེད་པར་
གྱུར་ན་འགྲོད་པ་མི་བཟད་པའི་མེ་འབར་བས་རང་གི་སེམས་གཏུང་བར་འགྱུར་བར་
གདོན་མི་ཟ་བས་ཉེས་ལྷུང་གིས་མ་གོས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། དལ་འབྱོར་རྒྱུད་གཟན་ནས་སྤྲུང་ཡང་དཔྱུལ་བར་བྲིད་ན་
སེམས་མེད་པ་དང་མཚུངས་པ་དང་། སྤོངས་པའི་རྒྱ་བསམ་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དལ་འབྱོར་གིན་ཏུ་རྟེན་དཀའ་ཞིང་རྟེན་ན་དོན་ཆེ་བས་པན་པའི་ས་འདི་ཅི་ཞིག་ལྟར་
སྟེས་དབང་གིས་རྟེན་པར་གྱུར་ནས་བདག་ཉིད་པན་གཞིར་གཤམ་པའི་གཤམ་རབ་དང་
ཐུན་བཞིན་དུ་སྤར་ཡང་དཔྱལ་བའི་གནས་དེར་ཁྱིད་ན་རིག་སྤྲུགས་ཀྱིས་སྒོངས་པར་
བྱས་པ་བཞིན་དུ་བདག་ལ་འདིར་པན་པ་སྦྱབ་པའི་སེམས་མེད་དུ་ཟད་པའོ་སྟེས་དུ་
བསམ་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཅིས་སྒོངས་པར་བྱས་ཞེ་ན། རྒྱ་ཅིས་སྒོངས་ནས་
བསྐྱུས་པ་བདག་གིས་ཀྱང་མ་གཤམ་ཏེ་བདག་གི་ཁོང་ན་སྒོངས་པའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡོད་
དེ་ཡོད་ངེས་སོང་སྟེས་དུ་ལེ་ལོའི་དབང་དུ་གྱུར་ན་ཡང་དེ་ལྟར་བསམ་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་སྒོང་བ་ལ་བག་བྱ་བ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་
དམིགས་བསམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་སྒོང་བའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་སྦྱོར་བ་མི་རིགས་པ་
དང་། འབད་བས་སྤངས་ན་སྒོང་བྱས་པ་ཉིད་དུ་སྦྱོར་བ་བསྒྲིམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རང་ལ་གཞིར་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ལ་
བཟོད་པ་བསྒྲིམ་མི་རིགས་པ་དང་། དེ་གཞོན་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱེད་དཔག་མེད་ལ་
སྦྱོར་བ་དང་། གཞིར་བ་བྱེད་པའི་དུས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་གྲོགས་
བྱར་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱུས་
པའི་ཞེ་སྤང་དང་སྟེན་པ་སོགས་བདག་གི་དག་རྣམས་ནི་རྒྱང་ལག་དང་ལག་ཏུ་
མཚོན་སོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་མིན་ལ། བཙོན་པ་ཆེ་བའི་དཔའ་བ་དང་
ཐབས་མཁས་པའི་མཛངས་པ་མིན་ཡང་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཉོན་མོངས་དེ་དག་གིས་བདག་
ཐན་བཞིན་དུ་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པའོ། །

གཉེས་པ་ནི། བདག་གི་སེམས་ལ་གནས་བཞིན་དུ་དགའ་མགུར་བདག་ལ་
 དཔུལ་བའི་སྒྲུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པ་བྱེད་པ་དེ་ལ་ཡང་མི་ཁྱོ་བར་བཟོད་
 པ་ནི་གནས་མེན་པ་ལ་བཟོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏུ་སྒྲིབ་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཉོན་
 མོངས་ལ་དགའ་བལྟས་ནས་དེ་འགོག་པ་ལ་བཙོན་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་
 གྱི་མཆན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། རྒྱ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་མངོན་པའི་བསྐྱར་
 བཅོས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་གཙོ་བོར་ཉེས་དམིགས་བསྐྱོམ་པ་ལ་
 འབད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་ནམས་ཐམས་ཅད་སྒྲོགས་གཅིག་ཏུ་བདག་
 ལ་དགའ་ལངས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མ་གྱུར་ན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མནར་
 མེད་པའི་མེ་ནང་ཁྲིད་ཅིང་འཇུག་མི་རུས་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྟོབས་ཅན་
 དབྱུང་འདི་ཡིས་མནར་མེད་ཀྱི་མེ་གང་དང་སྤང་ན་རི་རབ་ཀྱང་ཐལ་བ་ཡང་ནི་མི་ལུས་
 པར་བྱེད་པ་དེར་བདག་སྒྲིབ་ཅིག་གཅིག་ལ་འདོར་བར་བྱེད་པས་ཉོན་མོངས་པའི་
 དབྱུང་གཞོམ་པ་ལ་བཙོན་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉེས་དམིགས་གཞན་ཡང་བསམ་པ་བདག་གི་ཉོན་མོངས་དབྱུང་པོ་
 གང་དུས་རིང་པོ་སྒྲོག་མཐའ་མེད་པར་གནས་པ་ལྟར་འདིག་རྟེན་པའི་དབྱུང་གཞན་
 ཀྱང་ཀྱང་ཉོན་མོངས་དེ་ལྟ་བུར་ ཆེ་ལུན་རིང་པོ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་པའི་
 གཉེན་པོ་སྒྲུན་རེ་ཅམ་བསྐྱོམས་པས་ཅིར་ཡང་མི་འགྱུར་བས་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་
 ལ་བཙོན་པ་རྒྱ་བའི་རྒྱན་ལྟར་བཙོན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། འདིག་རྟེན་
 པའི་དབྱུང་གཞན་ལ་ཁ་ཐས་སོགས་དེ་དང་མ་སྒྲུབ་པར་རིམ་གྱོ་བྱས་ཏེ་བསྐྱེད་པར་
 བྱས་ན་དེ་ཐམས་ཅད་རང་ལ་མན་པ་དང་བདེ་བའི་སྒྲོགས་བྱེད་ན། ཉོན་མོངས་པའི་

དབང་ཆམས་ནི་“བསྟན་ཅིང་དེ་དང་མ་ཐུན་པར་བྱས་ན་སྟོབས་འཕེལ་ནས་སྤྱིར་ཞིང་
སྤྱུག་བསྐལ་གྱིས་གཞོད་པ་བྱེད་པས་དེ་གཞོམ་པ་ལ་བཙོན་པ་ཉིད་རང་ཉིད་བདེ་
བའི་ཐབས་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སེམས་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་དང་། ལུས་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་
པར་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་པོ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུ་ཆགས་
སྤྱད་བྱུང་གྱིས་སྤྱུག་བསྐལ་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་
འཕེལ་བའི་རྒྱ་གཅིག་སུ་ཆེ་མེད་པ་བདག་གི་སྟོང་ལ་ངེས་པར་གནས་འཆའ་ཞིང་
རྟོན་ན་འཁོར་བར་འདྲིགས་པ་མེད་པ་དང་ཡིད་དགའ་བར་གོ་ལ་འགྱུར་བདེ་བའི་
སྐབས་མེད་པས་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་བཙོན་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་དེས་འཁོར་བ་ལས་འདར་མི་སྟར་བས་འཁོར་བའི་
བཙོན་རའི་བསྐྱེད་མ་དང་བཙོན་དོར་དཔྱལ་བ་སོགས་སུ་བསྐྱུར་བ་དང་། ངན་སོང་
དང་མཐོ་ངེས་སུ་འང་གསོད་པར་བྱེད་པའི་གཤེད་མར་གྱུར་པ་ཉོན་མོངས་འདི་དག་
ནི་གལ་ཏེ་བདག་གི་སྟོང་ལ་གནས་པའི་ཆགས་པའི་བྲ་བ་སྟེ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་
རྟོགས་པའི་ནང་ན་གནས་ན་བདག་ལ་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་གལ་ཡོད་ལུས་སེམས་
བདེ་བའི་སྐབས་མེད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། མི་འདོད་པ་མཐའ་དག་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟར་ན་ངེ་
སྲིད་བདག་གི་མི་བཟད་པའི་དབང་འདི་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པར་མ་བཙོམ་པ་དེ་སྲིད་
དུ་བདག་འགྲོ་བ་འདིར་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་བཙོན་པ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་འདོར་

༡ མ་ཕྱི། ༣༤ནང་། རྟོན་ ཞོལ་ ༣༥ནང་། སྐྱུ་ ༣༥ནང་། གླེ་ ༣༥ནང་། *བསྟན

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་གཞོན་ནུས་པའི་གོ་བོ་ཞིང་དེའི་དཀའ་
 གཏུག་ལ་སློང་བར་མི་བྱ་དང་། ཉོན་མོངས་གཞོན་པའི་ཆེད་དུ་བཙོན་པའི་པན་ཡོན་
 དང་། དེས་ན་ཉོན་མོངས་གཞོན་པའི་སློང་བ་ལ་བཙོན་པར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 རང་བཞིན་ཉེ་མ་བསད་ཀྱང་རང་གི་རང་གིས་འཆི་བའི་སྐྱག་བསྐལ་བར་གྱུར་བའི་
 ཉོན་མོངས་དག་སྡེ་སྡེར་རྗེའི་གནས་དེ་ཡང་གཡུལ་རྡོར་མདར་ཞིང་གཡུལ་སློང་བའི་
 ཆེ་ནན་གྱིས་པ་རོལ་གཞོན་པར་འདོད་པ་ཡང་མདའ་དང་མདུང་ལ་སོགས་པའི་
 བཙོན་གྱིས་འཕྲོག་པའི་སྐྱག་བསྐལ་བྱུང་དུ་བསད་ནས་པ་རོལ་ཆོས་པའི་དོན་མ་
 གྲུབ་པར་སྤྱིར་སྤྲུགས་ཤིང་འབྲེར་བར་མི་བྱེད་ན་དུས་རྟག་དུ་སྐྱག་བསྐལ་ཀྱན་གྱི་
 རྒྱར་གྱུར་པ། སྤྱིས་ཅམ་ནས་དབྱ་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དབྱ་འབའ་ཞིག་ངས་པ་
 ཅན་གཞོན་འདོད་པའི་དཀའ་སྐྱད་བདག་ལའང་དེ་"ཆ"¹ གང་དང་བཤེས་སློན་
 སོགས་སྐྱག་བསྐལ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་གང་གིས་ཀྱང་དཔའ་འཁུམས་ནས་
 ཡིད་ཆད་པ་དང་སྦྱིད་ལུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཉོན་མོངས་པའི་དབྱ་མ་རྒྱལ་བར་དུ་
 བཙོན་པ་མི་འདོར་བར་རིགས་པ་སློས་ཅི་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་དོན་སྤྱོད་ཆོག་ས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་

၁၃

རིགས་པ་དང་། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་རིགས་པ་
དང་། སྤར་དམ་བཅས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
འཇིག་རྟེན་ན་དོན་མེད་པ་དགོས་པ་ཚུང་དུ་འཛིན་ཏུ་ལུས་ལ་དགྲ་ཡིས་སྤྲོས་པ་བཏོད་
པ་ཡང་། འདི་དེའི་ཆེ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལུས་ལ་རྒྱན་དང་འབྲ་བར་བསྐྱེལ་ཞིང་།
དོམ་པར་བྱེད་ན་དོན་ཆེན་པོ་རྫོགས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར།
ཡང་དག་པར་བརྩོན་པར་གྱུར་པའི་ཆེ་བདག་ལ་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱལ་བསྐྱེལ་ཅིའི་ཕྱིར་
གཞོད་བྱེད་ཡིན། བན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་བསྟེན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉ་བ་ཉ་བསད་པས་འཚོ་བ་དང་། གདོལ་པ་རིགས་ངན་ཤན་པ་
དང་། ཞིང་ལས་ཀྱིས་འཚོ་བའི་ཞིང་པ་ལ་སོགས་པ། རང་གི་འཚོ་བ་ཅ་མ་ཞིག་
སེམས་པ་ཡང་གྲང་བ་དང་། ཆ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པ་བཟོད་པར་བྱེད་ན་འགྲོ་
བ་མ་ལུས་པའི་བདེ་བ་མཐའ་དག་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དཀའ་སྤྱད་བདག་ལྟ་བུས་ཅི་སྟེ་
མི་བཟོད་དེ་བཟོད་པར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པར་ཁས་སྦྱངས་པ་ཡིན་མོད།
རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་པར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཞི་
བའི་མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་བས་སོ་ཞེ་ན་ཕྱོགས་བཅུ་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་
འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་ལས་སྦྱོལ་བར་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་དམ་བཅས་ནས་གང་
གི་ཆེ་བདག་ཉིད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་རྣམས་ལས་མ་གྲོལ་བ་ཡིན་ན་གཞན་དོན་ལྟ་ཞོག་
རང་དོན་ཡང་རྫོགས་པར་མི་རུས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་
བདག་གི་ཆོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པར་གཞན་མཐའ་དག་ཉོན་མོངས་ལས་སྦྱོལ་བར་སྦྱ་བ་ངེ་

ལྷ་སྒྲིབ་པ་མིན་ཏེ། རང་འཁོར་བར་བཅིངས་པས་གཞན་དོན་རྫོགས་པར་མི་རུས་
པས་རང་རྒྱད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་ལ་འབད་པར་བྱ་བ་དང་། དུས་
ནམ་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། དང་པོ་ནི། སྤང་
བར་འོས་པ་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཉོན་མོངས་གཞོམ་པ་ལ་དུས་རྟག་དུ་བསམ་སྒྲིབ་གང་ཡང་
བྱིར་མི་ལྟོག་པར་བྱའོ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་འདི་ལ་བདག་གིས་ཞེན་པ་སྡེ་ཆེད་
དུ་བསྐྱེན་པར་བྱ་ཞིང་ཉོན་མོངས་ལ་ཁོ་ན་དུ་གཟུང་ནས་གཡུལ་བསྐྱད་ལ་གཞོམ་
པར་བྱའོ། །སྤང་གཉེན་ལ་ཆགས་སྤང་དང་སྤང་བྱ་ལ་ཁོ་ན་དུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཉོན་
མོངས་ཡིན་པས་སྤང་བྱར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་པ་དང་སྤང་བྱ་ལ་ཁོ་ན་
དུ་འཛིན་པ་རྣམས་པ་དེ་འབྲའི་ཉོན་མོངས་པ་ལྟར་སྤང་བ་ནི་ཉོན་མོངས་འཛོམས་པར་
བྱེད་པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་སྤང་བྱར་མ་གཏོགས་སོ། །འགྲེལ་པར་བྱིས་
དེ་ཡང་གཞོམ་བྱར་བཤད་པ་ནི་སྤང་བྱ་ཟད་པ་ན་སྤང་གཉེན་གཡུལ་སྒྲིབ་མི་དགོས་
པའི་དོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་པ་ལ་སྤྱུག་བསྐྱལ་བརྒྱ་སྤྱག་མཐའ་ཡས་
པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཉིད་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བདག་ནི་
མེར་བསྐྱེགས་ཏེ་བསད་པར་གྱུར་ཏམ་བདག་གི་མགོ་བོ་བཅད་ཀྱང་སྤྲའི་དེས་ནི་ཆེ་
འདིའི་ལུས་དོར་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཆེན་པོ་
བསྐྱེད་ཅིང་འདོད་དོན་ཐོབ་པའི་གོགས་བྱེད་པས་རྣམས་པ་ཀྱན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་
དབང་ལ་འདུད་པར་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་འགྲོ་བར་མི་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རང་རྒྱད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྩ་བ་ནས་སྤང་ན་དེ་གནས་པའི་

ཉེན་མེད་པ་དང་། རྒྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བས་བཙོན་པ་བཞེན་ན་སྤོང་ནུས་པ་
དང་། ཅ་བ་ནས་བྱུང་ན་དེ་གནས་པའི་ཉེན་གང་ན་ཡང་མེད་ཅིང་སྤོང་རིགས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་མོངས་ལན་ཅིག་གནས་ནས་བྱུང་ཡང་འདིག་ཉེན་པའི་
དག་ལྟར་ནུས་པ་རྟེན་པ་དང་། སྤང་ཡང་གཞོད་པ་བྱེད་པས་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱ་
རིགས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ་ཐ་མལ་པ་འདིག་ཉེན་པའི་དག་པོ་ལན་ཅིག་ཡུལ་
ནས་བྱུང་ཡང་ནི་ཡུལ་དག་ཏུ་གནས་ཤིང་དེར་ཡུལ་ཡོངས་སུ་བཟུང་ནས་ནུས་པ་
བརྟམ་ཤིང་སྟོབས་རྟེན་ནས་དེ་ནས་གཞོད་ལན་འཇལ་བའི་ཆེད་དུ་ཕྱིར་ལྟོག་གི་ཉོན་
མོངས་པའི་དག་ཚུལ་དེ་དང་འབྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅ་བ་ནས་བྱུང་ན་གཞན་དུ་གནས་པ་
ཡང་མེད་ནུས་པ་རྟེན་ནས་ཕྱིར་ལྟོག་པའང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ལན་ཅིག་ཅ་བ་ནས་བྱུང་ན་གནས་པའི་ཉེན་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པ་ཅ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བས་སྤོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་མིག་གིས་ས་བོན་སྤང་བ་ལ་འབད་དེ་སྤངས་ནས་བདག་གི་ཡིད་ལས་
བསལ་ནས་གང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཉེན་གང་དུ་གནས་ནས་ནུས་པ་རྟེན་པ་དང་
བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར་འོང་སྟེ། མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་སྟོ་
ཞན་པ་བདག་ལ་ལན་ཅིག་ཅ་བ་ནས་འདོན་པའི་བཙོན་པ་མེད་པར་ཐད་པས་གཞོད་
པ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་རྒྱུད་ལས་སྐྱེས་ཤིང་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་ན་གཅིག་ཀྱང་སྤོང་མི་ནུས་སོ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་
རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མི་གནས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་

དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆེན་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་ཐལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཆོགས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གནས་པ་མི་ཉེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སེམས་པའི་ཆེ་མིག་ཡོད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་བར་ནའང་གནས་པ་མིན་ལ་དེ་ལས་གཞན་ནའང་གནས་པ་མིན་ན་ལན་ཅིག་རྩ་བ་ནས་སྤང་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་དག་གར་གནས་ནས་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་དེ་གང་དུ་ཡང་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྤོང་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་བ་སྤྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་དེའི་དུས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྩ་བ་ནས་སྤོང་མི་རུས་སྟུམ་དུ་སྟོང་ལ་འཛིགས་པ་སྤོང་ལ་སྤོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ནས་ཉོན་མོངས་སྤང་བའི་ཕྱིར་བཙོན་པ་བསྟེན་པར་རིགས་ཀྱི་དེ་ལྟར་རུས་བཞིན་དུ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་བདག་ལ་དཔྱུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རན་སོང་རྣམས་སུ་ཅི་སྟེ་གཞོད་པ་བྱེད་དུ་འཇུག་སྟེ་འཇུག་པར་མི་རིགས་སོ། །མ་མ་རྣམས་ས་བོན་སྤང་ན་གནས་དེ་དག་ཏུ་མི་གནས་པ་ལ་ཡང་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེད་བཤད། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དུ་མར་བསམས་ལ་སྤར་ངེ་སྐད་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སྟོན་པས་ངེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བག་ཡོད་བསྐྱོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། “མ་འབད་ཀྱི་སྟན་པའི་དག་མ་ཉན་པར་སྟན་དག་གིས་ངེས་པར་བཅོས་དགོས་པའི་ནད་པ་བསོས་པ་ག་ལ་ཡོད་དེ་མི་སོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྟན་པ་ཆེན་པོ་སྟན་པའི་གསུང་

༡ མ་ཕྱི། ༣༩ན། མང་བདེན ཞོལ། ༣༩བ། མི་བདེན སྤྱི། ༤༡བ། སྤྱི། ༤༠ན། མ་འབད *
མ་འབད

བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་བ་ལ་འབད་བར་བྱའོ། །རང་རྒྱུད་ཉེས་པའི་རྣམས་པ་དང་
བྲལ་ཞིང་། །དགེ་བ་མི་ཉམས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ནི། །ངེས་པར་བག་ཡོད་བསྐྱོམ་ལ་
རག་ལས་བས། །མཁས་པས་རྟག་དུ་བག་དང་ཐུན་པར་བྱ། །བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་
བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་
རྣམ་བཤད་རྒྱལ་སྐས་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། བག་ཡོད་བསྐྱུན་པ་ཞེས་བྱའི་
ལེ་འུ་སྟེ་ལེ་འུ་བཞི་པའི་འགྲེལ་པའོ། ། །

།ལྷ་པ། ཤེས་བཞིན་བསྐྱུང་བའི་ལེ་འུའི་འགྲེལ་པ།།

གཉིས་པ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་པའི་རྒྱལ་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱང་དག་པར་བསྐྱུང་
བའི་ཐབས་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་སྤྱོད་རྒྱལ་གྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་
ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་རྟོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སེམས་
བསྐྱེད་ནས་བསྐྱུང་བ་ལ་སློབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཐབས་ཤེས་རེ་རེ་བ་ལ་
བསྐྱུང་བས་པས་སངས་རྒྱས་མི་འགྲུབ་པར་བསྐྱུན་པ་དང་། བསྐྱུང་བ་ལ་སློབ་པའི་རིམ་
པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློན་སེམས་ཅམ་བསྐྱེད་པ་ཡང་པན་ཡོན་ཆེ་མོད་ཀྱང་།
བསྐྱུང་བ་ལ་བསྐྱུང་བ་སྤྱིང་པོར་མ་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་མི་སྤྱིད་པས། སྤྱོད་པ་ལ་
བསྐྱུང་བར་བྱ་སྟེ་ཉིང་རེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། དེ་བས་ན་སྐྱུབ་པ་སྤྱིང་པོར་བྱའོ། །དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། གཞོན་ཅུ་བསྐྱུང་བ་སྤྱིང་པོར་བྱེད་པ་ལ་སྐྱུ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་རྟེན་དཀའ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དང་། སློན་རིམ་དང་པོ་
ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་བདག་འདུལ་བར་

གཞན་མི་འདུལ་བར་ཤེས་ནས་བདག་ཉིད་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱབ་པ་ལ་རབ་
ཏུ་སྦྱོར་རོ། །བསྐྱབ་པ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མི་འཕྲོ་བ་ལོའུ་གསུངས་སོ། །བསྐྱབ་པ་
ཡང་སྒོམ་པ་བཟུང་ནས་དེའི་བསྐྱབ་པ་ལ་སྒོམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་སྐུ་བ་པའི་ཐབས་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཡང་ཐབས་མ་ནོར་
བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྟོག་པའི་ལམ་ལ་རྩི་ཅན་འབད་ཀྱང་འདོད་པའི་འབྲས་བྱ་མི་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ནོར་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཆ་མ་ཆང་ན་འབྲས་བྱ་མི་འབྱུང་བས་ཆང་
ལ་མ་ནོར་བ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་སྒྲུབ་མཛོན་བྱང་ལས། གསང་
བ་པའི་བདག་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་སྤྱིར་རྩེའི་རྩ་བ་ལས་བྱུང་བ་
ཡིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཐབས་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱིར་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་གཉིས་དང་ཐབས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པར་ཕྱིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྒོན་སེམས་བཟུང་ནས་བསྐྱབ་པ་ལ་སྒོམ་འདོད་སྦྱངས་ཏེ། དེའི་
རྩེས་སུ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྒོམ་པ་བཟུང་བར་བྱ་ལ། དེ་ནས་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་
བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །བསྐྱབ་བྱའི་རིགས་བསྐྱུན་མཛོད་སྤེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པ་ལྟར་པ་
ཕྱིན་བྱག་ཏུ་འདུས་ཏེ། མཛོན་མཐོ་ལ་ལྟོས་པ་དང་། དོན་གཉིས་བསྐྱབ་པ་ལ་ལྟོས་པ་
དང་། གཞན་དོན་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་པ་རྩོགས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
ཐམས་ཅད་སྤྱད་པ་དང་། ལམ་མཁའ་ཐབས་ཀྱི་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་པའི་དབང་དུ་མཛོད་
པ་དང་། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་ལྟོས་ནས་པར་ཕྱིན་བྱག་ཏུ་གངས་ངེས་པའོ། །དེ་ལ་
པར་ཕྱིན་བྱག་གི་རྒྱ་དང་། རོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་དང་མིང་དོན་དང་། འབྲས་བྱའོ། །དང་

པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཁྲད་པར་ཅན་དང་། བདག་སྐྱེན་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྡོད་ཆུ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་ཤིང་ཤེས་རབ་
དང་སྦྱང་རྩེས་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་ནི་གཏོང་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་དང་དེས་ཀྱན་
ནས་བསྐྱང་བའི་ལུས་རག་གི་ལས་སོ། །ཆུལ་ཁྲིམས་ནི་གཞན་གཞོད་གཞི་བཅས་
དང་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་སྟོང་བའི་སེམས་པས་བསྐྱུས་
པའོ། །བཟོད་པ་ནི་གཞོད་པ་བྱེད་པ་དང་སྤྲུག་བསྐྱུས་བྱུང་བས་མི་བརྩི་བར་སེམས་
ནལ་དུ་གནས་པ་དང་། ཆོས་ལ་མོས་པ་ཤིན་ཏུ་གནས་པའོ། །བཙོན་འགྲུས་ནི་དགེ་
བ་བསྐྱུ་བ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བྱིར་ཏུ་སེམས་མངོན་པར་སྟོབ་དང་དེས་
བསྐྱང་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་གཡོ་བའོ། །བསམ་གཏན་ནི་སེམས་དགེ་བའི་
དམིགས་པ་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའོ། །ཤེས་རབ་ནི་དོན་དམ་
པའམ་ཀྱན་རྩོམ་པ་ལ་དམིགས་ཤིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་ནམ་
པར་འབྱེད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་ཟང་ཞིང་གི་སྦྱིན་པ་དང་མི་
འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པའོ། །ཆུལ་ཁྲིམས་ལ་སྟོམ་པའི་ཆུལ་ཁྲིམས་དང་དགེ་བའི་ཆོས་
སྤྱད་པ་དང་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཆུལ་ཁྲིམས་སོ། །བཟོད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་
གཞོད་པ་བྱས་པ་ལ་རྩི་མི་སྦྱུས་པ་དང་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྲུག་བསྐྱུས་བྱུང་བ་དང་དུ་ལེན་
པ་དང་ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་པའོ། །བཙོན་འགྲུས་ལ་གོ་ཆའི་བཙོན་འགྲུས་
དང་དགེ་བའི་ཆོས་སྤྱད་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བཙོན་འགྲུས་

སོ། །བསམ་གཏན་ལ་ཆེ་འདི་ལ་ལུས་སེམས་བདེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་ཡོན་
ཏན་མངོན་པར་བསྐྱབ་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་ནོ། །ཤེས་
རབ་ལ་དོན་དམ་ཉོགས་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཉོགས་པ་དང་སེམས་ཀྱི་དོན་བྱ་བར་
ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཉན་ཞེས་བྱ་བ་དབུལ་བ་འདོར་བར་བྱེད་པས་སྦྱིན་པ་དང་། སྤྱི་ལ་
ཞེས་པའི་སྤྱི་ལས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆ་གདུང་བསིལ་བར་བྱེད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ངེས་ཆིག་གི་སྒོ་ནས་ཁོ་བ་བཅོད་པས་བཅོད་པ་དང་། མཆོག་ལ་སྦྱོར་
བས་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཡིད་འཇིན་པས་བསམ་གཏན་དང་། དོན་དམ་པ་ཤེས་པས་
ན་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱའོ། །ལྷ་པ་ནི། རིན་ཆེན་ཐེང་བ་ལས། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྦྱོར་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དོ་སོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས་རྒྱས་
པར་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལས་ཤེས་པར་
བྱ་ལ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྲུར་རོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་
མཆོན་ནོ། །དང་སོ་ལ་གཉིས། ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཆིག་
ཅིང་མ་ཡིན་པར་དོན་ཉམས་སུ་སྤང་དགོས་པས་མཐུག་བསྐྱབ་པའོ། །དང་སོ་ལ་བཞི།
བསྐྱབ་པ་བསྐྱང་བའི་ཐབས་སེམས་བསྐྱང་བ་དང་། སེམས་བསྐྱང་བའི་ཐབས་བྲན་པ་
དང་ཤེས་བཞིན་བསྐྱང་བ་དང་། དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་སེམས་བསྐྱང་བའི་
སྦྱོར་པ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་དང་། བསྐྱབ་པ་དུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཡན་ལག་གོ། །དང་

༡ མ་ཟྱ། ༩༠བ། ཟླ ༡༥བ། གྱི ༡༥༥། ཟླ ༩༣བ། གྱི

པོ་ལ་གསུམ། སེམས་བསྐྱངས་པས་ཐམས་ཅད་བསྐྱངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེའི་
རྒྱ་མཚན་དང་། སེམས་བསྐྱང་བ་ལ་འབད་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སེམས་བསྐྱང་
དགོས་པ་མདོར་བསྟན་བ་དང་། སེམས་ཉམས་པའི་ཉེས་བ་དང་། སེམས་བསྐྱང་བའི་
ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིན་སོགས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མ་ཉམས་པར་བསྐྱང་བར་འདོད་
བ་ཡིས་རབ་རྩ་བསྐྱམས་ནས་སེམས་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ལ་གཡོ་བ་བསྐྱང་བར་བྱ་
སྟེ་སེམས་འདི་གཡེང་བ་བསྐྱང་བར་མ་བྱས་ན་བསྐྱབ་པ་བསྐྱང་བ་ཡོང་ཡེ་མི་རྩས་
པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་སྒྲང་པོ་ཡུལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་”ཡན་ཉི་པར་བཏང་བས་
མནར་མེད་ཀྱི་གཞོད་པ་”བྱེད་ཉི་པ་ལྟར་ཐ་མལ་པའི་སྒྲང་ཆེན་མ་ཐུལ་བ་དང་ཕྱོས་པ་
ཡིས་འདི་གཉེན་འདི་ན་དེ་འབྲེལ་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པས་སེམས་བསྐྱང་བ་ལ་འབད་
པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྫོ་
གསུམ་ཀུན་ནས་བྲན་པའི་ཐག་པ་ཡིས་སེམས་ཀྱི་སྒྲང་ཆེན་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་
དམ་རྩ་བཏགས་ན་ཆེ་འདི་ཕྱིའི་འདིགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་སྤྱིས་བྱ་
གསུམ་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པའི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལག་རྩེད་པར་འགྱུར་བས་དགེ་
བའི་དམིགས་པ་ལ་རྩས་ནམ་ཡང་བྲན་པ་མ་ཉམས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་འདོགས་པར་རིགས་ཏེ། ལྷག་
དང་སེང་གེ་དང་སྒྲང་ཆེན་དང་། རེད་དང་སྦྱུལ་གཏུག་པ་དང་། མའི་དབྱ་ནམས་

༡ མ་ཕྱི ༩༡ན། སྤྱི ༩༣བཤན། རྫོ ༩༣ལ། ཡན རོལ། ༩༡ན། ཡོན

༢ མ་ཕྱི ༩༡ན། སྤྱི ༩༣བཤན། རྫོ ༩༣ལ། རེད རོལ། ༩༡ན། བྱས

ཐམས་ཅད་དང་ཕྱི་མར་སེམས་ཅན་དཔུལ་བའི་བསྐྱེད་མ་དང་རིག་སྒྲགས་ཀྱིས་
གཞོད་པ་བྱེད་པའི་བྱད་མ་མཁའ་འགྲོ་མ་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་མས་
ཀྱི་གཞོད་པ་ཡང་རང་གི་སེམས་འདི་གཅིག་ཕྱ་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་དྲན་པའི་
ཐག་པས་བཏགས་པ་ཡིས་འདིགས་པའི་རྒྱ་བསྐྱོག་པའི་སྒྲོ་ནས་འདིགས་པ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་བས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གཞོད་པར་མི་འགྱུར་
རོ། །རང་གི་སེམས་དེ་གཅིག་ཕྱ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉེས་སྦྱོད་ལ་
འཇུག་པ་བཏུལ་བ་ཡིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐུལ་བ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་བས་སེམས་
འདུལ་བ་ལ་འབད་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉེས་པ་སེམས་ལ་རག་ལས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་སེམས་ལ་
རག་ལས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུང་དང་། རིགས་པ་དང་། རོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རང་ལ་འདིགས་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་འབྱུང་བ་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བྱས་པ་
ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་འདི་ལྟར་ཆེ་འདི་དང་ཕྱི་མའི་འདིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་སྤྱག་
བསྐྱེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡང་རང་གི་སྤྱིག་པའི་སེམས་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུང་བ་ཐུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་
དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས་སེམས་ཉིད་དབང་དུ་གྱུར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་
འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། དགེ་བའམ་འོན་ཏེ་མི་དགེ་བའི་ལས་ནི་སེམས་ཀྱིས་བསགས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། སེམས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ་སེམས་
ཡོངས་སུ་ཤེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །ཆོས་
ཡང་དག་པར་སྤྱད་པ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་ཡིན་

ནོ་ཞེས་བསྟན་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་དཔུལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་སོགས་སྤྱོད་པ་པོ་རང་གི་
སྟོན་གྱི་སྤྲིག་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་དཔུལ་བའི་མཚོན་ཆ་
མདུང་རལ་གྱི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་སྤྱི་ཞིག་གིས་ནི་ཆེད་དུ་བྱས་
དབང་སྤྱག་སོགས་དང་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་སྤྱི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ལྷགས་བསྐྱེད་པའི་ས་གཞི་འབར་བ་དེ་དག་ཀྱང་སྤྱིས་བྱས་ཤལ་མ་རིལ་
འབབ་འཛེག་བྱེད་པའི་མོ་ཚོགས་བྱུང་མེད་དེ་དག་རྒྱ་གཞན་ཅི་ལས་བྱུང་བྱེད་པ་པོ་
གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་མེད་ལས་བྱུང་བ་ཡང་མི་འཐད་པས་དེ་འབྲེད་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གིས་སྤྲིག་པ་བྱས་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བར་བྱབ་པས་དཔས་
པའི་ཚོས་བྱན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་ལས་གསུངས་སོ། །མོ་ཚོགས་ཞེས་དཔེ་ཁ་
ཅིག་ལས་འབྱུང་བ་ནི་དཔེ་མ་དག་པའོ། །

བྱན་པ་ཉེར་གཞག་ལས། སེམས་ནི་དབང་ནང་དབང་ཆེན་ཏེ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་
དབང་མེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རིགས་པའི་གནས་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་སྤྲངས་
ཤིང་ལས་འབྲས་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མི་ལ་རྒྱ་ཁྱང་བྱི་མ་མེད་
པ་སྤྱང་བའི་ཡུལ་དེར་ཡི་དྲགས་ལ་རྣལ་ཁྱེད་ཏུ་སྤྱང་བ་ནི་སྟོན་གྱི་ལས་ངན་པའི་རྣམ་
སྟོན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱང་བ་ཡིན་གྱི་དེར་ཡི་དྲགས་རྣམས་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྣལ་
ཁྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཡོད་ན་མི་ལ་ཡང་སྤྱང་དགོས་པ་ལས་མི་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་
རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཚོས་མི་རིགས་ཏེ། དེར་མེད་པ་སྤྱང་བ་ཡང་སྤྱི་མེད་ཀྱི་མེད་
པས་བྱབ་པ་ཁས་ལེན་ན་དཔུལ་བའི་མེའང་སྟོན་ལས་ངན་པའི་རྣམ་སྟོན་གྱི་དབང་

གིས་སྒྲིབ་ཅིང་ཡིན་གྱི། དེ་ན་མེ་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བསྐྱེད་པའི་པར་
 ཏུ་མཚུངས་པས་མཐར་དཔྱུལ་བ་ཡང་མེད་ཅེས་ལས་འབྲས་ལ་སྦྱར་བ་འདི་བས་
 དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །མི་ལ་སྒྲིབ་ཏུ་ཡིན་པ་ཡང་མ་གྲུབ་པོ། །རྒྱད་པན་དང་ཁྱོད་
 འདོད་པ་སྒྲིབ་དཔྱུལ་བ་ན་སྦྱག་བསྐྱེད་པའི་ཆ་རེག་དང་གར་རེག་མེད་པར་
 གྱུར་ཅིག །གསུམ་པ་ནི། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དེ་སྒྲིབ་ན་
 འདིག་ཉེན་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ན་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ལས་འདིགས་པ་
 གཞན་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྒྱག རྒྱུན་པ་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། བཟོད་པ་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། བཙོན་འགྲུས་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། བསམ་གཏན་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སེམས་ལ་རག་ལུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུན་པའི་པར་རྒྱུན་རྫོགས་པ་འཕྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་དབུལ་བ་པོར་བ་ལ་སྟེས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། “གཏོར་པའི་སེམས་པ་གོམས་བསམ་མཐར་རྒྱུན་པར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱུན་པའི་པར་རྒྱུན་རྫོགས་པ་འཕྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་དབུལ་བ་པོར་ནས་རྒྱུན་པའི་པར་ལ་རྒྱུན་པ་དགོས་པ་ཡིན་ན་ད་དུང་འཕྲོ་བ་བཞེན་པ་ཡོད་ན་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྒྲོན་སྒྲོབ་པ་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རྒྱུན་པའི་པར་ལ་རྒྱུན་པ་རྫོགས་ཏེ་རྫོགས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་པོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ལུས་ཡོངས་སྟོན་དཔེ་ཙམ་བཞོག་པ་ཐམས་ཅད་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་དང་བཅས་ཏེ་སྟེ་པོ་ཀུན་ལ་བཏང་བར་འདོད་པའི་སེམས་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

མ་ཕྱི། རྩམ་མཁུ། རྩམ་མཁུ། བཏོང་། སྒྲུ་རྩམ་མཁུ། མཁུ་རྩམ་མཁུ། བཏོང་། * བཏོང་།

སྤྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་གསུངས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟ་བུས་ན་སྤྱིན་པ་དེ་
ནི་སེམས་ལ་རག་ལུས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དོན་བསྟུན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་སྟོག་གཅན་བྱའི་
སེམས་ཅན་ཟད་པ་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། སྟོང་སེམས་གོམས་པ་ལས་རྫོགས་
པར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་སྟོག་གཅན་བྱའི་
སེམས་ཅན་མེད་པར་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རི་དྲགས་དང་ཉ་
ལ་སོགས་པ་ཡུལ་གང་ཞིག་ཏུ་དེ་དག་མཐའ་དག་སྟུས་ཀྱང་གསོད་རྒྱས་པར་མི་
འགྱུར་བར་བསྐྱད་དེ་སྟོང་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་འཆེ་བའི་བསམ་པ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་
བསམ་པ་སོགས་སྟོང་བའི་སེམས་པ་གོམས་པ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ལས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་མདོ་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
གང་ཞེ་ན། གཞན་ལ་གཞོད་པ་སྟོང་བའི་སེམས་པའོ། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དོན་དང་། དཔེ་དང་། དཔེ་དོན་སྦྲུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོ་
བའི་སེམས་ནི་གཅིག་ཕུ་བཅོམ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དབྱེ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོམས་པ་དང་འབྲ་
བར་བཟོད་པ་རྫོགས་པ་ཡིན་གྱི། ཁོང་ཁོའི་དམིགས་ཡུལ་ཟད་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་མི་སྤྱན་པ་ནམ་མཁའ་བཞེན་དུ་མཐའ་ཡས་པས་དེ་
དག་ཀྱང་གཞོམ་གྱིས་ཡོད་དེ་ཡེ་ནས་སམ། གཏན་ནས་མི་ལང་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
ན་བཟོད་པ་ཡང་སེམས་ལ་རག་ལུས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷན་པ་ལ་ཆེར་མ་ལ་
སོགས་པའི་གཞོད་པ་སྟོང་བའི་དོན་དུ་ས་སྟེང་འདི་དག་ཐམས་ཅད་གོ་བས་གཡོག་

དུ་དེ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆེར་མ་ལ་སོགས་པས་མི་གཞོན་པ་ལ་
ལྷན་མཐེལ་ཅན་གྱི་ཀོ་བས་ནི་རང་གིས་རྒྱུ་ལ་གཡོགས་ནས་ས་^༡སྒྲིབ་ཐམས་
ཅད་གཡོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡང་མཐའ་
དག་བདག་གིས་ཕྱིར་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པས་མི་ལང་གིས། བདག་གི་སེམས་འདི་ཡུལ་
དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁོ་བསྐྱེད་པ་ལས་ཕྱིར་བསྐྱོག་པར་བྱའི་དེ་གོམས་པ་
ལས་བཟོད་པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་གྱི། ཁོ་བའི་ཡུལ་གཞན་རྣམས་བདག་གིས་ཅི་ཞིག་
བསྐྱོག་མེ་བསྐྱོག་མི་རུས་ཤིང་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། བཙུན་འབྲས་
ཀྱང་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་སེམས་ལ་རག་ལས་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྟོམས་
འཇུག་ལ་སོགས་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་སྟོ་བའི་སེམས་གསལ་པོ་སྟོམས་འཇུག་གིས་
བསྐྱུས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་ཡང་ཆོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སུ་
སྐྱེ་བ་ཡིན་པ་ལྟར་སེམས་སྟོབས་ལྡན་དང་མ་འབྲེལ་ན་ལུས་རག་དང་བཅས་པའི་
སེམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡང་སྟོ་བ་ཅུང་པའི་སྟོན་པ་ཞེན་པས་དེ་ལྟར་བསམ་གཏན་དང་པོ་
སོགས་སུ་སྐྱེ་རུས་པ་མིན་པས་སེམས་སྟོབས་ལྡན་ལ་རག་ལས་པའོ། །

ལྷ་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ཡང་བྱིང་ཞོན་དང་བྲལ་ཞིང་དང་
བར་འགྱུར་བ་དང་། སྟོ་བར་འགྱུར་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སེམས་ལ་རག་
ལས་ཏེ་གཟུངས་སྒྲགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ལྡོག་དང་ནི་སྒྲུང་གནས་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་
སྒྲུབ་ཀྱན་ཡུན་རིང་པོའི་དུས་སུ་སྐྱེད་པར་བྱས་ཀྱང་སེམས་གཞན་དུ་གཡོངས་པས་

^༡ མ་ཕྱི། ༤༣༧ན། གླ། ༤༣༧ན། སྒྲིབས་ ཞོལ། ༤༣༧༥། སྐྱ། ༤༣༧ན། སྒྲིབ་ *སྒྲིབ་

བྱས་པ་ནི་དེ་ཉིད་མི་རིག་པ་སངས་རྒྱུ་གྱིས་མདོ་ལས། དགོ་སྒྲོང་དག་འདོད་པ་
ལ་སེམས་གཡེངས་པའི་དཀའ་ཐུབ་དང་ཁ་ཉོན་ལ་སོགས་པ་ནི་འབྲས་བུ་མེད་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པས་དོན་མེད་པར་གསུངས་
པའི་བྱིར་རོ། །དུག་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཡང་སེམས་ལ་རག་ལས་ཏེ། གང་ཟག་གང་
གིས་ཚུལ་གྱི་གཙུག་པོ་ལོ་མཚན་ཏུ་གྱུར་པ་སྒྲོང་མིན་ལ་མི་བསྟན་པས་ན་
སེམས་ཀྱི་གསང་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདི་མ་ཤེས་ན་སྒྲོན་མེད་པའི་བདེ་བ་
ཐོབ་པ་དང་། འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་གཞོམ་པར་འདོད་ཀྱང་དེ་དག་འདོད་པའི་དོན་
མེད་པ་གྱི་ནར་རང་དགར་འབྱུང་པས་ཤེས་རབ་སེམས་ལ་རག་ལས་པའོ། །

གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེས་པ་སྒྲོང་བ་དང་ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་པ་སེམས་ལ་རག་ལས་པ་དེ་
ལྟ་བུས་ན་བདག་གིས་རང་གི་སེམས་འདི་ནི་བློ་བ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ལེགས་
པར་གཟུང་ནས་མི་ཉམས་པར་ལེགས་པར་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་པའི་
བརྒྱལ་ཁྲུགས་མ་གཏོགས་པ་སེམས་མི་བསྐྱེད་པའི་བརྒྱལ་ཁྲུགས་གཞན་ཁ་ཉོན་ལ་
སོགས་མང་པོས་ཅི་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་མེད་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། བསྐྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་
དང་། བསྐྱེད་པའི་མན་ཡོན་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བློ་བ་ལྟར་སྒྲུབ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། མ་གངས་གྲོལ་བ་སྟེ་སྟེ་བོ་ཤོད་བག་ཅན་མ་བསྐྱེད་པའི་ཁྲིད་ན་ལུས་ལ་མ་
ཡོད་པའི་སྟེ་བོ་དག་གནས་ན་བསྐྱེད་པ་ཉེ་མའི་བག་ཐོན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྟེ་བོ་དན་

༡ མ་གྱི། རྩལ་ལྟ། -མི ཞོལ། རྩལ་ལྟ། སྟེ། རྩལ་ལྟ། སྟེ། རྩལ་ལྟ། མི * མི

བ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ཁྲོད་ན་གནས་པས་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་མ་ནི་རྟག་ཏུ་
བསྐྱང་དགོས་ཏེ། མ་བསྐྱངས་ན་དེའི་རྒྱུན་གྱིས་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་སློག་འཆད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་མ་ནི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཆུང་དུ་ཡིས་སྐྱག་པའང་མའི་བག་བྱེད་
རིགས་ན་སེམས་ཉམས་ན་དཔྱལ་བ་བསྐྱེད་འཛོམས་ལ་སོགས་པའི་རིས་འཛོམས་
པའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་གྱིས་སྐྱག་པ་ཡིས་སྐྱུག་ལྟངས་སོགས་པའི་སེམས་ཀྱི་མ་ལྟ་ཅིས་
མི་བསྐྱང་ཉེས་དམིགས་ཆེན་པོ་བསམས་ནས་བསྐྱང་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཉོན་
མོངས་འགོག་པའི་སྒྲིབ་པ་འདི་འདྲས་རྒྱུན་དུ་གནས་པར་བྱེད་ན་ཁོང་ཁྲོ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་
བོ་ངན་པའི་ཁྲོད་ན་གནས་སམ། ཆགས་པ་ཅན་གྱི་བྱུང་མེད་ཀྱི་ཁྲོད་ན་གནས་ཀྱང་
དུང་སྒོམ་བརྩོན་སེམས་བརྟན་པ་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་ནི། བདག་གི་
ཐས་གོས་ལ་སོགས་པའི་བདག་གི་རྟེན་པ་དང་ཕྱག་ལ་སོགས་པའི་བཀུར་སྟེ་དང་
རང་གི་ལུས་དང་སློག་གནས་པའི་རྒྱུན་འཆོལ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་ཞིང་སེམས་བསྐྱང་བ་
དང་བྲལ་བའི་དགོ་བ་གཞན་ཡང་ཉམས་པ་སྐྱེའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་ནི་ནམ་
ཡང་ཉམས་པར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱང་བའི་ཐབས་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྐྱང་བ་ལ་
གཉིས། བརྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱེས་པའི་བྲལ་ན་སེམས་བསྐྱང་
མི་རྣམས་པས་སེམས་བསྐྱང་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནི་དགོ་བའི་དམིགས་རྣམས་བརྟེན་
པའི་བྲན་པ་དང་ནི་སློག་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཇི་ལྟར་གྱུར་རྟོག་པའི་ཤེས་བཞིན་
དག་སློག་ལ་བབ་ཀྱང་མི་ཉམས་པར་བསྐྱངས་ཤིག་ཅིས་ཞི་བའི་ལྟ་བདག་ནི་དེ་ལྟར་

ཐལ་མོ་སྒྲོར་ཞིང་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས། འདམས་པར་བྱད་
ཅེས་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཤེས་བཞིན་མེད་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ཤེས་བཞིན་
བསྐྱུང་བའི་ཐབས་སུ་བྱ་བ་བསྐྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཟླ། བྱ་ཤེས་དང་བྲལ་ན་བྱ་བ་
གང་ལ་ཡང་མ་སྤྱུ་རྒྱུང་བ་དང་། ཤེས་རབ་རྣམ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་
རྣམ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། སྒྲོན་བསགས་པའི་དགོ་བ་འདྲིགས་པ་དང་། སྤར་མ་
བྱས་པའི་དགོ་བ་འགྱུར་བའི་གོགས་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་གྱིས་དགྲུགས་པའི་
མི་དག་ནི་ཞིང་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱན་ལ་མ་སྤྱུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་
བཞིན་མེད་པའི་སྒྲུང་དོར་ལ་སྒྲོངས་པས་སེམས་དགྲུགས་པ་དགོ་བའི་ལས་རྣམས་
ཀྱན་ལ་མ་སྤྱུ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བཞིན་དང་བྲལ་ན་ཤེས་རབ་སྤྱན་སྤྱུ་
ཆོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་བཞིན་མེད་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་
ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་རབ་སྤར་ཡོད་པ་ཡང་དཔེར་ན་སྒྲོ་དོལ་
བའི་བྱས་པའི་རྒྱ་ནང་དུ་མི་གནས་པར་ཟག་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་བཞིན་ཉམས་
པས་བྱིས་བྱ་བ་ལ་ནི་དེ་མི་གནས་ཏེ་ཤེས་རབ་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། མང་དུ་ཐོས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་ཆོས་ལ་དད་པ་ཅན་དང་ནི་དགོ་བ་
ལ་སྒྲོར་བའི་བཙུན་པ་ལྟར་ལེན་དུ་མ་ཡང་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ཤེས་བཞིན་མེད་
པའི་སྒྲོན་ཆགས་པས་རྒྱུད་ལྱང་བའི་རྩོག་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བས་ཤེས་བཞིན་
བསྐྱུང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། ཤེས་བཞིན་མེད་པའི་མི་དག་ནི་ཉན་
མོངས་པའི་ཆོས་རྒྱུན་དག་དགོ་བའི་དམིགས་པ་བརྗེད་པའི་བྱ་བ་ཉམས་པའི་རྗེས་

སྤྱི་འབྲངས་ནས་སྒྲིབ་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་འོར་དག་ནི་ཉེ་བར་བསགས་
ཀྱང་རྒྱན་པོས་འོར་བཏོགས་པས་ཉེ་སྒོགས་ནས་དབུལ་པོར་འགྲོ་བ་བཞིན་དགོ་
བས་དབུལ་ནས་ངན་འགྲོ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །ལྷ་པ་ནི། ཤེས་བཞིན་གྱིས་མ་
བསྐྱེདས་ན་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཆོགས་འདི་ནི་དགོ་བའི་འོར་འཕྲོག་པའི་
སྒྲིགས་སྐབས་ཆོལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་སྒྲིགས་རྟེན་པར་གྱུར་ནས་དགོ་བ་འཕྲོག་ཅིང་
དེའི་འབྲས་བུ་བདེ་འགྲོ་དང་ཐར་པའི་སྒོག་ཀྱང་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་ཤེས་བཞིན་
མེད་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་སྒྲོག་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་རྗེ་ལྷར་གྱུར་སྟེ་
དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་བཞིན་བསྐྱེད་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བཞིན་མེད་
པ་ལ་ཉེས་པ་མང་བ་དེ་བས་ན་ཤེས་བཞིན་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་དགོ་བའི་དམིགས་པ་
མི་བརྟེན་པའི་བྲན་པ་ཡིད་ཀྱི་བྲིས་དུ་བཅུག་སྟེ་དེའི་སྒྲོན་སྲུང་དུ་ནམ་ཡང་མི་
གཏང་རོ། །གལ་ཏེ་བྲན་པ་ཉམས་ཏེ་སོང་ན་འང་ངན་སོང་གི་གཞོན་པ་དག་བྲན་པར་
བྱས་ཏེ་དེ་མ་ཐག་ཡིད་ཀྱི་བྲིས་དུ་ཉེ་བར་བཞག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱིའི་རྒྱན་དགོ་བའི་བཤེས་གཉན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རང་
གི་རྒྱན་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། བྲན་པས་ཤེས་བཞིན་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། བྲན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ནི་རང་གི་མཁན་པོ་དང་སྒྲོབ་དཔོན་དང་
ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྒྲོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲེ་བོ་སྒྲ་མ་དང་ནི་འགྲོགས་པ་ལས་
མཁན་པོས་གསུངས་པའི་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དང་རྩོམ་པ་ཤེས་པ་དང་།
གཞན་གྱིས་སྤྲད་དོགས་པའི་འཛིགས་པས་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གང་ཐག་བསྐྱབ་པ་

ལ་གྲུས་པར་བྱེད་པ་ལ་དགེ་བའི་དཔེགས་རྣམས་མ་བཟེད་པའི་བློ་བཟང་གི་ཉིང་
དུ་སྐྱེ་བས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གང་བྱེད་ཀྱང་བློ་བཟང་པ་ལ་མཁས་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་ལྟལ་
དུས་ཀྱན་ཏུ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པས་གཟིགས་པར་མཛད་པ་དང་
ལྷན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་སྤྲོས་པ་མེད་པར་བདག་ནི་རྟག་ཏུ་གནས་སོ་
ཞེས་དེ་ལྟར་བསམས་ནས་རང་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་ངོ་ཚ་དང་། སྟོན་པ་དང་ཆོས་
ལ་གྲུས་པ་དང་རྣམ་སྤྱོན་ལ་འཛིགས་པ་དང་ལྷན་པས་དེ་བཞིན་མཐོས་ཏེ་བློ་བཟང་
ལྷན་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བློ་ཆུང་དང་། དེ་ལས་ཤེས་བཞིན་སྐྱེ་ཆུང་
ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བསམས་པ་དེས་ནི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་བློ་བཟང་གང་ཟག་དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་
བས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་བློ་བཟང་པ་བདེ་ལྟག་ཏུ་སྐྱེའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བློ་བཟང་དེ་ལས་གང་གི་ཆེ་བློ་བཟང་ཡིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉོན་མོངས་
བསྐྱུང་བའི་དོན་དུ་གནས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་གནས་
སྐབས་ལ་རྟོག་ཅིང་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་བཞིན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང་།
ལན་ཅིག་ཉམས་ནས་སོང་བ་དག་ཀྱང་ཕྱིར་འོང་བར་འགྱུར་བས་བསྐྱབ་པ་ཉམས་
ལེན་ལ་མཁས་མི་མཁས་ནི། བློ་བཟང་དང་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྐྱོང་ཆུང་ལ་རག་ལས་
པས་དེ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་བློ་བཟང་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་སེམས་བསྐྱུང་
བའི་སྐྱོད་པ་ལ་བསྐྱབས་པའི་ཆུང་ལ་གསུམ། སྒོམ་པའི་ཆུང་ལ་བྲིམས་ལ་སྒོམ་ཆུང་ལ་

དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྤྱད་པ་དང་། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྒྲོབ་
ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲོ་གསུམ་གྱི་ཀྱན་སྒྲོད་དག་པ་ལ་འབད་པ་དང་། ཉམས་པ་
བསྐྱང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུས་དག་གི་ཀྱན་སྒྲོད་ལ་བརྟག་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་
ཀྱན་སྒྲོད་ལ་བརྟག་པ་དང་། གནང་བཀག་གི་བྱ་བའི་སྐབས་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ལ་
བཞི། ལུས་ཀྱི་བྱ་བའི་སྒྲོན་དུ་ཀྱན་སྒྲོང་ལ་བརྟག་པ་དང་། ལྷ་བ་སོགས་དང་འབྲེལ་
བའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། སྒྲོད་ལམ་གཞན་ལ་སྐྱར་བ་དང་། གནས་པའི་ཀྱན་སྒྲོད་ལ་
བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་རེ་ཤིག་དང་པོ་ཀྱན་སྒྲོང་འདི་འདྲའི་
སེམས་འདི་ནི་སྒྲོན་བཅས་དང་། འདི་ནི་སྒྲོན་མེད་པའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་
དེའི་ཆེ་ཀྱན་སྒྲོང་སྒྲོན་ཅན་བྱང་ན་གཉེན་པོ་ཤིང་བཞིན་དུ་ཉེས་པས་མི་གཡོ་བར་
གཟུངས་སྐྱབ་པར་ནི་གནས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། མིག་གིས་བལྟ་བའི་ཀྱན་སྒྲོད་སྤྱིར་བལྟན་པ་དང་། དུབ་བའི་
ཆེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། གང་ཟག་གཞན་བྱང་དུ་འོངས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། དལ་
བསོས་པའི་ཆེ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་མེད་པར་ཕྱོགས་སུ་གཡེང་བར་
བལྟ་བ་ནི་དུས་ནམ་ཡང་བདག་གིས་མི་བྱ་སྟེ་སེམས་ཉམས་པར་འགྲུང་བའི་བྱིར་
རོ། །དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ངེས་པར་སེམས་པས་དུས་ཉག་དུ་ནི་བལྟ་བའི་ཆེ་
གཉའ་ཤིང་གང་ཅམ་དུ་མིག་ནི་པབ་སྟེ་བལྟ་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁམས་གསོ་བ་
དང་དུབ་ན་བལྟ་བ་དལ་བསོ་བའི་ཆེད་དུ་ནི་ངེས་འགའ་མིག་བཏེག་སྟེ་ཕྱོགས་སུ་
བལྟ་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་བལྟས་པས་འགའ་ཞིག་མིག་གི་ལམ་དུ་སྤང་བར་གྱུར་
ཅིང་མདུན་དུ་འོངས་ནས་འཇུག་པས་བལྟས་ནས་འོངས་བ་ལེགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་
བར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་ལམ་སོགས་སུ་འཛིགས་པ་ཡོད་མེད་
བརྟག་པའི་ཕྱིར་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཕྱོགས་བཞིར་བལྟ་བར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། ཡང་
ངལ་བསོས་ནས་འགྲོ་བའི་ཆེ་ཁ་ནི་ཕྱིར་ལ་བལྟས་ནས་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་རྩིས་ལ་
སོགས་པ་བལྟ་བར་བྱའོ། །མདུན་དང་རྒྱབ་ཀྱི་གཞུང་ས་ཡོད་མེད་སོགས་བརྟག་པ་
བྱས་ནས་རིམ་ལྔ་པའི་གསུང་པས་འགྲོ་བའམ་ཡང་ན་འོང་བར་བྱ་སྟེ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་ངག་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་
དུ་རང་བཞིན་ལ་ཕན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་ནས་སྤྱད་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི།
གནས་གང་དུ་སྤྱོད་པའི་ཆེ་ལུས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བསམས་ཏེ་
ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་བསྟོགས་ནས་དེ་ནས་ནི་བར་སྐབས་སུ་ལུས་འདི་སྤྱོད་ལམ་རིམ་བྱུང་
གནས་པ་ཡིན་ཞེས་བལྟ་བར་བྱ་བྱིང་ཉེས་པ་མེད་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་འབད་པར་
བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་གདགས་པ་དང་། དགེ་
བ་ལ་ཅེ་གཅིག་པར་འགྱུར་མི་འགྱུར་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཀྱི་སྒྲུང་ཆེན་
མ་དུལ་ཞིང་སྤྱོད་པ་ནི་གཅིག་ཏུ་བྱ་བར་ཁས་སྒྲུངས་པའི་ཆོས་ལ་སེམས་པའི་
དམིགས་པའི་ཀ་ཆེན་ལ་རིམ་ལྔ་པའི་ལྟ་བུ་ལས་འཁོར་བར་དེ་ལྟར་འབད་བ་ཀུན་
ཀྱིས་བརྟག་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་གིས་ཅི་ནས་ཀྱང་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་མ་
ཡོངས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཙོན་པ་ནི་སྤྱད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་

འཆོར་བར་བྱས་ཏེ། བདག་གི་ཡིད་འདི་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་“ཆ”^੧ གར་སྒྲིབ་
ཅེས་དེ་ལྟར་ཡིད་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སོ་སོར་བཟླ་བ་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རང་གི་སྒོག་ལ་གཞོད་པའི་འཛིགས་པ་དང་དགོན་མཆོག་མཆོད་
པ་ལ་སོགས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་། དེ་བས་ཆེས་ལྷག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
སོགས་དང་འབྲེལ་བས་ལུས་སེམས་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་རང་གིས་གཤེད་མི་
ལུས་པ་བྱུང་ན་ཅི་བདེར་བྱ་བར་གནང་སྟེ། སྒྲོ་བོས་མི་ཟད་པས་ལུས་པའི་མདོ་ལས།
འདི་ལྟར་སྒྲིབ་པའི་དུས་སུ་ཚུལ་བྱིས་པ་བསྐྱུས་ཏེ་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱའོ། །ཞེས་
གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་ཏུ་མི་ལུས་ཤིང་སྒྲིབ་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་
པའི་དུས་དག་ཏུ་ཚུལ་བྱིས་པ་སྒྲོབ་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་
གསུངས་སོ། །ལམ་གྱི་གོ་རིམས་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་རིམས་ཅན་དུ་རྫོགས་
པར་བྱ་དགོས་པར་བྱ་དགོས་པའི་དོན་ཏོ། །སྒྲིབ་པ་ལས་ཚུལ་བྱིས་པ་མཆོག་ཏུ་
གྱུར་པས་རྗེ་ལྟར་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱ་ཞེན་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་སྒྲོབ་དགོས་པའི་
བྱ་བ་གང་ཞིག་གི་ཐོག་མར་སྒྲོས་བསམས་ཏེ་བྱ་བར་བརྩམས་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་
མི་བསམ་སྟེ་ཐོག་མར་བརྩམས་པའི་སྒྲིབ་པ་དེར་ཡིད་གཏད་པའི་བསམ་པ་ཡིས་
སྒྲིབ་པ་དེ་ཉིད་རེ་ཤིག་སྒྲོབ་པར་བྱ་སྟེ་ལམ་ལ་གོ་རིམས་ངེས་ཅན་དུ་བསྐྱབས་པ་དེ་
ལྟ་ན་ནི་ཀུན་ལེགས་པར་བྱས་པར་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་གོ་རིམས་ལྡོག་ན་སྤྲི་
གཉིས་ཀ་མཐར་བྲིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རིམ་པ་མི་ཤེས་པའི་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་
པའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ལམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དེ་ལྟ་ན་ནི་འབྲེལ་བར་

^੧ མ་ཕྱི། ༩༧ན། སྒྲི ༡༠ན། སྒྲ ༩༧ན། ཆ ཞལ། ༩༧ན། ཆ

མི་འགྱུར་བས་ལམ་གྱི་གོ་རིམས་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཉམས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ཉམས་པ་བསྐྱེད་པ་
དང་། སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ཉམས་པ་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྣམ་གཤེད་གི་
དབང་དུ་མི་བཏང་བ་དང་། རོན་མེད་པའི་སྦྱོང་བ་སྤང་བ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆེ་
ཀུན་སྦྱོང་གི་བསམ་པ་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀླུ་པོ་དང་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་གཏམ་
སོགས་བྲེ་མོའི་གཏམ་ནི་སྣ་ཆོགས་པ་དང་སྤྱོད་གར་ལ་སོགས་པའི་ངོ་མཆར་བའི་
ལྟ་མོ་རྣམ་པ་མང་པོ་ཀུན་ལ་འཇུག་པར་མི་བྱ་ཞིང་། དགོས་པ་ཡོད་པའམ་གཞན་
གྱི་ངོར་འཇུག་པར་གྱུར་པ་ན་བྱ་བ་དེ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགོ་སྦྱོང་མིན་ཡང་དོན་མེད་པར་ས་ཆོ་བ་དང་རྩ་གཅོད་པ་དང་།
ས་རིས་འདྲི་བ་སོགས་བྱེད་པར་གྱུར་ན། བདེ་གཤེགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་བྲན་པར་བྱས་
ནས་ཉམས་དམིགས་ལ་སྤྱག་པས་དེའི་མོད་ལ་དོར་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བསྐྱེད་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱེད་པའོ། །གང་གི་
ཆེ་ལུས་བསྦྱོང་པར་འདོད་པར་གྱུར་ཏམ་ངག་སྤྱོད་པར་འདོད་པར་གྱུར་ན་ཡང་དང་
པོར་རང་གི་སེམས་ལ་བརྟགས་ནས་ཉམས་པའི་དབང་དུ་མི་བཏང་བར་བརྟན་པས་
འཇུག་ལྟོག་ཅི་ལྟར་རིགས་པ་དང་ལྟན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལྔ། ཉོན་མོངས་སྤྱི་འདོད་པའི་ཆེ་ཅི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། རྟོན་པ་
སོགས་ཀྱི་ཆེ་ཅི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། རྟོན་བཀུར་སོགས་ཀྱི་ཆེ་ཅི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། གཞན་
དོན་ལ་སེམས་པའི་ཆེ་ཅི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ཁྲོ་བ་དང་ཁྲུམ་པ་སོགས་སྤྱི་འདོད་པའི་
ཆེ་ཅི་ལྟར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་ཆེ་རང་གི་ཡིད་ཆགས་པ་དང་ཁྲོ་བར་འདོད་

བ་དེའི་ཆེ་ལུས་ཀྱིས་ལས་སྤྲུལ་གྱི་དག་གིས་སྤྲོ་བར་མི་བྱ་བར་གཉེན་པོ་བཟུངས་
ཐུབ་པ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི་གནས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། དུལ་ལ་འཕྱར་བའི་ཚོད་པ་དང་བཞད་གད་ཀྱིས་ཙུང་ལེ་ག་
ཞར་བཅས་པའམ། གལ་ཏེ་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཁེངས་པའི་ད་རྒྱལ་དང་། ལང་ཆོ་སོགས་
ཀྱིས་རྒྱགས་པ་དང་ལྡན་པའམ། གཞན་གྱི་མཆོང་འབྱུང་བའི་བསམ་པ་དང་། གལ་ཏེ་
སྒྲོར་འབྱེན་ཏེ་ཆོག་མི་ཤེས་པས་ཁེ་ཆེལ་བ་དང་གཡོ་རྒྱུས་གཞན་བསྤྲོ་བར་སེམས་
སམ། གང་གི་ཆེ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བདག་བསྟོད་ལྟར་ལེན་པའམ། སྒྲོན་
བརྗོད་པས་གཞན་ལ་སྤྲད་པ་ཉིད་དང་ནི་སྒྲུབ་བ་འདེབས་པའི་གཤེད་བ་དང་བཅས་པ་
དང་། ཙུང་ཙུང་འབྱེད་པ་དང་བཅས་པར་གྱུར་བ་དེའི་ཆེ་གཉེན་པོ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པ་མི་
གཡོ་བར་ཤིང་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྣོ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་པ་
དང་བཀྲུ་སྟེ་གདན་འདྲེངས་པ་སོགས་དང་སྒྲན་པའི་གྲགས་པའམ། །གཡོག་འཁོར་
དོན་དུ་གཉེར་འདོད་པའམ། བདག་གི་སེམས་སྤྲོ་མཉེ་སོགས་རིམ་གྱོ་འདོད་པར་གྱུར་
ན་ཡང་དེའི་ཆེ་ཤིང་བཞིན་དུ་གཉེན་པོ་བཟུངས་ཐུབ་པར་གནས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་པའི་ཆེ་གཞན་དོན་ཡལ་བར་འདོར་
བའམ། རང་དོན་འབའ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བར་འདོད་པ་དག་དང་། དག་སྤྲོ་བར་
འདོད་པའི་སེམས་རྒྱུར་ན་གང་ཟག་དེས་ནི་ཤིང་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱའོ། །ལྷ་པ་
ནི། ཁྲོ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱལ་སོགས་མི་བཟོད་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་ལེ་ལོའི་
དབང་གིས་དགེ་བ་བསྐྱབ་པ་སོགས་ལ་འཛིགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ཏུ་མ་
བསྐྱམས་པས་པོད་ཆེ་བའི་སྤྱི་གཏོལ་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་སྤྲོ་ཙུང་སྤྲོ་བ་དང་། རང་གི་

སྟོགས་གཉེན་སོགས་ལ་ཞེན་པའི་སེམས་བྱུང་ན་དེས་ནི་སྦྱོར་བས་གཉེན་པོ་
བཟུངས་སྐབས་ཤིང་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བཞི། དེ་ལྟར་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཡིད་དང་དོན་མེད་པ་ལ་བརྩོན་པའི་ཡིད་ལ་བརྟགས་ནས་
དེའི་ཆེ་དབང་པོ་སྟོབས་ལྡན་དང་འབྲ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིས་ཡིད་དེ་ནི་བྱ་བ་ངན་པ་ལ་
མི་འཇུག་པར་བརྟན་པོར་གཟུང་བར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། སོ་སོའི་གཉེན་པོས་བསྐྱུང་བ་དང་། ཐུན་མོང་བའི་གཉེན་
པོ་དང་། གཉེན་པོ་བསྐྱོམ་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་རྩི་ལྟར་
བསྐྱུང་ན་བསྐྱབ་བྱའི་གནས་ཀླམས་ལ་ཐེ་ཆོམ་དང་ལོག་ཤེས་སྤངས་པས་ཤིན་ཏུ་
ངེས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་བསྐྱབ་བྱའི་གནས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་།
དད་པ་དང་འདོད་པས་རབ་ཏུ་དད་པ་དང་། བསམ་སྦྱོར་བརྟན་པ་དང་གྲུས་པ་དང་
ཀུན་ལ་འདུད་པ་དང་བཅས་པའི་ཞེས་ར་བཅས་པ་དང་། རང་རྩྭ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་
ཉེས་པ་ལ་འཛེམས་པས་ངོ་ཆོ་ཤེས་པ་དང་། ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་ཀླམ་སྤྲིན་
ལ་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་དབང་པོ་ཞི་ཞིང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གཞན་དགའ་བར་
བྱེད་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །གཅིག་ལ་པན་བརྟགས་ན་ཅིག་ཤོས་ཁོང་ཁྱོ་སྦྱེ་བའི་
པན་ཚུན་མི་མ་ཐུན་པའི་བྱིས་པའི་སྦྱོད་པ་ཡིས་འདོད་པ་འགལ་བ་ཀླམས་ཀྱིས་མི་
སྦྱོ་ཞིང་། འདི་དག་ནི་ཉོན་མོངས་སྦྱེས་པས་རང་ལ་རང་དབང་མེད་པར་འདི་དག་གི་
སེམས་འདི་བྱུང་བས་ཉོན་མོངས་དང་བལ་བར་བྱའོ་སྟེ་པས་སྦྱིང་བཅེར་ལྡན་པ་
དང་། རང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བར་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཉག་ཏུ་
ཉེས་པས་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་སེམས་ཀྱིས། སྦྱེ་བོ་ལ་ནི་སྦྱོ་ལྡན་ཉེས་པར་མི་

འཛིན་ཏེ། །ཞེས་སོགས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པར། །ཁོ་ཡང་འབྱུང་པོས་བཟུང་བ་ལ། །སྤྲོན་
བ་འཇུག་བ་མིན་བ་ལྟར། །ཐུབ་བ་ཉོན་མོངས་དག་གཟིགས་ཀྱི། །ཉོན་མོངས་དང་
འབྲེལ་གང་ཟག་མིན། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་བ་ནི། བཅས་རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་དགོ་བའི་དངོས་པོ་ལ་
འཇུག་པ་ནི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བདག་མི་ཉམས་བ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། ལྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོན་མ་སྒྱུ་
མ་དང་སྒྲུལ་བ་བྱ་བ་བྱེད་བ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་དང་། རྫོམ་སེམས་མེད་པར་རང་གི་
ཡིད་འདི་རྟག་ཏུ་གཟུང་བར་བྱའོ། །གསུམ་བ་ནི། ཆོགས་ཆེན་པོས་དུས་རིང་ཞིག་
ལོན་ནས་དལ་བའི་མཆོག་ཐོབ་པ་ཡིན་སྟེ་དུ་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་ཞིང་རྟེན་དཀའ་བ་
ཡང་དང་ཡང་བསམས་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་དོན་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་སྟེ་སེམས་སྤར་
བཞད་པ་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་མི་གཡོ་བ་བརྟན་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །གཉིས་བ་དགོ་བའི་
ཆོས་བསྐྱད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་མི་སྒྲོབ་པའི་
རྒྱ་ལུས་ལ་ཆགས་བ་སྤང་བ་དང་། དགོ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའོ། །

དང་པོ་ལ་ལྟ། ལུས་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པའི་དཔེ་དང་། ལུས་མི་གཙང་
བར་བསྒྲོམ་བ་དང་། ལུས་ལ་སྤྱང་པོ་མེད་པ་བསམ་བ་དང་། ལུས་ལ་ཆགས་པར་མི་
རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ལྟར་དུ་འཛིག་པས་དགོ་བ་ལ་བཞོལ་བར་རིགས་པའོ།
དང་པོ་ནི། ཤི་བའི་ཆ་བྱ་རྒྱུ་དག་ལ་ཆགས་པ་ཡིས་ལུས་དེ་ཕན་ཚུན་ཀྱང་ཏུ་བཞུགས་
ཅིང་གནས་གཞན་དུ་ཁྲིད་ཀྱང་། སེམས་ཁྲིད་མི་དགར་མི་བྱེད་ན་ད་ལྟར་རྒྱ་ཅིའི་
ཕྱིར་ལུས་ལ་ཆགས་ནས་ཁ་ཏ་བྱེད་དེ། ཆགས་པ་དེ་མི་རིགས་སོ། །རྒྱ་མཚན་དེས་

ན་ལུས་འདི་བདག་གིར་བརྒྱུད་བར་བྱས་ནས་གཅེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡིད་ཁྱོད་ཅིའི་
ཕྱིར་བསྐྱུང་བར་བྱེད། འདི་ལ་ཆགས་པས་མི་འདོད་པ་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །རང་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བས་སོ་དོར་བར་མི་རགས་སོ་ཞེན། བདག་མེད་པ་ལ་
བདག་ཏུ་སྒྲོངས་པའི་ཡིད་ཁྱོད་མི་གཙང་བ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་ཤིང་གི་
གཟུགས་གཙང་མ་ཞེག་ལ་རའོ་སྟུམ་དུ་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པར། མི་གཙང་བའི་
ཆོགས་ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར་འདི་བྲི་ར་ཞིང་རུལ་བ་འདི་བསྐྱུངས་ཉེ་ཅི་ཞེག་རུང་།
ཆགས་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལུས་ལ་ཆ་དང་ཆར་སྤེལ་ནས་བརྟགས་ན་ཡིད་བརྟན་རུང་
བའི་སྟོང་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་དང་། སྟོང་པོ་མེད་པ་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་བགས་པའི་རིམ་པ་འདི་རང་གི་སྒོ་ཡིས་ལུས་ཀྱི་ཆ་
གཞན་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱེད་ན། སྟོང་པོ་མེད་ལ་ཤ་ཡང་རུས་པའི་བྲ་བ་ལས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་མཆོན་གྱིས་གྲུད་དུ་བྱེད་ནས་སྟོང་པོ་ཡོད་མེད་བརྟག་པར་བྱ་ལ། རུས་པ་ནམས་
ཀྱང་ཆ་དང་ཆར་དེ་སྤེལ་བ་བྱས་ནས་རྐང་གི་བར་དུ་བལྟ་བར་བྱ་བའི་ལུས་འདི་ལ་
དབྱེད་བཟོད་པའི་སྟོང་པོ་ཅི་ཡོད་ཅེས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བརྟག་
པར་གྱིས་དང་། ཡིད་བརྟན་རུང་བའི་སྟོང་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འབད་དེ་སྟོང་པོ་བཙལ་ཀྱང་ལུས་དེར་ཡིད་ཁྱོད་ཀྱིས་
སྟོང་པོ་མ་མཐོང་ན། ད་དུང་རྒྱ་ཅིའི་ཕྱིར་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡིད་ཁྱོད་
ནི་ལུས་འདི་བསྐྱུང་བར་བྱེད་དེ་ལྷག་པར་ཞེན་པ་མི་རིགས་སོ། །བཞི་པ་ནི། འོན་
ཀྱང་ལུས་འདི་ལ་ཅུང་ཟད་ཞེན་པར་རིགས་སོ་ཞེན། ལུས་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་

ཉེ་ལུས་མི་གཙང་བའི་ཕུང་པོ་ཡིན་ལ་བྲིད་ཀྱིས་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་མི་གཙང་བ་
བཟར་མི་རུང་ཞིང་། གྲག་ཀྱང་བརྟུང་དུ་མི་རུང་ལ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཁྱོད་ཞིབ་དུ་མི་
རུང་ན་ལུས་ཀྱིས་ཁྲོད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་བའི་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱ་གལ་ཉེ་བསྐྱུང་ན་
ཉིས་ན་སྟེ། རྒྱ་མཚན་གཅིག་དུན་ཟ་དང་བྱ་ཚོད་ཀྱི་ཟས་ཀྱི་དོན་དུ་ལུས་འདི་བསྐྱུང་
བར་རིགས་སོ། །

ལྷ་པ་ལ་བཞི། ལྷ་ར་དུ་འཆི་བས་འཛོམས་པའི་ལུས་འདི་དགོ་བ་ལ་བཀོལ་
རིགས་པ་དང་། བྱ་བ་རུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཞེན་པས་བསྐྱུང་བར་མི་རིགས་པའི་
དཔེ་དང་། སྤྱ་རྩལ་བྱིན་ནས་འདོད་དོན་སྦྱབ་དུ་གཞུག་པ་དང་། ལུང་སྒོ་བཞག་སྟེ་
སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་དོན་སྦྱབ་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་འདི་ལ་རང་གི་ངོ་
པོའི་སྒོ་ནས་དགོས་པ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི། དལ་འབྱོར་ཆང་བ་ཐོབ་པའི་མི་འོ་ཅོག་གི་
ལུས་འདི་ནི་དགོ་བའི་ལས་ལ་བཀོལ་བར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཉིད་དུ་ཟད་དེ། འདི་ལྟར་
འདོད་དོན་མི་སྦྱབ་པར་ཁྲོད་ཀྱིས་བསྐྱུངས་ཀྱང་ནི། འཆི་བདག་བཅེ་བ་མེད་པ་ཡིས་
ཁྲོད་ལ་སྒོགས་ནས་སྒོག་དང་བྲལ་བར་བྱས་ཉེ། བྱ་དང་བྲི་ལ་བྱིན་པ་ན་དེའི་ཆེ་ཡིད་
ཁྲོད་ཀྱིས་ཅི་བྱར་ཡོད་དེ་དང་མ་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་རུས་པ་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་བླན་གཡོག་འཁོར་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་དུ་མི་
བརྟུབ་པའང་རྗེ་བོས་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པ་མི་སྦྱིན་པས་ཆད་པ་གཙོད་པར་བྱེད་
ན། ལུས་འདི་འབད་དེ་གསོས་ཤིང་སྟོད་ཀྱང་ཁྲོད་མི་དབང་བར་གཞན་དུ་འགྲོ་ན་
ཁྲོད་ཀོ་སྟེ་ཁྲོད་ནི་ཅི་སྟེ་ལ་ཐང་ཐང་དུ་གསོ་བར་བྱེད་དེ་མི་རིགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི།
ལུས་འདི་ལ་འཆོ་བའི་རྒྱུན་ཟས་གོས་སོགས་སྤྱ་རྩལ་བྱིན་ནས་ནི་ད་ནི་རང་གི་དོན་

དགེ་བའི་ལས་བྱེད་དུ་ཚུགས་ཅིག །ཕན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ལུས་འདི་ལ་ནི་ཟས་
གོས་སོགས་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པར་མི་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། ལུས་འདི་དགེ་བ་ལ་འབད་
པའི་ཆེད་དུ་འགྲོ་བ་དང་འོང་བའི་རྟེན་ཅུང་ལུ་ལུས་ལ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་
ཏུ་བགྲོད་པའི་བྱའི་སྒོ་བཞག་སྟེ། སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་དོན་སྦྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་འབྲས་
བུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྦྱི་ཡིད་བཞིན་ཀྱི་འོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་ལུས་སུ་
བསྐྱར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཐ་མལ་བའི་ཀྱན་སྦྱོད་ཀྱན་མཛེས་པར་བྱ་བ་དང་། གཞན་
དང་འགོགས་པའི་ཀྱན་སྦྱོད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བ་དང་། སྒོ་
གསུམ་གྱི་ལས་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་དང་
སྤང་བའི་ཆེ་ཆེ་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ཡོ་བྱད་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་ཆེ་ལྟར་
བྱ་བ་དང་། སྦྱོད་པ་མཛེས་པས་ཀྱན་ཏུ་བྱ་བ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རང་
གི་ལུས་སེམས་ལ་རང་དབང་ཡོད་པར་གྱིས་ཉེ་རྟག་ཏུ་གཞན་ལ་འཇུ་མ་བ་དང་
བཅས་པའི་བཞིན་དུ་གྱིས་ལ། ཁྱོ་གཉེར་དང་"ངོམ" ཟུམ་པ་བཞིན་བསྐྱད་པ་ཡོངས་
སུ་མཐོང་སྟེ་འགྲོ་བ་ལ་འཆ་བའི་བཤེས་དང་། སྦྱ་བའི་ཆེ་མེདས་པར་སྦྱ་བའི་གསོང་
པོར་གྱིས་ཤིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁྱི་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་མ་བརྟགས་པར་བབ་ཅོལ་དུ་སྦྱ་ཆེན་
པོ་དང་བཅས་པར་མི་དོར་རྟེ་གཞན་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། བད་ན་
གནས་པ་ལ་གཞོད་པས་སྒོ་ཡང་དག་ཏུ་མི་དབྱེ་སྟེ་རྟག་ཏུ་བཅོམ་བསྐྱར་ཞིང་དགའ་

༡ མ་ཕྱེ། ༡༡ན༡ན། སྒྱ། ༡༤ན༡ན། ངོམ། ཞོལ། ༡༡ན༡ན། དེ། ག། ༡༡ན༡ན། ངོ

བར་འགྲུར་པའི་སྒྲིབ་ལམ་བུའོ། །སྒྲིབ་ལམ་འཇམ་པོས་དོན་གྲུབ་པའི་དཔེ་ནི་ཆུ་
སྒྲུར་དང་གྲི་ལ་དང་། ཚེས་རྒྱན་པ་དག་སྤྲེལ་མེད་པར་འཇམ་ཅིང་འགྲོ་བ་ཡིས་རང་རང་
གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་བསྐྱུབ་པ་བཞིན་དུ། ཐུབ་པས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་ཏྲག་ཏུ་སྒྲིབ་ལམ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་པར་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལྟ། བན་པར་སྤྲོ་བ་ལ་རི་ལྟར་བྱ་བ། བདེན་པར་སྤྲོ་བ་ལ་རི་ལྟར་བྱ་
བ། བསོད་ནམས་བྱེད་པ་ལ་རི་ལྟར་བྱ་བ། གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆེ་རི་ལྟར་
བྱ་བ། གཞན་དགའ་བར་བྱས་པའི་པན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ལ་ཞེན་བསྐྱུལ་
འདེབས་པ་དགེ་བ་ལ་སྒྲོར་བ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཤིང་རང་གིས་མ་བཅོལ་ཡང་།
རང་ལ་པན་པ་བྱེད་པའི་རག་སྤྲོ་བ་བྱུང་ན་དགའ་བཞིན་དུ་གྲུས་པས་སྤྱི་པོས་གྲང་
བར་གྱིས་ཏེ། ང་རྒྱལ་མེད་པར་ཏྲག་ཏུ་རང་ལ་ལེགས་པར་འདོམས་པ་ཀུན་གྱི་སྒྲོབ་
མར་འགྲུར་བར་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེན་པའི་ཆོག་སྤྲོ་བའི་ལེགས་པར་སྤྲོ་བ་
ཐམས་ཅད་ལ་དགེ་བར་གསུངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཞན་
དག་དགོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་བྱེད་པ་མཐོང་བར་གྱུར་
ན་དངོས་སུ་བསྟོད་པས་ལེགས་པར་དགའ་བ་དང་སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་བུའོ། །བཞི་པ་
ནི། དངོས་སུ་སྤྲོས་ན་ཁ་གསག་ཏུ་དོགས་པས་སྒྲོག་ན་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་
པར་བྱ་ཞིང་། གཞན་གྱིས་རང་ལས་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ན། དེ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་རྗེས་སུ་བརྗོད་པར་བུའོ། །གཞན་གྱིས་རང་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ན་ཁིངས་པ་
མེད་པར་སེམས་པ་དེས་རང་ལ་སྤྲོས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་མེད་བཏགས་ལ་ཡོད་ན་
ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་ཤེས་པར་རིག་པར་བུའོ། །རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་མི་བུའོ། །

ལྷ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་བཙུན་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་
དགའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དགའ་བ་དེ་ནི་རིན་གྱིས་ཉོན་ཏང་དགོན་པའི་བྱ་བ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་གཞན་དགའ་བར་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཆེ་འདིར་གཞན་གྱིས་ཐག་
དོག་མེད་པར། དགའ་བའི་བདེ་བ་ལ་སྦྱད་པར་བྱ་བ་དང་གཞན་དགའ་བར་བྱས་
པས་བདག་ལ་ཆེ་འདིར་ཡོངས་སྦྱོང་སོགས་གོད་པ་ཡང་ཡོང་སྟེ་གཏན་མེད་ལ། ཆེ་
བ་རོལ་ཏུ་ཡང་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་
གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཁོ་བའི་ཉེས་པས་ཆེ་འདིར་ཡིད་མི་དགའ་ལ་ལུས་སྦྱག་
བསྐྲུན་ཞིང་། ཆེ་བ་རོལ་ཏུ་ཡང་སྦྱག་བསྐྲུན་ཆེན་པོ་འབྱུང་ངོ་། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་བའི་ཆེ་འདི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། བཟླ་བའི་ཆེ་འདི་ལྟར་བྱ་བ་
དང་། དགེ་བའི་ལས་འབའ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དང་སྤྱི་ན་
ཡང་སྤྱིར་ཐག་པ་ནས་ཡིད་མེད་པས་བ་དང་། ལྷ་ཕྱི་སོགས་འབྲེལ་བ་དང་གོ་སྤྱི་བ་དོན་
གསལ་པོས་ཡིད་ལ་འབབ་པས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཀུན་སྦྱོང་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྤང་
སྤངས་པ་དང་། ཆོག་འཇམ་ཞིང་དུས་དང་མང་ཉུང་རན་པར་སྤྱི་བར་བྱ་སྟེ་ས་བཅུ་པའི་
མདོ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། མིག་གིས་སེམས་ཅན་ལ་བཟླ་ན་ཡང་
སྒོམ་པས་གདུངས་པ་ཆུ་གང་མོ་འཐུངས་པས་སེམས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་
འདི་དག་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་སངས་རྒྱུ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསམས་ནས།
བསམ་པ་བྱང་ཞིང་སེམས་ཅན་ལ་བྱམས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཟླ་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་ན་པའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྤྱི་ན་པ་བྱ་བ་དང་། དགེ་
བའི་ལས་རྣམས་རང་སྟོབས་གྱིས་བྱ་བ་དང་། དགེ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་ཞུགས་

ཤིང་དགོས་པ་བཟགས་ནས་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་བ་ཏྲག་པར་རྒྱན་དུ་བྱ་བ་
དང་། མངོན་ཞེན་གྱིས་བསྐྱང་བ་སྟེ་འདུན་པ་བྲག་པོས་བྱ་བ་དང་། མ་ཆགས་པ་ལ་
སོགས་པ་མི་མ་བྱན་སྟོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིས་ནི་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་བ་ཉིད་གྱིས་ཞིང་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཞིང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སོགས་པ་
དང་པ་མ་སོགས་པ་ན་འདོགས་པའི་ཞིང་དང་། དབྱལ་པོངས་སོགས་སྟུག་བསྐྱལ་
ཅན་གྱི་ཞིང་ལ་བྱིན་པས་དགེ་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བས་འབད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱང་དོར་དང་འཇུག་ཕྱོག་ལ་མཁས་ཤིང་དགེ་བ་ལ་དད་པ་དང་
ལྡན་པར་བྱས་ནས་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་བདག་གིས་ཏྲག་ཏུ་བྱའོ། །གཞན་འབའ་
ཞིག་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ཀྱན་ལ་གྲོགས་སུ་ལ་ཡང་སྟོས་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དུ་
གོང་ནས་གོང་དུ་བྱུང་ཞུགས་ཤིང་འཕེལ་བ་སྤྱད་པར་བྱའོ། །སྤྱིན་པ་དང་ཚུ་ལ་
ཁྲིམས་སོགས་དགོས་པ་དང་དགེ་བ་ཚུང་དུ་ཕྱིར་ནི་ཆེ་བ་མི་བཏང་ཞིང་ཆེན་པོ་
ལ་འབད་པར་བྱའོ། །འབྲགས་གྱིས་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་མི་རྩུས་ཤིང་ནང་འདོམས་ན་
ཆེན་པོ་བསྐྱང་བའི་དོན་དུ་ཚུང་དུ་བཏང་བར་བསྟན་ཏོ། །ཆེ་ཚུང་གང་གིས་འཛོག་ཅེ་
ན་ཆེ་འདིའི་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་ལྟ་བུ་གཅིག་བྱས་པས་ཅིག་ཤོས་ཉམས་པར་
འགྱུར་ན། གཙོ་ཆེར་གཞན་གྱི་དོན་བསམ་མོ། །

གསུམ་པ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ། གཞན་
དོན་ལྟར་རྒྱང་བ་དང་། རང་ཉིས་པས་མ་གོས་པར་གཞན་བསྐྱུ་བའི་སྤྱོད་པ་དང་།

སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རྗེས་སུ་བསྐྱེད་ཞིང་ཉེས་པས་མི་གོས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་བསྐྱབ་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་བ་ཤད་པ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལས་སྒྲུབ་དོར་གྱི་གནས་
 རིག་པར་བྱས་ཏེ་གཞན་དོན་ལ་རྟག་ཏུ་བརྩོན་པར་གནས་པར་བྱ་ལ། གཞན་དོན་ལ་
 བྱ་བ་སྣ་ཚོ་གས་སྐྱབ་དགོས་པས་རང་ཉིད་ཉེས་པས་གོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
 ལུགས་རྗེ་མངའ་བ་སངས་རྒྱུ་གྱིས་རིང་བའི་སློབ་གྲུང་གྱི་དོན་རྣམས་ཀྱང་མངོན་
 སུམ་དུ་གཟིགས་པས་ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་བདུན་ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་རང་དོན་
 གཙོ་པོར་བྱེད་པ་ལ་བཀག་པ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱབས་སུ་བབ་པའི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔལ་དེ་ལ་གནང་བས་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་བར་མ་ཟད་ཚོགས་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ།
 གསང་ཆེན་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས། དེད་དཔོན་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་མི་ནག་
 པོ་བསད་པས་བསྐྱལ་བ་དུ་མའི་འཁོར་བ་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་དང་། བྲམ་ཟེའི་
 ཁྱིའུ་སྐར་མའི་བྱང་བ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་ལུགས་རྗེ་མངའ་བ་རིང་
 གཟིགས་པ་ལུས་ངག་གི་བདུན་གནང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཉིད་ལ་བཤད་
 པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཟང་ཟེང་གིས་བསྐྱབ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་
 ལ་གསུམ། ཟས་གོས་སྤྱིན་པ་དང་མི་སྤྱིན་པའི་བྱད་པར་དང་། བྱ་བ་སྐྱེད་ཆོགས་^༡
 གྱི་ཆེད་དུ་ལུས་ལ་གཞོད་པར་མི་བྱ་བ་དང་། ལུས་སྤྱིན་པར་གཏོང་བའི་དུས་དང་
 དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆེ་ལོག་པར་ལྷུང་བ་དུད་
 འཁྲོད་དང་། ཡི་དྲུགས་དང་། མགོན་མེད་པའི་ནད་པ་སོགས་དང་། བརྟལ་ཞུགས་ལ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡ན། སྤྱི ༡༤ན། རྩོམ་ ཞོལ། ༡༡ན། དེ་ གླ། ༡༡ན། རོ

གནས་པ་ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྒྲིབ་པ་ཡོད་ན་དེ་ལ་ཡང་ཆ་རེ་བགོ་བར་བྱ་ཞིང་།
རང་ཉིད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཆོད་རིག་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཟས་ལ་བརྟེན་
པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་རན་པ་ཅམ་དུ་བཟའ་བར་བྱ་སྟེ། ཀུན་སྒྲོང་སོགས་
བཞེས་སྤྱིང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་སྒྲོང་གིས་
སྒྲུལ་སྒྲུར་དང་། ལྷ་གོས་དང་། ཐང་གོས་ཉེ་ཆོས་གོས་གསུམ་མ་གཏོགས་པར་ཡོ་
བྱང་གཞན་ཡོད་ན་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །ཆོས་གོས་གསུམ་ཡང་ལྷག་པའི་ཡོ་བྱང་ཡོན་ན་
སྦྱིན་པར་བྱའོ། །ཆོན་པ་གཅིག་ལས་མེད་ན་སྦྱིན་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཆངས་པར་སྒྲིབ་
པའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་བསྐྱུངས་ན་རང་གཞན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་
དམ་པའི་ཆོས་ནི་སྒྲིབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རང་གི་ལུས་གཞན་ལ་པན་པ་སྤྲན་
ཆོགས་གྱི་ཆེད་དུ་གཞོན་པར་མི་བྱ་སྟེ་མ་བཞིན་དུ་བསྐྱུང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་
དལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུང་བ་གསུམ་རྫོགས་པའི་སྒྲོན་པ་སེམས་ཅན་གྱི་
བསམ་པ་རྒྱུར་དུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ལུས་ནི་དག་
ལྟར་མཐོང་མོད་གྱི། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་བསྐྱུང་བྱ། ཁྲིམས་ལྡན་ཡུན་རིང་འཆོ་བ་ནི། དེ་
ལས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་པོ་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པ་སེམས་
ཅན་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བཏང་མོད་ཀྱང་། ལུས་ཀྱི་ཤ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོང་བའི་
དཀའ་སྤྱད་གིས་ཡིད་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། རྗེས་སུ་འབྱོད་པ་སོགས་བདག་
པས་གཞན་གཅེས་པའི་སྦྱིང་རྗེའི་བསམ་པ་མ་དག་པར་སྒྲིབ་པས་ལུས་འདི་བཏང་

བར་མི་བྱ་སྟེ། ཀླུ་ས་པར་བསྐབ་བདུས་སུ་མདོ་བྲངས་པ་ལྟར་དུས་མ་ཡིན་པར་གཏོང་བ་བདུན་གྱི་ལས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་ངོས་ནས་སེར་ན་སོགས་སྦྱོན་པའི་གོགས་དང་བྲལ་ཞིང་ཉེས་མེད་དུ་ཆོགས་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཆོ། ཅི་ནས་ཀྱང་ཆེ་རབས་འདི་དང་གཞན་དུ་ཡང་དོན་ཆེན་པོ་སྦྱབ་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བའི་ཆེ་བཏང་ངོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་ཉན་པ་པོའི་ལུས་ཀྱི་ཀྱན་སྦྱོང་དང་། སྦོད་ཀྱི་བསམ་པའི་བྲད་པར་བརྟག་པ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སོས་པ་དམན་པ་ལ་སྦྱར་བར་མི་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་དང་ཆོས་སྦྱབ་པ་ལ་མ་གྲུས་པ་ལ་ཆོས་མི་བཤད་ཅིང་སྦྱོང་ལམ་གྱི་བྲད་པར་མིན་བཞིན་དུ་མགོ་དགྲིས་པ་དང་། ལག་ན་གདུགས་དང་། འཁར་བ་དང་། མཆོན་ཆ་ཐོགས་པ་དང་། རས་ལ་སོགས་པས་མགོ་པོ་གཡོགས་པ་དག་ལའང་ཆོས་བཤད་པར་བྱ་བ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྦོད་མ་ཡིན་པའི་བསམ་པ་དམན་པ་ལ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་མི་བཤད་པ་དང་། སྦྱོས་པ་མེད་པར་བྱད་མེད་གཅིག་བྱ་ལ་ཡང་མིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆོས་ལྟ་བུ་དམན་པ་དང་མཆོག་གི་ཆོས་རྣམས་བཟང་ངན་དང་། དེགས་མི་དེགས་དང་། སངས་རྒྱ་བའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་སོགས་སོ་སོར་བྱེན་ཆོས་སྦོང་དུ་གསུངས་པས། ཀྱན་ལ་མཚུངས་པར་གྲུས་པས་ཀྱན་ཏུ་སྦྱང་ཅིང་ཉམས་སུ་སྒྲང་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྦོད་དུ་གྱུར་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དེགས་ཅན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནས་འབྲིད་པ་ལྟ་བུ་དམན་པའི་ཆོས་ལ་སྦྱར་བར་མི་བྱ་སྟེ། ལྷུང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་

སྒྱུད་པའང་ཡོངས་སུ་དོར་བར་མི་བྱ་བ་སྟེ། དེའི་སྒྱུད་དུ་རུང་བཞིན་དུ་མདོ་སྡེ་དང་
སྤྲུགས་བསྐྲུགས་པ་ཅམ་གྱིས་དག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མདོ་དང་སྤྲུགས་གྱིས་གཞན་
འབྲིད་པར་མི་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ལུས་ཀྱི་སྒྱུད་ལམ་ཉེས་པ་དང་བཅས་ཤིང་གཞན་མ་དད་པ་སྤང་བ་དང་།
ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་ཆེ་ཁྱེ་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ཉམ་བའི་ཀུན་སྒྱུད་ཅི་ལྟར་བྱ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཟུན་མོང་བའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་ཀུན་སྒྱུད་
རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཀྱང་གནང་བའི་སྐྱབས་མ་གཏོགས་
བསྐྱང་དགོས་ལ་གཞན་མ་དད་པ་བསྐྱེད་པ་བྱིས་པའི་སེམས་དཔའ་ཀྱང་བསྐྱང་
དགོས་པས། ཁ་འཁྱུ་བའི་སོ་ཤིང་དང་ནི་མཆིལ་མ་དག་དོར་བ་ན་ནི་ས་ལ་སོགས་
པས་དགག་པར་བྱ་ཞིང་། བཤད་གཅི་དང་སྐྱབས་ལ་སོགས་པ་ཟུན་མོང་དུ་ལོངས་
སྒྱུད་པའི་ཆུ་དང་ཐང་ལ་དོར་བ་ལྟ་ལ་སོགས་པས་སྤང་བར་འགྱུར་བས་དོར་བར་མི་
བྱའོ། །ཟས་གྱིས་ལེགས་པར་ཁ་བཀའ་བ་དང་ཅག་ཅག་ལ་སོགས་པའི་སྤྲ་ཆེན་པོ་
དང་བཅས་པ་དང་། ལེགས་པར་ཁ་གདངས་ནས་ནི་བཟའ་བར་མི་བྱའོ། །ཁྲི་ལ་
སོགས་པ་ལ་འདུག་པ་ན་རྐང་པ་གཉིས་ས་ལ་བརྒྱུད་སྟེ་མི་འདུག་ཅིང་། ལག་པ་
གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་མི་མཉེའོ། །རིམ་གྱིས་ཉིད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་
དོ། །རྟ་ལ་སོགས་པའི་བཞེན་པ་དང་། མལ་སྟན་དང་། གནས་དག་ཏུ་གཞན་གྱི་བྱད་
མེད་དང་། བྱིས་པའི་སེམས་དཔའ་ཀྱང་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པའི་བྱད་མེད་གཞན་དང་ལྟན་
ཅིག་གནས་པར་མི་བྱའོ། །མདོར་བསྐྱུས་ན་སྒྱུད་ལམ་གང་ལ་འཛིག་ཆེན་མ་དད་པར་

འགྲུར་བ་ཀྱན་མངོན་སུམ་གྱིས་མཛོང་བ་དང་། རང་གིས་མ་ཤེས་བ་ལུལ་དུས་དེར་
དེས་ནས་སྤང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་ལ་བརྟེན་བྱེད་པའི་ཆེ་ལག་པ་གཡོན་པའི་སོར་སོ་རེ་རེས་
བརྟེན་ནི་མི་བྱ་སྟེ། བརྟེན་ཐབས་སུ་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གྲུས་པ་དང་བཅས་པར་
གཡམས་པའི་ལག་པ་དག་ནི་གྲེན་དུ་བསྟན་ནས་སོར་སོ་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་བརྟེན་བྱ་ཞིང་
ལམ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་བྱའོ། །དགོས་པ་མེད་པར་ལག་པ་ཤེས་ཆེར་དྲག་པོས་
བསྟོད་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ་ཞོད་བག་དུ་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལག་པ་ཅུང་ཟད་བསྟོད་
པ་ལ་སྤྱོད་བསྟུགས་པ་དང་སེ་གོལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ཏ་ཅང་སྤྱོད་
ཆེས་པ་སོགས་སྟོད་ལམ་མ་བསྟུགས་པར་འགྲུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉལ་བའི་ཆ་མགོན་པོ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཆེ་
གཟིམས་ལུགས་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་མགོ་བསྟན་སྟོ་གཡམས་པ་པབ་སྟེ་རྟེན་པ་
གཡམས་པའི་སྟེང་དུ་གཡོན་པ་བཞག། ལག་པ་གཡམས་པའི་སྟེང་དུ་མགོ་བཞག་ཆོས་
གོས་གྱིས་ལེགས་པར་གཡོགས་ལ་ཉལ་བར་བྱ་ཞིང་། ཉལ་བའི་ཆེ་དགེ་བའི་
དམིགས་པ་ལ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་ནས་སྤང་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། ལྷུང་དུ་
ལྷང་བར་བྱའོ་སྟེ་སྤང་བའི་སེམས་ལ་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་རེས་པར་སྤྱར་ཏེ། གཉིད་གྱིས་
ལུས་རྒྱས་ནས་དགེ་བ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ་པས་ཉལ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལས། སྟོན་སོགས་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའི་སྟོད་པ་དག་གི་དབྱེ་བ་ཆད་མེད་པར་ནི་གསུངས་པ་ལས་མཐའ་དག་བསྟན་བ་
མ་ལྟས་ན། དང་པོ་ཁོ་ནར་རང་གི་སེམས་སྤང་བའི་སྟོད་པ་སྤར་བཤད་པ་ནི་རེས་

པར་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་ཉམས་སྲུ་ལེན་རྒྱས་པ་དེ་སྤིང་སྒྲིབ་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་བསྐྱབ་པ་བྱུན་སྲུམ་ཆོག་པ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། མཐུག་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། བསྐྱབ་པ་དག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། བསྐྱབ་པའི་གཞི་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། གང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་གཞིའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་པ་ལ་འབད་ཀྱང་ཉེས་པས་གོས་ན་ངེ་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། ཅ་བའི་ལྟར་བས་གོས་ན་བསྐྱབ་བརྒྱས་ལས། མི་ལས་འཕགས་པ་ནས་སྤྱིང་པའོ། །མདུན་དུ་འདུག་ལ་བཤགས་པར་བྱ། ཞེས་པ་ལྟར་སྤྲིག་པ་བཤགས་ནས་སྒྲོམ་པ་སྐྱར་སོར་རྒྱད་པར་བྱའོ། །ཟག་པ་རྒྱུང་འབྱིང་དང་། ཉེས་བྱས་ཞེ་དུག་དང་། གཞན་ཡང་བསྐྱབ་བརྒྱས་ལས་གསུངས་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་བྱུང་ན། ཉིན་ལན་གསུམ་དང་མཆན་མོ་ལན་གསུམ་དུ་སྤྲིག་པ་བཤགས་པ་དང་། བསོད་ནམས་གསོག་པ་དང་། དགེ་བ་མི་ཟད་ཅིང་སྤེལ་བའི་ཐབས་སྤང་པོ་གསུམ་པ་གདོན་པར་བྱ་ཞིང་། རྒྱལ་བ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་དང་བྱང་རྒྱུ་གི་སེམས་བརྟེན་ནས་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲོབས་བཞི་ཆང་བའི་སྒོ་ནས་ལྟར་བའི་ལྷག་མ་དེ་ཞི་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་ངམ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་དབང་ཡང་རུང་གནས་སྐྱབས་གང་དུ་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཅི་སྒྲིབ་ཀྱང་རྒྱལ་བས་བསྐྱབ་པར་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པའི་བྱ་བའི་གནས་སྐྱབས་དེ་ལ་ཉེས་པས་མ་གོས་པར་འབད་དེ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །རྒྱལ་སྐས་སེམས་དབང་ནམས་ཀྱིས་མི་བསྐྱབ་པའི་ཤེས་བྱ་དེ་ནི་གང་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ་གནས་མཐའ་དག་ལ་སྒོམ་པ་དེ་ལྟར་གནས་པའི་མཁས་པ་ལ་བསོད་ནམས་སྲུ་མི་འགྱུར་བའི་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད་པས་མ་དད་པ་བསྐྱེད་པར་མི་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དགེ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་བསྡོམ་དང་།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བཤེས་གཉེན་དང་བསྐྱབ་པ་ནམ་ཡང་མི་འདོར་བའོ། །དང་པོ་ནི།
དངོས་སམ་ཡང་ན་བརྒྱད་ནས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་གྱུར་ཡུང་བ་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་ལས་བྱ་བ་གཞན་མི་སྦྱང་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཁོ་ནའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཏུ་དགེ་བ་
ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་ཏུ་བསྡོམ་། གཉིས་པ་ནི། རྟག་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་སྟོན་པ་ལ་གནས་པ་ནི་སྟོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་
བཏང་ངོ་། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་
བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་བོ་བཀོད་པར་བྱིའུ་དཔལ་འབྱུང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས།
ཟླ་མ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བློན་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི། ངན་འགོ་རྣམས་སུ་མི་ལྟང་ངོ་ཞེས་སོགས་
རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བསྐྱབ་པོ། །གཞན་ཡང་བསྐྱབ་བྱའི་གནས་བསྟན་བཅོས་
འདི་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བའི་བསྐྱབ་པ་གཞན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་
བཟུགས་ནས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་བསྐྱབ་པ་རྒྱས་པར་སྟོན་པར་
སྤང་བ་དེ་བས་ན་མདོ་སྡེ་བཟུགས་པར་བྱའོ། །ཁྱད་པར་དུ་འབྱུག་སྟོན་ལྔ་པ་སེམས་
འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་སྤྲིང་པོའི་མདོ་སྡེ་ནི་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་བསྐྱབ་ཅིང་སྦྱད་པ་ནི་བསྐྱབ་བརྟུས་དེ་ལས་
ལུས་ལོངས་སྟོན་དགེ་ཙམ་སེམས་བཏང་བསྐྱང་དག་སྟེལ་གཞི་སུམ་ཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྟོ་

ནས། གྲུ་ཆེར་རབ་རྒྱ་སྟོན་པས་བསྐྱབ་པ་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་ཡང་ངེས་པར་ཡང་དང་
ཡང་དུ་བཟུ་བར་བྱའོ། །ཡང་ན་དེ་ཙམ་མི་རྒྱས་ན་རེ་ཤིག་ཅུང་ཟད་མདོར་བསྐྱས་
པའི་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་
བཟུའོ། །འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མདོ་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་གཉིས་པའང་
འབད་པས་བཟུ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོ་དང་བཟུན་བཙུག་གང་ལས་བཀག་པ་ནི་སྤང་བར་བྱ་ལ་གང་
ནི་མ་བཀག་པ་དེ་ཉིད་སྤྱད་པར་བྱ་བ་སྟེ། དགོས་པ་འདྲིལ་ཉེན་པའི་སེམས་ནི་བསྐྱང་
ཞིང་མ་དད་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པ་མཐོང་ནས་ཡང་དག་
པར་སྤྱད་ཅིང་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཆེག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དོན་ཉམས་སུ་སྤང་དགོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
མཐུག་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱབ་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་བྱན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་
བསྐྱང་དགོས་པ་དང་། དངོས་ཀྱི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་ངག་དང་སེམས་ཀྱི་
གནས་སྐབས་ལ་བསྐྱབ་པ་དང་འགལ་མི་འགལ་ལུང་མ་བཟུན་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་
དབང་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་
བཟུག་པར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་མདོར་བསྐྱས་ན་ནི་ཤེས་བཞིན་མི་ཉམས་པར་བསྐྱང་
བའི་མཆན་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ལུས་ཀྱིས་ཉེ་སྤྱོད་བ་ཉམས་ལེན་
ཀྱིས་འདི་དག་སྤྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཉམས་ལེན་མེད་པར་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་
གསོག་པའི་ཆེག་ཙམ་བཛྲོད་པས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འབྱུང་

གོ། །དཔེར་ན་སྒྲིབ་ཀྱི་སྤྱད་པ་བསྐྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་ནི་ནད་པ་དག་ལ་པན་འགྱུར་རམ་
 རྟེན་པན་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །མདོར་བསྡུས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་
 རྟེན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པར་དངོས་སམ་དེ་དང་ཐུན་མོང་ལ་སྒྲོབ་པ་
 ཐོག་མར་གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་བསྐྱེད་པ་ན་གཞན་དག་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ལ་དེ་མ་
 བསྐྱེད་ན་གཞན་དག་ཀྱང་མ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བས། རྟེན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
 ཉམས་ན་རྟེན་པ་མཐའ་དག་ཉམས་པར་བསྐྱེད་པ་ལས་གསུངས་སོ། །སོ་ཐར་གྱི་རྟེན་པ་
 བ་ཉན་ཐོས་གྱི་ཡིན་པས་སྟམ་དུ་བཟུང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱེད་པ་
 གཞན་ནས་འཆོལ་བ་སྐྱད་བྱེད་པ་ནི། དོན་མ་གོ་བའི་ཁོར་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་དགེ་
 བ་ཆོས་སྤྱད་དང་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་གཞིར་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་
 རྟོང་བ་སོགས་རྟེན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྒྲོབ་ཅིང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་ཀྱི་མི་
 མཐུན་ཐོགས་ལ་རྟེན་པ་སེམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟེན་ཅིང་། དེ་ཡང་པར་ཕྱིན་ཏུག་
 ཐུན་ཉམས་སུ་གྲངས་བར་བྱའོ། །སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ། །བསྐྱེད་པ་
 རྟོང་ཐོར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བོ་དག་ །བྱང་དང་ཤེས་བཞིན་བསྐྱེད་ལ་རག་ལས་པས། །དེ་
 ཡི་ཚུལ་ལ་ཉག་ཏུ་མཁས་པར་བྱ། །བསྐྱེད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་
 ལེའུའི་མཆན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་
 སྐུ་ལ་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཤེས་བཞིན་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྟེ་
 ལེའུ་སྟེ་ལྷ་པའི་འགྲེལ་པའོ། ། །

ᠮᠤᠰᠢᠨ ᠫᠦᠭᠣᠳᠤ ᠵᠡ᠛ᠡᠱᠡ ᠲᠥᠪᠴᠡᠷᠤ ᠬᠡᠸᠡᠭᠡ ᠶᠡᠭᠡᠨ ᠲᠤᠯᠤᠰ

༼དྲུག་པ། བཟོད་པ་བསྟན་པའི་ལེའུའི་འབྲེལ་པ།༽

གསུམ་པ་པར་བྱིན་ལྷག་མ་བཞི་ལ་སྟོབ་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི། བཟོད་པ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་དང་། བཙུན་འབྲུས་ལ་སྟོབ་ཚུལ་དང་། སྟན་མོང་དང་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནི་གནས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་བསམ་གཏན་ལ་སྟོབ་ཚུལ་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོ་ཤེས་རབ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཆན་ནོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཉིན་པོ་བྱུང་བ་དང་། གནས་པའི་གེགས་སྤང་བ་བཟོད་པ་བསྟོམ་པ་ལྟར་བྱ་བ་དང་། བཟོད་པ་སྦྱབ་པའི་ཐབས་ཡིད་ལ་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྱོད་ཉིས་དམིགས་དང་། བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མ་མཐོང་བའི་ཉིས་དམིགས་དང་། མཐོང་བའི་ཉིས་དམིགས་དང་། ཉིས་དམིགས་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྱོས་དགེ་ཅུ་འཛོམས་པ་དང་། ཁོ་བ་དང་བཟོད་པའི་སྟོན་ཡོན་ཤེས་ནས་བཟོད་པ་བསྟོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སྦྱེ་བ་དང་གནས་པའི་གེགས་བྱེད་མཐར་སྟག་པ་ཁོང་ཁྱོ་ཡིན་པས་དེའི་ཉིས་དམིགས་བསམས་ནས་དེ་འགོག་པ་ལ་བཙུན་པར་བྱ་སྟེ། བསྐལ་པ་བརྒྱ་དང་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་པ་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མཆོད་པ་དང་། བསྟོམ་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་ལེགས་སྦྱང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཀུན་གྲང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབང་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྱོ་གཅིག་གིས་ཅུ་བ་ནས་འཛོམས་པར་བྱེད་དོ། །དེར་མ་ཟད་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་སྦྱེ་བས་འདོན་པའི་ལུང་བསྟུབ་བཏུས་སུ་

བངས་པ་ལས། དག་སྒོང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དབུ་སྒྲ་དང་སེན་མོའི་མཆོད་
རྟེན་ལ་སེམ་དང་བས་བྱག་བྱས་པའི་ལུས་གིས་ཇི་ཅམ་ནོན་པའི་གསེར་གྱི་འབྲོ་ལོ་
ལ་བྱག་པའི་བར་གྱི་རྩལ་གྱི་གངས་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་སྟོང་འགྲུར་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་
བ་ཐོབ་པའི་དག་བ་དེ་ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྒྲོད་པ་ལ་མྱ་བྱུང་བས་འཛོམས་པར་
གསུངས་སོ། །ཁོང་ཁྱོས་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་དང་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་དག་ཅ་གཅིད་
པའི་ཁོང་ཁྱོའི་ཡུལ་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་
དུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་བཤད་དོ། །གནས་མལ་གཞིའི་མདོའི་འདུལ་བ་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་ལས། ཁོང་ཁྱོས་སྟོམ་པ་གཅིད་པར་བཤད་པ་ནི། ཁོང་ཁྱོ་སྟོབས་ཅན་
གིས་དག་ཅ་བཅད་པ་ལ་བཞིན་པར་གསལ་ལོ། །གཞན་ཡང་རྟོག་གི་འབར་བར་
ལོག་ལྟ་དང་གཞོན་སེམས་གིས་དག་ཅ་འཛོམས་པར་བཤད་པས་ཁོང་ཁྱོ་སོགས་
བསྐྱར་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལམ་སྐྱེ་བའི་གོགས་བྱེད་པ་དང་དག་
བ་འཛོམས་པ་ལ་ཞེ་སྤང་ལྟ་བུའི་སྟོག་པ་མེད་ལ། ཉན་མོངས་གྱི་ཆ་གདུང་འཛོམས་
པ་ལ་བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་བྱུང་མེད་པ་དེ་བས་ན་བཟོད་པ་བསྟོམ་པ་ལ་ནན་ཏན་
དུ་སྒོ་དང་ཐབས་སྒྲ་ཆོགས་གྱི་ཚུལ་གྱི་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྱོས་ལུས་སེམས་བདེ་བའི་སྐྱབས་མེད་པར་བྱེད་པ་
དང་། མཛའ་བཤེས་སོགས་འཛོམས་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱག་བསུལ་བྲག་
པོ་བསྐྱེད་པས་ཞེ་སྤང་བྱག་རྩ་ལྟ་བུའི་སེམས་འཆད་ན་ཡིད་ནི་སྐྱག་བསུལ་ཞེ་བའི་
དགའ་བ་ཉམས་སུ་མི་ཁྱོང་ཞིང་ཡིད་དགའ་བ་དང་། ལུས་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ་

༡ མ་ཁྱེ། ༥༧བཤན། དག ཞོལ། ༥༧བཤན། སྐྱེ། ༦༠བཤན། ཟ། ༥༤ནཤ། དག * དག

གཉིད་མི་འོང་ཞིང་སེམས་སྒྲུལ་དུ་ཕབས་པའི་བརྟན་པའང་མེད་པར་འགྱུར་
 རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁྲོང་ཁྲོ་ཅན་གང་དག་ནོར་དང་བཀྱར་སྟེ་ཡིས་རིན་བྱིན་ཏེ་
 བསྐྱེད་པ་པན་བྱེད་དེ་ལ་བརྟེན་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གྱུར་ནི་ཞེ་སྤང་དང་ལྷན་པའི་རྗེ་
 དཔོན་དེ་ལ་གསོད་པར་ཚོལ་བ་ཡོད་དོ། །ཁྲོང་ཁྲོ་དེ་ཡིས་མཛུང་བ་ལེས་གྱུར་ཡིད་
 ལྷན་ནས་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་ལ་སྒྲིན་པས་བསྐྱེད་ཀྱང་དགའ་བས་བསྟེན་པར་མི་བྱེད་
 པས་དེ་སྤོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། མདོར་ན་ཁྲོ་བས་བདེ་བར་གནས་པ་དེ་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་
 ཡིན་པས་དེ་"ནི"ཁྲོ་བའི་དགའ་ཡིས་སྤར་བ་ཤད་པའི་ཉེས་དམིགས་དེ་ལ་སོགས་པ་
 འདི་བྱིའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་དག་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་ལུལ་དུ་བྱིན་པའོ། །གཉིས་པ་
 ནི། ཁྲོང་ཁྲོ་དེ་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་བསམས་ནས་གང་ཟག་གང་ཞིག་བསྐྱིམས་
 ཏེ་ཁྲོ་བ་འཛོམས་པ་དེ་ནི་ཆེ་འདི་དང་ཆེ་གཞན་དུ་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་གི་རྒྱ་ཡིན་
 པས་དེ་སྤོང་བ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་མ་སྤངས་ན་འཇམ་དཔའ་རྣམ་པར་རོལ་བའི་
 མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁྲོང་ཁྲོ་རྒྱ་དགག་པར་བྱ་བ་དང་། བཟོད་པའི་པན་ཡོན་
 བསྐྱོམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། རྒྱའི་ངོ་བོ་ཉེས་དམིགས་དང་བཅས་པ་དང་། ཁྲོང་ཁྲོ་
 ལྷོག་པའི་ཐབས་ལ་འབད་པར་གདམས་པ་དང་། དེ་ལྷོག་པའི་ཐབས་དངོས་དང་། ཁྲོང་
 ཁྲོ་སྟེ་བའི་རྒྱ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ནས་སྤོང་བ་ལ་འབད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྲོང་ཁྲོས་སྤྱུག་
 བསྐྱེད་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་རྗེ་ལྟ་བུ་ན། རང་དང་རང་གི་བ་ལ་མི་འདོད་པ་བྱས་པ་དང་།

༡ མ་ཕྱི། ༥༧བཅུ། ཅིན། ཞོལ། ༥༨ན་ལ། ན་ སྤྱི། ༥༩ན་ལ། སྤྱི། ༥༩བཅུ། ཅི * ཅི

འདོད་པ་འགྲུབ་པའི་གོགས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བར་བྱུང་བའི་ཡིད་མི་བདེ་ནི་ཞེ་སྒང་
འཕེལ་བའི་ཟས་ཡིན་པས་ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཟས་རྙེད་ནས། ཞེ་སྒང་གི་ལུས་བཏམ་ཏེ་
སྟོབས་རྒྱས་ནས་འདི་དང་གཞན་དུ་བདག་འཛོམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུས་ན་
བདག་གི་དག་པོ་ཞེ་སྒང་དེའི་ཟས་ཡིད་མི་བདེ་བ་ནི་རྣམ་པར་གཞོམ་པར་བྱ་སྟེ། འདི་
ལྟར་བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལས་བདག་གི་དག་ཞེ་སྒང་འདི་ལ་ནི་ལས་གཞན་མེད་
པས་དགའི་གཙོ་བོ་འདི་གཞོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཡིད་མི་བདེ་བསྐྱེད་མི་རིགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་ཡིད་མི་བདེ་ངེ་ལྟར་སྤང་ཞེ་ན། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་དུ་མངས་པའི་
པན་ཡོན་བསམས་ནས་ཅི་ལ་བབ་ཀྱང་བདག་གིས་ནི་རང་གི་དགའ་བའི་ཡིད་ནི་
དཀྱག་པར་མི་བྱ་སྟེ་སྤྱང་དུ་ལེགས་པར་བསམས་ཏེ། ཡིད་དགའ་བ་ནི་ཡིད་མི་བདེ་
བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་མི་འདོད་པ་ཅི་བྱུང་ཡང་དེ་ལ་མི་དགོ་བ་བྱས་ཀྱང་འདོད་
པའི་དོན་མི་འགྲུབ་ཅིང་འདོད་པའི་འབྲས་བྱ་འབྲིན་པའི་དགོ་བ་དག་ནི་ཉམས་པར་
འགྱུར་བས་སྤྱག་བསྐྱེད་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ལ་
ཡིད་མི་བདེ་སྟེ་བའི་ཡུལ་དེ་ལ་གལ་ཏེ་བཙོས་སུ་ཡོད་ན་ནི་དེ་ལ་མི་དགའ་བར་བྱ་
བའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་མ་ཐག་བཙོས་པས་ཡིད་མི་བདེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བཙོས་སུ་མེད་ན་ཡང་དེ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་པས་ཅི་པན་ཏེ་རྣམ་
མཁའ་ཐོགས་བཙས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་ཀྱང་མི་པན་པ་བཞིན་ནོ། །

བཞེ་པ་ལ་གསུམ། ཁོང་ཁྱོ་སྟེ་བའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྤྱིར་བསྟན་པ་མི་འདོད་པ་
བྱེད་པ་ལ་ཁྱོ་བ་དགག་པ་དང་། འདོད་པའི་གོགས་བྱེད་པ་ལ་ཁྱོ་བ་དགག་པའོ། །དང་

པོ་ནི། བདག་གམ་བདག་གི་བཤེས་རྒྱལ་ལ་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བརྟམས་བ་སྤྱེ་
 རྟེན་བ་མ་ཐོབ་བ་དང་། རོར་ཞེ་གཙོད་པའི་ཆོག་རྩལ་དང་སྒྲོག་ཏུ་གྲགས་བ་མིན་བ་
 བརྟེན་པའི་མི་སྟོན་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་མི་འདོད་ཅིང་དེ་ལས་སྒྲོག་བ་འདོད་བ་དང་། དེ་
 འདོད་མི་འདོད་དག་ལ་དེ་ལས་སྒྲོག་པས་སོ། །མདོར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་
 རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། བདག་ལ་ཉེས་བ་བྱེད་བ་ལ་ཁོ་བ་དགག་བ་དང་། བདག་
 གི་བཤེས་ལ་ཉེས་བ་བྱེད་བ་ལ་ཁོ་བ་དགག་བ་དང་། བདག་གི་དག་ལ་ལེགས་བ་བྱེད་
 བ་ལ་ཁོ་བ་དགག་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བ་ལ་བཟོད་པར་བྱ་བ་
 དང་། བརྟམས་བ་སོགས་བསྐྱེད་བ་ལ་བཟོད་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱག་
 བསྐྱེད་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་བ་བསྐྱོམ་བ་དང་། ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་
 བ་བསྐྱོམ་བ་དང་། གཞོད་བ་བྱེད་བ་ལ་ངེ་མི་སྟོན་པའི་བཟོད་བ་བསྐྱོམ་བའོ། །དང་པོ་
 ལ་ལྟ། ཟག་བཅས་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་རང་ཞིན་ལས་མ་འདས་བ་བསམ་བ་དང་། སྤྱག་
 བསྐྱེད་སྐྱོམ་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་བ་དང་། གོམས་ན་བསྐྱེད་མི་དཀའ་བར་བསམ་བ་
 དང་། ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལ་འབད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་སྐྱོམ་པའི་ཕན་ཡོན་
 རྒྱས་པར་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་ན་བདེ་བའི་རྒྱ་ནི་ངེས་འགའ་ཙམ་འབྱུང་
 ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་ནི་ཕིན་ཏུ་མང་བས་འཁོར་བའི་རང་བཞིན་དེ་ལས་མ་འདས་
 པས་སྤྱག་བསྐྱེད་བྱུང་ཡང་བཟོད་བ་བྱ་བར་རིགས་སོ། །

གཉིས་བ་ནི། འཁོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བསམ་བ་རིགས་ཏེ།

༡ མ་ཕྱི། ༥༤ན་ན། ཡོན ཞོག་ ༤༤ན་ན། རྒྱ། སྤྱ། ༤ན་ན། ཡོན * ཡོན

འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་བསམས་པ་མེད་པར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐོ་
མེད་པ་དེ་བས་ན་སེམས་ཁྱོད་བརྟན་པར་མཐོས་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་བཟོད་པར་
རིགས་ཏེ། དབང་སྤྱག་གི་དཀའ་ཐུབ་ལྷོག་ཅིང་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི་སྣ་མོ་ཕྱ་མ་
ཡིན་ལ་དེ་ལ་དད་དང་སྟེ་དད་པ་རྣམས་དེ་མཉེས་པའི་དོན་དུ་སྟོན་ཆེ་འབྲིང་བའི་
ཆེས་དགའའི་དུས་ལ་སོགས་པར་ཞག་གཅིག་གས་གསུམ་དུ་བས་བཅད་ནས་ལུས་
བསྐྱེད་པ་དང་བཅད་པ་སྟོས་བྱེད་པ་དང་། སྟོ་སྟོགས་ཀྱི་རྒྱ་དུ་ཡུལ་ཀ་ན་ཅ་པ་
སོགས་པན་ཚུན་འགྲན་པའི་ཆེད་དུ་ལུས་གཅོད་པ་སོགས་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ནི།
དོན་མེད་པར་ཡང་བཟོད་པར་བྱེད་ན་དོན་ཆེན་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱག་
བསྐྱེད་ལས་ཐར་པའི་དོན་དུ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཐུང་བ་བདག་གོ་ཅི་ཞིག་བརྟན་ཏེ་བཟོད་
པར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱེད་བཤོ། །དང་པོ་ལ་བཞི།
གོམས་ན་བརྟེན་སྤྱོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། དེ་ཉིད་དཔེས་བསྐྱེད་པ་དང་། གང་ལ་བཟོད་
པའི་ཡུལ་དང་། གོམས་ན་བཟོད་པའི་སྟོབས་སྐྱེ་བའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། བཟོད་པ་
གོམས་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡང་བཟོད་པར་འགྲུར་ཏེ་སེམས་ཀྱི་འཛིན་སྣངས་ཐམས་ཅད་
གོམས་པའི་ཅ་བ་ཅན་ཡིན་པས་གོམས་ན་སྤྱོད་པར་མི་འགྲུར་བའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་
དངོས་པོ་དེ་གང་ན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་བས་ན་ཆ་གང་དང་གཞན་
ཀྱིས་ཆེག་རྩལ་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པ་རྩེ་དང་དུ་སྤངས་ནས་བཟོད་པ་
བསྟོམས་པས་དཔྱུལ་བའི་མེ་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་འདྲ་བཟོད་པར་འགྲུར་
པར་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག །ཡལ་སྤྱས་མཇུག་པའི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་

ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བར་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་མཆིས་ཏེ། ཉིང་རེ་འཛིན་
དེ་གང་གིས་ཐོབ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་
བདེ་བའི་ཆོར་བ་ཤིས་ལྟ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ཞིང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོར་བ་མི་སྤྱོད་ལ།
ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བའི་གཞོན་པས་གཞོན་པ་བགྱིས་ཀྱང་བདེ་
བའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆེར་གསུངས་
སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞོན་པ་རྒྱུ་དུ་གོམས་པས་བཟོད་པར་རུས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན།
སྤྱལ་ཀྱི་གཞོན་པ་དང་ཤིས་སྤྱོད་དག་དང་ནི། བཤེས་སྒྲིམ་ལ་སོགས་པའི་ཆོར་བ་དང་།
ནད་མེད་དཔལ་དང་གཡན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བཅས་པའི་དགོས་པའི་དོན་རྒྱུ་
ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་གོམས་ན་བཟོད་སྤྱོད་བ་དང་། མ་གོམས་ན་དགའ་བ་
ཅིས་མ་མཐོང་མཛོད་སྤྱུལ་དུ་མཐོང་བས་བཟོད་པ་གོམས་པར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་ཆོ་གང་དང་ཆར་དང་རྒྱུང་སོགས་དང་། ནད་དང་ཐག་
པས་འཆིང་བ་དང་དབྱུག་པས་རྒྱུག་པ་སོགས་ལ་བདག་གིས་ཟེ་རེ་སྤྱོད་སྤྱོད་
རྒྱུང་བར་མི་བྱ་སྤྱོད། གཞོན་པ་རྒྱུ་དུ་ལ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་གཞོན་པ་སྤྱུག་པར་ཡང་
འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བཟོད་པ་རེ་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། རྒྱེས་བྱ་
དཔལ་བ་ལ་ལ་རང་ལ་གཞན་གྱིས་མཆོན་བསྐྱུན་པའི་དག་གི་ཁྲག་མཐོང་ན་དཔལ་
བརྟན་ལྷག་པར་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་ལ། བརྟན་མ་ལ་ལ་གཞན་གྱི་ཁྲག་མཐོང་ན་
ཡང་ཐོག་ཅིང་བརྒྱལ་བར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་
གཅིག་མཐུ་ཆེ་རྒྱུ་དུ་གྱུར་བ་དང་། ལུས་ལ་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་མ་ཡིན་གྱི་

སེམས་ཀྱི་རང་བཏན་པ་དང་བདར་མའི་ཚུལ་ལས་སྤྱར་བ་ཡིན་པས་སྤྱག་བསྐྱེད་
དང་ལེན་ཀྱི་བཟོད་བ་བསྐྱོམ་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་བས་ན་སེམས་བཏན་པར་གྱིས་ལ་རང་ལ་གཞོད་བ་བྱུང་བ་
ཁྱད་ཏུ་བསད་ནས། སྤྱག་བསྐྱེད་ནམས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པར་བྱོས་ཤིག། སྤྱི་བ་
ཆེན་པོའི་ལམ་བསྐྱོམ་བ་ལ་མཁས་པས་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་བྱུང་ཡང་མི་བཟོད་པར་
བྱས་ནས་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དང་བ་ཁོར་བས་རྟོག་པར་མི་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། ཁོ་བ་ལ་
སོགས་པའི་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་ནམས་དང་གཉེན་པོ་གཡུལ་འབྱེད་བ་ལ་གཡུལ་
འབྱེད་པའི་ཆེན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞོད་བ་མང་ཡང་། འཇིག་རྟེན་པ་མཆོན་སོག་པའི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཁྱད་ཏུ་བསད་ནས་དབྱ་གསོད་བ་དཔའ་བོར་བྱེད་ན་ལུས་སེམས་ཀྱི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་ཁྱད་ཏུ་བསད་ནས་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་
དབྱ་འཛོམས་པ་ཉོན་མོངས་དེ་དག་ལས་ཀླུ་པར་བྱེད་བ་ལ་དཔའ་བོ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
སྤྱག་མ་མ་བསད་ཀྱང་རང་གིས་འཆི་བའི་སྤྱེ་བོ་གསོད་པ་ནི་རོ་ལ་གསོད་པ་དང་འབྲ་
བས་དཔའ་བོ་ཞེས་མི་བྱའོ།

ལྔ་པ་ནི། གཞན་ཡང་སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱོམ་བ་ནི་ཉམས་ལེན་ཀྱི་འགག་སྒྲོམས་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་རང་ཉིད་སྤྱག་
བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་ཏུ་སྤྱར་ཅིང་དེས་སྤྱོད་པར་ཀླུ་པར་། ཀླགས་པའི་བྲེགས་པ་སེལ་
བར་བྱེད་པ་དང་གཞན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་ཏུ་སྤྱར་བ་མཐོང་ན་དེ་དང་བལ་ན་སྦྲས་
པས་འཁོར་བ་བ་ལ་སྦྱང་རྩེ་སྤྱེ་ལ། སྤྱག་བསྐྱེད་དེ་མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་མཐོང་ནས་
སྤྱག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པས་སྤྲིག་པ་ལ་འཛོམ་ཞིང་། སྤྱག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་བདེ་བ་

འདོད་ལ་དེ་དགེ་བའི་འབྲས་བྱར་མཛོང་ནས་དགེ་བ་ལ་དགའ་བ་འབྱུང་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་ལ་ངས་བར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་བསྒྲོམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་
བར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁོ་བ་དང་ཁོ་བ་ཅན་སོགས་
རྒྱ་ལ་རག་ལས་བས་རང་དབང་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་དབང་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཡོད་པ་
དགག་པ་དང་། ཁོ་བ་ལྷོག་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁོ་བ་དང་ཁོ་བ་ཅན་
གྱི་གང་ཟག་རང་དབང་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱ་རྒྱུན་རང་དབང་ཅན་མ་
ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཁོ་བར་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་དང་། ཁོ་བ་འདོད་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཉེས་པ་མཐའ་དག་རྒྱུན་
ལས་བྱུང་བས་རང་དབང་མེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བ་རོལ་བོས་བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པས་ཁོ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་
ན། །མི་རིགས་ཉེ་རང་གི་མཁྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆ་མ་སྟོམས་པར་འཇུགས་པའི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་ལ་མི་ཁོ་བར་སེམས་ཡོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་
ཅི་སྟེ་ཁོ། མཁྲིས་པ་སོགས་རྒྱུན་གྱིས་རང་དབང་མེད་པར་བྱུང་བས་མི་ཁོ་བའི་ཞེ་ན།
གང་ཟག་ལ་ཡང་ཁོ་བར་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེ་དག་
ཀྱན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པས་ཁོ་ལ་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དཔེར་ན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་རྒྱུན་ཆང་བས་ནད་འདི་འབྱུང་བར་འཇུག་བ་
ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་སྤང་ཡང་གང་ཟག་དེ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ཡིད་མི་བདེ་ལ་
སོགས་པའི་རྒྱས་ནན་གྱིས་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བར་འཇུག་བས། ཁོ་ན་ཉོན་མོངས་ལ་
ཁོ་བར་རིགས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བ་རོལ་པོས་གནོད་པ་བྱ་བར་བསམས་པས་ཉོན་མོངས་དང་མི་
མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཁོ་བ་རྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་རྒྱ་
ཚང་བས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་གྱི་ན་རང་དགར་ཁོ་བ་བསྐྱེད་ལ། ཉོན་མོངས་བསྐྱེད་པར་
བྱ་ཞེས་མ་བསམས་ཀྱང་ཁོ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་གྱི་རང་ལ་རང་དབང་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་བྱེད་སྒྲ་མ་གང་ཟག་དང་བྱེད་ཕྱི་མ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་
བཞག་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་རི་སྟེན་པ་ཐམས་ཅད་དང་། དེས་ཀྱུན་
ནས་བསྐྱང་བའི་སྤྲིག་པ་རྣམས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་དེ་ཀྱུན་ཀྱང་རྒྱུན་གྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་
བས་རང་ལ་རང་དབང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱ་བྱར་དུ་འགོ་བ་ལ་ཁོ་བར་མི་
རིགས་པ་ལྟར་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་བསམས་ནས་ཁོ་བ་དགག་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི།
དེས་ན་ཉོན་མོངས་སོགས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམས་ཆོགས་པ་དེ་དག་
ཀྱང་བདག་གིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་སེམས་པ་མེད་ལ། དེས་
བསྐྱེད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པའི་ཡང་འདིས་བདག་བསྐྱེད་ཅེས་སེམས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་བ་རོལ་པོས་གནོད་པ་བྱ་བར་བསམས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཁོ་བ་
བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གངས་ཅན་པའི་བདག་དང་གཙོ་བོ་རང་དབང་ཅན་དགག་
པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པའི་བདག་རང་དབང་ཅན་དགག་པ་དང་། འགོ་བ་ཀྱུན་སྤྲུལ་
པ་ལྟ་བུར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཁོ་བར་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཙོ་བོས་
རྣམས་འགྱུར་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་པ་དགག་པ་དང་། ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡུལ་ལ་

རང་དབང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩལ་ཐུན་སྦྱིང་སྦྱོབས་གསུམ་
ཆ་མཉམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་། དེས་རྣམ་འགྲུར་གྱིས་བསྐྱུས་
པའི་གཞོན་པ་སོགས་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་གང་འདོད་པ་དང་ཤེས་
རིག་གི་སྦྱེས་བྱ་ལ་བདག་ཅེས་བརྟགས་ནས་ཡུལ་ལ་རང་དབང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པར་
བརྟགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདག་དང་གཙོ་བོའི་དེ་ཉིད་བདག་
ཉིད་རང་དབང་དུ་ཡུལ་སྤོང་བ་དང་རྣམ་འགྲུར་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འབྱུང་བར་བྱ་
ཞེས་ཆེད་དུ་བསམས་ཤིང་འབྱུང་བ་མེད་ལ་བྱ་བ་བྱེད་མི་ལུས་པ་རི་བོང་གི་རྩ་དང་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཆེ་གཙོ་བོ་དེ་ལས་འབྲས་བུ་སྦྱེ་བར་
འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་མ་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་
པར་ཐལ། རང་ཉིད་མ་སྦྱེས་པར་ནི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་དེ་མེད་ན་སྦྱེ་མེད་པས་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་རིག་གི་སྦྱེས་བྱ་དེ་ཡུལ་ལ་ལོངས་མི་སྤྱོད་པའི་དུས་ཅན་
གྱི་འགག་པར་འགྲུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་སྦྱེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྟག་
དངོས་སུ་ཁས་སྒྲངས་པ་གང་ཞིག་དེ་ཡིན་ན་ཡུལ་ལ་རྟག་ཏུ་གཤེད་པར་འགྲུར་
བས་ཏེ། ཡུལ་མི་འཛིན་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟག་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། རྒྱུན་ལ་
སྦྱོས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། རྒྱུན་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་
བདག་གཟུགས་ཅན་དང་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་ཅིང་། དེས་གཞོན་པ་སོགས་བསྐྱེད་
པར་འདོད་དོ། །ཅི་སྦྱེ་བདག་དེ་རྟག་དངོས་ཡིན་ན་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་

བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱེད་པ་མེད་པར་མངོན་ཞིང་གསལ་བར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་རྟག་ཀྱང་རྒྱུན་དང་མང་ནས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཅེ་ན།
རྟག་པ་རྒྱུན་དང་མང་པ་མི་སྲིད་ཅིང་རྩོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུན་རྣམས་གཞན་དང་
མང་ན་ཡང་རྒྱུན་གྱིས་དེ་ལ་ཅི་བྱར་ཡོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱར་མེད་པར་ཐལ། བདག་དེ་
འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་པར་ཐལ། རྒྱུན་གྱིས་པན་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་ཡང་བདག་
དེ་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་དུས་ཀྱི་སྡོན་གྱི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་པ་གང་ཞིག་དེ་
ལས་མ་འདས་ན་པན་པ་བྱེད་པས་བདག་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱས་ཏེ། རྒྱད་པར་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རོ་བོར་གྱུར་པའི་པན་པ་མི་བྱེད་ཀྱང་པན་པ་དོན་གཞན་བྱེད་དོ་
ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་དེའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱེད་པ་པན་པ་
དོན་གཞན་འདི་ཡིན་ཞེས་བདག་དང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཞིག་ཡོད། བདག་
གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་
འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་དབང་ཅན་ཡིན་ལ་རྒྱུན་དེ་རྣམས་
ཀྱང་རྒྱུ་རྒྱུན་སྣ་མ་སྣ་མ་དེའི་དབང་གིས་འབྱུང་བས་འབྲས་བུ་དེ་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་
དབང་མེད་པ་སྐྱུ་མ་དང་སྐྱུལ་བ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་
པས་སྟོང་བཞིན་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་གཤམ་ནས་སྐྱུལ་བ་ལྟ་བུའི་དངོས་སོ་ཀུན་ལ་
ཁོ་བར་མི་འབྱུང་བས། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་འཛོམས་པའི་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་
མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་རྩལ་ཙམ་ཡང་མེད་ན་གཉིན་སོ་གང་

གིས་སྤང་བྱ་གང་ཞིག་ཐོག་པར་བྱ་སྟེ་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པས་ཐོག་པའང་རིགས་པ་
མིན་ཞེ་ན། ཞེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པའི་དོན་ལ་བྱ་བྱེད་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་
བདེན་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སྤང་གཉིན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་
པས་སྤོང་པ་དེ་ལ་མི་རིགས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྤང་གཉིན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་
པས་སྤོང་པ་རྟོགས་པ་དེ་ལ་བཏེན་ནས་ཁོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་
ཟད་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ཟད་པས་སྤྱག་བསྐྱལ་ནམས་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། རྒྱ་མཚན་དེ་བས་ན་དག་འཕ་མཛེལ་ཡང་རྩང་མི་
རིགས་པའི་གཞོན་པ་བྱེད་པ་མཐོང་བར་གྱུར་ན། གང་ཟག་དེ་ལ་རང་དབང་མེད་གྱི་
ཉོན་མོངས་འདི་འདྲའི་རྒྱུན་ལས་གྱུར་ཏེ་ཞེས་དེ་ལྟར་སོམས་ཏེ། ཁོ་བ་དགག་ཅིང་
ཡིད་བདེ་བ་མ་ཉམས་པར་བདེ་བར་མཐོན་ཏེ་བཟོད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུན་གྱི་
གཞན་དབང་མིན་པར་རང་དགས་ཏེ་རང་དབང་དུ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འབྲས་བྱ་
འབྲུབ་པར་འབྱུར་ན་སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་སྤྱག་བསྐྱལ་མི་འདོད་པས། ལུས་ཅན་
དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྱལ་ཡང་སྤྱག་བསྐྱལ་འབྲུང་བར་མི་འབྱུར་ན། སྤྱག་བསྐྱལ་
འབྲུང་བ་མཐོང་བས་གང་ཟག་ལ་རང་དབང་མེད་པས་དེ་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་གྱི་
ཉོན་མོངས་ལ་རྒྱབ་གྱིས་སྤྱོགས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་གཞོན་པ་བྱེད་པ་ལ་རྩི་མི་སྦྱམ་པའི་བཟོད་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་གསུམ།
སྤྱང་རྩེའི་ཐབས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཁོ་བའི་རྒྱ་དགག་པ་དང་། མི་འདོད་པ་བྱུང་ན་

༡ མ་ཕྱི། ༤༣བ་ནན། སྤྱི་ ༤༦ན་༣། ཟླ ༤༧བ་ན། དགས་ ཞོལ་ ༤༣ན། དགོས

རང་གི་ཉེས་པར་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་མི་ཤེས་པའི་
དབང་གིས་རང་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་དང་། མི་ཤེས་པས་རང་ཡང་གསོད་ན་གཞན་
ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་པོ་མཆོང་མི་ཆེ་བ་དང་། དེས་ན་དེ་ལ་སྟོང་རྩེ་བྱ་བར་རིགས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་དག་ནི་བག་མེད་པ་ཉོན་
མོངས་པའི་དབང་གིས་ནི་བདག་ལ་འང་བདག་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁ་ཅིག་ཐར་པའི་དོན་
དུ་ཆོར་མ་ལ་འགྲོ་བ་དང་གཡང་དུ་མཆོང་པ་ལ་སོགས་གཞོད་པ་བྱེད་པ་དང་། ཁ་
ཅིག་བྱད་མེད་དང་ནོར་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རམ་ཞིང་ཁྲོས་བས་ཟས་
གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཉོན་མོངས་ནས་འགག་ཅིང་གཡང་སར་
མཆོང་བ་དང་། དུག་དང་མི་འཕྲོད་པ་ཟ་བ་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ངན་འཕྲོའི་
རྒྱ་སྤྲིག་པ་སྟོད་པ་ཡིས་རང་ལ་ཆེ་འདི་དང་ཕྱི་མར་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ཡོད་པས་རང་
ལ་གཞན་ཀྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ནས་ཁོ་བར་ག་ལ་རིགས།

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་རང་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་གྱུར་པས་བདག་
རང་གི་སྟོང་དུ་སྤྱག་ཅིང་སངས་པ་ཉིད་ཀྱང་གསོད་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་དེ་དག་
གཞན་གྱི་ལུས་ལ་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པར་རི་ལྟར་འགྱུར་གཞོད་པ་བྱེད་པ་མི་འཆོམ་
པར་གཟུང་ནས་ཁོ་བར་མི་རིགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པས་
སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུར་གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་དང་། བདག་གསོད་པ་ལ་
སོགས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་སྟོང་རྩེ་བྱ་བར་འོས་ཤིང་སྟོང་རྩེ་རྒྱ་ལ་མ་སྐྱེས་ནའང་དེ་
དག་ལ་ཁོ་བར་འགྱུར་བ་ཅིའི་ཐ་ཆོག་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱིས་པ་རང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་

དང་། གཞོན་པ་བྲེད་པའི་སྒྲོན་དེ་སྒྲོ་བྱར་བ་ཡིན་ན་ཡང་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་དང་།
དངོས་སམ་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་ལ་བརྟགས་ནས་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་ལོ། །དང་པོ་
ནི། །གལ་ཏེ་གཞན་ལ་འཆེ་བར་བྲེད་པ་སྒྲུབ་དོར་མི་ཤེས་ཤིང་ཤེས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་
ཤེས་ཆེ་བའི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་བསྐྱེད་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་མེ་ལ་ཞེ་བཞོན་ཞིང་ཁོ་བར་བྲེད་པ་མི་རིགས་པ་དང་
འབྲལ། །གཉིས་པ་ནི། རོན་ཏེ་གཞན་ལ་འཆེ་བའི་སྒྲོན་འདི་སྒྲོ་བྱར་དུ་བྱུང་ལ་སེམས་
ཅན་གྱི་རང་བཞིན་མཛདས་ཤིང་ངེས་པ་ཡིན་ནའང་། རོན་འདྲ་གཞོན་བྲེད་ལ་ཁོ་བར་
མི་རིགས་ཏེ་ནམ་མཁའ་ལ་སྒྲོ་བྱར་དུ་དུང་བ་འཕྱལ་ན་ནམ་མཁའ་ལ་ཞེ་བཞོན་ཞིང་
སྐྱམ་པ་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། བ་རོལ་པོས་གཞོན་པ་བྱས་པས་ཁོ་བར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དངོས་
སུ་གཞོན་བྲེད་ལ་ཁོ་ན་ད་བླག་པ་དང་མཚོན་ལ་སོགས་པ་དངོས་སུ་བཞོལ་ཏེ་དེ་
དག་གིས་གཞོན་པ་བྱས་པས། དེ་ལ་ཁོ་བར་རིགས་ལ་དེས་རང་དབང་དུ་གཞོན་པ་
བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི་སྐྱེས་བྱས་འཕངས་པས་གལ་ཏེ་འཕེན་བར་བྲེད་པ་ལ་ཁོ་ན།
སྐྱེས་བྱ་དེ་ཡང་ཞེ་སྒྲུབ་གིས་རང་དབང་མེད་པར་ཚད་པས་ཉིས་ན་སྟེ་གཉིས་སུ་འཕྲུ་
ཅིས་ཀྱང་ཁོ་ན་ཞེ་སྒྲུབ་ལ་ཁོ་བར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཅོད་པ་སྒྲུབ་བལོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ།
གཞན་གྱིས་རང་ལ་གཞོན་པ་བྲེད་པ་རང་གི་ཉེ་བར་བསམ་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་
རྒྱ་ལས་བརྒྱུད་བའི་ཉེས་དམིགས་ཡིན་པ་དང་། སྐྱེ་བ་སྤྲ་མར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་
སྟེད་པ་བྱས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཡིན་པ་དང་། རང་གི་ལས་ཀྱིས་གཞན་སྤྱག་བསྐྱེད་

གྱི་ཀླུ་ལ་སྐྱར་བ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། ཁོ་བ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ཅིང་མི་རིགས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བདག་གིས་སྡོན་ཆད་ཆེ་སྡུ་མ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་
རང་ལ་འབྱུང་བ་འདི་འབྲ་བའི་གཞོན་པ་བྱས་པ་དེ་བས་ན་སེམས་ཅན་འཆེ་བར་བྱེད་
བ་བདག་ལ་ད་ལྟ་བུར་བའི་གཞོན་པ་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་རིགས་སྟུམ་དུ་བསམས་ལ་
བཟོན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀླུ་མཆན་འདིས་ཀྱང་ཁོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་པ་རོལ་པོ་དེའི་མཆོན་
དང་བདག་གི་ལུས་གཉིས་ཀ་རང་གི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཀླུ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་ཟག་
དེས་མཆོན་སྤྱང་བདག་གིས་ལུས་སྤྱང་ནས་གཉིས་ཀས་རང་གི་སྤྱག་བསྐྱལ་བྱས་པ་
ཡིན་ན་གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁོ་བར་བྱ་པ་རོལ་འབའ་ཞིག་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་སོ། །ཕྱ་བ་
མིའི་གཟུགས་འབྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཡང་། རེག་^༡ ཉུ་མི་བཟོན་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་ཅན་
ལུས་སོགས་ལ་སྟེན་པ་དང་། མ་རིག་པས་སྒོ་སྒོས་གྱི་མིག་འདོངས་པ་བདག་གིས་
གཟུང་བར་གྱུར་ན་ཆེར་མས་ཀྱང་འདོམས་ཀྱས་པས་དེ་ལ་། གཞོན་^༢ བ་སྤྱུ་ལ་ཁོ་
རང་གི་ཉེས་པའོ་སྟུམ་དུ་བསམས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱིས་པ་ནམས་སྤྱག་བསྐྱལ་མི་འདོད་ཅིང་སྟོག་གཅོད་སོགས་
སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཀླུ་ལ་བརྟམ་ཞིང་སྟེན་པས་ན་སྤྱར་གྱི་རང་གི་ཉེས་པས་འཕངས་
ནས་འབྲས་བུ་རང་ལ་གཞོན་པ་བྱུང་བར་གྱུར་པ་ལ། གཞན་ལ་བཞོན་དུ་ཅི་ཞིག་
ཡོད་རང་གི་ཉེས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་བྱས་པའོ། །དཔེར་ན་དཔྱལ་བའི་བསྐྱང་མ་དང་
རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆེལ་སོགས་གྱིས་རང་ལ་སྤྱག་བསྐྱལ་བསྐྱེད་པ་གཞན་གྱིས་

^༡ མ་ཕྱི། ལེན་༡༣༡། རེག་ ཞོལ། ལེབ་ན་༡༣༡། སྟུ་ ལེ་བ་༡༣༡། གླ། ལེན་༡༣༡། རེག་ * རེག་

^༢ མ་ཕྱི། ལེན་༡༡། གཞོན་ ཞོལ། ལེབ་ན། སྟུ་ ལེ་བ་༡༣༡། གླ། ལེན་༡༣༡། གཞོན་ * གཞོན་

ཆེད་དུ་མ་བྱས་ཀྱང་། རང་གི་ལས་ཀྱིས་བྱང་བས་དེ་ལ་ཁྱོར་མེད་པ་ལྟར་རང་གི་
ལས་ཀྱིས་ཆེ་འདིའི་གཞོན་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན་གང་ཞིག་ལ་ནི་ཁྱོ་བར་བྱ། རང་གི་
ཉེས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་བྱིན་ཆད་སྤྱད་པ་སྤྲུལ་གྱི་རྒྱ་སྤང་བ་ལ་འབད་བར་
བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། གཞན་ཡང་བདག་གི་སྒྲིབ་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་
བྱས་ནས་ཆེ་འདིར་བདག་ལ་གཞོན་བྱེད་གང་ཟག་པ་རོལ་པོ་རྣམས་འབྱུང་སྟེ།
བདག་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པ་དེ་ཡིས་གང་ཟག་དེ་དག་སེམས་ཅན་དཔྱུལ་བར་འདོད་
བར་འབྱུར་ན་བདག་གིས་གང་ཟག་དེ་དག་མ་བརྒྱག་གམ་ཞེས་རང་གི་སེམས་ལ་
"འདོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་བརྒྱག་པར་བྱས་ཞེས་པའོ། །

ལྷ་པ་ནི། གཞན་ཡང་གང་ཟག་འདི་དག་ལ་"ནི་"བཟོད་པའི་དམིགས་ཀྱིན་
བཅས་ནས་བཟོད་པ་བསྐྱོམས་པས་བདག་གི་སྤྲིག་པ་མང་དུ་"འབྱུང་"ལ། །བདག་
ལ་བཟོན་ནས་གང་ཟག་དེ་དག་ནི་ཡུན་རིང་པོར་སྤྱད་པ་སྤྲུལ་འབྱུང་བའི་དཔྱུལ་བར་
དོར་བར་འབྱུར་བས། བདག་ནི་དགྲ་དེ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་ལ་དེ་དག་བདག་ལ་ཕན་
འདོགས་བྱེད་ཡིན་ན་ཕན་འདོགས་བྱེད་ལ་ཁྱོ་བ་བསྐྱོམ་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་
མ་རུངས་པའི་སེམས་ཁྱོད་ཁྱོ་བར་བྱེད་དགའ་བར་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་རང་ལ་ཕན་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། རང་
གཞན་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། ཕན་འདོགས་བྱེད་ལ་ལོག་པར་
བསྐྱེད་པ་དགག་པའོ། །འོ་ན་གཞན་གྱི་སྤྲིག་སྤྱིན་བྱས་པས་བདག་གྱུང་དཔྱུལ་བར་

༡ མ་གྲི། རྟེན་ལྗན། སྤྱི་རྟེན་ལྗན། སྤྱི་རྟེན་ལྗན། འདོད་ ཞོལ། རྟེན་ལྗན། འདོད་

༢ མ་གྲི། རྟེན་ལྗན། སྤྱི་རྟེན་ལྗན། ཡིན་ ཞོལ། རྟེན་ལྗན། སྤྱི་རྟེན་ལྗན། ནི་ * ནི་

༣ མ་གྲི། རྟེན་ལྗན། སྤྱི་རྟེན་ལྗན། -འབྱུང་ ཞོལ། རྟེན་ལྗན། སྤྱི་རྟེན་ལྗན། འབྱུང་ * འབྱུང་

འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་བདག་ལ་འདིས་པན་བཏགས་སྐྱམ་པའི་བསམ་པ་
ཡི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་ཡོད་ན་བདག་དཔུལ་བར་མི་འགྲོ་ཞིང་སྤྲིག་པ་དག་པར་འགྱུར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། པ་རོལ་སོ་བདག་གི་སྤྲིག་པའི་འབྲས་བུ་ཟད་བྱེད་ཡིན་ཅིང་བདག་
ལ་པན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་ཡང་དཔུལ་བར་མི་འགྲོའོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་བདག་
གིས་གཞོད་བྱེད་ལ་བཟོད་པ་བསྐྱོམས་པས་བདག་སྤྲིག་པ་ལས་བསྐྱངས་ན་གང་
ཟག་དེ་དག་ལ་འདིར་བསོད་ནམས་ཅི་ཞིག་བྱུང་། དག་བའི་ལས་མ་བྱས་པར་གཞོད་
པ་འབའ་ཞིག་བྱས་པས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞོད་པ་བྱེད་པ་པན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་ན་རང་གིས་ཀྱང་གཞོད་
ལན་བྱེད་པར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། འོན་ཏེ་གཞོད་ལན་དུ་གཞོད་པ་བྱས་ན་གཞོད་བྱེད་དེ་
དག་བསྐྱངས་པར་མ་གྱུར་ལ་དག་སྐྱོང་གི་ཆོས་བཞི་དང་བྱམས་སྙིང་རྗེ་སྒྲོམ་པར་
ཁས་སྐྱངས་པའི་བདག་གི་སྐྱོད་པའང་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེས་ན་དཀའ་ཐུབ་
ཀྱི་མཆོག་བཟོད་པའང་ཞིག་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་བརྟན་པ་སོགས་བསྐྱབ་པ་ལ་བཟོད་པ་བྱ་རིགས་པ་ལ་བཞི། བརྟན་
སྐྱོད་སོགས་ཀྱིས་རང་གི་ལུས་ལ་མི་གཞོད་པ་དང་། ཁྲོ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་གང་ཟག་
ལ་རང་གིས་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། རྟེན་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པས་ཁྲོ་བར་མི་
རིགས་པ་དང་། གཞན་རང་ལ་མ་དད་པར་བྱེད་པས་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པའོ། །དང་སོ་
ནི། རང་གི་སེམས་བསྐྱང་ན་ཡིད་ནི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པས་ཆོག་རྩལ་དང་མཆོན་ལ་
སོགས་པ་སྐྱས་ཀྱང་གང་དུ་འང་གཞོམ་མི་བྱས་པས་སོ། །དེས་ན་རྟོག་པས་ལུས་ལ་
མངོན་པར་ཞེན་པས་ན་ལུས་ནི་སྤྲུག་བསྐྱལ་དག་གིས་གཞོད་པས་ཁྲོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་

ན། གཞན་གྱིས་རང་ལ་བརྟམ་པ་དང་ཆིག་རྩལ་སྤྲོ་བ་དང་། མི་སྟན་པ་ཡི་ཆིག་དེ་
ཡིས་རང་གི་ལུས་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གཞོད་པར་མི་འགྱུར་ན་སེམས་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་
རབ་དུ་ཁྱོ་ཁྱོ་བར་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་བདག་ལ་མི་དགའ་བ་
དེས་ནི་ཆེ་འདི་འཇམ་ཆེ་རབས་གཞན་ལ་བདག་ལ་གཞོད་ཅིང་ཟ་བར་མི་བྱེད་ན་
བདག་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་མི་འདོད་ཅིང་། དོན་མེད་པའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱི་རྩལ་སྤྲོ་བ་པར་
བྱེད་མི་འདོད་པར་མི་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་ལྟ། རྟེན་པ་སྤྱར་དུ་འདིག་པས་དེའི་བར་ཆད་ལ་ཁྱོ་བར་མི་
རིགས་པ་དང་། ལོག་པའི་རྟེན་པ་བསྐྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། རྟེན་པ་ལ་སྲེད་པ་མི་རིགས་
པ་དཔེས་བསྐྲུབ་པ་དང་། རྟེན་པ་ལ་སྲེད་པར་མི་རིགས་པའི་རྩལ་མཆོད་དང་། རྟེན་པ་
སྤྲོ་བ་རིགས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྟམ་སྟོད་སོགས་གྱིས་རང་གི་རྟེན་པའི་བར་
ཆད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་བརྟམ་པ་སོགས་གསུམ་པོ་འདི་བདག་མི་འདོད་ཅེ་ན། གང་
གི་དོན་དུ་ཁྱོ་བ་སྟོམ་པའི་བདག་གི་རྟེན་པ་ཆེ་འདིར་ཡང་སྤྱར་དུ་འདོར་གྱིས་ཁྱོ་བའི་
སྤྲུག་པ་དག་ནི་རྩལ་ལ་བརྟམ་པར་གནས་པས་རྟེན་པ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྤྲེའི་ཁྱོ་བར་མི་
རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་ནི་རྟེན་པ་མེད་པར་དེང་སང་ཉིད་ཀྱི་ཡང་སྤྲེའི་གཞན་
ལ་ཁྱོས་པའི་རྟེན་པ་ཐོབ་པའི་ལོག་འཆོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུན་རིང་པོ་གསོན་དུ་མི་རུང་
ངོ། །བདག་ལྟ་བུ་ཡུན་རིང་པོ་གནས་པར་གྱུར་ཀྱང་མཐར་ཐམས་ཅད་དོར་ནས་འཆི་
བའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། མི་ལམ་དུ་ལོ་བརྒྱུད་བདེ་བ་སྟོང་བ་མིས་ནས་སད་པར་གྱུར་པ་

གང་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ཞིག་ཡུད་ཅམ་བདེ་བ་སྤྱོད་བ་མི་ས་ནས་སད་པར་གྱུར་བ་
གང་ཡིན་པ་སད་པར་གྱུར་པའི་ཆེ་དེ་དག་གཉིས་ཀ་ལའང་བདེ་བ་དེ་ནི་ཕྱིར་འོང་བ་
མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཆེ་རིང་བ་དང་ཆེ་མུང་དུར་བདེ་བ་སྤྱད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་འཆི་
བའི་དུས་ན་བྲན་བའི་ཡུལ་ཅམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་འབྲར་ཟད་པས་རྟེན་པ་ལ་སྲེད་པར་མི་
རིགས་སོ། །བཞི་པ་ནི། རྟེན་པ་མང་པོ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཡུན་རིང་པོའི་དུས་
སྤྱོད་བདེ་བ་སྤྱད་ཀྱང་འཆི་བའི་དུས་སྤྱོད་ཆོམ་པོས་སྒོགས་པ་རི་བཞིན་དུ་གོས་མེད་
པའི་སྤྲོན་མོ་དང་། རྟོར་མེད་པའི་ལག་པ་སྟོངས་པར་འགྲོ་དགོས་སོ། །

ལྷ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྟེན་པས་ཡུན་རིང་པོར་གསོན་པར་གྱུར་ན་སྟོབས་བཞིས་
སྤྲིག་པ་ཟད་པ་དང་། བསོད་ནམས་འཕེལ་བའི་ཆེད་དུ་རྟེན་པ་སྤྱབ་པར་བྱ་ཞེན་རྟེན་
པའི་དོན་དུ་ཁྲིས་པར་གྱུར་ན་བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཟད་ནས་
སྤྲིག་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྟེ་འགྱུར་ན་དགོས་པ་གང་གི་དོན་དུ་བདག་གསོན་
པ་དེ་ཉིད་གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ཉམས་པའི་རྒྱུ་དུ་གྱུར་ན་སྤྲིག་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པའི་
གསོན་པ་དེས་ཀོ་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་མེད་དོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། རང་ལ་མི་སྣན་པ་སྤྱོད་པ་དང་བ་ཉམས་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྲོ་ན་
གཞན་ལ་མི་སྣན་པ་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་ཁྲོ་བར་རིགས་པ་དང་། གཞན་ལ་མ་དད་པ་ལ་
བཟོད་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྒྱུ་གྱིས་རང་ལ་མ་དད་པ་ལ་ཡང་བཟོད་རིགས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྟེན་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ལ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་ཀྱང་མི་སྣན་པ་བརྟེན་
ན་རང་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དད་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པས་རང་ལ་མི་སྣན་པ་སྤྱོད་
པ་ལ་ཁྲོའོ་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་དགེ་བ་ཉམས་བྱེད་ལ་ཁྲོ་ན་གང་ཟག་གཞན་ལ་མི་སྣན་པ་

བརྗོད་པ་ལ་ཡང་ཁྱོད་དེ་བཞིན་དུ་ཅི་སྟེ་ཁྱོད་མི་བྱེད། དེས་ཀྱང་གཞན་ལ་དང་པའི་དགེ་
བ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་མ་དང་
པ་ནི་དམིགས་ལུས་གང་ཟག་གཞན་ལ་རག་ལས་པས་གང་ཟག་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པ་
བརྗོད་པ་དང་། གཞན་ལ་དང་པ་མེད་པ་ལ་ཁྱོད་མི་ཁྱོད་བར་བཟོད་ན་འོ་ན་རང་ཉིད་ལ་
མི་སྟོན་པ་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་སེམས་ཁྱོད་ཅིས་མི་བཟོད་དེ་བཟོད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་
ཡང་པ་རོལ་པོའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་བདག་གི་བཤེས་ལ་ཉེས་པ་བྱེད་པ་ལ་ཁྱོད་བདག་གི་ལ་གཉིས།
ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པས་དགག་པ་དང་། གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་
སྟོན་པའི་བཟོད་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་ལ་གཞོད་
པ་བྱེད་པ་ལ་ཁྱོད་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཤེས་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་
པ་ལ་བཟོད་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཁྱོད་བར་མི་
རིགས་ཀྱང་དགོན་མཆོག་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན།
སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཆོད་རྟེན་སོགས་དང་དམ་
པའི་ཆོས་ལ་རག་གིས་འབྲུལ་ཞིང་སྒྲིབ་བརྗོད་པ་དང་། ལུས་ཀྱིས་འཛིག་པར་བྱེད་
པ་ལ་ཡང་བདག་གིས་ཞེ་སྤང་བྱ་བར་མི་རིགས་ཏེ་སངས་རྒྱུ་སོགས་དགོན་མཆོག་
གསུམ་ལ་གཞོད་པ་མི་མངའ་ཞིང་གཞོད་བྱེད་ནི་སྤྱིང་ཇིའི་གནས་ཡིན་པས་བཙེ་བ་
བྱ་བར་རིགས་སོ། །དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡིད་མི་བདེས་སེམས་གཟིར་བའི་རྒྱུན་
ལས་མི་འབྱུང་བའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་བླ་མ་དང་དུས་གཅིག་པའི་གཉེན་ལ་

སོགས་པ་དང་མཛའ་བ་ཤེས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་འང་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པ་མཛོང་ན་ཁོ་བར་མི་རིགས་ཏེ་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གིས་སྡོན་མི་རིགས་པ་བྱས་པའི་ལས་གྱིས་བསྐྱུལ་བའི་སྤྲ་མ་སྤར་བ་ཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལས་གྱི་སྡོན་དག་ལས་འབྱུང་བར་འབྱུར་བ་མཛོང་ནས་རང་ཉིད་ཁོ་བ་ལྟོག་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ལ་བཞི། སེམས་ཡོད་འབའ་ཞིག་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། ཁོ་བར་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། རང་གི་ཉེས་པར་བསམ་པ་དང་། བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་གཉེན་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་དགྲ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཡོད་དང་། མཚན་ཆ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་མེད་གཉེས་ཀས་གནོད་པ་བྱས་པར་འདྲ་ན་སེམས་ཡོད་ཁོ་ན་ལ་ཅི་སྟེ་དམིགས་གྱིས་བཀར་ཏེ་ཞེ་བཞོན་ཞིང་ཞེ་འཁང་བར་བྱེད་པ་མི་རིགས་པ་དེ་བས་ན་གཉེན་ལ་གནོད་པ་བཟོད་པར་གྱིས་ཤིག་པའོ། །གཉེས་པ་ནི། གང་ཟག་ལ་ལ་ལས་འབྲས་ལ་ཚོངས་པས་གསོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་བྱེད་ལ། གང་ཟག་ལ་ལ་ཁོ་བའི་ཉེས་དམིགས་ལ་ཚོངས་ཏེ་ཁོས་པར་བྱུར་ན་གཉེས་པོ་དེ་ལ་སྡོན་མེད་པ་གང་གིས་བྱ། སྡོན་དང་བཅས་ཏེ་གང་ཞིག་ཡིན་གཉེས་ཀ་སྡོན་ཅན་དུ་མཚུངས་པས་གནོད་བྱེད་ལ་ལན་དུ་ཁོ་བ་བྱ་བར་མི་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལས་གང་གིས་གཞན་དག་རང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ལས་དེ་སྡོན་ཆད་ཅིའི་ཕྱིར་བྱས་བྱེད་དོན་མེད་པ་ལ་རང་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ལས་ངན་ལ་རག་ལས་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ན་བདག་གིས་པ་རོལ་པོ་འདི་ལ་ཅི་སྟེ་ཞེ་བཞོན་པར་བྱེད། གནོད་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱུལ་ཐམས་ཅད་ལས་ལས་བྱུང་བ་དེ་

ལྷན་མཐོང་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་
བྱམས་པའི་སེམས་སྤྱུ་འགྲུར་བ་ནས་ཞིག་ན་འོང་ན་དེ་ལྷན་བྱའོ་སྤྲུལ་དུ་བདག་གིས་
ནི་སྒྲིབ་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་དག་ལ་བསྐྱེམས་ཏེ་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་གསུམ། བདག་གི་དགེ་བ་མི་ཉམས་པའི་དོན་དུ་འབད་བ་དང་། སྤྱག་
བསྐྱེལ་ཚུང་དུ་དང་དུ་སྒྲངས་ནས་དཔྱུལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་རྒྱ་ལྡོག་པར་བྱ་དང་།
དོན་ཆེན་པོ་སྤྱབ་པའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་དགའ་བར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་
ཁྱིམ་ཆིག་པར་གྱུར་པའི་མེ་ཁྱིམ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སོང་ནས་ནི་རྩ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་
གང་ལ་འཆེད་ནས་ཁྱིམ་ནོར་དང་བཅས་པ་ཆིག་པར་བྱེད་པར་གྱུར་ན། ཁྱིམ་ནོར་
དང་བཅས་པ་བསྐྱང་བའི་དོན་དུ་རྩ་ལ་སོགས་པ་དེ་ནི་སྤྱང་སྟེ་དོར་བར་རིགས་ཀྱི་
ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། གཉེན་ལ་སོགས་པ་གང་ལ་སེམས་ཆགས་
ནས་དེ་དག་ལ་གཞོད་པ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་གིས་ཞེ་སྤང་གི་མེ་ནི་འཆེད་པར་གྱུར་པས་
དགེ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ནོར་ཆིག་པར་དོགས་པ་ཡིས་ཆགས་པའི་གཞི་དེ་ནི་དེའི་
མོད་ལ་དོར་བར་རིགས་ཀྱི་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། གཉེན་བཤེས་དང་བྲལ་ན་
སྤྱག་བསྐྱེལ་སྤྱོད་པར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། གསོད་པར་འོས་པའི་མི་ཞིག་ལག་པ་བཅད་དེ་
གལ་ཏེ་བསད་པ་ལས་ཐར་ན་ཅིས་མ་ལེགས་ཏེ་ལེགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། གལ་ཏེ་མིའི་
སྤྱག་བསྐྱེལ་བཀའ་སྒྲོམ་ཅོམ་གྱིས་དཔྱུལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་དང་བྲལ་ན་ཅིས་མ་
ལེགས་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཚུང་དུ་དང་དུ་སྒྲངས་ནས་ཆེན་པོ་ལྡོག་པར་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེལ་འདི་ཅམ་མི་བཟོད་དོ་ཞེ་ན། བཀའ་སྒྲོམ་དང་མཆོན་

ཅུང་ཟད་བསྐྱེད་པ་སོགས་ད་ལྟའི་སྤྱག་བསྐྱེད་འདི་ཙམ་ལའང་བདག་གིས་བཟོད་
པར་མི་བྱས་ན་རྒྱ་མཚན་དེས་ན་དཔུལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁོ་བ་ཅི་སྟེ་ལྟོག་
པར་མི་བྱེད་འབད་པས་ལྟོག་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤར་ལུས་ཇི་ཙམ་རྒྱུད་ཟོས་ཀྱང་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་
གང་ཡང་མ་བྱུབ་པས་འགྲོད་པ་དང་། ད་ལྟའི་དཀའ་སྤྱད་བཟོད་པར་བྱས་ནས་འགྲོ་
བ་མཐའ་དག་གི་དོན་བསྐྱུབ་པ་ལ་དགའ་བར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་བདག་
གིས་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ལ་སྤང་བའི་འདོད་པའི་དོན་དུ་ལས་ངན་པ་ལ་ཞུགས་
པས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དཔུལ་བར་སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ་སྤྱོད་སྤྱག་སྤྱོད་བར་
སྤྱར་ཀྱང་། བདག་གིས་རང་གི་དོན་དང་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ཀྱང་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མ་
བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་དུས་ཀྱི་དཀའ་སྤྱད་འདི་ནི་དེ་ཙམ་དུ་གཞོད་
པ་མིན་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ཆེན་དག་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་འགྲོ་བའི་
གཞོད་པ་མཐའ་དག་སེལ་བའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ལྷ་དང་དུ་མངས་ནས་
དགའ་བ་འབའ་ཞིག་འདིར་བྱ་བར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་བདག་གི་དག་ལ་ལེགས་པ་བྱེད་པ་ལ་ཁོ་བ་དགག་པ་ལ་གསུམ།
དག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཤགས་པ་བསྐྱུབ་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་སྤང་བ་དང་། བདེ་བ་བསྐྱུབ་
པ་ལ་མི་བཟོད་པ་སྤང་བ་དང་། རྟོད་པ་བསྐྱུབ་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རང་བདེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་འདོད་རིགས་པ་དང་། གཞན་བདེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་

༡ མ་ཕྱི། ༤༧བརྟན། སྤྱི། ༢༡ནུམ། ལྷ། ༢༠ནུམ། ལ་ རོལ། ༤༧ནུམ། -ལ

བསམ་མི་འདོད་པ་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་བདག་གི་དགྲ་པོ་
ལ་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟོད་ནས་གལ་ཏེ་བསྟོད་པ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱང་
ཡིད་དགའ་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་ན་བདག་གི་ཡིད་ཚྲིད་ཀྱང་ནི་དགྲ་དེ་བསྟོད་ནས་ཅིའི་
ཕྱིར་གང་ཟག་གཞན་དེ་ལྟར་དགའ་བར་མི་བྱེད་དེ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཚྲིད་ཉིད་གཞན་
གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་བའི་བདེ་བ་འདི། མ་འོངས་ཀྱི་བ་ན་བདེ་བའི་འབྲུང་གནས་ཁ་
ན་མ་ཐོབ་མེད་པར་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནང་
ཞིང་བསྐྱབས་པ་དང་། གདུལ་བྱ་གཞན་སྤྱད་པའི་མཆོག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་བདེ་བ་མི་འདོད་ན་རང་གི་བདེ་བ་ཉམས་པར་
འགྱུར་བ་དང་། དེས་ན་གཞན་བདེ་བ་འདོད་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་
ལ་བསྟོད་པས་བསྟོད་ལུལ་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བདེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གལ་ཏེ་ཚྲིད་
གཞན་བསྟོད་པས་བདེ་བ་འདི་མི་འདོད་ན་རང་གི་བློ་སོགས་ལ་སྤྲ་རྒྱུ་བྱིན་པས་
དེ་བདེ་བར་འགྱུར་བས་སྤྲ་རྒྱུ་བྱིན་པ་སོགས་ཀྱང་སྤང་དགོས་པས་དེ་ལ་སོགས་པ་
སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཆེ་འདིར་བློ་གྱིས་ལས་མི་བྱེད་ཅིང་ཕྱི་མར་བདེ་བ་མི་ཚྱོང་བས་
མཐོང་བ་ཆེ་འདི་དང་། མ་མཐོང་བ་ཕྱི་མའི་བདེ་བ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱིས་རང་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆེ་གཞན་བརྗོད་མཁན་
ལའང་ཡིད་བདེ་བ་འདོད་པར་བྱེད་ལ་རང་གིས་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆེ་
བརྗོད་མཁན་རང་ལའང་བདེ་བ་མི་འདོད་པར་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཤིང་འགལ་བས།
རང་བསྟོད་པས་གཞན་དགའ་བ་འདོད་པ་བཞིན་དུ་གཞན་བསྟོད་དེ་རང་དགའ་བར་

བཤོད། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་
འདོད་པས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྦྱོད་པ་ལ་སྒྲོབ་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ།
སེམས་ཅན་རང་གིས་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅམ་རྟེན་ནས་འདོད་པ་བྱུབ་པ་ལ་ད་ཀོང་ནི་
ཁྱོད་ཅི་སྟེ་ཁོ་བར་བྱེད་དགའ་བར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རང་གི་འདོད་པ་བྱུབ་པར་བསམ་པ་དང་། མི་འདོད་པ་
མེད་པར་བསམ་པ་འདོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སེམས་ཅན་རང་གིས་རྟེན་པ་བྱུབ་པ་
དགའ་བར་རིགས་པ་དང་། དཔེ་དང་། དེ་མི་འདོད་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉམས་
པར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱིས་མཆོད་པའི་གནས་འཆང་རྒྱ་
བར་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་འདོད་ཅེས་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་དམ་བཅས་ན། སེམས་ཅན་
དེ་དག་ལ་བསྟེན་བཀུར་ངན་ངོན་ཅམ་བྱུང་བ་མཐོང་ནས་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཡིད་གདུང་
བར་བྱེད། རང་གི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ཅམ་བྱུབ་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གསོ་བྱ་གང་ཞིག་ཁྱོད་གསོ་བའི་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས་
ནི་སྦྱིན་པར་བྱ་དགོས་པ་དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྦྱིན་མ་དགོས་པར་གཉེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་
འཆོ་བ་རྟེན་པར་བྱུར་ན་དགའ་བར་མི་འགྱུར་བར་སྒྲར་ཁོ་འམ་ཅི། དགའ་བར་རིགས་
སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་པ་ཅུང་ཟད་ཅམ་དེ་ཅི་འགྲོ་བ་ལ་མི་
འདོད་ན་སེམས་ཅན་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་དེ་གང་ཞིག་
ཡིན།གང་ཟག་གང་ཞིག་གཞན་གྱི་འབྱོར་བ་ཕྲན་ཆེགས་ལ་ཁོ་བ་དེ་ལ་འགྲོ་བ་མཐའ་
དག་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་འདོད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ག་ལ་ཡོད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་གཞན་གྱི་རྟེན་བཀུར་ལ་ཕྲག་དོག་འབད་པས་སྒྲར་

བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་གྱི་རྟེན་པ་ལ་སྤྲུག་དོག་མི་རིགས་པ་དང་། རང་གི་
ཡོན་ཏན་དོར་བར་མི་རིགས་པ་དང་། རང་གི་སྤྲིག་པ་ལ་ཐུང་ན་བྱ་བར་རིགས་གྱི་
གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་སྤྲུག་དོག་མི་རིགས་པ་འོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དབྱ་དེས་སྦྱིན་
བདག་དེ་ལས་ཟས་གསོ་སོགས་རྟེན་དཔ། འོན་ཏེ་སྦྱིན་བདག་རང་གི་ཁྲིམ་ན་གནས་
པར་གྱུར་པའི་ཟས་ཞོར་ཡིན་ཡང་རུང་། གནས་སྐབས་ཀྱང་ཉུང་དེ་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་
འབྲུག་དབྱ་ལ་བྱིན་ནམ་མ་བྱིན་ཡང་རུང་། སྤྲུག་དོག་དེས་ཅི་བྱ་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱི་རྟེན་པ་ལ་ཁོང་ཁོ་ཞིང་རང་ཉིད་རྟེན་པ་འདོད་ན་རྟེན་པ་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་བསོད་ནམས་དང་ནི་ཁྲིམ་བདག་དང་པའི་སྦྱོད་པའམ། ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་ཐོས་པ་སོགས་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་ཁོང་ཁོས་དེ་དག་ཅིའི་ཕྱིར་འདོད་།
རྟེན་པ་ཐོབ་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མི་འཛིན་པར་འཛོམས་པ་རང་ཉིད་ལ་རྒྱ་མཚན་གང་
གིས་ཁོ་བ་མི་བྱེད་པ་སྦྱོས་ཤིག །ཁོ་ན་རང་ཉིད་ལ་ཁོ་བར་རིགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི།
ཁྱོད་ནི་རྟེན་པ་མི་ཐོབ་པའི་རྒྱ་སྡོན་རང་གི་སྤྲིག་པ་བྱས་པ་ལ་ཐུང་ན་མེད་པར་མ་
ཟད་ཀྱི། སྡོན་བསོད་ནམས་བྱས་པ་གཞན་དག་དང་ལྷན་ཅིག་འབྲུག་ཅིང་མི་བཟོད་
པར་སྤྲུག་དོག་བྱེད་འདོད་དམ་བྱེད་པ་མི་རིགས་སོ། ། ། །

བམ་པོ་གཉིས་པ། ། ། །

གསུམ་པ་འདོད་པའི་གོགས་བྱེད་པ་ལ་ཁོ་བ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དབྱ་ལ་
གཞོད་པ་འབྱུང་བའི་གོགས་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་མི་རིགས་པ་དང་། རང་དང་རང་
གི་ཕྱོགས་ལ་ཕན་པའི་གོགས་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་མི་རིགས་པ་འོ། །དང་པོ་ལ་

གསུམ། དག་མི་དགའ་བས་རང་ལ་མི་ཕན་པ་དང་། དག་ལ་གཞོད་སེམས་བསྐྱེད་
བས་དེ་ལ་མི་གཞོད་པ་དང་། རང་ལ་གཞོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དག་ལ་གཞོད་
པ་བྱུང་ན་དགའ་ཞིང་དེའི་གོགས་བྱེད་པ་ལ་ཁོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དག་ཞིག་མི་དགའ་
ཞིང་མི་བདེ་ནའང་དེ་ལ་ཁོད་དགའ་བར་བྱར་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཁོད་ལ་ཕན་པ་མེད་ཅིང་
གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དག་ལ་གཞོད་པ་བྱུང་ན་སྙམ་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིད་
སློན་ཙམ་གྱིས་ནི་དག་དེ་ལ་གཞོད་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་བས་ཁོད་ཀྱི་འདོད་དོན་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མི་འགྱུར་བས་ཁོ་བར་མི་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དག་ལ་གཞོད་པ་བྱུང་བ་ལ་དགའ་བར་མི་རིགས་པ་དང་།
དེ་ལ་དགའ་བར་བྱུང་ན་རང་ཉིད་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཆེན་པོའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །དང་
པོ་ནི། དག་མ་རུངས་པར་བྱུང་ཅིག་སྙམ་པའི་ཁྱེད་ཀྱི་འདོད་བས་པ་རོལ་པོ་ལ་སྤྲུག་
བསྐྱེད་དེ་བྱུང་ནའང་ཁོད་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད་པན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དག་ལ་གཞོད་པ་བྱུང་ན་འདོད་པ་བྱུང་བས་འཆོངས་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཞོད་སེམས་བྲག་པོ་སྐྱེས་པ་དེ་ལས་ཕྱང་བའི་ཐབས་གཞན་ཅི་
ཡོད་ངན་འགྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ཉ་པ་ནམས་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱས་ཉ་བཟུང་སྟེ་
འཆོད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པ་ཞེ་སྒྲུང་གི་ཉ་པས་བཏབ་པ་ཡི་གཞོད་སེམས་བྲག་པོའི་
སྤྲུག་པའི་ལས་ཀྱི་འཆིལ་པ་ལྷགས་ཀྱི་འདི་ནི་མི་བཟད་ཅིང་བཟེ་བས་ངེས་པར་ཟེན་
པ་དེས་བཟུང་ནས་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བའི་བྱམ་པར་ཡང་སྟེ་ཟངས་སུ། དཔྱལ་བའི་
བསྐྱུང་མས་བཅུག་ནས་བདག་འཆོད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་གོགས་བྱས་པ་ལ་ཁོ་བར་མི་

རིགས་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་གོགས་བྱས་པ་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་ལོ། །དང་པོ་
 ལ་གཉིས། རང་ལ་བསྟོད་པ་དང་གྲགས་པའི་གོགས་བྱས་པ་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་
 དང་། བན་འདོགས་པར་བསམ་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། བསྟོད་གྲགས་ཅམ་ལ་དགོས་
 པ་མེད་པ་དང་། ཡིད་དགའ་བ་ཅམ་འདོད་དོན་དུ་མི་རིགས་པ་དང་། དེ་ཅམ་འདོད་
 དོན་དུ་འཇོག་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
 འོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་བསྟོད་པ་དང་གྲགས་པའི་གོགས་བྱས་ན་མི་དགའ་ཞེས།
 དངོས་སུ་བསྟོད་པ་དང་རྟོག་དུ་གྲགས་པའི་རིམ་གྱོན་སྒྲིམ་བུའི་འདོད་དོན་དུ་བརྗོད་
 པ་ལྟ་ལས་བསོད་ནམས་སུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཆེར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ་བདག་སྟོབས་
 རྒྱས་པའི་རྒྱར་ཡང་འགྱུར་བ་མིན་ལ། ལུས་བདེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལོ། །དེ་བས་ན་
 བདག་ནི་རང་གི་དོན་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་དབྱེད་ཤེས་པར་གྱུར་ན། བསྟོད་གྲགས་དེ་
 ལ་རང་གི་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡིད་བདེ་བ་ཅམ་
 འབའ་ཞིག་འདོད་དོན་ཡིན་ན་ནི་རྒྱན་པོ་འབྱེད་པ་དང་སྤྱ་གར་དང་གཞན་གྱི་བྱད་
 མེད་བསྟེན་པ་སོགས་དང་ཆང་ཡང་བསྟེན་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བསྟོད་ཀྱགས་ཅན་ལ་དགོས་པ་མེད་པ་དང་། དེ་ཉམས་
པ་ལ་མི་དགའ་བ་ཀྱིས་པ་དང་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་མེད་པ་ཅན་དུ་མ་ཟད་
གཏོང་པོད་པར་ཀྱགས་པའི་དོན་དུ་ཟད་པར་ཁོར་གཏོང་ཞིང་དཔའ་བོར་ཀྱགས་པ་
འདོད་ནས་གཤུལ་དུ་བྱུགས་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱང་ནི་“གསོད་པར་བྱེད་ན་བསྟོད་
ཀྱགས་ཀྱི་ཆོག་འབྲུ་རྣམས་ཀྱིས་ཅེ་ཞེག་གྱ། རང་ལི་ན་བསྟོད་ཀྱགས་དེས་ཀོ་སྟུ་ལ་

ཁ་ཕྱི་ ༥༠ནན་ སྒྲ་ ༥༤ནན་ སྒྲ་ ༥༥ནན་ གསོད་ ཞོལ་ ༥༠བལ་ གཞོད་

བདེ་བ་བསྐྱེད་ལེགས་པར་བསམ་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་བྱེ་མའི་ཁང་བྱ་
དེབ་པར་གྱུར་ན་བྱེས་པ་རྣམས་ནི་ག་ཆད་དུ་བ་དེ་བཞིན་དུ་བསྟོན་པ་དང་གྲགས་པ་
ཉམས་ན་མི་དགའ་བས། རང་གི་སེམས་ནི་བྱེས་པ་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། བདག་ལ་བསྟོན་བྱེད་དགའ་བ་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་
དང་། དེ་བཞིན་དགའ་བ་ཡིན་པས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཡིན་ན་སྐྱེ་བོ་ཀུན་དགའ་བ་བྱ་
རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་ལ་བསྟོན་པས་དགའ་བ་ཡིན་ན་རེ་^༡ཤིག་བསྟོན་པའི་
སྐྱེ་ལ་དགའ་བར་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལ་སེམས་མེད་ཅིང་བདག་ལ་བསྟོན་པར་བྱའོ་
སྐྱམ་པའི་སེམས་^༢ཡོང་^༣ཡེ་མི་སྲིད་པས་དེ་ལ་དགའ་བར་མི་རིགས་སོ། །འོན་ཏེ་
བདག་ལ་བསྟོན་པའི་ཆེ་གཞན་བསྟོན་བྱེད་དེ་དགའ་བ་ཡིན་ཞེས་གྲགས་པ་བསྟོན་
བྱེད་དགའ་བ་དེ་ནི་བདག་དགའ་བའི་རྒྱ་ཡིན་གང་ན་སྐྱེ་བོ་གཞན་ནམ་ཡང་ན་བདག་
བསྟོན་པ་ལའང་རུང་བསྟོན་བྱེད་གཞན་དགའ་བ་དེས་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་པན་ཏེ་
གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་དགའ་བ་དེ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཡིན་པས། བདག་གིས་དེ་ལ་
“ཤས་^༤ཅོམ་ཡང་མི་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རང་བསྟོན་པ་ལ་དགའ་བ་བྱེས་པའི་སྟོན་
པར་ཟད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟོན་བྱེད་དེ་བདེ་བ་ཡིས་གཞན་བདེ་བ་ཡིན་པས་
བདག་བདེ་བ་ཡིན་ན་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལའང་དེ་བཞིན་དུ། དེ་དག་བདེ་བས་བདག་བདེ་
བར་བྱ་དགོས་ན་ཅིའི་བྱིར་གཞན་ལ་སྟེ་དགྲ་ལ་བསྟོན་པས་བསྟོན་བྱེད་དེ་དགའ་བ་

༡ མ་ཕྱི། གྲླུ་མེད་ཀྱི། ཤིག་ ཞོལ། གྲླུ་མེད་ཀྱི། གྲླུ་མེད་ཀྱི། ཤིག་

༢ མ་ཕྱི། གྲླུ་མེད་ཀྱི། ཡོང་ ཞོལ། གྲླུ་མེད་ཀྱི། གྲླུ་མེད་ཀྱི། ཡོང་

༣ མ་ཕྱི། གྲླུ་མེད་ཀྱི། གྲླུ་མེད་ཀྱི། ཤིག་ ཞོལ། གྲླུ་མེད་ཀྱི། ཤིག་

ཡིས་གཞན་བདེ་བར་གྱུར་ན། དེ་ལ་ཡང་བདག་རི་ལྟར་མི་བདེ་ཡིད་བདེ་བར་བྱ་
དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བས་ན་གཞན་གྱིས་བདག་ནི་བསྟོད་དོ་ཞེས་^༡རང་གི་
རྒྱད་ལ་དགའ་བ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡང་དབྱེད་ན་སྤྱིང་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་
དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ཅུང་དགའ་བའི་རྒྱར་མི་འཐད་པས། དེ་ལ་དགའ་བ་གྱིས་པའི་སྟོད་
པ་ཁོ་ནར་ཟད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟོད་གྲགས་ཀྱི་གོགས་བྱེད་པ་རན་འགྲོ་འགོག་བྱེད་
ཡིན་པས་དེ་ལ་ཁོ་མི་རིགས་པ་དང་། སྤིད་པ་ལས་གྲོལ་བྱེད་ཡིན་པས་ཁོ་མི་རིགས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟོད་གྲགས་ལ་ཞེན་པས་ཉེས་པ་ཀུན་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་
འགོག་བྱེད་རན་འགྲོ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟོད་གྲགས་འཇིག་བྱེད་ལ་
ཁོ་བར་མི་རིགས་ཏེ། བསྟོད་པ་དང་གྲགས་པ་དང་རྟེན་པ་སོགས་བདག་ནི་དགེ་བའི་
དམིགས་པ་ལ་གཡེང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དེས་ནི་འཁོར་བ་ལ་སྦྱོ་བའང་འཇིག་
པར་བྱེད་པ་དང་། གཞན་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལ་སྤྲུག་དོག་དང་རང་གི་དགེ་བ་དང་
གཞན་གྱི་སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་པའང་འཇིག་པར་བྱེད་པས་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་འབྱུང་
ཁུངས་སུ་གྱུར་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་བདག་གི་བསྟོད་པ་དང་གྲགས་པ་
སོགས་ནི་གཞིག་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་ཀྱང་བག་ཉེ་བར་གནས་པ་དེ་དག་བདག་ནི་
རན་སོང་དུ་ལྷུང་བ་བསྐྱང་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་མིན་ནམ། རི་ལྟར་དེ་ལ་ཁོ་བར་བྱེད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟོད་སོགས་ལ་གོགས་བྱེད་པ་སྤིད་པ་ལས་གྲོལ་བྱེད་
ཡིན་པས་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། སྤུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྟོ་གཙོད་བྱེད་ཡིན་པས་ཁོ་

^༡ མ་ཕྱི། ༥༠བཤན། སྒྲ། ༥༧བཤན། ཟ། ༥༣བཤན། རང་ ཞོལ། ༥༡ནམ་མཁུ། བདག

བར་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་བདག་ནི་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་
གཉེར་བ་ཡིན་ལ་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེན་སྲིད་པར་འཆིང་ལ་འཆིང་བྱེད་དེ་མི་
དགོས་སོ། །གང་དག་དེའི་གོགས་བྱས་ནས་བདག་བཅིངས་པ་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་དེ་
ལ་བདག་ནི་ཇི་ལྟར་ཁོ་དགའ་བར་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་ནི་སྤྱག་བསྐྱུལ་
གྱི་ཁང་པར་འཇུག་འདོད་པ་ལ་སངས་རྒྱུ་གིས་ནི་བྱིས་གྱིས་བརྒྱབས་པ་བཞིན་
དུ་སྤྱག་བསྐྱུལ་གྱི་ཁང་པར་མི་གཏོང་བའི་སྒོ་འཕར་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལ་བདག་ནི་ཇི་
ལྟར་ཁོ། བཞེས་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་དགའ་བར་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསོད་ནམས་གྱི་གོགས་བྱས་པས་ཁོ་བར་མི་རིགས་པ་
དང་། བསོད་ནམས་གྱི་གོགས་མ་ཡིན་པ་དང་། གྱུས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་བསམས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཀའ་ཐུབ་གྱི་མཆོག་ལ་གནས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་ལ་
གོགས་བྱེད་ན་རང་ཉིད་བསོད་ནམས་གྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་
རྟེན་པའི་ཆོས་གྱི་གོགས་བྱེད་པ་ལ་ཁོ་བར་མི་རིགས་ནའང་། དག་འདི་ནི་སྦྱིན་པ་
དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་གྱི་གོགས་བྱེད་ཅས་ཁོ་བར་བྱེད་ན།
དེ་ལ་ཁོ་བ་མི་རིགས་ཏེ་བསོད་ནམས་དོན་དུ་གཉེར་ན་ཁོ་བ་བཟོད་པ་དང་མཚུངས་
ཤིང་མཉམ་པའི་དཀའ་ཐུབ་གཞན་ཡོད་པ་མིན་ན་བདག་ནི་བཟོད་པ་དེ་ལ་མི་གནས་
སམ། ཤིན་ཏུ་ཡང་གནས་པར་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བདག་ནི་ཁོ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་རང་སྦྱོན་གྱིས་དག་འདི་ལ་
བཟོད་པ་མི་བྱེད་ན་དག་དེ་བཟོད་པའི་བསོད་ནམས་གྱི་རྒྱུར་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་
འདི་ལ་ཁོ་བར་བྱེད་ན། བདག་ཉིད་བསོད་ནམས་གྱི་གོགས་བྱེད་པར་ཟད་གྱི་པ་རོལ་

མོ་གོགས་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། །སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། དེ་དབུལ་བསྟུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བཟོད་པའི་བསོད་ནམས་གང་ཞིག་གཞོད་བྱེད་གང་ཡང་མེད་ན་མི་འབྱུང་ལ་གཞོད་
བྱེད་ཀྱི་དབང་གང་ཞིག་ཡོད་ན་བཟོད་པའི་བསོད་ནམས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དག་དེ་
ཉིད་བསོད་ནམས་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་ངེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ན། རི་ལྟར་དེ་ལ་གོགས་
ཞེས་བྱ་པན་འདོགས་བྱེད་གོགས་སུ་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྩས་ཡོད་ཅིང་
གཏོང་བར་སློབ་པའི་དུས་སུ་བྱིན་པའི་སློང་མོ་པས་སྤྱིན་པའི་གོགས་བྱས་པ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པ་དང་། རབ་རྩ་བྱུང་བ་བྱེད་པར་འདོད་པ་ལ་རབ་རྩ་འབྱིན་པར་བྱེད་པར་
གྱུར་པའི་མཁན་སློབ་ལ་རབ་བྱུང་གི་གོགས་ཞེས་བྱ་བར་མི་རུང་བ་ཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པས་གྲུས་པར་བྱ་བ་དང་། སྟོན་
པ་ལ་དད་པས་གྲུས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་ལ་པན་འདོགས་ཆེ་
“གསུང་། བསམ་པའི་པན་འདོགས་ཆེ་བ་དང་།”^༡ བསམ་པའི་པན་ཡོན་ལ་མི་ལྟོས་པ་
དང་། སྟོན་པ་དང་འབྲེལ་བར་བལྟ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་དགོན་
པ་དང་། དེ་ལ་དགའ་བར་རིགས་པ་དང་། དེ་ལ་པན་པའི་བསམ་པ་བྱ་བར་རིགས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིན་པའི་ཞིང་ལས་བཟོད་པའི་ཞིང་དགོན་པས་དེ་ལ་དགའ་བར་
རིགས་ཏེ། འཛིག་ཉེན་ན་ནི་སྤྱིན་པའི་ཞིང་སློང་བ་མོད་ལ་བཟོད་པའི་ཞིང་གཞོད་
པར་བྱེད་པ་དགོན་པ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འདི་ལྟར་རང་གིས་པར་གཞོད་མ་བྱས་ན་

^༡ མ་ཕྱི། ༢༡བཅན། གསུང་། -བསམ་པའི་པན་འདོགས་ཆེ་བ་དང་། སྟེ། ༢༢ནམ། ཟླ། ༢༤བཅན། བ་དང་།
བསམ་པའི་པན་འདོགས་ཆེ་བ་དང་། ཞེས། ༢༥བཅན། བ་དང་། བསམ་པའི་པན་འདོགས་ཆེ་བ་དང་། * གསུང་།
བསམ་པའི་པན་འདོགས་ཆེ་བ་དང་།

འགའ་ཡང་ཚུར་གཞོད་པ་མི་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བཟོད་པའི་ཞིང་དགོན་པ་དེ་
བས་ན་ངེ་ལྟར་ངལ་བས་མ་སྦྱབ་པའི་བྱིས་ཏུ་གཏེར་ནི་བྱུང་བ་ལྟར། བདག་གི་བཟོད་
པ་སྒྲིམ་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སྦྱོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་བྱུར་བས་བདག་གིས་དགའ་ལ་བྱིན་ཏུ་
གཞོ་བའི་བསམ་པས་དགའ་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དགའ་འདི་དང་བདག་གིས་
བཟོད་པ་འདི་བསྦྱབས་པས་ན་གཉིས་ཀ་བཟོད་པའི་རྒྱ་ལ་གཏོགས་པ་དེའི་ཕྱིར།
བཟོད་པའི་འབྲས་བྱ་བྱང་ཚུབ་ནི་གཞོད་བྱེད་འདི་ལ་ཐོག་མར་བརྟེན་ཞིང་བསྐྱོ་བར་
འོས་ཏེ། འདི་ལྟར་དགའ་དེ་ནི་བདག་གི་བྱང་ཚུབ་སྦྱབ་པའི་བཟོད་པའི་རྒྱ་སྦྱོབས་ལྟན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བན་པའི་བསམ་པ་མེད་པས་མཆོད་ལུལ་མིན་པ་མི་
འཐད་པ་དང་། གཞོད་པའི་བསམ་པ་ཡོད་པས་མཆོད་ལུལ་མིན་པ་མི་འཐད་པ་དང་།
དེས་ན་བཟོད་པའི་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད་པས་མཆོད་པར་འོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་བདག་གི་རྒྱུད་ལ་བཟོད་པ་སྦྱབ་པར་བྱའོ་སྟེ་སྦྱོམ་པའི་བསམ་པ་མེད་པས་མཆོད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དགེ་བ་འབྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྒྱུར་རུང་བ་དམ་པའི་ཆོས་
དགོན་མཆོག་གྲང་ཅི་སྟེ་མཆོད་མཆོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་བ་བསྐྱེད་པར་
བྱའོ། །སྟེ་སྦྱོམ་པའི་བསམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་མི་མཚུངས་ཏེ་གལ་ཏེ་
དགའ་འདི་བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱ་བའི་བསམ་པ་ཡོད་པས་མཆོད་བྱ་མིན་ནོ་ཞེ་ན།
སྟེ་པ་བཞེན་ཏུ་པན་བདེ་བསྦྱབ་པ་ལ་བཙོན་ན་བཟོད་པའི་ལུལ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་
གིས་གཞོད་པ་ལ་ངེ་མི་སྟེ་སྦྱོམ་པའི་བཟོད་པ་ངེ་ལྟར་བྱུང་། དེས་ན་གཞོད་བྱེད་ལ་
དགའ་བར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། བན་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོད་པ་མི་རྫོགས་པ་དེ་བས་རབ་ཏུ་
སྤང་སེམས་ཀྱི་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོད་པ་སྦྱེ་བས་ན་གཞོད་བྱེད་དེ་
ཉིད་བཟོད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས། བན་སེམས་མེད་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་བཞིན་དུ་མཆོད་
པར་འོས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རྟོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་མཆུངས་པར་ལུང་
ལས་གསུངས་པ་དང་། དེ་རིགས་པས་བསྟུབ་པ་དང་། ཚེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གྲུས་པར་བྱ་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤྱད་
པའི་མདོ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི་དེར་ནི་ལོག་པར་སྟུབ་པར་
མི་རིགས་སོ། །ཞེས་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདེབས་པའི་
སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་དང་ནི་རྒྱལ་བའི་ཞིང་ཞེས་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཞིང་སྟོན་
པ་དང་འབྲ་བར་བྱུབ་པས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་ལ་དད་པས་འདོད་བྱ་མཐར་
སྟུག་ཐོབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་དད་པས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་མཆུངས་པ་ལ་འདོར་
ལེན་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་གྲུས་པར་རིགས་ཏེ།
སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་འདི་དག་ལ་དད་ཅིང་མགྲུབ་པར་བྱས་པའི་གང་ཟག་མང་
པོ་ཞིག་འདི་ལྟར་དོན་གཉིས་སུ་སྒྲུལ་ཆོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཆོན་དེས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་རྒྱལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཞིང་

ལས་འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྟོབས་སོགས་འབྲུག་པར་འདྲ་བ་ལ། ཀླུ་བ་
ལ་གྲུས་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་གྲུས་པར་བྱེད་པ་མིན་ཞེས་པ་འདི་
ཅིའི་ཚུལ་ལྟགས་ཡིན་ཏེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཡོན་ཏན་མི་མཉམ་པས་དད་པ་མཚུངས་པར་བསྒྲོམ་པ་
མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་དད་པའི་ཆེ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་མཚུངས་
པས་དད་པ་མཚུངས་པར་སྒྲོམ་རིགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཆ་ཤས་
ཅོམ་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་མཆོད་པའི་བསོད་ནམས་མཐའ་ཡས་པས་དད་པར་
རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་ཡིན་ཡང་། ཡོན་ཏན་མི་
མཉམ་པས་སངས་རྒྱས་བཞིན་དུ་མཆོད་པར་མི་འོས་སོ་ཞེན་སྦྱོན་མེད་དེ། དེ་
གཉིས་ཀྱི་བསམ་པའི་ཡོན་ཏན་རང་གིས་མཉམ་པར་འདོག་པ་མིན་ཀྱི་འབྲས་བྱ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པར་འདྲ་བ་ལས་མཚུངས་པ་ཡིན་པ་དེས་ན་མཚུངས་པར་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འདྲ་གྲུས་པར་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་
དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཞིང་དུ་མཉམ་པ་ཡིན་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་བྱམས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་ལ་
མཆོད་པ་ལ་བསོད་ནམས་མཐའ་ཡས་པ་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱམས་པའི་
ཡུལ་སེམས་ཅན་ཀྱི་ཆེ་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་དད་པའི་བསོད་ནམས་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཡང་དད་ཡུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆེ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ལ་དད་པ་ལ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འབྲུག་པའི་རྒྱུའི་ཆ་མཚུངས་པར་ཡོད་པར་དེས་ན་དེ་དག་དང་
རིགས་པའི་ཡུལ་དུ་མཉམ་པར་འདོད་པ་ཡིན་རོ། །གསུམ་པ་ནི། བསམ་པའི་ཡོན་

ཏན་གྱི་ངོས་ནས་མཉམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཉིང་དཔག་དགའ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་མཆོ་མཐའ་ཡས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་འགའ་ཡང་ཡོན་ཏན་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོན་ཏན་མི་མཉམ་ཡང་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོག་ཆོག་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ལྷ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་གཅིག་ཕུའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་ཅམ་གང་ཟག་འབའ་ཞིག་ལ་སྤང་ནའང་དེ་ལ་མཆོད་པའི་དོན་དུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཕུལ་ཡང་”ཚུངས་”^༡པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་གཞན་ལྟ་ཅི་སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་ཡོན་ཏན་མི་མཆུངས་ཀྱང་དེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་མཆོག་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་ཆ་ཤས་གཅིག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལའང་ཡོད་པས་ན། འདི་ཅམ་དག་གི་ཆ་བསྐྱུན་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལྟར་གྱུས་པས་མཆོད་པར་བྱ་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ་དད་པས་གྱུས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ཕྱ་གཅིག་པ་ལྟར་བདག་གིར་མཛད་པས་གྱུས་པར་བྱ་བ་དང་། དེས་ན་སེམས་ཅན་ལ་ཡང་གྱུས་པར་བྱ་བ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་དགོས་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བསྐྱུབ་པ་དང་། མི་མཉེས་པ་སྤར་བྱས་བཤགས་པ་དང་། ཕྱིས་འབྱུང་སྟོམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སངས་རྒྱས་ལ་བྱས་ཤེས་བློ་དུ་བཟོ་བའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ཉིད་བསྐྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གྱུས་པར་བྱ་བའི་རྒྱ་མཆོན་གཞན་ཡང་གཡོ་མེད་པར་མ་བཅོལ་ཡང་། སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོས་བྱངས་ནས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་དུ་གྱུར་ཅིང་སྟོར་

^༡ མ་གྲི། ༡་༣བཤན། ཞོལ། ༡་ལན་ལན། ལྷ། ༡་༤བཤན། ཚུངས་ ལྷ། ༡་༡བཤན། ཚུང

བས་མན་པ་དབག་མེད་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སེམས་ཅན་མགུ་བར་བྱ་
བས་ལན་ལོན་པ་མ་གཏོགས་པ། ཐབས་གཞན་གང་ཞིག་གིས་རིན་ལན་ལོན་པར་
འགྱུར། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བའི་སངས་རྒྱས་དགེས་
པའི་མཆོད་པ་གཞན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སེམས་ཅན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་བཟོད་པར་བྱ་བ་དང་།
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཁེངས་པ་སྤང་བ་དང་། གནོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གང་གི་ཕྱིར་ཏུ་སྦྱ་གཏོང་བ་དང་། མནར་མེད་དུ་ཡང་འཇུག་པའི་
སྤྱབ་པ་ལ། སེམས་ཅན་ལ་མན་བཏགས་པས་ལན་ལོན་པར་འགྱུར་བས་ན་དེ་བས་
སེམས་ཅན་འདི་དག་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་ན་ཡང་ཁོ་བ་མི་བྱ་བར་མ་ཟད། ལྷོ་
ཐམས་ཅད་ནས་མན་པ་དང་བདེ་བ་མཐའ་དག་སྦྱབ་པའི་བཟང་དགུ་ཞིག་ཏུ་སྦྱང་ཅིང་
ཉམས་སུ་གླང་བས་འབད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་རེ་ལྟོག་བདག་གི་
རྗེར་གྱུར་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་ནི་སེམས་ཅན་གང་གི་ཕྱིར་ཏུ་རང་གི་སྦྱ་ལའང་མི་
གཟིགས་པར། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ལ་སྒྲོངས་པ་བདག་
གིས་རྗེ་ལྟར་ན་སེམས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་བྱ་ཞིང་། བྱ་བ་གང་ཡོད་སྦྱབ་པའི་བྲན་
གྱི་དངོས་པོ་མི་བྱང་རྒྱལ་སྤངས་ནས་གྲུས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གནོད་པ་བྱ་མི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་དང་། དེ་ལ་གནོད་
པ་བྱས་ན་རྒྱལ་བ་^༡དགེས་^༡པའི་ཐབས་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གང་དག་
བདེ་བས་སྤྱབ་པ་རྣམས་^༢དགེས་པར་འགྱུར་ཞིང་གང་ལ་གནོད་ན་སྤྲུགས་མི་

^༡ མ་ཕྱི། ^༡ཅན་ཅན། སྦྱ། ^༢པའམ་ན། ཞོལ། ^༣པའམ་ན། དགེས་ ཟླ། ^༤པའམ་ན། དགེས་ * འདི་ལྟ་བུའི་མི་
མཐུན་པ་མང་པོ་ཞིག་འདུག་པར་མཆོམས་རྟགས་རེ་ལས་འོག་མཆོན་བཏོད་མེད།

“དགེ་ས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ལ་ཕན་བདག་ས་པས་དགའ་བས་སྐྱབ་དབང་
ཀུན་མཆོད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པས་དགོས་ཤིང་སེམས་ཅན་དེ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་ན་
སྐྱབ་པ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་རྗེ་ལྷར་
ལུས་ལ་ཀུན་ནས་མེ་འབར་བ་ལ་ཁ་ཟས་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་
གྱིས་ཡིད་བདེ་བར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་ན་ཡང་
སྐྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྣམས་”དགེ་ས་པའི་ཐབས་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པས་སངས་རྒྱས་མི་”དགེ་ས་པ་དེ་
བས་ན་བདག་གིས་འགྲོ་བ་ལ་སྤར་གཞོད་པ་བྱས་པས། སྐྱགས་རྗེ་ཆེ་ཀུན་མི་
”དགེ་ས་པར་གྱུར་པའི་སྒྲིག་པ་གང་བྱས་པའི་སྒྲིག་པ་དེ་དེ་རིང་ཉིད་ནས་མི་འཆབ་
པར་སོ་སོར་བཞགས་པར་བསྐྱེ་ཡིས། སེམས་ཅན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པའི་མི་
”དགེ་ས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ཀུན་བཟོད་པར་གསོལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤམས་པ་རྣམས་”དགེ་ས་པར་བསྐྱེ་བའི་སྤྲད་དུ་དེར་
ནས་ངེས་པར་གཞོད་པ་བརྟུལ་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྲན་དུ་མཆིས་ཤིང་ཁས་སྦྲང་བར་
བྱའོ། བརྟུལ་ཞེས་པ་ལྟར་ན་བཙོན་པ་བརྟན་པོས་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྲན་དུ་ཁས་སྦྲང་ཞེས་
པའོ། །འགྲོ་བ་མང་པོས་རྟོག་པས་བདག་གི་སྤྱི་བོར་འཆོག་གས། བདག་འགྲུམས་ཀྱང་
ལན་དུ་མི་”བརྟོ་ཞིང་དང་དུ་སྦྲང་བར་བསྐྱེ་བས་འཛིག་རྟེན་གྱི་མགོན་པོ་རྣམས་
སྐྱགས་”དགེ་ས་པར་མཛོད་ཅིག་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བ་འདི་ཀུན་སྐྱགས་རྗེའི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་དེས་བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་བརྗེ་བ་གོམས་པའི་

༡ མ་ཕྱི། ༢་འབར་ན། སྤྱི། ༣་ལེན་ན། ལྷ། ༤་པ་བལྟ། བརྟོ་ ཞོག་ ༥་ལེན་ན། བརྟོ་

སྒོ་ནས་བདག་ཏུ་མཛད་པས་འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པས་སེམས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་མཛོད་བ་
འདི་དག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གྲུས་པར་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་
སྟེར་བས་ཅིའི་ཕྱིར་གྲུས་པར་མི་བྱེད་དད་ཅིང་གྲུས་པར་རིགས་སོ། །

གཉེས་པ་བཟོད་པའི་སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཕན་
ཡོན་དཔེས་བཤད་པ་དང་། ཕན་ཡོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པ་བཟོད་པར་བྱས་ཤིང་གྲུས་པར་བྱེད་
པ་འདི་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་ཡིན་ལ། རང་
རྒྱུད་ཀྱི་ཆོགས་ཇོགས་པར་བྱེད་པས་རང་དོན་ཡང་དག་བསྐྱབ་པའང་ཐབས་མཆོག་
གཞན་དོན་བྱེད་པ་འདི་ཉིད་དོ། །འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་སེལ་
བའང་འདི་ཉིད་དོ། །དོན་གཉེས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུས་ན་བདག་གིས་
རྟག་ཏུ་བཟོད་པ་གསུམ་བསྒོམ་པ་འདི་ཉིད་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཕན་ཡོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དཔེ་དོན་དང་། དཔེ་ལས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉེས། དཔེ་དང་། དོན་ཏོ། དང་པོ་
ནི། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་གྱི་མི་འགའ་ཞིག་སྤྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་ཀྱང་
ཕྱིས་ཀྱི་སྒྲོན་ཡོན་བལྟ་བའི་སྤྱེ་བོ་མིག་རྒྱང་རིང་པོ་དག་འཁོར་དེ་དག་ལ། གཞོད་པ་
བྱ་བྱས་ཀྱང་ཕྱིར་གཞོད་པ་མི་བྱེད་དེ་འདི་ལྟར་གཞོད་པ་བྱེད་མི་རྣམས་པ་འཁོར་གྱི་
མི་དེ་གཅིག་པོའི་རྣམས་པ་མ་ཡིན་གྱི། རྒྱལ་པོའི་མ་སྤྱོད་བས་དེའི་མ་སྤྱོད་ཡིན་པས་
སོ། །གཉེས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་གཞོད་བྱེད་ཉམས་རྒྱུང་བ་འགའ་ཡང་ཁྱད་དུ་
བསད་པར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་རྣམས་སྤོན་ལ་དབྱུང་བའི་བསྐྱང་མ་དང་སྤྱད་པ་རྣམས་རྗེ་ལྟན་

པའི་རྒྱལ་བ་སྤྲུལ་བཅས་རྣམས་མི་དགེ་སྤྲུལ་པས་དེའི་དབྱང་ཡིན་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུས་ན་དམངས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་གཏུམ་པོ་ལ་འཛེམ་བར་བྱ་བ་
བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་མགྲུ་བར་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ལྟ་ཞིག་ཁྱོས་ན་ཡང་སེམས་
ཅན་མི་མགྲུ་བར་བྱས་པ་ཡིས་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དཔྱུལ་བའི་གཞོན་པ་
རྒྱལ་པོ་དེས་བྱེད་དམ། བྱེད་མི་བྱས་སོ། །རྒྱལ་པོ་ལྟ་ཞིག་མགྲུ་ན་ཡང་སེམས་ཅན་
མགྲུ་བར་བྱས་པ་ཡིས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་
རྒྱལ་པོ་དེས་སྦྱིན་མི་སྤིང་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུའི་གཙོ་བོ་དང་། མཐོང་ཆོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་།
རྣམ་སྤྲོན་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ནི། སེམས་ཅན་མགྲུ་བར་བྱས་པ་ལས་
མྱོང་བའི་འབྲས་བུ་མ་འོངས་པ་ན་སངས་རྒྱས་འགྱུར་བའི་པན་ཡོན་ལ་བསམས་
ནས་སེམས་ཅན་མགྲུ་ཞིང་བཟོད་པ་སྒྲོམ་རིགས་པ་ལྟ་ཞིག་ཆེ་འདི་བྱའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་ན་ཡང་བཟོད་པ་སྒྲོམ་རིགས་ཞེས་པའོ། །དོན་དེ་ལྟར་
གསལ་ཀྱི་སྤྲུལ་ཁ་ཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་རེ་ཤིག་ཞོག་ཅིག་
ཅེས་པའི་དོན་ཏུ་འཆད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཆེ་འདིའི་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྟོགས་
པར་སྒྲིབ་ན་ཡང་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་རྣམས་སངས་རྒྱས་ལས་རྟོགས་
པར་དཀའ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་མི་རྟོན་པར་རིགས་པས་རྟོགས་
བྱས་ཤིང་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་ཀྱི་དོན་དེའི་རྗེས་སུ་རྟོགས་དགོས་པར་ཤིང་རྟོག་ཆེན་པོ་
ཀུན་བཞེད་པ་མཐུན་པའི་བྱེད་པོ། །གཉིས་པ་ནི། བཟོད་པ་ལས་མཐོང་བའི་ཆོས་ཆེ་
འདི་ཉིད་ལའང་ཕུན་ཆོག་སྤྲུལ་བའི་དཔལ་ཆེ་བ་དང་། ལྷན་པའི་གྲགས་པ་དང་།

བདེ་ཞིང་སྦྱིད་པར་འགྱུར་བ་ཅིས་མ་མཐོང་དེས་ན་སེམས་ཅན་མགྲ་བ་ལ་འབད་
པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ནི། འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཆེ་བཅོད་པས་གཟུགས་མཛེས་ཤིང་
འཁོར་བྱན་སྤུངས་ཆོགས་པ་སོགས་དང་ནད་མེད་པ་དང་གྲགས་པ་ཆེ་བ་དང་བཅས་
པ་ཡིས་ཤིན་ཏུ་ཡུན་རིང་པོར་འཆོ་བ་དང་། འཁོར་ལོ་སྦྱར་བའི་ཀླུ་པོ་ལ་སོགས་
པའི་བདེ་བ་རྒྱས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་འཛོལ་པར་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན་ཁོ་བོ་ལས་ཆེ་བ་
དང་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་སློ་ཤི་བ་དང་མ་མོས་ཤིང་མི་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས། དེའི་གཉེན་པོར་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་རྩེ་
མི་སྦྱུང་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་བྱུང་བས་མི་བཞི་བར་སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པ་དང་།
ཆོས་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེད་ནས་མོས་པ་ཤིན་ཏུ་གནས་པའི་
བཅོད་པ་བསྐྱོམས་པས་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་དོན་ཡོད་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །སྦྱིན་
སོགས་དགེ་བ་བསྐྱེད་པར་གོམས་ན་ཡང་། ཁོང་ཁྱོད་མེ་ལྷེས་འཛོམས་པར་བྱེད་
པས་ན། ཡང་དང་ཡང་དུ་བཅོད་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ། ཁོ་བོའི་གོ་སྐྱབས་ཅུང་ཟད་
དབྱེ་མི་བྱ། །བསྐྱེད་པའི་ཆོགས་སྤྱ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཆོན་ནི། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་སྤྱས་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་
ལས་བཅོད་པ་བསྐྱན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེ་འུ་སྟེ་ལེ་འུ་རྒྱག་པའི་འགྲེལ་པའོ། ། །

༡༦ བདུན་པ། བཙོན་འགྲུས་བསྐྱན་པའི་ལེ་འུའི་འགྲེལ་པ།

གཉིས་པ་བཙོན་འགྲུས་ལ་བསྐྱབ་ཆུང་ལ་གཉིས། ལེ་འུའི་གཞུང་བཤད་པ་
དང་། ལེ་འུའི་མཆོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བཙོན་འགྲུས་བཙུང་དགོས་པར་བསྐྱེད་

བ་དང་། བཙུན་འགྲུས་ཅི་ལྟར་ཚོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་།
བཙུན་འགྲུས་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒར་བཤའ་བ་དེ་ལྟར་བཀའ་སྤྱད་དང་
གཞན་གྱི་གནོད་པ་ལ་བཟོད་པས་བྱང་ཚུབ་སྤྱར་དུ་ཐོབ་པར་འདོད་ན་བཙུན་འགྲུས་
བཙུན་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། འདི་ལྟར་སྤྱོད་པ་པར་བྱིན་ལ་བཙུན་པ་ལ་བྱང་ཚུབ་གནས་
ཏེ་མར་མེ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་མེད་ན་གཡོ་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱང་བཙུན་འགྲུས་མེད་ན་འབྱུང་བར་མི་འབྱུང་བས་སྒྲན་མེད་པའི་
བྱང་ཚུབ་ནི་བཙུན་འགྲུས་ལ་རག་ལས་པས་འབད་པར་བྱའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་
ལས། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བཙུན་འགྲུས་རྗེས་འགོ་ཞིང་། བསོད་ནམས་སྒོ་བྲོས་ཚོགས་
ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ། །ཞེས་བཤའ་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ལ་སྤྱོ་བ་ལེ་ལོ་
ཡིན་པས་བཙུན་འགྲུས་གང་ཞེ་ན་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་སྤྱོ་བའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་
གོ་ཆའི་བཙུན་འགྲུས་དང་། སྤྱོར་བའི་བཙུན་འགྲུས་དང་། མ་ཁྱུམ་ཞིང་མི་འཁྲུགས་
པའི་བཙུན་འགྲུས་དང་། ཚོག་མི་ཤེས་པའི་བཙུན་འགྲུས་ཏེ་བཞིའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྤྱོགས་སྤང་བ་དང་། གཉིན་པོ་
བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་སྤྱོ་བས་སྤེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མི་མཐུན་སྤྱོགས་ངོས་བཟུང་
བ་དང་། དེ་ཅི་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བཙུན་འགྲུས་དེའི་མི་མཐུན་
སྤྱོགས་བཤའ་པར་བྱའོ། །གང་ཞེ་ན། ལུས་དང་ཡིད་ལས་སྤྱོ་མི་རུང་བ་སྤྱོ་མ་ལས་
ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོ་དང་། བྱ་བ་ངན་པ་ལ་ཞེན་པ་དང་། དགེ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་
སྤྱིད་ལུག་ནས་ངེས་མི་བྱས་སྤྱོམ་དུ་བདག་ཉིད་ལ་བརྟམས་པའོ། །

༡ མ་ཁྱེ། ༢་ཆེན་ལ། ཞེ་ ཞོལ། ༣་འཇུག་སྤྱོ། ༤་ཉན་མ། ༥་འཇུག་ ཞེ་ * ཞེ

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྟོམ་ལས་ལ་རོ་སྤང་བའི་ལེ་ལོ་སྤང་བ་དང་། བྱ་བ་རན་པ་
ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོ་སྤང་བ་དང་། དགེ་བ་ལ་སྦྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། ལེ་ལོའི་རྒྱ་བརྟགས་ནས་སྤང་བ་དང་། རི་ཁྱར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ནི། ལེ་ལོ་སྦྱེ་བའི་རྒྱ་གང་ཞེ་ན། དགེ་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྟོམ་ལས་ལ་བདེ་བར་
བབྱང་ནས་དེ་ལ་ཞེན་པའི་བདེ་བའི་རོ་སྤང་བ་དང་། གཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སྤེད་པ་
ཡིས་ཀྱང་ལེ་ལོ་སྦྱེད་པར་བྱེད་ལ་འཁོར་བ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྦྱག་པར་འཁོར་བའི་
སྦྱག་བསྐལ་ལ་མི་སྦྱོ་བ་ལས། ལེ་ལོ་ཉི་བར་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བས་རྒྱ་རོས་བབྱང་ནས་
ལེ་ལོ་འགོག་པ་ལ་བཙོན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆེ་འདིའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་ལེ་ལོ་སྤང་བ་དང་།
ཆེ་ཕྱི་མའི་སྦྱག་བསྐལ་བསམས་ནས་ལེ་ལོ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷུང་དུ་
འཆི་བས་འཛོམས་པ་དཔེས་བཤད་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་འཆི་བའི་གཞན་དབང་དུ་
གྱུར་པས་ལོང་ཡོད་བྱར་མི་རུང་བ་དང་། དགེ་བ་ལ་མ་འབད་ན་སྦྱག་བསྐལ་གྱིས་
གཏུངས་པར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཆི་བས་འཛོམས་པ་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བ་དང་། དེ་དཔེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་དྲགས་རྒྱར་ཚུད་ན་འཆི་བ་
ལས་མི་ཐར་བ་ལྟར་རྟོག་པ་བ་ལྟ་བུ་ལེ་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་རྒྱ་བས་བཞོར་
ཉི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ནི། ཡང་སྤིད་ཕྱི་མར་ཉིད་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྦྱེ་བའི་རྒྱར་ནི་
ཚུད་པར་གྱུར་ནས་འཆི་བདག་ཁར་ནི་སྦྱེ་བོ་དུ་མ་སོང་བར་གྱུར་བ་དང་། འགྲོ་བར་
འགྱུར་བ་ཅི་སྟེ་ད་དུང་ཁྱོད་གྱིས་མི་ཤེས་སམ། དགེ་བ་ལ་བཙོན་པར་བྱའོ། །གཉིས་
པ་ནི། བླན་གཞོན་བར་མ་ལ་སོགས་པའི་རང་སྟེ་འཆི་བདག་གིས་རིམས་གྱིས་

གསོད་པ་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་མ་གྱུར་ཏམ་དེ་ལྟར་མཐོང་ཡང་
འོན་ཀྱང་གཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སྲིད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན་
གདོལ་བས་རིམས་གྱིས་གསོད་པའི་མ་ཏེ་གཞན་གསོད་པ་མཐོང་ཡང་། སྒྲག་པ་
མེད་ཅིང་དལ་བར་གནས་པ་གདོལ་པ་ནི་མ་ཏེ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རང་ཉིད་འཆི་བདག་གི་དབང་དུ་གྱུར་པས་ལེ་ལོ་མི་བྱ་བ་
དང་། ལྷ་ར་བར་འཆི་བས་དགེ་བ་ལ་འབད་བ་དང་། འཆི་བའི་ཆེ་ལེ་ལོ་སྤོང་བ་དུས་
མ་ཡིན་པ་དང་། འདོད་པའི་ལས་མི་བྱས་པར་སློབ་དུ་འཆི་བས་ལེ་ལོ་མི་བྱ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འཆི་བ་མེད་པའི་སྤོང་བྱེད་དུ་“འགྲོས་”པའི་ལམ་ནི་ཀུན་ནས་
བཀག་ནས་སུ་གདོལ་པ་ལྟ་བུའི་འཆི་བདག་གིས་ནི་བསད་བྱར་བལྟ་བཞིན་དུ། ཇི་
ལྟར་ཁྱོད་ནི་མ་ཏེ་བག་མེད་པ་ལྟར་ཟས་ཟ་བ་ལ་དགའ་ཞིང་འདི་ལྟར་གཉིད་ལོག་
པའི་སྲིད་པ་ལ་ཇི་ལྟར་དགའ་བག་མེད་པར་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ད་དུང་ཅུང་
ཟད་ལོང་ཡོད་ཅེ་ན། ལྷ་ར་བ་ཉིད་དུ་འཆི་བར་འགྱུར་བས་ཇི་སྲིད་དུ་འཆི་བདག་གིས་
མ་ཟེན་པ་དེ་སྲིད་དུ་ནི་ཆོག་གས་བསག་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། འཆི་བས་ཟེན་པ་
དེའི་ཆེ་ལེ་ལོ་སྤངས་ཀྱང་ནི་དུས་མ་ཡིན་པར་འབད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། དགོས་པ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། ལྷ་ར་དུ་འཆི་བས་ལས་འདི་ནི་མ་བྱས་པ་དང་ཅུང་ཟད་བརྩམས་པ་
དང་། བྱ་བ་འདི་བྱེད་ཅམ་བྱས་པར་གནས་པ་ལ་སློབ་དུ་འཆི་བདག་འོངས་ནས་
ནི་འགྱོད་བཞིན་དུ་ཀྱི་ཅུད་བདག་བཅོམ་ཞེས་སེམས་ཤིང་བསྐྱབས་པས་འགྱོད་པར་

༡ མ་ཕྱི། ༥༧ནང་། གླ། ༡༠བ་ནན། འགྲོས་ ཞོག་ ༥༧ནང་། འགྲོ་ གླ། ༡༩ནན། འགྲོས་

འགྱུར་ན། དེའི་ཆེ་ཅི་ཞིག་བྱ་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

གསུམ་བ་ལ་གཉིས། འཆི་བའི་ཆེ་ལྷ་ངན་གྱིས་གདུངས་བ་དང་། ད་ལྟ་ཉིད་
ནས་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པར་མ་བྱས་ན་དགོས་པ་མི་འབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུས་མ་
ཡིན་པར་འཆི་བའི་ཆེ་ལྷ་ངན་གྱི་ཤུགས་གྱིས་སྐྱངས་པའི་མིག་དམར་བ་དང་།
གདོང་ལས་མཆི་མ་འཇགས་དང་། འཆི་བར་ཤེས་ནས་ཉེ་དུ་རེ་ཐག་ཆད་པ་དང་རང་
ཡང་འཇིགས་བཞིན་དུ་གཤིན་ཇེའི་ཕོ་ཉའི་གདོང་ལ་བལྟ་དགོས་པས་འགྱོད་པར་
འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤར་རང་གིས་སྤྲིག་པ་བྱས་པ་བྲན་པས་སེམས་གདུངས་
བ་དང་། དཔུལ་བར་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་ཁྱོད་དགོས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་
དཔུལ་བའི་སྤྲ་ནི་ཐོས་པ་ཡིས་བདག་ཀྱང་དེར་འགྱོའོ་སྟུང་དུ་སྤྲུག་པས་བྱེད་ནས།
མི་གཙང་བས་ལུས་གོས་ཤིང་སེམས་ཁྱོས་པར་གྱུར་བ་དེའི་ཆེ་སྐྱབས་མ་ཡིན་པ་
ལ་བརྩོན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ།

གཉིས་བ་ལ་བཞི། སྤྲུག་བསྐྱེད་འབྱུང་ངེས་བ་དང་། དེ་བཟོད་དཀའ་བ་དང་།
བདེ་བ་འདོད་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་མི་བརྩོན་པ་འགལ་བ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱེད་ལས་ཐར་
པའི་ཐབས་ལ་བརྩོན་པར་བསྐྱེད་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ནི་འཆི་བ་ན་ཉ་གསོན་པོ་བྱེ་
ཆེན་ལ་འགྲེ་བ་ལྟ་བུའི་ཆེ་འདིར་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་འཇིགས་བ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ན་
སྤྲིག་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བྱས་དཔུལ་བ་མི་བཟད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ནམས་ནི་དངོས་
སུ་ཁྱོད་ན་སྟོས་ཅི་དགོས་སོ།

གཉིས་པ་ནི། སྟོན་སྤྲིག་པ་དུ་མ་བྱས་ཤིང་ད་ལྟ་ཡང་ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་དཔུལ་
བའི་རྒྱ་དུ་མ་བྱེད་པ་ལ་བརྟགས་ནས་ལེ་ལོ་བྱ་བར་མི་རིགས་ཏེ། དཔུལ་བར་ཁྱོ་རྒྱ་

ཁོལ་བའི་རྒྱ་ཚུན་གྱིས་ནི་རེག་པ་ན་ལུས་ཀྱང་གཞོན་ལ་ཅན་ལ་རབ་ཏུ་ཆ་བའི་སྤྱག་
བསྐྱལ་སྤྱོད་དགོས་པ་དཔུལ་བར་སྦྱེ་བ་ཡི་ནི་ལས་བྱས་ན། ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་ལེ་
ལོའི་དབང་གིས་བདེ་བར་གནས་མགོ་ལ་མེ་ལོར་བ་ལྟར་དགེ་བ་ལ་བཙོན་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ནི། བདེ་བའི་རྒྱ་དགེ་བ་ལ་བཙོན་པ་མེད་པར་འབྲས་བུ་བདེ་བ་
འདོད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་ཅུང་ཟད་ཅུང་ལའང་སྤྲོ་རྒྱུ་ཆུང་བའི་བཟེ་རེ་ཅན་ལ་སྤྱག་
བསྐྱལ་གྱི་གཞོན་པ་མང་ཞིང་། འཆི་བས་གཟུང་བཞིན་དུ་ལྟ་འབྲེ་བར་ཡུན་རིང་དུ་
གསོན་དུ་རེ་བ་རྣམས་ལ་འདོད་པ་མི་ཐོབ་ཅིང་མི་འདོད་པ་ཐོབ་པས་གྱི་ཏུད་སྤྱག་
བསྐྱལ་དག་གིས་བཙོན་པར་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་ནི། འོ་ན་རི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། དལ་
འབྱོར་ཐོབ་པའི་རྟེན་ལ་འབད་ན་སྤྱག་བསྐྱལ་མཐའ་དག་ལས་སྒྲོལ་བྱས་པས་མིའི་
ལུས་གྱི་བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་པོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ་ཅིག་
ཅེས་པ་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་བའོ། །དལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་ལིན་ཏུ་དགོན་པས་ན་
བྱ་འདི་ཕྱིས་ནས་རྟེན་དཀའ་བས་སྤོངས་པ་ཞེས་བོས་ནས། བྱ་རྟེན་པའི་དུས་སུ་
གཉིད་མ་ལོག་པར་སྦྱེས་བུ་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཉམས་སུ་སྤྲངས་པའི་
སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་རྒྱ་པོ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱའོ། །དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀའ་བ་རྟེན་པའི་
དུས་སུ་འདོད་དགོས་པར་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་བྱ་བ་རན་པ་ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོ་སྤང་བ་ནི། འདི་ཕྱི་ཐམས་ཅད་དགའ་
བའི་རྒྱ་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་ཐབས་དམ་པའི་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་དགའ་བའི་
མཆོག་སྤངས་ནས། འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་སྤྲིག་པ་དང་འདྲུ་འཛི་མང་པོའི་
གཡེང་བ་དང་མྱོད་པ་སོགས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་མང་པོ་ལ་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་དགའ།

དགའ་བར་མི་རིགས་ཏེ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་སྦྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། སྦྱིད་ལུག་པའི་གཉེན་པོ་ལ་
འབད་བར་གདམས་པ་དང་། གཉེན་པོ་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྒྱལ་ལུང་ལས་
གསུངས་པ་དང་། འབད་ན་ལེ་ལོ་བཀག་ནས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྒྱལ་པོ་ཆོས་བཞིའི་སྒོ་ནས་དབྱ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔས་ཡང་ཐོག་མར་སེམས་གཟེངས་སྟོད་དེ། ལམ་ལ་སློབ་པ་ལ་བསམ་པ་སྦྱིད་
ལུག་པ་མེད་པ་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། སྦྱོར་བས་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དབྱང་
ཆོགས་གསོག་པ་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དངོས་གཞི་བློ་བ་དང་ཤེས་བཞིན་
ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལྟར་སྤང་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་རུང་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་
ནས་བདག་ཉིད་དབང་དུ་བྱ་བ་དང་སྟེ་བྱས་ནས་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་བདག་དང་
གཞན་དུ་མཉམ་པ་དང་། གཞན་དང་བདག་ཏུ་བརྗེ་བར་གྱིས་ཤིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་དབང་པོ་རྣོན་པོ་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་བསགས་པ་ཤིན་ཏུ་བྱ་དགའ་བའི་སྦྱོད་པ་
བསྐྱལ་བ་བྱངས་མེད་དུ་མར་ཉམས་སུ་ལེན་པས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན། བདག་ནི་
དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པས་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ག་ལ་ཐོབ་ཅེས་ཞུས་ནས་སྦྱིད་ལུག་པར་
ནི་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་བདེན་པ་འབའ་ཞིག་གསུང་བས་
བདེན་པ་འདི་གསུང་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གསུང་པའི་རྒྱ་མེད་པས་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་ཞེན་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས། གཞན་ཡང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་སློབ་སྟེ་གང་དག་སེམས་དང་།

སྒྲིབ་དང་། སྒྲིབ་དང་། ཅེ་སྒྲིབ་དང་། བྱ་ཁྲོད་དང་ཁྲུང་ཁྲུང་དང་བྱ་རྒྱུ་དང་ཕྱག་ལ་དང་།
སྒྲིབ་བྱ་དང་། སྒྲིབ་མ་དང་སྒྲིབ་བྱ་དང་ལ་སྒྲིབ་དུ་ཁྲུང་ལ་དེ་དག་གྲང་སྒྲིབ་མེད་པར་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་འཆང་བྱ་བར་འཁྲུང་ན་བདག་མིར་ཁྲུང་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་གི་བྱིར་ཡང་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་བཙུན་འབྲུམ་ཉམས་པར་བྱེད་སྒྲིབ་མོ། །ཞེས་པ་དང་། དཀོན་
མཆོག་སྒྲིབ་ལས་ཀྱང་གསུངས་མོ། །

གསུམ་པ་ལ་བཞི། བཙུན་པའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ན་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཏུ་སྒྲིབ་པར་བསམ་
པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སྒྲིབ་པའི་དཀའ་སྒྲིབ་ལ་རན་འགྲོའི་སྒྲིབ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆ་ཅན་ཡང་
མེད་པས་བཟོད་རིགས་པ་དང་། སྒྲིབ་པའི་རྒྱལ་པོས་ཆོ་ག་འཇུག་པོས་ནད་ཆེན་པོ་
གསོ་བར་མཛད་པས་བཟོད་རིགས་པ་དང་། དེ་ལ་སྒྲིབ་བསྐྱེད་མེད་ཅིང་བདེ་བ་
རྒྱས་པས་དགའ་བར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲིབ་བཞུགས་སྒྲིབ་བྱ་ལ་སྒྲིབ་
བྱང་བ་དང་། དེ་བཞིན་སྒྲིབ་བྱང་ཡང་ཁྲུང་ལ་ངེས་ཀྱང་བཙུན་པའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དེ།
ཆོག་སྒྲིབ་བསམས་ན་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དཀའ་བ་སྒྲིབ་ཐོབ་ཐོབ་པར་གསུངས་ན། བདག་ལྟ་
བྱ་རིགས་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་མིང་སྒྲིབ་ཏེ་བསམ་པ་བྱང་པར་ཅན་བྱང་
ཆུབ་བསྐྱེད་པ་ལ་པན་པ་དང་གཞོད་པའི་སྒྲིབ་དོར་རྩ་ཤེས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་
སྒྲིབ་ཏེ། མ་གཏང་ན་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཅིས་མི་འཐོབ་ངེས་པར་ཐོབ་ཏུ་སྒྲིབ་
དུ་བསམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཀྱང་ལག་སོགས་གཏོང་བའི་དཀའ་སྒྲིབ་ཀྱིས་འཇིགས་
མི་རིགས་པ་དང་། རན་འགྲོའི་སྒྲིབ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆ་ཅན་ཡང་སྒྲིབ་མི་དགོས་པ་དང་། ནད་
ཆེན་པོ་གཞོན་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲིབ་བསྐྱེད་ཆུང་དུ་བཟོད་རིགས་པའི་དཔེའོ། །དང་པོ་

ནི། འོན་ཏེ་བཙུག་པ་ས་སྐྱབ་རུས་ཀྱང་རྒྱུ་ལག་དང་མགོ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པར་
བཏང་དགོས་པས་བྱ་དཀའ་བའི་སྦྱོད་པ་དེ་དག་བདག་གིས་མི་རུས་པས་བདག་ནི་
འཇིགས་ཞེ་ན། དེ་དག་སྦྱིན་པར་བཏང་དགོས་ཀྱང་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལྟེ་བ་དང་ཡང་བའི་
ཁྱད་པར་ལེགས་པར་མ་དབྱེད་པར་འདོར་ལེན་ལ་སྒྲུབ་པས་བདག་ནི་འཇིགས་པ་
ཟད་ཀྱི་འཇིགས་མི་དགོས་ཏེ། མོག་མ་མེད་པ་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཆེ་དཔྱུལ་
བར་བསྐྱེལ་པ་བྱེ་བ་གྲངས་མེད་དུ་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ལན་གྲངས་དུ་མར་ལུས་
བཅད་པ་དང་། དབྱུག་པ་དང་། མེས་བསྐྱེལ་པ་དང་། མཚོན་གྱིས་གཤེགས་པའི་
སྐྱུག་བསྐྱེལ་སྤོང་བར་འགྱུར་གྱི་དེ་ཅམ་སྤོང་ཡང་ལུས་དོན་མེད་ལ་ཚུད་ཐོས་པ་མ་
གཏོགས། ལྷན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། རན་འགྲོའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་བསམས་ན་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་
པའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་འདི་ནི། སྤྲ་མ་ལ་ལྟོས་ན་དུས་སྤང་ཞིང་འིན་ཏུ་ཆུང་
བའི་ཆོད་ཡོད་ཅིང་བཟོད་སྤྲ་བ་ཞིག་སྟེ། ཉན་གྱི་ཟུག་རྩ་ཁོང་པར་རྒྱག་པའི་གཞོད་པ་
བསམ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ལུས་ལ་མ་ཅུང་ཟད་གཏོད་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་བཟོད་རུས་པ་
བཞིན་ནོ།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྤྲན་པ་ཀུན་གྱི་གསོ་སྤྱད་ཀྱི་མི་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅམ་པ་
ཡིས་ནད་མེད་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པའི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྐྱུག་
བསྐྱེལ་འིན་ཏུ་ཆུང་བ་དེ་བས་ན་འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མང་པོ་དག་གཞོས་པའི་
ཕྱིར་ཏུ་དཀའ་སྦྱོད་ཀྱི་“མི”བདེ་བ་ཅུང་དུ་དེ་ཡང་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། རང་གཞན་གྱི་

༡ མ་གྲི། ༥༧༥༡། མ ཞོལ། ༡༠བཟ། སྤྱ ༡༧བཟ། ལྷ ༡༣བཟ། མི *མི

དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྤྱག་བསྐལ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་པས་གསོ་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཅམ་ཡང་སྤྱོད་མེ་
དགོས་པར་ནད་ཆེན་སོ་གསོ་བའི་ཐབས་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། ལུས་གཏོང་བ་ལ་
དཀའ་བའི་སློ་ཡོད་པའི་ཆེ་གཏོང་བ་བཀག་པ་དང་། ཆོད་མ་གཏོང་བ་དང་འབྲ་བར་
གོམས་པའི་ཆེ་ལུས་གཏོང་བར་གསུངས་པས་དཀའ་བ་མེད་པའོ། །དང་སོནི། བྱང་
ཚུབ་སྦྱབ་པའི་ཆེ་དཀའ་སྤྱད་ནད་གསོ་བའི་གསོ་སྤྱད་པལ་བ་འདི་འབྲ་བའང་ཐུབ་
པའི་དབང་སོ་སྟན་པའི་མཆོག་གིས་མ་མཛད་དེ། ལམ་བདེ་བས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་
ཐོབ་པའི་ཐབས་ཆོ་ག་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པོ་ངལ་ཞིང་དུབ་པ་དང་། འདོད་པ་བསོད་
ཉམས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་ཡིས་འཁོར་བར་འབྲུམ་དགོས་པའི་ཉོན་མོངས་
པའི་ནད་ཆེན་སོ་དཔག་མེད་གསོ་བར་མཛད་པས་དཀའ་སྤྱད་ལ་འཇིགས་པར་ག་
ལ་རིགས། །

གཉིས་པ་ནི། ཐོག་མར་སྦྱིན་པ་ལ་མ་གོམས་པའི་ཆེ་ཐན་ཆང་དང་ཆོད་མ་ལ་
སོགས་པ་སྦྱིན་པ་ལའང་འདྲེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྦྱོར་བར་མཛད་ལ་དེ་
ལ་དཀའ་བའི་སློ་མེད་པ་གོམས་ནས། ཕྱིས་ནས་ནི་རིམས་གྱིས་རང་གི་ཤ་ཡང་
གཏོང་བ་ཡིན་པས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། །“དེ”ལྟར་གོམས་པས་གང་གི་ཆེ་རང་གི་
ལུས་ལ་ནི་ཆོད་མ་གཏོང་བ་སོགས་ལྟ་བུའི་སློ་སྦྱིས་ནས་དེའི་ཆེ་ཤ་ལ་སོགས་པ་
གཏོང་བས། དེ་ལ་དཀའ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དཀའ་སྤྱད་ལ་
འཇིགས་པར་མི་རིགས་སོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༡༠ན་ཅ། ༥ ཞོལ། ༡༡ན་༥། སྒྲ། ༡༤ན་༥། གླ། ༡༥ན་ཅ། དེ * དེ

བཞི་པ་ལ་བཞི། ལམ་སྐབ་པའི་རིམ་པ་ལ་མི་མཁས་པའི་གང་ཟག་ལ་ལུས་
སེམས་མི་བདེ་བ་ཡོད་ཀྱང་མཁས་པ་ལ་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་མེད་པ་དང་།
དེས་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འཁོར་བར་གནས་པ་ལ་སྐྱོ་བའི་རྒྱ་མེད་པ་དང་། རྒྱ་
མཚན་དེས་ན་ལམ་བཟོད་པ་ལ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལས་མཁས་པར་བཤད་པ་དང་།
དེས་ན་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱིད་ལུག་པར་མི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྱིང་ཇིའི་བསམ་པ་དག་པ་དེས་ལུས་གཏོང་བ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྤྱག་
བསྐྱེད་མེད་དེ། སྒོ་གསུམ་ཀྱི་སྤྲིག་པ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ལུས་གཏོང་བའི་
དུས་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་ན་ཡིད་ལ་མི་དགའ་བ་ཡང་མེད་ལ། རྒྱ་མཚན་འདི་ལྟར་
གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། སྒོག་གཙོད་
སོགས་སྤྲིག་པའི་སེམས་དང་ལུས་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་ཀྱི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ནམས་ལ་གཞོད་པའི་རྒྱ་ལོག་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་དཔའ་ནམས་སྤྱིན་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ནི་འབྲས་
བུ་ལུས་བདེ་ལ་མྱང་དོར་དང་། སྤྱིང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཁས་པ་ཡིས་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཏྱ་དུ་ལྟར་སེམས་བདེ་བ་གཞན་དོན་དུ་འཁོར་བར་གནས་ཀྱང་ནི་
སྤྱིང་ཇི་ཅན་དག་ཅི་སྟེ་སྐྱོ། སྐྱོ་བའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱིང་ཇི་ཅན་
འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོན་ཀྱི་སྤྲིག་པ་ཟད་པར་བྱེད་ཅིང་།
བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་མཚོ་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལམ་བཟོད་
པ་ལ་ཉན་ཐོས་ནམས་པས་མཆོག་ཏུ་བཤད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། དེ་བས་ན་སེམས་སྐྱོ་བ་དང་ལུས་དཔ་བ་ཀྱན་སེལ་བའི་བྱང་ཆུབ་

ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྟ་སྟོབས་ལྡན་ཞོན་ནས་ལུས་སེམས་བདེ་བའི་ལམ་ནས་འབྲས་བུ་
"བདེ"འཇུག་པ་ལ། སེམས་ཤེས་པ་མཁས་པ་སུ་ཞིག་སྒྲིབ་ལུག་པར་འབྱུང་།
སྒྲིབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྒྲིབ་ལུག་པར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བཙུན་འབྲས་ཀྱི་སྟོབས་སྤེལ་བ་ལ་གསུམ། བཙུན་འབྲས་ཀྱི་མཐུན་
ཀྱིན་སྟོབས་སྤེལ་བ་དང་། བན་བ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་པ་ཉམས་སུ་སྒྲུབ་བ་
ལྟར་བྱ་བ་དང་། སྒྲིབ་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་བདག་ཉིད་དབང་དུ་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
སྟོབས་བཞི་ངོས་བཟུང་བའི་སྟོན་མདོར་བསྟན་བ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབྲུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་བཙུན་འབྲས་ཀྱི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་འདྲོམས་པའི་དབྱང་ཆོགས་བསྐྱེད་བ་ནི། རྒྱལ་པོ་དབྱང་ཆོགས་
བཞིས་གཞན་སྤེལ་འདྲོམས་པ་ལྟར་ལས་འབྲས་བསམས་ནས་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་ལ་
འདུན་པ་བསྐྱེད་པ་མོས་པའི་སྟོབས་དང་། མ་བརྟགས་པར་ཅི་རུང་རུང་དུ་མི་འཇུག་
ལ་བརྟགས་ནས་ཞུགས་པ་མཐར་འབྲིན་པ་བརྟན་པའི་སྟོབས་དང་། བྱིས་པ་ཅེད་མོ་
ལ་འཇུག་པ་ལྟར་འཕྲོ་མི་གཅོད་ཅིང་འདྲོམས་པ་མེད་པར་བཙུན་འབྲས་ཚུལ་བ་དགའ་
བའི་སྟོབས་དང་། བཙུན་འབྲས་བརྒྱུ་མས་པས་ལུས་སེམས་དུ་བ་ན་ངལ་གསོས་ཏེ་
གསོས་མ་ཐག་ཚུལ་བ་དོར་བའི་སྟོབས་དང་བཞི་ནི་བཙུན་འབྲས་ཀྱི་མཐུན་ཀྱིན་
ཡིན་ནོ། །མོས་པའི་སྟོབས་ལ་མཆོན་ཏེ་བཤད་ན་མོས་པའི་སྟོབས་ནི་འཁོར་བའི་
སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་འདྲིགས་པ་དང་། མོས་པ་དེའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པས་བསྐྱེད་པར་
བྱའོ། །དེ་ལྟར་དགེ་བའི་ཆོས་སྒྲུབ་ཀྱས་སུ་མཐོང་ཡང་མི་འཇུག་པ་དང་། བདག་

༡ མ་གྲི། ༡༠བཤུ། བད ཞལ། ༡༡བཤུ། སྒྲ། ༡༥བཤུ། གླ། ༡༤བཤུ། བད * བདེ

གིས་ག་ལ་རྩས་སྟུང་དུ་ཞུས་པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སྤངས་ཏེ་མ་ཐུན་རྒྱུན་མོས་པ་
དང་། ང་ཀླུ་ཏེ་བརྟན་པ་དང་། དགའ་བ་དང་། རྟོང་བའི་སྟོབས་བཞི་བསྐྱེད་ལ་
དངོས་གཞི་པོ་ལེས་ཀྱིས་བཙུག་འགྲུས་སྤྱར་ལེན་པ་དང་། ཇེས་ལུས་སེམས་ལ་
དབང་སྤྱར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་བཙུག་འགྲུས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་དུ་
འབད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། མོས་པའི་སྟོབས་དང་། བརྟན་པའི་སྟོབས་དང་། དགའ་བའི་
སྟོབས་དང་། རྟོང་བའི་སྟོབས་སོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མོས་པའི་ཡུལ་དང་། འབྲས་བུ་
དང་། མོས་པའི་རྒྱ་དང་། མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉིས་པ་དོར་བ་དང་།
ཡོན་ཏན་ལེན་པ་དང་། བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པའི་རྣམ་གྲངས་ལ་བརྟག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། བདག་དང་གཞན་གྱི་ཉིས་པ་ནི་དབག་ཏུ་མེད་པ་བདག་གིས་གཞོམ་པར་བྱ་སྟེ་
སེམས་བསྐྱེད་པའི་དུས་ན་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉིས་པ་འཛོམས་པའི་
དུས་གང་དུ་ཉིས་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བསྐྱལ་བ་རྒྱ་མཚོར་གཉེན་པོ་བསྐྱོམས་པས་ཟད་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་ལས་ཉིས་པ་ཟད་པར་བྱེད་པའི་རྩོམ་པ་དེའི་ནི་ཆ་ཤས་ཅམ་
ཡང་བདག་ལ་མ་མཐོང་ན་གཉེན་པོ་དེ་ཅམ་བསྐྱོམ་པ་ལ་མི་བཟོད་ན་ངན་འགྲོའི་སྟུག་
བསྐྱལ་སྤོང་དགོས་པས་སྟུག་བསྐྱལ་དབག་ཏུ་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་བདག་
ཀོ་ཅིའི་ཕྱིར་སྤྱང་མ་གས་པར་གྱུར། བདག་གི་སྤྱང་རེ་སྤྲཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་དང་གཞན་གྱི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་ཡོན་ཏན་
ནི་མང་པོ་བདག་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཡོན་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡བཤན། གཉན། ཞོལ། ༡༥བཤན། སྤྱ། ༡༦བཤན། ཟ། ༡༧ལེན། གཉེན * གཉེན

ཉན་མ་ལུས་པ་ལྟ་ཞོག་མཆན་དཔེ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ཡང་བསྐྱལ་བ་རྒྱ་མཚོས་གོམས་པར་
བྱ་དགོས་པར་འགྱུར་ན། བདག་ནི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་གི་ཆ་ལ་ཡང་གོམས་པ་ནམ་
ཡང་མ་སྐྱེས་ཏེ། ཏུས་ལུན་རིང་མོ་ཞེས་རི་ཞིག་ལྟར་རྟེན་པའི་དལ་འབྱོར་གྱི་སྐྱེ་བ་
ནི་བདག་གིས་ཆེ་འདི་ཕྱི་འདི་དོན་མེད་པར་རྟུན་བཟན་པར་བྱས་པ་མཆར་ཞེས་ཡི་
ཆད་པའི་གཏིང་ཆིག་གོ།

གསུམ་པ་ནི། སྔོན་ཆད་བདག་གིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དགོན་
མཆོག་གསུམ་མ་མཆོད་ཅིང་། སེམས་ཅན་རྣམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
བསྐྱེན་བཀྱར་བའི་དགའ་སྟོན་ཆེན་པོའི་བདེ་བ་ཡང་མ་བྱིན་ལ། སྤང་གཉེན་གྱི་འདོར་
ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་སྐྱབ་པས་བསྐྱེན་པ་ལ་བྱ་བ་མ་བྱས་པ་དང་། སེམས་ཅན་
དབྱལ་པོའི་བསམ་པ་རྩོགས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། དབྱེད་དང་ནད་སོགས་ཀྱིས་
འཛིགས་པ་ལ་མི་འཛིགས་པ་མ་བྱིན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཉམས་ཐག་པ་ལ་
ཁེང་བ་ཡང་མ་བྱིན་ན་སྔོན་ཆད་བདག་གིས་དམ་པའི་སྒྲིབ་པ་གང་ཡང་མ་བྱས་ཤིང་
བདག་མའི་མངལ་གྱི་ལུག་རྩ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་འབའ་ཞིག་བསྐྱེད་པར་ཟད་ཀྱི།
གཞན་དོན་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པས་འགྲོད་པའོ།

གཉིས་པ་མོས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས། ཆོས་ལ་མོས་པ་གཏོང་མི་རིགས་པ་
དང་། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ནི་སྔོན་དང་ད་ལྟར་ཡང་ངེས་ཤིང་ཡིད་
ཆེས་པའི་སྒྲོ་ནས་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིས་ད་དུང་འཁོར་བའི་
རྒྱད་པས་ཟེན་པའི་པོངས་པ་འདི་འབྲ་བྱུང་བར་གྱུར་ན། མཁས་པ་སུ་ཞིག་ཆོས་ལ་
མོས་པ་གཏོང་རྒྱད་པ་ལས་ཐར་པར་འདོད་པས་ཆོས་ལ་མོས་པ་བསྐྱེད་པར་

བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། དགེ་བའི་སྟོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་དགེ་བའི་ཚོས་རི་ལྟར་
ངེས་པ་ལྟར་ཡིད་ཆེས་པའི་མོས་པར་བྱུང་བས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཁྲི་བ་
སྟོན་མའི་མདོ་ལས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་མོས་པའི་རྒྱ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཚོས་ལ་མོས་པ་དེའི་ཡང་རྩ་བ་ཉག་ཏུ་ནི་དགེ་མི་དགའི་ལས་དང་ནམ་སྟོན་གྱི་
འབྲས་བྱུང་ཡིད་ཆེས་པ་བསྟོམས་པས་སོ། །ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་ལེགས་པར་མ་
རྟོག་ན་ཚོས་གང་ལ་ཡང་རྒྱ་ལ་བ་"དགེས་པའི་ངེས་པ་མི་རྟོག་པས་འདི་ལ་འབད་
པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ངེས་པ་རྟོག་པ་སྐད་ཟེར་ནས་ལས་འབྲས་ལ་མི་
བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འབྲས་མའི་ལས་འབྲས་བསམ་པ་དང་། གཅིག་ཏུ་དཀར་
བའི་ལས་འབྲས་བསམ་པ་དང་། གནག་པའི་འབྲས་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཕྲོ་བ་
ནམས་སུ་ལུས་གྱི་སྤྱུག་ལས་བསྐྱེད་དང་། སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་མི་
དང་མི་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འཛིགས་པ་ནམ་པ་སྒྲ་ཚོགས་དང་། མཛའ་བཤེས་
དང་ལོངས་སྟོང་སོགས་འདོད་པ་ནམས་དང་བྲལ་བ་ནི་རྒྱ་སྤྱིག་པ་སྟོང་བ་ལས་
འབྲུང་བར་འབྲུང་བས་སྤྱིག་པ་སྟོང་བ་ལ་འབད་བ་དང་། སྤང་སེམས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་
བསྐྱངས་ཏེ་ཡིད་ལ་བསམས་པའི་དགེ་བ་བྱས་པ་སྦྱེ་གནས་གང་དང་གང་དུ་འགྲོ་
བར་འབྲུང་བ་དེ་དང་དེར་ནི་དགེ་བའི་བསོད་ནམས་དེས། རྟེན་སྟོན་གྱི་འབྲས་བྱའི་
ཡོན་ཏན་གྱིས་མངོན་པར་མཆོད་པར་འབྲུང་རོ། །བདེ་སྤྱུག་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་
སུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིག་པ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་བདེ་བ་འདོད་ཀྱང་ཚོས་ཉིད་གྱིས་

གང་དང་གང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་དེ་དང་དེར་ནི་སྤྲིག་པ་དེས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱི་
མཆོན་གྱིས་རྣམ་པར་འཛོམས་པར་འགྱུར་བས་སྤྲིག་པ་སྒྲོང་བ་ལ་འབད་བར་
བཤོ། །འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་ནི་འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་
རྣམས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་སོགས་སུ་སྐྱེ་བ་ན། སྐྱེ་གནས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཡངས་པ་ནི་
བཟང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་རེག་བྱ་གསེལ་བའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་བསྐྱེད་སྤྱིང་པོར་གནས་པའོ། །འཛིག་རྟེན་པའི་ཁ་ཟས་ཀྱིས་འཆོ་བ་ལས་ཁྱད་
པར་དུ་གྱུར་པ་ཡན་ལག་བྲུག་ཅུ་དང་ལྗན་པའི་རྒྱལ་བའི་གསུང་སྟན་པ་ཐོས་པ་དང་།
དེའི་བརྗོད་བྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཟས་ཀྱི་གཟེ་བུ་དང་མདངས་བསྐྱེད་པར་
བྱས་ནས། སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་ཐུབ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འོད་ཀྱིས་ཁ་སྤྲེ་ཞིང་
རྒྱས་པར་བྱས་པའི་བསྐྱེད་པར་བཤོ། །ལུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མཆོན་དཔེས་སྤྲུལ་པའི་
ལུས་མཆོག་ཅན་ནོ། །ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་འོད་དཔག་མེད་སོགས་རྒྱལ་
བའི་མདུན་ན་གནས་ནས་དེའི་ཆོས་ཀྱིས་སྒྲོང་བ་སྟེ། ཁྱད་པར་དེ་དག་དང་ལྗན་པའི་
སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྤྲུལ་སྤྲུག་གཅིག་ཏུ་དཀར་བའི་ལས་དགེ་བས་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྟོག་གཅིད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱིས་དབྱུང་བར་གཤེན་རྗེའི་
སྐྱེས་བུས་བགས་པ་མ་ལུས་པ་བཟུས་པས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ཉམས་ཐག་
ཅིང་འོངས་སྒྲོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རབ་ཏུ་ཆ་བའི་མེ་ཡིས་བཞུས་པའི་ཟངས་ཞུན་གྱི་ཁྱ་
བ་ལུས་ལ་སྐྱགས་པར་གྱུར་པས་བཟོད་དགའ་ལ། དེར་མ་ཟད་མེ་འབར་བའི་རལ་གྱི་
དང་མདུང་ཐུང་གིས་བསྐྱེད་པས་ཤིའི་དུམ་བུ་བརྒྱ་སྤྲུག་དུ་མར་ལྟགས་ཤིང་འཛོར་

བར་གྱུར་པའོ། །གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་འབར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་ས་གཞིར་ལྷུང་
བས་ཉམས་ཐག་པར་གྱུར་བ་ནི། མཚམས་མེད་དང་། ཚེས་སྤོང་ལ་སོགས་པའི་
ལས་མི་དགེ་བ་མང་པོས་དེ་དག་སྤྱོད་བར་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་མཐུག་བསྟུ་བ་ནི། དེ་
བས་ན་ལས་འབྲས་ཚུ་ལ་བཞིན་དུ་བསམས་ནས་དགེ་བ་ལ་མོས་པར་བྱ་ཞིང་ཡིད་
ཆེས་པའི་སྒོ་ནས་གྲུས་པ་ཉིད་དུ་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བརྟན་པའི་སྟོབས་ལ་གཉིས། བརྟན་པ་བརྟན་པ་དང་། བརྟན་པ་ནས་
ཞུགས་པ་བརྟན་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་ཚུམ་
པ་དང་། བརྟན་པ་ནས་དོར་བའི་ཉིས་དམིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། བལ་པོ་ཆེའི་འཕགས་
པ་རྟོ་རྟེ་ཀླུ་མཚན་གྱི་མདོའི་བསྟོ་བ་དུག་པ་ལས། དཔེར་ན་ལྷའི་བྱ་ཉི་མ་འཆར་བ་
ནི་དཔུས་ལོང་དང་རི་མི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉིས་པས་མི་ལྟོག་པར་འོས་སུ་
གྱུར་པའི་ལྷུ་ལ་རྣམས་སྤང་བར་བྱེད་པ་ལྟར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་དོན་
དུ་འཆར་བ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་ཉིས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མི་ལྟོག་ཅིང་། འོས་སུ་གྱུར་
པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྤོན་པ་དང་གོ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཚོག་ཡིས་
དགེ་བའི་ལས་བརྟན་པ་ནས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ད་ཀླུ་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ། །བྱ་
བ་ལ་འཐུག་པའི་དང་པོར་རང་གི་སྒྲོའི་འབྱོར་བ་རྒྱས་པ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་
བརྟགས་ནས་ནི། རྒྱས་ན་བརྟན་པར་བྱ་བའམ་ཡང་ན་མི་རྒྱས་ན་མི་བརྟན་པར་
བྱའོ། །མ་བརྟན་པ་ཉིད་མཆོག་ཡིན་གྱི་བརྟན་པ་ནས་མཐར་མ་ཕྱིན་པར་དུ་དེ་
ལས་ལྟོག་པར་མི་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། བརྟན་པ་ནས་དོར་བ་ལ་ཉིས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
སྒྲ་མ་དེའི་བྱེད་པ་རྒྱ་མཐུན་གྱིས་སྒྲེ་བ་གཞན་དུ་འང་འདོར་བ་དེ་གོམས་ཤིང་དམ་

བཅའ་ཉམས་པའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་སྤྲིག་པ་དང་། དེའི་རྣམ་སྤྲིན་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ལས་འབྲས་ལྡན་ཞིང་སྤྲིས་བཅུམས་པའི་བྱ་བ་གཞན་དང་ལས་དེ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུའི་དུས་ཀྱང་ནི་དམན་པར་འགྱུར་བ་དུས་རིང་སོར་འཁོར་བ་དང་། ལས་གཞན་དེ་ཡང་འབྲུག་པར་མི་འགྱུར་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱེས་ཏེ་བསྐྱེན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་ནས་བྱ་བའི་ལས་དང་སྤང་བའི་ཉོན་མོངས་དང་། འཇུག་ཕྱོག་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་སྟེ་གསུམ་པོ་དག་ལ་མ་ཞུམ་ཞིང་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ད་རྒྱལ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལས་ཀྱི་ད་རྒྱལ་དང་། རྒྱས་པ་ལ་ད་རྒྱལ་བྱ་བ་དང་། "ཉོན་མོངས་པ་ལ་ད་རྒྱལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལས་ཀྱི་ད་རྒྱལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། གཞན་ཀྱི་དམན་པའི་ལས་ལ་ཡང་ཁུར་འཛིན་པའི་ད་རྒྱལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཀྱིས་བྱ་བར་འོས་པའི་ལས་མཐོང་ན་བདག་ཉིད་གཅིག་བྱས་བའོ་ཞེས་སྟོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་ལས་ཀྱི་ད་རྒྱལ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཀྱི་བྱ་བ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པས་དབང་མེད་པར་གྱུར་པའི་འཛིག་ཉེན་པ་འདིས་རང་དོན་ཡང་སྐྱབ་པར་མི་རྒྱས་པས། འགྲོ་བས་བདག་ལྟར་གཞན་དོན་དུ་དགོ་བ་ལ་བཙོན་པར་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་དག་ལ་ལྟོས་ཀྱང་པན་པ་མེད་པ་དེ་བས་བདག་གིས་གཞན་དོན་ཀྱི་བྱ་བ་འདི་ཐམས་ཅད་བྱའོ་སྟེ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞིང་ལས་སོགས་དམན་པའི་ལས་བྱེད་ན་མགོ་ལ་

༡ མ་ཕྱི ༡༣བཅུ། ཉན ཞོག ༡༧བཅུ། སྤྲུ ༡༨བཅུ། ལྟ ༡༩བཅུ། ཉོན * ཉོན

སེམས་ཅན་ཁྱད་ཆེན་ཁྱེད་ཀྱི་དལ་བར་རི་ལྟར་འདུག་སྟེ་ལས་
བྱའོ། །གཞན་ནི་དམན་པའི་ལས་བྱེད་ན་བདག་བཟང་པོའི་ལས་བྱེད་དོ་སྟེ་ལས་པའི་ང་
ཀླུ་གྱིས་བྱེད་དོ་སྟེ་ལས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ང་ཀླུ་གྱིས་འདི་མི་བྱེད་དེ་བདག་ལ་ཉན་
མོངས་པའི་ང་ཀླུ་མེད་པ་མཆོག་ཡིན་པས་དེ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ་དེས་ངན་འགྱོར་འགྱོ་
བས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལྟ། ལུས་པ་ལ་ང་ཀླུ་མེད་པའི་ཉིས་པ་དང་། ང་ཀླུ་བྱས་པའི་
ཕན་ཡོན་དང་། གཉིན་པོའི་ང་ཀླུ་ལ་གནས་པར་བྱ་བ་དང་། ཉན་མོངས་པའི་ང་
ཀླུ་བྱ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། གཉིན་པོའི་ང་ཀླུ་གྱི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་
མོངས་འཛོམས་པ་ལ་གཉིན་པོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། འི་བའི་སྐྱུ་དང་སྤང་
པར་གྱུར་ན་བྱ་ཁྲ་ཏ་ཡང་མཁའ་ལྗིང་ལྟ་བུར་སྒྱུད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཤེད་བདག་ཉིད་
གཉིན་པོ་ཉམས་སྟོབས་ཚུང་ན། ལྷུང་བ་ཚུང་དུ་འང་ལམ་ལ་བར་ཆད་གྱིས་གཞོད་
པར་བྱེད་པས་བསམ་པ་ཞུས་པར་བྱས་ནས་དོན་གཉིས་སྐྱབ་པའི་ཙོམ་བ་དོར་བ་ལ་
མོངས་པའི་གནས་སྐབས་ལས། ཉམ་ཡང་ཐར་པ་ཡོད་དམ་ཅི་ལེ་ལོས་བཙོམ་ནས་
ལུས་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། གཉིན་པོའི་
སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ང་ཀླུ་དང་སྒྱུར་བས་ཙོམ་བ་བསྐྱེད་པས་ནི་སྤང་བྱ་ཆེན་པོ་
ཡིས་ཀྱང་ཐུབ་པར་དགའ་བ་དེ་བས་ན། སེམས་ནི་བརྟན་པོ་ཡིས་ལྷུང་བ་ནམས་ནི་
གཞོམ་པར་བྱ་སྟེ་བདག་ནི་ལྷུང་བས་པམ་པར་བྱས་ན་ཁམས་གསུམ་ཐམས་ཅད་
ལས་ཀླུ་བར་འདོད་པ་ནི་བཞད་གང་གྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བས་སོ། །གསུམ་པ་ནི།
དེས་ན་བདག་གིས་ཉིས་པ་ཀུན་ལས་ཀླུ་བར་བྱ་སྟེ་བདག་ལས་ཁམས་གསུམ་

པའི་སྤང་བྱ་སུ་ཡང་རྒྱལ་བར་མི་བྱའོ། །སྤྱུལ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་མཆོག་འདི་ལ་གནས་
པར་བྱའོ། །གང་གིས་ཞེན་བདུད་དང་སྤྲུལ་སྤྲེགས་སོགས་གྱི་རི་དྲགས་སྐྱབས་པར་
མཛད་པ་རྒྱལ་བ་སེལྤེའི་སྤྲུལ་བདག་པས་ཏེ་བདག་གིས་སོ། །

བཞི་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་སྤྲད་པ་དང་། དེའི་ཉེས་དམིགས་
དང་དེ་སྤང་བར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲོ་བ་གང་སེམས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་
གྱིས་བཅོམ་ཞིང་ཕྱང་བ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་ང་རྒྱལ་ཆེན་
པོ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། ང་རྒྱལ་ཅན་ནི་དགའི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བ་རིགས་པ་ལ་སེམས་
ཁེངས་པའི་འགྲོ་བ་དེ་དག་ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་དགའི་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པ་ནི་ཉེས་དམིགས་འདི་
དག་ཡོང་སྟེ། ངན་འགྲོར་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁྲིད་ཅིང་མིར་སྦྱེས་ན་ཡང་ཡིད་བདེ་བ་
སོགས་མིའི་དགའ་སྟོན་བཅོམ་པ་དང་ཟས་མེད་པར་སྦྲོང་མོས་འཆོ་བ་དང་། གཞན་
གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་གཞན་གྱི་ཟས་ཟ་བའི་བྲན་དང་ནི་ཤེས་པ་སྐྱེན་པ་དང་།
གཟུགས་མི་ཕྱུག་ཅིང་ཉམ་ཚུང་བ་དང་རང་གིས་དངོས་སུ་གཞོད་པ་མ་བྱས་ཀྱང་
གཞན་གྱིས་ལུས་དག་གིས་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་བརྟེན་པར་འགྱུར་བས་སེམས་ཁེངས་
པའི་ང་རྒྱལ་སྤང་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་སེམས་ཁེངས་ཤིང་གཞན་དབང་
དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་གྱིས་དཀའ་ཐུབ་ཅན་དེ་ཡང་ང་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཅན་དུ་གཏོགས་པ་
ཡིན་ན། སྙིང་ཇེའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་དམན་པ་གཞན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟོས་

དགའ་དབང་དུ་མོང་བ་ང་རྒྱལ་ཅན་དུ་མི་རིགས་སོ། །ལྷ་པ་ནི། གང་ཞིག་ང་རྒྱལ་
ཅན་ཡིན་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཉེན་པའི་ང་རྒྱལ་
འཆང་བ་དེ་ནི་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཆེ་བས་ང་རྒྱལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དགྲ་ལས་
རྣམས་པར་རྒྱལ་བས་དཔའ་བོ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ན། གང་ཞིག་སེམས་
ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་དགྲ་རྟོག་པ་ཡང་ངེས་པར་རྩ་བ་ནས་བཅོམ་ནས། དེ་ལྟ་དང་
བཅས་པའི་འགྲོ་བ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་
རྒྱལ་བའི་འབྲས་བུ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་དགྲ་ལས་རྣམས་
རྒྱལ་ཞེས་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་གྱི་གཉེན་པོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་།
དེའི་དབང་དུ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མི་འགྱུར་བར་བྱ་བ་དང་། གཉེན་པོ་བརྟན་པའི་
བསམ་བཤུད་པར་ཅན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྲོ་བ་སོགས་ཉོན་མོངས་
པའི་ཕྱོགས་གྱི་ཁྲོད་ན་གནས་ན་ཐབས་མི་འདུ་བ་རྣམས་པ་སྟོང་དུ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་
གིས་སྒྲན་གཟུགས་བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཕ་ལ་སོགས་པས་སེལ་ལ་མི་ཚུགས་པ་
བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོགས་གིས་མི་ཚུགས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉམ་ང་
ཆེ་ཐང་སྟེ་ཉོན་མོངས་གྱི་འདིགས་པ་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་གྱུར་ཀྱང་། མི་ཡིས་མིག་ནི་
གཅེས་སྤྲིས་ཆེན་པོས་བསྐྱུང་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་འགྲོ་ལ་
ཁད་པའི་ཉམ་ང་བ་བྱུང་བར་གྱུར་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་མི་འགྱུར་བར་
བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཉེན་པོ་བརྟན་པའི་ཆད་ནི་བདག་ནི་མེས་བསྐྱེགས་ཏེ་བསད་
པར་གྱུར་ཏམ། བདག་གི་མགོ་བོ་བཅད་ཀྱང་སྤེའི་རྣམས་པ་ཀྱུར་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་

དབང་ལ་འདུད་པར་མི་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤང་བ་
འཛོམས་ཤིང་གཉེན་སོ་བསྟེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་རིགས་པ་ལས་མི་བྱ་བ་གཞན་མི་
སྤྱད་དོ། །

གསུམ་པ་དགའ་བའི་སྟོབས་ལ་གསུམ། རྣམ་སྤྲིན་ལ་མི་ལྟོས་པར་དགོ་བ་ལ་
འབད་པར་བྱ་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱས་ཏེ་དགོ་བ་བསྐྱབ་པ་དང་། དགའ་བའི་
སྟོབས་ལ་སྦྱར་བའི་ཚུ་ལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གྲིས་པ་ཁ་ཅིག་ཅེད་མོའི་བདེ་བའི་འབྲས་
བུ་འདོད་པ་ལྟར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ཡིས་གཞན་དོན་བྱ་བའི་ལས་གང་ཡིན་
པའི་ལས་ཐོས་བསམ་དང་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་དེ་ལ་
ནི་ཞེན་པ་སྟེ་སྟོ་བཞིན་དུ་བྱ་སྟེ། ལས་དེས་མི་ངོམས་ཤིང་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱ་བར་
འདོད་པས་དགའ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལུས་སེམས་བདེ་བའི་དོན་དུ་ཞིང་ལ་
སོགས་པའི་ལས་བྱས་ཀྱང་དེའི་འབྲས་བུ་བདེ་བར་འབྱུར་མི་འབྱུར་གཏོལ་མེད་
ཅིང་། བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ངེས་པ་མེད་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་གང་གི་ལས་ཉིད་
གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་དུ་ངེས་པར་བདེ་བར་འབྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་མི་
བྱེད་པ་རི་ལྟར་བདེ་འདི་ལྟ་བུའི་བདེ་བ་མི་འབྱུང་ངོ་། །སྤྱི་བྱའི་སོར་ཆགས་པའི་སྤྱང་
ཅི་ལྟེས་སྤངས་པས་རོ་ཅུང་ཟད་སྤྱོད་ཡང་ལྟེ་ཆད་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུའི་
གཟུགས་སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་བར་རི་ཅོམ་སྤྱད་ཀྱང་མི་
ངོམས་ན། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་སྤྲིན་ལྟ་དང་མིའི་མཛོན་མཐོ་བྱེད་པར་
ཅན་ཐོབ་པས་བདེ་ལ། མཐར་ཐུག་སྤྱག་བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་

བྱེད་པའི་རྒྱ་སྤྱོན་སོགས་བསོད་ནམས་གྲིས་ལྟ་ཅི་སྟེ་ངོམས་ངོམས་པ་མེད་པ་
གོམས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། ལས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་པར་རིགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ན་
སེམས་པའི་ལས་བརྩམས་པ་དེས་ཆར་བྱིན་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཉི་མ་བྱེད་དུས་སུ་ཆ་
བ་དང་སྒོམ་པས་གདུངས་པའི་སྒྲང་ཆེན་མཆོ་དང་སྤང་ན་སྒོ་བཞིན་དུ་མཆོར་འཇུག་
པ་ལྟར་སེམས་པའི་ལས་དེ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་དོར་བའི་སྟོབས་ལ་གཉིས། དེ་ལིག་དོར་བ་དང་གཏན་དོར་བའོ། །དང་
པོ་ནི། དགོ་བ་ལ་འབད་པས་ལུས་སེམས་དུབ་ནས་སྟོབས་ཉམས་པ་དང་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་ན་ངལ་བསོས་ཏེ་སྒྲར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་ལིག་དོར་བར་བྱ་ཞིང་ངལ་བསོས་
ནས་བརྩམ་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལེགས་པར་བེན་ན་ལས་བྱི་མ་དང་། བྱི་མ་སྟེ་
ལས་གཞན་དང་གཞན་བྱ་བར་འདོད་པས་བེན་པ་དེ་སྤང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྲིས་སྤྱོད་པ་ཉམས་སུ་སྒྲང་བ་ལྟར་བྱ་བ་ལ་
ཟུ། བག་ཡོད་ལྟར་སྒྲང་བ་དང་། བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ལྟར་སྒྲང་བ་དང་། བྲན་ཤེས་
གྲིས་ཉིས་པའི་སྒྲབས་མི་དབྱེ་བ་དང་། ཉིས་པ་སྤྱང་བ་དེ་མ་ཐག་ལྟོག་པར་བྱ་བ་དང་།
རིགས་པའི་ལས་ལ་འབད་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཐབ་མོ་བ་རྟིང་པ་མཆོན་ཆའི་
ལས་དང་དག་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟེ་བོ་དག་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གཤམ་འོར་རལ་ཁ་
ལྟགས་པའི་ཆེན་རང་མཆོན་ལས་བརྩར་ཞིང་། དག་ལ་མཆོན་འདེབས་པ་བཞིན་དུ་
རང་ཉོན་མོངས་པའི་མཆོན་ལས་བརྩར་ནས་ལྟོག་པར་བྱ་ཞིང་སྟེ་ཉོན་མོངས་པས་
མ་བཅོམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་དག་ནམས་གཉིན་པའི་མཆོན་གྲིས་འདེབས་
པར་བཏབ་ཅིང་ཅུ་བ་ནས་སྤྱང་ངོ། །

གཉེས་པ་ནི། གཡུལ་སྒྲིབ་པའི་ཆེ་གཡུལ་དུ་ལག་ནས་རལ་གྱི་སྒྲིབ་པར་གྱུར་ན་
གཞན་གྱིས་བསད་དོགས་པའི་འདིགས་པས་སྒྲིབ་དུ་ལེན་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་དགེ་
བའི་དམིགས་རྣམས་མ་བརྟེན་པའི་བྲན་པའི་མཆོན་ཤོར་ན་ཉོན་མོངས་གྱིས་བཅོམ་
ནས་དཔྱལ་བར་སྒྲུབ་ས། དཔྱལ་བའི་འདིགས་པ་བྲན་པས་བྲན་ཤེས་གྱི་གཉེན་པོ་
སྒྲིབ་དུ་སྒྲིབ་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། རི་ལྟར་དུག་ཅན་གྱི་མདའ་ལུས་ལ་ཟུག་ན་ཅ་
སྒྲིབས་གྱི་ཁྲག་ལ་བརྟེན་བཅས་ནས་དུག་གིས་ལུས་ལ་ཁྲབ་པར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་
དུ། བྲན་པ་ཉམས་པ་སོགས་གྱི་ཉོན་མོངས་པས་སྒྲགས་ནི་རྟེན་པར་གྱུར་ན་ཁོ་བ་
སོགས་གྱི་ཉེས་པས་སེམས་ལ་ཁྲབ་པར་འགྱུར་བས་ཉོན་མོངས་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་
ལྷོག་པར་བྱའོ། །རི་ལྟར་སྒྲིམ་ཞེ་ན། ཅུང་མར་གྱིས་བཀང་བའི་སྒྲིབ་བསྒྲིབ་ལ་ལམ་
འདྲེན་པ་ལ་འགྲོར་བ་ཅུག་སྟེ་རལ་གྱི་ཐོགས་པས་བྲུང་དུ་བསྐྱད་དེ་ཐིགས་པ་གཅིག་
ཅམ་བོ་ན་གསོད་པས་བསྐྱེགས་ན་གསོད་པའི་འདིགས་པས་འབད་པས་སྒྲིམ་པ་
ལྟར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བརྟུལ་ཁྲགས་ཅན་གྱིས་དེ་བཞིན་དུ་གཉེན་པོ་བྱང་ཚུབ་
གྱི་སེམས་ལ་སོགས་པ་བྲན་ཤེས་གྱིས་བཟུང་ནས་བསྒྲིམ་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ནི། ཉོན་མོངས་གྱིས་དགེ་བ་བཅོམ་ན་དཔྱལ་བར་འགྲོ་བ་དེ་བས་ན་སྒྲོ་
བྱར་དུ་^༡པར་དུ་དུག་སྒྲིབ་འོངས་ན་རི་ལྟར་རིངས་པས་ལྷང་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་
འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པར་སྒྲིབ་པའི་གཉིད་དང་སྒྲོམ་ལས་འོངས་ན་དཔྱལ་བའི་
འདིགས་པས་སྒྲིབ་དུ་དུག་ལྷོག་པར་བྱའོ། །འོ་ན་རི་ལྟར་ལྷོག་ཅེ་ན། ཉེས་པ་བྱུང་
བ་རེ་རེ་ཞིང་སྒྲིབ་ཡང་དེ་ལྟར་བྱས་པས་མི་འདོད་པ་སྣ་ཆོགས་ཐོབ་ཅིང་འདོད་པ་མ་

^༡ མ་ཟླ། ༡༩བཤུ། ཞོག་ ༡༧བཤུ། པར་ ཟླ། ༩ནན་ན། ཟླ། ༩༠བཤུ། པར་

ཐོབ་ལ། ད་དུང་དེ་ལྟར་བྱེད་དམ་ཞེས་བདག་ལ་སྒྲུབ་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་བདག་ལ་དུས་
 གྱིས་ཉེས་པ་འདི་མི་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་འབད་བར་བྱའོ། །ཞེས་ཡུན་རིང་མོ་བསམ་ཞིང་
 སྟོབས་བཞི་ཆང་བའི་བཤགས་པ་བྱའོ། །ལྷ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བ་དང་
 བྱང་བ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་བག་ཡོད་དང་ཤེས་བཞིན་ལྷུང་སྒང་བ་ལ་སོགས་པའི་
 གནས་སྐབས་འདི་དག་ལ་བླན་པ་གོམས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསམ་པའི་ཀུན་
 སྟོང་གི་རྒྱ་འདི་ཡིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྤང་བ་འཇམ། དེ་
 མ་ཐག་མ་སྤང་ཀྱང་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་རིགས་ཤིང་འཐད་པའི་
 ལས་ནི་འདོད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་སྟོན་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་བདག་ཉིད་དབང་དུ་བྱ་བ་ལ་གཉིས། ལུས་
 སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པས་དགེ་བ་ལ་ལྷང་བ་ཡང་བར་བྱ་བ་དང་། དཔེ་དོན་སྤྱར་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་ནས་ཀྱང་དགེ་བའི་ལས་བྱེད་པའི་སྟོན་རོལ་ནས་དགེ་བའི་ལས་
 ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མ་སྤྱོད་པ་ཆོན་འགྲུལ་གྱི་སྟོབས་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བག་
 ཡོད་བསྟན་ཚུལ་གྱི་གཏམ་བླན་པར་བྱས་ཏེ། བདག་ཉིད་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་ལས་ལ་
 དན་གྱི་འཆར་སྤང་དང་བྲལ་ཏེ་ལྷང་བ་ཡང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེན་ཇི་ལྟར་རྒྱུད་ནི་འགྲོ་བ་དང་འོང་བས་ཤིང་བལ་ལ་
 དབང་སྤྱར་བ་དེ་བཞིན་དུ། དགེ་བ་ལ་སྟོབས་ལུས་དག་ལ་དབང་སྤྱར་བར་བྱསྟེ་དེ་
 ལྟར་བྱས་ན་ནི་སྟོགས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་སྤྱར་དུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་
 རོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་བླན་པ་ཉིད་གཞག་ལས། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་གཞི་གཅིག་
 ནི། །ལེ་ལོ་ཡིན་ཏེ་གང་ལ་ཡོད། །གང་ལ་ལེ་ལོ་གཅིག་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀུན་

མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལེ་མོ་འགོག་པའི་བཙུན་འགྲུས་བསྐྱེད་པ་ལ་
འབད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་འགལ་རྒྱུན་སེལ་བ་དང་། མཐུན་རྒྱུན་
སྟོབས་བཞི་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་དགོས་སོ། །འགལ་རྒྱུན་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱབ་བྱས་
སུ་མཐོང་ཡང་མི་འཇུག་པ་དང་། བདག་གིས་ག་ལ་བྱས་སྟུང་དུ་ཞུས་པའོ། །

དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ་ད་དུང་མོང་ཡོད་སྟུང་པའི་ཕྱི་ལོལ་བྱེད་པ་དང་། བྱ་བ་
དན་པ་ལ་ཆགས་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པའོ། །དང་པོའི་གཉེན་པོར་ལུས་ཐོབ་པ་སྦྱར་
དུ་འཛིག་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་དན་འགྲོར་ལྟར་བ་དང་། དལ་འགྲོར་རྟེན་དཀའ་བ་
བསམས་ནས་སྤང་བར་བྱའོ། །གཉིས་པའི་གཉེན་པོར་དམ་པའི་ཆོས་འདི་ཕྱིར་
དཀའ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། རོན་མེད་པའི་ཅལ་ཅལ་སྐྱ་བ་སོགས་ཀྱི་
རྣམ་གཤེད་རྣམས་འདིར་དོན་ཆེན་པོ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱི་མར་སྤྱག་བསྐྱེད་
དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་གནས་སུ་བསམས་ནས་སྤང་བའོ། །ཞུས་པ་ལ་ཡང་གསུངས་སྟེ་ཐོབ་
བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པས་བདག་གིས་ཐོབ་མི་བྱས་སྟུང་པ་དང་།
རྒྱུ་ལག་གཏོང་བ་སོགས་བྱ་དཀའ་བ་དཔག་དུ་མེད་པ་བདག་གིས་བསྐྱབ་པར་མི་
བྱས་སྟུང་པ་དང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལེན་དགོས་པས་དེའི་ཆེ་འཁོར་
བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་བཞེད་མི་བྱས་སྟུང་དུ་ཞུས་པའོ། །དང་པོའི་གཉེན་པོར་སྤང་སངས་
རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལམ་མཐོན་པོ་ཐོབ་ཟིན་མིན་གྱི་བདག་འདྲ་བ་ཞིག་ཁོ་ན་ཇེ་
མཐོར་གཤེགས་ཏེ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ཅིང་། སྟོན་པས་ཀྱང་བདག་ལས་ཆོས་
དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་གསུངས་པས། བདག་གིས་ཀྱང་
བཙུན་པ་མ་བཏང་ན་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འཐོབ་སྟུང་དུ་བསམས་སོ། །གཉིས་པའི་གཉེན་པོར་

ལུས་ལ་སོགས་པ་གཏོང་བ་ཡང་བྱ་དགའ་བའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རིང་ལ་མི་གཏོང་
ལ་གཏོང་བའི་ཆེ་ཆོད་མ་སོགས་སྟེར་བ་དང་འདྲ་བར་མི་དགའ་སྟེར་དུ་བསམ་
སོ། །གསུམ་བའི་གཉེན་པོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་སྡིག་པ་སྤངས་པས་དེའི་འབྲས་
བྱ་ཆོར་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་མི་འབྱུང་ལ། འཁོར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད་རང་བཞིན་མེད་པ་སྤྱི་
མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་བརྟན་པས་སེམས་ལ་སྤྱད་བསྐྱེད་མེད་ཅིང་། ལུས་སེམས་བདེ་
བས་རྒྱས་ན་འཁོར་བར་བསྐྱད་ཀྱང་སྐྱོ་དོན་མེད་སྟེར་དུ་བསམས་ནས་ཞུམ་པ་སྤང་
བར་བྱའོ། །ནམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་བསྐྱབ་པ་ལྟར་ལེན་ལ། དང་པོར་འཇུག་དང་ཞུགས་
པ་མཐར་ཕྱིན་པ། །འབད་པས་བཙོན་འགྲུས་ཚོམ་ལ་རག་ལས་པས། །སྟོབས་བཞི་
ཆང་བའི་བཙོན་འགྲུས་བསྐྱེད་པར་བྱ། །བསྐྱེད་པའི་ཆོག་སྲ་གཙང་བའོ། །གཉིས་པ་
ལེའུའི་མཆན་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ནམ་བཤད་རྒྱལ་
སྐས་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། བཙོན་འགྲུས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྟེ་
ལེའུ་བདུན་བའི་འགྲེལ་བའོ། ། །

༡༦༽ བརྒྱད་པ། བསམ་གཏན་བསྟན་པའི་ལེའུའི་འགྲེལ་བ།

གསུམ་པ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཞི་གནས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་
བསམ་གཏན་ལ་སྟོབ་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཆན་
ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསམ་གཏན་བསྟོན་པར་གདམས་པ་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་སྤང་བ་དང་། ཞི་གནས་ངེ་ལྟར་སྟོན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
ཞི་གནས་བསྐྱབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤང་
བར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་བཤད་པ་དེ་ལྟར་དགོ་བ་ལ་སྟོབ་པའི་བཙོན་

འགྲུས་བསྐྱེད་ནས་ནི། ཡིད་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཞག་པར་བྱ་སྟེ་བྱིང་གོད་གྱིས་
 སེམས་ནི་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་མི་ཉོན་མོངས་པ་གཅན་གཟན་གཏུག་པ་དང་འབྲ་
 བའི་མཆེ་བའི་ཐུག་ན་གནས་ཏེ། དེས་ནི་སྦྱར་དུ་འཛོམས་པས་སོ། །རྣམ་གཡེང་ངེ་
 ལྟར་སྤང་ཞེ་ན་ལུས་དང་སེམས་ནི་འདུ་འཛི་དང་འདོད་པའི་རྣམ་རྟོག་སོགས་གྱིས་
 དབེན་པ་ཡིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་མི་འབྱུང་ངོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བས་ན་ལུས་དབེན་པའི་ཐབས་འཛིག་རྟེན་པའི་གཉེན་བཞེས་
 སོགས་དང་འགྲོགས་པའི་འདུ་འཛི་སོགས་སྤང་བར་བྱ་ཞིང་། སེམས་དབེན་པའི་
 ཐབས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སོགས་ཡོངས་སུ་དོར་བར་
 བྱའོ། །མདོ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་རྣམས་ལ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་
 གཏན་སྐྱེ་བ་ཡང་དཀོན་ན། གླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལྷ་ཅི་སྟོས་དེ་བས་ན་གླ་ན་མེད་
 པའི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་གྱི་བར་དུ་སེམས་མི་གཡེངས་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་གྱི་འདུ་འཛི་སོགས་སྤང་བ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 གི་རྣམ་རྟོག་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱ་ངོས་བཟུང་
 བ་དང་། དེ་ངེ་ལྟར་སྤང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ནང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་བྱིར་དང་། ཕྱི་རྟེན་པ་དང་བཀུར་སྟེ་
 ཆོགས་སུ་བཅད་པ་སོགས་ལ་སྤེད་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཞེན་པ་མི་སྟོངས་ཏེ། དེ་བས་
 ཞེན་པའི་རྒྱ་དེ་དག་སྤང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞེ། གཉེན་སོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། གཉེན་སོ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་
 དང་། འདུ་འཛི་འཛི་ཉེས་དམིགས་དང་། དབེན་པ་བསྟེན་པའི་པན་ཡོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་

གཉིས། ཆགས་པ་སྤང་བར་གདམས་པ་དང་། ཆགས་པ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ངོས་
བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བས་ན་སྤྱི་དང་ནང་ལ་སྟེན་པ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་སྤོངས་ལ་
སྤང་དོར་ལ་མཁས་པས་འོག་ནས་འཆད་པ་འདི་ལྟར་དབྱད་ཅིང་བསམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དགེ་བའི་དམིགས་པ་གང་ལ་ཅེ་གཅིག་པ་གོམས་པར་བྱས་པས་
བྱིང་ཞོད་དང་བལ་ཏེ། ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤྲངས་པའི་བདེ་བ་འདྲན་པའི་ཞི་གནས་
ཀྱི་ཏྲ་དང་རབ་ཏུ་ལྷན་པའི་སྤོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་
ཉོན་མོངས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རྣམ་པར་འཛོམས་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་
གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱད་པ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་སྤྲངས་འདྲན་ལུས་
པའི་ལྷག་མཐོང་བསྐྱབ་པར་བྱ་ལ་དེ་ལ་ཡང་ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཅའ་བར་བྱ་སྟེ་ཞི་
གནས་སྟོན་ཏུ་མ་བསྐྱབ་པར་ལྷག་མཐོང་སྟེ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞི་གནས་དེ་ཡང་
ནི་སྤྱི་ནང་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལུས་ཡོངས་སྟོང་སོགས་ལ་ཆགས་པ་མེད་པས་མངོན་
པར་དགའ་བས་འབྱུང་སྟེ། དེ་དག་ལ་ཆགས་པས་བྱིང་ཞོད་ཀྱི་དབང་དུ་འགྲོ་བའི་
བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བ་དང་། བྱི་རྟེན་བཀྲར་
སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆགས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་།
ཉེས་དམིགས་ཤེས་ནས་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ། འདོད་པའི་དོན་དང་མི་སྤང་བ་
དང་། འདོད་ཡོན་གྱིས་གཡེན་སྟོང་བ་དང་། ཐོབ་ཀྱང་ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་། ཐར་པ་ལ་
གོགས་བྱེད་པ་དང་། དལ་འབྱོར་ཚུད་གསོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་པའི་ཉེས་
དམིགས་ནི་རང་ཉིད་སྤྱར་དུ་འཆེ་བའི་མི་རྟག་པ་སུ་ཞིག་གཉེན་བཤེས་སོགས་མི་

རྟག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཆགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་སྟབས་པ་ལ་ཆགས་པ་དེས་ནི་རྣམ་
སྒྲིབ་ཆེ་རབས་སྟོང་ཐུག་ཏུ་ཡང་འདོད་པའི་ཡུལ་སྟབས་མཐོང་བར་ཡོད་སྟེ་གཏན་
ནས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡིད་དུ་འོང་བ་མ་མཐོང་བས་ཅིར་འགྱུར་ཞེན་དེ་མ་མཐོང་ན་ནི་
དགའ་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་ཡིད་མི་བདེ་བས་སེམས་གཤེདས་ནས་ཡིད་ཀྱང་ཉིང་རེ་
འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་པར་མི་འགྱུར་ལ་བདེ་བ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གསུམ་
པ་ནི། སྟབས་པའི་དངོས་པོ་མཐོང་ཡང་སྟེད་པས་ངོམས་པར་མི་འགྱུར་བས་སྤར་པ་
མཐོང་ཞིང་འདོད་པའི་དུས་བཞིན་དུ་སྟེད་པས་གདུང་བར་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་ནི། རྒྱ་
མཆན་དེས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆགས་པར་བྱས་ན་ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཀུན་ནས་
བསྐྱེབ་པ་སྟེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་གོགས་བྱེད་ཅིང་།
ཐག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པ་ལ་སྟེད་པས་འཁོར་བ་ལ་སྦྱོ་བའི་སེམས་ཀྱང་འཛིག་པར་
བྱེད་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མི་འགྱུར་རོ། །ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཐ་མར་ངེས་པར་འབྲལ་
བས་ཐུངན་གྱིས་གདུང་བར་འགྱུར་རོ། །ལྔ་པ་ནི། འདོད་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་སེམས་
སེམས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཆེ་འདི་དོན་མེད་པར་འདའ་བར་འགྱུར་བས་དལ་འབྱོར་
ཚུད་ཐོས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་དང་། དེ་སྟོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་ཆེན་
པོ་འཛིག་ཅིང་རན་འཕྱོར་འབྲིད་པ་དང་། བྱིས་པའི་གྲོགས་མི་བསྟེན་ཞིང་བསྟེན་པར་
དགའ་བ་དང་། དེ་ལས་ཕན་པ་མི་ཐོབ་ཅིང་གཞོད་པ་ལ་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་

དུ་འབྲལ་བས་ཏྲག་པ་མེད་པའི་མཛའ་བཤེས་ཀྱིས་མི་འགྱུར་བའི་གཡུང་བྱུང་གི་ཐར་
བ་དང་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱང་འདྲིག་ཅིང་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ་བྱིས་
བ་དང་སྐལ་བ་མཉམ་བ་སྟེ། དེ་དག་དང་སྦྱོད་བ་མཚུངས་པར་སྦྱོད་ན་ངེས་པར་ངན་
འགྲོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཏེ་འཕགས་པ་རྣམས་དང་ད་ལྟ་མི་ལུས་ཐོབ་བ་དང་སྐལ་བ་
མི་མཉམ་པར་འཁྲིད་པར་བྱེད་ན། བྱིས་བ་སོ་སོའི་སྦྱེ་བོ་བསྟེན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་
འདོད་དོན་མི་འགྲུབ་ཅིང་མི་འདོད་པ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ནི། ཤེས་རྒྱ་དམི་བརྟན་པས་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཛའ་བར་
འགྱུར་ལ་ཆིག་ངན་ཅུང་ཟད་སྤྲས་པའི་ཡུད་ཙམ་གཅིག་གིས་དབྱར་ཡང་འགྱུར་བ་
དང་། དགའ་བའི་གནས་དགེ་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཡང་ཁོ་བར་བྱེད་པས་བྱིས་བ་སོ་སོའི་སྦྱེ་
བོ་མཁྱུ་བར་དཀའ་ལ་རང་ལ་ཕན་བ་སྤྲས་ན་ཁོ་བར་བྱེད་ཅིང་དེར་མ་ཟད་བདག་
ཀྱང་ཐབས་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱིས་ཕན་པའི་རྒྱ་དགེ་བ་ལས་སྒྲོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་དག་གི་
ངག་ནི་མ་མཉམ་ན་བདག་ལ་ཁོ་བས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་བ་ནི། གཞན་ཡང་བྱིས་བ་ནི་རང་ལས་མཐོ་བ་ལ་སྤྲུག་དོག་དང་མཉམ་
བ་ལ་འགྲན་ཅིང་རང་ལས་དམའ་བ་ལ་དམིགས་ནས་ང་རྒྱལ་དང་བསྟོད་ན་དེགས་བ་
སྦྱེ་ལ་མི་སྟན་བ་བརྗོད་ན་ཁོང་ཁོ་སྦྱེ་བས་དུས་ནམ་ཞིག་བྱིས་བ་དང་འགྲོགས་བ་
ལས་ཕན་བ་ཐོབ། མི་ཐོབ་པར་མ་ཟད་གཞན་ཡང་བྱིས་བ་དང་འགྲོགས་ན་གྲོགས་
བྱིས་བ་གཞན་ལ་བདག་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོད་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་ཡུལ་མི་
སོགས་འཁོར་བར་དགའ་བའི་གཏམ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་ཅིས་ཀྱང་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་བྱིས་བ་དང་འགྲོགས་པར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བདག་དང་གྲིས་པ་གཞན་པ་ན་ཚུན་གྲིས་བསྟེན་པ་
 དེས་ནི་སྒྲིག་གོགས་སུ་འགྱུར་བས་བྱང་བར་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། གྲིས་པ་སོ་སོའི་
 སྐྱེ་བོ་དེས་ཀྱང་བདག་ལ་པན་པའི་དོན་མ་བྱས་ལ་བདག་གིས་ཀྱང་དེའི་དོན་དུ་མི་
 འགྱུར་བས་གྲིས་པ་ལས་ཐག་རིང་པའི་དགོན་པར་བྱོལ་བར་བྱའོ། །སྐབས་འགར་
 བླན་ན་དགའ་བས་མགྲུ་བར་བྱས་ཏེ་ཏ་ཅང་འདྲིས་ཆེན་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་བརྟ་
 བླན་པའི་ཐ་མལ་པ་ཙམ་ཆགས་སྤང་དང་བྲལ་བའི་སྒྲིབ་པ་ལེགས་པར་བྱའོ། །ཁྲིང་
 དུ་བསོད་སྟོམས་སོགས་གྲིས་སྒྲིབ་པ་ན་ཡང་བྱང་བས་མེ་ཏོག་གི་ཁ་དོག་སོགས་
 ལ་མ་ཆགས་པར་སྤང་ཅི་ལེན་པ་བཞིན་དུ་ལུས་གནས་པར་བྱས་ནས་ཆོས་སྒྲུབ་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཙམ་དུ་ཆོས་གོས་དང་བསོད་སྟོམས་བྲངས་ནས་ནི། སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་
 སྟོན་ཆད་མ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་འདུ་འཛིའི་འདྲིས་པ་མེད་པར་གནས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བྱི་རྟེན་བཀུར་སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། དུལ་ཅན་གྱི་
 ཉེས་པ་དང་། དུལ་གྱི་ཉེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ང་རྒྱལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་དང་།
 ཆགས་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ནི་རྟེན་པ་མང་ངོ་བདག་ལ་བཀུར་
 སྟེ་བྱས་སོ་བདག་ལ་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དགའ་ཞེས། དེ་འདྲའི་སྟེམས་ཤིང་རྒྱགས་པ་
 འཆད་པར་གྱུར་ན་ང་རྒྱལ་དང་ཆགས་པའི་ཉེས་པས་དཔྱུལ་བར་འགྲོ་བས་ཤི་བའི་
 འོག་ཏུ་འཇིགས་པ་སྐྱེའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བས་ན་པན་པའི་ལས་ལ་ནམ་པར་མྱོངས་
 པའི་ཡིད་ཁྲོད་དུལ་གང་དང་གང་ལ་ཆགས་པར་གྱུར་པ་ཇི་སྟེད་པ་དེ་དང་དེ་
 བསྟོངས་ཏེ་བསྟོམས་པ་བས་སྟོང་འགྱུར་དུ། འབྲས་བུ་སྒྲུག་བསྐྱལ་ཉིད་དུ་གྱུར་ཅིང་

སྤང་རོ། །དེ་བས་ན་སྤང་དོར་ལ་མཁས་པས་”ཉིད་”བཀྱར་ལ་ཆགས་པར་མི་བྱ་སྟེ་
ཆགས་པ་ལས་ནི་དན་འགྲོ་འཇིགས་པ་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་བྱང་བ་དང་། བསྟོད་
སྟོད་ལ་པན་གཞོད་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་པའི་ཡུལ་འདི་དག་བྱང་ཡང་ཡིད་
བརྟན་མེད་དེ་འདི་དག་གི་རང་བཞིན་གཞོན་མི་ཟ་བར་འདོད་པར་འགྱུར་བར་ཡིད་
ཆེས་བརྟན་པར་གྱིས་ཏེ་བར་ཏུ་རྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག །འདི་ལྟར་ཉིད་པ་དག་ནི་མང་
པོ་བྱང་ཞིང་གྲགས་པ་དང་སྟན་པ་བྱང་བར་གྱུར་ཀྱང་འཆི་བའི་ཆེ་ཉིད་པ་དང་
གྲགས་པའི་ཆོགས་དང་བཅས་ཏེ་གང་དུ་འདོད་པའི་གཏོལ་མེད་དོ་སྟེ་འཆི་བའི་ཆེ་
དེ་དག་ཇེས་སུ་མི་འབྲང་བའི་དོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྟོད་སྟོད་ལ་ཆགས་སྤང་མི་
རིགས་ཏེ་སྒོག་ན་བདག་ལ་སྟོད་པ་གཞན་ཡོད་ན་འགའ་ཞིག་གིས་རོར་བསྟོད་པས་
བདག་དགར་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེའི་དགའ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་
ལ་བསྟོད་པ་གཞན་ཡོད་ན་ཁ་ཅིག་གིས་སྟོད་པས་མི་དགར་བྱར་ཅི་ཞིག་ཡོད་བསྟོད་
སྟོད་གྱིས་མཐོང་མན་དུ་མི་འགྱུར་བས་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་སྤང་བར་མི་བྱའོ། །

གསུམ་པ་འདུ་འཇིའི་ཉེས་དམིགས་ལ་གཉིས། གྱིས་པ་དང་འགྲོགས་པར་
དགའ་བས་དེའི་འདུ་འཇི་ལ་ཆགས་པར་མི་བྱ་བ་དང་། དེ་ལ་ཤེས་བྱེད་དགོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་མོས་པ་སྣ་ཆོས་པ་མགྲ་བར་མི་བྱས་ཏེ་འཕྲིན་ལས་སྣ་
ཆོགས་གྱིས་དོན་མཛད་པ་ཀླུ་བས་ཀྱང་ནི་མི་མགྲ་ན་བསམ་པ་མི་ཤེས་པའི་
བདག་འདྲ་བའི་མགྲ་མི་བྱས་པ་སྟོས་ཅི་དགོས། དེ་བས་ན་འཇིག་རྟེན་པ་དང་

༡ མ་ཟླ། ༢༠༠༦ལ། ཞོག་ ༢༡༧༦ལ། ཟླ ༢༦ན་ལ། ཟླ ༢༧ན་ལ། ཟླ ༢༨ན་ལ། *ཉིད

འགྲོགས་པའི་བསམ་པ་བཏང་བར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གྲོགས་རྟེན་པ་མེད་
པ་ལ་འདི་ནི་སྟོན་བསོད་ནམས་མ་བྱས་པའོ་ཞེས་འབྲུ་ཞིང་སྟོད་ལ། རྟེན་པ་ཅན་ལ་
ལོག་འཆོ་སྒྱུ་དུ་བའོ་ཞེས་མི་སྟོན་པ་བརྗོད་དོ། །དེ་དག་གི་རང་བཞིན་འགྲོགས་
དགའ་བ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་གྲིས་པ་དེ་དག་གིས་བདག་ལ་དགའ་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བར་
འགྱུར། མི་འགྱུར་བས་འགྲོགས་པར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་གྲིས་པ་ཇི་ལྟར་ཡང་རང་དོན་ནི་གཞན་
ལས་ལྷག་པ་ཞིག་མེད་པར་དགའ་བ་མི་འགྱུར་བས་གྲིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འགའ་
ཡང་གྲོགས་དང་བཤེས་པར་བྱ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གསུངས་སོ། །ཁླ་བ་སྟོན་མའི་མདོ་ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ནི་མཛའ་བ་མེད། །ཆོས་
དང་ལྷན་པའི་ཆོག་དག་སྤྲས་ན་ཡང་། །ཡིད་མི་ཆེས་ཤིང་ཞེ་སྤང་ཁྲོ་བ་དག། མདོན་
པར་སྟོན་པ་འདི་ནི་གྲིས་པའི་ལས། །ཞེས་དང་། གྲིས་པ་དག་ནི་ཡུན་རིང་ལེགས་
བསྟེན་ཡང་། །དེ་དག་ཕྱིར་ཞིང་མི་མཛའ་འགས་འགྱུར་ཞེས། །གྲིས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་རྒྱས་ཤེས་ནས། །མཁས་པ་གྲིས་པ་དག་དང་བརྟེན་མི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་
སོ། །

བཞི་པ་དབེན་པ་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་ལ་ལྷ། གྲོགས་དང་། གནས་དང་། འཆོ་
བའི་བྱད་པར་དང་། སོ་སོར་རྟོག་པའི་བྱད་པར་དང་། མི་གཡེང་བའི་བྱད་པར་
རོ། །དང་བོ་ནི། མང་དུ་ཐོས་པ་དང་ལྷན་པའི་མཁས་པ་དག་གྲིས་པ་དང་འགྲོགས་པ་
སྤངས་ནས་ནགས་སུ་གནས་པར་བྱ་སྟེ། ནགས་ན་རི་དྲགས་དང་བྱ་རྣམས་དང་ཤིང་
རྣམས་མི་སྟོན་བརྗོད་པར་མི་བྱེད་པ་འགྲོགས་ན་བདེ་བ་དེ་དག་དང་ནམ་ཞིག་ལྷན་

ཅིག་བདག་གནས་པར་འགྱུར་སྟེ་སྟོན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གནས་བྲག་དང་སའི་ཕྱག་གམ་ལྟ་གང་སྟོང་བའམ་སྟོན་ཤིང་གི་
དུང་དུ་རི་སྒྲིབ་འདོད་པར་གནས་བཅས་ཏེ་ཁྲིམ་ལ་སོགས་པ་སྤར་སྤངས་པ་དེ་དག་
ཕྱིར་ལེན་པར་མི་འདོད་པས་ན་ནམ་ཞིག་རྒྱུ་དུ་མི་བཟླ་ཞིང་། དེ་དག་ལ་ཆགས་པ་
མེད་པར་ནམ་ཞིག་འགྱུར་ཞིག་གྱུ་སྟེ་སྟོན་པར་བྱའོ། །ས་ཕྱོགས་གཞན་གྱིས་
བདག་གིར་བརྒྱུང་བ་མེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡངས་པ་རྣམས་སྤུ་རང་དབང་དུ་
སྟོང་ཅིང་ལུས་ལོངས་སྟོང་གང་ལ་ཡང་ཆགས་པ་མེད་པར་ནམ་ཞིག་བདག་ནི་
གནས་པར་འགྱུར་སྟེ་སྟོན་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་ལས་བྱས་པའི་ལྷང་
བཟེད་དང་རིལ་བ་ལ་སོགས་ཡོད་པའི་ཆེ་ཉུང་ཟད་དང་། སྤྱི་པོ་གཞན་ཀུན་ལ་མི་
མཁོ་བའི་གོས་ལ་སོགས་པ་འཆང་ཞིང་འཕྲོག་རྒྱ་མེད་པས་ལུས་འདི་བཅན་པའི་
གནས་སུ་སྤྲོ་བར་མ་བྱས་ཀྱང་། ཆོམ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་འཛིགས་པ་མེད་པར་
གནས་པར་ནམ་ཞིག་འགྱུར་སྟེ་སྟོན་པར་བྱའོ། །སྟོང་བས་
ཀྱང་ཉམས་སུ་སྤངས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། ལུས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་།
མཛེས་བཤེས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་
ལུས་མི་རྟག་པར་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ནི་དུར་ཁྲོད་དུ་སོང་ནས་གཞན་དག་གི་ཤི་བའི་རོ་དང་
དུས་གོང་དག་དང་བདག་གི་ལུས་གཉིས་མཚུངས་པར་འཛིག་པའི་ཆོས་ཅན་དག་དུ་
ནི། རམ་ཞིག་བདག་གི་ལུས་འདི་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅན་རོ་ཞེས་མགོ་སྟོན་བྱེད་
པར་འགྱུར་སྟེ་སྟོན་པར་བྱའོ། །རྒྱལ་བའི་ལུས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་པར་

བཅས་པ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །མི་གཙང་བའི་སྒོ་བསྐྱེད་པ་ནི་
བདག་གི་ལུས་ནི་འདི་ཉིད་ཀྱང་རུལ་པར་གྱུར་པའི་གང་གི་དྲི་ཡིས་མི་གཙང་བ་ལ་
སྤེད་པའི་ཐང་དག་ཀྱང་དྲི་ར་བས་བྱུང་དུ་ཉི་བར་འགོ་འདོད་པར་མི་འགྱུར་བ་བདག་མེད་
དེ་ལྟར་བྱར་ནི་འགྱུར་བར་འོང་སྟེ་འདྲ་དུ་འོང་གི་རྒྱ་རོ་དང་མགོ་སྟོན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཛའ་བཤེས་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་
མཚན་དང་། གནས་གཅིག་ཏུ་ཞག་གཅིག་གི་འགྲོན་པོ་དང་མཚུངས་པར་བསམ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མཛའ་བཤེས་ལ་མི་འབྲལ་བའི་སྤེད་པ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། རང་གི་
ལུས་འདི་གཅིག་བྱ་བྱང་བ་ཡང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤ་རུས་དག་ཞིག་སྟེ་སོ་སོར་
འབྲེམ་པར་འགྱུར་ན། འབྲེམ་མེད་ཀྱི་ལས་སོ་སོ་བའི་དབང་གིས་འོངས་པའི་མཛའ་
བ་གཞན་དང་འབྲལ་བ་ལྟ་ཅི་ཞིག་སྒོས་སྤུར་དུ་འབྲལ་བར་བསམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཅུང་ཟད་ལྷན་ཅིག་གནས་ཀྱང་དེ་ལ་ཞེན་པ་དགོས་པ་མེད་དེ་སྐྱེ་ནའང་རང་ཉིད་
གཅིག་བྱ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་འཆི་ནའང་དེ་ཉིད་གཅིག་བྱ་འཆི་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
སྤྲིག་པ་བསགས་པའི་ནམ་སྤྱིན་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེལ་བ་གཞན་དག་
གིས་མི་ལེན་ན། དགེ་བའི་གོགས་བྱེད་པའི་མཛའ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་མན་པ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པས་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། འགྲོན་པོ་ལས་དག་ཏུ་ནི་ཞུགས་པ་ནམས་གནས་ཁང་གཅིག་ཏུ་
ཞག་གཅིག་ཅི་ལྟར་གནས་ནི་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་དབང་
གིས་སྤེད་པའི་ལས་དུ་ཞུགས་པའང་རིགས་གཅིག་པ་དང་། ཞག་གི་གཉིན་མཚམས་
སོགས་དང་སྐྱེ་གནས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་གནས་ནི་ཡོང་སུ་འཛིན་པར་ཟད་པས་

ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །

ལྷ་པ་མི་གཡང་བའི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས། མཁས་པས་དབེན་པ་བསྟེན་པར་
རིགས་པ་དང་། དབེན་པ་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིས་པའི་མཐའ་འཆི་
བ་ལས་མ་འདས་པས་ཤི་བའི་ཆོ་གཉེན་བཤེས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་པ་ལྷ་དན་གྱིས་ཀྱན་
ནས་གདུང་བཞིན་དུ་རྩི་སྲིད་སྦྱིས་བྱ་བཞི་ཡིས་ནི་བྲིམ་ནས་ཁྲི་དེ་ལས་རོ་དེ་ནི་མ་
བཏེག་པའི་གོང་རོལ་དེ་སྲིད་དུ་ནི་ནགས་སུ་སོང་ནས་དབེན་པ་བསྟེན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྷ་དན་གྱིས་གདུངས་པ་སོགས་མེད་པ་དང་། དགེ་བའི་
ཚྭ་གས་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བ་དང་། དེས་ན་བདག་ཉིད་དབེན་པ་བསྟེན་པར་
རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ནགས་ན་གནས་པ་ལ་ཕན་ཡོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ཆགས་སྣང་
སྦྱི་བའི་བཤེས་མེད་ཅིང་གཞོད་པ་བྱས་དོགས་པའི་ཁོན་པའང་མེད་པར་བྱས་ནས་
རང་གི་ལུས་འདི་གཅིག་ཕྱ་དབེན་པར་གནས་ཏེ། གཉེན་བཤེས་རྣམས་དོར་བས་ཤི་
བའི་སྤྲ་ནས་ཀྱང་ཤི་བ་དང་འབྲ་བར་བཅིས་ནས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བས་ཤི་ནའང་
ལྷ་དན་བྱེད་པ་སུ་ཡང་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དབེན་པར་གནས་ན་གཉེན་དང་དགྲ་
ལ་སོགས་པ་དུང་ན་འཁོད་པ་སུ་དག་ཀྱང་ལྷ་དན་དང་གཞོད་པ་བྱེད་མེད་པས་
ནགས་ན་གནས་པ་འདི་ཡིས་སངས་རྒྱས་ཇེས་བྲན་སོགས། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ལམ་བསྟོམ་པ་ལ་སུས་ཀྱང་གཡངས་པར་འཇུག་བ་མེད་པས་མཁས་
པས་འདྲུ་འཛི་སྤངས་ནས་ནགས་སུ་གནས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་བས་ན་ཤིན་
ཏུ་མདངས་དགའ་བ་སྟེ་ལུས་སེམས་ལ་བདེ་བ་འཕེལ་བའི་ནགས་ཚལ་དུ་གནས་
པས་འཆོ་བ་རྟེན་སྤྱོད་བས་ཆེགས་ཚུང་ཞིང་། ནད་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པ་མེད་པས་

བདེ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་གཡེང་བ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་པར་བདག་ཉིད་གཅིག་ཕྱ་
གནས་པར་བྱ་སྟེ། གཞོད་པ་རྩུང་ཞིང་དགེ་བ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྣམ་ཏོག་སྤང་བ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་
པ་དང་། དཔེན་པ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འདོད་པ་ལ་སྦྱང་བའི་
འབྲས་བྱ་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པར་བསམ་པ་དང་། ལུས་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོ་
གཙང་བར་བསམ་པ་དང་། མི་འདོད་པ་དུ་མ་བསྐྱེད་པར་བསམ་པ་ལོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དགེ་བ་ལ་བརྩོན་པར་གདམས་པ་དང་། འདོད་པའི་ཉེས་
དམིགས་བསམ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་པ་དང་གཞོད་སེམས་ལ་སོགས་པའི་
བསམ་པ་གཞན་ནི་ཀུན་བཏང་སྟེ་བྱང་རྩལ་གྱི་སེམས་གཉིས་སྒོམ་པའི་བདག་ལ་
སེམས་པ་གཅིག་ཕྱ་ཡིས་དགེ་བ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་
སྤངས་ཏེ་དུལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་དེ་འབད་པར་བྱའོ། །ཁྱིམ་བདག་
བླ་མ་ལྟལ་ཅན་གྱིས་ཁྱས་པའི་མདོ་ལས། ཁྱིམ་བདག་གཞན་ཡང་བྱང་རྩལ་སེམས་
དཔའ་རབ་ཏུ་བྱང་བ་དགོན་པ་ལ་གནས་པས་འདི་ལྟར་བདག་ཅིའི་ཕྱིར་དགོན་པ་ལ་
གནས། དགོན་པ་ལ་གནས་པ་འབའ་ཞིག་ནི་དགེ་སྦྱོང་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། གང་
གི་ཕྱིར་བདག་དགོན་པ་ལ་གནས་པས་འདི་ལྟ་སྟེ་དགེ་སྦྱོང་གི་དོན་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་བྱའོ་སྟུང་དུ་བཞག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་ལ་སྦྱེད་པས་འཛིག་རྟེན་འདི་དང་པ་རོལ་ཏུ་འང་འདོད་པ་
རྣམས་ནི་ཕྱང་ཁྲོལ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། འདིར་ནི་བསད་པ་དང་བཅིང་པ་དང་

གཙོད་པ་དང་འདིག་རྟེན་པ་རོལ་ཏུ་ནི་དཔྱལ་བ་སོགས་བསྐྱབ་སྟེ། བུ་མོ་ཁྱ་མཆོག་གིས་ཁྱུས་པ་ལས། འདོད་པའི་རྒྱས་ནི་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བར་ལྟུང་། །འདོད་ཆགས་གིས་ནི་ཡི་དྲགས་དུད་འགྲོར་འགྲུབ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དུར་ཁྲོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟས་ཏེ་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་དང་། གསོན་པའི་ཆོས་ལ་སྦྱར་ཏེ་བསམ་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བྱུག །རོ་སྤང་བར་བྱ་བའི་འབྲས་བྱ་མེད་པ་དང་། མཐར་དུར་ཁྲོད་དུ་བོར་བ་ལས་མ་འདས་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་ལུས་སེར་སྤྲས་བསྐྱང་བ་མི་རིགས་པ་དང་། རྒྱན་གདགས་པར་མི་རིགས་པ་དང་། འིན་ཏུ་འདིགས་པར་རིགས་པ་དང་། གོས་གྱིས་གཡོགས་པ་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཐོ་ཉ་དང་ཐོ་ཉ་མོ་ལ་བྲིས་ཐོབ་པ་གང་གི་ཕྱིར་ཏུ་བདག་ཆེ་གོ་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་གྱིས་ཞེས་ལན་དུ་མར་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་། ཕྱིག་པ་རྣམས་སམ་གཏམ་ངན་གྱི་གྲགས་མིན་ལའང་བྱད་མེད་གང་གི་དོན་དུ་མ་འདྲེམས་པར་བྱད་དུ་བསད་དེ་གཞོད་པ་ལ་སོགས་པའི་འདིགས་པ་ལ་ཡང་བདག་ཁྱེད་ཀྱིས་འཛིན་ཏེ་ཆེད་དུ་རྩས་ཀྱང་ཟད་པར་བྱས་པར་གྱུར་ཏེ། བྱད་མེད་ཀྱི་ལུས་གང་ལ་ཡོངས་སུ་འཕྱུད་པས་ན་མཆོག་ཏུ་དགའ་ཞིང་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་ལུས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིང་རུས་ཉིད་ཡིན་གྱི་གཞན་མིན་ན་དང་ཐོ་ནས་རང་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་ནི་བདག་ཏུ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ཡང་མིན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་རབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་ཡོངས་སུ་ཞེན་ནས་ཅིའི་ཕྱིར་བྱ་ངན་ལས་འདས་པར་མི་འགྲོ། །འདོད་པ་སྤངས་ནས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱད་མེད་གང་ཞིག་དང་ཐོ་གསར་བའི་ཆེ་འབད་དེ་གཞོད་པ་

བཏེག་ནས་བྲངས་ཀྱང་རྩོམ་ཆ་བས་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་བྱེད་ལ། དུར་ཁྲོད་དུ་སོང་བ་ལས་
སྒྲིན་ནི་གཞན་གྱིས་མཐོང་ངམ་མ་མཐོང་ཡང་གོས་གྱིས་གདོང་ནི་གཡོགས་པར་
གྱུར་པ་ལ་ཁྲོད་ཉོན་མོངས་ཤིང་ཆགས་པའི་གདོང་དེ་ནི་ད་ལྟ་མཛོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་
བཞིན་དུ། ཤི་བའི་ཆེ་དུར་ཁྲོད་དུ་བྱ་ཆོད་གྱིས་གོས་བསལ་ཏེ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་
བྱས་པ་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་ཅིའི་ཕྱིར་འབྲོས་ཤིང་འབྲེར་བར་བྱེད་དེའི་ཆེ་ཡང་
ཆགས་པར་རིགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཁྲོད་ཀྱི་བྱང་མེད་ལ་སྐྱེས་པ་གཞན་རྣམས་
མིག་གིས་བརྟ་ན་ཡང་མིག་སེར་གྱིས་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་བསྐྱང་བར་གྱུར་པ་དེའི་
ལུས་དེ་ནི་རི་སྒྲིབ་དུ་བྱ་ཆོད་ལ་སོགས་པ་དེས་ཟན་དེའི་ཆེ་སེར་སྣ་ཅན་ཁྲོད་ཅིས་
མི་བསྐྱང་ཆགས་ནས་བསྐྱང་བར་རིགས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། གཞན་ཡང་དུར་ཁྲོད་དུ་ཤིའི་བྱང་ལོ་འདི་མཐོང་ནས་བྱ་ཆོད་དང་ལ་
ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་ཟ་བར་བྱེད་ན་བྱ་ཆོད་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱིས་ཟས་ལ་མེ་
ཏོག་གི་སྤེང་བ་དང་ཅ་རྒྱན་དང་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་མཆོད་པར་ཅིའི་
ཕྱིར་བྱེད། གསོན་པའི་ཆེ་ཡང་རྒྱན་གདགས་པར་མི་རིགས་སོ། །ལྷ་པ་ནི། དུར་ཁྲོད་
དུ་གནས་པའི་ཆེ་རུས་གོང་ཉིད་དུ་མཐོང་ནས་ནི་མི་འགྲུལ་ཡང་ནི་ཁྲོད་སྐྱག་པས་
འབྲོས་ན། ད་ལྟ་གསོན་པའི་ཆེ་རོ་ལངས་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་སེམས་པའི་ཀྱན་སྒྲོང་
འགའ་ཡིས་ཀྱང་བསྐྱོད་པར་གྱུར་ན་སྟེ། དེ་ལྟར་བསམས་ནས་ཅིས་མི་འཛིགས་རྩ་
ལངས་བཞིན་དུ་འཛིགས་པར་རིགས་ཀྱི་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །

དུག་པ་ནི། ལུས་གང་ལ་གོས་གཡོགས་ཀྱང་འདི་ལ་ཆགས་པ་ཁྲོད་དུར་ཁྲོད་དུ་
སོར་བའི་ཆེ་དེ་མ་གཡོགས་ན་ཅིས་མི་འདོད་དེ་ལ་ཡང་འདོད་པར་བྱ་དགོས་

སོ། །དུར་ཁྱོད་དུ་ཐོར་བ་དེ་ལ་དགོས་པ་མེད་ན་ནི་གོས་གཡོགས་པ་ལ་ཁྱོད་ཅིའི་
ཕྱིར་འབྱུང་མི་གཙང་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མི་གཙང་བར་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པས་ཆགས་པར་མི་
རིགས་པ་དང་། ཉགས་ལས་ངེས་པས་ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་དང་། དེས་ན་གཙང་
བར་ཞེན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ། དེག་བྱ་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་དང་།
གཙང་བར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། ལུས་སེམས་སོ་སོར་ཆགས་པའི་གནས་མ་ཡིན་
པ་དང་། ཉེས་པ་དེ་དག་རང་ལ་སྦྱར་ནས་བསམ་པ་དང་། དབྱིབས་ཆགས་པའི་
གནས་མ་ཡིན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བྱད་མེད་ཀྱི་ཁ་ཚུ་ལ་དགའོ་ཞེན་གཉིས་ཀའི་རྒྱ་ཟས་ནི་གཅིག་བྱ་
ཉིད་ལས་ནི་འབྲས་བྱ་བ་ཤང་གཅི་དང་ཁ་ཚུ་གཉིས་འབྱུང་བར་འབྱུར་ན་དེ་ལས་
བ་ཤང་པ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་། ཁ་ཚུ་ལ་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་དགའ་རྒྱ་མི་གཙང་བ་ལས་བྱུང་
བ་དང་འབྲས་བྱ་མི་གཙང་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤིང་བལ་རེག་ན་འཇམ་པ་
ཡི་ལྷས་ལ་ཡང་བྱད་མེད་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟར་དགའ་བར་མི་བྱེད་པར་བྱད་མེད་ཀྱི་ལུས་
ལ་འཇག་བཞིན་དུ་རྒྱུ་བ་ལ་འཇག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ལྡན་མི་གཙང་བ་ལ་
གཙང་བར་མོངས་ནས་ཆགས་པར་བྱེད་དོ། །འདོད་ལྡན་གྱི་སྦྱེ་བོ་རན་པ་མོངས་པ་
རྣམས་ཤིང་བལ་ལ་“རེག”བྱ་བར་མི་རུས་སོ་ཞེས་ཤིང་བལ་དེ་ལ་ཁོ་བ་དག་ཏུ་
བྱེད་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་རེག་བྱ་ལ་ཆགས་པར་མི་
རིགས་སོ། །

༡ ས་གྲི། ༤༥ནན། དེག་ ཞོལ། ༤༦ནན། སྒྲ། ༡༠༠ནན། ཟླ། ༤༤ནན། དེག་ * རེད་ན་འཇམ་པ་ལ་འདི་
ལ་ཉལ་“ཐོམ་གྲི། ༤༥ནན། བ ཞོལ། ༤༦ནན། སྒྲ། ༡༠༠ནན། ཟླ། ༤༤ནན། ཐོ * ཐོ

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མི་གཙང་བ་ལ་ཆགས་པ་མེད་དོ་ཞེན་རྩས་པའི་གཟེབ་
རྩས་པའི་བྲ་བས་སྒྲེལ་བ་ལ་ཤའི་འདམ་གྱིས་ཞལ་ཞལ་བྱས་པ་གཞན་བྱད་མེད་ལ་
ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་པར་དུ་འབྱུང། དེ་མི་རིགས་སོ། །གཞན་ཡང་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱི་ལུས་མི་
གཙང་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱོད་རྟག་ཏུ་འོངས་སྒྲིབ་ཅིང་མི་གཙང་བའི་རྩལ་
པ་གཞན་དག་ལ་འང་མི་གཙང་བ་ལ་སྤེད་ཅིང་བརྟམ་པས། རང་གི་ལུས་ཀྱིས་
མཆིམ་པར་བྱད་མེད་ཀྱི་ལུས་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་འདོད་པར་བྱེད་བྱེད་མི་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདག་ནི་ཤིང་བལ་གྱི་རེག་བྱ་ལ་མི་དགའི་གཞན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཤ་
འདི་ལ་དགའ་ཞེས་རེག་པ་དང་བལྟ་བར་འདོད་ན་གོ་འདོད་ན་ནི་སེམས་མེད་པའི་
རང་བཞིན་གྱི་ཤི་བའི་ཤ་ནི་ཁྱོད་གོ་ཅིས་མི་འདོད་འདོད་པར་བྱ་དགོས་ན་དེ་ལྟར་མི་
བྱེད་པས་ལུས་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །གཞན་གྱི་སེམས་ལ་ཆགས་སོ་ཞེན་
ཁྱོད་འདོད་པའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་རེག་པ་དང་བལྟ་བར་མི་རྩས་ལ། གང་ཞིག་
རེག་པ་དེ་ཤེས་པ་མིན་པས་དོན་མེད་པའི་ལུས་ལ་འབྱུང་ཅིང་ཆགས་པ་དེས་ཅི་
ཞིག་བྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་པན་པས་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། གཞན་ཡང་མི་གཙང་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་བོ་གཞན་གྱི་
ལུས་མི་རྟོགས་པ་ངོ་མཚར་མི་ཆེ་ཡི། དུས་རྒྱུན་དུ་མི་གཙང་བ་འཛག་པ་རང་ཉིད་
མི་གཙང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བ་ངོ་མཚར་ཆེ་ཞེས་པ་བསྟོང་ཆོག་
སྟེ། མི་གཙང་བར་ཤེས་ནས་ཆགས་པ་དགག་པར་བྱའོ། །ལྟ་བུ་ནི། སྤྱིན་དང་བྲལ་
བའི་ཉི་མེར་གྱིས་བྱེ་བའི་པར་གཞོན་བྱ་ལ་དེ་དག་ཆང་ན་དེ་སྤངས་ནས་ནི་མི་གཙང་
བ་ལ་ཞེན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ནི་མི་གཙང་བའི་གཟེབ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དགའ། དགའ་བར་

མི་རིགས་པས་དབྱིབས་ལ་ཡང་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། མི་གཙང་བའི་འབྲུང་ཁུངས་ཡིན་པས་མི་གཙང་བར་བསམ་
པ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་མི་གཙང་བར་བསམ་པ་དང་། ལུས་མི་གཙང་བ་
དཔེས་བསྟན་པ་དང་། རང་གི་ལུས་མི་གཙང་བར་བསམ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་
ཡང་ས་ཕྱོགས་མི་གཙང་བ་དན་སྐྱུགས་སོགས་དག་གིས་གོས་པ་ལ་གལ་ཏེ་རེག་
པར་མི་འདོད་ན་ལུས་གང་ལས་མི་གཙང་བ་དེ་ནི་བྱུང་བ་ཡི་ལུས་ལ་རྗེ་ལྟར་ཁྱོད་
རེག་པར་འདོད་འདོད་པར་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མི་གཙང་བ་ལ་
ཆགས་པ་མེད་ན་མི་གཙང་བའི་ཁྱིམ་མའི་མངལ་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་ཅིང་། མངལ་
དེའི་ས་པོན་པ་མའི་ཁུ་ཁྱག་དེས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་གཞན་ཁྱོད་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་བར་དུ་
འབྱུང་ཅིང་ཆགས་པར་བྱེད་མི་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཁྱོད་མི་གཙང་བ་ལས་བྱུང་བའི་མི་གཙང་བའི་སྲིན་
བུ་ཚུང་དུ་འདྲེན་འདོད་པར་མི་བྱེད་ལ། མི་གཙང་བ་མང་པོའི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་
མི་གཙང་བའི་རྣམས་སུ་ཅུ་ཅུ་དུག་གི་རང་བཞིན་ལས་སྐྱེས་པའང་རྗེ་ལྟར་འདོད་
པར་བྱེད། ཁྱོད་ནི་རང་གི་མི་གཙང་བ་ལ་སྤོང་པར་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད་གྱི་མི་གཙང་
བའི་ཀླུ་པ་མི་གཙང་བ་ལ་བརྟམ་པས་མི་གཙང་བའི་ཕྱང་པོ་གཞན་ཡང་འདོད་པར་
བྱེད་པ་འདི་ནི་མི་རིགས་སོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། ལུས་མི་གཙང་བར་བསམ་པ་དང་། དེ་ལ་ཆགས་ན་དུར་
ཁྱོད་གྱི་ལུས་ལ་འདང་ཆགས་པར་རིགས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ག་བྱར་ལ་སོགས་པ་སྟན་

༡ མ་ཕྱི། ༤༥བཅུ། གཙང་ ཞོལ། ༤༦བཅུ། སྐྱུ། ༡༠༡བཅུ། ༡༠༠བཅུ། གཙང་ *གཙང་

ཡིད་འོང་དང་འབྲས་ཆན་དག་གམ་སྒོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོད་མཁའ་རུང་། ཁར་བཅུག་
སྟེ་ཕྱིར་བྱུང་ནས་བོར་བ་ཡིས་ས་ཡང་མི་གཙང་བས་བཙོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་
བས་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ད་ལྟར་གྱི་ལུས་མི་གཙང་བ་
འདི་འབྲ་བ་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་གྱུར་ཀྱང་གཙང་ངམ་སྤྲུལ་དུ། ཐེ་ཆོམ་ཟ་ན་དུར་ཁོད་དག་
དུ་བོར་བའི་ལུས་མི་གཙང་བ་གཞན་ཡང་བཟླ་བར་གྱིས་དང་། ལུས་གང་ལས་
བགས་པའི་ཁ་བྱེ་ན་འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་བར་འགྱུར་བར་ཤེས་ཀྱང་ངེ་ལྟར་རང་
དང་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལུས་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱིར་ཞིང་ཡང་དང་ཡང་དུ་དགའ་བ་སྟེ་བར་འགྱུར་
བ་མི་རིགས་པས། དུར་ཁོད་ཀྱི་རོ་དང་མཚུངས་པར་བསམས་ནས་ཆགས་པ་སྤང་
བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བཙོས་མའི་རྒྱན་གྱིས་ལུས་གཙང་བར་མི་རྩལ་བ་དང་།
ལུས་འཛིག་པའི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་པ་དང་། ཡིད་འབྱུང་བའི་གནས་སུ་
བསམ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུས་མི་གཙང་བ་ཚ་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་ངེས་གཙང་བར་
བྱེད་མི་རྩལ་བ་དང་། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ངེས་གཞན་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱ་མཆན་དུ་མི་རུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་མི་གཙང་བར་གྱུར་ཀྱང་ཚ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་ངེས་ཞིམ་པོ་
བསྐྱུས་པས་འདོད་པར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ལུས་ལ་བསྐྱུས་པའི་ངེས་དེ་ཡང་ག་ལུང་དང་
ཚ་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་ཡིན་ལ། གཞན་ལུས་ཀྱི་མ་ཡིན་ན་འབྲེལ་མེད་གཞན་ཀྱི་ངེས་
ལུས་གཞན་དག་ལ་རྒྱ་མཆན་ཅིའི་ཕྱིར་ན་ཆགས་པར་བྱེད། གལ་ཏེ་ལུས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ངེས་བས་འདི་ལ་མ་ཆགས་ན་ལེགས་པ་མིན་ནས་ལུས་ལ་ཆགས་པས་སྤྲུག་
བསྐྱུས་དུ་མའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འཛིག་ཆེན་དོན་མེད་པ་ལ་མེད་

བ་དག་ལུས་ལ་ཆགས་པ་ཆེད་དུ་རྩིས་ལྟོས་ལ་ཅ་ཅུན་ལ་སོགས་པའི་དྲི་ཞིམ་པོ་
སྐྱད་པར་བྱེད། འོན་ཏེ་དྲི་ཞིམ་པོ་དེ་ཅ་ཅུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ན་ལུས་ལ་འདྲིར་ནི་དྲིའི་
ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་བྱུང་། ཅི་ཡང་མེད་པས་གཞན་གྱི་དྲི་ཡིས་གཞན་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་
ན་ཆགས་པར་བྱེད་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱ་དང་སེན་མོ་སོགས་ཀྱི་དོར་བྱས་པས་མཛེས་ཤིང་
འདོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེན། སྐྱ་སེན་རིང་བ་དང་སོ་སྐྱ་ཞིང་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་
འདས་ཀྱི་དྲིས་བསྐྱོས་པས་ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གཅེར་བྱ་འཛིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ན།
རང་གསོད་པར་བྱེད་པ་རང་ལ་གཞོད་པའི་མཆོན་བཞིན་དུ་དེ་འབད་པས་ཅིའི་ཕྱིར་
ཀྱི་དོར་བྱེད་མི་རིགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་སྐྱེ་བོ་རྣམས་བདག་ལ་ཕྱོངས་པའི་
འབད་བ་ཡིས་ཉོན་མོངས་པས་རྒྱུད་འབྲུལ་པའི་སྒྲིམ་པས་ས་འདི་ཀུན་ཏུ་འབྲུགས་
པ་སྟེ། གང་ཞིང་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དུར་ཁྲོད་དུ་རུས་གོང་འབའ་ཞིག་མཐོང་ནས་ནི་
ལུས་ལ་དུར་ཁྲོད་དུ་ནི་ཡིད་འབྱུང་ན་ཀུན་སྒྲོང་གི་དབང་གིས་འགྲུལ་ཞིང་གཡོ་བའི་
རུས་གོང་གིས་ཁྱབ་པའི་གྲོང་གི་དུར་ཁྲོད་ལ་དགའ་འཕམ་དགའ་བར་མི་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་མི་འདོད་པ་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་བསམས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱན་པ་དང་།
བཞུད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་མི་གཙང་བར་གྱུར་པ་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལུས་དེ་འདྲོར་
ལ་སོགས་པའི་རིན་མེད་པར་ནི་མི་རྟེན་དོ། །དེ་དང་རང་གི་ལུས་ལ་སོགས་པའི་དོན་
དུ་ཞོར་བསྐྱབས་པས་ཆེ་འདྲིར་ངལ་དུ་བ་ཀྱིས་ཤ་ཐང་བ་དང་། ཆེ་ཕྱི་མར་དཔྱལ་བ་
ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པའི་དོན་མི་ཐོབ་པ་དང་། མི་འདོད་པ་དུ་མའི་སྒྲོན་

དང་འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། འདོད་པ་བསྟེན་པའི་སྐབས་མེད་པ་དང་། དལ་བའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱིས་འདོད་པ་བསྟེན་མི་རུས་པ་དང་། དུལ་གྱིས་བསྐྲུལ་བས་འདོད་པའི་དོན་དང་ཐང་དཀའ་བ་དང་། གཞན་གྱི་དབང་དུ་སྤྱར་བས་མི་འདོད་པ་དུ་མ་ཐོབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གྱིས་པ་གཞོན་རུའི་དུས་སུ་བྱུང་མེད་ཆེད་པའི་དོན་དུ་ནོར་སྤེལ་མི་རུས་པས་དར་ལ་བབ་པ་ན་དེ་མི་ཆེད་པས་ལོངས་སྤྱོད་འདིས་ཅི་བདེ། དར་ལ་བབ་པའི་ཆེ་ནོར་གསོག་པ་ཡིས་ཆེ་གཏུགས་པར་སྤྱར་ན་ལུས་རྒྱས་ནས་འདོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་བསྟེན་པར་མི་རུས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་ལྡན་བྲན་ལ་སོགས་པ་དན་པ་ཁ་ཅིག་ནི་ཉིན་རང་ལས་གྱིས་ལུས་ཡོངས་སུ་དུབ་སྟེ་མཆན་མོ་བྲིམ་དུ་ལོངས་ནས་ཆད་པའི་ལུས་རོ་དང་འབྲ་བར་ཉལ་བར་བྱེད་པས། འདོད་པ་མི་བྲན་ཅིང་བསྟེན་མི་རུས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག་གེས་སུ་བཞོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རང་གི་ལུལ་ལས་རིང་དུ་སོང་བའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ཅན་དག་བྱུང་མེད་དང་ཐང་དཀའ་བར་འདོད་བཞིན་དུ་བྱུང་མེད་རྒྱུས་ལྟན་རིང་པོ་འབྲུད་འཁོར་ལོས་ཀྱང་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ན། འདོད་པ་བསྟེན་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། བཞི་པ་ནི། བདག་ལ་པན་པར་འདོད་པ་རྒྱུས་དེའི་ཐབས་ལ་མོངས་པས་ཆེད་པ་སོགས་གང་གི་དོན་ཉིད་དུ་རང་གི་ལུས་བཙོངས་པ་ཡང་སྤྱ་རྩན་དེ་མ་ཐོབ་པར་རང་ལ་པན་པའི་དོན་མེད་པའི་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་གིས་རང་དབང་མེད་པར་བདས་ནས། འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་སྤྲུག་བསྐྲུལ་སྤོང་ཞིང་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལྟ། རང་དབང་མེད་ཅིང་སྤྱར་དུ་སྟོག་འདོར་བ་དང་། གཞན་གྱི་

དབང་དུ་གྱུར་ཅིང་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཆོག་པ་དང་རྒྱན་དུ་འབྲེལ་བ་དང་། ཐར་བ་ལ་
གོག་པ་བྱེད་ཅིང་དལ་འབྱོར་ཚུད་གསོན་བ་དང་། ཉེས་དམིགས་བས་མས་ནས་ཐར་
བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་བསྐྱེད་བ་དང་། འདོད་བ་ལ་ཆགས་པ་ཉེས་དམིགས་ཀྱན་གྱི་
འབྱུང་ཁུངས་སུ་བསམ་བ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིས་བྱ་ལ་ལ་རང་གི་ལུས་བྲན་དུ་
བཅོངས་ཞིང་དབང་མེད་གཞན་གྱིས་བཀོལ་བར་གྱུར་ཏེ། དེར་ཚུང་མ་དག་གྱང་བྱ་
བྱུང་ན་རང་གི་བྱིས་མེད་བས་ཞིང་དུང་ངམ་དགོན་བ་གང་བབ་བབ་དུ་འབྱུང་ཞིང་
བཅོལ་བར་བྱེད་དགོས་བ་དང་། འདོད་བས་བསྐྱེད་པའི་སྒོན་བ་དག་སྒོག་ཡུན་རིང་
དུ་འཆོ་འདོད་བས་རྟེན་བས་འཆོ་བར་བྱའོ་ཞེས་རྟེན་པའི་ཆེད་དུ། སྒོག་སྒྲོར་དོགས་
བཞིན་དུ་གཡུལ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །རང་ལ་ཁེ་བཅོལ་བའི་ཕྱིར་བྲན་དུ་འབྱོ་བར་
བྱེད་བས་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཆོག་པ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །

གཉེས་བ་ནི། འདོད་པའི་ཆེད་དུ་འདོད་ལྡན་ལ་ལ་ལུས་བཅད་བ་དང་། ཁ་ཅིག་
ཀྱལ་པོའི་ཆད་བས་བསལ་ཞིང་གི་ཅེ་ལ་བཅུགས་བ་དང་། ཁ་ཅིག་མདུད་ཐུང་དང་
རལ་གྱི་ལ་སོགས་བ་དག་གིས་བསྐྱེད་ཅིང་ཁ་ཅིག་ནན་གྱིས་མེར་བསྐྱེད་བ་དག་
གྱང་སྤང་དོ། །ཁོར་བསག་བ་དང་བསྐྱུང་བ་དང་ཐ་མར་བཞག་པའི་གདུང་བ་ཡིས་
ཁོར་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཐུང་ཁྲོལ་མཐའ་ཡས་པའི་རྩ་བར་ཞེས་བར་བྱའོ། །གསུམ་
བ་ནི། ཁོར་ལ་ཆགས་བས་ཡུལ་སྤྱོད་ཆོག་པ་ལ་ཡིད་གཡེངས་བར་གྱུར་བ་ནམས་
ལས་གྱི་དབང་གིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁོར་བར་སྦྱེ་བས། མེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་
ལས་ཁྲོལ་ནས་ཐར་བ་ཐོབ་པའི་སྐབས་མེད་དོ། །ཆེ་འདི་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་འདོད་བ་ལ་
མེད་པའི་འདོད་ལྡན་ནམས་ལ་སྤར་བཤད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དེ་ལ་སོགས་བ་ཉེས་

དམིགས་ཆེ་བ་ལ། བདེ་བའི་མཛོག་ཆུང་སྟེ་དཔེར་ན་ཤིང་ཏྲ་འབྲེན་པའི་ཕྱགས་དག་གིས་འཕྲོ་བཞིན་དུ་རྩ་ནི་ཁམ་འགའ་ཐོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཆེ་འདི་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་བདེ་བ་བསྐྱབ་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་སེལ་བ་མི་ལས་དུད་འཕྲོ་སྟོབས་ཆེ་བ་ཡང་ཡོད་པས་ཕྱགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ནའང་མི་དགོན་པའི་ཆེ་འདིའི་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་མཛོག་ཆུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་དོན་དུ། དལ་འབྱོར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པས་རྟེན་ན་དོན་ཆེ་ཞིང་རྟེན་དཀའ་བ་འདི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ལ་སྟེད་པའི་ལས་ཀྱིས་མནར་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་ཞིང་ཆུད་གསོན་བས། ཉེས་དམིགས་དེ་དག་བསམས་ཏེ། དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ལ་སྦྱང་ལོ་ལེན་པ་ལ་འབད་པར་བྱཏོ། །

བཞི་བ་ནི། རྒྱལ་སྤྱིད་ཀྱི་བདེ་བ་ལྟ་བུའི་འདོད་པ་ཡང་དེས་པར་འཛིག་པར་འབྱུང་ཞིང་དེ་ལ་ཆགས་པས་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པར་ལྷུང་བར་བྱེད་བས། དོན་ཆེན་པོ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འདོད་པ་ལ་བཀོལ་བས་དུབ་པའི་“ཆོགས་”ཆེན་པོ་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་བྱེ་བའི་ཆ་ཙམ་གྱི་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་ཉིད་བདེ་ལྷག་ཏུ་འབྱུབ་ན། ངན་པ་ལ་ཆགས་པ་རྣམས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་དོ། །འདོད་ལྷན་འདོད་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཕྱིར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་དེ་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་ལས་སྤྱག་བསྐྱལ་ཆེར་ལ་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་མེད་དོ། །

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་དང་། དཔེན་པ་ལ་དགའ་བ་བསྐྱོམ་པཏོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་དོན་དུ་སྤྲིག་པ་སྤྱད་པས་འབྲས་བུ་དཔྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་བསམ་པར་བྱས་ན་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་མཆོན་

༡ མ་ཕྱི། ༤༤ན་ལ། ཆོགས་ ཞོལ། ༤༤ན་ལ། སྤྱ། ༡༠༧ན་ལ། ལྷ། ༡༠༣བ་ལ། ཆོགས་ * ཆོགས་

དང་ནི། དུག་དང་མེ་དང་གཡང་ས་དང་དབྱ་རྒྱུ་མཉམ་གྱིས་ཀྱང་འདོད་པའི་གཞོན་བྱེད་
ཀྱི་དཔེར་མི་ཐོད་པས། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་དབེན་པ་ལ་དགའ་བ་བསྟོམ་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་སྟོབས་བྱས་ཏེ་དབེན་པ་ལ་ནི་
དགའ་བ་བསྐྱེད་དེ་དབེན་པར་བསམ་གཏན་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ།
གནས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་རྒྱུ་ཆོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། རང་དབང་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་། ཆོག་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། དང་པོ་ནི། དབེན་པའི་གནས་རིམ་ལྟར་གནས་
པར་བྱ་ཞེ་ན། འཁོར་ལོ་སྐྱར་བའི་ཀླུ་ལ་པོ་འགྲན་ཆེ་དང་བྲལ་ཞིང་འདོད་པའི་ཡོན་
ཏན་ལ་བདེ་བར་ལོངས་སྟོང་བ་ལྟར། ཕྱིའི་ཅོད་པ་དང་གཞན་ཀྱི་ཆགས་སྤང་གི་རྒྱུ་
ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་གཡེང་ཞི་བའི་ནགས་ཀྱི་ནང་དག་ཏུ།
སྟོན་ལེགས་པར་སྤྱད་པའི་སྐྱེ་བོ་སྐལ་ལྷན་དག་ཆེ་འདོད་བསེལ་བ་ཙུན་གྱིས་བྱུགས་
ནས་བསེལ་བའི་གནས་ལྟར། ཤིན་ཏུ་ཡངས་པའི་རྩོལ་བ་ཁང་བཟང་དང་འབྲ་བ་
ཉམས་དགའ་བར་ཡིད་དང་མི་མ་སྐྱུན་པའི་སྤྲ་མེད་ཅིང་། འཇམ་ཞིང་ཞི་བའི་ནགས་
ཀྱི་རྒྱང་གཡོབ་པ་ཡིས་མཛེས་པར་བྱས་པའི་གནས་སུ་བྱང་རྩལ་གྱི་སེམས་བསྟོམ་
པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་ཕན་པའི་དོན་སེམས་ཤིང་འཆག་པར་བྱེད་པས། རྣལ་
འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབེན་པ་བསྟེན་པ་ནི་འདི་གཞེན་པའི་བདེ་བ་གང་ལས་ཀྱང་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བོ་གཞན་མེད་པའི་ཁང་སྟོང་དང་། ཤིང་
བྱང་དང་། རི་སྤྱག་དག་ཏུ་གནས་ནས་གང་དུ་རི་སྤྱད་སྟོང་འདོད་པ་དེ་སྤྱད་ཏུ་གནས་

ཤིང་ཡོ་བྱད་^༡མང་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། དེ་དག་མི་ཉམས་པར་བསྐྱང་བའི་
སྤྱག་བསྐྱེལ་སྤངས་ཏེ། རེ་དོགས་ཀྱི་ལྷོས་པ་མེད་པར་བག་ཡངས་སུ་སྒྱུད་པས་
གནས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། གནས་དང་ཡོངས་སྒྱུད་སོགས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་རང་
དབང་སྒྱུད་ཅིང་དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ལ། སྒྱེ་བོ་གང་དང་ཡང་ནི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་
གནས་སུ་ཟས་གོས་སོགས་ངན་ངོན་ཅིམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པའི་བདེ་བ་ལ་སྒྱུད་པ་
གང་ཡིན་པ་ལྟ་དང་མིའི་དབང་པོས་ཀྱང་ནི་དེ་རྙེད་དཀའ་བས་མཁས་པས་དབེན་པ་
བསྟེན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཞི་གནས་ཇི་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། བདག་གཞན་མཉམ་
པར་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་དང་། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་
བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལ་སོགས་པའི་
རྣམ་པ་ཡིས་འདུ་འཛི་ལ་སོགས་པས་དབེན་པའི་བས་མཐའི་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏྲན་
བསམ་པ་བྱས་ནས་འདོད་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཉེ་བར་ཞི་བ་
དང་། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ། །ཐབས་གང་གི་སྒྲོན་ས་བསྒྲོམ་ཞེན་
བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་ནི་དང་པོ་ཉིད་དུ་འབད་དེ་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་
ཞེན་བདག་གི་བདེ་བ་ཆེད་དུ་བསྐྱབ་ཅིང་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཆེན་དུ་འགོག་པ་བཞིན་དུ་
གཞན་གྱི་བདེ་སྤྱག་ལ་ཡང་འདོར་ལེན་དེ་ལྟར་བྱེད་པས་གཞན་གྱི་བདེ་བ་བསྐྱབ་པ་
དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་སེལ་བར་མཉམ་པས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་བཞིན་

^༡ མ་གྲི། ༤༤ན༡ན། སྒྲི། ༡༠༥ན༣ན། གླ། ༡༠༥ན༦ན། བྱད་ ཞོག་ ༡༠༠ན༡ན བྱེད་

གཅེས་པར་གཟུང་ནས་བསྐྱང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། བདག་གཞན་མཉམ་པར་སྒྲོམ་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་།
བདག་གཞན་མཉམ་པར་སྒྲོམ་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། བདག་
གཞན་མཉམ་པར་གོམས་ན་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་
མཐའ་ཡས་པ་དུ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རང་སྒྲོམ་པའི་སྒོ་བསྐྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་
དག་གི་བདེ་སྤྱད་གི་འདོར་ལེན་ལ་རང་དང་མཚུངས་པར་རི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན། རང་གི་
ལུས་ལ་རྒྱུ་བ་དང་ལག་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་རྣམས་པ་མང་ཡང་རའི་སྒྲོམ་དུ་གང་
ཟག་གཅིག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱང་བའི་ལུས་སུ་གཅིག་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་ལྟ་དང་མི་
ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་ཐ་དད་ཀྱང་། དེ་དག་གི་བདེ་སྤྱད་དག་ལ་ཐ་དད་མེད་པ་སྟེ།
ཁྱད་པར་མེད་པར་དམིགས་ནས་ཐམས་ཅད་བདག་དང་འབྲ་བར་བདག་ཏུ་གཟུང་
ནས་བདེ་བ་འདི་བདག་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ། སྤྱད་བསྐྱེད་འདི་བདག་གིས་བསལ་
བར་བྱའོ་སྒྲོམ་དུ་འདི་ཀྱན་དེ་དང་འབྲ་བར་སྒྲོམ་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདེ་སྤྱད་གི་འདོར་ལེན་མཚུངས་པ་མི་རིགས་པ་སྐྱང་བ་
དང་། མཚུངས་པར་བསྒྲོམ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་
ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་མི་གཞོད་པ་རང་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱིས་གཞན་ལ་མི་
གཞོད་པ་དང་འབྲ་བས། དེ་ཆེད་དུ་སེལ་བ་རང་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་སེལ་བ་དང་མཚུངས་
པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། གཞན་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱིས་རང་ལ་མི་གཞོད་པ་
ལྟར། གལ་ཏེ་བདག་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱིས་གཞན་ཀྱིས་ལུས་ལ་མི་གཞོད་པ་དེ་ལྟ་
ནའང་དེ་བདག་གིས་སྤྱད་བསྐྱེད་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་བདག་ཏུ་ཞེན་པས་རང་གི་སྤྱད་

བསྐྱེད་པ་མི་བཟོད་པ་འབྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གཞན་ཡང་
བདག་ཏུ་གཟུང་བ་གོམས་པས་གཞན་གྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་བདག་ལ་འབབ་པར་
མི་འགྱུར་ཡང་། དེ་ལྟ་ན་འདྲ་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་བདག་གིས་བསལ་བར་
བྱ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་རང་གིས་བདག་ཏུ་ཞེན་པས་དེ་ལ་སྤྲུག་
བསྐྱེད་བྱུང་ན་བཟོད་པར་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རྟོན་བསྐྱེད་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉག་དགོད་པ་དང་། འབྲུག་པ་དང་། བདག་གཞན་
མཉམ་པར་བསྐྱོམ་དུ་མི་རུང་སྐྱམ་པའི་གོགས་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་
གཞན་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། བདག་གིས་བསལ་བར་རིགས་ཏེ་སྤྲུག་བསྐྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བདག་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་བཞིན་ནོ། །བདག་གིས་གཞན་ལ་
ཕན་པ་དང་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་རིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་པ་རོལ་པོ་སེམས་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བདག་གི་ལུས་ལ་བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲུག་སྤོངས་དང་། དེའི་གོགས་བསལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། བདག་གཞན་གྱི་བདེ་སྤྲུག་ལ་དམིགས་ནས་འདོར་ལེན་མཚུངས་པར་བྱེད་
རིགས་པར་ཐལ། གང་གི་ཆེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་བ་འདོད་དུ་མཚུངས་
པ་ལ་བདག་དང་གང་ཟག་གཞན་བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་ན་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་
མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་གཅིག་བྱ་བདེ་བར་བཙོན་པར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་བདེ་
བ་ལ་མི་བཙོན་པ་ཡི་རིགས་སོ། །གང་གི་ཆེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་སྤྲུག་
བསྐྱེད་པའི་འདོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་བདག་དང་གཞན་བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་ན་སྟེ་ཅི་ཡང་

མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་བདེ་བ་བསྐྱུང་བ་མིན་པར་
བདག་གི་བདེ་བ་ཆེད་དུ་བསྐྱུབ་ཅིང་མི་ཉམས་པར་སྐྱུང་བར་བྱེད། གཉིས་ཀ་
མཚུངས་པར་བསྐྱུབ་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་དེ་ལ་སྤྱད་བསྐྱུང་བྱུང་བས་བདག་ལ་མི་
གཞོད་པའི་ཕྱིར་མི་བསྐྱུང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ་ཀླས་པའི་ཆེ་སྤྱད་བསྐྱུང་
བྱུང་དོགས་ནས་གཞོན་པའི་ཆེ་ཤོར་གསོག་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སང་དང་ཕྱི་རྒྱ་
སྤྱད་བསྐྱུང་བྱུང་དོགས་ནས་“དེ”འི་དང་སྤྱི་དུས་ནས་སྤྱད་བསྐྱུང་སེལ་བའི་
ཐབས་ལ་འབད་པར་མི་རིགས་པར་ཐལ། །ཕྱི་མའི་དུས་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱུང་མ་འོངས་
པའི་སྤྱད་བསྐྱུང་ཡང་སྤྱི་མའི་དུས་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་གཞོད་པར་མི་བྱེད་ན་དེ་བྱུང་
དོགས་ནས་ཅིག་བསྐྱུང་བསྐྱུང་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཆེ་འདིར་བདག་གིས་ཕྱི་
མའི་སྤྱད་བསྐྱུང་གི་རྒྱ་ལྡོག་པར་མ་བྱས་ན་ཕྱི་མར་བདག་གིས་སྤྱད་བསྐྱུང་ལྟོང་
དགོས་པས་དེ་ལྡོག་པའི་ཐབས་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཆེ་འདིའི་བདག་
གིས་ཕྱི་མའི་དུས་སྤྱད་བསྐྱུང་དེ་ནི་ལྟོང་སྤྱད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་བ་དེ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཤི་བའི་གང་ཟག་དེ་འང་གཞན་ཉིད་ལ་སྦྱེ་བ་ཕྱི་མའི་གང་ཟག་
དེ་འང་ནི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་སོ་
སོ་ཐ་དད་ཡིན་པས་གཅིག་གི་སྤྱད་བསྐྱུང་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སེལ་མི་རིས་པ་ལ་སྐྱད་
ཅིག་སྤྱི་ཕྱི་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་པས་འགོག་བ་ཡིན་གྱི། དོན་
དམ་ལ་ལྟོས་ནས་འགོག་བ་གཞུང་གི་དོན་མིན་ནོ། །གཞན་ཡང་གང་གི་ཆེ་ཆ་གང་

༡ མ་ཕྱི། ༡༠༠བ། ཞལ། ༡༠༡བ། དེ་སྤྱི། ༡༠༢བ། གླ། ༡༠༣བ། དེ་ * དེ

གི་སྐྱུག་བསྐྱེད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཞིང་སེལ་དགོས་ན།
 ཆོར་མ་ཟུག་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུག་བསྐྱེད་ལག་པའི་མིན་པས་ཅིའི་ཕྱིར་ལག་པ་
 དེས་ནི་རྒྱུག་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱེད་བར་བྱ་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་
 འབྲེལ་མེད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སེལ་བ་རིགས་པ་མིན་ཡང་། འདིར་
 བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གོམས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་སྐྱ་ཕྱི་དང་སྐྱ་ཐོ་ཕྱི་ཐོ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་
 རྣམས་གང་ཟག་གཅིག་པོ་དེའི་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་གོམས་པ་ལས་གཅིག་གི་
 སྐྱུག་བསྐྱེད་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སེལ་བ་ལ་འཇུག་ཅེ་ན། རང་དབང་བའི་བདག་དང་
 གཞན་དུ་འཛིན་པ་མི་རིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཅི་རུས་པར་ནི་སྤང་བར་བྱ་བ་
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཞེན་ལུལ་ལ་འཇུག་ཞིང་དེས་སྤང་ཁྲོལ་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་གཉིས་མི་མཆུངས་ཏེ་གང་ཟག་སོ་སོ་བ་འབྲེལ་མེད་ཡིན་ལ་
 གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུག་ལག་ཆོགས་པ་གཅིག་ཅིང་། གན་གཞོན་དང་ཆེ་སྐྱ་ཕྱི་རྒྱུད་
 གཅིག་ཡིན་པས་ཕྱི་མ་ལ་གཅིག་གི་སྐྱུག་བསྐྱེད་གཅིག་གིས་སེལ་བར་རིགས་ལ། སྐྱ་
 མ་ལ་དེ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། རང་དབང་བའི་རྒྱུད་དང་ཆོགས་པ་ཡང་མེད་པར་ཐལ།
 རྒྱུད་དང་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་བ་དང་དམག་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ཆ་དུ་མ་ལ་
 བཏགས་པའི་རྩལ་པ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཅན་སྐྱ་ཕྱི་དུ་མ་དང་། ཆོགས་པ་ཅན་ལ་
 བཏགས་ནས་བཞག་པའི་རྩལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གཅིག་གི་བདག་གི་
 བས་བསྐྱེད་པ་གང་ཟག་དེའི་དབང་བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་པས་ལུལ་དུས་ཐ་དད་ཀྱང་གཅིག་
 གི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སེལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱུག་བསྐྱེད་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་

གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རང་དབང་བ་དེས་བདེ་སྤྱད་འདི་སྤྱི་ཞིག་
དབང་བར་འགྱུར་སྤེལ་ཡང་དབང་སྤྱར་བྱ་མ་ཡིན་པར་མཛུངས་སོ། །རྒྱ་མཚན་དེས་
ན་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་ཡོངས་སྤོང་པའི་རང་དབང་བའི་བདག་པོ་མེད་པར་ནི་བདག་དང་
གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཐ་སྙད་དུ་པན་ཚུན་ལྟོས་
པའི་བདག་གཞན་དེ་དག་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཡང་ཡོད་པས། རང་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་བཞིན་དུ་
གཞན་གྱིས་སྤྱད་བསྐྱེད་སེལ་བ་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱེད་བཞི། དེས་ན་གཞན་གྱིས་སྤྱད་བསྐྱེད་དེ་ཡང་སྤྱད་བསྐྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་རང་གིས་བསལ་བར་བྱ་བ་རིགས་ཀྱི་རང་དང་གཞན་རིས་སྤྱ་
གཅོད་པའི་རིས་པས་དེར་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། གཞོན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་མཐའ་དག་བསལ་
དགོས་པས་ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ནི་བདག་ལ་མི་གཞོད་པས།
ཅིའི་ཕྱིར་ལྟོག་པར་བྱ་ཞེས་བཅད་དུ་མེད་པས་རང་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་འདོད་བྱ་མ་ཡིན་
པས་གལ་ཏེ་ལྟོག་ན་ཡང་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་ལྟོག་པར་རིགས་ལ། གཞན་གྱི་
སྤྱད་བསྐྱེད་སེལ་བ་དེ་མིན་ན་བདག་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱང་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་
སྤྱད་བསྐྱེད་བཞིན་དུ། བསལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བས་བདག་ལ་གཅེས་པར་
འཛིན་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གཅེས་པར་གཟུང་ནས་དེའི་སྤྱད་བསྐྱེད་སེལ་བ་ལ་ཆེད་
ཆེར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཅོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་བསམས་པས་
བྱང་སེམས་རང་ཉིད་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པ་དང་།
སྤྱད་བསྐྱེད་བསམས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱིར་ཇེས་གཞན་གྱི་

རང་བ་འཇུག་པ་ལྟར། རང་གི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་སྒྲོ་བཞིན་དུ་མནར་
མེད་པར་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཡིད་ཀྱི་སྤྱག་
བསྐྱེད་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སྤྱི་བ་ལས་གྲོལ་བ་ན་སྤྱགས་དགའ་བའི་
རྒྱ་མཚོས་ལེགས་པར་གང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འདོད་དོན་ཐམས་ཅད་
བྱུང་བས་ངོམས་ཤིང་། ཚོག་པ་མིན་ནམ་རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱ་ཐར་བ་འདོད་པས་ཅི་
ཞིག་བྱ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་བྱས་པ་བྱན་པར་བྱས་ནས་དེའི་དོན་དུ་
བརྩོན་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཞན་གྱི་དོན་ལ་ལྷག་པར་དགའ་བ་“དེ”ལྟ་བུས་ན་
གཞན་གྱི་དོན་བྱས་ཀྱང་ངས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་སོ་སྟུང་པའི་སྒྲོལ་སེམས་དང་ནི་དེ་
ལ་ངོ་མཚར་མེད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། མཐའ་གཅིག་དུ་གཞན་དོན་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ལ་དགའ་བས་རྣམ་སྤྲིན་
ཀྱི་འབྲས་བུའི་རེ་བ་མེད་དོ། །ལྔ་པ་ནི། བདག་གཞན་མཉམ་པར་བསྐྱོམ་རིགས་པ་དེ་
བས་ན་དེ་ལྟར་ཆུང་དུ་ན་ཆོག་མི་སྟན་པ་ཙམ་ལས་ཀྱང་བདག་བསྐྱེད་བ་དེ་བཞིན་དུ་
གཞན་གྱི་མི་འདོད་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཡང་བསྐྱེད་སེམས་དང་། སྤྱིང་རྗེའི་སེམས་
ནི་དེ་ལྟར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། གཞན་གྱི་ལུས་ལ་ངའོ་སྟུང་པ་དང་གཞན་གྱི་མིག་ལ་
ངའི་མིག་གོ་སྟུང་པའི་སྒྲོ་མི་སྤྱི་བས་གཞན་གྱི་བདེ་སྤྱག་ལ་རང་གི་དང་འབྲ་བའི་
འདོར་ལེན་གྱི་སྒྲོ་མི་ལྟར་སྤྱི་བའི་ན། མ་གོ་མས་ན་བདེན་མོད་ཀྱི་གོ་མས་པ་ཡིས་ནི་
གཞན་པ་དང་མ་དག་གི་ཁུ་བ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་བྱུང་བ་མེད་

༡ མ་ཟླ། ༡༠ནན་ཇ། ༥ ཞོལ། ༡༠ནན་ཟ། ཟླ། ༡༠ལནན། ཟླ། ༡༠པན། དེ *དེ

པར་གྱུར་ཀྱང་ནི། གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བདག་གོ་ཞེས་ནི་ཤེས་ཤིང་འཛིན་པ་
ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན། གཞན་གྱི་ལུས་ལ་ཡང་བདག་ཅེས་ཅིའི་ཕྱིར་
མི་གཟུང་སྟེ་གཟུངས་ཤིག་དང་། གོམས་པར་བྱས་ན་རང་གི་དང་འབྲ་བའི་སྒོ་
སྒྲེལ། །དེས་ན་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་པན་ཡོན་བསམས་ནས་གཞན་གྱི་སྤྱད་
བསྐྱལ་སེལ་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས་དངོས་པོ་མེད་པར་གྱུར་
ཀྱང་ནི་ཞེས་པའི་ཆོག་རྒྱུ་མི་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་བདག་གི་ལུས་འདི་གཅེས་པར་
འཛིན་པ་ཆེད་དུ་བཀག་ནས་གཞན་དུ་ཡང་བཞག་པ་དེ་ལྟར་གོམས་ན་དཀའ་བ་མེད་
པ་བདག་གཅེས་འཛིན་གོམས་པ་དང་འབྲའོ། །

གཉིས་པ་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། བདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་གོམས་
སྤྱད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བདག་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ནི་ཉེས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པས་སྒྲིན་དང་བཅས་པས་ཆེད་ཆེར་འགོག་པ་དང་སེམས་
ཅན་གཞན་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ཡང་ལེགས་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་
ཡིན་པས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། བདག་གཅེས་འཛིན་ཡོངས་སུ་
དོར་བ་དང་གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་ཞིང་སྒྲུང་བ་ནི་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི།
སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པས་བདག་ཏུ་གཟུང་བར་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས། རི་ལྟར་རང་གི་
ལག་པ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོ་ཐ་དད་ཀྱང་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་བསྐྱུང་
བྱུར་འདོད་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དུ་མ་ཡིན་ཡང་གཅེས་པར་འཛིན་པ་
གོམས་ན་རང་གི་ལུས་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་འགྲོ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་

ལུས་ཅན་རྣམས་བསྐྱང་བྱར་མི་འདོད་དེ་འདོད་པར་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདག་གཞན་བརྗེ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། བརྗེ་ས་ནས་
བསམ་པས་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དང་། སྒྲོར་བས་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་
གཅེས་འཛིན་གོམས་པར་བྱ་བ་དང་། བདག་གཅེས་འཛིན་འབད་པས་སྤང་བར་བྱ་
བ་དང་། བདག་དང་གཞན་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་སྒྲིན་དང་ཡོན་ཏྲན་བསམ་པའོ། །

དང་པོ་ལ་ལྷ། བདག་གཞན་བརྗེ་བྱས་ཤིང་རྣོ་མ་པ་ཞི་བར་འགྱུར་བ་དང་། རྣམ་
སྒྲིན་ལ་མི་ལྟོས་པར་དེ་བསྒྲོམ་པ་ལ་འབད་པར་གདམས་པ་དང་། དེས་ན་གཞན་དོན་
ཆེད་ཆེར་བྱ་བ་དང་། གོམས་ན་བསྐྱེད་བྱས་པ་དང་། བདག་གཞན་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་
སྒྲོལ་འདོད་པས་བདག་གཞན་བརྗེ་པ་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་གཞན་
བརྗེ་པའི་སྒྲོ་གོམས་པར་མི་བྱས་སོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་ལུས་
འདི་ལ་གོམས་པས་བདག་གི་བར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་
གཞན་ལ་ཡང་གཅེས་འཛིན་གོམས་པས་བདག་གི་བའི་སྒྲོ་ཅེས་མི་སྒྲེ་གོམས་པས་
ངེས་པར་སྒྲེའོ། །སེམས་ཅན་ཀུན་བདག་དུ་གཟུང་བ་གོམས་པ་དེ་ལྟ་ན་འདྲ་ནི་གཞན་
ཀྱི་དོན་བྱས་ཀྱང་ངོ་མཆར་དང་རྣོ་མ་སེམས་མི་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་གི་ཟས་ཟོས་ནས་ལན་ལ་རེ་བས་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་
ནོ། །པན་ཡོན་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པ་དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་རྒྱུད་དུ་ན་ཆིག་མི་སྟན་པ་
ལས་ཀྱང་བདག་བསྐྱང་བ་དེ་བཞིན་དུ་འགོ་བ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱང་སེམས་
དང་སྦྱང་རྗེའི་སེམས་ནི་གོམས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱག་

བསྐྱེད་ཆུང་དུ་ཡང་བསྐྱེད་དགོས་པ་དེ་བས་ན་མགོན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཐུགས་
རྩི་ཆེན་པོས་འགྲོ་བ་ཡི་ཐ་ན་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་བག་ཆ་བའི་འཛིགས་པ་འང་བསལ་
བའི་བྱིར་དུ་བདག་གི་མིང་འཛིན་པ་དེ་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་བག་ཆ་བའི་འཛིགས་པ་
མེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་རང་གི་མཆན་ཡང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་སོ། །སྤྱོད་པོ་བཀོད་
པ་ལས་མཆན་ལན་གསུམ་བྲན་པ་ལ་གསུངས་སོ། །བཞི་པ་ནི། བན་ཡོན་དུ་མ་ཡོད་
ཀྱང་བདག་གཞན་བརྩེ་བ་གོམས་པར་དཀའ་ཞེ་ན། གོམས་པ་དཀའ་བ་ལས་བྱིར་
སྒྲིག་པར་མི་བྱ་སྟེ་གོམས་ན་བསྐྱེད་ཀྱས་པ་ནི་འདི་ལྟར་གོམས་པའི་མ་གྲུ་ཡིས་ནི་
སྤར་གང་གི་མིང་ཐོས་ན་འཛིགས་པའི་དགྲ་ཡང་བྱིས་མཛེས་བར་བྱས་པ་ན། དེ་ཉིད་
མེད་ན་མི་དགའ་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ལྷ་པ་ནི། རྒྱ་མཆན་དེས་ན་གང་ཞིག་
བདག་དང་གཞན་ནམས་ནི་སྲིད་པ་དང་ཞི་བའི་རྒྱད་པ་ལས་སྤྱར་དུ་བསྐྱབ་པར་
འདོད་པ་དེས་བདག་དང་གཞན་དུ་བརྩེ་བྱ་བ་སྒྲོད་མིན་ལ་གསང་ཞིང་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ལམ་གྱི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་གསང་བའི་དམ་པ་སྤྱད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདག་གཅེས་འཛིན་འཛིགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱ་ཡིན་པ་
དང་། ཉེས་སྒྲོད་མཐའ་དག་ལ་སྒྲོར་བྱེད་ཡིན་པ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་
གཞན་མ་བརྩེས་པར་བདག་གི་ལུས་གང་ལ་ཆགས་པ་ཡིས་སྒྲིག་སྐྱེལ་ལ་སོགས་
པའི་འཛིགས་གནས་རྒྱུ་དུ་ལ་ཡང་འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་འཛིགས་པ་
སྐྱེ་བའི་ལུས་དེ་ལ་མཁས་པ་སྤྲུ་ཞིག་དགྲ་བཞིན་དུ་སྤར་ཐར་མི་བྱེད་པར་གཅེས་
པར་འཛིན་པ་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་གཅེས་པར་གསུང་བས་ལུས་གང་བགྲེས་པ་དང་སྒྲོམ་པ་

སོགས་ནད་གསོ་བའི་ཆོ་ག་བྱད་འདོད་པས། བྱ་དང་ཉ་དང་རི་དྲགས་གསོད་པར་
བྱེད་ཅིང་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ལམ་བསྐྱབས་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་དོར་འཕྲོག་པ་དང་།
གཅེས་པར་གཟུང་བའི་ལུས་གང་ཞིག་ཁོ་དང་རིམ་གྱི་ཕྱི་དུ་བན་བཏགས་པའི་
པ་དང་མ་ཡང་གསོད་པར་བྱེད་ཅིང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་བརྒྱས་ནས་
སྤྲིག་པ་དེས་ནི་མནར་མེད་དུ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ན་མཁས་པ་སུ་ཞིག་ལུས་དེ་ལ་
གཅེས་པར་གཟུང་ནས་འདོད་ཅིང་བསྐྱུང་བ་དང་མཆོད་པར་བྱེད་ཀྱི་རང་གི་ལུས་
འདི་ལ་སུ་ཞིག་དབྱ་བ་ཞིན་དུ་བཟླ་བར་མི་བྱེད་བརྟུས་པར་མི་བྱེད། གཅེས་པར་
འཛིན་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་དགག་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བདག་གཞན་གཅེས་པར་གཟུང་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་
མན་ཡོན་གྱི་རྣམས་གངས་དང་། དེས་ན་བདག་གཅེས་འཛིན་དོར་རིགས་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ། སྦྱིན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། གཞོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། བསྟོད་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་དང་། ལས་ལ་སྦྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། མན་བདེའི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སེར་སྤྲིའི་དབང་གིས་ཞོར་ལ་སོགས་པ་གཞན་ལ་བྱིན་ན་
རང་ཉིད་ཅི་ལོངས་སྦྱོར་ཅེས་བདག་དོན་^༡ འབའ་ཞིག་སེམས་པ་འདྲེའི་ཚུ་ལ་ཏེ་
འཛིགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རང་གིས་ལོངས་སྦྱེད་ན་གཞན་ལ་ཅི་སྦྱིན་
ཞེས་གཞན་དོན་འབའ་ཞིག་སེམས་པ་ལྟའི་ཆོས་ཏེ་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༡༠༥བ། ༡༡༩ དན ཞལ། ༡༠༥བ། ༡༡༩ སྒྱ། ༡༡༩བ། ༡༡༩ དོན * དོན

གཉིས་པ་ནི། བདག་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་གཞན་ལ་སོགས་གཅོད་སོགས་གཞོད་པ་
བྱས་ན་རང་ཉིད་དཔལ་པ་ལ་སོགས་པར་ལྷུང་བར་འགྱུར་ལ། གཞན་བདེ་བའི་ཕྱིར་
ཏུ་བདག་གི་ལུས་དང་ཡོངས་སྒྲིབ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་ན་སྤེ་དེ་དག་གི་ཆེད་དུ་བཏང་ན་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། གསུམ་པ་ནི། བདག་ཉིད་
བསྒྲོད་པ་དང་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མཐོ་བར་འདོད་པ་དེ་ཕྱི་མར་རན་འགྲོ་
དང་མིར་སྦྱེས་ན་ཡང་རིགས་དང་གཟུགས་རན་པ་དང་། ཤེས་པ་སྒྲེག་པར་སྦྱེ་བར་
འགྱུར་རོ། །མཐོ་བར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་སྒྲོས་ཏེ་གོམས་པར་བྱས་ན་ཕྱི་མར་
བདེ་འགྲོ་དང་བཀུར་སྟེ་རིམ་གྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། བདག་གི་དོན་དུ་གཞན་རང་དབང་མེད་པར་བླན་དུ་བཀོལ་ན་རང་
ཉིད་ཕྱི་མར་རིགས་རན་དང་བླན་ལ་སོགས་པ་ཕྱོང་བར་འགྱུར་ལ། གཞན་གྱི་ཕན་
བདེའི་དོན་དུ་བདག་སྤྱད་ཅིང་བཀོལ་ན་ཕྱི་མར་བདག་ཉིད་མེད་པོན་ཉིད་དང་རིགས་
དང་གཟུགས་བཟང་བ་སོགས་ཕྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ལྔ་པ་ནི། མདོར་ན་འཛིག་ཏེན་
ན་བདེ་བ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་བ་འདོད་པ་གཞན་དོན་བྱས་པ་ལས་
བྱུང་ལ་འཛིག་ཏེན་ན་ཡོད་པའི་སྤྱད་བསྐྱུལ་ཇི་སྟེད་པ་དེ་ཀུན་བདག་གཅེས་པར་
འཛིན་པའི་རང་བདེ་བ་འདོད་པ་ལས་བྱུང་བས་བདག་གཅེས་འཛིན་འབད་པས་
དགག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། མང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་ཕྱིས་པ་
རང་གི་དོན་གཅེས་སྤྱོད་སྤྱུ་བྱེད་པས་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་དང་། ཐུབ་པ་
གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པས་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་མཐར་ཕྱིན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་

ཁྱད་པར་ལྟོས་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་གྱིས་ཤིག། གཉིས་པ་ལ་བཞི། མ་མཐོང་བའི་ཉེས་
དམིགས་དང་། མཐོང་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ཉེས་དམིགས་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱེན་པ་
དང་། དེས་ན་བདག་གཅེས་འཛིན་འདོར་བར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་གི་
བདེ་བ་དང་གཞན་གྱི་སྦྱུག་བསྐྱེད་དག་ཡང་དག་བཟུང་བ་སྟེ་སྦྱེ་སྦྱར་རང་གི་བདེ་བ་ཆེད་
དུ་བསྐྱེད་ཅིང་སྦྱུག་བསྐྱེད་ཆེད་དུ་སེལ་བ་དེ་ལས་ལྟོག་ནས་གཞན་གཅེས་པར་
གཟུང་སྟེ། དེའི་བདེ་བ་ཆེད་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་སྦྱུག་བསྐྱེད་འབད་པས་སེལ་བ་མ་བྱས་ན་
རང་ཉིད་སངས་རྒྱུ་ཉིད་དུ་མ་འགྱུར་ཅིང་དེ་མ་བྱུང་གྲུང་འཁོར་བར་གནས་པས་
ཆོག་མོད་སྦྱེན་ན་འཁོར་བ་ན་ཡང་སྤུན་སྦྱུས་ཆོགས་པའི་བདེ་བ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་གཅེས་འཛིན་དོར་ཏེ་གཞན་གཅེས་འཛིན་གོམས་པར་མ་
བྱས་ན་འཛིག་ཉེན་པ་རོལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་པར་ཞོག་གི་ཆེ་འདིར་ཡང་བྲན་གཡོག་
ལས་མི་བྱེད་པ་དང་། རྗེ་དཔོན་ལས་བྱས་པ་ལ་རྒྱུ་པ་མི་སྦྱར་བའི་ཆེ་འདིའི་དོན་ཡང་
འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། གཞན་དོན་ཆེད་ཆེར་མ་བྱས་པས་མཐོང་བ་
དང་མ་མཐོང་བ་ཆེ་འདི་དང་སྤྱི་མའི་བདེ་བ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་བདག་གཞན་བཟུང་བ་
སྤངས་པས་སྤུན་སྦྱུས་ཆོགས་པའི་བདེ་སྦྱིད་ཡོངས་སུ་འོར་བར་འགྱུར་ཞིང་གཞན་ལ་
གཞོད་པའི་སྦྱུག་བསྐྱེད་བྱས་པའི་རྒྱུས་བདེ་སྦྱུག་གི་ཐབས་ལ་སྤོངས་པའི་བྱིས་པ་
རྣམས་སྦྱུག་བསྐྱེད་མི་བཟད་ཅིང་བཟོད་དཀའ་བ་རྒྱུད་ལ་ལེན་པར་འགྱུར་ལོ། །

བཞི་པ་ནི། འཛིག་ཉེན་དག་ན་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པའི་འཆེ་བ་གང་ཡོད་དང་།
སེམས་ཀྱི་འཛིགས་པ་དང་ལུས་ཀྱི་སྦྱུག་བསྐྱེད་རྗེ་སྦྱེད་ཡོད་པར་གྱུར་པ་དེ་ཀྱན་
བདག་དུ་དམིགས་ནས་བདག་གཅེས་པར་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བར་བར་གྱུར་ན། མི་

འདོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་འདྲེ་ཆེན་དེས་ཀོ་སྟེ་དེས་ནི་
བདག་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ་ནན་གྱིས་སྤང་བར་བྱའོ། །བདག་ཉིད་གཅེས་པར་འཛིན་པ་
ཡོངས་སུ་མ་བཏང་ན་རང་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་སྤང་བར་མི་
ཅུས་ཉེ་དྲི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་མེ་ནི་ལག་པས་བཟུང་ནས་མ་བཏང་ན་བསྐྱེད་པ་སྤོང་
བར་མི་ཅུས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱེད་པ་ལ་གསུམ། བདག་གཞན་བརྗེ་པའི་ཚུལ་དང་། བརྗེས་
ནས་ལོག་པར་སྤྱོད་བ་དགག་པ་དང་། སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞན་ཡལ་བར་དོར་ནས་རང་གཅེས་པར་འཛིན་པ་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བས་ན་བདག་གི་གཞོད་པ་ཞི་བ་དང་། གཞན་གྱི་སྤྱད་
བསྐྱེད་ཞི་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་བདག་ཉིད་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དོར་ནས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཞན་ལ་བཏང་བ་དང་། གཞན་ནམས་བདག་བཞིན་གཅེས་
པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །རང་ཉིད་དཔྱི་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡིད་
ཁྱོད་དེས་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ལ་དེར་སྤྱིན་ཆད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཀྱན་བསྐྱབ་པ་
མ་གཏོགས་པར་ངན་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་དོན་འབའ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བ་སོགས་གཞན་
མི་བསམ་མོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་སེམས་ཅན་གྱི་བྲན་དུ་བསྐྱོས་ན་གང་གི་བྲན་ཡིན་པ་དེ་
ལ་རང་གི་མིག་ལ་སོགས་པས་ལོག་པར་བསྐྱབ་པ་མི་རིགས་པས། སེམས་ཅན་
གཞན་དབང་བའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས་སེམས་ཅན་ལ་སྤང་མིག་བལྟ་བ་སོགས་
དང་། རང་དོན་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ལ་དེའི་དོན་བསྐྱབ་དགོས་

ཤིང་དེ་དབང་བའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡིས་སེམས་ཅན་དེ་ལ་ལོག་པར་བསྐྱབ་པ་བྱ་
 མི་རིགས་པས་སེམས་ཅན་ལ་སྒོ་གསུམ་གྱིས་ལོག་པར་བསྐྱབ་པ་མཐོང་ན་ཡང་
 ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒོམ་སེམས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་
 མཚན་དེས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཟས་གོས་སོགས་བདག་གི་
 ལུས་ལ་ཅི་མཐོང་བ་དེ་དང་དེ་ནི་རང་ལ་སྒོགས་ནས་ཀྱང་སྟེ། བདག་གིར་འཛིན་པ་
 བསལ་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་དག་ལ་ནི་པན་པར་སྟོད་པ་བྱ་གྱིས་ཟླ་བོའི་ཟས་
 གོས་ལོངས་སྟོད་པ་ལྟར་བྱ་བ་མི་བཟོད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བདག་གཞན་བཟེས་ནས་བསམ་པས་ཟླ་བ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལ་
 གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་
 ཅན་རང་ལས་དམན་པ་དང་མཉམ་པ་དང་རང་ལས་ལྷག་པ་སོགས་དམིགས་ལུལ་དུ་
 བྱས་ནས་བདག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། བདག་ཉིད་གཞན་ཉིད་དུ་ནི་བྱས་ནས་ཏེ་བདག་
 གཞན་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་གོ་ས་སྒོས་ནས་ངེས་ཤེས་བྱངས་ཏེ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྣམ་ཏོག་
 མེད་པའི་སེམས་གྱིས་སྐྱབ་བདག་གཞན་ཟླ་བ་སྒོམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལྷ་
 རྒྱུན་ཡིན་ན། ལྷ་རྒྱུན་དེ་ལ་སྤྲལ་དོག་དང་ནི་མཉམ་པ་ཡིན་ན་འགྲན་སེམས་དང་
 དམན་པ་ཡིན་ན་ང་རྒྱལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞེ། མཐོ་བ་ལ་སྤྲལ་དོག་བསྒོམ་ཚུལ་དང་། མཉམ་པ་ལ་འགྲན་
 སེམས་བསྒོམ་ཚུལ་དང་། དམན་པ་ལ་ང་རྒྱལ་བསྒོམ་ཚུལ་དང་། སྒོམ་པའི་འབྲས་
 བྱའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒོམ་པའི་ཚུལ་དང་། བསྒོམས་ནས་ཟླ་བ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་
 ལོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལྷ་རྒྱུན་རང་ཉིད་གྱིས་བདག་གཞན་བཟེ་བ་

སྒྲོམ་པའི་ཆེ་ལྷ་སྒྲིབ་འདི་ནི་གཞན་གྱིས་བཀྱར་སྟེ་བྱས་ལ་སེམས་ཅན་བདག་ཏུ་
གཟུང་ནས་བདག་ནི་ཡོན་ཏན་དམན་པས་བཀྱར་སྟེ་བྱས་པ་མེན་ནོ། །ལྷ་སྒྲིབ་འདི་
བཞིན་བདག་གིས་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་མ་རྙེད་ཅིང་བྱང་སེམས་ལྷ་སྒྲིབ་འདི་ནི་བསྟོང་
པར་བྱས་ལ་བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྟོང་དོ། །འདི་བདེ་ལ་བདག་ཅག་
རྣམས་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་བདག་ནི་ཁུར་ཁྱེར་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྣམས་བྱེད་པ་
དང་། ལྷ་སྒྲིབ་འདི་ནི་བདེ་བ་ཉིད་དུ་གནས་སོ། །བྱང་སེམས་འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་ལ་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་སོགས་གྱིས་ཆེ་བར་གྲགས་པ་དང་། བདག་དམན་པ་དང་
ཡོན་ཏན་མེད་པར་གྲགས་པོ་དེ་ཡང་ཁྱོད་གྱིས་འབད་པས་ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ་
བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མེད་པས་ཅི་ཞིག་གྲ། བདག་ཅག་
སེམས་ཅན་ཀུན་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དུ་འབད་པས་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །འདི་མཐོ་
ལ་བདག་ཅག་དམན་པ་ཡང་བསྟོས་ས་ལ་སྟོས་ནས་བཞག་པ་ཡིན་པས་ཡོན་ཏན་
ཆེས་ལྷག་པའི་གང་ཟག་གང་བས་བྱང་སེམས་འདི་དམན་པ་དེ་ཡོད་ཅིང་སེམས་
ཅན་དམན་པ་གང་བས་བདག་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ཡང་ཡོད་པས་བདག་ཅག་
སེམས་ཅན་རྣམས་ཞུས་པ་བྱེད་མི་དགོས་ཀྱི་འབད་པས་བྱང་ཚུབ་སྐྱབ་པར་
བྱའོ། །སྤྲུལ་དུ་གཞན་བདག་དུ་གཟུང་ནས་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྷ་བ་
ཉམས་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱང་སེམས་ལྷ་སྒྲིབ་ལས་ཁྱོད་དམན་ནོ་ཞེ་ན། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་ལྷ་བ་ཉམས་པ་དང་འཆོ་བས་རྒྱད་པ་སོགས་ལྷ་བ་དང་སྟོང་པ་ཉམས་པ་
ནི་སྟོ་བྱར་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཡིན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པའི་རང་
དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་མིན་ནོ། །ཡང་ན་ཀྱང་པ་འདི་ལ་སྟོ་བྱར་ཉོན་མོངས་རྣམས་

ཀྱིས་མིན་ཞེས་འདོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ལྟ་སྦྱོན་ཁྱོད་སྦྱོང་ཇི་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་ཅི་རུས་ཀྱིས་
བདག་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱད་པ་གསོ་དགོས་ཏེ་ཡོན་ཏན་སྦྱབ་པའི་དཀའ་སྦྱད་ཀྱི་གནོད་
པའང་བདག་གིས་དང་དུ་སྦྱང་དགོས་སོ། །འོན་ཏེ་བདག་ཅག་རྣམས་ལྟ་སྦྱོན་འདིའི་
གསོ་བྱ་མིན་ཞིང་པན་མི་འདོགས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
བརྟམས་པ་བྱེད། བདག་ལ་བྱང་སེམས་དེའི་ཡོན་ཏན་ཀྱིས་ཅི་བྱ་བྱང་སེམས་ལྟ་སྦྱོན་
འདི་བདག་ཉིད་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ཡང་བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་པན་པ་
མེད་པས་སོ། །གཞན་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྟ་བ་ཉམས་པས་ངན་འགྲོ་དང་སྦྱལ་དང་
གཅན་གཟན་གཏུག་པ་ལྟ་བུའི་ཁར་གནས་པས་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་སྦྱང་ཇི་མེད་པ་ལྟ་
སྦྱོན་འདི་རང་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་པན་པ་མི་བྱེད་པར་མ་ཟད། ཕྱིར་ལ་རང་
གི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པ་ཡིས་བདག་ཅག་སྦྱེ་བོ་སེམས་ཅན་མཁས་པ་དག་ལ་
བསྟོ་བར་འདོད་པ་སྟེ། ལྷག་པར་འདོད་ཅིང་བརྟམས་པ་བྱེད་པར་མི་རིགས་
པའོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདག་གི་སྒྲོ་བཞག་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཉིད་གཞན་དུ་
བྱས་ནས་རང་ཉིད་ལ་དེས་གཞོད་པ་བྱེད་པ་སོགས་མི་རིགས་པར་སེམས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྟེན་བཀུར་ལ་འགྲན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་བསྐྱབས་པ་ལ་
འགྲན་པ་དང་། ལེགས་པའི་རྣམས་གངས་ལ་འགྲན་པ་དང་། གཞོད་པ་ལ་སྦྱར་བ་ལ་
དགའ་བ་བསྦྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཅག་སེམས་ཅན་དང་རིགས་ལ་སེམས་
པས་མཉམ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་རྟེན་པ་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་གང་གིས་
བྱང་སེམས་དེ་ལས་སེམས་ཅན་རང་ནི་ལྷག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བདག་གི་རྟེན་པ་

དང་། བཀྱར་སྟེན་གྱི་བྱང་སེམས་ལྟ་སྦྱོན་འདི་དང་ཚོད་པ་ཡིས་ཀྱང་རེས་པར་བསྐྱབ་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅི་ནས་བདག་ཅག་གི་ཡོན་ཏན་ནི་འཛིག་རྟེན་ཀྱང་ལ་ལེགས་
པར་བསྐྱབས་ཤིང་གསལ་བྱ་བ་དང་། གཞན་ཡང་བྱང་སེམས་འདིའི་ཡོན་ཏན་གང་
ཡོད་པ་སྤྱད་ཀྱང་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་
བདག་གི་སྦྱོན་ཡང་སྤྱད་པར་བྱ་ཞིང་འདིའི་སྦྱོན་ནམས་བསལ་བར་བསྐྱབས་ནས་
སེམས་ཅན་བདག་ནི་གཞན་གྱིས་མཆོད་པར་འགྱུར་བར་བྱ་ཞིང་། འདི་ལ་དེ་ལྟར་
བྱེད་པ་མིན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །བདག་དེང་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་པ་
ལེགས་པར་རྟེན་ཅིང་གཞན་གྱིས་བདག་ནི་བཀྱར་བར་འགྱུར་བར་བྱ་ལ་འདི་ལ་དེ་
དག་འབྱུང་བ་མིན་ལོ། །

བཞི་པ་ནི། བྱང་སེམས་ལྟ་སྦྱོན་འདི་ནི་མ་རུངས་ཤིང་བརྒྱུག་པར་བྱས་པ་ལ་
ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་བདག་ནི་དགའ་བས་བལྟ་བར་བྱའོ། །བྱང་སེམས་འདི་ནི་འགྲོ་
བ་ཀྱང་གྱི་བཞད་གང་གྱི་གནས་དང་པན་ཚུན་ཀྱང་གྱིས་སྦྱོན་བརྗོད་པས་སྦོད་པ་
དག་ཏུ་བྱའོ་ཞེས་བདག་གཞན་བརྗོད་ནས་སེམས་ཅན་གཟེངས་སྟོད་ཅིང་རང་ཉིད་
ཡོན་ཏན་གྱིས་སྦྱོར་བ་དགག་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་བཞི། ང་རྒྱལ་སྟོམ་པའི་ནམ་པ་དང་། སྟོམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་།
བསྟོམས་ནས་སྦྱོར་བས་ཉམས་སུ་གླང་བའི་ཚུལ་དག །དེ་ལྟ་བུའི་ང་རྒྱལ་དང་བལ་
བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རང་ལས་ཡོན་

༡ མ་ཁྱེ། ༡༠༧་བཤན། ཟླ་ ༡༡༧་བཤན། གསལ་ ཟླ་ ༡༡༧་བཤན། གསལ་ ཞལ་ ༡༠༩་བཤན། བསྐྱབ་

ཏན་ཆེས་ལྷག་པ་བདག་ཏུ་གཟུང་ནས་ང་ཀླུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་སེམས་ལྷ་
སྦྱིན་ཉོན་མོངས་ཏེ་དམན་པ་འདི་ཡང་བདག་ཅག་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་ནི་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་ནི་འབྲལ་ཞེས་གྲག་ན། བྱང་སེམས་ལྷ་སྦྱིན་འདི་བདག་དང་ཐོས་པ་དང་ཤེས་
རབ་བཅས་གཟུགས་དང་རིགས་དང་ནོར་གྱིས་མཉམ་མཁ་ཅི། གང་གི་སྦྱོན་པ་ཀྱང་
མི་མཉམ་ཞེས་ང་ཀླུ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་མཉམ་པ་དེ་ལྟར་ན་ཀྱང་
ལ་གྲགས་པ་ཡི་ལྷ་སྦྱིན་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་གི་ཡོན་
ཏན་ཐོས་ནས་ནི། བ་སྦྱ་ལྷང་བའི་དགའ་བ་སྦྱེ་བར་འཁྱུར་བའི་བདེ་སྦྱིད་ལ་ནི་ཡོངས་
སྦྱ་སྦྱོད་ཅིག་ཅས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་འདི་ལ་ཟས་ནོར་སོགས་ཀྱི་རྙེད་པ་ཡོད་ཀྱང་གལ་ཏེ་ངའི་
སྟེ་ངེད་སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱག་བསྡུལ་སེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་བྱེད་ན། འདི་ལ་
ཟས་གོས་ལ་སོགས་པ་སྟོག་འཆོ་བའི་རྒྱུན་ཅམ་བྱིན་ནས་ལྷག་པ་དེ་རྣམས་བདག་
གི་རུས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྙེད་པ་དེ་ལྷང་བར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། བྱང་སེམས་འདི་ནི་
སྦྱོམས་ལས་ཀྱི་བདེ་བ་ལས་ཉམས་པར་བྱ་ཞིང་བདག་གི་སྦྱག་བསྡུལ་ཁུར་དུ་བསྐྱར་
ནས། བདག་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྦྱག་བསྡུལ་སེལ་བའི་གཞོད་པ་དང་ཏྲག་ཏུ་སྦྱར་
བར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་བཞི། བདག་གཅེས་པར་གཟུང་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པ་དང་།
གཞན་གཅེས་པར་གཟུང་བ་ལ་ཕན་ཡོན་མཐའ་ཡས་པའི་ཤེས་བྱེད་དང་། ཕན་ཡོན་
ཉིད་བཤད་པ་དང་། དེས་ན་གཞན་གཅེས་འཛིན་ལ་འབད་པར་གདམས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རང་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་བྱེད་འདོད་ནས་རང་ཉིད་གཅེས་པར་གཟུང་བ་

འདི་ཡིས་ཆེ་རབས་བརྒྱ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཆེ་བདག་ལ་
དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་བྱས་ཤིང་ཡིད་ཁྱོད་རང་དོན་འབའ་ཞིག་གྱེད་
འདོད་པས་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་པ་འདས་པར་གྱུར་ཀྱང་དོན་མེད་པའི་དལ་བ་ཆེན་
པོ་དེ་ལྟ་བུས་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ལ་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་སྟུང་ཏུ་
བསམ་པ་ནི་བྱང་སེམས་ལྟ་སྤྱོད་རང་གིས་རང་གི་རང་དེ་ལྟར་སེམས་པའོ། །གཉིས་
པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་གཞན་གཅེས་པར་གཟུང་ནས་ངེས་པར་གཞན་དག་གི་དོན་ལ་རབ་
ཏུ་འཇུག་པར་གྱིས་དང་། སྤྱག་པའི་བཀའ་ནི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྤྱི་བས་བདག་
གཅེས་འཛིན་ལ་དབྱར་བལྟས་ནས་གཞན་གཅེས་པར་གཟུང་བ་དེའི་ཡོན་ཏན་
འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པ་བྱིས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞན་དོན་ལུན་རིང་ཏུ་བྱས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བྱ་མ་མཐོང་
ངོ་ཞེན། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་གྱི་དུས་སུ་བདག་གཞན་བཟེ་བའི་ལས་འདི་བྱས་
པར་གྱུར་ན་ནི་སངས་རྒྱུ་གྱི་དོན་གཉིས་སུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བདེ་བ་མིན་པ་
སྤྱག་བསྐྱལ་སྤོང་བའི་གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་འགྱུར་མི་སྲིད་པས། དོན་མེད་ཀྱི་བྱ་
བས་དུས་འདས་པ་ལ་འགྲོད་པར་བྱས་ནས་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ལ་འབད་
པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། བདག་གཞན་བཟེ་བ་བསྐྱོམས་པས་གོམས་པར་མི་རུས་སྟུང་
ན། གཞན་དོན་ལ་ཕན་ཡོན་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་གཞན་པ་མ་དག་གི་
ཁྱ་བ་ཁྱག་གི་ཐིག་པ་ལས་གྲུབ་པའི་ལུས་འདི་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འཛིན་གོམས་པར་
བྱས་པ་ལྟར། དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་འང་བདག་ཏུ་གཟུང་ནས་གཅེས་པར་
འཛིན་པ་གོམས་པར་གྱིས་དང་གོམས་པ་མཐར་ཐུན་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་སྐྱོར་བས་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། བདག་གཞན་བརྗེས་ནས་སྐྱོར་བས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆེ་སེམས་དབང་དུ་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་གི་ལེགས་ཆོགས་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་སྐྱོར་བ་དང་། རང་ཉིད་གཞན་དོན་དུ་དམན་པའི་གནས་ལྟར་སྒྲང་བ་དང་། སྐྱོར་བས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རང་ལ་སྤྲལ་དོག་བྱ་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བསམ་པ་སྦྱངས་ནས་སྐྱོར་བས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་ལ་རྟོག་ཆེན་ཞེས་བ་བྱར་བ་བྱས་ནས་རང་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ལ་གཞོད་བ་བྱེད་མི་བྱེད་བརྟག་བ་བྱས་ནས་ནི། བདག་གི་ལུས་ལ་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ཅི་སྤང་བ་དེ་དང་དེ་ཉིད་སྟོགས་ཏེ་བདག་གིར་འཛིན་བ་བཏང་བ་བྱས་ནས། ཁྱིད་གྱིས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་པན་བར་སྐྱོད་ཅིག་ཅེས་བྱང་སེམས་རང་ཉིད་ལ་གྲོས་འདེབས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་སྤྲལ་དོག་བསྟོམ་པར་བྱ་སྟེ། བདག་སྐྱིད་ཅིང་སེམས་ཅན་གཞན་ནི་མི་སྐྱིད་ལ་ཡོངས་སྐྱོད་ལ་སོགས་པས་བདག་མཐོ་ལ་གཞན་ནི་དམའ་བ་དང་། བདག་ནི་རང་ལ་པན་པའི་ལས་དགེ་བ་བྱེད་ལ་གཞན་ནི་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མིན་པས་བདག་བདེ་ལ་སེམས་ཅན་མི་བདེ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་པས་བདག་མཐོ་བ་ལ་སྤྲལ་དོག་ཅིས་མི་བྱེད་བྱེད་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་གི་སྐྱོན་བརྟག་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཉེས་བ་བྱས་པ་བཞགས་བ་དང་། དམན་པའི་གནས་ལྟར་སྒྲང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ནི་ཟས་གོས་སོགས་བདེ་བ་ཅི་ཡོད་དང་བྲལ་བར་གྱིས་ཏེ་གཞན་ལ་ཐོང་ལ། གཞན་གྱི་སྐྱག་

བསྐྱེད་པ་བདག་ལ་སྒྲིབ་ཞིང་སྒྲུབ་བར་བྱའོ། །རང་གིས་ཉེས་པ་བྱས་པ་ལ་རེས་འགའ་
འདི་ནི་ཅི་བྱེད་ཅེས་བྱང་སེམས་བདག་གི་སྒྲིབ་ལ་བརྟག་པར་གྱིས་ཤིག་
བའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱིས་རང་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཉེས་པ་བྱས་པ་
ཡང་བྱང་སེམས་རང་གི་སྒྲིབ་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱོས་ལ་དེའི་འབྲས་བྱ་རང་གིས་སྒྲིབ་
བར་གྱུར་ཅིག་པའི་ཁུར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་ལ་བདག་གིས་ཉེས་པ་རྒྱུད་ཏུ་བྱས་ཀྱང་
སྒྲིབ་པོ་མང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་ཤོགས་ཏེ་རང་གི་ཉེས་པ་ཁས་ལེན་བའོ། །གཞན་གྱི་གྲགས་
པ་དང་སྒྲིབ་པ་བརྗོད་པ་ཐོས་ན་རང་གིས་ཀྱང་ལྟག་པར་བརྗོད་པས་བརྗོད་པར་བྱ་
ཞིང་། རང་གི་གྲགས་པ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅེས་པ་མི་མངོན་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདག་ནི་བླ་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་ཁུར་ལྟག་པར་འཁུར་བ་ཐ་མ་ལྟར་
ང་རྒྱལ་མེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྣམས་ཀྱན་ལ་བཀོལ་བར་གྱིས་ཏེ་བདག་འདི་
ནི་སྒྲིབ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ཏུ་བསམ་སྟེ། ཐོས་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་རྩེད་ཟད་ཀྱི་སྒྲིབ་
ནས་བརྗོད་པར་བྱའམ་སྒྲིབ་ན། མྱོ་བྱུང་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆ་ཤས་ཅོམ་གྱིས་ཀྱང་མི་
བརྗོད་པར་བྱང་སེམས་གང་ལ་དམིགས་ནས་འདིའི་ཡོན་ཏན་ཅི་ནས་ཀྱང་གང་ཟག་
འགས་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་དེ་ལྟར་གསང་བར་གྱིས་ཤིག་པ་སྟེ། རང་གི་ཡོན་ཏན་མི་
སྒྲོག་པར་བསམ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། མདོར་ན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་གི་དོན་
གྱི་ཕྱིར་ཏུ་ཡིད་ཁྲིད་གྱིས་གཞན་ལ་གཞོད་པ་ཇི་སྟེད་བྱས་པ་གང་ཡིན་པའི་གཞོད་
པ་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བདག་ཉིད་ལ་ནི་འབབ་པར་གྱིས་
ཤིག་སྒྲིབ་ཏུ་བསམ་མོ། །གཞན་གྱི་སྒྲིབ་བསྐྱེད་པར་མི་བཟོད་དོ་སྒྲིབ་ན་བྱང་
སེམས་རང་གི་ཡིད་འདི་ནི་གཉའ་བྲག་སྟེ་ཐོད་ཀླུང་ཏུ་ཕོད་ཁམ་ཆེ་བར་འགྱུར་བའི་

ཚུལ་དུ་ཤེད་བསྐྱེད་པར་ནི་མི་བྱ་སྟེ། འོ་ན་ངེ་ལྟར་གནས་པར་བྱ་ཞེ་ན་བག་མ་གསར་བའི་ངང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ངོ་ཚ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་སྤང་དོགས་པའི་འདིགས་པ་དང་སྤྱོད་ལམ་བསྐྱམས་ཏེ་བཞག་པར་བྱའོ། །གཉིད་བྲག་ལ་འབྱེལ་ཆེན་གྱི་འགྲུང་ལས་རྩལ་འགྲུང་ཚུལ་དུ་ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྫོང་བག་ཏུ་གནས་པ་ཆར་བཅད་པའི་ཚུལ་དང་། རང་དོན་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། ལུས་ཀྱི་ཉེས་པ་ལ་བརྟག་པ་དང་། སེམས་དབང་དུ་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་དེ་བྱ་ཞིང་སྦྱོར་བས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གནས་པར་བྱ་ལ་རྟ་དུལ་བ་བཞིན་དུ་དགེ་བ་ལ་བཀོལ་དུ་རུང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སེམས་ཁྱོད་གྱིས་གཞན་དོན་མི་བྱ་བ་དེ་ལྟར་འདོད་ན་སེམས་འདི་ནི་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་དབང་དུ་བྱ་སྟེ་གཉིན་པོ་དེ་ལས་འདས་ན་ཆར་གཅད་པར་བྱ་ཞིང་དུལ་བར་བྱའོ། །འོན་ཏེ་རང་གིས་རང་ལ་དེ་ལྟར་གདམས་ཀྱང་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ལ་སྤྱད་བཏགས་ནས་སེམས་ཁྱོད་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་ན། བདག་གཅེས་འདྲིན་གྱི་སེམས་ཁྱོད་ལ་འདི་ཕྱིད་ཉེས་པ་ཀུན་བརྟེན་བསམ་ན་སེམས་ཁྱོད་ཉིད་ཆར་གཅད་པར་བྱ་བར་ཐད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་རང་དོན་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་པ་དོར་བ་དང་། གཞན་དོན་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། བསྐྱམས་ཏེ་བསྐྱན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་གཅེས་འདྲིན་ཁྱོད་གྱིས་ཁོ་པོ་གར་བརྒྱག་པའི་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་ཅ་བར་མ་ཤེས་པའི་སྡོན་གྱི་དུས་དེ་ཉེས་པའི་ཅ་བར་མ་ཤེས་པའི་དུས་གཞན་ཡིན་ཏེ། ཉེས་པའི་ཅ་བར་ངེས་མཐོང་ཁྱོད་ཉེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་དེ་གང་དུ་འགྲོ་འགྲོ་དབང་མེད་པར་

གཤམ་པ་ལ་གཤམ། “ཚོག་³མི་ཤེས་པའི་ཉེས་པ་དང་། གཡོ་བ་མེད་པའི་
 ཉེས་པ་དང་། རྒྱུ་ལ་མེད་པའི་ཉེས་པ་ལོ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུས་ལ་མེད་པའི་ཉེས་
 དམིགས་དང་། དེས་ན་ལུས་ལ་ཆགས་བྱལ་བསྐྱོན་ཤིགས་པ་ལོ། དང་པོ་མི། གཞན་

7 བ་སྤྱི ༡༡༡༧༧ ཆིག ཞོག ༡༡༣༧༧ གླ ༩༡ ༡༡༤༧ ཆིག * ཆིག

དོན་བྱེད་འདོད་པས་སྲིད་པས་ལུས་བསྐྱུང་བར་བྱའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་རི་ལྟ་
རི་ལྟར་རང་གི་ལུས་འདི་ནི་སྲིད་པས་གཅེས་བར་གཟུང་“ནས”^༡ ཟུག་གོས་སོགས་
ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་སྟེ་བསྐྱུངས་པར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འཁོར་ཏུ་ནི་
འདོད་པ་ཅུང་ཟད་ཅུང་མ་གྲུབ་ན་ཡང་སྤྱག་བསྐྱུང་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞིང་སྤྱག་བསྐྱུང་
ཆུང་དུ་ཡང་མི་བཞོད་པའི་གཞེ་རེ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་དུ་ལྟར་བས་འཁོར་ཏུ་བསྐྱུང་
དཀའ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན་དེ་ལྟར་ལྟར་བ་དེ་ཡི་ཡང་སྲིད་པ་
ལེགས་པར་འཕེལ་ནས་འདོད་པས་ས་འདིའི་སྲིད་གི་ཡོངས་སྦྱོང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
གྲང་འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་ཀྱས་པ་ཡོད་པ་མིན་ན་སྲིད་པ་དེའི་འདོད་པ་རྫོགས་
པར་སྤྱས་བྱེད་ཀྱས་ཏེ་འདོད་ཡོན་ལ་སྲིད་པས་ངོམས་པ་མི་སྲིད་དོ། དཔེར་ན་རྒྱལ་
པོ་ང་ལ་རྒྱ་གྲིང་བཞི་དང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྟན་གྱི་བྱེད་ལ་ཡོངས་སྦྱོང་པས་གྲང་མ་
ངོམས་པར་གསུང་བ་བཞིན་ནོ། །འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་བཞིན་
དུ་འདོད་པ་ལ་སྤྱག་པར་ཡང་སྲིད་པས་ནི་ཆགས་སྤང་སོགས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་དང་།
དགེ་བའི་སྤྱོད་པ་གྱི་བསམ་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་ཡིད་མི་བདེ་འབའ་ཞིག་སྦྱེ་
བར་འགྱུར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། གང་ཟག་གང་ཞིག་ལུས་ཡོངས་སྦྱོང་ཀྱང་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་
འདོད་པ་ཆུང་ཞིང་ཆོག་ཤེས་པ་དེའི་སྤྱན་སྤྱུང་ཆོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཟད་མི་ཤེས་ཏེ།
ནམ་ཡང་ཡོངས་སྦྱོང་གྱིས་ཡོངས་པའི་བྲེལ་བ་མི་སྲིད་དོ། །དེ་བས་ན་ལུས་ཀྱི་དོན་
དུ་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་སྲིད་པའི་འདོད་པ་ནི་གཉེན་སོ་མ་བསྟེན་ན་གོང་ནས་གོང་དུ་

^༡ མ་ཟྱེ། ༡༡༠བཅུ་ ཟླ་ ༡༡༤བཟན། ཟླ་ ༡༡༤བཟན། ནས་ ཞོལ་ ༡༡༥ནམ། བས་

འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་འདོད་ཡོན་ལ་སྲིད་པས་སྐབས་དབྱེ་བར་མི་བྱ་སྟེ། གང་
ཞིག་ཡིད་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ཡིད་འོང་མི་འཛིན་པ་དེ་ནི་ཞོར་རྒྱུ་ས་
ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དངོས་པོ་བཟང་པོ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུས་འདི་ནི་ཐ་མར་ཐལ་བའི་མཐར་པར་གཏུགས་ཤིང་དེར་ཟད་
པ་དང་། ལུས་རང་ཉིད་མི་གཡོ་བས་གཞན་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པར་བྱ་བ་དང་། ཤ་
ཁྲག་སོགས་མི་གཙང་བའི་ཕྱང་པོའི་གཟུགས་ནི་འཛིགས་པ་མི་བཟད་པ་དུ་མའི་
གནས་ཡིན་པས་ལུས་འདི་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་བདག་ཏུ་འཛིན། བདག་ཏུ་གཟུང་ན་དཔྱལ་
བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཡང་ཁྱོད་དགོས་པས་གསོན་ནམ་ཤི་ཡང་སྒྲ་བདག་ལ་ལུས་ཀྱི་
འབྲུལ་འཁོར་འདིས་ཅི་བྱ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །གཡོ་བ་མེད་པ་བོང་བ་
སོགས་དང་ལུས་འདི་བྱད་ཅི་ཡོད་ན་ཀྱང་མ་ལུས་ལ་སྲིད་པ་མི་བཟོད་པས་ཀྱི་རྟུང་
ཅིའི་ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཁེངས་པའི་ར་རྒྱལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་ར་རྒྱལ་རྣམས་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་སྤང་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་བཞི། ལེགས་ཉེས་ལ་སྒྲོངས་པ་དང་། བསྐྱོད་སྒྲིབ་ལ་སྒྲོངས་པ་
དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྒྲོང་བ་དང་། ལུས་ལ་སྲིད་པ་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་
ཡང་དལ་འབྱོར་ལ་སྤྱིང་པོ་སྒྲོང་བའི་ཆེད་དུ་བསྐྱུང་བར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་
ཁྱོད་ལུས་ཀྱི་རིམ་གྱི་ཁ་ཏ་བྱས་པ་ཡིས་དོན་མེད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་མང་པོ་ཉི་བར་
བསགས་ནས། བན་གཞི་དབྱེད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོ་བ་དུ་མ་བསྐྱེད་
པའི་ལུས་བསྐྱུངས་ཀྱང་བྱིན་གཞོ་མེད་པ་ཤིང་དང་མཚུངས་པའི་ལུས་འདི་ལ་
ཆགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་བྱེད་པར་མི་རིགས་སོ། །བདག་གིས་འདི་ལྟར་ཁོངས་སྒྲིབ་

ཀྱིས་བསྐྱངས་པའམ་བྱ་ཤོད་སོགས་ཀྱིས་ཐོས་ཀྱང་རུང་ལུས་ཁོ་རང་ལ་ཕན་གོད་
བྱེད་པ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཅིང་ཞེ་སྤང་ཡོད་པ་མིན་ན། རང་ཉིད་ཅི་སྟེ་དེ་ལ་ཆགས་
པར་བྱེད་ཆགས་པར་མི་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུས་དེ་ལ་སྒྲིན་གང་ཞིག་གིས་སྒོད་པས་ཁྲོ་བ་དང་ཡོན་ཏན་གང་
ཞིག་གིས་བསྒྲོད་པས་མགུ་བར་གྱུར་པ་གལ་ཏེ་བསྒྲོད་སྤྲད་དེ་ཉིད་ལུས་རང་གིས་
ཤེས་པ་མེད་ན་ཡིད་བདག་གིས་གང་གི་དོན་དུ་ཆགས་སྤང་གི་སྒོ་ནས་ངལ་བ་བྱས་
བྱེད་པ་དོན་མེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ལུས་རང་གིས་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་མེད་ཀྱང་གང་
ཞིག་བདག་གི་ལུས་འདི་འདོད་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་གྱུར་པ་དེ་དང་བདག་བཤེས་
ཡིན་པས་དེ་ལ་དགའ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་གི་ལུས་འདོད་
པས་གཞན་གྱི་ལུས་དེ་ལ་འང་བདག་ཀོ་ཅེས་མི་དགའ། རང་གི་ལུས་ལ་ཆགས་པ་
དང་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་སྒོད་པར་མི་རིགས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ལུས་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་དེ་བས་ན་བདག་གིས་རང་གི་
ལུས་ལ་ཆགས་པ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པའི་བྱིར་དུ་ལུས་སྒྲིན་པར་བཏང་བར་
བྱའོ། །བཞི་བརྒྱ་པར། ལུས་ནི་དག་ལྟར་མཐོང་མོད་ཀྱི། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་བསྐྱང་
བྱ། །ཁྲིམས་ལྡན་ཡུན་རིང་འཆོ་བ་ནི། །དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་པོ་བྱེད། །ཅེས་
བཤད་པ་ལྟར་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དོན་མང་པོ་འབྱུང་བ་དེས་ན་ལུས་འདི་ལ་
ཉེས་པ་མང་ཡང་། འཇིག་རྟེན་པ་ནམས་ཁུར་གྱི་དོན་དུ་ཤིང་རྩ་འཇིན་པའི་ལས་ཀྱི་
སྤྱད་བཞིན་དུ་བརྩུང་བར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་གསུམ། དགེ་བའི་བར་ཆད་ལོག་པར་བྱ་བ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་བརྩོན་

པའི་སྒྲིབ་ས་བསྐྱེད་པ་དང་། དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་
པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བས་ན་འདོད་པའི་སྐྱེད་པ་དང་བརྒྱབ་སེམས་དང་གཞོད་
སེམས་སོགས་ཞི་གནས་ཀྱི་མི་མ་བུ་སྤྱོད་ལ་གཞོལ་བ་བྱིས་པའི་སྒྲིབ་པས་
ཆོག་གི་བདག་གིས་སྒྲུང་དོར་ལ་མཁས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེ། དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བག་ཡོད་པའི་གཏམ་ནི་བླ་པར་
བྱས་ནས་གཉིད་དང་སྤྲུགས་པ་སོགས་ཞི་གནས་ཀྱི་བར་ཆད་རྣམས་བཞེས་སྤྱིང་
ལས། རྒྱུད་དང་འབྲེད་དང་གཞོད་སེམས་སྤྲུགས་པ་དང་། །གཉིས་དང་འདོད་ལ་
འདུན་དང་ཐེ་ཆོས་སྟེ། །སྤྱིབ་པ་ལྟ་བོ་འདི་དག་དགེ་བའི་ནོར། །འཕྲོག་པའི་ཆོས་རྒྱུ་
ལེགས་པར་མཐུན་པར་མཛོད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་འབད་པས་ལྷོག་པར་བྱ་ཞིང་
སྤང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་སྤྲུལ་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལྟར་གཉིན་པོའི་སྒྲིབ་ས་
བསྐྱེད་པའི་རིགས་པའི་བསྐྱེད་ནི་གཟུགས་པར་བྱ་སྟེ་ཉིན་མཆན་བྱད་པར་ཉེ་ཉག་
པར་མ་འབད་ན། བདག་གིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ནས་མཐར་ཕྱིན་སྤྲུལ་དུ་བསམས་ལ་བུན་
མོང་དང་བུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཞི་གནས་བསྐྱོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་བས་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་མཐའ་དག་
བསལ་བའི་བྱིར་ཏུ་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད་དགོས་ལ་དེ་ཡང་སྤྱོད་དུ་ཞི་གནས་བསྐྱེད་
དགོས་པས་ཞི་གནས་སྤྱི་བའི་གོགས་ལོག་པའི་ལམ་འདོད་པའི་རྣམ་རྟོག་སོགས་
མཐའ་དག་ལས་སེམས་བསྐྱེད་ཉེ། སྤྱོད་པའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཡང་དག་
པའི་དམིགས་པ་ལ་ཉག་པར་ཡང་བདག་གིས་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པར་

བཤོ། །མདོར་ན་ཞི་གནས་སྤྱོད་མོང་བསྐྱབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་
གསུངས་པ་དང་། སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྐྱབ་ཚུལ་གཞུང་འདི་དང་སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་
མ་ལ་ཤྱི་ལས་སྒྲོམ་རིམ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ཞི་གནས་སྒྲོམ་
པའི་པན་ཡོན་དང་། མ་སྒྲོམ་པའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་སེམས་གནས་པའི་
ཐབས་དགུ་ལ་སོགས་པས་ཉིང་རེ་འཛིན་བསྒྲོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་ཞིང་། རྒྱས་
པར་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པ་ཆེ་ཆུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་
བཤོ། །གནས་ལུགས་མདོན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། །སྒྲིབ་གཉིས་ས་བོན་ཅད་
ནས་འཛོམས་པ་ཡང་། །གཡོ་མེད་ཉིང་འཛིན་གནས་ལ་རག་ལས་པས། །ཐོག་མར་
ཞི་གནས་སྐྱབ་ལ་མཁས་པར་བྱ། །བསྐྱབ་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་
ལེའུའི་མཆན་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤམ་རྒྱལ་སྤྱས་
འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། བསམ་གཏན་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་
བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པའོ། ། །

༡༨གྲུ་པ། ཤེས་རབ་ལེའུའི་འགྲེལ་པ།

བཞི་པ་ལྷག་མཐོང་གི་རོ་བོ་ཤེས་རབ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་
བཤམ་པ་དང་། ལེའུའི་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྗེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དང་། དེས་ན་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་
པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྦྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་
ནི། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་མཐའ་དག་ཞི་བར་བྱེད་པ་ལ་སྒྲན་མེད་པའི་བྱང་

ཆུ་བོ་དགོས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དགོས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐལ་ཞི་
 བ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ཅི་དགོས་སྟུམ་ན། མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱུབ་ཀྱིས་རི་སྤྱི་ཕྱང་པོར་
 འཛིན་ཡོད་པ། དེ་སྤྱི་དེ་ལ་རར་འཛིན་ཡོད། ཁྱེད་ཕྱང་པོ་བདེན་འཛིན་ཡོད་པ་དེ་
 སྤྱི་དུ་ར་དང་ར་ཡི་བར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་མི་
 སྟོན་པར་གསུངས་ལ། ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་པས་འཛིག་ལྟ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པ་སྤྱི་
 ཡང་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་ཕྱང་པོ་བདེན་འཛིན་ཟད་དགོས་པས་ཉན་རང་འཕགས་
 པས་ཀྱང་ཕྱང་པོ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བཞེད་པ་ལྟར། སྟོབ་དཔོན་འདིས་ཀྱང་
 འཁོར་བའི་བསྐྱུ་བསྐལ་ཞི་བ་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་བཞེད་དོ། འོག་
 ཏུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་ན་
 ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲེན་པ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱ་ནས་མཛད་པའི་དབྱ་མ་
 འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདིས་ཉན་རང་ལ་
 ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་འདིའི་རྣམ་བཤད་བྱེད་པ་དུ་མས་
 འཆད་པ་ནི། གཞུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་བསལ་བར་རྟོགས་ཏེ་འཆད་པར་
 འགྱུར་རོ། །ཡན་ལག་འདི་དག་ཅེས་པ་ལེ་ཏུ་བརྒྱད་པ་ནས་བཤད་པའི་ཞི་གནས་
 ཅོམ་ལ་འཆད་པ་དང་། སྤྱིན་སོགས་པར་ཕྱིན་ལྟག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་འཆད་པའི་
 ལྟགས་གཉིས་ལས། ལེ་ཏུ་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཅོམ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྤྱར་ན་སྤྱི་མ་ཡང་རུང་
 མོད་ཀྱང་འདིར་ཕྱི་མ་ལྟར་བཤད་ན་ལེགས་སོ། །སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་ཞེས་པ་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་བཅད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

ཐོས་བསམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་སྤྱིན་སོགས་སྡོན་དུ་འབྲོ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ཚོགས་བསམ་གྱིས་ཀྱང་འདིར་བཤད་པ་འབྲུ་བའི་བྲང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་སྡོན་དུ་འབྲོ་མི་དགོས་ཏེ་སྟོབ་དཔོན་ཞི་འཚོས་སྟོང་ཉིད་ཐོས་
བསམ་གྱི་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཉིས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །སྟོང་ཉིད་ལ་ཡིད་
འགྱུར་བའི་སྟོང་བ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་དེ་དག་སྡོན་དུ་འབྲོ་དགོས་པ་འང་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་
མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་སྟོང་ལ་འང་དེ་དག་སྡོན་དུ་འབྲོ་དགོས་པ་
མཚུངས་སོ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོན་བྱེད་གི་ལྟག་མཐོང་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་དག་སྡོན་དུ་
འབྲོ་དགོས་པ་འང་མིན་ཏེ། བྲང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་དེ་དག་སྡོན་དུ་མ་སོང་
ཡང་ཉན་རང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཚོས་སྐྱེའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་ཅིང་སྤྱིན་སོགས་ཐབས་རྣམས་
གྱིས་དེའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱེད་པས་ཤེས་རབ་གྱིས་འབྲས་བུ་དེ་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱིན་
སོགས་རྣམས་གྱིས་པན་དགོས་པས་དེ་དག་ཤེས་རབ་གྱི་དོན་དུ་གསུངས་སོ་ཞེ་ན།
དེ་ལྟ་ན་ཤེས་རབ་དེ་དག་གི་དོན་དུ་གསུངས་ཞེས་གོ་ལྟོག་ན་ཡང་མཚུངས་
སོ། །དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མེད་ན་སྤྱིབ་གཉིས་གང་གི་ཡང་ས་བོན་
ཟད་པར་བྱེད་མི་རུས་ལ་ཉོན་སྤྱིབ་གྱི་ས་བོན་ཟད་པ་ཅུ་ལ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་
པས་བརྒྱན་པ་མི་དགོས་ཀྱང་། ཤེས་སྤྱིབ་གྱི་ས་བོན་ཟད་པ་ལ་དགོས་ཤིང་འདིར་
ཡང་གཙོ་བོ་ཤེས་སྤྱིབ་ཟད་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པས་ཡན་ལག་འདི་དག་ཤེས་རབ་དོན་
དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་འདྲིན་ཉོན་སྤྱིབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྤྱིབ་གྱི་
བཞེད་པ་ཡིན་ཅིང་སྟོབ་དཔོན་འདི་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་མཛད་དོ། །

ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པའི་མདོ་ལས། མེས་མཉམ་པར་བཞག་ན་ཡང་དག་
པ་རིམ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསངས་པ་དང་། བསྐྱབ་བརྟུས་ལས་
ཀྱང་། མཉམ་གཞག་ཡང་དག་རིམ་ལྟ་བུ་ཤེས་སོ། །ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེས་སྐྱབ་པས་
གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་མཉམ་གཞག་ཞི་གནས་དང་། རིམ་ལྟ་བུ་ཤེས་
པ་ལྟག་མཐོང་ཡིན་པས་ལེ་ལུ་བརྒྱད་པ་ནས་བཤད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་
འདིར་བསྟན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་དག་ཉེ་བར་ཞི་བར་འདོད་
པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ལྷན་གོང་དུ་བཤད་པའི་
སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་སྟེ་རྒྱ་ཆོགས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སྐྱབ་པ་
སངས་རྒྱས་བཙུགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་
དོན་དུ་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ནའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཐར་པ་ཙམ་ཐོབ་པར་
འདོད་པས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་སྐྱབ་པའི་
རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྟོང་ཉིད་ལ་དགོས་
རུས་མེད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་།
མཆོན་ཉིད་དང་། དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གང་ཟག་ངེས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
བསྐྱབ་བརྟུས་སུ་ཡབ་སྐུ་ལ་འཇུག་པའི་མདོ་བྱངས་པ་ལས། འདི་ལྟར་དེ་བཞེན་
གཤེགས་པས་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་སྤྱུགས་སུ་རྒྱུད་དེ་ཤེས་པར་བྱ་བ་
ཡང་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དོ། །དེ་ཡང་བཙུགས་པའི་ཤེས་

གྲིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རབ་དུ་གཟེགས་རབ་དུ་མ་བྱེད། ལེགས་པར་མངོན་དུ་བྱས་པས་
 དེའི་བྱིར་ཐམས་ཅད་མ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་
 ཞེས་པས་ཤེས་བྱ་དབྱེ་གཞི་དང་། འདིར་ཟད་དོ་ཞེས་པས་བདེན་གཉིས་སུ་གངས་
 དེས་པ་དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་བྱིར་
 ཐམས་ཅད་མ་བྱེད་པར་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་
 དང་སྒྲོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་སྟོན་འཇུག་གི་དགོངས་པར་འཆད་པ་ནི་ལོག་
 པར་འཆད་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་གཉིས་སུ་
 འབྲེད་པ་ནི་དབྱེ་བའི་ངོ་བོའོ། །བྱེ་བའི་དོན་ལ་ཡང་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་
 འདིར་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ངོ་བོ་ཡོད་ལ་དེ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པ་
 མི་སྲིད་པའི་བྱིར་དང་ཆོས་ཅན་རྣམས་བདེན་སྟོང་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་བདེན་བྱུང་དུ་
 འགྱུར་བ་སོགས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་གཞོན་པ་དེ་དག་འཇུག་
 ལ། ཐ་མི་དད་ཡིན་ན་ཡང་དེ་ནས་བཤད་པའི་གཞོན་པར་འགྱུར་བས་བྱས་མི་རྒྱག་
 ལྟར་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དོ། །དེས་ན་ཤེས་པར་བྱ་བ་འདི་ནི་དབྱེ་གཞི་
 དབྱེ་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་དེར་གངས་དེས་པར་འདོད་དོ། །དབྱེ་བའི་ངོ་བོ་
 ནི་ཐ་སྟོན་པའི་ཆད་མས་རྟེན་པའི་དོན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་ནི་དོན་དམ་པའི་ཆད་
 མས་རྟེན་པའི་དོན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ་གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་
 གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་གྱི་སྟོན་ལུང་རྒྱ་དམར་ལ་སོགས་པ་
 ཁ་ཅིག་དོན་དམ་སྟོ་ཡི་སྟོན་ལུལ་མིན་ཞེས་པའི་རྒྱང་པ་དང་པོ་དམ་བཅའ་དང་། བྱི་མ་

རྟགས་སུ་བྱས་ནས་དོན་དམ་བདེན་བརྟག་པ་དང་རྟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་གི་ཡང་
ཡུལ་དུ་མི་རུང་སྟེ་སྒྲོ་དང་སྒྲོའི་ཡུལ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་རྟག་
པ་འོག་མས་བསྟན་པས་བྱུང་བོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་ཏེ་
ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་སྒྲོ་མེད་པར་ཁས་ལེན་ན་རྒྱང་པན་གྱི་གཞུང་
བཙུགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་འཆི་ཁ་ཚུན་ཆད་དུ་རིག་པ་ཡོད་ལ་དེ་ནས་རྒྱན་ཆད་
པར་འདོད་ཅིང་། ཁྱད་གྱིས་ཀྱང་སྒྲོ་ར་ལམ་ཐ་མ་ཚུན་ཆད་དུ་སྒྲོ་ཡོད་ལ་གནས་ལུགས་
ཀྱི་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་མེད་པར་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་དོན་གང་ཞིག་མདོན་སུམ་དུ་རྟགས་པས་དྲི་མ་བད་པར་བྱེད་པའི་
ཤེས་བྱ་ཞིག་ཁས་མི་ལེན་ན། དྲི་མ་བད་པ་མི་སྲིད་པས་སངས་རྒྱུས་དང་སེམས་
ཅན་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་སྐྱར་འདེབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། ཁས་ལེན་ན་
དོན་དམ་བདེན་པ་ཡུལ་དང་དེ་རྟགས་པའི་སྒྲོ་མི་འདོད་པ་འགལ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ།
དོན་དམ་མི་འཇལ་བས་ཁྲབ་པར་འདོད་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་རང་ཉིད་གྱིས་རང་
ཉིད་འཇལ་བ་མི་སྲིད་པས་འཇལ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་
མེད་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གཞན་ཡང་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་སྒྲོང་པ་ཡིན་ན་བདེན་སྒྲོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཁས་
སྐྱངས་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ་དེ་མིན་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་བྱུང་ཏུ་འགྱུར་
ཏེ། ཚིད་ལྷོག་ལས། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལྷོག་ན། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རབ་བྱུང་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྟག་པ་དང་པོས་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་། གཉིས་

པས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ལ་སྟོ་སྲ་ཕྱི་གཉིས་གཉིས་སྤང་
 ཅན་གྱི་སྟོ་ཡིན་གྱི་སྟོ་ཅམ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཇལ་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
 འོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་སྤྱར་ཏེ་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་མཆན་
 གཞི་དོན་དམ་བདེན་པར་མཆོན་ལ། རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྟོ་མངོན་སུམ་
 ཆད་མ་དེ་ལ་རང་ཉིད་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་སྟོ་ནས་དེའི་སྟོན་ལུལ་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པ་
 གང་ཞིག་རང་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དེས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའོ། །འདི་
 བོ་འཇུག་པ་ལས། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྤྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི། རོ་བོ་ལོག་པ་གང་
 ཞིག་ནམ་བཙགས་པ། དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་གང་དུ་མིག་དག་པས། །མཐོང་དེ་དེ་ཉིད་
 དེ་བཞིན་འདིར་ཤེས་གིས། །ཞེས་བཤད་པ་དང་དོན་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་དང་
 ཕྱང་པོ་མཆན་གཞི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་བརྟོན་དེ། རང་ཉིད་དངོས་སུ་
 རྟོགས་པའི་སྟོ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དེ་ལ་རང་ཉིད་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་སྟོ་ནས་རྟོགས་
 པར་བྱ་བའོ། །འདི་དག་གི་མཐའ་གཅོད་རྒྱས་པར་ནི་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འཇུག་
 པའི་ནམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འདི་ལྟར་ཞིབ་ཏུ་
 བཤད་དགོས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རི་སྟེང་
 པ་མཐུན། རི་སྟེང་པ་མཐུན་པ་དེས་རི་ལྟ་བུ་མཐུན་ཡང་རི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་བཞག་
 དང་། རི་སྟེང་པ་ལ་གཉིས་སྤང་དང་བཅས་པས་མཐུན་པ་ནམས་ལ་ཡང་ཁྲབ་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

ཁ་ཅིག་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ནམ་བཤད་ཀྱི་དོན་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོགས་པར་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་རང་ཉིད་སྤང་བར་འདོད་པ་ནི་རིགས་པ་དང་འགལ་ཏེ།

སྒྲིབ་འཇུག་གིས་ལས་མ་འདས་པས་ཐ་དད་དུ་སྒྲིབ་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་
ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པས་རང་ཉིད་རང་དང་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། རྒྱ་
ལ་རྒྱ་བཞག་གི་རྒྱ་ལ་དུ་སྒྲིབ་ན་དེ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་བ་ལྟོག་དུ་མེད་
དོ། །སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ལས་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་རང་དད་བྱུང་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
གཅིག་པ་མཐའ་དག་ལ་སྒྲིབ་ནས་རྟོགས་ལ། རྟོགས་རྟོགས་ཀྱི་ཐ་སྒྲིབ་འདོགས་སམ་
མི་འདོགས་ཀྱང་རྒྱང་རང་ཉིད་ལ་རང་ཉིད་མི་སྒྲིབ་ཡང་རྟོགས་པའོ། །སོ་སོའི་སྒྲིབ་པའི་
སྒྲིབ་པ་འདོན་མཛོན་སྒྲིབ་ཆད་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་རང་རིག་པའི་མཛོན་སྒྲིབ་མི་སྲིད་པས་
རང་ལ་རང་ཉིད་མི་སྒྲིབ་ཡང་། རང་དད་བྱུང་སྒྲིབ་སྒྲིབ་གཅིག་པའི་ཆ་གཞན་རང་ལ་
སྒྲིབ་ནས་རྟོགས་པར་བཞག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་སྒྲིབ་དངོས་སྒྲིབ་རྟོགས་པ་ལ་
སྒྲིབ་པའི་རྟོགས་རྟོགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ་དེ་འདྲ་བའི་རྟོགས་རྟོགས་སངས་རྒྱུས་
ལ་མི་སྲིད་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བདེན་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། རྒྱ་མཐོང་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བདེན་གཉིས་གཏན་ལ་འབེབས་འདོད་པའི་གང་ཟག་ནི་དེ་ལ་འདྲིག་རྟོག་ཏེ་སྤང་པོ་
ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་རྒྱུ་ལ་གཉིས་སྒྲིབ་མཐོང་སྒྲིབ་། ཞི་
ལྟ་བུར་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འདྲིན་དང་ལྟན་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་གྱིས་སྒྲིབ་པར་རྟོགས་པ་དང་། སལ་པ་དངོས་པོར་སྒྲིབ་པའོ། །གཙོ་བོའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲིབ་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང་བྱུང་མཐས་སྒྲིབ་པ་བསྒྲིབ་
པའི་གང་ཟག་རྒྱུ་ལ་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་སྒྲིབ་གཏོགས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། “དེ^༡་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་པ་རྩལ་ཐན་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐད་
 ཅིག་ཆ་མེད་དང་དངོས་པོ་ཙམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་ཡིན་ལ་
 འཇིག་རྟེན་པ་ཡང་ཡིན་པས། རྣལ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་
 པའི་གང་ཟག་དེས་དངོས་པོར་སྦྱ་བ་བྱུང་མཐའ་ལོག་མ་རྣམས་ལ་གཞོད་ཅིང་ནི་ལྷག་
 ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་འོག་མ་རྣམས་ལ་
 གཞོད་དེ། དབུ་མ་པས་སེམས་ཙམ་པ་ཤེས་པ་བདེན་པར་འདོད་པ་རིགས་པས་
 ཁེགས་ལ། དེས་མདོ་སྡེ་པ་རྩལ་ཐན་ཆ་མེད་ཁས་ལེན་པ་རིགས་པས་ཁེགས་
 པའོ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ནང་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མི་
 གཞོད་དམ་སྟུམ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་སྟོང་ཁྱད་པར་གྱིས་ས་
 གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་གོང་མ་གོང་མ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ས་དང་པོ་ལ་
 སོགས་པས་འོག་མ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་གཞོད་པ་སྟེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཡིན་
 བོ། །རྒྱད་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྟོ་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ས་འོག་མར་
 སྟོམ་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་གཞོད་”མ^༡་རྒྱས་པ་ས་གོང་མར་གཞོད་པ་སོགས་ཀྱང་
 དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཞུང་འདི་དག་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ནི་སྟོ་ལ་ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་སྟོ་དང་
 དོན་དམ་རྟོགས་པའི་སྟོ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བྱས་ནས། ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་ཆད་
 མས་ཀྱང་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་སྟོ་ལ་མི་གཞོད་ན་རྩལ་ཐན་ཆ་མེད་དུ་ཞེན་པ་རྣམས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡༤བ་ན། ད ཞོལ། ༡༡༤ན། སྟེ། ༡༢༤བ་ན། ཟེ། ༡༢༤བ་ན། དེ * དེ

༢ མ་ཕྱི། ༡༡༢ན། སྟེ། ༡༢༤ན། ཟེ། ༡༢༤ན། མ ཞོལ། ༡༡༤ན། མི * མི

གྲིས་གཞོན་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲིས། དོན་དམ་ཏྲོགས་པའི་སྒྲོས་མཐར་འཇིག་ཐམས་ཅད་ལ་
གཞོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་སྒྲིབ་
ཁྱད་པར་གྲིས་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་གྲིས་ཏྲག་དངོས་ཁས་སྒྲངས་པ་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་དང་
མདོ་སྒྲེ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པས་གཞོན་པ་དང་། དོན་སྒྲིབ་གཉིས་གྲིས་རྒྱལ་ཐུན་
ཆ་མེད་ཁས་ལེན་པ་ལ་སེམས་ཅན་པ་སོགས་གྲི་རིགས་པས་གཞོན་པ་དང་།
སེམས་ཅན་པས་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ལ་དབྱུ་མ་པའི་རིགས་པས་
གཞོན་པ་སོགས་འོག་མ་འོག་མའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྒྲུབ་གི་དོན་ལ་གོང་མ་གོང་མའི་
རིགས་པ་རྣམས་གྲིས་གཞོན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཤད་པ་སྤྱི་མ་ནི་འབྲེལ་ཆེན་གྱི་
བཞེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེ་ལ་གཞོན་པ་སྒྲུབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སལ་
པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཏྲོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་
རིགས་པས་གཞོན་པ་མི་འཐད་དེ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའི་བྱིར་དང་།
རང་བཞིན་མེད་ན་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱུས་གྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་སོགས་ལ་སྒྲོབ་པ་དོན་མེད་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབྱུ་
མ་པ་དང་དངོས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ནི་རྒྱུན་པར་གྲགས་ཤིང་འདོད་པའི་མི་ལས་
དང་སྒྲུ་མ་ལ་སོགས་པའི་དཔེས་ཉེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པའི་
བྱིར། རང་བཞིན་མེད་ན་སྦྱིན་སོགས་ལ་སྒྲོབ་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། སངས་རྒྱུས་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་སྦྱིན་སོགས་བདེན་
པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་བརྟགས་མ་དབྱུད་པ་རྒྱུན་པ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་ཏྲོགས་པའི་ཤེས་རབ་

གྱིས་ཟེན་ནས་འདྲུག་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་མེད་ཏྟགས་གྱི་ཤེས་རབ་གྱིས་མ་ཟེན་ན་
 བར་ཕྱིན་ལྷག་མ་རྣམས་གྱིས་བར་ཕྱིན་གྱི་མིང་མི་ཐོབ་ཅིང་དེའི་དཔྱད་གསུང་གི་དང་
 བཅས་པ་རྣམས་མཁྱེན་གྱི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་བསྐོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཙུ་སྟེག་ལ་
 སོགས་པའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་མེ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་འདི་ཁྱེད་
 གྲང་ཁས་ལེན་ན། ཁོ་བོ་ཅག་འདི་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡིན་པས་ལུ་ལུ་
 ཅག་ཚེད་དོན་མེད་ལ་འདི་ཁས་མི་ལེན་ན་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་སོགས་གྱི་
 གཞོན་པ་དུ་མར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་དག་ནི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཡེ་
 མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དགོས་སྟུང་བ་བདེན་གཉིས་འགལ་
 བར་འཛིན་པའི་ཚེད་པའོ། །དབྱ་མ་པ་དང་དངོས་པོར་སྦྲ་བའི་འཛིག་རྟེན་པ་ཡིས་མེ་
 ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་ཀས་ཆད་མས་མཐོང་ཞིང་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཡང་
 དངོས་པོར་སྦྲ་བས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་ཅིང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་
 བདེན་སྟོང་སྦྲ་མ་ལྟ་བུར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་མིན་ལ། དབྱ་མ་པས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་
 འདིར་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་དབྱ་མ་པ་དང་འཛིག་རྟེན་དངོས་པོར་སྦྲ་བ་ཚེད་པ་ཡིན་
 བོ། །ཡང་ན་འཛིག་རྟེན་པ་སྦྲ་མ་དངོས་པོར་སྦྲ་བ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྲར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོ་སྟེ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་སྦྲ་བ་སྦྱིར་དགག་པ་
 དང་། སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་
 དབྱ་མ་པ་ལ་དགོས་རྒྱས་མེད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་
 གྱིས་གཞོན་པ་དགག་པ་དང་། ལུང་གིས་གཞོན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་
 བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་གཟུགས་སོགས་ལུལ་ལྟ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང་

འགལ་ལོ་ཞེན་མི་འགལ་ཏེ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་མདོན་སྤྲུལ་ཆད་མས་བྱུང་བ་
ཉིད་ཀྱང་ནི་གཞུགས་པས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཙམ་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་ཡིན་གྱི།
གཞུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆད་མ་དེས་བྱུང་བ་དང་དེ་ལ་ཆད་མར་སོང་བ་
མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སོ་སོའི་སྤྱོད་ཐོན་མས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་
ལམ་བསྐྱེད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱུལ་སོ་ལས། མིག་
དང་ན་བ་སྒྲ་ཡང་ཆད་མ་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཆད་མ་ཡིན་
པ་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱལོ། །གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་མ་
བྱུང་ན་ཇི་ལྟར་གཞུགས་ཤིང་གཞུགས་ན་ཡང་ཇི་ལྟར་རྒྱུན་པ་ཡིན་ཞེས། དེ་ནི་བྱད་མེད་
ཀྱི་ལུས་མི་གཙང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གཙང་བ་སོགས་སུ་གཞུགས་པ་བཞིན་དུ་དངོས་
སོན་མས་རྒྱན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་སྟོན་པའི་ལྷང་བྲང་དོན་
དུ་བསྟན་པ་དང་། དེས་དོན་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། དེ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་
ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་ན། མདོ་ལས་མི་རྟག་པ་སོགས་
སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན་མི་འགལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རིམ་
གྱིས་གཞུགས་པའི་དོན་དུ་ནི་མགོན་པོས་དངོས་པོ་མི་རྟག་པར་བསྟན་ནོ། །གཉིས་པ་
ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དངོས་པོ་དེ་དག་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་དུ་བྱུང་བ་མིན་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དུ་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་ལྔ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མ་བྱུང་བ་སྤང་བ་དང་། ཆོགས་གསོག་པ་མི་
འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། ཉིན་མཆོམས་སྒྲོར་བ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། དགེ་སྤྲིག་གི་

ནམ་དབྱེ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་ནམ་དབྱེ་སོ་སོར་ངེས་པ་མི་
འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཀླུ་རྫོང་ཏུ་ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པ་
འགལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ན་སྤྱོད་དངོས་སོ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོ་ཡོད་པ་སོགས་རྟག་པར་
གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འཛིག་རྟེན་ན་གཟུགས་སོགས་རྟག་པར་གྲགས་ཀྱང་མི་རྟག་
པར་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ་མི་རྟག་སོགས་རྣམས་འབྱོར་པའི་ཀླུ་རྫོང་
ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་མི་རྟག་སོགས་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་མཐོང་
བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་གཙང་བདེ་རྟག་སོགས་
སྤྱི་ཞེན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་བཞེད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་
གཞན་ཏུ་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཆད་ཆད་མ་ཡིན་ན་བྱུང་མེད་མི་གཙང་བར་ངེས་པར་
རྟོག་པ་མི་སྤྱད་པ་སྒྲིམ་པའི་རྣམས་འབྱོར་པ་ལ་བྱུང་མེད་གཙང་བར་ཞེན་པའི་འཛིག་
རྟེན་གྱིས་གཞོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཀླུ་བ་མཆོད་པ་སོགས་ལ་བསོད་
ནམས་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ་བདེན་མེད་སྦྱི་མ་དང་
འདྲ་བའི་ཀླུ་བ་ལ་མཆོད་པ་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་ནི། ཅི་ལྟར་ཁྱོད་ཀླུ་བ་བདེན་
པའི་དངོས་སོར་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་བསོད་ནམས་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ཅི་ལྟ་བ་
བཞིན་ནོ། །བདེན་རུང་མི་བདེན་རུང་དངོས་སོ་དང་མཐུན་པར་བསོད་ནམས་འབྱུང་
བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་བདེན་མེད་སྦྱི་མ་དང་འདྲ་བ་སྦྱི་མའི་སེམས་
ཅན་ཞིག་ནས་སྤང་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་ནས་ངི་ལྟར་སྦྱི་ཞེ་ན་སྦྱི་མ་དང་

སེམས་ཅན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འབྲས་བུ་ཁས་སྒྲུབ་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་
འབྲས་བུ་ཁས་སྒྲུབ་ལ། དེ་ཙམ་ལ་སྒྲིན་དེ་འཇུག་ན་ཁྱོད་རང་གིས་ཀྱང་མི་ལམ་
དང་སྐྱུ་མ་རྩུན་པར་ཁས་སྒྲུབ་པས་སྐྱུ་ལ་གཞི་དེ་ཉར་སྒྲུབ་ན་པོར་བྱུང་ངེ་ལྟར་མི་
སྒྲུབ་ཞེས་སྐྱུ་ས་ན་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་རྩུན་པ་ལ་ཡང་ངེ་སྲིད་རྒྱུན་རྣམས་ཆོག་གས་
པར་གྱུར་ན་དུས་དེ་སྲིད་སྐྱུ་མའང་འབྱུང་བར་འབྱུར་བ་བཞིན་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་
པའི་རྒྱུ་ཆོག་གས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཉིང་མཆམས་སྒྲོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་མི་
མཚུངས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུན་རིང་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན། རྒྱུན་རིང་
བ་ཙམ་གྱིས་ངེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་སྐྱུ་མ་རྩུན་སྒྲུབ་བས་
རྩུན་པའི་བྱུང་བར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྐྱུ་མ་དང་མི་ལམ་སོགས་ཀྱང་རྒྱུན་
རིང་སྒྲུབ་ཡོད་པས་བདེན་རྩུན་གྱི་བྱུང་བར་ཁས་སྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་མི་ལམ་དུ་
བསྐྱལ་བ་བྲན་པ་དང་ཞག་གཅིག་བྲན་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་བ་ནི། རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱུ་མ་དང་འབྲས་བུ་སེམས་ཅན་བསད་པ་སོགས་
ལ་སྒྲིག་པ་འབྱུང་བར་བཞད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན། སྐྱུ་མའི་སྐྱེས་བྱ་བསད་པ་སོགས་
ལ་ཡང་མིར་འདྲ་ཞེས་ཏེ་གསོད་འདོད་ཀྱིས་མཆོན་བསྐྱུན་པ་སོགས་བྱས་ན་སྒྲོར་
པའི་སྒྲིག་པ་ཡོད་ལ་སྒྲོག་གཅོད་དངོས་གཞིའི་སྒྲིག་པ་མེད་དེ་དེ་ལ་སེམས་མེད་པའི་
ཕྱིར་ནའོ། །མི་ལ་སོགས་པ་སྐྱུ་མའི་སེམས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་པན་བཏགས་
པས་བསོད་ནམས་དང་ནི་གཞོད་པ་བྱས་པས་སྒྲིག་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་
མེད་པར་མཚུངས་པ་ལ་སེམས་ཡོད་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཞེན། སྐྱུ་མའི་རྩས་
སྒྲན་དང་སྒྲགས་རྣམས་ལ་སྐྱུ་མ་སེམས་ལྡན་དུ་བསྐྱེད་པའི་བྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱུ་

མའི་རྟ་སྒྲང་ལ་སེམས་ནི་འབྱུང་བ་མེད་དོ། །སྤྲོ་ཆོགས་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་མ་
དེ་ཡང་སྤྲོ་ཆོགས་ཉིད་དུ་སྤྲང་བ་ཡིན་ཏེ་ཡང་གི་སྤྲས་སེམས་ཅན་དུ་མ་ཟད་
བཤོ། །འབྲས་བུ་སྤྲོ་ཆོགས་ལ་རྒྱ་སྤྲོ་ཆོགས་འབྱུང་དགོས་པ་ནི་རྒྱུན་གཅིག་གིས་ནི་
འབྲས་བུ་ཀུན་བསྐྱེད་ཀྱས་པ་གང་ནའང་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་བ་ནི། དབྱ་མ་པས་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་ཆ་བ་སོགས་མེད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་བ་རང་བཞིན་གྱི་མུང་འདས་སུ་ཁས་སྦངས་ཤིང་སྐྱེ་ཆ་སོགས་ལས་ཉོན་གྱི་
དབང་གིས་གྲུབ་པ་རྣམས་འཁོར་བར་ཁས་སྦངས་པ་ལ་མདོ་སྤེ་བ་ན་རེ། གལ་ཏེ་
དོན་དམ་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་མུང་ལས་འདས་པ་ཡིན་ན་མུང་འདས་ཡིན་ཞིང་
འཁོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དོན་དམ་པའི་མུང་འདས་ཡིན་ཡང་འཁོར་བ་ཀུན་
རྩོམ་ཏུ་སྐྱེ་འཆིའི་རྒྱུན་གྱིས་འཁོར་བ་དེ་ལྟ་ན། འཁོར་བ་དང་མུང་འདས་གཞི་མ་ཐུན་
ཡོད་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ནི་འཁོར་བར་འཁོར་བར་འགྱུར་
བས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའི་སྟོད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེན་སྟོན་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱི་
མུང་འདས་དང་སྟོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་མུང་འདས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་བཞིན་གྱིས་མུང་ན་ལས་འདས་པ་ནི་ལམ་ལ་གོམས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ་ལམ་ལ་གོམས་མ་གོམས་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །སྟོ་བྱར་འི་བྲལ་གྱི་
མུང་འདས་ནི་སྐྱེ་འཆིའི་རྒྱུན་གྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཆད་པ་ལས་ཐོབ་དགོས་
པས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་ཡང་རྒྱུན་རྣམས་རྒྱུན་ནི་མ་ཆད་ན་འཁོར་བར་མ་ཟད་
སྤྱིར་མའང་ཕྱོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུན་རྣམས་རྒྱུན་ནི་

ཆད་པ་ན་འཁོར་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །སྤར་གྱི་ཚོད་པ་དེ་ལ་དོན་
དམ་པའི་མུང་འདས་དང་མུང་འདས་ཀྱི་ཁྲད་པར་བྱེ་ནས་ལན་འདེབས་དགོས་ཀྱི་
གཞན་གྱིས་ལན་མི་ཐེབས་ཏེ་སངས་རྒྱས་མི་འཁོར་ལ་སེམས་ཅན་འཁོར་བ་མྱིར་
ཆོལ་ཡང་འདོད་པས་སོ། །

གཉིས་པ་སེམས་ཅན་པའི་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་
དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་
སྤྱུ་མ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་བའང་ཡོད་པ་མིན་ན་སྤྱུ་མ་སྒྲོ་གང་གིས་དམིགས་
པར་འགྱུར་ཏེ། མི་འགྱུར་བས་སྤྱུ་མའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་འདི་ཡང་ཡོད་ན་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དགོས་སྤྱུ་མའི་ཚོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཚོད་པ་མཚུངས་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་
གི་ཆེ་སེམས་ཅན་པ་ཁྱོད་ལ་གཟུང་བྱ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བྱུབ་ན་མྱིར་
རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པས་སྤྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་དེ་དམིགས་བྱེད་མེད་པར་འགྱུར་ལ། སྤང་བ་
ལྟར་དུ་མ་བྱུབ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པས་ཁྱོད་ལྟར་ན་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་
དགོས་ལ་གཟུང་བྱ་དོན་དུ་སྤང་བ་སྤྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་མེད་ནའང་དེའི་ཆེ་གཟུང་བྱ་ཅི་
ཞིག་དམིགས་ཏེ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ་གཤམ་
ཏེ་བྱི་རོལ་དོན་དུ་སྤང་བ་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་དུ་
ཡོད་དེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་
པ་ལ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་དང་། དེས་པའི་ལན་གྱི་

རང་རིག་དགག་བཤོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་ཆེ་སེམས་ཉིད་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་སྤང་
བ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་དེའི་ཆེ་དོན་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཆད་
མ་གང་གིས་མཐོང་སྟེ་མཐོང་བྱེད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་རང་རིག་དགག་པ་ལ། ཤེས་པ་འདི་ལ་ཁ་ཕྱིར་སྤྱོད་གས་གཟུང་བའི་
རྣམས་པ་དང་། ཉན་ཁོ་ནར་སྤྱོད་གས་པའི་འཛིན་པའི་རྣམས་པ་གཉིས་ཡོད་ལ་ཕྱི་མ་རང་
རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་དེས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
དེ་ལ་ལྷུང་གིས་དགག་པ་དང་། རིགས་པས་དགག་པ་དང་། རང་རིག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་
བྱེད་དགག་པ་དང་། བཏགས་ཡོད་རྣམས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དུ་འདོད་
པ་དགག་པ་ཤོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་གཉིས་སྤང་བུབ་པའི་ཚུལ་
ཀྱིས་སྤྱོད་ཞིང་རིག་པ་མི་འཐད་དེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ནི་མགོན་པོས་ཀྱང་གཙུག་ན་རིན་
པོ་ཆེའི་མདོ་ལས་རལ་གྱིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རལ་གྱིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རལ་གྱིའི་སོ་དེ་
ཉིད་བཅད་པར་མི་རུས་པ་སོགས་དཔེར་བཞག་ནས་སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་མཐོང་
ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔེར་ན་རལ་གྱིའི་སོ་ནི་རང་ལ་རང་གིས་ཅི་ལྟར་ཡང་མི་གཙོད་
པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱིས་ཡིད་མི་མཐོང་ངོ་། །རང་རིག་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
འཛིན་པའི་རྣམས་པ་ཉིད་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རིག་པར་ཁས་ལེན་པས་དེའི་རིག་བྱ་
དང་རིག་བྱེད་ལ་རྣམས་པ་མི་འབྲ་བར་འཆར་རྒྱ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པས་ལྷོག་པ་ཐ་
དད་ཀྱང་མེད་པའི་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་རང་རིག་ཁས་སྤངས་
ན་རལ་གྱིའི་སོ་རང་གིས་རང་གཙོད་པ་སོགས་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། ཆད་མས་
གཞལ་བྱ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གཞལ་བྱ་འཇལ་བ་སོགས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། དཔེ་དགག་པ་དང་། རོན་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མར་མེའི་དཔེ་
 དགག་པ་ནི། རི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་མར་མེ་རང་གི་དངོས་པོ་དང་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་
 གཉིས་ཡང་དག་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པས་ཀྱང་རང་གཞན་
 གཉིས་ཀ་རིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དཔེ་མ་གྲུབ་སྟེ་མར་མེ་རང་གིས་རང་
 གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཉེ་མར་མེ་རང་གིས་གསལ་བར་བྱ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ་
 རང་གིས་རང་གསལ་མི་དགོས་ཤིང་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྤྲུལ་པས་ཀྱང་
 རང་གཞན་གཉིས་ཀ་སྤྱི་བ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ན་དེ་མི་རིགས་ཉེ་གང་གི་ཕྱིར་ན་
 སྤྲུལ་པ་ལ་སྤྲུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱེད་པས་ན་བྱུང་པ་གོས་གྱིས་
 བསྐྱེད་པས་པ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་པའང་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ནི་རྩ་ཤིང་ལས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་ཀྱི་དཔེ་དགག་པ་ནི་དཔེར་ན་
 ཤེས་བཞིན་དུ་ཤེས་དཀར་པོ་གཞིའི་དབང་གིས་སྔོན་པོར་སྤྱེས་པ་ནི་གཞན་ལ་
 ལྟོས་ནས་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་''''ཡིན''''ལ། བེ་རྒྱ་བའི་སྔོན་པོ་ཉིད་ལ་
 རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོར་སྤྱེས་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་རིག་པ་ནི་ཤེས་པ་གཞན་ལ་ནི་
 ལྟོས་པ་དང་། ཤེས་པ་ནི་རང་གིས་རང་རིག་པ་ཡིན་པས་རིག་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་
 པ་མེད་པ་ཡང་མཐོང་ཞེ་ན་བེ་རྒྱ་བའི་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་རྒྱ་གཞན་ལས་མ་སྤྱེས་པའི་
 དཔེ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཉིད་དུ་རྒྱ་ལས་སྤྱེས་པ་མིན་པ་ལ་སྔོན་པོ་དེ་རང་
 གི་བདག་གིས་སྔོན་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༡ མ་གྲུ། ༡༢༡ན་ཙ། ཡིན ཞོལ། ༡༢༢ན་ཙ། སྤྱ། ༡༢༠ན་ཙ། ག། ༡༢༡ན་ཙ -ཡིན

གཉིས་པ་ནི། མར་མེ་རང་གིས་རང་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་མར་མེ་གསལ་བ་
 ཉིད་དོ་ཞེས་ཤེས་པས་ཤེས་ཞེས་དེ་ལྟར་རྫོང་པར་བྱེད་ན་ཤེས་པ་རང་གིས་རང་
 གསལ་བ་མ་ཡིན་ལ། “དེ”ལྟ་ན་སྒྲོ་ནི་གསལ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པ་རྗེས་
 གཞན་གང་གིས་ཤེས་ནས་དེ་སྐད་དུ་རྫོང་པར་བྱེད་དེ་མི་རིགས་སོ། །རྗེས་གཞན་
 གྱིས་རིག་ན་གྲུག་མེད་དུ་འགྱུར་བས་རང་གིས་ཀྱང་མི་རིག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མི་
 རིག་ན་གང་གི་ཆེ་རིག་བྱེད་འགས་ཀྱང་ཤེས་པ་དེ་མཐོང་བ་མིན་ན། ཤེས་པ་དེ་ནི་
 གསལ་བ་འཕམ་ནི་མི་གསལ་བའི་བྱེད་པར་དེ་ནི་བརྫོང་ཀྱང་དོན་མེད་དེ་བྱེད་གཞི་
 ཤེས་པ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པར་བྱིང། མོ་ག་ཤམ་བྱ་མོ་མི་སྲིད་ན་དེའི་འགྱིང་བག་
 བརྫོང་པ་དོན་མེད་བཞིནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རང་རིག་མེད་ཀྱང་བླ་བའི་དཔེ་དང་། རང་རིག་
 མེད་ན་གཞན་རིག་མི་འཐད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་པ་
 མིན་ན་ཡུལ་ཅན་ཅམ་ཤེས་བྱ་བར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བས་བླ་བའི་རྟགས་
 གྱིས་སྤྱོད་བ་དཔོག་རྣམ་ན་དེ་ཡང་ངས་སྤྱོད་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བླ་བའི་རྟགས་
 བླ་བ་སྤྱོད་བའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་སྤྱོད་པོ་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་བླ་བའི་རྟགས་ལས་
 ཡུལ་སྤྱོད་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ་ཡུལ་སྤྱོད་དེ་ཉིད་སྤྱོད་འཛིན་ཡིན་ནོ། །ངས་མཐོང་ངོ་
 ཞེས་ཡུལ་ཅན་བླ་བའི་རྟགས་ལས་ཡུལ་ཅན་སྤྱོད་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ་ཡུལ་ཅན་
 སྤྱོད་བ་དེ་ནི་རང་རིག་ཡིན་ལ། སྤྱོད་འཛིན་སྤྱོད་བྱེད་གང་ཡིན་མཐའ་གཞན་འགོག་
 པའི་རིགས་པས་ཀྱང་རང་རིག་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཡུལ་ཅན་བླ་བས་རང་རིག་གྲུབ་པ་

༡ མ་ཕྱེ། ༡༩༡༧ན། ༥ ཞོལ། ༡༩༣ནན། སྤྱི། ༡༩༠ནེན། ག། ༡༩༡༧ན། དེ * དེ

མ་ཡིན་ཏེ་སྒྲོ་འཛིན་གྱིས་ཡུལ་གཞན་སྒྲོན་པོ་སྒྲོང་བ་ན་སྤར་སྒྲོན་པོ་འདི་མཐོང་
 ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་འབྲེལ་བ་ལས་ཏེ་འབྲེལ་བར་བྲན་བ་ལས་ཡུལ་ཅན་བྲན་བ་སྒྲུ་
 བར་འགྲུར་གྱི། ཡུལ་ཅན་སྒྲོང་བ་ལས་སྒྲུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་བྱི་པའི་དུག་མཉམ་པའི་
 དུས་མ་སྒྲོང་ཡང་ཕྱིས་བྲན་བ་བཞིན་ནོ། །དཔེར་ན་དགྲུན་གྱི་དུས་སྤྱི་བྱི་བས་ལུས་
 ལ་སྒྲུགས་བ་ན་བྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུགས་བ་སྒྲོང་གི་དུག་མ་སྒྲོང་ངོ་། །དེ་
 ལས་དུས་ཕྱིས་འབྲུག་གི་སྒྲོ་ཐོས་བ་ན་སྒྲུགས་པའི་ཆེ་དུག་ཞུགས་བར་འདུག་སྤྱི་
 དུ་བྲན་ཀྱང་སྤར་གྱི་ཆེ་དུག་མ་སྒྲོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་བྱི་བས་སྒྲུགས་བ་ནི་སྒྲོ་
 འཛིན་གྱིས་ཡུལ་སྒྲོང་བ་བཞིན་ནོ། །སྒྲུགས་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་དུག་ཞུགས་བ་ནི་
 ཡུལ་བརྒྱུད་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོང་བ་དང་འབྲེལ། །དེའི་ཆེ་
 ཡུལ་ཅན་རང་གིས་རང་མ་སྒྲོང་བ་ནི་སྒྲུགས་པའི་ཆེ་དུག་མ་སྒྲོང་བ་དང་
 འབྲེལ། །ཕྱིས་སྒྲུགས་བ་བྲན་བ་ནི་ཡུལ་སྒྲོང་བ་བྲན་བ་དང་འབྲེལ། །ཡུལ་སྒྲོང་བྲན་བ་
 ཉིད་ཀྱིས་སྤར་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་མ་སྒྲོང་ཡང་བྲན་བ་ནི་སྒྲུགས་བ་
 བྲན་བ་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་སྤར་ཞུགས་པའི་དུག་མ་སྒྲོང་བ་བྲན་བ་དང་འབྲེལ། །འདི་ནི་
 རང་རིག་མེད་པར་བྲན་བ་སྒྲུ་བའི་རིགས་བ་མཁས་པའི་དབང་པོས་མཛད་པ་ལུལ་
 དུ་བྱུང་བ་ཞིག་སྤར་སྒྲོ་སྒྲོད་འཇུག་གི་བཤད་བ་བྱེད་བ་རྣམས་ཀྱིས་ངེ་བཞིན་དུ་མ་
 ཐོན་བ་འབྲེལ། །འདི་ནི་སྤྱིར་ཕྱིས་ཀྱི་རྣམས་ཀྱིས་བྲན་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤར་གྱི་
 རྣམ་ཤེས་དེས་རང་གིས་རང་མ་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར་ཅེས་བ་ལ་བྱུང་བ་མ་བྱུང་གྱི་ལན་
 བཏབ་བ་ཡིན་པས། སྒྲིབ་འཇུག་གི་དགོངས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་འཕོག་པ་མིན་

༡ མ་ཕྱི ༡༩༩༩ན། ༡༩༠བཟླ། སྤྱི ༡༩༩༩ན། སྒྲུགས་ ཞོལ། ༡༩༩༩ན། རྒྱགས་

ཞེས་པ་ནི་ཀླུ་སྤྲུལ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་གཏན་མིན་ཞེས་གསུང་ངོ་། །རང་རིག་སྒྲུབ་
པའི་རིགས་པ་གཞན་དགག་པ་ནི། ཞི་གནས་བསྐྱབས་ནས་རྣམ་གཞན་སྦྱངས་པ་
སོགས་ཀྱི་ཀྱེན་གཞན་དག་དང་ལྡན་པ་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའི་
བྱིར་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་རང་གི་ཡུལ་དུ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
རིང་བའི་ཁབ་མཐོང་ན་ཉེ་བའི་རི་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན་མིག་སྒྲན་བྱུང་བའི་རྩལ་
མིག་ལ་བྱུགས་པའི་མིག་སྒྲན་གྱི་སྒྱོར་བ་ལས་ས་འོག་གི་བྱུམ་སོགས་ཀྱི་གཏེར་
མཐོང་ཡང་མིག་སྒྲན་ཉིད་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་མིན་པ་བཞིན་དུ་རང་རིག་ཡོད་པ་ལ་
གཞོད་པར་འགྱུར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་ངོ་། །ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་དེ་གསལ་
བྱེད་ཀྱི་ཀླུ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པས། གསལ་བྱ་དང་གསལ་བྱེད་གཅིག་
ཏུ་མི་འགྲུབ་པར་མ་བཟད་ངོ་མོ་གཅིག་ཏུ་ཡང་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་
འོག་གི་གཏེར་ཆེན་པོའི་བྱུམ་པ་མཐོང་བའི་གསང་སྤྲུལ་བྱུང་བའི་མིག་སྒྲན་མིག་
ལ་བྱུགས་པའི་སྒྱོར་བ་ལས་ས་འོག་གི་བྱུམ་པ་མཐོང་བའི་ཆེན་གསལ་བྱ་བྱུམ་པ་
གསལ་བྱེད་མིག་སྒྲན་ཉིད་དང་གཅིག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་མ་བཟད་ངོ་མོ་གཅིག་ཏུ་ཡང་
འགྱུར་བ་མིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་རང་རིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་མ་བཟད་རང་
རིག་ཡོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སེམས་ལས་སྒྲུམ་པ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་
བརྗོད་དུ་མེད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་སྟེ་རང་རིག་མེད་ན་འདྲན་པ་མེད་པས་
ཡུལ་སྒྱོར་བ་དང་མཐོང་ཐོས་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་མིག་ཤེས་
ཀྱིས་མཐོང་བ་དང་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པ་དང་ཡིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་

ཀུན་རྫོབ་འདིར་ནི་དགག་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། དེ་དགག་མི་དགོས་ཏེ་དེ་ཙམ་གྱིས་
 སྤྱག་བསྐྱེད་མི་སྦྱེད་ཅིང་དགྲ་བཙུག་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཐ་སྦྱར་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དགག་མི་ཀུན་ཏེ་འགོག་ན་ལུང་རིགས་གྱིས་འགོག་དགོས་ན་དེ་འགོག་ན་ལུང་
 རིགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཀག་ན་སྒྲིབ་ཡོད་དེ་ཆད་ལྟ་ཅན་དུ་འགྱུར་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱར་གྱུར་པ་ལུལ་དེ་དག་བདེན་པར་
 རྟོག་པ་ལྟོག་བྱ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཉིད་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་
 འོག་ན་འཁོར་བ་མི་ལྟོག་ཅིང་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་བདེན་འདིན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་
 བསྟན་པས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་གསལ་བར་བཞེད་པ་
 ཡིན་ནོ། །ཁ་རག་པ་ལ་སོགས་པ་དབང་གེས་ལ་སྤང་ཙམ་དགག་བྱ་མིན་ལ་དེ་ལ་
 རྟག་མི་རྟག་དང་ཡོད་མེད་སོགས་གང་དུ་བརྒྱུང་ཡང་དགག་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་
 བྱི་རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་སྤྱང་འོངས་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པས་སེམས་ལས་སྒྱུ་
 མ་སྟེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྫས་གཞན་མིན་ཞིང་། སྤང་དེ་ཆེ་གང་ཞིག་གང་གིས་
 མཐོང་ཞེས་པའི་སྒྲིབ་འཇུག་པས་དེ་གཉིས་གཞན་མིན་པར་ཡང་མི་རྟག་གོ་ཞེ་ན།
 གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་བྱུང་ན་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན་ཕྱི་རོལ་
 དོན་དུ་སྤང་བས་ཕྱིར་རོལ་དོན་དུ་བྱུང་དགོས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་རི་
 ལྟར་དེ་སེམས་ལས་རྫས་གཞན་མིན་ཏེ་རྫས་གཞན་དུ་ཐལ་ལོ། །རྫས་གཞན་མིན་ཞེ་
 ན་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་པར་ཐལ། སྤང་བ་རྣམས་རྩུན་པར་ཁས་སྤངས་པ་དེ་
 ལས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་སྒྱུ་མ་སྟེ་དོན་དུ་སྤང་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་

བདེན་པར་བྱའ་བ་མིན་ཡང་སེམས་ཀྱི་བཟླ་བྱ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཤེས་
པ་བྱུག་ལྟ་བུའི་ཡིན་པའང་བདེན་པར་མ་བྱའ་བར་མཚུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སྤར་གཤམ་
ཏེ་འཁྲུལ་པ་ཡོད་མིན་ན་ཞེས་པའི་སྒྲིན་དེ་དབུ་མ་པ་ལ་མེད་ཅིང་ཁྱེད་སེམས་ཙམ་
པས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ན་མཛེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་འཁོར་བ་སོགས་རྩུན་པ་དང་བཏགས་པར་ཡོད་པ་རྣམས་
དངོས་པོ་བདེན་བྱའ་རེའི་རྟེན་ཅན་ནམ་གཞི་ཅན་ཡིན་ཏེ་འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
གཞི་བདེན་པ་རེ་ཡོད་པས་སོ། །དཔེར་ན་སྤོང་དུ་མ་ལ་མིར་འཁྲུལ་པ་ལ་ཡང་སྤོང་
དུ་མ་བདེན་པར་བྱའ་བ་བཞིན་ནོ། །འཁོར་བ་དེ་བཞིན་དུ་གཞི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པ་
ལས་གཞན་དུ་མི་བརྟེན་ན་ནམ་མཁའ་དང་འབྲ་བར་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཅོད་པ་འདི་བསྐྱབ་བཏུས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་བཤད་
པ་འདིའི་དོན་མིན་ནོ། །འཁོར་བ་སོགས་དངོས་མེད་དེ་རྩུན་པ་རྣམས་འཁྲུལ་གཞི་
བདེན་པའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པས་ན་འཆིང་གྲོལ་སོགས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱེད་
པ་དང་ལྷན་པར་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བརྟེན་པའི་གཞི་དངོས་པོ་
བདེན་བྱའ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏགས་འདི་བསྐྱབ་བཏུས་སུ་གསུངས་སོ། །སེམས་ཙམ་
པ་ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་སེམས་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འཁྲུལ་པ་སོགས་ཀྱི་
གྲོགས་མེད་པར་རང་རིག་རང་གསལ་གཅིག་ཕུ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆད་ཏུ་སྤང་བ་འདི་སྤང་བ་ལྟར་དུ་མ་བྱའ་བར་ཁས་སྤངས་
པས་ཕྱི་དོན་མེད་པ་ལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྤང་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པའང་སྤར་བཀག་
པས་ཤེས་པ་མིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་པ་དང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བས་

གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྤང་བ་བསྐྱད་ཀྱང་ཤེས་པའི་རྣམས་ལ་བསྐྱད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འདོད་ན་གང་གི་ཆེ་སེམས་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྤང་བ་དང་བྲལ་བ་དེའི་ཆེ་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞིང་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་
བར་ཐལ། སེམས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྤང་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།
འདོད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་
དད་ཀྱིས་སྤོང་བའི་སེམས་ཅན་དུ་བརྟགས་པ་སྟེ་གཏན་ལ་སའ་བ་ལ་འང་ཡོན་ཏན་
དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྤོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དབུ་མ་ལ་འང་དགོས་ལུས་མེད་པར་ཐལ་
བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྐྱུ་མ་ལྟར་བྱར་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་སའ་བ་སྟེ་དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཡང་དེས་ཉོན་
སྤྱོད་སྤོང་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་ན་ནི་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ངལ་བ་ཅན་དུ་ཟད་
ལ། དགོས་པ་ཡོད་པར་འདོད་ན་ཡང་རི་ལྟར་དེས་ཉོན་མོངས་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། གང་གི་ཆེ་སྐྱུ་མའི་བྱད་མེད་ལ་དེ་བྱེད་པ་སོ་སྐྱུ་མ་མཁན་ཉིད་ཀྱང་
ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱད་མེད་ཀྱིས་སྤོང་བར་རྟོགས་ཀྱང་སྐྱུ་མའི་བྱད་མེད་འདི་ལོངས་སྤྱོད་
བྱར་དུ་སོང་ན་སྐྱུ་མ་སྐྱུ་མ་མཁན་ཆགས་པ་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་མཐོང་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་
སྤོང་ཉིད་ནི་དང་པོ་ཐོས་བསམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཅན་ལས་མེད་པས་སོ། །ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱུ་མ་མཁན་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཉོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པས་ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤོང་
བ་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འབྱུང་བར་

བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་མ་མཁའ་དེ་བྱེད་པ་པོ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་སྟེ་སྤྱི་མའི་བྱད་མེད་
ལ་ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་ཏེ། རོན་འཛིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྦངས་ཤིང་། བདེན་པར་
འཛིན་པ་དེས་ན་དེ་མཐོང་བའི་དུས་ན་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བག་ཆགས་ཉམས་
ཅུང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མ་དག་གིས་སྤྱི་མའི་བྱད་མེད་
བྱད་མེད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཉི་ཆེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཅུང་ཡིན་པས་དེས་ཉོན་
མོངས་མི་སྟོང་ལ། དེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་སྟོང་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ལན་མཛད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ་སྤྱི་མའི་བྱད་མེད་བྱད་མེད་ཀྱིས་སྟོང་པར་
རྟོགས་པ་ནི་དགག་བྱ་སྤྱོད་པ་ལྟོས་པའི་ཉི་ཆེ་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མིན་ཏེ་དགག་
བྱའི་ངོས་འཛིན་དང་དེ་ཆོས་གཅིག་གི་སྟོང་དུ་མེད་པར་རྟོགས་ན་གཞན་ལའང་གོ་
འོང་བ་སོགས་གཞན་ལས་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པས་སོ། །

དེ་ན་སྤྱིར་འབྲུལ་པ་ལ་རྟོག་མེད་འབྲུལ་པ་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྐྱེ་ཤད་འཛིན་པར་
མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་སྐྱེ་ཤད་མེད་པར་གོ་བས་འབྲུལ་པ་དེ་མི་ལྟོག་གི་དེ་
ལྟོག་པ་ལ་མིག་གི་རབ་རིབ་སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས་སོ། །རྟོག་པ་འབྲུལ་པ་ལའང་
འབྲུལ་དུ་སྐྱོ་བྱུང་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཐག་ཁྲ་ལ་སྐྱུལ་འཛིན་སོགས་ནི་ཐག་པར་
རྟོགས་པ་ཅུང་ཀྱིས་འབྲུལ་པ་དེ་ལྟོག་གི་དེ་ལྟོག་པ་ལ་གོ་བ་དེ་རིང་དུ་གོམས་པ་
སོགས་མི་དགོས་སོ། །འཕྱོ་བ་ཀུན་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་
ཀྱང་མི་གཟིགས་བའི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུད་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འདྲིས་ཤིང་། དེས་
རྒྱུད་ཆོས་པ་བཞིན་དུ་སོང་བས་དེའི་ས་ཐོན་ལྟ་ཞོག་མཛོན་གྱུར་རགས་པའང་
བདེན་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཅུང་ཀྱིས་ག་ལ་ལྟོག་དེ་ཅུང་དུ་མ་ཟད་བདེན་མེད་

མངོན་སྲུང་དུ་རྟོགས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱན་བརྟགས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་ཡང་
 ལྷན་སྐྱེས་མི་སྤོང་བས་སོ། དེའི་ཕྱིར་ཡུན་རིང་དུ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོམ་ལམ་སོགས་ལམ་
 གྱི་རྣམ་གཞག་མང་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལའང་མཐར་ཉོན་
 མོངས་ཟད་པ་འབྱུང་བ་ཁས་སྦངས་ཤིང་དེས་ཚོག་གི་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་ཐག་
 སྤོང་དགོས་ཞེས་ཁས་སྦངས་ཤིང་ལེན་ཡང་ག་ལ་དགོས་ཞེས་ལན་བསྟུས་
 པའོ། རྒྱ་མ་མཁན་རྒྱ་མའི་བྱད་མེད་དེ་བྱེད་པས་ནི་དམིགས་ཡུལ་ཤེས་བྱ་སྟེ་རྒྱ་
 མའི་བྱད་མེད་ལ་ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་ཏེ་བདེན་འཛིན་མ་སྦངས་ཤིང་བདེན་པར་
 འཛིན་པ་དེས་ན་རྒྱ་མའི་བྱད་མེད་བྱད་མེད་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་མཐོང་བ་ན། དེའི་སྟོང་
 ཉིད་བག་ཆགས་དེ་ཉམ་ཚུང་བ་སྟེ་བདེན་འཛིན་ལ་གཞོད་པའི་རུས་པ་མེད་དེ་དེ་དང་
 འཛིན་སྦངས་འགལ་བ་མེད་པས་སོ། ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་ཞེས་པའི་བག་
 ཆགས་ནི་བདེན་འཛིན་ལ་བྱས་པ་དང་དེའི་ས་བོན་དང་། ཤེས་སྤྱིབ་ལ་བྱས་པ་ཡོད་
 ཀྱང་འདྲིར་སྤྲུལ་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི།
 རྟོང་ཉིད་བག་ཆགས་གོམས་པ་སྟེ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་ན་
 དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བག་ཆགས་སྤོང་བར་འགྱུར་ཞིང་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་
 པ་སྟེ་བདེན་མེད་ཉིད་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་གོམས་པས་ནི་བདེན་མེད་བདེན་
 འཛིན་དེ་ཡང་ཕྱི་ནས་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། དགག་བྱ་རགས་པ་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་
 ན་བཀག་པ་བདེན་བྱུང་ཕྱིས་དགག་དགོས་ཀྱང་མིང་གི་ཐ་སྙད་གྱིས་བཞག་པ་ཙམ་
 མིན་པའི་ཡོད་པ་བདེན་ཆད་དུ་བྱས་པའི་དགག་བྱ་སྤྲོ་མོ་བཀག་པའི་བཀག་པ་

བདེན་འཛིན་ནི། ཏུས་དེའི་ཆེ་ཉིད་ནས་འགོག་སྟེ་དེ་མ་ཐག་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་བདེན་པར་མེད་དེ་ཞེས་བརྟག་
བྱའི་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་བདེན་པར་མི་དམིགས་
པས། བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་ཆེ་བདེན་པའི་དངོས་མེད་རྟོག་ཆོས་ཅན་བདེན་
གྲུབ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་བཀག་པ་བདེན་གྲུབ་སྟོང་དེའི་མདུན་དུ་རི་ལྷར་གནས་ཏེ་
ཆོས་ཅན་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཉིད་མེད་པས་བདེན་སྟོང་བདེན་པར་གྲུབ་ན། ཆོས་
ཅན་དེའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་དགོས་ལ་དེ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་སྤར་ནས་
ཁྲེགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་གི་ཆེ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དག་བདེན་གྲུབ་གང་
ཡང་སྟོ་ཡི་མདུན་ན་མི་གནས་པ་དེའི་ཆེ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྣམ་པ་གཞན་མེད་
པས། བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་གཏད་སོ་མཐའ་དག་མེད་པར་རྟོགས་པར་སྟོས་
པ་མཐའ་དག་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཐག་གི་
དོན་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྤང་གི་སྟོས་པ་ཡང་ཞི་ལ་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་
རྟོགས་པ་ལ་ནི་གཉིས་སྤང་མ་ཁྲེགས་ཀྱང་ངེས་དོན་བདེན་པའི་སྟོས་པ་ཁྲེགས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཆོགས་བཅད་འདི་དང་འོག་མ་ལྷས་འབྲས་བུའི་གནས་ཚུལ་རྒྱས་པར་
སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་ལུང་རྒྱ་དམར་ན་རེ་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ་
ཤེས་པ་མེད་པ་དང་ཤེས་བྱ་མེད་པར་བསྟན་བཅོས་འདི་དང་བདེན་གཉིས་མཁན་
པོའི་བཞེད་པར་བྱས་ནས་ཁོ་བོས་ནི་ཤེས་བྱ་མེད་པའི་ཤེས་པ་དང་གཞལ་བྱ་མེད་
པའི་ཆད་མ་མ་རིག་གོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་རང་ཉིད་བདེན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ནི་
ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་རུང་ཐད་ཀྱང་མ་གོ་བར་གསལ་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀྱང་རྟག་

ལྷའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བཞིན་དུ་དབུ་མའི་དོན་རྟོགས་པར་རྫོང་པ་ནི་མི་རིགས་པ་
ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་རྟོག་མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་རེ་བ་སྐྱོང་བ་འཐད་པ་དཔེ་
དང་བཅས་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་རྟོག་པ་
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཡིན་ན་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་བསྟན་པར་བྱའོ་སྟམ་པ་ཡང་མེད་
པས་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་མཛད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་
མེད་དེ་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་མི་ལ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དང་ལྷ་ལ་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་
ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་རི་ལྷར་འདོད་པའི་རེ་བ་ཡོངས་སུ་སྐྱོང་བ་དེ་བཞིན་དུ།
གདུལ་བྱའི་སངས་རྒྱས་དང་ཕྱད་པ་སོགས་ཀྱི་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་མཐུ་
དང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབད་མེད་
ལྷན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་སྟམ་པའི་སྒྲིན་གྱི་སྒྲིན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་རྒྱལ་བའི་
གཟུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྤང་ནས་ཆོས་སྒྲིན་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲིན་ལམ་བཏབ་
པ་འདས་ནས་དུས་རིང་པོ་ཡོན་པས་དེས་^༡ད་ལྷར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་ཅིང་
སྒྲིན་ལམ་འདེབས་མཁན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པས་དེའི་འབྲས་བུ་རྒྱལ་བའི་
མཛད་པར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ་དཔེར་ན་བྲམ་ཟེས་དུག་ཞི་བར་བྱེད་པའི་
ནམ་མཁའ་ལྗིང་གི་མཆོད་སྤོང་བསྒྲུབས་ནས་བྲམ་ཟེ་འདས་པར་གྱུར་པ་དེ་འདས་
ནས་ཡུན་རིང་ལོན་ཡང་མཆོད་སྤོང་དེ་ད་ལྷར་དུག་ལ་སོགས་པ་ཞི་བར་བྱེད་ཅུས་
པ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྦྱོང་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་

^༡ མ་ཟླ། ༡༩༦༣ལ། ཟླ། ༡༣༤ནལ། ཟླ། ༡༣༤ནལ། ༥ ཞོལ། ༡༩༧༧ལ། དེ * དེ

ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀླུ་པའི་མཆོད་སྡོང་བསྐྱབ་པ་ཡང་། བསྐྱབ་པ་པོ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དབང་མི་གནས་པའི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱས་ཀྱང་གདུལ་
བྱའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཛད་པ་མི་འགལ་
ཞིང་འདི་ནི་ཀླུ་འཛོགས་ཤེས་པའི་ཚོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་སངས་ཀྱས་ལ་རྟོག་པའི་སེམས་མེད་པ་
ལ་མཆོད་པ་བྱས་ནས་ཅི་ལྟར་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྡན་པར་འབྱུང་ཏེ་མཆོད་
པ་ལེན་པའི་རྟོག་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། །སངས་ཀྱས་ལ་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་
མཆོད་པ་བྱས་པས་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་འཐད་པར་ཐམས། ཀླུ་མཆོད་གང་གི་ཕྱིར་
ན་སངས་ཀྱས་སྐྱུ་དངོས་སུ་བཞུགས་པའམ་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་ཟེས་ཀྱི་སྐྱུ་གདུང་ལ་
མཆོད་པ་གཉིས་བསོད་ནམས་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བྱམས་པ་སྡིག་སྒྲིའི་མདོ་ལས་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཆོད་རྟེན་བསྐྱོར་པའི་པན་ཡོན་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་
བཞུགས་ལ་མཆོད་པ་དང་། །ཕྱ་ངན་འདས་པའི་སྐྱུ་གདུང་ལ། །སེམས་ནི་མཉམ་པར་
དང་བ་ཡི། །བསོད་ནམས་ལ་ནི་བྱད་པར་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །སངས་ཀྱས་ལ་
མཆོད་པ་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་བམ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འང་རུང་སྟེ་དེར་མཆོད་པ་
བྱས་པས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སངས་ཀྱས་ཀྱི་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་
ན་ཁྱོད་རང་བདེན་པའི་སངས་ཀྱས་ལ་རི་ལྟར་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་འདོད་པ་
བཞིན་ནོ། །དོན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱེད་པ་རེ་ཤིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱས་
ནས་བདེན་ཡང་རུང་རྩུན་ཡང་རུང་ངེད་ལ་དངོས་པོ་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་བྱུང་
བ་དེས་ཆོག་ཅེས་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ཐར་པ་ཅམ་ཐོག་པར་འདོད་པས་ཀྱང་སྒྲིབ་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་
བསྐྱབ་པ་ལ། ཚུད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་བདེན་
པ་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པས་གྲོལ་
བ་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་སུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྒྲིབ་
པ་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་མི་རིགས་སོ་ཞེན། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་
ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྒྲིབ་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་པར་མ་ཟད་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་མིང་ཅམ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་
བཀར་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་སྒྲིབ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཞར་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ་སྡེ་ཆད་མར་བཞེད་ཀྱང་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་སུ་ཐོབ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་པ་མི་དགོས་པར་བཞེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་བཀའ་ནས་སྒྲིབ་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་དུ་བསྐྱབ་བཞེད་ནས་གཞུང་
འདི་དག་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྒྲིབ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་
བའི་ལམ་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། །མི་གནས་པའི་སྤང་ལས་འདས་པའི་ལམ་དུ་བསྐྱབ་པ་
དང་། དེས་ན་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱིས་སྒྲིབ་ཉིད་བསྟོམ་རིགས་པར་གདམས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་བཀར་ལུང་གིས་སྐྱབ་པའི་སྟོན་སྐྱབ་
པ་དང་། རིགས་པས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་སུ་ཐོབ་
པ་ལ་ཡང་སྒྲིབ་ཉིད་རྟོགས་པ་ངེས་པར་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པའི་མདོ་སྡེའི་ལུང་ལས་སྒྲིབ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་

ནི་གོམས་པ་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ག་ཐོབ་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །སྤྱོད་འཇུག་འབྲེལ་ཆེན་ལས་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་
 ཐར་པ་མེད་པ་དང་། རྩལ་གསུམ་གའི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་
 རྒྱན་ཞུགས་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་བར་རྣམས་ཤེར་ཕྱིར་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་
 པར་གསུངས་པ་བྱངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི་སྒྲན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་རྒྱང་པ་ལ་བྱེད་པ་
 གཞུང་གི་དོན་མིན་ནོ། །གཞན་ཡང་མདོ་སྤྱོད་གསུམ་ཉན་རང་ལ་ཆོས་གྱི་བདག་
 མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ཡུང་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་མ་བྱངས་
 མོ། །གཞུང་རྒྱང་པ་གཉིས་པོ་འདི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲོ་ངོར་ཐེག་པ་ཆེན་
 པོ་བཀར་བསྐྱབ་བཞེད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་འདི་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡུང་
 ཆད་མར་མི་འདོད་ན་དེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་རིགས་པ་དང་། བྲལ་^༡ བར་མི་
 འབྱུང་རོ་སྤྲུལ་ན་སྟོན་མེད་དེ། སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཚུལ་གསུམ་དང་
 པོ་ནས་ཕྱིར་ཚོལ་གྱིས་བྱུབ་མི་དགོས་ལ་འདིར་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་འདིའི་བྲལ་པ་འོག་
 རས་མགོ་མཚུངས་དང་རྣལ་མའི་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་
 གྲང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་བཀར་མི་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་བཞེད་ནས་གཞུང་
 འདི་དག་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། གཏན་ཆེགས་འདིའི་བསྐྱབ་བྱེད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གའི་ལམ་དུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི་འདིའི་བྲལ་པ་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་
 རས་ཐེག་ཆེན་བཀར་བསྐྱབ་པ་མིན་ཡང་ཐེག་ཆེན་བཀར་ཡུང་གིས་བསྐྱབ་པ་ལ་
 སྐྱར་བ་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོབ་མེད་དོ། །

^༡ མ་ཕྱི། ༡༢༧བ་ནན། སྐྱ། ༡༣༤བཅུ་གླ། ༡༣༤བ་ནན། བྲལ་ ཞོག་ ༡༢༤ན་ནན། འབྲེལ་

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མགོ་མཚུངས་གིས་བསྐྱབ་པ་དང་། རྒྱལ་མའི་རིགས་པས་
བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་དེད་ལ་བཀར་མ་གྲུབ་ཅིང་
ཆད་མར་ཁས་མི་ལེན་པས་དེད་ལ་མ་གྲུབ་ན་དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བཀོད་ནས་སྒྲིབ་ཉིད་
རྟོགས་པ་ཉན་རང་གི་ཡང་ལམ་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་སོ་
ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ལུང་ཁྱོད་རང་ཆད་མར་འདོད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་འདི་རྣམས་
བཀའ་ཡིན་པར་ངེ་ལྟར་གྲུབ་ཅིས་པས་དེ་དག་བཀའ་ཡིན་ཏེ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་ལུ་བྱ་
ཅག་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེག་པ་དམན་པའི་མདོ་སྡེ་འདི་བཀར་གྲུབ་པ་ཞེ་ན། རྒྱ་མཚན་
ཀུན་ནས་མཚུངས་ཏེ་ཁྱོད་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་དང་ལུང་དོན་རིགས་པས་གཏན་ལ་མ་
ཐེབས་པའི་དང་པོ་ཁྱོད་ལ་ཡང་དམན་པའི་སྡེ་སྡོད་འདི་ཆད་མར་མ་གྲུབ་ལ། ཏུས་
ཕྱིས་ལུང་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཏེ་ཐབས་དག་གང་འདུལ་བ་ལ་གནང་། མདོ་
སྡེ་ལ་འཇུག་མདོན་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་འཇུག་པའི་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་
སོགས་ལུང་དོན་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་གང་གིས་ནི་ལུང་ཆད་
མ་དེར་ཡིད་ཆེས་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་ཡང་
མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་གང་ཐག་གཞན་གང་ཡང་རུང་
བ་གཉིས་འདོད་པས་ཆད་མར་བདེན་ན་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་སོགས་ཀྱང་བདེན་
པར་འགྲུར་བར་ཐལ། གང་ཐག་གཉིས་ཀྱིས་ཆད་མར་འདོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེད་འདོད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་བཀར་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པར་ཅོད་པ་
མེད་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་དེད་མི་འདོད་པས་ཅོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
འོ་ན་ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་ལ་སྤྲུལ་སྟེགས་པ་རྣམས་དང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཅོད་པ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་སྡེ་པ་བཙུང་པོ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཆད་
མར་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་ཀྱང་ནང་ཆོན་གྱི་ལུང་གཞན་བར་སྲིད་ཡོད་པར་སྟོན་པ་
སོགས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་ལས་བཀར་འདོད་ཀྱང་། ལ་ལས་དེ་མི་འདོད་པས་སྡེ་པ་
ནང་དུ་རང་དང་གཞན་ཚོད་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྟོང་
ཀྱང་ཆད་མ་ཡིན་པ་དོར་བྱར་འགྱུར་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་ན་དགྲ་བཙུན་པ་
དང་ལུང་འདས་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་དང་། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལས་
ཅོམ་གྱིས་དགྲ་བཙུན་ཐོབ་ན་ཉན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་ཅོམ་གྱིས་ཀྱང་ཐོབ་
པར་ཐལ་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། དེས་ན་ཐར་པ་ཅོམ་འདོད་པས་ཀྱང་སྟོང་
ཉིད་བསྟོམ་དགོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགྲ་བཙུན་པ་རྣམས་གྱིས་སངས་
རྒྱུ་ལས་མངོན་སུམ་དུ་ཐོས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལ་བསྟུ་
མཛད་པ་ཡིན་པས། དགེ་སྲོང་དུ་མ་བཤད་པའི་ནང་ནས་སངས་རྒྱུ་བཙུན་པ་
འདས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཅ་བ་དགེ་སྲོང་དགྲ་བཙུན་པ་ཉིད་ཡིན་ན་སྟེ་ཡིན་པ་ལ་དགེ་
སྲོང་དགྲ་བཙུན་པ་ཉིད་ཀྱང་དཀའ་བར་གནས་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན།
དགྲ་བཙུན་པ་མི་ཐོབ་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལས་དུ་མི་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ལ་དགྲ་
བཙུན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པའང་འདིས་སྟོན་ཏོ། །ཀྱང་གི་སྤྱོད་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ན་སངས་རྒྱུ་མི་ཐོབ་པར་མ་ཐད་ཅེས་པའོ། །ཉན་ཐོས་དགྲ་
བཙུན་པ་ཆོས་ཅན་སྤངས་པ་འདས་པའང་དཀའ་བར་གནས་ཏེ་བྱིད་རྣམས་ཀྱི་

རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་འདས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་
དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་རིགས་པས་སྤྱོད་པ་སྤང་བར་དངོས་པོ་
ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རྒྱུད་པ་སྤྱི་མ་གཉིས་དམ་བཅར་བྱས་
ནས་ཕྱི་མ་གཉིས་རྟགས་སུ་བྱ་སྟེ་བདེན་འཛིན་རི་སྤྲོད་ཡོད་པ་དེ་སྤྲོད་དུ་སྤང་འདས་
མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཅས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། །དག་བཙུང་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱོད་ཉིད་རྟགས་མི་དགོས་ཀྱི་མི་རྟག་
སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟགས་པའི་ལམ་གོམས་པས་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པས་
གྲོལ་བ་དག་བཙུང་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པོ་ཞེས། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཙམ་རེ་ཤིག་
སྤངས་པའི་གང་ཟག་དེའི་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དག་བཙུང་པ་དེར་
འགྱུར་བར་ཐལ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གོམས་པས་ཉོན་མོངས་ཟད་
ནས་དག་བཙུང་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མགོ་མཚུངས་བྱེད་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་འདོད་མི་རྣམས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཤིག་མེད་ཀྱང་མངོན་
གྱུར་ཙམ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་ལ་ཡང་སྤྲོད་ཕྱི་མར་ཉིང་མཆོམས་སྦྱོར་བའི་
ལས་ཀྱི་རྣམས་པ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་ཞེས་པ་
ནི་སྤྱོགས་སྤྱི་མའི་ལུགས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་དེའི་དོན་ནི་བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་
འགྱུར་གྱི། ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་བསྐྱོམས་པས་
ཉོན་མོངས་སྤངས་ཏེ་གྲོལ་བ་འཐོབ་ན་ཞེས་བཤད་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ་སྐབས་འདིར་མི་རྟག་
སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་འཐོབ་མི་འཐོབ་ལ་ཚུད་
པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་པ་མཐོང་བས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚུད་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་

བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་
 ལུས་པ་ཁས་སྦངས་ནས་དེས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་
 འཆད་པ་ནི་འདིའི་དོན་གཏན་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ལམ་དེས་ཉོན་མོས་སྡེ་བ་གཉིས་
 དང་ཐུན་མོང་བའི་ཉོན་མོངས་སུ་བཞག་པ་རྣམས་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་གྱི་ལམ་རྒྱད་
 ལ་བསྐྱེད་པས་རེ་ཤིག་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱ་བ་མེད་པའི་ཆེ། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་གྲོལ་
 བ་ཐོབ་པར་འདོག་ན་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཅམ་རེ་ཤིག་སྤངས་པས་དེའི་དེ་མ་
 ཐག་དུ་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགོག་པ་
 དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདོད་པར་མི་ལུས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་
 ལ། །ལས་གྱི་ལུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཤིག་མེད་ཀྱང་
 ལས་གྱི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་མི་ལུས་པ་མཐོང་བས་སོ། །ཞེས་པས་
 མྱོན་ཏོ། །གཞུང་དེ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་དང་བོད་
 རྣམས་ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་"མོ་འུ་"དགལ་གྱི་བྱ་དང་འཕགས་པ་སོར་སྤོང་ཅན་ལ་
 སོགས་པ་ལ་སྡོན་སོ་སྐྱེའི་དུས་སུ་བསགས་པའི་ལས་གྱི་འབྲས་བུ་སྤྱུག་བསྐྱེད་
 འབྱེན་པ་མཐོང་བས་དེ་མ་ཐག་དུ་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་
 ཆེ་འདིའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་པའི་ལུས་པ་མིན་གྱི་ལས་གྱིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་
 པའི་ལུས་པ་མི་ལྟོག་པས་གྲོལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། མི་རྟག་སོགས་གྱི་ལམ་བསྐྱོམས་པས་དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་
 སྤངས་པ་རེ་ཤིག་པ་ཅམ་མིན་པའི་སྲིད་པ་ཉི་བར་ལེན་པའི་ལྟན་ཅིག་གྱེད་རྒྱུན་སྲིད་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༤བ་ན། ཟླ ༡༧༡ན། མེའུ ཞོག་ ༡༣༡ན་ན། ཟླ ༡༣༤ན་ན། མོའུ * མོའུ

བ་ནི་ལམ་དེས་ཟད་བར་སྤངས་བས་ས་བོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་སྤྱི་ཕྱི་མ་མི་མེན་
 བ་ཉིད་དོ་ཞེས་ངེས་བ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་དག་བཅོམ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་དེའི་
 རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་ཕྱི་པ་འདི་མངོན་བ་ནས་བཤད་བ་ལྟར་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་།
 མངོན་བ་ནས་ཀྱན་མོངས་མ་རིག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་འདོད་
 བ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ཕྱི་པ་ལ་ཡང་མངོན་བ་ནས་བཤད་བ་ལྟར་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་བ་
 གཅིག་དང་མིན་བ་གཅིག་ཀྱང་ཅི་སྟེ་མེད་དེ་འདོད་དགོས་སོ། །གཞུང་དེས་ནི་སྤྱི་ཕྱི་
 གཉིས་དང་ཐེག་ཆེན་བ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་བ་ལྟར་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་
 པའི་སྤྱི་ཕྱི་པ་ཡོད་བར་སྟོན་ཀྱི་རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཕྱི་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་
 གཉིས་སུ་འདོད་བ་གཏན་མིན་པར་ཤེས་བར་བྱཏོ། །དེས་ན་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་
 པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་གྱིས་བྱངས་པའི་སྤྱི་ཕྱི་པ་མངོན་གྱུར་བ་རེ་
 ཤིག་སྤངས་ཀྱང་གང་ཟག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་བར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟས་བྱངས་
 པའི་སྤྱི་ཕྱི་པ་ཅི་སྟེ་མེད་ཅེས་བ་ཡིན་པས། སྤར་བཤད་པའི་མངོན་གྱུར་སྤངས་བ་ལ་
 བོན་མ་སྤངས་པར་ཞི་འདྲ་ལ་མངོན་གྱུར་ཡོད་མེད་ལ་ཁྱད་པར་མ་བྱུང་ན་སྤྱི་ཕྱི་པ་ལ་
 ཁྱད་པར་བྱེ་བ་དོན་མེད་དོ། །སྟོང་ཉིད་མ་ཉོགས་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་ལ་ཆོར་བ་
 བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པས་ཆོར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆོར་བ་
 བདེ་བ་ལ་མི་འབྲལ་བར་སྤྱི་ཕྱི་པ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྤྱི་ཕྱི་པ་ངེས་
 པར་སྤྱི་ཕྱི་པ་ཡིན་ལ་ཆོར་བ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་བར་ཞེན་བ་ཁྱོད་དག་བཅོམ་

དུ་འདོད་པ་དེ་དག་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པ་དང་ནི་
བཅས་པའི་སེམས་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ནི་མངོན་གྱུར་དུ་གནས་པར་
འགྱུར་བ་དེ་སྤིང་དུ་དེས་བྱངས་པའི་སྤེད་པ་མངོན་གྱུར་ཡང་ལྡོག་པ་མི་སྤིང་དོ། །

བཞི་པ་ནི། གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པ་དང་ནི་བྲམ་བའི་སེམས་ལ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་རེ་ཤིག་འགགས་
པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྤང་ཡང་མངོན་གྱུར་དུ་སྟེ་བར་འགྱུར་ཏེ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
སྟོམས་འཕྲུག་ལ་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་མ་ཟད་དག་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཡང་དགག་བྱ་སྤྲོ་མོ་བཀག་པའི་སྟོང་
ཉིད་བསྟོམ་པར་བྱ་བར་ངེས་པར་འདོད་པར་བྱའོ། །རྟོགས་དབང་ཕྱག་སེལ་ལ་
སོགས་པ་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པ་སྟོང་འཕྲུག་གི་དགོངས་
པར་བྱེད་པ་དང་ཆོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱིས་ཞེས་པ་ལ་རྒྱས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་ཁྲབ་པ་མ་
ངེས་ཞེས་སྟོན་འཛིན་པ་ནི་ཕྱོགས་ལྗེད་ནམ་མ་ལངས་ཤིང་ཆོགས་པར་དབྱུང་དུ་མི་
རུང་བའི་གཏམ་མོ། །གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འདོད་པ་སྟོབ་
དཔོན་འདིའི་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་ན་མེད་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་
པའི་དབྱུ་མ་ལ་འཕྲུག་པའི་ནམ་བཤད་ཆེན་མོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདིའི་
མཁུག་ཏུ་ངག་གང་མདོ་སྡེ་ལ་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་འདུག་པ་ཐེག་ཆེན་
བཀར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་སྟོན་འདོད་པར་འདུག་པ་ལ་བསྟན་ཅ་དགེ་སྟོང་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་གོང་དུ་འོང་རྒྱུར་འདུག་པ་འཕྲུག་པའི་སྐབས་ཀྱང་མ་ཤེས་ཤིང་སྟོབ་
དཔོན་གྱི་གཞུང་མིན་ནོ་ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་མཁན་པོ་འཆད་དོ། །

གང་ལྟར་ཡང་དོན་ནི་ངག་གང་ལྟག་པ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སྟོན་པས་མདོ་སྡེ་
ལ་འཇུག། རྩལ་ཁྱིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སྟོན་པས་འདུལ་བ་ལ་སྤང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ་སྟོན་པས་མདོན་པ་དང་མི་འགལ་བ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དུ་འདོད་ན།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་པ་ལ་ཆེར་བསྐྱབ་པ་གསུམ་སྟོན་པས་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བཀའ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདོད། ཁྱོད་ཀྱིས་བཀའ་མཆོན་ཉིད་བཞག་པ་དེ་ཆང་བར་མ་
རྟོགས་པའི་མདོ་གཅིག་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ནས་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་སྟོན་
ཅན་དུ་ཁས་ལེན་ན། ཁྱོད་འདོད་པའི་བཀའ་མཆོན་ཉིད་ཆང་བའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མདོ་
སྡེ་གཅིག་མཐོང་བས་ཁྱོད་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཆོན་ཉིད་མཚུངས་པས་ཐེག་
ཆེན་ཀྱི་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བས་གསུངས་པར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདོད། དུམ་རྒྱས་
པ་སོགས་བཀའ་ཡིན་ན་འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པས་དེའི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་
རིགས་པ་ལ་མ་རྟོགས་པས་བཀའ་མིན་འོ་ཞེ་ན། འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པས་
གཉིང་དབག་དཀའ་བར་འདོད་པའི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པ་རྒྱ་
མཆོན་དུ་བྱས་ནས་བཀའ་གཟུང་བྱ་མིན་པར་སྒྲིག་བྱེད་དེ་བྱེད་པར་མི་རིགས་
སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་གནས་པའི་མུང་འདས་འགྲུབ་པ་ངེས་པར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་
ལ་རག་ལས་ཉེ་གང་ཟག་དང་སྤང་པོ་ལ་བདེན་པར་སྤོངས་པས་འཁོར་བར་འཁོར་
བའི་སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ། སོ་སོའི་སྤྱི་བོ་རྣམས་ལྟར་སྤང་
པོ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པས་ལས་ཉོན་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་རྟག་
མཐར་སྤང་བ་དང་། ཉན་རང་རྣམས་ལྟར་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་འཛིགས་ནས་

སྲིད་པར་སྦྱེ་བ་ཙམ་ཆད་པ་ལས་བྱུང་བའི་མུང་འདས་ཐོབ་བྱར་བྱེད་པའི་ཆད་མཐར་
མུང་བའི་མཐའ་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་བར་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་སྦྱང་མེད་
དབང་གིས་འཁོར་བར་གནས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྦྱང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སྦྱང་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་བལ་ན་འཁོར་བར་གནས་སུ་ཐིམ་གྱང་
འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་རང་མཚན་པ་ཉམས་སུ་སྦྱང་ནས་དེས་སུན་ན་ཆད་པའི་
མཐར་མུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་ལྟར་སྦྱང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སུན་
འབྲིན་པ་ནི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འོག་ནས་འཆད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲང་གཞོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉན་རང་གི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་གྲང་ཐེ་ཆོམ་མི་ཟ་
བར་སྦྱང་བ་ཉིད་ནི་བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ། བདེན་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ལ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་སྦྱང་བར་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པའི་སུན་པའི་གཉེན་
པོ་ཡང་སྦྱང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་སྦྱར་དུ་སྤྱིབ་གཉིས་ཟད་པའི་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འདོད་པས་སྦྱང་ཉིད་དེ་ནི་རི་ལྟར་སྐྱོམ་པར་མི་བྱེད་དེ་དེ་དང་
བལ་ན་ཉོན་སྤྱིབ་ཀྱི་ས་བོན་ཡང་སྦྱང་མི་རུས་སོ། །ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་ས་བོན་ནི་ཉོན་མོངས་
པའི་བག་ཆགས་མཐར་ཐུག་པ་དང་མངོན་གྱུར་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པར་སྤྱང་བའི་སྤྱང་
ཆ་སོགས་ཡིན་གྱི་བདེན་པར་སྤྱང་ན་ཤེས་སྤྱིབ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་སོགས་བྱར་མི་རུང་
ངོ། །དོན་བསྟུ་བ་ནི། སྦྱང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྤྲུག་པས་དེ་སྐྱོམ་པར་མི་བྱའོ་ཞེན་བདེན་
འཛིན་གྱི་དངོས་པོ་གང་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པའི་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དེ་ལ་

འཛིགས་ཤིང་སྐྱབ་བ་“སྐྱེ”བར་འགྱུར་རིགས་ན། སྒྲིབ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
འཁོར་བའི་སྐྱབ་བསྐྱེལ་ཞི་བར་བྱེད་བ་དེ་ལ་འཛིགས་པ་རི་ལྟར་སྐྱེ་སྐྱེ་འཛིགས་པར་
མི་རིགས་ཏེ་དེ་འཛིགས་པ་ཟད་“བྱེད”ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་བདག་འགའ་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་ཡོད་ན་ནི་དེར་ཞེན་པ་ལས་ཡུལ་ཅི་ཡང་རུང་བ་ལས་འཛིགས་པ་
སྐྱེ་རིགས་པར་འགྱུར་ན་བདག་ཉིད་འགའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་རུང་ཟད་ཀྱང་
ཡོད་པ་མིན་པས་འཛིགས་པར་འགྱུར་བ་པོ་དེ་སྐྱེ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་སེམས་
པའི་སྒྲོས་ཁ་ནང་དུ་ལོག་ལ་སོམས་ཤིག་དང་བདག་མེད་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་འཛིགས་
པ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་སྒྲིབ་ཉིད་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྐྱབ་པའི་རིགས་
པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་
ཡུལ་དགག་པ་དང་། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་བདག་དགག་པ་དང་། བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བྱེད་པར་ནི་
གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་རུང་། བྱུབ་མཐས་སྒོ་བསྐྱར་བ་དང་མ་
སྐྱར་བ་ཀུན་ལ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་
པར་འཛིན་པའི་སྒོ་རིགས་པའི་དབྱེད་པ་ཞུགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ངམ་ངམ་ཞུགས་
ཀྱི་སྐྱེ་བ་དེ་ནི། བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་ལ་བདེན་འཛིན་ཡིན་ཡང་རིགས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༣༡བཅུ། སྐྱ ཞོལ། ༡༣༣ནུལ། སྐྱ། ༡༤༡བཅུ། ཟ། ༡༤༣བཅུ། བྱེ * བྱེ

༢ མ་ཕྱི། ༡༣༡བཅུ། བྱེ ཞོལ། ༡༣༣བཅུ། སྐྱ། ༡༤༡བཅུ། ཟ། ༡༤༣བཅུ། བྱེད * བྱེད

པའི་དབྱང་པ་ཞུགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་པར་བྱུང་པ་འཐད་སྒྲུབ་པ་དང་། བདེན་
པ་བྱུང་སྒྲུབ་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་
རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཇུས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡང་ཡོད་ལ་གང་
ཟག་དང་ཕུང་པོ་ཇེ་པོ་དང་ཁོལ་པོ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་
ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩལ་ཐོན་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་དུ་
འཛིན་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་འབའ་ཞིག་གོ། །མདོར་ན་བྱུང་
མཐའི་དབྱང་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་བདག་འཛིན་གཉིས་
ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་བདག་འཛིན་ནི་ཀུན་བརྟགས་སོ། །སྤྱི་མའི་
ཞེན་ཡུལ་དགག་བྱའི་གཙུག་པོ་ཡིན་ལ་བྱེ་མའི་ཞེན་ཡུལ་འགོག་པ་སྤྱི་མ་འགོག་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སོ་དང་སེན་མོ་སོགས་བདག་ཡིན་པ་འགོག་པ་འདི་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་
དོན་དུ་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་དག་ང་ཡི་བར་འཛིན་པ་ཡོད་ཀྱི་ངར་འཛིན་
པ་མེད་པས་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་སོགས་
དང་དོན་གཅིག་པས་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ང་ཅམ་དང་ང་ཡི་བའི་རང་ལྷོག་ཅམ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་
འཛིག་ལྟས་ངན་དང་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པས་ང་
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་ན་དེའི་མཆན་གཞིར་ཕུང་པོའི་ཆོགས་པ་དང་རྒྱུན་དང་
དེའི་ཡ་གྲུལ་དང་ཆ་ཤས་དང་། དེ་རྣམས་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པ་གང་རུང་གཅིག་ངའི་
མཆན་གཞིར་སྐྱབ་དགོས་ལ་དེ་རྣམས་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཅེས་འཆད་པ་ཡིན་

ནོ། །ཕྱང་པོའི་ཡ་གྲུལ་བདག་གི་མཚན་གཞི་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་སོ་དང་སེན་མོ་
བདག་མ་ཡིན་བདག་གི་མཚན་གཞི་ནི་རུས་པ་དང་ཁྲག་མ་ཡིན་སྒྲུབས་མ་ཡིན་བད་
ཀན་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་དག་ལ་བདག་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་སེར་དང་ནི་
རྒྱག་ཀྱང་ངའི་མཚན་གཞི་མིན་བདག་གི་མཚན་གཞི་ནི་ཞག་དང་རྩལ་མིན་ཏེ་རྒྱ་
མཚན་སྤྱ་མའོ། །སྒྲོ་མཚན་དག་ཀྱང་བདག་གི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་ལ་རྒྱ་མ་ལ་
སོགས་པའི་ནང་ཁྲོལ་གཞན་ཡང་བདག་གི་མཚན་གཞི་མིན་ཏེ་བདག་ནི་ཕྱི་ས་
གཅིན་མ་ཡིན་ཤ་དང་པགས་པ་བདག་མིན་ཏེ་དེ་དག་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྫོད་དང་རྒྱང་ཡང་བདག་མ་ཡིན་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་བྱ་ག་སོགས་ཀྱང་
བདག་ལ་ཡིན་ཏེ་གོ་བར་ཟད་དོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་ན་རང་སྤྱེ་དངོས་པོར་སྤྱོད་
རྒྱལས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་ཕྱང་པོ་འཛིན་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་རྒྱལས་གང་ཟག་ཇེ་པོ་
དང་ཕྱང་པོ་ཁོལ་བཞིན་དུ་ཕྱང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་
ནོ། །འདིར་བསྐྱུན་པ་འདི་དག་ནི་དབྱུ་མ་རིན་ཆེན་སྤང་བ་ལས་ཁམས་དབྱུག་གང་ཟག་
ཡིན་པ་བཀག་པ་དང་དོན་གཅིག་པས་སོ། །བྱ་བ་མིན་ཞེས་པ་ནི་ནམ་མཁའི་
ཁམས་གང་ཟག་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཕྱང་པོའི་ཚོགས་
པ་དང་རྒྱན་དང་ཡ་གྲུལ་དང་ཆ་ཤས་གང་ཡང་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་གཟུང་དུ་
མི་རྒྱང་ལ། དེ་རྒྱལས་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པ་གཞན་ཡང་གང་ཟག་ཏུ་བཞག་ཏུ་མེད་དེ་
དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའོ། །

འོན་གང་ཟག་རྒྱང་ཟད་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན་ཁྱོད་ལ་ལྟ་

༡ མ་ཕྱི་ ༡༣༣ན་ན། སྤྱི་ ༡༤༣ན་ན། ག་ ༡༤༤ན་ན། ཀ ཞོལ་ ༡༣༤བ་ན། ཀ

༢ མ་ཕྱི་ ༡༣༣ན་ན། སྤྱི་ ༡༤༣ན་ན། ག་ ༡༤༤ན་ན། བཞག་ ཞོལ་ ༡༣༤བ་ན། བཞག་

སྤྱིན་དང་མཆོད་སྤྱིན་སོགས་མ་དབྱེད་པར་འཇུག་པ་འདིས་མི་ཆོག་གཤམ་གང་ཟག་
ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་གང་ཟག་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་གཅིག་
འདོད་ན་ནི་ཉག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་བས་དེ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གངས་ཅན་བདག་ཤེས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། བྱེ་
བྲག་པ་བདག་བེམ་པོར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །ཕྱི་རོལ་པའི་བདག་རྩལ་བྱུང་ཁས་
ལེན་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་དེ་རྣམས་བེམ་རིག་གང་རུང་གཅིག་
ཏུ་འདོད་པས་འདི་གཉིས་བཀག་པས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་འགོག་བྱས་པར་དགོངས་
ནས་གཉིས་པོ་དགག་པ་འདིར་གསུངས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བཀག་པ་དངོས་
དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་ཤེས་བྱ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གངས་
ངེས་པ་ལ་གཙོ་བོ་སོགས་ཉེར་བཞི་བེམ་པོ་དང་ཉེར་ལྔ་པ་ཤེས་པ་དང་རིག་པ་དང་
སྤྱོད་པ་དང་སེམས་པ་ཅན་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཏུ་འདོད་ལ། གཙོ་བོས་རྣམ་འགྱུར་
རྣམས་བྱེད་ཤེས་ཀྱང་ལོངས་སྤྱོད་མི་ཤེས་ལ་ཤེས་རིག་གི་སྦྱེས་བྱས་ཡུལ་ལོངས་
སྤྱོད་ཤེས་ཀྱང་བྱེད་མི་ཤེས་པའི་ཉག་དངོས་སུ་འདོད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆེ་སློ་
འཕམ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་དེ་ལ་ཕྱི་ནས་སྤྱོད་སོགས་དེ་ཅམ་ལྔ་ཡང་སྤང་ནང་ནས་སྦྱེས་བྱ་
ཡང་སྤང་ནས་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་། སྦྱོས་ལོངས་སྤྱོད་བྱ་དང་སྤྱོད་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཞེན་
པར་བྱས་པ་ལས་འཁོར་བར་འདོད་དོ། །འདིར་ཞིབ་ཏུ་མ་སྦྱོས་ཤིང་འདི་དག་གི་རྣམ་
གཞག་གཞན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་འདི་ལ་མིང་གཞན་བཏགས་
ནས་རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པར་འདོད་པ་ཏུ་མ་སྤང་བའི་ཕྱིར་

རྟོ། །སྒྲིབ་དང་ཤེས་པ་ཉག་པར་འདོད་མི་འདོད་ཟུ་བཞི་འོང་ཡང་གངས་ཅན་གཉིས་ཀ་
 ཉག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྒྲིབ་དང་སྒྲིབ་སོགས་དེ་ཅུ་ལྷ་ལ་འོངས་སྒྲིབ་པའི་
 ཤེས་རིག་གི་སྒྲིབ་ཕྱུ་ཉག་དངོས་ཡིན་ན་ཤེས་རིག་གི་སྒྲིབ་ཕྱུ་དེས་སྒྲིབ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
 དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་ན་སྒྲིབ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འདྲིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་
 གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འདྲིན་པའི་ཉག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་པར་
 ཐལ། དུལ་ཤེས་ཕྱུ་མེད་ན་ཅི་ཞིག་རིག་ནས་ཡུལ་གང་གི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ཞེས་
 པར་རྫོང་པར་བྱེད་དེ་བརྫོང་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཉག་པ་མ་གྲུབ་སྟེ་གལ་ཏེ་སྒྲིབ་
 མ་གྲུབ་ཀྱང་དེར་འདྲིན་གྱི་ཤེས་པ་ཉག་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན་ཤིང་ཡང་ཤེས་པར་ཐལ་
 བར་འགྱུར་ཏེ་ཤེས་ཕྱུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཁས་སྒྲངས་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
 ཤེས་ཕྱུ་སྒྲིབ་སོགས་ཉི་བར་གནས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་མེད་ཅེས་ངེས་ཏེ་དེ་མེད་ན་
 ཤེས་པར་འཛོག་བྱེད་མེད་པས་སྒྲིབ་ཕྱུས་སྒྲིབ་མི་འདྲིན་པའི་དུས་མེད་པར་ཁས་སྒྲང་
 དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་ཕྱུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིབ་མེད་དེ། སྒྲིབ་
 མེད་པ་དེའི་ཆེ་སྒྲིབ་ཕྱུ་ཉག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་
 སོ་ཞེ་ན་སྒྲིབ་ཕྱུ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འདྲིན་པ་དེའི་ཆེ་སྒྲིབ་
 ཐོས་པའང་ངི་སྟེ་མིན་ཏེ་ཐོས་པར་ཐལ། དེ་ཅུ་ལྷ་ལ་ཉི་རིང་མེད་པར་འོངས་སྒྲིབ་
 པའི་ཉག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཤེས་པ་དེའི་ཆེ་སྒྲིབ་ནི་ཉི་བར་གནས་པ་
 མེད་པས་སྒྲིབ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཡུལ་སྒྲིབ་མེད་པ་དེས་ན་སྒྲིབ་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་
 པའང་མེད་པར་འགྱུར་ལ་འདོད་ན་སྒྲིབ་ཕྱུ་ཉག་ཁྲབ་ཏུ་འདོད་པ་ཉམས་སོ། །གཞན་

ཡང་སྐྱ་འཛིན་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་གཟུགས་འཛིན་ཤེས་པར་ངེ་ལྟར་
 འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྣམ་པ་ལེགས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་
 གཅིག་བཟོས་ས་ཐ་དད་ལ་ཟོས་ནས་པ་དང་བུར་འཛོག་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་འགྱུར་དང་
 རང་བཞིན་ལ་ཟོས་ནས་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཆེ་སྒྲིའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་མེད་ཀྱང་སྒྲིའི་
 རང་བཞིན་ཡོད་དེ་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་ཡང་སྒྲིའི་
 དུམ་ཅན་དུ་འཛོག་གོ་ཞེན་དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་
 བེ་བཟོས་ས་ཐ་དད་ལ་ཟོས་ནས་པ་དང་བུ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་ཉིད་དུ་
 གྲུབ་པ་མིན་ཡང་ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཁས་སྐྱོངས་
 པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་སྒྲིའི་སྒྲོབས་དང་རྒྱལ་དང་ནི་ཐུན་པ་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་གཙོ་བོ་
 དང་རང་བཞིན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱོངས་པ་ལ་བུའི་གནས་
 སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་བུ་མིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་པ་ཡང་
 མིན་ཏེ། གངས་ཅན་གྱིས་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཆོག་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་
 འགྲོ་མ་ཡིན། མཐོང་བའི་ལམ་དུ་གང་གྱུར་ཏེ། སྐྱ་མ་ལྟ་བུར་འིན་ཏུ་གསོག་ཅེས་རང་
 བཞིན་རྣམ་ཡང་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་ཞིང་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་པ་དང་བུ་ལ་
 སོགས་པ་རྒྱན་པར་ཁས་སྐྱོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་པ་དེ་ཉིད་བུ་དང་བུ་དེ་ཉིད་པར་
 ཡང་འགྱུར་ཏེ་པ་བུ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་པ་དང་བུའི་
 རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྐྱོངས་པས་བཟོས་ས་ལ་ཟོས་ནས་ཀྱང་གནས་སྐབས་སོ་
 སོར་བཞག་པ་མེད་པས་སོ། །

གཞན་ཡང་གཟུགས་འཛིན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐྱ་འཛིན་པ་དང་ལྟན་པའི་རང་

བཞིན་དུ་མེད་དེ་དེར་ཡོད་ན་ནི་ཆད་མས་མཐོང་དགོས་པ་ལ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །གོས་ལ་སོགས་པའི་ཆ་བྱད་སྒྲ་མ་བཏང་ནས་ཕྱི་མ་ལེན་པའི་གར་མཁན་
 ལྟ་བུར་གཟུགས་འཛིན་གྱི་ཚུལ་ཏེ་རྣམ་འགྲུར་གཞན་གྱིས་སྤྲོ་འཛིན་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་
 ཡིན་ན་འོན་ཤེས་རིག་དེ་ཉིད་དངོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུལ་ལུགས་གཞན་བཏང་
 བས་གཞན་ལེན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤྲོ་འཛིན་ལས་ཚུལ་གཞན་གཟུགས་འཛིན་དེ་
 ཉིད་སྤྲོ་འཛིན་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པས་སྒྲིབ་མེད་དོ་ཞེ་ན་དེའི་རང་བཞིན་
 གཅིག་ཉིད་དེ་ནི་སྒྲིབ་མེད་ཞིག་སྟེ་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ན་ཕྱིས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ཉིད་སྤྲོ་འཛིན་གྱི་ཚུལ་དེ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་
 ཐལ། ཕྱིས་ཀྱི་གཅིག་བྱ་དེ་ནི་སྒྲིབ་མེད་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགལ་ཆེན་གྱིས་
 གཅིག་བྱ་དེ་ཉིད་ཕྱིས་གཞན་སྤྲོས་པའི་ཆེ་ཡང་གཅིག་བྱ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་འབྲེེ་
 གཅིག་སྒྲིབ་མེད་ཞིག་སྟེ་པན་ཚུན་འགལ་བ་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཅས་
 འཆད་དོ། །གལ་ཏེ་ཚུལ་གཞན་དུ་སྤང་བ་ལྟར་བདེན་པ་མིན་པས་སྒྲིབ་མེད་དོ་ཞེ་ན།
 འོན་ཤེས་པ་དེའི་རང་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སྤྲོས་ཤིག་སྟེ་
 སྤྲོ་མེད་པར་ཐལ། ཚུལ་གང་དུ་སྤང་བ་དེ་སྤང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པར་ཁས་སྤངས་
 པའི་ཕྱིར། ཤེས་རིག་གི་སྤྲོས་པ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་བྱལ་བ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན་དེ་ལྟར་རྒྱུད་
 ཐ་དད་པའི་སྤྲོས་པ་ལྟར་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྲུར་ཏེ་སྤྲོས་པ་ལྟར་ཆ་མེད་ཀྱི་ཉིག་
 བྱ་ཏུ་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། སེམས་པ་ཅན་ཤེས་རིག་དང་སེམས་མེད་སེམ་པོ་
 གཙོ་བོ་དེ་དག་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྲུར་བར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཆ་མེད་ཀྱི་ཉིག་བྱ་
 ཏུ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བདེན་པ་

ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལན་དུ་སྒྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་འགྱུར་གྱི་བྱེ་བྲག་མི་འབྲ་བ་རྣམས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྒྱན་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲ་བའི་སྟེ་མཚུངས་པའི་རྟེན་སྤྱི་
གཙོ་པོ་བདེན་པར་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་
རྒྱན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་གང་དག་བདག་སེམས་མེད་པ་
བེམ་པོར་འདོད་པ་ཡང་བདག་མིན་ཏེ་སེམས་མེད་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
བྱམ་སོགས་བཞིན་ནོ། །འོན་ཏེ་བདག་རང་ཉིད་བེམ་པོ་ཡིན་ཡང་འདྲ་འབྲེལ་བྱུང་
པའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཤེས་པར་འཛོག་གོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བདག་
དེ་ཡུལ་སྤར་མི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་བདེན་པར་ཡོད་པ་དེ་འཛིག་པར་ཐལ། ཕྱིས་
རྒྱུན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ལས་ཡུལ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་བདག་ལ་འགྱུར་བ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཁས་སྐྱངས་ན་སེམས་པས་བདག་དེ་ལ་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱས་
ནས་ཡུལ་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་འགྱུར་མེད་དུ་ཁས་སྐྱངས་
པའི་ཕྱིར། འོན་བསྐྱུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་བདག་དེ་ཤེས་པ་མེད་པ་དང་བྱ་བ་དང་བྲལ་བར་
ཁས་སྐྱངས་པས་ནས་མཁའ་བདག་ཏུ་བྱས་པས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་འབྲའི་བདག་
ཁས་སྐྱངས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ་པན་གཞོད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལས་འབྲས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། སྙིང་རྩེ་
བསྐྱོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བཅིངས་སྒོལ་ཀུན་གྱི་གཞིར་སྒྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་པ་
མིན་པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྤང་ཅིག་གིས་སྦྱེ་འགག་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དགེ་མི་

དགེའི་ལས་དང་དེའི་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་བ་རིགས་པ་མིན་ཏེ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་
བྲས་ནས་ནི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་ཞིག་པས་ན་ཕྱིས་ལས་དེ་བྱེད་པ་པོ་སྤྱིའི་ལས་སུ་
འགྱུར་ཏེ་འབྲས་བུ་སྤྱིར་དུས་ན་ལས་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་ན་
སྤྱིས་བྱ་རྟག་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས།

གཉིས་པ་ལ་ནི། རྒྱ་ལས་བྱེད་པའི་བྱ་བའི་དུས་དང་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་
དུས་ཀྱི་གཞི་གང་ཟག་ཇུས་ཐ་དད་དང་འབྲས་བུ་སྤྱིར་བའི་དུས་དེར་བདག་སྟེ་ལས་
བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་ཡང་འུ་བྱ་ཅག་གཉིས་ཀ་ལ་བྱུབ་པས། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་བྱེད་ཀྱིས་ཚོད་པ་དོན་མེད་མ་ཡིན་ནམ་རྒྱ་ལས་བྱེད་དུས་ན་
འབྲས་བུ་སྤྱིར་བ་མེད་སྤྱིར་དུས་ན་ལས་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་
ལྡངས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྟོན་དུ་འགྱུར་ན་བྱེད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་རྒྱ་
ལྟར་ཏེ་རྒྱ་སོགས་དུས་ན་འབྲས་བུ་སྤྱིར་བ་དང་བཅས་ཞེས་མཐོང་བ་འདི་ནི་སྤྱིར་བ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁོ་ན་བྱེད་རང་གི་ལུགས་ནི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་ཕྱང་པོའི་རྒྱ་ན་
གཅིག་ལ་ནི་བརྟེན་སུ་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ་ཞེས་བྱ་བར་བཞུན་
པ་སྟེ་བདག་སོ། རྒྱ་ན་ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྤྱི་བར་གསུམ་
ཉི་བར་ལྡང་བུར་ཡོད་པའི་ཆ་ཅན་ཉི་བར་ལེན་པ་པོ་སྟེ་མདོར་ན་གང་ཟག་འདིས་
ལས་ཀྱང་བྲས་འབྲས་བུ་ཡང་སྤྱིར་ཞེས་པ་འཐད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་དུས་གཅིག་པ་སུས་
ཀྱང་བཞག་མི་རུས་སོ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་སེམས་བདག་མིན་ཏེ་དེ་ནི་
ཞིག་པ་དང་མ་སྤྱིས་པས་བདག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་སྤྱིས་པའི་སེམས་ད་ལྟར་

༡ མ་ཕྱི། ༡༣༩ན། ཡད ཞོག་ ༡༣༩བཅན། སྤྱི། ༡༣༩བཅན། ལྟ། ༡༣༩བཅན། ཡོད * ཡོད

བ་བདག་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་དེ་ཞིག་ན་ཡང་ཁྱོད་འདོད་པའི་བདག་མེད་དེ་
དཔེར་ན་རྩ་ཤིང་གི་སྤོང་པོ་དག་ཆ་ཤས་སུ་སྤྱེ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་འགའ་
ཡང་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་མ་བྱུང་རིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱེད་
བ་ཡིས་བཙམ་ན་བདག་ཀྱང་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་མིན་ཏེ་འོག་ནས་འཆད་པའི་
བདག་མེད་སྐྱབ་པའི་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་སེམས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་
མིན་ན་སུ་ལ་སྟོང་ཇེ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ་སྟོང་ཇེའི་དམིགས་ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་
ན། སེམས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་མེད་ན་སྟོང་ཇེའི་དམིགས་ཡུལ་མི་འཐད་
པའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཁས་སྤངས་པའི་སྤོངས་
པས་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པའི་སེམས་ཅན་ཐ་སྙད་དུ་“ཡོད”པ་དེ་སྟོང་ཇེའི་
དམིགས་ཡུལ་དུ་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྤོངས་པས་བཏགས་པ་གང་ཟག་དང་ཚོས་གྱི་
བདག་འཛིན་ལ་བྱས་ན་དེས་སེམས་ཅན་བདེན་པར་བཏགས་པ་ཡིན་པས་དེས་
བཏགས་པ་ལྟར་དུ་བྱུང་བ་བཞག་པས་སེམས་ཅན་མི་ཁྲིགས་ཏེ་དེ་བཞག་པས་
སེམས་ཅན་བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱུད་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་སྤོངས་པ་མ་རིག་
པ་ཙམ་ལ་བྱས་ནས་དེས་བཏགས་པར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་སྟོང་ཇེའི་དམིགས་
ཡུལ་དུ་ཡོད་ཅེས་པའོ། །སེམས་ཅན་མེད་ན་སྟོང་ཇེ་གོམས་པའི་འབྲས་བུ་སངས་
རྒྱུ་དེ་གང་ཟག་སྟེ་ཐོབ་བྱ་ཡིན་ཏེ་སྟོང་ཇེ་བསྐྱོམ་པ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་བདེན་པར་མེད་པ་བདེན་ཏེ་འོག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཚོས་སུ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༣༩ན། ཡད ཞོག་ ༡༣༩ན། སྐྱུ། ༡༩༩ན། གླ། ༡༩༩ན། ཡོད * ཡོད

མྱོངས་པ་ལས་སྒྲིབ་མེ་གོམས་པ་སོགས་མི་འགལ་བར་འདོད་དོ། །སེམས་ཅན་གྱི་
 སྤྱུག་བསྐྱལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་
 རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མྱོངས་་་་བ་^༡ ལྟོག་མི་བྱ་སྟེ་རེ་
 སྟོན་ལ་ལྟོག་མི་བྱས། མ་ལྟོག་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཡན་
 ལག་འདིས་ནི་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་མྱོངས་པ་ལ་སྒྲིབ་ན་བདེན་པར་མྱོངས་པ་སྟེ་བདེན་
 མེད་ཀྱི་བྱུང་བར་དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིབ་མེ་སྒྲོམ་
 པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་ཚོས་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིབ་མེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 རྒྱུར་འགྱུར་བར་བསྟན་པ་ལའང་སྒྱུར་དུ་བྱང་མོད། དེ་ལས་གཞན་དུ་དེ་ཉིད་རྟོགས་
 པ་མིན་པའི་སེམས་ཅམ་ལ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀྱུན་རྒྱུ་བ་བ་རྣམས་ལྟོག་བྱ་
 མིན་པའི་དོན་རྟོ། །འོ་ན་སྒྲིབ་མྱོངས་པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་བཀག་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན་
 སྒྲིབ་འདིར་ནི་སྤྱུག་བསྐྱལ་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ལྟར་འཁོར་
 བའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱུའི་ར་རྒྱལ་ཉེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི་བདག་ཏུ་
 མྱོངས་པས་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟོག་དགོས་ཤིང་
 ལྟོག་རྒྱས་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཁོ་ན་རེ་དེ་འབྲ་བའི་མྱོངས་པ་ལྟོག་པ་དེ་ལས་
 ཀྱང་བདེན་འཛིན་ལྟོག་པ་མེད་པ་སྟེ། ལྟོག་མི་རྒྱས་ལ་ལན་ཅིག་ལྟོག་ཀྱང་འཁོར་བའི་
 དུང་པོ་ལྟར་སྒྲིབ་ཡང་འགྱུར་བས་གཏན་ཟད་དུ་འགྱུར་བ་མེད་དེ་ཞེ་ན། བདེན་འཛིན་
 ལྟོག་མི་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཉེ་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པ་
 ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་རྒྱུང་ཞིང་དམན་ལ་བདག་མེད་བསྒྲོམ་པ་དེ་ལ་སྟོས་ནས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༣༩བཅུ། སྒྲ། ༡༤༧ནུ། སྒྲ། ༡༤༩ནུ། བ ཞོག་ ༡༣༩ནུ། བར

མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་
པས་ཅིག་ཤོས་རྩ་བ་ནས་བྱུངས་ནས་འབྱིན་ཀུས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གཉིས་པ་ཉེར་
གཞག་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བཤད་པ་དང་། བདེན་གཉིས་མི་འཐད་
པའི་ལྷན་ཀ་སྤང་བ་དང་། བདག་མེད་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ས་དགོད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་བཞི། ལུས་བྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བསྒོམ་པ་དང་། ཆོར་བ་བྲན་པ་ཉེ་བར་
གཞག་པ་དང་། སེམས་བྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་དང་། ཆོས་བྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་
བསྒོམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ཆ་ཅན་ལུས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་
དང་། ཆ་ཤས་ཡན་ལག་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། དེས་
ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་ལུས་མི་ལས་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པ་དང་། དེས་
གང་ཟག་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་སོ་སོ་བ་
དང་དེ་རྣམས་སྒོམས་པའི་ཆོག་ས་པ་དང་དེ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་རུང་
གཅིག་ལུས་ཀྱི་མཆོན་གཞིར་རྟེན་དགོས་པ་ལ་དེ་མི་རྟེན་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་
ཐམས་ཅད་སྒོམས་པའི་ཆོག་ས་པ་ལུས་ཡིན་མོད་དེ་ལ་དོགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟེ་
ན། ཆོག་ས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན་པས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་
ཆོག་ས་པ་ལུས་སུ་མི་རིགས་ཏེ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མཐར་རྟུལ་ཕྱན་ཆ་མེད་ཀྱི་མཐར་
སྐྱག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ལུས་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་འབྲུག་
པའི་གཞི་ལུས་དེ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ངེ་ལྟར་ཡོད་པ་བཅའ་བའི་ཆེ་སྤྱིས་བུའི་རྒྱང་།

བ་དང་བྱིན་པ་སྐྱེས་པའི་ལུས་མིན་ལ། བརྒྱ་དང་ཆེད་པའང་ལུས་མ་ཡིན་ཏྟ་དང་
 རྒྱབ་ཀྱང་ལུས་མིན་ཏེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བྱའི་ལུས་སུ་བཏགས་པའི་བྱིར།
 བྱང་དང་དབྱུང་པའང་ལུས་མ་ཡིན་ལ་ཅི་བ་ལོགས་དང་ལག་པའང་ལུས་མ་ཡིན་པ་
 མཆན་ཁུང་དང་ཐུག་པའང་ལུས་མ་ཡིན་ནང་ཁོལ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེས་བྱའི་ལུས་དེ་
 མིན་ལ་མགོ་དང་མགྱིན་པའང་སྐྱེས་བྱའི་ལུས་མིན་ན་ཡན་ལག་འདི་རྣམས་ལ་སྐྱེས་
 བྱའི་ལུས་ནི་གང་ཞིག་ཡིན་ཏེ་གང་ཡང་མིན་ལ། དེ་རྣམས་ཚོགས་བ་དང་དེ་རྣམས་
 ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་བ་ཡང་སྐྱེས་བྱའི་ལུས་མ་ཡིན་པས་ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
 མེད་དོ། །

རིགས་པའི་ལུས་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་པ་ཡོད་དོ་ཞེན་གལ་ཏེ་
 ཡན་ལག་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་པའི་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལུས་འདི་ཡན་
 ལག་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོད་པ་རེ་ཡིས་ནི་སྟེ་ལག་པ་ལའང་ཆ་གཅིག་“བྱིན”པ་ལའང་
 ཆ་གཅིག་སོགས་གྱིས་གནས་པར་འགྱུར་རམ། དོན་ཏེ་ཆ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆ་ཅན་ཏེ་མ་
 ཚང་བ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་གྱིས་གནས། དང་སོ་ལྟར་ན་ཆ་ཅན་དེས་ལག་པ་
 སོགས་ལ་བྱུང་བའི་ཁོ་རང་གི་ཆ་རྣམས་ལག་པ་སོགས་གྱི་ཆ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་
 མོད། ཆ་ལག་པ་ལྟ་བུ་དེ་རང་ཉིད་ནི་ཆ་གང་ལ་གནས་པ་དེ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ་
 ལག་པ་ལྟ་བུ་དེ་ཡང་རང་གི་ཆ་སོར་སོ་སོགས་ལ་གནས་ལ་སོར་སོ་སོགས་ཀྱང་
 རང་གི་ཆ་ལ་གནས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་ཡིན་པས་ཆ་སོ་སོ་
 ཡན་ལག་སོ་སོ་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་གྱི་རྟག་པ་བྱི་མ་ལྟར་བདག་ཉིད་ཀྱང་གྱིས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༣༧བཟུ། སྒྲི། ༡༤༤བཟུ། གླ། ༡༥༠བཟུ། བྱིན ཞོག། ༡༣༤བཟུ། བྱིན

ལུས་ཡན་ལག་ཅན་རྫོགས་པ་ལག་སོགས་ཆ་རེ་རེ་བ་རྣམས་ལ་ཡང་གནས་ན་ནི་
ལག་སོགས་དེ་དག་རི་སྟེང་ཡོད་པའི་གངས་དེ་སྟོན་གྱི་ནི་ལུས་སུ་འགྱུར་བས་ཆ་
ལྷན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩོམ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་དོ། །

དོན་བསྟུ་བཞི། དེ་ལྟར་རིགས་པས་བཅུགས་པ་ན་སངས་རྒྱས་པ་འདོད་པའི་
སྦྱེས་བྲུ་ཕྱི་དང་སུ་སྟེགས་པ་འདོད་པའི་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྦྱེས་བྲུ་གང་ན་ཡང་ལུས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ལ་དེ་མེད་ན་རི་སྟེང་ལག་སོགས་ལ་ལུས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །ལག་སོགས་རྣམས་ལས་ངོ་མོ་གཞན་པའི་ལུས་མེད་
ན་ལུས་དེ་ནི་ཅི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ་མེད་དོ། །ལུས་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་འཁྲུལ་པའི་རྒྱ་ནི་དེས་ན་ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་དེ་
ལྟར་འཁྲུལ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ལག་སོགས་ལ་
བདེན་པར་སྤོངས་པ་ཡིས་ནི་ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པོ་སྦྱས་པའི་སྒོ་སྦྱེ་བར་
འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མི་དང་འབྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་བཞོན་པའི་བྱེད་པར་གྱིས་
སྒོ་ཡོར་ལ་ནི་མའི་སྒོ་སྦྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །རི་སྟོན་སྒོ་ཡོར་དང་སྤང་བ་མི་གསལ་བ་
སོགས་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་དེ་སྟོན་ཏུ་ལུས་ནི་སྦྱེས་པ་སྟེ་མི་ལྟར་སྤང་བ་དེ་
བཞིན་དུ་ནི་རི་སྟོན་ལག་སོགས་ལ་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚོགས་པ་དེ་ཡོར་བ་དེ་སྟོན་ཏུ་
ཡན་ལག་ཡོད་པ་དེར་ལུས་སུ་སྤང་བ་ལ་ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་
སྒོ་སྦྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༡༣༤ན་ལ། སྦྱ ཞོལ། ༡༩༠ན་ལ། སྦྱ། ༡༩༤ན་ལ། མ། ༡༩༡ན་ལ། སྦྱ གྱེ * སྦྱེ

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཡན་ལག་ཚྏགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་
 ཡིན་གྱི་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་དང་སོར་སོའི་ཚྏགས་ལ་བརྟེན་ནས་
 བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལག་བཤང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་ཡིན་པར་
 འགྱུར་ཏེ་མི་སྤྲད་དོ། །སོར་སོ་དེ་ཡང་ཚྏགས་ཀྱི་ཚྏགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །ཚྏགས་ཀྱང་རང་གི་ཆ་དང་ཆར་བྱེ་
 བས་དབྱེད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ལ་ཚྏགས་ཀྱི་ཆ་ཡང་རྩལ་སྤྲུལ་དུ་བྱེ་བ་
 རྟེན་དབྱེད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །རྩལ་དེའང་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་
 ཆའི་དབྱེ་བ་ཡིས་བྱེ་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །ཕྱོགས་ཀྱི་ཆར་དབྱེ་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
 མེད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་
 བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྩལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ་ཡོད་ན་རྩལ་སྤྲུལ་ཆ་
 མེད་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ལ་ནི་དུག་གིས་ཅིག་ཆར་སྐྱར་བ་ན་ཞེས་
 སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་མི་ལམ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མ་དབྱེད་པའི་ཆེན་ཚུགས་སྐབ་
 པ་ལྟར་སྤང་ཞིང་དབྱེད་པའི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལ་ནམ་དུས་དབྱེད་དང་
 ལྷན་པ་སུ་ཞིག་ཆགས་ཏེ་ཆགས་པར་མི་རིགས་ཏེ་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་
 ཐེར་བ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་དེ་ལྟར་སྐྱེས་བུའི་ལུས་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་དེའི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་པ་གང་བྱེད་མེད་
 གང་སྟེ་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །གཞུང་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱིས་རང་

ཀྱུ་ཐུབ་སའི་གང་ཟག་ཁེགས་ས་ཙམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་
 རྟོགས་པར་རྟོགས་ས་མ་ཡིན་གྱི་དེ་ལ་ནི་མིང་གི་ཐ་སྟེན་གྱིས་བཞག་ས་ཙམ་མིན་
 སའི་གང་ཟག་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་ལ། བདག་མེད་གཉིས་ལ་རྟོགས་དགའ་སྤྲ་
 ཡང་མེད་དེ་གཞི་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་ལ་རྩིས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་སྤྲ་རགས་
 གྲང་མི་འབྲེད་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་བདག་ལ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡང་མི་འབྲེད་
 པས་སོ། །གང་དག་ཉན་རང་འཕགས་ས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ས་ཡོད་
 ས་འོས་མེད་ཀྱི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ས་ཡོད་མེད་ལ་རྩོད་
 ས་ནི་གཏིང་མ་དཔོགས་ས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་ས་ཆོར་བ་བྲན་ས་ཉེར་གཞག་བསྟོམ་ས་ལ་བཞི། ཆོར་བ་རང་གི་ངོ་པོ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ས་དགག་ས་དང་། རྩ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ས་དགག་ས་དང་།
 དམིགས་ལུལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ས་དགག་ས་དང་། ཆོར་བའི་ལུལ་ཅན་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ས་དགག་ས་འོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ་རང་བཞིན་
 གྱིས་མ་གྲུབ་ས་དང་། ཆོར་བ་བདེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ས་དང་། དེས་ན་ཆོར་
 བ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོམ་སའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པར་གདམས་ས་འོ། །དང་པོ་
 བློ། ལུས་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་ས་ནི། ཟློང་བྱ་བསྐྱལ་
 དང་ཟློང་བྱེད་ཆོར་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་ན་ཅི་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་
 ཡོད་པའི་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་
 རིགས་པས་ཆོར་བ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ལ་རྩ་མཚན་ཅིས་མི་གཞོད་དེ་
 གཞོད་པས་བདེ་བ་སྦྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་ན་སྦྱེ་བ་མཐོང་བའི་

ཕྱིར་སྐྱེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བདེ་བ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་ན་བྱ་གཞི་བ་སོགས་ཀྱི་ཕྱ་རྒྱ་གྱིས་གདུང་བ་སོགས་ལ་ཁ་ཐས་ཞེས་པོ་སོགས་
ཐོས་པས་དེའི་ཡིད་ཅི་སྟེ་དགའ་མི་བྱེད་དེ་བདེ་བར་བྱེད་པར་ཐལ། བཟའ་བཏུང་
ཞེས་པོ་སོགས་ཀྱིས་བདེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ་སྟེ་
རྒྱ་གྱིས་གདུངས་པའི་དུས་བདེ་བ་དེ་སྐྱེས་ཡོད་ཀྱང་སྟུག་བསྐྱེད་སྟོབས་དང་ལྡན་
པས་ཐེལ་གྱིས་མཉན་པའི་བྱིར་གལ་ཏེ་བདེ་བ་དེ་སྐྱོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གང་ཞིག་
ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་བདག་ཉིད་མིན་པ་དེ་ནི་ཆོར་བ་བདེ་བ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་སྟུག་
བསྐྱེད་པར་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐེལ་གྱིས་མཉན་པ་ལ་ཡང་ལན་དུ་སྐྱར་རོ། །གལ་ཏེ་
བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ཆོར་བ་སྟུག་བསྐྱེད་སྟོབས་མོ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་སྐྱོང་བས་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྐྱོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཆོར་བ་སྟུག་བསྐྱེད་སྟོབས་མོ་ཡོད་ན་བདེ་བ་
སྟོབས་ལྡན་འདིས་སྟུག་བསྐྱེད་པ་གཞོད་པ་ཅི་ཞིག་བྱས་ནས་བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་
སྐྱོང་བར་འཛོག། །བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་དེས་སྟུག་བསྐྱེད་པའི་དེ་རྒྱལ་པ་བསལ་བ་
མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པར་འདོད་ལ་སྟུག་བསྐྱེད་སྟོབས་མོ་དེ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལས་
གཞན་དགའ་བ་སྟོབས་མོ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་བ་སྟེ་བ་ཉིད་དེའང་བདེ་བ་དེའི་མཆོར་
ཉིད་ལས་མ་འདས་པས་བདེ་བ་སྟོབས་མོ་ཡིན་ན་བདེ་བ་ཡིན་དགོས་པས་སོ། །

བདེ་བ་སྟེ་བ་རྒྱ་གདུང་སོགས་ལ་ཞེས་པའི་སྐྱོན་སྐྱོང་བར་འདོད་ནས་གལ་ཏེ་
བཟའ་བཏུང་ཞེས་པ་སོགས་ལས་བདེ་བ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་སྟུག་བསྐྱེད་དང་འགལ་བ་
བདེ་བའི་ཁྱེན་སྐྱེས་པས་ན་དེའི་ཆེ་སྟུག་བསྐྱེད་སྐྱེས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེ་སྟུག་གི་

ཚོར་བརྟོག་པས་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་བཏགས་པ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་བྱུབ་
 པ་མིན་ནམ་སྟེ་བྱུབ་པར་ཐལ། བཟའ་བཏུང་གཅིག་ཉིད་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བདེ་
 སྤྱག་གཉིས་ཀའི་རྒྱུར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་གསུམ་པ་ནི། ཚོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
 བྱུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་ཚོར་བ་བདེན་འདྲིན་འདི་“ཡིན་ཉི”གཉེན་པོར་ཚོར་བ་རང་
 བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ནམ་པར་དཔྱོད་པ་འདི་བསྟོམ་པར་བྱ་སྟེ། ནམ་པར་
 བཏགས་ཤིང་དབྱེད་པའི་ཞིང་ལས་བྱུང་བའི་རི་ལྷ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་
 དང་། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་སྟོམ་པའི་བསམ་གཏན་གོམས་པར་བྱས་
 བ་ནལ་འབྱོར་པའི་རྟོགས་པའི་ལུས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར་ཟས་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཐ་མལ་པའི་ཟས་ཀྱིས་ལུས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། ཉིང་
 དེ་འདྲིན་འདིས་ཐ་མལ་པའི་ལུས་ཀྱང་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་
 རྟོགས་ནས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དབང་དོན་སྤང་པ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་དགག། ནམ་
 ཤེས་ལ་སྤང་པ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་དགག། དེས་ན་དེ་གསུམ་སྤང་པ་ལས་བྱུང་
 བའི་རེག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩལ་སྤྲོལ་སྤང་པ་དགག།
 པར་བྱ་སྟེ་གལ་ཏེ་དབང་དོན་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་སྤྲོལ་སྤང་ན་རྩལ་དེ་གཉིས་ལ་བར་
 ཡོད་དམ་མེད། བར་བཅས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་རྩལ་དེ་དག་གང་དུ་སྤང་པར་འགྱུར་ཏེ་མ་
 སྤང་པར་ཐལ་བར་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། བར་དེར་ཡང་སྤང་སྤྲོད་གང་རུང་གི་རྩལ་
 ཡོད་ལ་དེ་ལ་ཡང་བར་ཡོད་པས་སྤྱག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །བར་མེད་དོ་ཞེ་ན་

༡ མ་ཕྱི། ༡༣༤བཅུ། སྒྲ། ༡༡༡ནུབ། གླ། ༡༡༣ནུབ། ཡིན་ ཞལ་༡༧༧། ཡིན

ཡང་རྩལ་ཆ་མེད་གཉིས་སྤང་བའི་ཆེ་སྤང་མ་སྤང་གི་ངོས་གཉིས་མེད་བས་བདག་
 ཉིད་ཐམས་ཅད་གིས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤང་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གོས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་
 བས་རྩལ་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟར་ན་སྤང་བ་ལོ་གང་ཞིག་སྤང་བ་གང་དང་སྤང་
 བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ན་གཉིས་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་རྒྱ་
 མཚན་ནི་རྩལ་སྤན་རྩལ་སྤན་གཞན་ལ་འཇུག་པ་སྟེ་ཐེམ་པ་མེད་དེ་རྩལ་སྤན་དེ་དག་
 བར་སྐབས་སྟོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཐོང་ཆོད་མཉམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་ཉིད་
 ཐམས་ཅད་གིས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤང་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་བཞོད་པའོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་
 དེ་རྩལ་སྤན་པན་ཚུན་མ་ཞུགས་ཤིང་མ་ཐེམ་པ་ལ་འདྲེས་པ་མེད་ཅིང་མ་འདྲེས་པའི་
 ཆ་མེད་ལ་སྤང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆ་མེད་པ་ལའང་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟར་འཐད་
 བར་འགྱུར་ཏེ་མི་སྤྲིད་བས་གལ་ཏེ་སྤང་བ་དང་ཆ་མེད་པར་ཡོད་པ་མཐོང་ན་བསྟན་
 བར་གིས་ཏེ་བསྟན་པར་མི་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་གཟུགས་ལུས་མེད་པ་ལ་ནི་རང་བཞིན་གིས་སྤང་བ་
 འཐད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ་གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དགས་པ་ལ་སྤང་བ་དགག་པ་ནི་
 རྩལ་དུ་མ་ཆོགས་པའི་དགས་པ་ལའང་སྤང་བ་རང་བཞིན་གིས་བྱུང་བ་མེད་དེ་དེ་ལ་
 བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་སྤྲ་ནི་ཅི་ལྟར་ཆོགས་གི་ཆོགས་རྣམ་པར་
 དབྱུང་བ་བྱས་ནས་རང་བཞིན་གིས་བྱུང་བ་བགག་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྲ་བཤད་པ་ལྟར་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་སྤང་བ་རང་
 བཞིན་གིས་མེད་པ་དེ་ལྟར་ན་རེག་པ་རང་བཞིན་གིས་བྱུང་བ་ཡོད་པ་མིན་ན་ཆོར་
 བ་བདེན་པར་བྱུང་བ་རྒྱ་གང་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱ་རྩུབ་པ་ལ་འབྲས་བུ་

བདེན་གྲུབ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་བྱིར། ཆོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་
ན་དེའི་དོན་དུ་རལ་བའམ་འབད་པ་འདི་ཅིའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ་དོན་མེད་པས་སོ། །ཆོར་
བ་སྐྱུག་བསྐྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྤང་བའི་དོན་དུ་རལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་མི་
འཐད་དེ་ཡུལ་གང་ལས་གང་ཟག་གང་ལ་གཞོད་པ་འགྱུར་ཏེ་ཆོར་བ་སྐྱུག་བསྐྱེད་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། འཛིག་ཉེན་འདིར་ནི་སྐྱུག་བསྐྱེད་བྱིར་
བཅོས་ཀྱི་བདེ་བ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་རང་མཚན་པ་མེད་པ་ལྟར་བདེ་བ་
རང་མཚན་པ་ནི་མེད་དོ། །

དེའང་དབེར་ན་གང་བས་ཉེན་པ་ཉི་མ་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཆེ་གང་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་
ཅུང་ཟད་ཤྱགས་ཚུང་དུ་སོང་བའི་གནས་སྐབས་དེར་སིམ་པར་སྤྱོད་བའི་སྤྱོད་བྱེད་
དེ་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཡིན་གྱི། དེའི་ཆེ་ཡང་གང་བས་ཉེན་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཡོད་དེ་སྐྱུག་
བསྐྱེད་དེ་ཟད་མ་ཐག་བར་མ་ཆད་དུ་ཆ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མགོ་བརྩམས་འོང་བའི་
བྱིར། དེས་ན་བདེ་བར་འདོགས་པའི་གཞིར་སྐྱུག་བསྐྱེད་དགོས་ལ་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་
ཚོ་སྤྱོད་བའི་གཞིར་བདེ་བ་མི་དགོས་པས་སོ། །དབེར་ན་སྤྱོད་པོ་དང་རིང་སྤང་བཞིན་
ནོ། །ཆོར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་ན་སྤེད་པ་ལྡོག་པར་བསྟན་པ་
ནི་གང་གི་ཆེ་ཆོར་བ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགའ་ཡང་མེད་ཅིང་ཉམས་སུ་སྤྱོད་
བྱ་ཆོར་བའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་དེའི་ཆེ་
ཆོར་བྱ་ཆོར་བྱེད་རང་བཞིན་མེད་པའི་གནས་སྐབས་འདི་མཐོང་ནས་སྤེད་པ་ཅིའི་
བྱིར་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་བདེ་བ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྤེད་པ་དང་སྐྱུག་བསྐྱེད་འབྲུལ་
འདོད་ཀྱི་སྤེད་པ་ནམས་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འདེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། མིག་ཤེས་གྲིས་མཐོང་བའམ་ནི་ལུས་ཤེས་གྲིས་རེག་པའང་རུང་
སྟེ་ཆོར་བ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་རྣམས་རང་བཞིན་གྲིས་སྟོང་བ་མི་ལམ་དང་སྐྱུ་མ་དང་འབྲ་
བའི་བདག་ཉིད་གྲིས་ཆོར་བ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་དོ། །

བཞི་པ་ནི། ཆོར་བ་སེམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཆོར་བ་སེམས་དེ་
ཡིས་རང་བཞིན་གྲིས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་རྩ་ཐ་དད་དུས་མཉམ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཆོར་བ་ལས་སྔ་བ་དང་ཕྱི་མར་སྐྱེས་པས་ཀྱང་ཆོར་བ་བྲན་པར་འགྱུར་གྱི་
ཚྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་དུས་ན་འགགས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་བསྟུ་བ་ནི།
ཆོར་བ་རང་གིས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཚྱོང་བ་མིན་ཏེ་རང་རིག་བཀག་པས་ཞེགས་
པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་ཚྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ཚྱོང་
བྱ་ཚྱོང་བྱེད་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོར་བྱེད་རང་བཞིན་གྲིས་མ་གྲུབ་པར་མ་ཟད་
ཆོར་བ་པོ་འགའ་ཡང་རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ་གང་ཟག་གི་བདག་
འགོག་པའི་སྐྱབས་སུ་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོར་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་
པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པའི་བདག་མེད་པའི་སྤང་པོའི་ཆོར་འདི་ལ་
ཆོར་བ་བདེ་བས་མན་པ་དང་སྟུག་བསྟུལ་འདི་ཡིས་ཅི་སྟེ་གཞོན་པར་བྱ་བ་སྟུག་
བསྟུལ་རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པ་ཡང་མེད་པས། ཆོར་བ་རང་བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པ་
ཡང་མེད་པའི་ཆོར་བ་བྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྟོམ་པ་ལ་འབད་པར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་སེམས་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་བསྟོམ་པ་ལ་གཉིས། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་
བཞིན་གྲིས་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལྔ་རང་བཞིན་གྲིས་མེད་པར་བསྟན་

བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་དེ་དབང་པོ་དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་
ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་གནས། གཟུགས་སོགས་ལུལ་དྲུག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་
གནས་པ་མིན་ལ་དེ་དག་གི་བར་ནའང་སྟེ་དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་ལའང་གནས་པ་མིན་
ཏེ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཤིང་རྟའི་དབྱང་པ་བདུན་པ་ལ་
བྱའོ། །ཐུ་སྟེགས་པས་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བྱས་བཏགས་པའི་ནང་ནའང་སེམས་
རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པ་མིན་ལ། བྱི་ལག་པ་སོགས་ལའང་གནས་པ་མིན་ཞིང་བྱི་
ནང་ལས་གཞན་དུའང་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ལ་གང་ཞིག་ལུས་མིན་
ཞིང་དེ་ལས་གཞན་དུའང་བདེན་མིན་ལ། སེམས་དེ་ལུས་དང་འབྲེས་པ་མིན་ཞིང་
ལུས་ལས་ལོགས་སུའང་ཡན་དགར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་དེ་ནི་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པ་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་སྤངས་ལས་འདས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལུལ་ལས་“སྤར”^༡ དབང་ཤེས་ཡོད་ན་དེ་ནི་ཅི་ལ་
དམིགས་ནས་སྐྱེ་སྟེ་དམིགས་རྒྱུན་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དུས་
ལྟན་ཅིག་ན་དབང་ཤེས་དེ་ནི་ཅི་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་སྟེ་དབང་ཤེས་མ་སྐྱེས་ན་
དམིགས་རྒྱུན་མ་སྐྱེས་པས་བསྐྱེད་མི་རུས། དམིགས་རྒྱུན་སྐྱེས་ན་ཤེས་པའང་སྐྱེས་
ཐེན་པས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་དབང་ཤེས་ཤེས་བྱའི་
ཕྱིས་ཡོད་ན་དེའི་ཆེ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྒྱུན་གང་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་སྟེ་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར། རྒྱད་ཅིག་སྤར་མ་ཞིག་པ་ལས་སྐྱེ་ན་ས་བོན་ཆོག་པ་ལས་སྤྱུ་གུ་སྐྱེ་

^༡ མ་ཕྱི། ༡༧ནན། སྤར ཞོལ། ༡༧ནབལ། སྤྱི། ༡༧ནབལ། ག། ༡༧ནབལ། སྤར * སྤར

བར་འཕྱར་བ་དང་སྔ་མ་མ་ཞིག་པ་ལས་སྐྱེ་ན་དུས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་ཆོད་མ་ཆོད་
གཉིས་ལས་དང་པོ་ལྟར་ན་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་མི་མེད་པར་འཕྱར། བྱི་མ་ལྟར་ན་བདག་
ཉིད་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ཆོད་པ་ཡིན་ན་དུས་གཅིག་དུ་འདྲེས་པར་འཕྱར་ལ། ཆོད་མ་
ཆོད་ཆ་གཉིས་ཡོད་ན་བདེན་པར་བྱལ་བ་ཉམས་པས་བདེན་མེད་དུ་བྱལ་བོ། །བཞི་
པ་ཆོས་དྲན་པ་ཉིད་གཞག་བསྐྱེམ་པ་ནི། སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་ལྟར་ཆོས་ནམས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱལ་བ་རྟོགས་པར་འཕྱར་བ་མ་ཡིན་ཏེ་འཕགས་པ་སྐྱོ་
སྐྱོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་
བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱལ་བར་རྟོགས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བདེན་གཉིས་མི་འཐད་པའི་ཚད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་
སྤང་བ་དང་། སྤུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དོན་ཤེས་བདེན་པར་བྱལ་བ་ལ་སྤྱལ་
མེད་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཚད་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སྤྲི་
ལ་བཏགས་ནས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་བ་བཀག་པ་དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོང་བ་དུ་
བྱལ་བར་འདོད་པ་ལ་ཡང་སྟོན་དེ་མཚུངས་ཤིང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་བ་མི་
མིན་ན་ཆོས་གང་ཡང་བཞག་ས་མེད་པས་ཀུན་རྫོང་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལ་
བདེན་གཉིས་ག་ལ་ཡོད་དེ་གཉིས་ཀ་མེད་ལ། གལ་ཏེ་གཟུགས་སྤྲ་སོགས་སྟོ་ཀུན་
རྫོང་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་བར་ཞེན་པའི་རོང་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི་
ཡུལ་རང་གི་རོང་ནས་བདེན་པར་མེད་པས་ཀུན་རྫོང་བ་དུ་ཡོད་པར་ཁྱིད་ཀྱིས་ཁས་
ཐུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཁྱིད་ཀྱི་ཀུན་རྫོང་དེ་ཡང་ཐག་པའི་རོང་ནས་སྤྱལ་དུ་མེད་
ཀྱང་སྤྱལ་དུ་ཞེན་པའི་རོང་སྤྱལ་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོང་བ་དུ་ཡོད་པར་སྟོ་གཞན་གྱིས་

ཡོད་པར་རྫོམས་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་སེམས་ཙན་རྣམས་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཐུང་ན་ལས་ག་ལ་འདའ་སྟེ་ཐར་པ་ཐོབ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཡོད་པ་ཐམས་
ཅད་ཐུན་ཅི་ལོག་གིས་རྫོངས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་
དོན་དུ་ལྟ་བ་གཏན་ལ་པབ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེན་ལན་ནི། དབུ་མ་པས་ཁས་
ལངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་པ་འདི་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་པའི་སྒོ་གཞན་
བདེན་འཛིན་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་ཡོད་པར་རྫོམས་པ་ཙམ་དེ་ནི་དབུ་མ་པ་
རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་མིན་ཏེ་རང་གི་ལུགས་ནི་གནས་
ལུགས་རྟོགས་པའི་ལྟ་བའི་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡོད་པ་
དེ་མ་འཆོལ་བར་ཆད་མས་བྱུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་ཡོད་པར་འཛོག་སྤྱབ་ན་དེ་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་པར་རང་ལུགས་ལ་བྱ་བྱེད་ཆད་མས་
བྱུབ་པར་འཛོག་མི་ཤེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་བྱུབ་པ་ཡང་མེད་པ་ཉམས་སོ། །རང་
ལུགས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་འཛོག་ཚུལ་ནི་ཡུལ་ཙན་རྟོག་པ་དང་“རྟོག་པར་བྱ་བ་ཡུལ་
གཉིས་པོ་དག་ཅ་ཤེ་ལས། བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་ཞེས་སོགས་གསུངས་
པ་ལྟར་གཉིས་པོ་པན་ཚུན་བརྟེན་པ་སྟེ་ལྟོས་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་
བྱུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཇི་ལྟར་འཛོག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མ་ལ་གྲགས་
པ་བཞིན་དུ་མིང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་དཔྱེད་པ་སྟེ་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་
བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༣ན༡ན། སྤྱི། ༡༩༩བ༩ན། ལྷ། ༡༩༩བ༩ན། རྟོག་ ཞོག། ༡༩༩བ༩ན། རྟག་

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་རྣམས་པར་དཔྱད་
 པའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དཔྱད་པར་བྱེད་ན། དེའི་ཆེ་རྣམ་
 པར་དཔྱད་མཁུ་གྱི་སྒོ་དེ་དཔྱད་བྱ་དེའི་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པས་དེ་བདེན་མེད་
 ཏུ་དཔྱད་དགོས་སམ་མི་དགོས། མི་དགོས་ན་གཞན་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་ཐམས་
 ཅད་བདེན་མེད་ཡིན་པ་ཉམས། དགོས་ན་དཔྱད་བྱེད་དེ་ཡང་ནི་རྣམ་དཔྱད་གཞན་
 གྱིས་བདེན་མེད་ཏུ་དཔྱད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་དཔྱད་བྱེད་སྟུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་
 རོ་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེ་ལ་དེ་ཉིད་བདེན་མེད་
 ཏུ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གཞན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དཔྱད་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 བདེན་མེད་རྣམས་པར་དཔྱད་པ་བྱས་ནས་བདེན་མེད་ཏུ་རྣམས་པར་དཔྱད་པའི་ཆད་མ་
 དེ་ལ་ནི་དེའི་འཛིན་སྟངས་མ་ཡལ་བ་དེ་སྤིད་ཏུ་སྒྲར་ཡང་བདེན་མེད་ཏུ་དཔྱད་
 དགོས་པའི་རྟོན་ཆོས་ཅན་བདེན་གྲུབ་སྒོ་དེའི་རོ་བོར་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་ཏུ་རྟོགས་པའི་གང་ཐག་དེ་ལ་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་
 པའི་བར་ལ་འདི་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ་སྟུམ་ཏུ་དཔྱད་པས་ཁྲད་པར་ཏུ་བྱས་
 པའི་གཞི་ཆོས་ཅན་མི་སྤིད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ལྟར་སེམས་པའི་སྒོ་སྦྱེས་མ་ཐག་བདེན་
 པར་མེད་སྟུམ་པའི་བྲན་པ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་ཏུ་
 རྟོགས་ཀྱང་སྒོ་དེ་ཉིད་ཡང་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་བདེན་མེད་ཏུ་དཔྱད་དགོས་པ་སྟུག་
 པ་མེད་པའི་སྒྲོན་ཏུ་ཁྲོད་ལ་འགྱུར་ཞིང་། དཔྱད་བྱེད་གཞན་དགོས་ན་བདེན་འཛིན་
 ཀྱན་བརྟགས་སྟུག་མ་ལས་པར་འགྱུར་ན་བདེན་འཛིན་ཀྱན་བརྟགས་མཛོན་གྱུར་
 མཐའ་དག་ཆད་མ་སྒྲ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟོག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྟོན་ཆོས་ཅན་བདེན་པ་

མེད་པའི་ཕྱིར་ན་དགག་བྱ་དང་བཀག་པ་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་ཉིད་གྱིས་མི་སྐྱེ་སྐྱེ་དེ་
ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྤངས་འདས་པར་བཅོམ་ལ། འོན་དེ་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་
བྱས་པ་ལས་སྒོ་བྱར་བྱི་བྱལ་གྱི་སྤང་འདས་ཐོབ་པར་ཡང་བཅོམ་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་གང་གི་ལྟར་ན་དོན་ཤེས་འདི་གཉིས་བདེན་
པར་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་གནས་ཏེ་སྤྲོ་བ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་
ཤེས་པ་དེ་ཆད་མ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དཔེ་ལས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དོན་གྲུབ་པར་
འཛོག་གོ་ཞེན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཆད་མ་ཅི་ཡོད་མེད་
དེ་རང་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་རིག་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་བདེན་པ་བ་མངོན་སུས་གྲུབ་པ་འདི་ལས་ཤེས་
པ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཡོད་པ་ལའང་རྒྱབ་རྟེན་ཅི་ཡོད་ཆད་མས་འཛོག་ན་ངེས་ཏེ་
དོན་ཤེས་གཉིས་པན་ཚུན་ལྟོས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ཡང་ནི་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་གསལ་བར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་རིང་མུང་དང་པ་
རོལ་ཚུ་རོལ་བཞིན་ནོ། །གཤམ་ཏེ་བྱ་མེད་ན་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ་པར་འཛོག་བྱེད་མེད་
པས་སོ། །པ་མེད་ན་བྱ་དེ་ཉིད་གང་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱ་མེད་
པར་ནི་པ་མེད་པས་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་ལྟོས་པས་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་
དོན་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་པ་ཉིད་དོ། །གཤམ་ཏེ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ་སོན་རང་
བཞིན་གྱི་གྲུབ་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ས་སོན་སྤྲོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལས་
རྟོགས་པ་སྐྱེ་དཔོག་རུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པར་
གྲུབ་པ་ཡིས། ཤེས་བྱ་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་དེ་ཡོད་པ་ནི་ཅིས་མི་རྟོགས་ཏེ་རྟོགས་

དགོས་སོ་ཞེན་མི་འཐད་དེ་སྐྱ་གྲུ་ལས་རྩས་གཞན་པའི་ཆད་མའི་ཤེས་པ་ཡིས་སྐྱ་
གྲུ་མཐོང་ནས་ས་སོན་ཡོད་ཅེས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་དེ་
རྟོགས་པས་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ཆད་མ་གང་ལས་རྟོགས་ཏེ་རང་རིག་བཀག་ཟིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། རིག་བྱེད་གཞན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་བདག་མེད་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་དགོད་པ་ལ་གསུམ། རྩོམ་
གཟེགས་མའི་གཏན་ཆིགས་དང་། རྟོན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཆིགས་དང་། ཡོད་མེད་སྐྱེ་
འགོག་གི་གཏན་ཆིགས་སོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ། རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་། རྟག་
པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་། གཙོ་བོ་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་།
རྒྱ་མེད་དགག་པའི་དོན་བསྐྱབ་པ་དང་། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱང་བན་པ་སོགས་ན་རེ་མ་བྱའི་མདོངས་ཁྲ་ལ་སོགས་པ་འགའ་
ཞིག་གིས་བྱེད་བར་མ་མཐོང་ལ། བསྐྱའི་འདབ་མའི་གཙུབ་པ་དང་འཇམ་ཤ་སོགས་
དང་ཆེར་མའི་རྩོམ་སོགས་“བྱེད་པ་བོ་སྐྱས་ཀྱང་མ་བྱས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་
བ་ཡིན་ནོ་ཞེན་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ་རེ་ཤིག་འཇིག་རྟེན་པའི་མདོན་སྐྱམ་གྱིས་སྟོན་ཐོག་
ལ་སོགས་པ་བྱེན་དགོད་པོ་པལ་ཆེ་བ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་
མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་བསྐྱའི་སྟོང་བྱའི་ཁ་དོག་དང་འདབ་མའི་གངས་སོགས་
འབྲས་བྱའི་དབྱེ་བ་ནི་རྒྱའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ་རྒྱའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་
བ་གང་གིས་བྱས་ཞེན་སྤར་གྱི་རྒྱ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་ཉིད་ལས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱ་
མི་འདྲ་ན་ཡིས་འབྲས་བྱ་མི་འདྲ་བ་བསྐྱེད་ཀྱས་ཞེན་དེ་སྤར་མི་རྣམས་པའི་སྟོན་མེད་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧༧ནོན། བྱད ཞལ། ༡༧༧ནོན། སྐྱ། ༡༧༧ནོན། ཟླ། ༡༧༧ནོན། བྱད * བྱེད

དེ་ལྟར་གྱི་རྒྱལ་མཐུན་ཉིད་ལས་རྒྱ་མི་འདྲ་བས་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་བསྐྱེད་
ཀུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དངོས་སོ་འདི་རྣམས་ཆོས་ཅན་རྒྱ་མེད་མ་ཡིན་ཏེ་ཡུལ་དུས་
རེས་འགའ་སྐྱེ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དབང་ལྷག་གི་དོན་བྲིས་ལ་དགག་པ་དང་། ཉག་པ་ཡིན་ན་
རྒྱུན་ལྷན་ཀྱང་གྱི་རྒྱར་མི་རུང་བ་དང་། རྒྱལ་མཐུན་ཉིད་ལ་རྒྱ་མེད་ཡིན་པ་དགག་པ་
བཞད་ཅིན་ཅན་པ་དང་སྒྲུབ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་དང་བྱེ་བྲག་པ་དང་
གངས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དབང་ལྷག་ལྷན་ཁས་ལེན་པ་དག་ན་རེ་དབང་ལྷག་
རང་བྱུང་གི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དེས་གནས་ལུས་ལོངས་སྟོང་ཐམས་ཅད་སྟོ་སྟོན་
དུ་བཏང་ནས་བྲས་པ་ཡིན་པས་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རེ་ལྷིག་དབང་ལྷག་གི་
དོན་གང་ཞིག་ཡིན་སྟོས་ལྷིག་ཅེས་བྲིས་པས་ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་རྣམས་
འཕེལ་འགྲིབ་ལས་འབྲས་བུ་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་པས་འབྱུང་བ་ལ་ཟེར་ཏོ་ཞེ་ན་དེ་ལྟ་
མོད་འབྱུང་བ་འཕེལ་འགྲིབ་ལས་འབྲས་བུ་འཕེལ་འགྲིབ་དུ་འབྱུང་བ་ཁོ་བོ་ཅག་གྲང་
འདོད་མོད་ཀྱི། དོན་ཁྱད་པར་མེད་པའི་མིང་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལ་ཡང་དབང་ལྷག་སྐྱབ་
པའི་ཆགས་ཆེན་སོས་ཅི་ཞིག་ངལ་ཏེ་ངལ་བ་བྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉག་མི་ཉག་
སོགས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཆེན་སོ་ཡོད་ན་འདི་དབང་ལྷག་དུ་མི་རིགས་པ་ནི་འོན་ཀྱང་
ཞེས་བཤོ། །

ས་སོགས་འབྱུང་བ་རྣམས་རྫས་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་། སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་
མི་ཉག་པ་དང་འབྲས་བུ་བྱེད་པ་ལ་སྟོ་སྟོན་དུ་གཏོང་བའི་གཡོ་བ་མེད་པ་དང་འབྱུང་
བ་ལྟ་མིན་ཞིང་རྐང་པ་སོགས་ཀྱི་བསྟོམ་བྱ་ཉིད་དང་། མི་གཙང་བ་ཡིན་པས་དེ་ནི་

དབང་ཕྱུག་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཉུག་པ་དང་གཅིག་ཕྱ་དང་འབྲས་ཕྱ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྒྲོ་
སྒྲོན་དུ་གཏོང་བ་དང་ལྷར་ཁས་སྒྲུངས་ཤིང་མི་གཙང་བ་དང་བསྐྱོམ་བྱ་མིན་པར་
ཁས་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། ཉམ་མཁའ་དབང་ཕྱུག་གོ་ཞེན་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན་དབང་
ཕྱུག་མིན་ཏེ་འབྲས་ཕྱའི་དོན་དུ་གཡོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་ཉུག་པའང་དབང་ཕྱུག་
མིན་ཏེ་དེ་མེས་རིག་གཉིས་ཀ་སྤར་ནི་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱུག་དེ་བསམ་བྱ་
མིན་པའི་བྱེད་པ་ལོ་ཡིན་པས་སྒྲོན་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེན་དེ་ཡང་བསམ་བྱ་མིན་པ་
བྱེད་པ་ལོར་བྱེད་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་དབང་ཕྱུག་སུ་ཡིན་མི་ཤེས་པ་
བསམ་དུ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་སོགས་ནི་སྒྲོན་གྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་ལས་
སྒྲེས་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་འདོད་པའི་དབང་ཕྱུག་དེས་བསྐྱེད་པར་འདོད་པའི་འབྲས་ཕྱ་
གང་ཞིག་ཡིན་ངེས་པས་བདག་གོ་ཞེན་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་དེ་དང་ས་
སོགས་དང་དབང་ཕྱུག་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མའི་ངོ་མོའང་རུང་སྟེ་དབང་ཕྱུག་གིས་
བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་དང་འབྲུང་བཞིའི་རྒྱལ་སྤན་དང་དབང་ཕྱུག་སོགས་
ཉུག་པ་མིན་ནམ་སྟེ་ཉུག་པར་ཁས་སྒྲུངས་པས་དེ་དག་ལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྲོད་སྤྲོད་དབང་པོའི་ཤེས་པ་སོགས་ཤེས་བྱ་སྤྲོད་པོ་
སོགས་ལས་སྒྲེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་དགེ་
མི་དགའི་ལས་ལས་སྒྲེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱུག་དེ་ཡིས་འབྲས་ཕྱ་གང་ཞིག་
བསྐྱེད་པ་སྒྲོས་ཤིག་སྟེ་དེས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་ཕྱ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱུ་དབང་
ཕྱུག་ཉུག་དངོས་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ཡིན་ན་ད་ལྟར་གྱི་ཆོར་བ་སོགས་

འབྲས་བུ་འཛིན་པ་ག་ལ་ཡོད་དེ། དེ་རིང་གི་ཚོར་བ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་
 བསྐྱེད་པའི་དངོས་རྒྱ་རྒྱས་པ་ཐོག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱུག་དེས་འབྲས་བུ་
 ཐམས་ཅད་དུས་ཀྱི་ཅིའི་ཕྱིར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་
 གང་ཞིག་རྒྱུན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ་དབང་ཕྱུག་དེས་བྱས་པ་
 མིན་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་ཡོད་པ་མིན་ན་དབང་ཕྱུག་དེས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་འདི་
 རྒྱུན་གང་ལ་ལྟོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་འདོད་པ་དེ་ཡང་དབང་ཕྱུག་
 གིས་བྱ་དགོས་ཤིང་དེས་བྱས་པས་ཚོག་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱུག་གིས་འབྲས་བུ་
 བསྐྱེད་པ་གལ་ཏེ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ན་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་
 ཚོགས་པ་ཉིད་རྒྱ་ཡིན་པར་འགྱུར་གྱི་དབང་ཕྱུག་རང་དབང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མིན་པར་
 ཐལ། རྒྱ་རྒྱུན་ཚོགས་ན་དབང་ཕྱུག་ལ་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་དབང་མེད་ཅིང་ཚོགས་
 པ་དེ་མེད་པར་ནི་དབང་ཕྱུག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པའི་དབང་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
 གལ་ཏེ་དབང་ཕྱུག་མི་འདོད་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་དཔྱལ་བའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་སོགས་
 ལས་ཀྱིས་བྱེད་ན་དབང་ཕྱུག་དེ་གཞན་གྱི་དབང་ཅན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་རང་
 དབང་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་སོ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །དབང་ཕྱུག་དེ་འབྲས་བུ་བྱེད་
 འདོད་ནས་འབྲས་བུ་བྱེད་ནའང་འབྲས་བུ་འདོད་པ་ཅུང་ལ་རག་ལས་པར་འགྱུར་ལ་
 འདོད་པས་འབྲས་བུ་བྱེད་ནའང་དེ་དབང་ཕྱུག་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་འདོད་པ་མི་རྟག་པ་ཡིན་
 པས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཁྱེད་ཀྱི་པ་གང་དག་རྒྱལ་མཉམ་རྟག་པ་འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་
 བྱེད་པ་ཐོར་སྤྱོད་དེ་དག་ཀྱང་ནི་སྤར་རྒྱལ་མཉམ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པས་ལྷོག་
 ཟེན་པས་ཤི་ཟེན་པ་ལ་མཉན་མི་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་དགོད་པ་དང། དེ་སྲུན་དབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གངས་ཅན་པ་ན་རེ་རང་བཞིན་ལས་ཆེན་པོ་དེ་ལས་ར་རྒྱལ་ཏེ། །དེ་ལས་ཆོགས་ནི་
རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་འབྱུང། །བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། །སྤྱི་ལ་བྱ་རང་བཞིན་
མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན། །ཞེས་ཤེས་བྱ་ཉིད་ལྡོད་པའི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་རྟག་པ་
ཡིན་པ་གཅིག་བྱ་ཡིན་པ་སོགས་མཆན་ཉིད་ལྡན་དེ་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཆོགས་པའི་
འགྲོ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ནི་གངས་ཅན་འདོད་དོ། །བདེ་སྤྱུག་བཏང་སྟོན་གསུམ་གྱི་
མིང་གི་རྣམ་གངས་སྟོང་སྟོན་དང་རྒྱལ་དང་སྲུན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་
ཆ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་ན་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱར་རབ་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་དེ་གསུམ་ཆ་མི་
མཉམ་པ་འདི་ནི་འགྲོ་བ་སྟེ་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པར་བརྒྱུད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང། དབྱུ་མ་པ་ལ་སྦྱོན་མི་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། གཙོ་བོ་ཆ་མེད་གྱི་རྟག་པ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་
དགག་པ་དང། རྟག་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང། འབྲས་བྱ་སྤར་མེད་གསར་སྦྱེ་མི་སྲིད་
པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་གཙོ་བོ་ཆ་
མེད་གཅིག་ལ་བདེ་སོགས་རང་བཞིན་གསུམ་ཡོད་ན་དེ་རིགས་པ་མིན་པར་ཐལ།
གཅིག་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་མི་སྲིད་ན་དུ་མཁའ་མི་སྲིད་པས་
གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །རྒྱ་མཆན་དེས་ན་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་གཙོ་
བོ་ཆ་མེད་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་ཉིད་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་ཡོད་
པ་མིན་ཏེ་དེ་ཡང་སོ་སོར་རེ་རེ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
དབྱུད་པ་ན་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་དེ་མེད་ན་སྤྱོད་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པ་

ཉིད་ཡིན་ཏུ་རྒྱུར་ཅིང་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་དེ་ཙམ་ལྟ་གཙོ་བོའི་རྣམ་འགྱུར་ཏུ་ཁས་སྦྲངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་མེད་བཅས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གོས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཚོས་ཅན་
བདེ་སོགས་བྱུང་སྟེ་རྣམས་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ཏུ་ཡོད་པར་སྲིད་པའང་མིན་པར་
ཐལ་ལོ། །གོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འགྱུར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་བདེ་སོགས་དེའི་རྒྱུའི་
རང་བཞིན་ཏུ་བདེན་ན་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པར་བྱུང་བ་རྣམས་པར་དབྱུང་བེན་པ་
མིན་ཏེ་བདེན་པ་བཀག་བེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་སྣམ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡང་བདེ་
སོགས་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་དེ་ལས་སྣམ་སོགས་འགྱུར་བའང་
མེད་དེ་གཙོ་བོ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། སྣམ་སོགས་ལས་ནི་བདེ་སོགས་སྟེ་བ་ཡིན་ན་
ཕྱིས་སྣམ་བྱ་སོགས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་བདེ་སོགས་ཆ་མཉམ་པའི་གཙོ་བོ་ཡང་
མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱ་མེད་པའི་འབྲས་བྱ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ་
གཙོ་བོ་རྟག་དངོས་སུ་ཁས་སྦྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། །བདེ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟག་པ་ཉིད་ཏུ་ཡང་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཆོད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་
བདེ་པའི་གསལ་བ་རྟག་པའི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་སྟུག་བསྐྱེད་སྟེ་པའི་
དུས་ན་ཡང་བདེ་བ་ཁྱོད་བ་ཅི་ཕྱིར་འཛིན་མ་ཡིན་ཏེ་འཛིན་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་བདེ་བ་
དེ་ཉིད་སྤྱོད་མེད་ཀྱུར་ན་དེ་རགས་པ་དང་དེ་དོར་ནས་སྤྱོད་བའང་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེ་སོགས་སྤྱོད་བ་དོར་ནས་རགས་པ་དང་རགས་
པ་དོར་ནས་སྤྱོད་བའང་འགྱུར་བས་ཏེ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་རགས་དེ་དག་མི་རྟག་པ་ཉིད་
ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་ཚོས་ཅན་མི་རྟག་པ་ཉིད་

དུ་ཅིས་མི་འདོད་དེ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། །རགས་པ་བདེ་བ་ལས་བྱུང་སྤེལ་གཞན་ནས་རྣམས་གཞན་མིན། དང་པོ་
ལྟར་ན་རགས་པ་ལོག་ཀྱང་བདེ་བ་སྤྱིར་བར་འགྱུར་བས་བདེ་བ་གསལ་བར་སྤྱིར་བ་
རགས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །རྣམས་གཞན་མིན་ན་བདེ་བ་ཡང་གསལ་བར་མི་
རྟག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ་རགས་པ་འགགས་ན་བདེ་བ་ཡང་འགག་པས་སོ། །འདོད་ན་
བདེ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟག་པ་ཉམས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱེ་ན་རྒྱ་དུས་ན་ཡོད་དགོས་པས་རྒྱ་དུས་ན་མེད་པ་
འགའ་ཡང་ནི་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ་རྒྱའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཅིས་འདོད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་
སྐྱེ་བའི་དོན་གང་ཡིན། རང་བཞིན་སྤར་ཡོད་ཀྱང་གནས་སྐབས་སློ་ཡུལ་དུ་སྤར་མི་
གསལ་བ་མངོན་པར་གསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་མངོན་པར་གསལ་བ་རྒྱ་དུས་ན་མེད་
པར་སྐྱེ་བ་ནི་ཁས་སྦྱངས་པས་སྤར་མེད་གསལ་སྐྱེའི་འབྲས་བུ་ཁྱོད་མི་འདོད་ཀྱང་
གནས་པ་ཉིད་དེ་དོན་ཁས་སྦྱངས་ནས་ཐ་སྙད་མི་འདོད་པ་ཅེས་དུ་ཟད་དོ། །ཡང་ན་
གསལ་བ་སྤེལ་རྣམས་འགྱུར་སྤར་མེད་གསལ་སྐྱེ་ཁྱོད་མི་འདོད་ཀྱང་གནས་པ་ཁས་
སྦྱངས་དགོས་སོ་ཞེས་བཤད་དོ། །གལ་ཏེ་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་ཀྱི་
ཚུལ་དུ་གནས་ན་ཟན་ཟ་བ་མི་གཙང་བ་ཟ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཟན་ཀྱི་རང་བཞིན་
དང་མི་གཙང་བའི་རང་བཞིན་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་གནས་ལུགས་དང་དོན་དམ་པ་དང་ཆ་མེད་ཀྱི་རྟག་པར་
ཁས་སྦྱངས་ལ། ཟན་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་མི་གཙང་བའི་རང་བཞིན་གཅིག་དུ་ཁས་
སྦྱངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་རས་ཀྱི་རིན་གྱིས་རས་བལ་གྱི་ས་བོན་ཉོས་ལ་བགོ་

བར་གྱིས་ཏེ་གོན་པས་ཚོག་པར་ཐལ་རས་གོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་རས་བལ་གྱི་ས་
 བོན་གྱི་རང་བཞིན་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་
 གཅིག་ཡིན་ཡང་འཛིག་ཏེན་སྤོངས་པས་རྒྱ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་མ་མཐོང་བས་
 ན་རས་བལ་གྱི་ས་བོན་མི་གོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གངས་ཅན་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོན་པ་བྲང་
 སྤོང་སྤྱིང་སྤྱེས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་འདོད་པས་རྒྱ་དུས་ན་འབྲས་བུ་
 ཡོད་པའི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་པས་ཁྱོད་
 ཟན་ཟ་མི་གཙང་ཟ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་འཛིག་ཏེན་པ་ལ་
 ཡང་ནི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ཡོད་པས་རྒྱ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཅི་སྟེ་མཐོང་མ་ཡིན་
 ཏེ་མཐོང་བར་ཐལ། རྒྱ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་གངས་ཅན་གྱིས་བཞག་པ་དེ་ཤེས་
 པའི་ཕྱིར། ཡང་རྒྱང་པ་སྤྲ་མ་ལ་དེ་ཉིད་ཤེས་པར་འདོད་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོན་པས་ཀྱང་
 རས་བལ་གྱི་ས་བོན་མི་གོན་པར་རས་གོས་ནན་གྱིས་ཁྱོན་པར་མཐོང་བས་རྒྱ་དུས་
 ན་འབྲས་བུ་མེད་པར་གསལ་ལོ། །གལ་ཏེ་འཛིག་ཏེན་པའི་མཐོང་བ་ཆད་མ་ཉིད་མིན་
 པས་ན་མི་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་འཛིག་ཏེན་པས་གསལ་བ་རྣམས་འགྱུར་མའོན་
 དུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་མཐོང་བའང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་ཏེན་པའི་
 མཐོང་བ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དབུ་མ་པ་ལ་སྟོན་མི་མཚུངས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལྟར་ན་ཡང་ཆད་
 མ་དོན་དམ་པར་ཆད་མ་མིན་ན་རྩུན་པའི་ཆད་མ་དེས་གཞལ་བུ་གཞལ་བའང་
 གཞལ་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྩུན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་འགྱུར་བར་ཐལ།
 འཇལ་བྱེད་ཆད་མ་རྩུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་དུ་ན་ཁྱོད་འདོད་པའི་

སྒྲིབ་པ་ཉིད་བསྐྱོམ་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ་འཇུག་གྱེད་གྱི་
 ཚད་མ་རྒྱན་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཅི་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁོ་ལོ་ཅག་ལ་སྒྲིབ་ཉིད་
 འཇུག་པའི་ཚད་མ་རྒྱན་པ་དང་དེས་བཞག་པའི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ཀྱང་རྒྱན་པ་ཡིན་པར་
 ཆེས་འཐད་དེ། རྟོག་པས་བདེན་པའི་དངོས་པོ་བཀག་པའི་དགག་པ་ངེས་པ་དེ་
 དགག་བྱའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བརྟགས་པའི་དངོས་
 པོ་བདེན་གྲུབ་ལ་རྟོག་པས་མ་རེག་པར་ཏེ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་བདེན་
 སྒྲིབ་དེའི་དངོས་པོར་བདེན་མེད་དེ་རྟོག་པས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་
 དགག་བྱ་རྒྱན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་སྲིད་པས་དགག་བྱ་དེ་བཀག་པ་དེ་
 འདི་དངོས་མེད་གསལ་བར་རྒྱན་ནོ། །སྤྱི་མའི་དཔེ་ནི་རྟོག་པ་ལ་མོ་ཤམ་བྱའི་རྣམ་པ་
 མ་ཤར་བར་མོ་ཤམ་བྱ་ཤི་བའི་རྣམ་པ་མི་འཆར་བ་བཞིན་ནོ། །

དགག་བྱ་བཀག་པའི་བདེན་སྒྲིབ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་རིག་ཤེས་དབག་ལ་
 བདེན་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བ་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡ་གྲུལ་བཀག་པའི་ཆོགས་པ་
 མི་སྲིད་ཅིང་དེ་ལ་དགག་བྱ་བདེན་པར་སྒྲིབ་བས་བདེན་སྒྲིབ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་
 དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན་བདེན་གྲུབ་ཡོད་དགོས་ན་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཀག་པའི་བདེན་
 སྒྲིབ་ཡང་རྒྱན་པ་ཡིན་གྱི་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པོ། །དེ་ནི་ཅ་ཤེས་ལས། གལ་ཏེ་མི་སྒྲིབ་
 ཅུང་ཟད་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཤར་བར་
 བདེན་སྒྲིབ་ལེགས་པར་མི་ངེས་པས་སྒྲིབ་ཉིད་ངེས་པ་དགག་བྱའི་ཚད་འཇིག་ལ་
 མཁས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་མཚན་དེས་ན་དཔེར་ན་མི་ལམ་དུ་བྱ་ཤི་བ་དམིགས་
 པ་ལ་བྱ་དེ་མེད་སྟུང་པའི་རྣམ་རྟོག་ནི་བྱ་དེ་ཡོད་སྟུང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གེགས་

ཆོས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། བདག་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་གཞན་ལས་ཀྱང་མི་
སྐྱེ་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་རྒྱ་མེད་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཅེས་བའི་ཕྱོགས་
ཆོས་བསྐྱབ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཆིགས་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མོངས་པ་མ་
རིག་པས་བདེན་པར་གང་བྱས་ཤིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་འདི་སྐྱུ་མ་དང་མི་ལས་
དང་གཟུགས་བརྒྱན་སོགས་ལས་ནི་ཁྱད་ཅི་ཡོད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་
བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར། སྐྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྐྱུ་ལ་བ་སྐྱུ་
མའི་རྟ་སྒྲང་སོགས་གང་ཡིན་པ་དང་རྒྱ་རྒྱུན་ཆོས་ཀྱིས་ནི་གང་སྐྱུ་ལ་བའི་དངོས་པོ་
དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་ན་སྐྱེས་པའི་ཆེ་གཞན་ནས་འོང་དགོས་ཤིང་། འགགས་
པའི་ཆེ་གཞན་དུ་འགྲོ་དགོས་ན་གང་ནས་འོངས་པར་འགྱུར་ཞིང་གང་དུ་འགྲོ་བ་འང་
རྟག་པར་གྱིས་ཉེ་འགྲོ་འོང་རང་བཞིན་མེད་པས་གང་ཟག་དང་སྤང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་དེ་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་གཟུགས་བརྒྱན་བཞིན་ཞེས་
པའོ། །འདུ་བྱེད་དང་སྐྱུ་གྲུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བྱ་གང་ཞིག་མ་རིག་པ་དང་ས་བོན་
ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གང་དང་ནི་ཉེ་བ་ཡིས་སྐྱེ་བ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་རྒྱ་དེ་དག་མེད་
ན་སྐྱེ་བ་མིན་པ་བཙུགས་པུ་ཡིན་པས་གཟུགས་བརྒྱན་དང་མཚུངས་པ་དེ་ལ་བདེན་
པར་བྱུབ་པ་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །སྐྱུ་མ་ཞེས་པ་བཞིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་
གྱི་བྱུབ་པ་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱུ་བ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱིས་གཏན་ཆིགས་དང་།
དེ་ནས་ཕྱེད་གྱིས་དཔེ་དང་ཐ་མས་དམ་བཅའ་བསྟན་ཏོ། །རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་
ན་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་
 བསྐྱབས་ནས་སྐྱེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་དགག་བ་དང་། དེས་འགག་བ་རང་
 བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ཁེགས་པ། དེས་ན་སྤིང་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་
 བློ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ལ་རྒྱ་ཡིས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་
 དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་འབྲས་བུ་དེ་ནི་
 མེད་ན་ཡང་རྒྱ་ཡིས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་བསྐྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་
 བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱའི་དུས་ན་མེད་པ་སྐྱེ་བ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་དེ་འགོག་པ་མ་ཡིན་གྱི་
 གཏན་མེད་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲས་བུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ཡང་གཏན་
 ཅན་རྒྱ་དུས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་པལ་ཆེར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པ་
 འགོག་པ་ཡིན་གྱི་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་
 བློ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པའོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྣང་བའི་རྒྱ་འབྲས་
 རྒྱ་མ་ལུ་བྱ་དང་གཟུགས་བརྟན་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་མེད་རྒྱའི་
 བྱེད་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བར་བསྐྱབས་པ་ནི་ཡོད་པ་བྱུང་ཟིན་པས་བསྐྱེད་མི་དགོས་
 གཏན་མེད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་ཞེན་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟག་རྒྱ་ཡིས་གཏན་དངོས་པོ་མེད་པ་
 དངོས་པོར་བསྐྱུར་དུ་མེད་དེ། དངོས་མེད་དངོས་པོར་སུ་གང་གིས་གཏན་བྱ་བར་མི་
 རུས་པའི་ཕྱིར། འགྱུར་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་མ་བཏང་བའམ་བཏང་ནས་
 ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དངོས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་དོན་
 བྱེད་རུས་པ་དང་མི་རུས་པའི་གནས་སྐབས་འགག་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ལས་དངོས་པོར་འགྱུར་རྒྱ་གཉིས་

ལས་གཞན་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་དངོས་མེད་གྱི་
གནས་སྐབས་མ་བཟང་ན་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྲིད་པ་མིན་
ན་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ནམ་ཞིག་འགྱུར་ཏེ་མེད་པའི་དུས་ན་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་དངོས་མེད་གྱི་གནས་སྐབས་བཟང་ནས་འགྱུར་ན་དངོས་པོ་སྐྱེས་
པར་མ་གྱུར་པར་དངོས་མེད་དང་ནི་བྲལ་བར་མི་འགྱུར་ལ་དངོས་མེད་དང་ནི་མ་
བྲལ་ན་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་སྐབས་མི་སྲིད་དེ་གནས་སྐབས་གཉིས་འགལ་བའི་
ཕྱིར། དངོས་མེད་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་འདྲ་དངོས་པོ་མེད་
པར་འགྱུར་བ། མིན་ཏེ་བྱེད་དངོས་པོ་དང་བྱེད་དངོས་མེད་ཡིན་ན་གཅིག་ཉིད་རང་
བཞིན་གཉིས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རིགས་པ་འདི་དག་གིས་ཡེ་
མེད་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱ་གྲུ་ཚོས་ཅན་
རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཡོད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའང་མི་སྐྱེ་མེད་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མོ་ཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུའི་
དུས་ན་མེད་པ་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ནའང་རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་ཡང་སྐྱེས་པའི་ཆེ་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ཡིན་པས་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤར་གོང་དུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་
མ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ན་འགག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་དངོས་
པོ་འདྲ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འགོ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་
རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ཉིད་དང་བཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་
དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྤང་ན་ལས་འདས་པ་ཉིད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྲིན་པའི་འགྲོ་བ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
པ་ལ་བྱ་བྱེད་མ་འདྲེས་པ་སོ་སོར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་
རིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱད་ན་ཚུ་ཤིང་དང་འད་སྟེ་ཚུགས་སྐྱབ་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་རང་
བཞིན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་སྤྲིང་སོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱད་
པར་འགྲོ་མི་འགྲོའི་ས་ཆོགས་ནི་མིང་གི་ཐ་སྟད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཆོམ་པར་
ཐ་སྟད་འཇུག་པའི་གཞི་རིམ་ལྟར་ཡོད་ཆོལ་འདོད་ནས་དཔྱད་པ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
དཔྱད་པར་འགྲོ་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཐ་སྟད་བཏགས་ཙམ་གྱིས་ཆོམས་ནས་ལྟ་
སྤྱན་འོངས་མ་འོངས་སོགས་དཔྱད་པ་ནི་ཐ་སྟད་ཀྱི་དཔྱད་པ་ཡིན་ནོ། །འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པའི་སྤྲིན་པའི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་
འཁོར་བའི་བཙོན་རར་ཚུད་པའི་ཕྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཁྱད་
པར་མེད་དེ་སྤྲིན་པ་དང་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་འདི་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། ཉིང་རེ་འཛིན་ཀླུ་པོ་ལས། སྤྲིན་པའི་འགྲོ་བ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདི་ལ་མི་སྤྱེ་
སྤྱ་ཡང་འཆི་བ་མེད། །ཅེས་སོགས་དང་། འཕགས་པ་ཉེ་བ་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་
ཆོས་ཀྱི་རང་ཞིན་དག་ལ་གཞལ་བྱས་ན། །འབྲས་བུ་ཀུན་མེད་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའང་
མེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་འབད་རིགས་པར་གདམས་པ་ལ་
གསུམ། གདམས་པ་དངོས་དང་། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་པའི་སྒྲོན་སྟེང་
རྩི་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་བསྟན་པ་དང་། སྟོང་རྩི་ཆེན་པོའི་རྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་བསྟན་པ་དང་། དེ་རྟོགས་པ་

ལ་འབད་པར་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་གོང་དུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་
རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ངོས་ནས་གཞལ་ན་རྟེན་
པ་གང་གིས་ཆགས་པར་འགྱུར་བ་ཐོབ་པ་ཅི་ཡོད་རྟེན་པ་གང་ཞིག་ཤོར་བས་ཁོང་ཁོ་
སྤྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཤོར་བ་ཅི་ཡོད་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། གང་གིས་རིམ་གྱོ་བྱས་
པའམ་ཡོངས་སུ་བརྟམ་པའི་པན་པ་བྱས་པ་དང་གཞོན་པ་བྱས་པའང་ཅི་ཞིག་ཡོད་
གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དང་སྤར་བའི་དོན་དུ་འབད་བ་བྱེད་པ་བདེ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་
བདེན་པ་བ་གང་ལས་ཡིན་འདོད་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། འདོད་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་
པའི་མི་དགར་ཅི་ཡོད་དགར་ཅི་ཡོད་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་
པས་དེ་ཉིད་དུ་ནི་བཅའ་བྱས་ན་སྤེད་པ་སྤྱེ་བའི་གཞི་གང་ལ་སྤེད་པ་པོ་གང་ཞིག་
སྤེད་ཅིང་དམིགས་པ་གང་ལ་སྤེད་དེ་སྤེད་པའི་འཁོར་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
བྱུབ་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ལས་དང་ལས་གསོག་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་
དཔྱད་ན་གསོན་པོའི་འཛིག་རྟེན་སེམས་ཅན་འདི། གང་ཞིག་སྤྲོད་པ་འདིར་ནི་འཆི་
འགྱུར་ཏེ། འཆི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུབ་པའི་བྱིར། ཆེ་སྤྱི་མ་འབྱུང་འགྱུར་གང་
ཡིན་སྤྱེ་བ་སྤྱི་མར་འབྱུང་འགྱུར་གང་། པན་འདོགས་པའི་གཉེན་གང་ཡིད་དུ་འོང་
བའི་ཤེས་ཀྱང་གང་ཞིག་ཡིན་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དེ་
ལྟར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་རྟེན་པར་བྱས་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་རོ་
སྟོམས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་དང་འབྲུ་བར་ནི་གཞུང་ཙོམ་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥༡ནམན། སྤྱི། ༡༦༥ནམན། གླ། ༡༦༦ནམན། བརྟམ་ ཞོལ། ༡༥༣ནམན། མཉེས་

༢ མ་ཕྱི། ༡༥༡ནམན། སྤྱི། ༡༦༡ནམན། སྤར་ ཞོལ། ༡༥༣ནམན། གླ། ༡༦༦ནམན། སྤར་ * སྤར་

བ་པོ་བདག་འདྲ་བས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་བར་གྱིས་ཉེ་སྤྲོད་པའི་ཙ་བ་གཙོད་བ་དང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བཟོད་པའི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་འདྲ་བ་
ནི་རྩོམ་བ་པོའི་ཁེངས་སྒྱུར་བ་དང་གཙོ་བོ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སོ་སོ་སྒྲུབ་
རྣམས་ལ་གདམས་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ལ་ལྟ། ཆེ་འདིའི་ཉེས་དམིགས་དང་། འདྲིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་ཉེས་
དམིགས་དང་། བདེ་འགྲོར་སྒྲུལ་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ཡོང་མེད་བསམ་བ་
དང་། དལ་འགྲོར་གིན་ཏུ་རྟེན་དཀའ་བ་བསམ་བ་དང་། དེས་ན་རང་གཞན་འཁོར་
བའི་སྒྲུག་བསྐྱལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་ཕྱ་ངན་བྱ་བར་འོས་པའོ། །དང་བོ་ནི། ཆེ་འདིར་
ཡང་བདག་ཉིད་བདེ་བར་འདོད་ཀྱང་སྒྲུག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་ལས་མ་འདས་ཉེ་རང་
གཞན་རྣམས་ནི་བདེ་བར་འདོད་པས་དགའ་ལ་འཐབ་བ་དང་། གཉེན་ལ་སྤྱོད་བའི་རྒྱ་
དག་གིས་རབ་ཏུ་འཁྲུག་བ་དང་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་། འདོད་པ་མ་བྱུབ་ན་ཕྱ་ངན་དང་
འདོད་པའི་དོན་ཏུ་འབད་རྩོལ་བྱེད་བ་དང་གཞན་ལ་རྩོད་བ་དང་བདག་གཞན་པན་
ཚུན་ལྷུས་གཙོད་བ་དང་འཕྲིགས་བ་དང་གཞན་ཡང་དག་ཡིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྲིག་
བ་མཐའ་ཡས་བ་བསགས་བ་དག་གིས་ནི་ཆེགས་ཆེན་པོ་འབྲས་བྱ་མེད་པའི་དཀའ་
བ་ཆེན་པོས་འཆོ་དགོས་པར་སྒྲུབ་བས་མཁས་བ་དག་གིས་ཆེ་འདིའི་སྤྲོད་ཆོགས་
ལ་སྤྲོད་པར་མི་བྱའོ། །གཉིས་བ་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ལན་རེ་ཙམ་སྤྲད་
པའི་སྤྲོབས་ཀྱིས་བདེ་འགྲོར་སྒྲོག་འགྱུར་བ་བཞིན་ཏུ་དུས་ཅུང་ཟད་རེ་ཡང་དང་ཡང་
འོངས་ཉེ་བདེ་བ་མང་པོ་འོངས་སྒྲུད་སྒྲུད་ནས་ཡང་གིནས་ངན་སོང་གི་སྒྲུག་བསྐྱལ་
རྒྱབ་བ་ཆོ་བ་ཡིད་ཏུ་མི་འོང་བ་ནི་ཡུན་རིང་པོ་བསྐྱལ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་བར་ཏུ་

དཔུལ་བ་ཆེན་པོ་མི་བཟད་པ་རྣམས་སུ་ལྷུང་ཞིང་། སྤྱག་བསུལ་མཐའ་ཡས་པ་ཉམས་
 སུ་ཁྱོང་དགོས་པས་ངན་འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པར་བྱའོ། །སྤིང་པ་སྤྱི་འཇུག་
 དམིགས་སེམས་པ་ནི་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྤིང་པ་ནི་
 སྤྱག་བསུལ་གྱིས་གཞོད་པའི་གཡང་ས་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ་དེ་དག་ལས་མི་འདའ་བའི་རྒྱ་
 བོ་སྤིང་པ་དེ་ནི་སྤྱག་བསུལ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱད་པ་མིན་
 པར་སྤིང་པའི་ཞགས་པས་བཅིངས་པ་འདི་འབྲ་དང་ལྷན་པའི་སྐབས་དེར་ཡང་པན་
 རྒྱན་འགལ་བས་ན་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་རྒྱད་ན་ཐར་པའི་རྒྱ་དང་འགལ་བ་
 དངོས་པོ་བདེན་པར་སྟོ་བཏགས་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་
 བོ། །སྤིང་པ་འཁོར་བ་ན་དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱད་པ་འདི་འབྲ་མེད་པས་སྤིང་པ་དེར་ཡང་
 དཔེ་མེད་པའི་སྤིང་པ་དེར་ཡང་དཔེ་མེད་པའི་མི་བཟད་པའི་སྤྱག་བསུལ་གྱི་རྒྱ་མཆོ་
 མཐའ་ལས་འདས་པ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བར་འབྱུང་བས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་འབད་
 པར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤིང་པ་དེར་ནི་བདེ་འགྲོར་སྤྱེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དགོ་བ་སྦྱབ་པའི་
 ལྟོབས་རྒྱུང་ཞིང་དེར་ནི་དགོ་བ་སྦྱབ་པའི་རྟེན་དལ་འབྱོར་གྱི་ཆེ་ཡང་ཐུང་བ་ཉིད་
 དང་། དེར་རྒྱུང་ཟད་གནས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡུན་རིང་དུ་གསོན་དུ་རེ་བའི་ཐབས་
 རྩམ་དང་སྦྱ་མཉེ་སོགས་དང་ནད་མེད་གྱི་རྒྱ་སྦྱོན་བཞེན་པ་སོགས་བྱེད་པ་དང་
 བཀའ་སྤྱོད་པ་དང་ལམ་གྱིས་ངལ་བ་དང་གཉིད་དང་ཕྱི་ནང་གི་གཞོད་པ་སྦྱ་ཆོགས་པའི་
 ཉེ་བར་འཆེ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤྲིག་གོགས་གྱི་བྱིས་པ་དང་འགྲོགས་པ་སོགས་
 རོན་མེད་གྱིས་ཆོས་བྱེད་པའི་ལོང་མེད་པར་ཆེ་འདི་དོན་མེད་སྦྱར་པོར་ཉེ་མཁྱོགས་

པར་འདའ་ཞིང་འདིག་པར་འགྱུར་ལ། སྲིད་པ་ལས་འདའ་བའི་རྒྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
དོན་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་པའང་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་བས་འཁོར་བ་ལྡོག་པའི་ཐབས་
ལ་འབད་པར་བྱཏོ། །

བཞི་པ་ནི། བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་པའི་དུས་སུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྐྱེམས་ནས་
འཁོར་བ་ལྡོག་པས་ཆོག་གོ་ཞེ་ན། འཁོར་བ་དེ་ཡང་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་
པར་ཞེན་པ་དང་འདྲུ་འཇི་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཤེད་ཆེ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་གོམས་པ་ནི་ལྡོག་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་དེ་ལྡོག་པའི་ཐབས་ནི་ག་ལ་ཡོད་དེ་དེ་
ལྡོག་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ཞིང་འགལ་རྒྱུན་ཉེར་འཆེ་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་ཕྱིར་ཉེ་
དམ་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་སྐྱབ་པའི་དུས་དེར་ཡང་ངན་སོང་ཆེན་པོར་ནི་ལྷུང་བའི་ཕྱིར་
ཏུ་ལྷའི་བྱའི་བདུད་ལ་སོགས་པ་ནི་བཙོན་པར་བྱེད་པས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་
འགལ་རྒྱུན་མང་ཞིང་ལྡོག་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་པའི་ཆེ་བདེན་པ་དང་
དགོན་མཆོག་སོགས་ལ་དད་པ་བསྐྱེམ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་ནས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་
བར་བྱེད་པས་རྙེད་མི་དཀའོ་ཞེ་ན། བདེ་འགྲོར་སྐྱེས་པའི་དུས་དེར་ཡང་ཡང་དག་
པའི་ལྷ་བའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉུག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བའི་ལོག་པའི་ལམ་ཤིན་ཏུ་
མང་ཞིང་ལོག་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་དེ་དག་ཏུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དག་
པའི་ལམ་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟ་བའི་ཐེ་ཆོས་ལས་ཀྱང་བརྒལ་དཀའ་སྟེ་ཐེ་ཆོས་གཙོད་པའི་ཕྱི་
ནང་གི་རྒྱུན་རྙེད་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆེ་འདིར་མ་རྙེད་ཀྱང་ཕྱི་མར་དགོ་བའི་བཤེས་
གཉེན་བཙའ་ནས་བསྐྱབས་པས་ཆོག་གོ་ཞེ་ན། ཆེ་འདིར་དགོ་བཤེས་རྙེད་དུས་
ལེགས་པར་མ་འབད་ན་སྐྱར་ཡང་ཕྱི་མ་པན་ཆད་དུ་དལ་བ་རྙེད་དཀའ་ཞིང་སངས་

ཁྱེད་ཀྱི་འཇུག་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟ་བུ་དུ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་དགོ་བཤེས་དང་ཐང་བའང་
ཕྱིན་ཏུ་དགའོ། །དགོ་བའི་བཤེས་གཉིད་དང་མཇུག་ཞིང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཉིན་བཟང་
ཐོ་ཐོབ་ཏུ་ཟེན་ཀྱང་བག་ཡོད་པས་ལེགས་པར་མ་འབད་ན་ཉོན་མོངས་པའི་ཚུ་པོ་
ཡང་བཀལ་དགའ་སྟེ་ཐར་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ནར་མར་འབབ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཨེ་མ་
ཞེས་པ་ནི་ཞུས་ཞིང་སྐྱོ་བའི་དོན་ཏེ་སྤྲུག་བསྐྱེད་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པར་
འབྱུར་བས་ཕྱིན་ཏུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཏེ་སྤྲུག་བསྐྱེད་གཅིག་ལས་ཐར་ཡང་། ཡང་སྤྲུག་
བསྐྱེད་གཞན་དུ་ལྷུང་བའི་ཕྱིར་དེས་ན་དཔལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་འཁོར་བའི་ཉེས་
དམིགས་སེམས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

ལྷ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཏུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་བདེ་བར་བཟུང་ནས་
རང་སྤྲུག་བསྐྱེད་གྱི་ནང་དུ་བྱིང་བ་མི་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་སྤྲུག་བསྐྱེད་གྱི་ཚུ་པོར་
གནས་པའི་སེམས་ཅན་འདི་དག་རྗེས་སུ་བཅེ་བས་ན་གྱི་ཏུད་འདི་དག་སྤྲུག་བསྐྱེད་
དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་སྟུམ་པ་སོགས་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐྱེད་གྱི་འདས་
དུ་བྱིང་བ་ལ་བྱ་ངན་བྱ་བར་འོས་པས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱོམ་པ་ལ་འབད་པར་
བྱའོ། །དཔེར་ན་ལོག་པའི་སྟོན་པས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་འགའ་ཞིག་ཡང་ཡང་
ཁྱེད་བྱས་ཏེ། ཡང་ཡང་མེར་འཇུག་པ་དེ་ལྟར་ན་ལུས་དགའ་སྤྱབ་གྱིས་གཏུངས་
པས་ཕྱིན་ཏུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་བར་གནས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བཟུང་
ནས་བདག་ཉིད་བདེ་བར་ཆོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཁྱ་བ་དང་འཆི་བ་
མེད་པ་དག་བཙུག་པ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པས་གནས་པ་རྣམས་ལ་མཐར་གྱིས་བཙུག་སུ་
མེད་ཅིང་སྤངས་སུ་མེད་པའི་འཆི་བདག་གིས་དང་པོ་ཉིད་དུ་བསད་བྱས་ནས་ངན་

སོང་གསུམ་དུ་ལྷུང་བའི་སྤྱག་བསྐལ་མི་བཟད་པ་འོང་བར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི།
 སྤར་གོང་དུ་རི་སྐྱད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྷུང་སྤྱག་བསྐལ་མི་བཟད་པ་རྒྱད་ལ་འོང་བ་
 དེ་དག་ལ་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་མཁར་བའི་མཁར་ལུགས་ལེགས་པར་བསམས་ནས་དེ་
 ལྷུང་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་མེས་གཏུངས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་
 སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྦྱིན་ལས་ལེགས་པར་གྱུར་པའི་སྦྱོན་དང་ཁ་ཟས་
 སོགས་རང་གི་བདེ་བའི་འཆོག་ཆོས་ཀྱིས་དེ་དག་གི་ངན་འགྲོའི་སྤྱག་བསྐལ་ཞི་བར་
 གྱེད་པར་བདག་ནས་ཞིག་འགྱུར་སྐྱམ་དུ་སེམས་ཅན་ངན་འགྲོའི་སྤྱག་བསྐལ་ལས་
 ཐར་ན། ཐར་པར་གྱུར་ཅིག །ཐར་པ་དེ་བདག་གིས་བྱའོ་སྐྱམ་དུ་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
 བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ལས་གྲོལ་བའི་རྒྱུར་སྦྱོན་པ་ནི་བདག་
 ནས་ཞིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱོང་པར་རྟོགས་པ་དམིགས་པ་མེད་
 པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་དུ་གྲུས་པར་དེའི་ཐབས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་བསམས་ཏེ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་དམིགས་
 པས་འཁོར་བར་སྤྱང་པར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་
 ཞི་བའི་ཆེད་དུ་སྦྱོང་བ་ཉིད་ནི་སྦྱོན་པར་འགྱུར་སྐྱམ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་
 བའི་སྤྱག་བསྐལ་དང་བྲལ་ན། བྲལ་བ་དེ་བདག་གིས་བྱའོ་སྐྱམ་པའི་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
 བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་རྗེ་
 ཆེན་པོ་མཆོན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་དང་སྤྱག་
 བསྐལ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ལ་དགོད་
 འདོད་པ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་

དོན་བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ཡང་རའོ་སྟེ་པའི་ངན་ལུང་པོ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་
བཞག་པར་ཟད་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་དང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་པ་
དང་། རང་དབང་པའི་སྒྲིབ་ལུགས་སུ་བྱུང་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་གང་ཟག་གི་
ཡོད་པ་ནི་མིང་གི་ཐ་སྙད་གྱིས་བཞག་པ་ཙམ་དང་། བཏགས་ནས་ཡོད་པ་དང་སྟོས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་པས་རང་བཞིན་མེད་དོ་སྟེ་པའི་དུ་ཡིད་ལ་བུའོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ལུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ནས་བསྐྱོམ་པར་བུའོ། །

འདིར་སྦྱས་པ། རི་སྤྱི་རྩེ་བཅུན་དམ་པ་མ་རྟེན་པ། །དེ་སྤྱི་སྤྱི་པའི་རྩ་བ་
གཙོད་བྱེད་ལམ། །རྟེན་འབྱུང་མཐའ་དང་བྲལ་པའི་དབྱུ་མ་ནི། །སྟོགས་ཙམ་ཞིག་
ཀྱང་རྟོགས་པར་མ་སྤྱར་ཏོ། །བདག་ལ་ལེགས་པར་བཤད་པ་རི་སྟེད་ཅིག་ །ཡོད་པ་
དེ་ཀུན་སྒྲ་མའི་རིན་ཡིན་པས། །དག་བ་དེ་ཡིས་བདག་གི་མ་རྟེན་སྤྱི་བ། །ཐེག་
མཆོག་བཤེས་དང་སྤྱད་པའི་རྒྱར་སྤྱར་ཅིག་ །མཐའ་བྲལ་དབྱུ་མའི་དེ་ཉིད་མ་རྟོགས་
པར། །འཕགས་མཆོག་གོ་འཕང་རེག་པར་མི་བྱས་པས། །སྟོང་པ་རྟེན་འབྲེལ་དོན་དུ་
མཐའ་དཔྱོད་ནས། །ཚུལ་བཞིན་འབད་པས་སྦྱབ་ལ་བཙོན་པར་བྱ། །སྐལ་བ་བྱེ་བ་
བརྒྱར་ཡང་རྟེན་དཀའ་བ། །སྦྱ་སྦྱབ་ལུགས་བཟང་བདེན་གཉིས་སྦྱ་བ་དག་ །ཞིང་
འདིར་རིང་པོར་མི་ཐོགས་བྱུང་འབྱུང་བས། །རྟེན་དཔྱོད་ལྡན་རྟེན་སྦྱར་དུ་བཙོན་
འབྱས་བསྐྱེད། །བསྐྱེད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཆོན་ནི། བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྟེན་བཤད་རྒྱལ་སྤྱི་འཇུག་རོགས་ཞེས་
བྱ་བ་ལས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ལེ་འུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། །ལེ་འུ་དགུ་པའི་
འབྲེལ་པའོ། ། །

། བཟུ་བ། བསྡོ་བའི་ལེ་ལུའི་འབྲེལ་བ། །

བཞི་བ་ལུས་ལོངས་སྟོང་དགེ་ཅ་གཞན་དོན་དུ་གཏོང་བའི་སྦྱིན་པ་ལ་སྟོབ་
ཚུལ་བསྡོས་པའི་ཡན་ལག་གི་སྟོན་ས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེ་ལུའི་གཞུང་བཤད་པ་
དང་། ལེ་ལུའི་མཆོན་ཀོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འགྲོ་བ་ཀྱན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
སྟོང་པ་ལ་འབྲུག་པར་བསྡོ་བས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། བསྡོ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། བཀའ་བློན་རྗེས་སུ་བླ་བས་བྲུག་འཆོལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཅོམ་
པ་པོ་བདག་གིས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་རྫོང་པར་བྱ་བའི་དོན་གང་ཟག་གཅིག་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པར་བསྟན་ཏེ་སྦྱིས་བྱ་གསུམ་གྱི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་
པ་ལ་འབྲུག་པ་ཞིབ་ཏུ་བྱེ་ནས་བཙམས་པའི་དགེ་བ་གང་ཐོབ་པ་དེ་དང་། བསྟན་
བཅོས་འདི་འཆད་པ་དང་ཉན་པ་དང་དོན་སེམས་པའི་དགེ་བ་གང་ཡོད་པ་དེས་འགྲོ་
བ་ཀྱན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པ་ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འབྲུག་པར་
ཤོག་ཅིག་པའོ། །

སྟོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོས་ཞུས་པ་ལས། རི་ལྷར་ཆུ་ཐེགས་རྒྱ་མཆོ་ཆེ་ནང་ལྷང་། །རྒྱ་
མཆོ་མ་སྐམས་པར་དུ་དེ་མི་ཟད། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཡོངས་བསྡོས་དགེ་བ་
ཡང་། །བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་པར་དུ་དེ་མི་ཟད། །ཅེས་དང་། བོད་དུ་བཤད་པ་ལྷར་དགེ་བ་
འབྲས་བྱ་བྱང་ཟད་འབྲིན་པ་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྲིན་པ་དང་། མ་བསྡོས་ན་བར་
སྐབས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ནམས་ཀྱང་ནམ་ཡང་མི་ཟད་ཅིང་འཕེལ་བར་འགྱུར་
བའི་མན་ཡོན་བསམས་ནས། དགེ་བ་བྱང་ཟད་བྱས་པ་ནམས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཀྱན་

གྱི་ཆེད་དུ་ཆོ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྡོམས་པ་ལ་བཙུག་པར་བྱའོ། །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོ་ལས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནམས་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་མ་རྟོགས་
པ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་མི་འཇུག་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དགེ་བ་དེ་ཡང་ལེ་འདྲ་དགུ་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འཁོར་
གསུམ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཅིས་ཟིན་པའི་རང་ནས་བྱ་ལ། བསྡོམས་
བ་དང་སློན་ལས་ཁྱད་པར་ཆེར་མེད་མོད་ཀྱི་འདོད་བྱའི་འབྲས་བྱ་དོན་གཉེར་གྱི་
འདུན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སློན་ལས་དང་། རྒྱའི་དགེ་བ་ནམས་འབྲས་བྱ་དེའི་
རྒྱར་འགྱུར་བའི་འདུན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བསྡོམས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དོན་དུ་བསྡོམས་བ་དང་། རང་དོན་དུ་བསྡོམས་བ་དང་།
བདེ་བའི་འབྲུང་གནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་བསྡོམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
འཛིག་རྟེན་པའི་དོན་དུ་བསྡོམས་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དོན་དུ་བསྡོམས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ནད་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཞི་བའི་དོན་དུ་བསྡོམས་བ་དང་།
རན་འགྲོའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཞི་བའི་དོན་དུ་བསྡོམས་བ་དང་། བདེ་འགྲོའི་དོན་དུ་བསྡོམས་བ་དང་།
སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་དུ་བསྡོམས་བ་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གནས་
སྐབས་ཀྱི་བདེ་བའི་དོན་དུ་བསྡོམས་བ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བའི་དོན་དུ་བསྡོམས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོགས་ནམས་ཀུན་ན་ལུས་དང་སེམས་ཆོར་བ་སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱིས་
ཟིན་པའི་ནད་པ་ཇི་སྟེད་པ་དེ་དག་བདག་གི་བདེ་བ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པའི་བསོད་ནམས་
ཀྱིས་ནད་ལས་ཐར་ནས་ལུས་བདེ་བ་དང་ཡིད་དགའ་བས་གང་བ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཐོབ་
པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བ་དེ་དག་འཁོར་བ་རི་སྤིང་དུ་དུས་ནས་ཡང་བདེ་བ་ཉམས་
བར་མ་གྱུར་ཅིང་མཐར་འགྲོ་བས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡི་བདེ་བ་རྒྱ་མི་འཆད་པ་ཐོབ་པར་
ཤོག་ཅེས་བཏོ། །རྒྱང་པ་བཞིའི་དང་པོ་ལ་འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཀྱི་
བར་ཞེས་འབྲུང་ཡང་དོན་འབྲལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དཔྱུལ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཞི་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། ཡི་
དུགས་ཀྱི་དོན་དུ་བསྟོ་བཏོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱག་བསྐལ་སྤྱར་དུ་ཞི་བར་བསྟོ་བ་
དང་། གཞན་ཀྱི་མཐུས་ཞི་བར་བསྟོ་བཏོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱག་བསྐལ་སྤྱིར་ཞི་
བར་བསྟོ་བ་དང་། གང་དཔྱུལ་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཞི་བ་དང་། ཚད་པྱུལ་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཞི་
བར་བསྟོ་བཏོ། །དང་པོ་ནི། ཉམས་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ན་
ཚ་གང་གི་དཔྱུལ་བ་དག་གང་དག་རི་སྤིང་ཡོད་པ་རྣམས་དེ་དག་ཏུ་ནི་ལུས་ཅན་རྣམས་
དཔྱུལ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཞི་ནས་བདེ་བ་ཅན་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་བདེ་བས་ཡིད་དགའ་
བར་ཤོག་ཅིག །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་བུར་ཅན་ལ་སོགས་པའི་གང་དཔྱུལ་བ་རྒྱུད་ན་གང་
བས་ཉམས་ཐག་པ་རྣམས་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་རྫོ་བ་ཐོབ་པར་ཤོག་ཅིག །

གསུམ་པ་ལ་བཞི། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲིན་ལས་བྱུང་
བའི་རྒྱས་སྤྱག་བསྐལ་ཞི་བར་བསྟོ་བ་དང་། ཉེ་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཞི་བ་དང་།
དཔྱུལ་གནས་དངོས་གཞི་དང་། ཉེ་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་གཞན་ཞི་བར་བསྟོ་
བཏོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པའི་སྤྱགས་མེད་
སྤྲིན་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱ་བོ་མཐའ་ཡས་ཀྱིས་ཚ་བས་ཉམས་ཐག་པ་རྣམས་
བསེལ་བར་ཤོག་ཅིག །གཉིས་པ་ནི། ཚད་པྱུལ་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པའི་རལ་གྱི་ལོ་

མའི་ནགས་ཚལ་ཡང་དཔྱལ་བ་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ལ་བརྒྱ་ཕྱིན་གྱི་སྦྱིད་མོ་ཚལ་
དགའ་བའི་ཚལ་སྐྱག་གྱར་འབྱར་བར་ཤོག །ལྷགས་གྱི་ཤལ་མ་རིའི་སྤྲོད་པོ་དག་
ཆེར་མ་སོར་བཅུ་དྲུག་པ་ཁ་སྤར་དུ་བལྟ་བ་ཡང་དགོས་འདོད་ཀྱན་འབྱུང་བའི་དཔག་
བསམ་གྱི་ཤིང་དུ་འཁྱུངས་པར་ཤོག །སྤྲོད་པོ་དེ་ལ་བྱ་ཐིང་རིལ་དང་དུར་པ་དག་
དང་དང་བ་དང་། བཞད་སོགས་སྐྱད་སྒྲན་བ་འབྱིན་པས་མཛེས་པར་གྱུར་
ཅིག །བརྒྱའི་བྱི་བསྐྱང་ཆེ་བ་དང་ལྷན་པའི་མཆོ་དག་གིས་དཔྱལ་བའི་ས་ཕྱོགས་དག་
ནི་ཉམས་དགའ་བར་ཤོག །

གསུམ་པ་ནི། ཆ་དཔྱལ་གྱི་མེ་འབར་བའི་སོལ་ཕྱང་དེ་ཡང་རིན་ཆེན་སྒྲ་
ཆོགས་གྱི་ཕྱང་པོར་གྱུར་ཅིག །ལྷགས་བསྐྱེགས་གྱི་ས་གཞི་དེ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་
ཤལ་གྱི་ས་གཞི་སྒྲ་བར་ཤོག །རི་རའི་གདོང་བ་འབྲ་བ་སོགས་སུ་ཚུན་བསྐྱུས་ནས་
དེའི་བར་དུ་བཅིར་ཏེ་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་རི་བོ་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མཆོད་
པའི་གཞལ་མེད་ཁང་དུ་གྱུར་ནས་དེར་བདེ་གཤེགས་གྱིས་གང་བར་ཤོག །དེའི་འདབ་
མ་དང་རྩོད་བསྐྱེགས་པ་དང་མཆོན་གྱི་ཆར་པ་དག་དེར་ནས་བཟུང་སྟེ་མེ་ཏོག་ཆར་པར་
གྱུར་ཅིག །ཡང་བསོས་ལ་སོགས་པར་སུ་ཚུན་མཆོན་གྱིས་འདེབས་པ་དེ་ཡང་ནི་
དེར་ནས་བཟུང་སྟེ་ཅིང་མོ་ཅིང་བའི་ཕྱིར་ཏུ་མེ་ཏོག་འཕེན་པར་ཤོག །

བཞི་པ་ནི། ཁྱོ་ཆུ་ཁོལ་བའི་ཆུ་བོར་བ་མེད་པ་མེད་འབྲ་བའི་ནང་དུ་བྱིང་བ་
དག་ཤིང་ཀྱན་ཞིག་པར་གྱུར་པའི་རུས་གོང་མེ་ཏོག་ཀྱན་དའི་མདོག་ལྟར་གྱུར་བ་རྣམས་
ཀྱང་བདག་གི་དག་བའི་སྟོབས་གྱིས་ལྷའི་ལུས་ལྷན་ཆོགས་ཐོབ་ནས་ལྷ་མོ་རྣམས་དང་
ལྷན་ཅིག་ཁྱས་གྱི་རྩིང་བྱར་དལ་གྱིས་འབབ་ཅིང་ཅིང་བའི་ཕྱིར་གནས་པར་ཤོག །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཞི་བ་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་དང་། འཇམ་བའི་དབྱངས་ཀྱི་ཚོ་འབྲུལ་དང་། ཉེ་བའི་སྤྲུལ་གཞན་གྱི་རྒྱས་པས་ཞི་བར་སྦྱོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱུལ་བར་གནས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྟོ་བྱར་དུ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བུལ་བ་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དཔྱུལ་བའི་གནས་འདིར་ནི་བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པའི་གཤིན་རྗེའི་མི་དང་། “ཁྱེད་དང་བྱ་གྲོགས་མི་བཟང་པ་རྣམས་སྤྱག་པར་བྱེད་ཅིང་ཀུན་ནས་སྤྱན་པ་ཐམས་ཅད་བསལ་ནས་ལུས་བདེ་བ་དང་ཡིད་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་མ་ཐུ་བཟང་པོ་འདི་ཀོ་སུའི་ཡིན་སྟེ་སྤྱི་ལོ་མཁའ་ལ་བྱེད་དུ་བལྟས་པས་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ན་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་གཟི་བཞིན་འབར་བར་བཞུགས་པ་མཐོང་ནས་མགོན་པོ་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་སྟེ། རབ་རྩ་དགའ་བའི་ཕྱགས་ཀྱིས་སྟོན་བསགས་པའི་སྤྲིག་པ་དང་བུལ་ནས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་པར་ཤོག །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བ་སྟོས་ཆུ་དང་འབྲེས་པ་འབབ་པ་ཡིས་དཔྱུལ་བའི་མེ་དག་ཆེལ་ཆེལ་གསོད་པ་མཐོང་བར་གྱུར་ནས་བདག་ཅག་སྟོ་བྱར་དུ་བདེ་བས་ཆོས་པ་འདི་རྒྱ་ཅི་ཡིན་སྟེ་དུ་བསམས་ནས་བལྟས་པ་དང་སེམས་ཅན་དཔྱུལ་བ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱག་ན་བརྒྱ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་མཐོང་བར་ཤོག །གསུམ་པ་ནི། གྲོགས་སྟོན་པ་ནི་གྲོགས་དག་ཚུར་ཤོག་ཚུར་ཤོག་དཔྱུལ་བའི་འཛིགས་པ་པོར་ལ་རིངས་པར་ཚུར་ཤོག །འུ་སུའི་ཐད་དུ་གང་གི་མ་ཐུ་ཡིས་ལུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀུན་བུལ་ཞིང་སེམས་ཀྱི་འཛིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པས་

༡ མ་ཐུ། ༡༥༦ནོན། ༢ ཞོག་ ༡༥༦ནོན། ༣ ༡༥༦ནོན། ༤ ༡༥༦ནོན། ༥ *

དགའ་བའི་ཤུགས་སྤྱོད་ལ་འགྲོ་བ་ཀུན་སྒྲིབ་པའི་འོད་དང་བཅེ་བའི་མ་ནི་སྤྱོད་པར་
གྱུར་པ་གཞོན་ཏུ་དབྱ་ལ་ཟུར་ཤུར་ཅན་འོད་འབར་དང་བདག་ཅག་སེམས་ཀྱི་
འཇིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་སྤྱི་ཞིག་སྤྱོད་པར་གྱུར་ཅེས་བོས་ནས་འོངས་པ་དང་།
གོགས་དག་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ལྷ་བརྒྱའི་ཅོད་པན་དག་གིས་ཞབས་ཀྱི་པར་ལ་མཆོད་ཅིང་
ཐུགས་རྗེས་བརྒྱན་པའི་སྤྱོད་དང་ལྷན་ཞིང་དབྱ་ལ་མེ་ཉླ་དུ་མའི་ཆོགས་ཀྱི་ཆར་
འབབ་པ་བསྟོད་པ་སྒྲོགས་ཤིང་སྤྱི་ལེན་པའི་ལྷ་མོ་སྟོང་ཐུག་དང་ལྷན་པ་ཡིད་དུ་འོང་
བའི་ཁང་པ་བཅེགས་པ་དང་བཅས་པ་འདི་ལྟོས་ཞེས་བྱས་པ་དང་དེ་ལྟར་འཇུག་
དབྱངས་དབྱུགས་འབྱེན་པ་མཐོང་ནས་སེམས་ཅན་དཔྱུལ་བ་པ་རྣམས་དགའ་བའི་
ཀུ་ཙོ་འདོན་པར་ཤོག །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བདག་གི་དགེ་ཆས་ཀུན་ཏུ་བཟང་བོ་ལ་སོགས་པ་བྱམས་
པ་དང་སའི་སྤྱིང་བོ་དང་ནམ་མཁའི་སྤྱིང་བོ་སོགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོན་
ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཅན་སྤྱི་བ་པ་མེད་པའི་སྤྱོད་ལས་བདེ་བ་དང་བསེལ་ཞིང་དེ་ཞེས་པ་
དང་ལྷན་པའི་ཆར་པ་འབབས་པ་མཐོང་ནས་སེམས་ཅན་དཔྱུལ་བ་པ་དེ་དག་མཛོན་
པར་དགའ་བར་གྱུར་ཅིག །

གཉིས་པ་དུད་འགྲོའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཞི་བར་བསྟོ་བ་ནི། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ཅི་
ཡོད་པའི་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་དུད་འགྲོ་རྣམས་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་ཟ་བའི་འཇིགས་
པ་སོགས་དང་བྲལ་བར་ཤོག །གསུམ་པ་ནི། བྱང་གི་སྤྱི་མི་སྤྱོད་པའི་མི་ཟས་གོས་
འོངས་སྟོད་རྣམས་བསམས་པ་ཅོམ་གྱིས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཡི་དྲགས་རྣམས་ནི་
བདེ་བར་གྱུར་ཅིག །འཕགས་པ་སྤྱོད་རས་གཟིགས་དབང་གི་ཕྱག་ནས་འབབ་པའི་

བདུད་ཅི་ལོ་མའི་རྒྱན་གྱིས་ཡི་དྲགས་རྣམས་ནི་ཟས་སྒྲོམ་གྱིས་ཆོས་ས་བར་བྱས་
ཤིང་ཁྱས་བྱས་ནས་ཉག་ཏུ་བསིལ་བར་ཤོག །

གསུམ་པ་བདེ་འགྲོའི་དོན་དུ་བསྟོ་བ་ལ་གཉིས། སྤྱག་བསྐལ་དང་བལ་བར་
བསྟོ་བ་དང་། འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་པར་བསྟོ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དབང་པོ་མ་ཆང་
བ་མེད་ཅིང་མངལ་གྱི་ཐུག་རྒྱུ་མེད་པར་བསྟོ་བ་དང་། དབྱལ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་དང་
ཡིད་མི་བདེ་མེད་པར་བསྟོ་བ་དང་། ན་བའི་སྤྱག་བསྐལ་དང་སྤང་བ་དང་སྤང་པའི་
སྤྱག་བསྐལ་མེད་པར་བསྟོ་བ་དང་། ཐོགས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་དང་མི་མ་ཡིན་
གྱི་གཞོད་པ་ཞི་བར་བསྟོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལོང་བ་རྣམས་གྱིས་མིག་གིས་གཟུགས་
མཐོང་ཞིང་འོན་པས་ཉག་ཏུ་སྒྲུ་ཐོས་པར་ཤོག །ལྷ་མོ་སྤྱུ་འབྲུལ་ཇི་བཞིན་དུ་སྤྱུ་
མའང་གཞོད་པ་མེད་པར་བཙའ་བར་ཤོག །ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གོས་མེད་པའི་གཅེར་བུ་རྣམས་གྱིས་གོས་དག་དང་བཤེས་པ་
རྣམས་གྱིས་ཁ་དོག་དང་བྲི་རོ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཟས་དང་ནི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་གྱིས་
ཐུ་དག་དང་བརྟུང་བ་ཞིམ་པོ་ཐོབ་པར་ཤོག །ཡོ་བྱད་གྱིས་ཐོངས་པའི་བཤེན་པ་
རྣམས་གྱིས་ནོར་ཐོབ་པར་ཤོག །འདོད་པ་དང་བལ་བའི་སྤྱ་ངན་གྱིས་ཉམ་ཐག་པ་
རྣམས་ཡིད་དགའ་བ་ཐོབ་པར་ཤོག །སྤྱན་ཆོགས་ཉམས་པ་སོགས་གྱིས་ཡིད་ཆད་
པ་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་གསོས་ཤིང་སྤྱག་བསྐལ་དང་ཡིད་མི་བདེས་བཞི་བར་མི་རུས་
པའི་བརྟན་པ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པར་ཤོག །གསུམ་པ་ནི། བདག་གཞན་གྱི་དགོ་བ་ཇི་
སྟེད་ཡོད་པའི་མཐུས་སེམས་ཅན་ནད་པ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་སྤྱར་དུ་ནད་ལས་ཐར་བར་
ཤོག །འགྲོ་བའི་ལུས་སེམས་གྱི་ནད་ནི་མ་ལུས་པ་ཉག་ཏུ་འབྱུང་བ་མེད་པར་

ཤོག། །པ་རོལ་གྱི་དགྲའི་འཛིགས་པས་སྐྱག་པ་རྣམས་ནི་འཛིགས་པ་མེད་པར་
ཤོག། །རང་དབང་མེད་པར་གཞན་གྱིས་བཅིངས་པ་རྣམས་ནི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་
བར་གྱུར་ཅིག། །དབང་རྩུང་བས་མཐུ་སྟོབས་མེད་པ་རྣམས་ནི་མཐུ་དང་ལྡན་ཞིང་
པན་ཚུན་སེམས་ནི་གཉེན་པ་པན་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག། །

བཞི་པ་ནི། ཆོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུར་འགྲོ་བའི་འགྲོན་པོ་དག་ནི་
ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་བདེ་བར་ཤོག། །དགོས་པ་གང་གི་དོན་དུ་
འགྲོ་བར་བྱེད་པའི་དགོས་པ་དེ་འབད་མི་དགོས་པར་འབྲུབ་པར་གྱུར་ཅིག། །རིན་པོ་
ཆེ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་བྱ་དང་བྱ་ཆེན་པོ་གཟིངས་ཀྱི་ནང་དུ་
ཞུགས་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བསམས་པ་བཞིན་དུ་བྱུབ་པར་གྱུར་ཏེ་ཚུའི་དོགས་སུ་བདེ་
བར་ཕྱིན་ནས་གཉེན་དང་ལྡན་ཅིག་དགའ་བར་ཤོག། །ཁྱ་ངས་ཀྱི་ཐང་ཆེན་པོ་ལ་
སོགས་པའི་ལམ་གྲོལ་བར་འབྲུམས་པ་རྣམས་དབུགས་འབྱེན་པར་“བྱེད་པའི་
འགྲོན་”པ་^༡ དག་དང་མཉན་པར་གྱུར་ནས་ཆོས་རྒྱུན་པ་དང་སྟག་སོགས་ཀྱི་འཛིགས་
པ་མེད་པར་མི་ངལ་བར་བདེ་ལྟག་དུ་འགྲོ་བར་ཤོག། །འགྲོག་དགོན་པ་སོགས་ལམ་
མེད་ཅིང་ཉམ་ང་བར་བྱིས་པ་དང་ཀན་པོ་མགོན་མེད་པ་གཉིད་ལོག་སྟེ་སྤྱོད་ཤིང་
རབ་དུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་དཀར་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་དག་བསྐྱུང་བ་བྱེད་པར་ཤོག། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་མའི་དོན་དུ་བསྟོ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་དུ་རབ་དུ་བྱུང་
བའི་དོན་དུ་བསྟོ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སུན་ཆོགས་ཐོབ་པར་བསྟོ་བ་དང་། ཡང་
དག་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བསྟོ་བ་དང་། གནས་སྐབས་འབྱོར་བ་དང་བདེ་བར་

༡ མ་ཕྱི། ༡༥༥བཤུ། སྤྱི། ༡༥༡བཤུ། གླ། ༡༥༤བཤུ། བྱེད་ ཞོལ། བྱང་

༢ མ་ཕྱི། ༡༥༤ནུ། སྤྱི། ༡༥༡བཤུ། གླ། ༡༥༤བཤུ། བ ཞོལ། ༡༥༠ནུ། བོ་

བསྡོམ་པོ། །

དང་པོ་ལ་བཞི། རྟེན་དལ་འབྱོར་ཐོབ་ཅིང་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱན་སྦྲུལ་ཚོགས་པར་
བསྡོམ་བ་དང་། འཆེ་བ་མེད་ཅིང་གཟི་བཟིན་ཕྱན་སྦྲུལ་ཚོགས་པར་བསྡོམ་བ་དང་།
གཟུགས་ཕྱན་ཚོགས་དང་དམན་པ་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་བསྡོམ་བ་དང་། དགེ་བ་ཕྱན་
སྦྲུལ་ཚོགས་པར་བསྡོམ་པོ། །དང་པོ་ནི། ཚས་སྦྱབ་ཏུ་མི་དལ་བའི་གནས་བརྒྱད་པོ་
ཀྱན་ལས་ཐར་པ་དང་། དད་བ་དང་ཤེས་རབ་དང་གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པའི་སྤྱིང་
བཅེར་ལྡན་ཞིང་ཟས་དང་སྤྱོད་པ་ཕྱན་སྦྲུལ་ཚོགས་པར་གྱུར་ནས་ཏྲག་ཏུ་ཆེ་རབས་
ངན་པར་གྱུར་ཅིག །ལོངས་སྤྱོད་གྱིས་ལོངས་པ་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའི་མངོན་གྱི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་པ་བཞིན་དུ་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་ཤོག །གཉིས་པ་ནི།
ཕན་ཚུན་ཅོད་པ་མེད་ཅིང་གཞན་གྱིས་འཆེ་བ་མེད་པར་རང་དབང་དུ་ནི་སྤྱོད་པར་
ཤོག །གཞན་གྱིས་བརྟམས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་གཟི་བཟིན་ཆུང་དུ་
གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གཟི་བཟིན་ཆེན་པོར་ཤོག །

གསུམ་པ་ནི། ཚ་གང་གིས་ལུས་གསུངས་པའི་དཀའ་ཐུབ་ཅན་གང་གཟུགས་
ངན་པ་དེ་དག་གཟུགས་བཟང་པོ་ཕྱན་སྦྲུལ་ཚོགས་པར་ཤོག །འཛིག་རྟེན་ན་བྱད་
མེད་རི་སྟེན་པ་དེ་དག་སྦྱེས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་ཅིག །རིགས་ཉམས་པའི་མ་རབས་
རྣམས་ནི་རིགས་མཐོ་བ་ཐོབ་ཅིང་ཐོབ་ནས་ང་རྒྱལ་དག་ཀྱང་བཅོམ་པར་ཤོག །བཞི་
པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་གི་བསོད་ནམས་འདི་
ཡིས་ནི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པ་སྟོག་གཅོད་སོགས་འགལ་
རྒྱུན་སྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་ནི་ཏྲག་ཏུ་དགེ་བ་བྱེད་པར་ཤོག །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐར་ལམ་སྐྱབ་པའི་བསམ་སྒྲིབ་ཕུན་ཚོགས་དང་ལྷན་
པར་སྒོན་པ་དང་། མཐུན་རྒྱུན་ཆང་ཞིང་འགལ་རྒྱུན་མེད་པར་སྒོན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སེམས་ཅན་ཀུན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་སྒྲིན་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སྒྲིབ་པ་ལ་གཞོལ་བ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཅིག །གཉིས་པ་ནི། བདག་རྒྱུན་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་ཞིང་དགེ་བ་ལ་བར་ཆད་
བྱེད་པའི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཀྱང་སྤངས་པར་ཤོག །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཆེ་རིང་ཞིང་སྒོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དག་པར་བསྡོམ་བ་དང་།
མན་འདོགས་པའི་སྐྱེ་བོས་གང་ཞིང་བདེ་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བསྡོམ་བ་དང་། དགོས་པའི་
ཡོ་བྱང་ཆང་ཞིང་གཞོད་པ་ནི་བར་བསྡོམ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་ནི་བདེ་འཁྱོར་སྐྱེས་ནས་ཆེ་ཡང་དཔག་མེད་རིང་པོ་སྐབ་པར་ཤོག་ཆེ་རིང་བ་དེ་
ཡང་རྟག་ཏུ་བདེ་བར་འཆོ་བར་འགྱུར་ཞིང་འཆི་བའི་སྐྱ་ཡང་གྲག་པར་མ་གྱུར་
ཅིག །དཔག་བསམ་ཤིང་གི་སྐྱེད་ཚོས་ཆལ་སངས་རྒྱལ་དང་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྲུལ་
ཆོས་ཉན་པ་དང་སྒྲོགས་པས་གང་བ་ཡིས་སྤྱོད་ནས་རྣམས་ཐམས་ཅད་གང་བར་
ཤོག །ས་སྤྱོད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ས་གཞི་དག་ས་ཆ་སྒོ་ཅན་དང་རྩོད་དང་ཆེར་མ་
དང་བསྐྱེག་མ་ལ་སོགས་མེད་པ་དང་། ལག་མཐེལ་ལྟར་མཉམ་པ་བྱེད་ཀྱི་རུ་བུའི་རང་
བཞིན་འཇམ་པོར་འབྱུང་གྱུར་ཅིག །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་གསུང་བའི་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཡོད་དགྱུར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་མང་པོ་དག་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཕུན་
སྤུལ་ཚོགས་པ་ལེགས་པས་ས་སྟེང་དག་རྒྱན་པར་མཛད་པས་བཞུགས་གྱུར་
ཅིག །དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལྟར་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱིས་བྱ་དང་ནི་

ཤིང་དང་འོད་ཟེར་ཐམས་ཅད་དང་། ཉམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱ་རྒྱ་མི་འཆད་
པར་ཐོས་པར་ཤོག །སེམས་ཅན་དེ་དག་རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྤྱས་དང་ཐུད་པར་གྱུར་ཅིག །མཆོད་པའི་སྤྲིན་ནི་རྒྱ་མཚོ་མཐའ་ཡས་པས་འགྲོ་བའི་
ཆེ་མ་སངས་རྒྱས་མཆོད་པར་ཤོག །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་སྤྱབ་པའི་མཐུན་རྒྱུ་ལྟ་ཡང་དུས་སུ་ཆར་འབབས་ཤིང་
ལོ་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་ཤོག་མའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་ཆོས་བཞིན་
བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་འདིག་རྟེན་དག་ཀྱང་བདེ་སྦྱིད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྒོ་ནས་དར་བར་
ཤོག །སྤྲན་རྣམས་ནད་ནི་བའི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་དང་ནི་རྒྱས་སོགས་འབྱུབ་པར་བྱེད་
པའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་བརྒྱས་བརྗོད་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི་ལྟར་གསུངས་པ་རྣམས་
བྱུབ་པར་ཤོག །མཁའ་འགྲོ་དང་སྤྲན་པོ་དང་གཅན་གཟན་ལ་སོགས་པ་བྱམས་པའི་
སེམས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག །མི་འདོད་པ་དང་བྲལ་བར་བསྟོ་བ་ནི། སེམས་ཅན་
འགའ་ཡང་ལུས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་མ་གྱུར་ཅིག །སེམས་འདིགས་པ་དང་གཞན་གྱིས་
བརྟམས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་འགའ་ཡང་ཡིད་མི་བདེ་བར་མ་གྱུར་ཅིག །

གཉིས་པ་ལ་ལ། དགོ་འདུན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱིར་བསྟོ་བ་དང་། དགོ་སྟོང་གི་དོན་དུ་
བསྟོ་བ་དང་། དགོ་སྟོང་མའི་དོན་དུ་བསྟོ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྱིམས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་
བསྟོ་བ་དང་། འབྲས་བུ་བདེ་བ་ལ་ལོངས་སྟོན་པར་བསྟོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུག་
ལག་ཁང་ན་གནས་པའི་དགོ་འདུན་རྣམས་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་
སྟོག་པ་དང་ཁ་ཉོན་གྱིས་དར་ཞིང་རྒྱས་པས་ལེགས་པར་གནས་པར་ཤོག །དུས་
རྟག་ཏུ་དགོ་འདུན་དགོ་བའི་བྱ་བ་ལ་ཐུགས་མཐུན་པ་དང་དགོ་འདུན་གྱིས་སེམས་

ཅན་ལ་པན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཡང་རི་ལྷར་དགོངས་པ་བཞིན་འབྲུག་པར་ཤོག།

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་པ་མ་ཉམས་པར་བསྐྱང་བར་འདོད་པའི་དགེ་སློང་དག་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གོགས་སྲུ་བྱུང་པའི་ལུས་ཀྱི་འདྲ་འཛིན་དཔེན་པ་དག་ཀྱང་ཐོབ་པར་
ཤོག། །སེམས་ཀྱི་གཡེང་བ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་ནི་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་
པའི་བདེ་བས་བརྒྱན་ནས་སེམས་ནི་ལས་རྩང་གིས་དགེ་བ་བསྒྲུབ་པར་བྱུང་
ཅིག། །གསུམ་པ་ནི། དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཆོས་ལྡན་ཀྱི་རྟེན་པ་དང་ལྡན་ཞིང་འཐབ་པ་
དང་གཞན་གྱིས་ཅེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞོན་པ་སྤངས་པར་ཤོག།

བཞི་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཀུན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་མེད་པར་
མཐར་ཕྱིན་པར་བྱུང་ཅིག། །ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་འགའ་བྱུང་ན་དེས་ཡིད་བྱུང་ནས་ཏེ་
འགྲོད་པ་སྐྱེས་ནས་རྟག་ཏུ་སྒྲིག་པ་བྱེད་ཤོག། །དེ་ནས་ཕྱི་མར་བདེ་འཕྲོ་དག་ཀྱང་
ཐོབ་པར་བྱུང་ནས་དེར་ཡང་བརྒྱལ་ཁྱེད་མི་ཉམས་པར་ཤོག། །འཛིག་རྟེན་གྱིས་
མཁས་པ་རྣམས་ནི་བཀྱར་བ་དང་བསོད་སྦྲེམས་དག་ཀྱང་རྟེན་པར་ཤོག། །རྒྱད་ནི་ར་
རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་ཡོངས་སྲུ་དག་པ་དང་སྟོགས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྒྲན་པའི་
གྲགས་པ་དང་ལྡན་པར་བྱུང་ཅིག། །ལུ་པ་ནི། རན་སོང་གི་སྤྱུག་བསྐྱལ་མ་སྟོང་ཞིང་སྒོ་
གསུམ་གྱི་ལས་དྲག་པོའི་དཀའ་བ་སྦྱད་པ་མེད་པར་ཡང་ལྟ་བས་ལྟག་པའི་རྣམ་སྒྲིན་
ཀྱི་ལུས་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱབ་པའི་མཐོ་རིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བདུན་དང་ལྡན་པའི་ལུས་ཀྱིས་ནི་
མཁས་པ་དེ་དག་སངས་རྒྱུ་རྒྱུ་དུ་འབྲུག་པར་བྱུང་ཅིག། །བཞི་པ་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་དུ་བསྟོ་བ་ནི། དགེ་བ་རི་སྟེད་ཡོད་པའི་མཐུས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱིས་ལན་མང་དུ་
བསྟེ་སྟང་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གྱིས། སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་མཆོད་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་

ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་བ་ལ་བསྐབས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདེ་བ་
མཐའ་ཡས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་བདེ་བ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཅིག །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་དོན་འགྲུབ་པར་
བསྟོ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྟོ་བ་དང་། ཉན་རང་གི་
བཞེད་དོན་འགྲུབ་པར་བསྟོ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པ་ལ་
སོགས་པའི་དགེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འགྲོ་བ་
མཐའ་དག་གི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་མཛད་པར་ཐུགས་ལ་དགོངས་
པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འགྲུབ་པར་ཤོག །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་མགོན་པོ་ཀླུ་བ་
ཡིས་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་མཐའ་དག་དང་ལྷན་པར་གང་དགོངས་པ་སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་བདེ་བ་དེ་འབྱོར་པར་ཤོག །

གསུམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ནི་
བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག །གཉིས་པ་རང་དོན་དུ་བསྟོ་བ་ལ་བཞི། གནས་
སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པར་སྟོན་པ་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་
སུ་འཛིན་པར་སྟོན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་བ་ལ་གནས་པར་སྟོན་པ་
དང་། གཞན་དོན་མཐར་ཕྱིན་པར་སྟོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགེ་བ་དེ་དག་གི་མཐུས་
བདག་ཀྱང་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་བཀའ་བློན་གྱིས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་
རྟག་ཏུ་ཆེ་རབས་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྟོང་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ཐོབ་པར་
ཤོག །བདག་ནི་ཁ་ཟས་ངན་ངོན་ཅམ་གྱི་ནས་ཀྱང་ལུས་ཉམས་དང་ལྷན་ཞིང་བདེ་
བར་འཚོ་བར་ཤོག །ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་ལུས་སེམས་འདུ་འཛིས་དཔེན་པར་གནས་པ་

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག །

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་མུབ་པའི་གསུང་རབ་སོགས་བལྟ་བར་འདོད་པའམ་
དོན་ལྷན་གྱི་ཡི་གེ་ཅུང་ཟད་འདི་བར་འདོད་ན་ཡང་མགོན་པོ་འཇམ་དབྱངས་དེ་ཉིད་
ནི་དངོས་སུ་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་གོགས་མེད་པར་ཡང་དེ་མ་ཐག་མཐོང་
བར་ཤོག །གསུམ་པ་ནི། འོགས་བཅུ་ན་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་སེམས་
ཅན་ཀྱང་གྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ། རི་ལྷར་འཇམ་
དབྱངས་སྒྲིབ་པ་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་གི་སྒྲིབ་པའང་དེ་འདྲ་བ་ཤོག །བཞི་པ་
ནི། རི་སྤྱིད་འཁོར་བ་གནས་པ་དང་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་འགོ་བ་རི་སྤྱིད་གནས་
པར་གྱུར་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་བདག་ནི་གནས་པར་གྱུར་ནས་འགོ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་མཐའ་
དག་སེལ་བར་ཤོག །འགོ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་གང་ཅི་ཡང་རུང་དེ་ཀྱན་བདག་ལ་སྒྲིབ་
པར་གྱུར་ཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་འགོ་
བ་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་ཤོག །

གསུམ་པ་བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་བསྟོ་བ་ནི། དགེ་བ་
རི་སྤྱིད་ཡོད་པའི་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་འགོ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ལ་
ཆེ་མེད་པའི་སྤན་གཅིག་ཕུ་དང་། འགོ་བའི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གནས་དམ་
པ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་བཅས་ཏེ།
ཡུན་རིང་པོ་འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་ཀྱི་བར་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །

གསུམ་པ་བཀའ་བྱིན་རྗེས་སུ་བྲན་པས་བྱུག་འཆའ་བ་ནི། བདག་སྤྱིན་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ཁྱད་པར་ཅན་གང་གི་བྱིན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྟོམ་པ་དང་། སྒྲིབ་

བ་ལ་སློབ་པ་དང་། དེ་དག་བརྗོད་བྱང་བྱས་ནས་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པའི་དགེ་བའི་སློ་
འབྱུང་བའི་བདག་སྟེན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ། །གང་གི་“ཐེན་ཀྱིས་
བདག་བསྐྱབ་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་ཐོས་བསམ་སློམ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་
བསྐྱེད་པའི་སློ་ནས་བདག་གི་རྒྱད་ལ་དགེ་བའི་སྟོགས་དར་བར་མཛད་པའི་དགེ་
བའི་བཞེས་གཉེན་ལ་ཡང་བདག་བྱག་འཆའ་ལོ། །ལེ་ཏུ་ཐ་མ་འདིས་གནས་སྐབས་
དང་མཐར་བྱག་གི་སློན་གནས་རྣམས་སུ་འདུན་པ་བྲག་པོས་བསྐྱར་བར་བྱེད་པའི་
བསྡོམས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་ནས། ལུས་ལོངས་སློད་དགེ་ཙ་གཞན་དོན་དུ་གཏོང་བའི་
སྤྱིན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་རྒྱས་བར་བཤད་ཅིང་། གོང་དུ་ཡང་བར་སྐབས་སུ་སྤྱིན་པ་ལ་
སློབ་ཚུལ་བཤད་པས་སྤྱིན་པ་ལ་སློབ་པའི་ལེ་ཏུ་ལེགས་པ་མ་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཐོས་བསམ་སློམ་པའི་དགེ་བ་ཅི་ཡོད་དང་། །བྱག་དང་མཆོད་པ་ཙམ་གྱི་དགེ་
བའང་རུང་། །དགེ་བ་ནམ་ཡང་ཟད་པ་མེད་པ་དང་། །གོང་དུ་སྤེལ་བྱིར་བསྡོམས་
བརྒྱན་པ་གཅིས། །བསྐྱེད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལེ་ཏུའི་མཆན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་
རྣམས་བཤད་རྒྱལ་སྤྱི་འཇུག་དོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་ལེ་ཏུ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལེ་ཏུ་བརྩེ་བའི་འགྲེལ་པའོ། །

བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། གང་
གིས་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོད་པ་ལ་འཇུག་པ་
སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཤུན་ཏེ་བཞི་བའི་ལྷ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༩༡ན་ན། ཟླ། ༡༧༡བ་ལ། ཐེན་ ཞོལ། ༡༩༡ན་ན། ཟླ། ༡༧༡ན་ན། ཐེན་

ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་། རྒྱལ་སྤྱི་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དོར་ནས་
ངོ་མཆར་བའི་སྒྲིབ་པ་དུ་མ་དང་ལྷན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིབ་པ་རྫོགས་
པར་མཛད་པ་ཁྱད་པར་དུ་རྣམ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྤྱད་
ནས་དོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་པར་མཛད་པ་དེས་མཛད་པ་དང་། དེའི་ཆོག་དོན་
ལེགས་པར་བཤད་པ་རྫོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ས་ན་རྩ་དེ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལྷ་དང་།
ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྟེན་དཔལ་ཅེགས་ཀྱིས་ཁ་ཆེད་དཔེ་ལ་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་པལ་བ་
ལས། སྤྱད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྩ་མ་གྱི་རྩ་ཏུ་ཆོས་དཔལ་བཟང་པོ་དང་། ཞུ་
ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་ལེགས་པར་བསྐྱར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་པལ་
བའོ། །ཡང་སྤྱད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཤུ་གྲ་སྒོ་གྲོས་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་
བཟང་པོས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་དཔེ་འབྲེལ་བ་དང་མཐུན་པ་ལྟར་བསྐྱར་ཅིང་བཅོས་ཏེ་
གཏན་ལ་པལ་བའོ། །ཡང་དུས་བྱིས་བལ་ཡུལ་གྱི་བརྟེན་པལ་པོ་རྩ་ཏན་ཏན་བ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཆུང་དུར་གྲགས་པ་སུ་མ་ཏི་ཀི་ཏི་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་གྲགས་པ་དང་།
བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤུ་གྲའི་དགེ་སློང་སྒོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཁ་ཆེད་དཔེ་དང་བསྐྱར་
ནས། ལེགས་པར་བཅོས་ཤིང་བསྐྱར་ཏེ་འཆང་ཉན་ཀྱིས་གཏན་ལ་པལ་བའོ། །རྫོགས་
འབྱུང་གི་ཙ་བ་རྒྱུད་པ་དང་འབྲེལ་པའི་འབྱུང་གི་ཙ་ཆོག་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་
སྤང་ཞིང་། ཙ་བ་ལ་ཡང་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་སྤང་བས་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ནས་
བཀོད་བའོ། །

ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་གི་གོ་བསྐྱམས་ཤིང་། །ཤེས་རབ་མཆོན་ཀྱིས་

གཞན་ཕྱེ་མ་ལུས་འཛོམས། དབང་པོ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྤྲུལ་ཞི་བ་ལྟའི། གཞུང་གི་
ཆོག་དོན་ཅམ་ཞིག་ལེགས་པར་བཤད། སྟོན་ཆད་ཕྱོགས་འདིར་རྣམ་བཤད་མང་
ཡོད་ཀྱང་། སྐར་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་ཇི་བཞིན་དུ། འཕགས་མཆོག་ཀྱན་
གྱིས་བསྟོད་པར་བྱ་བའི་ལས། རྟེན་འབྱུང་མཐའ་བྲལ་ཇི་བཞིན་གསལ་མ་
བྱས། མཚུངས་མེད་ཆོས་ཀྱི་སྤྲུལ་ལྡན་སྒྲ་མ་དང་། སྤྱགས་ཇིའི་དབང་བྱུང་སྟོ་ཕྱོས་
ཀྱིས་མཐོ་ཞིང་། བྲགས་པའི་འོད་སྟོང་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོ་བ་ཅན། བཤེས་གཉེན་
དམ་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལས། རྟེན་འབྱུང་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབྱ་མའི་
དོན། མགོན་པོ་སྤྲུལ་བཞེད་པ་ཇི་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་པ་དང་སྒྲ་གྲགས་
ཞི་བའི་ལྟ། དགོངས་བ་གཅིག་པ་ཇི་བཞིན་གསལ་བར་བཤད། ཀླུ་སྤྲུལ་དམ་
པའི་གསུང་ནི་རྟོགས་པར་དགའ། སྟོ་ཕྱོས་ཉམ་ཆུང་སྤྲངས་པའི་སྟོབས་དམན་
པས། གལ་ཏེ་འདི་ལ་ཞོངས་པའི་ཆོགས་མཆིས་རྣམས། སྒྲ་མ་ལྟར་བཅས་རྣམས་
ཀྱིས་བཟོད་པར་མཛོད། འདིར་འབད་དགེ་བ་རབ་དཀར་ཅི་ཡོད་དེས། སྲིད་ཞིའི་
རྒྱད་པས་བཅིངས་པའི་འཕྲོ་བ་རྣམས། བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་སྟོད་པ་འདིར་
ཞུགས་ནས། མི་གནས་ལྷ་དན་འདས་པ་ཐོབ་པར་ཤོག བདག་ཀྱང་དེད་ནས་ཆེ་
རབས་ཐམས་ཅད་དུ། སྤྱབ་པའི་བརྒྱུ་ཞུགས་ཡང་དག་མཛོས་བྱས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དང་ནམ་ཡང་མ་བྲལ་བས། དལ་འབྱོར་རྟེན་ལ་སྤྱང་པོ་ལེན་པར་ཤོག །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀླུ་སྤྲུལ་འཇུག་
དོགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། འཕྲོ་བ་དུ་མའི་འཕྲེན་པ་དམ་པ་སྟོམ་པ་གསུམ་དང་ལྡན་ཞིང་
མདོ་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་ཐོས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སོན་པ། སྒྲ་མ་ཆོས་སྟོ་བ་བསོད་

ནམས་དཔལ་ལས་ཀྱང་ལན་དུ་མར་བསྐྱལ་བ་དང་། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱར་འཛིན་
བས་མི་ངལ་ཞིང་མདོ་སྒྲགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཞུང་གི་གནད་དུ་མ་བྱགས་སུ་ཆུང་
ནས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་གཅེས་སྐྱུས་སུ་མཛད་པ་བཤེས་གཉིན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་
བ་དང་། སྒྲ་མ་གྲགས་སེང་བ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་ཁམས་སྟོད་ནས་འབྲུལ་བ་མེ་ཉོག་དང་
བཅས་ཏེ་ཡང་ཡང་བསྐྱལ་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་སྒྲ་མ་གྲགས་སེང་བས་མེ་ཉོག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་དང་བཅས་ཏེ་ནན་ཆེར་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ་
ཐེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མ་ར་མ་ཉིའི་ཞལ་སྤྱན་དང་། སྤྲེགས་དུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁའ་
བ་ཆེན་པོ་སློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱན་གཉིས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་
རྒྱལ་ཡུན་རིང་དུ་སྤྱི་བོས་གཏུགས་པའི་བཀའ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས། རིགས་པར་སྤྱོད་པ་
དགེ་སྟོང་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་ཞམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་
སྤྱར་བའོ། །ཡི་གེ་པ་ནི་སྟོམ་བཙུན་སྟེ་སྟོད་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ། །འདིས་
ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་
ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། །

ཨོ་སྤྲེ། བན་བདེའི་འབྲུང་གནས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན། །རབ་
རྒྱས་འབྲོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྟོད་ཕྱིར་བཀའ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་ཆོས་གྲ་
ཆེ། །ཆོས་སྤྱན་འཛད་མེད་དལ་འབྲོའི་རྒྱན་འདི་སྟེལ། །

སམ་མཁྱེན་ལོ། །

༡༡། །ཆད་མ་མདོའི་ནམ་བཤད་རྒྱལ་ཚབ་ཚས་རྗེས་མཛད་ བ་བཞུགས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་ལྷ་མ་དམ་བ་ནམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །
གང་གི་མཁུན་བས་ཤེས་བྱའི་གནས་ཀྱན་གཟིགས། །
བཅེ་བས་འགྲོ་བའི་ཕྱག་བསྐུལ་བསལ་སྦྲད་དུ། །
ལྷན་བྱ་བ་རྒྱུ་མི་འཆད་པའི་མཛད་བ་ཅན། །
རྗེ་བཙུན་ལྷ་མ་ནམས་ལ་སྤྱི་ཐོས་འདུད། །

མཐོང་ཐོས་བྲན་དང་རེག་བ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་། །
སྤྱི་ད་ཞེའི་རྒྱད་བ་མ་ཁྱས་འཛོམས་མཛད་ཅིང་། །
འདིག་རྟེན་སྣ་མི་ཀྱན་གྱིས་མཆོད་བྱ་བ། །
བཅོམ་ལྷན་འངམ་པའི་དབྱངས་གྱིས་རྟག་སྦྱོངས་ཤིག །

རང་གཞན་བྱ་བ་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་སོན། །
གསུང་རབ་སེལླེའི་ར་རོའི་སྤྲ་སྦྲད་གྱིས། །

རྟོག་གེ་དན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིན་འཛིག་པ།
སྟོགས་སྤང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གྲུས་པས་འདུད།

ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྟོན་དང་བསྟན་པ་མཆོག།
དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་རིགས་པས་སྦྱབ་པའི་ཚུ་ལ།
གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བའི་མིག་གཅིག་བྱ།
ཚད་མ་ཀྱིན་ལས་བརྟུས་པ་བཤད་པར་བྱ།

ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་བཞེད་གཞུང་གི་མ་མེད།
ཆེས་ཆེར་ཉམས་པར་གྱུར་པ་མཐོང་བཞིན་བྱ།
འཆད་དང་ཚེས་དང་སྒོམ་ལ་མི་བཙོན་པ།
རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་ཡང་མཁས་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན།

དངོས་པོ་སེལ་པ་ཅུང་ཟད་རྟོན་པ་ཡང་།
ལྷག་བསམ་དག་པས་གཞན་ལ་སྦྱིན་འོས་ན།
ལེགས་བཤད་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུའི་གཏེར་རྟོན་པ།
སེམས་ཡོད་སུ་ཞིག་སྦྱིན་ལ་བཙོན་མི་བྱེད།

དེ་ལ་འདིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་

བ་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་དུ་མ་བྱུང་སྟེ། མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱད་ཡབ་སྐུ་ལྷན་གྱིས་ནི་གཟུགས་
ནས་རྣམ་མཁེན་གྱི་བར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚས་རྣམས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་
ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་
བ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས། གསུང་རབ་མཐའ་དག་འཆད་
པར་བྱེད་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཞབས་ཀྱིས་ལུགས་སྤྲུལ་མ་ལྟར་བཞེད་ཅིང་།
སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཚུལ་ལ་མོས་པ་
རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སློབ་ལེགས་
པར་བྱེ་ནས། ཤེས་བྱའི་གནས་རྣམས་ཀུན་བརྟགས་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་
སུ་བྱུབ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་པའི་སྒྲོ་ནས་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་མཛད་དོ། །བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་ཐོགས་ཀྱི་གྲང་པོས་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དོན་བསྐྱུས་པ་སོགས་སུ་མཆོན་
ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་གཏན་ལ་འབབས་པ་མཛད་ཅིང་། འདིར་ནི་ཤེས་བྱའི་གནས་
མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཆ་ཆེན་མའི་རྣམ་གཞག་སྒྲོན་མེད་ཤེས་
ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ན། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གང་ལའང་མི་སྐྱ་བར་
གཟིགས་ནས། ཐུབ་པ་ཆད་མར་གྱུར་བ་དང་། དེའི་བསྐྱེད་པ་ཆད་མར་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་
ནས་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་དང་། གངས་དང་སྒྲོད་ལུལ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམས་ལུགས་
གཞན་ལས་ཀྱང་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཤིང་རྟའི་སློབ་བྱེ་ནས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་མཛད་དོ། །

༡༢༽ རོ་མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་ལུའི་འགྲེལ་བ།

དེ་ལ་ཆད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་འཆད་པ་འདི་ལ་དོན་བཞི་སྟེ། མཆོན་གྱི་དོན་

དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་དང་། བསྟན་བཅོས་དངོས་དང་། མཚུག་གི་དོན་དོ། །དང་པོ་ནི།
རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་བཞི་ཡོད་པ་ལ་སྤྲི་ཏའི་སྐད་དུ། བ་མཆ་དང་། ས་མུད་ཅ་
དང་། ལྷ་མ་དང་། བ་ཀ་ར་རྣམས་རིམ་བཞིན་དུ། བོད་སྐད་དུ་ན། ཚད་མ་དང་ཀུན་
ལས་བཏུས་དང་། ཞེས་བྱ་བ་དང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པའོ། །བ་རབ་དང་།
དང་པོ་སོགས་ལ་འཇུག་ཅིང་། མ་ཆ་ཡིད་ལའང་འཇུག་པས། ཡིད་དང་པོ་ཞེས་པར་
འགྱུར། དང་པོར་མི་སྟོབ་དང་གསར་དུ་མི་སྟོབ་པའི་དང་པོའི་དོན། དོན་འགྱུར་དུ་བྱས་
ནས་ཚད་མ་ཞེས་བསྒྱུར་རོ། །ཀུན་བཏུས་ལྟ་བུའི་མཚན་དོན་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ་ཞེས་པ་སྟེ། བསྒྱུར་བའི་བར་ཆད་
ཞིབ་པའི་ཆེད་དོ། །རྩ་བ་དང་འགྲེལ་བ་པལ་ཆེར་ལ་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི། ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་བཀའ་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་པ་ལ་བསམས་པ་འདྲ་སྟེ། དོན་གྱི་གཙོ་བོ་དབང་
བཅོན་པར་བྱས་ན། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བདག་བཀག་ནས། བཞེད་བྱའི་གཙོ་བོ་
བདག་མེད་ཡིན་པས། མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པས། བཀས་བཅད་
ལྟར་ན་འཕགས་པ་འདྲམ་དཔལ་ལ་མཆོད་པར་བྱ་བར་རིགས་སོ། །ནང་རིག་པའི་
བསྟན་བཅོས་སུ་མ་འདུས་པར་འདོད་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་འོག་ཡིན་པར་འོག་ནས་འཆད་
དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ། བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་
དགོད་པ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོད་བཞེད་དང་།
བཤད་པར་དམ་བཅའ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟོད་པ་དང་། ཕྱག་འཆའ་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། དགོས་དོན་དང་། བསྐྱས་དོན་དང་། ཆོག་དོན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་ལ་གྲུས་བ་སྦྱེས་^༡ན་ ཚོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཆད་ཞི་བ་
དང་། དད་ཅིང་གྲུས་བ་ལས་དེའི་རྒྱ་ལ་ཞུགས་ནས། མཐར་མངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་ཕུན་ཚོགས་དང་། འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སློན་ནས་
ཐུབ་པ་ལ་བསྟོད་བ་བསྟན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མ་
སྦྱེས་བུའི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བ་ཡིན་པ་ལྟར། ཐུབ་པ་ཡང་གོལ་བ་དོན་གཉིར་རྣམས་ལ་
བྱང་ཆུབ་གསུམ་རྒྱ་དང་བཅས་པ་བསྟན་པ་ལྟར་ཀྱི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བར་བྱེད་པས་ཐ་
སྟད་པའི་ཆད་མ་དང་མཚུངས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་བ་ལས་སྦྱེས་
པས། ཆད་མར་གྱུར་བ་ཞེས་སློས་སོ། །ཆད་མའི་སློན་ནས་ཐུབ་པ་ལ་བསྟོད་བ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདིར་བཤད་པའི་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་སོགས་ཐུབ་པའི་གསུང་
རབ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོས་རང་དབང་དུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆད་མར་གྱུར་པ་སློས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་ཡོངས་
གཙོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཏྲག་པ་རང་བྱུང་གི་ཆད་མ་ཡོད་པ་བཀག་ནས། རྒྱ་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་བ་ལས་ཆད་མའི་སྦྱེས་བུར་འཁྱུངས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆད་མའི་སྦྱེས་བུ་དེའི་རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་བ་ལ་བསམ་པ་དང་
སྦྱོར་བཤོ། །

དང་པོ་ནི། འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྦྱག་བསྐལ་དང་བུལ་བ་དོན་དུ་གཉིར་བས། འགྲོ་
བ་ལ་པན་པར་བཞེད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱིང་རྩེ་

^༡ སྦྱ། ཅ

ཆེན་པོ་དོ། །འབྲེལ་བ་ཤད་ཀྱི་འབྲུང་ལས། སྤྱིང་རྗེ་དང་ལྷན་པས་པན་བཞེད་ལྷན་
ཞེས་འབྲུང་ལ། ཁ་ཅིག་པན་བཞེད་པ་ཞེས་གྲང་འབྲུང་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱི་
སྤྱག་བསྐྱེལ་འཛོམས་པ་ལ་ཐོག་མར་རང་ཉིད་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་སྦྱོར་
ཞིང་གོམས་པར་བྱེད་རིགས་པས། བདག་མེད་འཁོར་དང་བཅས་པ་མདོན་སྤྱི་
གྱིས་རྟོགས་ཅིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་མེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་ལ་
སྟོན་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྟོན་པ་དངོས་སྤྱབ་པ་ཡིན་ཡང་། རང་ཉིད་གྱིས་གཞན་ལ་
སྤྱག་བསྐྱེལ་ཞི་བའི་ཐབས་རྫོགས་པར་སྟོན་ཅུས་པ་ལ། དེའི་ཐབས་གཞན་དོན་དུ་
བསྐྱེལ་པ་གངས་མེད་མང་པོར་གོམས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ།
རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་ཏེ། རྒྱའི་བྱང་པར་གྱི་སྟོན་ས་
བསྟོད་པའོ། །ཐུབ་པ་རྒྱ་མེད་དང་། མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་སྦྱེས་པ་མིན་ཏེ། རང་རྒྱ་
བསམ་སྦྱོར་བྱན་ཆོགས་ལས་བྱང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འབྲས་བུ་བྱན་ཆོགས་ལ་
རང་དོན་དང་གཞན་དོན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། སྤྱག་ཏའི་སྒྲ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལ་འཇུག་པས། སྒངས་པ་བྱན་
ཆོགས་དང་ལྷན་པས་བདེ་བར་གཤེགས་པའོ། །དེའང་བྱང་པར་གསུམ་དང་ལྷན་ཏེ།
བདག་མེད་པ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པས་སྦྱེས་བྱ་གཟུགས་
ལེགས་པ་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་གཤེགས་པ་དང་། རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་བ་
བཞིན་དུ་སྒྲར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་གཤེགས་པ་དང་། བུམ་པ་ལེགས་པར་གང་བ་
བཞིན་དུ་མ་ལུས་པར་གཤེགས་པ་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་ཆགས་བྲལ་
དང་། སྟོབ་པ་དང་། དམན་པའི་དབང་བཅོམ་པ་ལས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བ་རྣམས་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་ནུས་ཤིང་།
ཉེ་དུང་མེད་པར་སྐྱབས་མཛད་པས་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱོབ་པ་ཞེས་གཞན་དོན་གྱི་སྐྱོན་ས་
བསྟོད་པའོ། །སྐྱབ་པ་འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་དང་ལྡན་ཏེ། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཡང་ལུགས་ལས་བརྒྱུག་པའི་སྐྱོན་ས་ཀྱང་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པས།
སྐྱོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁྱེན་པ་དང་། མཁྱེན་པ་
བརྟན་པ་དང་མ་ལུས་པ་མཁྱེན་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་
རྟོགས་ནུས་ལ། དེ་ལས་བདག་མེད་པའི་དོན་གོམས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བ་གྲུབ་ཅིང་།
དེ་ཡང་གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་སྟོང་ཆེན་པོ་སྡོན་དུ་སོང་བར་
གྲུབ་པོ། །ལུགས་བརྒྱུག་གི་མཁྱེན་པའི་བྱད་པར་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་། བཤད་ཐག་
གསུམ་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་གྲུབ་པོ། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་
པས་ཆོད་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་གཉིས་མཛད་པ་ནི། ཆོད་མའི་སྐྱེས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱ་མེད་པར་གློལ་བ་སྤངས་ནས། སྟོན་པ་ལས་གང་ནས་བྱོན་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ།
ཆོགས་བཅད་ནས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བའི་རིམ་བཤང་མ་ཐུན་པའི་བཤད་པ་མཛད་ལ།
རྒྱ་དེས་འབྲས་བུ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གཤེགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དག་མེད་པར་
གློལ་བ་སྤངས་ནས། དེ་ལྟར་བྱོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དག་བསྟན་པར་བཞེད་ནས།
ལུགས་ལས་བརྒྱུག་པའི་བཤད་པ་མཛད་དོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་
བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱོབ་གསུམ་གྲུས་པའི་

སྒོ་ནས་འདུད་ཅིང་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་བྱག་འཆའ་བཤོ། །གཉིས་པ་ནི། རས་ཞེས་
བ་ནི། ལྷས་བྱས་ནས་ཟས་ཟེའོ། །ཞེས་པ་ལྟར། རོག་མ་འདྲེན་པའི་ཆོག་སྟེ། བྱག་
འཆའ་ནས་བྱ་བ་བྱུང་བར་ཅན་འདི་བྱེད་ཅེས་པའོ། །བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅི་ན། ཚད་
མ་ཀུན་ལས་བརྟམ་པ་ཚོས་པར་བྱེད་དོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ཞེ་ན། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བྱ་དང་། མདོན་སུམ་ཆད་མ་
སོགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བྱའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་དང་། མདོན་
སུམ་ཆད་མ་སོགས་ཆད་མ་སྐྱོན་མེད་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པས་
སོ། །དེ་ལྟར་ན་རྫོས་པའི་ཉེས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རིགས་པའི་སྒོ་ལ་སོགས་པར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་དག་ནི་མདོར་བསྐྱམས་པ་ལ་དགའ་བ་ཟེས་
སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྒོ་ཅམ་འདི་ནི་
དམ་པའི་དོན་གྱི་ཚུལ། ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་པ་མས་མདོར་བསྐྱམས་པ་ལ་
དགའ་བ་ཟེས་སུ་བཟུང་བ་དང་། གཡོ་སྒྱུ་རྣམ་ཞེས་སོགས་བྱེད་བྱི་མས། དབང་པོ་
རྒྱལ་པོ་ལ་དམན་བར་མི་འགྱུར་བ་བསྟན་ཏོ། །

གཞན་ཡང་། རིགས་པའི་སྒོ་དེར། མདོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་སྤྱིར་བཏང་ཅམ་
གསུངས་གྱི། དམིགས་བསལ་གྱི་ཆོག་མ་གསུངས་པས། དབང་པོ་རྒྱལ་པོས་ནི་རྫ་
བ་གཉིས་སྤང་གི་ཞེས་པ་ཡང་མདོན་སུམ་དུ་བསྟན་པར་གོ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
རྫོས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཚད་མའི་མཆན་ཉིད་སོགས་གཞུང་སྒོས་སུ་འཛོར་ནས་
བསྟན་པ་རྣམས་ལས་རྟོགས་པར་དགའ་བས་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཞུང་གཞན་རྣམས་ལ་ཁ་ཁ་འཕངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།

འདིར་མ་བསྟན་པར་ཁ་འཕངས་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། རིགས་སྒོ་དང་། ལུང་གི་རབ་བྱེད་སོགས་རང་གི་གཞུང་ཀུན་ལས་རྫོགས་པར་བརྟུན་ཏེ་འདིར་བསྟན་བཙུག་གི་ལུས་གཅིག་ཏུ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་སྒྲིན་མེད་པར་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་ཏུ། གཞན་གྱི་ཆོད་མ་དགག་པ་དང་། རང་གི་ཆོད་མ་རྒྱས་པར་བསྐྱབ་པ་བརྫོད་བྱ་དང་། བསྟན་བཙུག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྫོགས་པ་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཆོད་མའི་སྐྱེས་བུའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཉིད་དགོས་དང་། དེ་དག་སྲ་མ་མེད་པར་བྱི་མ་མི་འབྱུང་བ་འབྲེལ་བའོ། །བཤད་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དམ་བཅས་པའི་ཁུར་མི་འདོར་ཞིང་མཐར་བྱིན་པའི་ཆོད་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་འབྲེལ་མཛད་པས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་སྲ་མའི་དོན་བཤད་པ་ན། ཐུབ་པ་ལ་ཆོད་མའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པས། གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ངོ་མཆར་བའི་གནས་སུ་གཟིགས་ནས་ལེའུ་ཐུར་པ་མཛད་པའོ། །

གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉི་བར་དགོད་པ་ལ་གཉིས། རང་གི་གཞལ་བུའི་གནས་མཐའ་དག་རྫོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ། ལེའུའི་མཆོན་བཤད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་ལུགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་སྐྱབ་པ་དང་། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་དགག་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་པའོ། །རིགས་པའི་སྒོར། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་ཤྱར་བཅས་པ་བདག་རིག་བྱེད། སྐྱབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྲིན་དག་ཤྱར་བཅས་པ་གཞན་རྫོགས་བྱེད། ཅས་རྫོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད་དོན་ཆོན་གཉིས་སུ་བསྐྱས་པ་ཤྱར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞལ་བྱ་མདོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་དང་། རྒྱུ་གྱུར་ངེས་
པའི་ཐབས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཚན་
བཤད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་ལུགས་ཀྱི་མདོན་སྤྲུལ་སྤྱོད་པ་དང་།
གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་མདོན་སྤྲུལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚད་མའི་
གངས་དང་སྒྲིད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང་། མདོན་སྤྲུལ་ཚད་མའི་ངོ་
བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚད་མ་གཉིས་སྤྱི་ངེས་པར་བསྟན་པ་དང་། གཞལ་བྱ་
གཉིས་སྤྱི་ངེས་པའི་སྒྲོན་མ་ཚད་མའི་གངས་ངེས་བསྤྱོད་པ་དང་། གངས་གཞན་དུ་
རྟོག་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འདི་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་མང་སྟེ། ཁ་ཅིག་ཚད་མ་ནི་རང་ཁོ་ན་ལས་
ཚད་མར་ངེས་པས། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅས་ཚུལ་བ་དགོས་པ་
མེད་པར་སྤྱོད་པ་དང་། ཚད་མ་ལ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འདྲིའི་པས་བྲལ་པར་བཟུང་
ནས། མདོན་སྤྲུལ་ཁོ་ན་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། དཔེ་ཉིར་འཇལ་དང་། དོན་གྱིས་གོ་
བ་དང་། ཞེས་གྲགས་པ་དང་། སྤྲུལ་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྲུལ་པས་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་
དཔོག་པ་ཚད་མ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡོད་པར་འདོད་པ་པོ་སོགས་དེ་ལ་ཚད་མའི་
གངས་ངེས་བསྟན་པས། གྲུབ་ཆེན་ལྷ་དབང་སྒྲོ་བཞེད་པ་ལྟར། ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་། དེ་ཡང་གཞལ་བྱ་ངེས་
པའི་སྒྲོན་མ་བསྟན་པས། གཞལ་བྱ་ཕྱང་སྤྲུལ་དུ་འདོད་པ་དང་། གཞལ་བྱ་གཅིག་ལ་
ཡང་ཚད་མ་མི་འབྲས་བུ་མ་འབྲུག་པར་འདོད་པ་དག་ཞེས་ཤིང་། ཚད་མའི་ངོ་བོ་

ཅམ་ཞིག་བསྟན་ན་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་མི་ཁྲིགས་སོ། །ཆད་མའི་འབྲས་བྱ་མ་
བཤད་ན། ཆད་འབྲས་རྗེས་ཐ་དད་ཏུ་འདོད་པ་མི་ཁྲིགས་ཤིང་། དེ་ཡང་དོན་ལྡོག་
འབྲས་བྱར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ཆད་མ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ན། ཆད་
མའི་ངོ་བོའི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ལས་རྗེས་གཞན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྟར་
ཆད་མར་མི་འགྱུར་བས་འབྲས་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡང་བསལ་བར་བྱ་བ་ཁོ་
ནའོ། །

ཆད་མ་ལ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་
པའི་ཆད་མ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་གི་སྒྲས་གཉིས་ཀ་ཆད་མར་སྟོབས་
མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཆད་ཏུ་བསྟུ་བའི་ཆོག་ཡིན་གྱི་དབྱེ་བའི་ཆད་ནི་མིན་
ནོ། །ཆད་མ་བཞིར་བྱས་པ་ལ་མངོན་རྗེས་སུ་ངེས་པར་བསྟུབ་པ་ལ་ཆད་མ་ཉིད་ཀྱང་
ཆད་མ་ཡིན་པས། གཉིས་སུ་མ་ངེས་པར་འདོད་པ་ནི། རོ་མཚར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །ཆད་
མ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། མངོན་སུམ་གཉིས་དང་ཆད་མའོ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས། རང་
ཉིད་རང་གི་དབྱེ་བའི་ཡ་བྲལ་ཏུ་འདོད་པ་དག་ལ་ནི། གངས་ངེས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་
ལྷང་ཏུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མ་སྟོས་སོ། །མངོན་རྗེས་གཉིས་ཆད་མར་བྱལ་
ཟེན་པས། ཡང་ཆད་མའོ་ཞེས་སྟོབ་ནི། བྱལ་ཟེན་པ་ལ་བྱལ་བའོ། །ཞེ་ན། སྟོན་མེད་
དེ། ཆད་མ་གཉིས་ཁོ་ནའོ། །གང་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་པས་འགྲེལ་པར་ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་སྟོས་སོ། །ཆད་མ་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་
ངེས་ན། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བྱ་དང་། དགག་རྟགས་ཡང་དག་ཁས་མ་ལྷངས་པས་
ཆད་མ་དང་། ཆད་མ་མིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་དང་། སྟོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོ་དཔོག་མི་ལུས་

བས། བསྟན་བཅོས་ཚུལ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པ་དང་། སྤྱི་བ་སྤྱི་བྱེད་གཤམ་པ་བྱེད་ན་
མདོན་སྤྱི་བྱེད་འགོག་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་
དང་། སྤྱི་འཇམ་ཉིད་དེ་མཆན་ཉིད་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཚད་མར་
སོང་བ་རང་སྤྱི་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་མིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ནི་རང་
གཞན་ངོ་བོ་ཡིས། རྟོགས་བྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། ཅེས་བཤད་པ་ལྟར།
རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱི་མཆན་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་སྒོག་གྱུར་རང་
མཆན་འཇལ་བའི་བྱིར་རོ། རྟེན་ན་རང་མཆན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་
མཆན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒོ་འདོགས་གསལ་དུ་གཙོད་པ་གཉིས་སུ་
ངེས་པས། ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །གསལ་དུ་མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་མཆན་
གཞི་གཉིས་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གི་གཞན་ལ་འཇུག་པ་ཁེགས་པས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་
མཆན་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྟོགས་པའོ། རྟེན་ཤེས་ལ་སྤྱང་བའི་སྤྱི་ཤེས་དོན་
བྱེད་མི་རྒྱས་ཤིང་གསལ་བར་སྤྱང་བས། གཞལ་བྱ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་ལ། ཡུལ་
ཡིན་པས་གཉིས་སུ་མ་ངེས་སོ། །ཞེ་ན། རབ་རིབ་ལ་སྤྱང་བའི་སྤྱི་ཤེས་ནི་མེད་པས་
ཡུལ་དུ་མི་རུང་ཞིང་། བ་སྤྱང་བྱེད་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་མོས་པ་ཡང་མེད་ལ་སྤྱི་ཤེས་
སྤྱང་བའི་གཞི་ནི། དབང་ཤེས་ཉིད་དེར་སྤྱང་བ་ཡིན་པ་རང་མཆན་དང་། སྤྱི་ཤེས་དུ་
སྤྱང་བ་ལ་རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི་སྤྱི་མཆན་ཡིན་པས། གཉིས་སུ་མ་ངེས་
པའི་སྤྱི་ན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་འདྲིན་པའི་ཚད་མ་སྤྱང་གསུམ་པ་

དགག་པ་དང་། བྱང་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཤུང་གསུམ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་རྟག་ལ་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པ་
ནི། རང་སྤྱི་འབྲེས་པ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁ་དོག་རང་མཚན་ཡིན་
ལ་མི་རྟག་པ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་འབྲེས་པར་འཛིན་པས་ཚད་མ་གཉིས་
པོ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཚད་མ་ཤུང་གསུམ་པ་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་དེས་ནི་ཁ་དོག་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཁ་
དོག་གི་སྤྱི་དེ་ལ་མི་རྟག་པ་རབ་དུ་སྦྱོར་བའི་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར།
བྱང་པར་རང་མཚན་ལ་མི་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ཁ་དོག་རང་མཚན་གཟུང་
ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །

འོ་ན་མི་རྟག་པ་དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་སུ་ཐལ་བ་དང་། ཁ་དོག་རང་
མཚན་པ་མི་རྟག་པར་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན་སྦྱོན་མེད་དེ། ཁ་དོག་དང་མི་
རྟག་པའི་སྤྱི་བྱང་གཞི་བྱང་ཚོས་སུ་སྦྱར་ནས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་། ཁ་དོག་རང་
མཚན་པ་དང་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་པའི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་ནས་ཁ་དོག་མི་
རྟག་པ་ལ་གསར་དུ་མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན་མར་མེད་སྐད་ཅིག་
ཐ་མ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མཛོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྤྱེས་པའི་དཔྱད་ཤེས་ལ་བརྟེན་ན་
ནི། དེ་དབྱེད་ཤེས་ཡིན་པས་ཚད་མ་ཤུང་གསུམ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མི་རྟག་པ་མ་
རྟོགས་པར་རིགས་འབྲེ་མ་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དབང་པོའི་
མཛོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྤྱིད་པས། ཚད་མ་དེས་རྟོགས་ཟིན་པའོ། །དེའི་གཞལ་

ཕྱར་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ཡང་དུས་ཀྱི་ཕྱར་བའི་མཐར་ཐུག་པ་མིན་གྱི་རང་གི་
ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དུས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པ། གཞན་དུ་ན་སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གྱིས་
རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དོ། །མི་རྟག་པོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ན། སྐད་ཅིག་ཐ་མ་
ཡང་ཞིག་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤར་ཁང་ནང་དུ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཅན་དན་གྱི་མེ་
རྟོགས་ནས། སྤེས་སྤྱོད་ལ་ནས་དུ་བ་མཐོང་བ་ན་ཅན་དན་གྱི་མེའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་
དེ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ། རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་བ་མེད་པས་རྗེས་
དཔག་མིན་ཞིང་། རང་མཆོན་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་པས། ཕྱར་གསུམ་པའོ། །ཞེ་
ན། རང་འབྲེན་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་སྤར་མས་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པས་དོན་ལ་སྤར་
གྱི་དེའོ་སྙམ་པའི་ཡུལ་དེ་ཡང་ཡང་ཤེས་པ་འང་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་ཕྱར་གསུམ་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ཀུན་ཆད་མར་འགྱུར་བས་ཆད་མ་ཐུག་པ་མེད་པར་
འགྱུར་བའི་སྤར་རོ། །ཆད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ནི། ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་མེད་པར་
ཐལ་ལོ་ཞེས་པའོ། །གངས་ཅན་གྱིས་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་རྟོགས་ཟིན་མ་བརྟེན་
པར་ཡང་ཡང་རྟོགས་པ་ཆད་མར་དགག་པའི་ཆེད་དུ། འབྲེལ་པར་ལན་ཅིག་མིན་
པར་ཞེས་སྟོས་སོ། །དཔེར་ན། འདོད་པ་དང་། ཞེ་སྤང་སོགས་ཆད་མ་
ཕྱར་གསུམ་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །སྤར་བཤད་པ་དེ་ཡང་སྤྱི་མཆོམས་སྦྱར་བའི་
འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྦྱིར་བཏང་དང་། མངོན་སུམ་
གྱི་དབྱེ་བ་དང་། མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ལྟག་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་

མདོན་སྤྱུལ་ལྟར་སྤང་ལ་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་དང་བྲལ་
ཞིང་མ་འབྲལ་བའི་ཤེས་པ་ནི། མདོན་སྤྱུལ་མོ། །དངོས་བསྟན་སྤྱིར་བཏང་གི་ཆོག་
ལས་མ་བྱུང་ཡང་། འོག་ནས་དམིགས་བསལ་གྱིས་འབངས་པའི་མ་འབྲལ་བ་ཡང་།
འདིར་སྤྱིར་བར་བཤོ། །རང་འབྲེལ་དུ་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ནི་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅེ་ན། ཞེས་
འབྱུང་བ་ལྟར། བྲལ་བུ་རྟོག་པ་དངོས་བཟུང་བ་ནི། མིང་སྤྱོད་རྟོག་པ་དང་རིགས་དང་
ཡོན་ཏན་སོགས་སྤྱོད་བའི་དོན་སྤྱོད་རྟོག་པའོ། །སོགས་པས་མིང་སྤྱོད་རྟོག་པ་ཡང་
བསྟུན་ཀྱང་། ལུས་པ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ལོགས་སུ་བྱས་
སོ། །འདོད་ཀླུ་བའི་སྤྲ་རྒྱུ་ལ་མིང་གི་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་དོན་རྒྱུད་པར་བྱེད་
དེ། ལྷས་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤར་བཤད་པ་ལྟར་སྤྲ་མ་མིང་སྤྱོད་རྟོག་པ་དང་། བྱི་
མ་དོན་སྤྱོད་རྟོག་པ་དངོས་བཟུང་བ་ལ་བཤད་པར་བྱ་ཞིང་། ཡང་སྤྲ་མ་རང་ལུགས་ཀྱི་
རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། བྱི་མ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་དངོས་བཟུང་ནས་དེ་དང་
འབྲ་བར་སྟོན་པའོ། །གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་རྟོག་པའི་བདག་རྒྱུན། རིགས་ཀྱི་སྤྲ་
བ་ལང་ཞེས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྤྲ་བ་ལང་དཀར་པོ་ཞེས་པ་དང་། བྱ་བའི་སྟོན་ནས་
འབྲས་འཆེད་པ་ཞེས་པ་དང་། རྩས་ཀྱི་སྤྲ་སྤྱོད་བའི་འབྲེལ་བ་དང་། འདུ་བའི་འབྲེལ་
བ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་བས་དབྱུག་པ་ཅན་དང་། ལྷ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་དག་
གིས་རིགས་ཡོན་ཏན་སོགས་དོན་གཞན་གྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས། སྤྱས་བརྒྱུད་
ཅིང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་འཛིན་པས་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་དོ། །

རང་ལུགས་ལས། སྤྲ་དེ་དག་གི་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་
པའི་བྱང་གཞི་བྱང་ཚོས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་མིང་དང་བསྐྱེས་ནས་

འཛིན་པས་མིང་སྒྲོར་རྟོག་པའོ། །བདེ་ལ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་མ་ཟད་བདེ་
ལ་མ་བྱང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟེན་བྱ་དང་། རྟེན་བྱེད་འབྲེལ་རྒྱུ་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་
དང་བྲལ་བར་ཡང་བསྟན་ཏོ། །རྩ་བའི་ཆོག་འདི་ལྟར་ན། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་
རྟོག་བྲལ་དུ་བསྐྱབས་ནས། དེ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་ཆོག་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཆོན་
པས་མཆོན་ཉིད་རྗེས་བརྟེན་གྱི་སྤྲ་དང་། མཆོན་བྱ་སྤྲུབ་པའི་སྤྲས་བསྟན་པ་ཡིན་
འོ། །རྣམ་དེས་ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། མཆོན་
གཞི་བྱ་བ་ཟེན་རྗེས་སུ་བརྟེན་ནས། མཆོན་ཉིད་མ་འཁྲུལ་བ་སྤྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྤྲུབ་
པའི་སྤྲས་བསྟན་པ་ཡིན་འོ། །གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་
པས། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མཆོན་པ་ལ་བྱུང་བར་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། རང་
རིག་མངོན་སུམ་དང་། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབང་ཤེས་
ཀྱི་ཐ་སྟད་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་དང་། རྟོག་བྲལ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་སྒྲོས་པ་ལ་ལྷང་
འགལ་སྤང་བ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་དང་སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་
ཡུལ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་རྒྱུན་དང་
དམིགས་རྒྱུན་གཉིས་ཀ་ལས་སྤྲེས་པའི་སྒྲོ་ལྗེའི་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་ཞེས་རྟེན་གྱི་
སྒྲོ་ནས་སྟོན་གྱི། ཡུལ་ཤེས་ཞེས་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཞེ་ན། གཉིས་ཀ་
ལས་སྤྲེས་པ་བྱུང་བར་མེད་ཀྱང་སྒྲོ་ལྗེའི་ཤེས་པ་དེའི་ཐ་སྟད་དབང་ཤེས་ཞེས་དབང་
པོའི་སྒྲོ་ནས་ཐ་སྟད་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེའི་
བྱམ་མོང་མིན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་དེའི་སྒྲོ་ནས་ཐ་སྟད་བྱས་པས་དེ་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་

བར་གོ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དབང་ཤེས་ཞེས་པའི་མིང་སྒྲོར་བར་འོས་ཏེ། མིང་དེས་སྤྱན་
མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཤེས་ཞེས་དངོས་མིང་དུ་སྒྱུར་བར་མི་
འོས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།
ཡུལ་རྣམས་ནི། རྒྱ་གཞན་དང་ཡང་སྤྱན་མོང་བ་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཤེས་ཞེས་སྒྲོས་
ན། ཅི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སམ། ཡིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་སྟུང་། རེ་བ་དང་བཅས་
བར་འགྱུར་གྱི་བདེ་ལྷག་དུ་མི་གོ་བས་སོ། །འདི་གཞན་ལ་ཡང་འདི་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་
ཞེས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་སྟོན་བ་མཐོང་གི། དབྱུག་གུའི་སྒྲ་དང་སའི་ལྷ་གྲུ་
ཞེས་སྒྲོས་ན། དོན་གཞན་ལ་ཡང་གོ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །དབང་སོ་གཟུགས་ཅན་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་བར་བསྟན་པས་ཀྱང་། རྟོག་བྲལ་དུ་གོ་བར་བྱེད་དེ། ཆོས་
མངོན་པའི་མདོ་ལས། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་སྟོན་སོ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་
པའོ་སྟུང་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྒྲ་མ་གཉིས་ཀྱིས། དོན་རང་མཆོན་གཟུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མ་འཁྲུལ་བ་བསྟན་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྟན་བ་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་ཡིན་ན། མདོ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཆོག་སྒྲ་ལྟེན་པས་གས་པ་ཞེས་བཤད་པ་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་ཀྱིས། གང་
ཡང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལ། སོ་སོ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
ཀྱི། རྣམ་ཀྱི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་པ་འགལ་ཏེ་བསགས་པ་ནི་
ཆོག་སྒྲ་པ་ཡིན་ལ། ཆོག་སྒྲ་པ་སྐྱེ་ཡིན་ཞིང་། སྐྱེ་མཆོན་ཀྱི་སྒྲོ་བྱིད་ཀྱིས་རྟོག་པར་
ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདི་གཟུགས་སོ་སྟུང་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡང་

རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ལུང་ལྷ་མའི་དོན་ནི། ཡ་གྲུལ་དུ་མ་
འདུས་པའི་ཚོགས་སྤྱི་གཟུང་ངོར་ཤར་བས། སྤྱིའི་སྤྱོད་ལུལ་ཅན་དུ་བཤད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་དོན་ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཤར་བ་ལོ་ལོ་མང་པོས་སྤྱིའི་སྤྱོད་ལུལ་
ཅན་དང་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་རང་མ་ཡིན་
པའི་དུ་མ་འདུས་པའི་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཀྱི། དེའི་ནང་གི་རྒྱལ་ཤར་
རབ་པ་རེ་རེ་ལ་བསགས་པའི་སྤྱས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེར་ཐལ། དབང་ཤེས་མ་
འབྱུང་བ་དེར་རང་གི་གཟུང་དོན་རྒྱལ་ཤར་བ་དུ་མས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས།
བསགས་པ་ལ་དམིགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལུང་ཕྱི་མའི་དོན་ནི། འདིར་ཇས་ཀྱི་
རང་མཚན་ནི། ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཤར་ཡིན་ལ། དེས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་མི་རུས། དབང་
ཤེས་སྐྱེད་པ་ལ་དུ་མས་མཚུངས་པར་བསྐྱེད་དགོས་ཤིང་། དེའི་ཆེ་ཇས་ཀྱི་ངེས་
པས་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་འདོགས་རུས་པས། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
ལུལ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། ཇས་ཀྱི་ལུལ་ཅན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནོ། །ཅེ་ཆོག་འདིས་
ལུང་ལྷ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་ལན་བསྟན་པས། ཕྱི་མ་དང་མཐུན་པར་ཡང་བསྟན་དོན་སྤྱར་
རོ། །དེམས་ཀྱིས་གཟུང་ཡང་འདུག་པ་སྤྱར་བས་ཅིག་ཅར་དུ་གཟུང་ངོ་སྟུམ་དུ་
འབྱུང་བས་རྟོག་པའོ་སྟུམ་ན། འཛིན་པ་སྤྱར་བ་གཅིག་ཅར་དུ་གཟུང་བར་འབྱུང་བའི་
རྒྱ་ཡིན་ན། རྣམ་འབྲེལ་དུ་རིམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཞེས་སོགས་ཏེ་ཅང་ཐལ་
བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དོན་འདིས་ཀྱང་སྤྱོད་ལུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ནས་
དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །བྱས་མི་རྟག་སོགས་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དུ་

མའི་ངོ་བོ་དང་ལྷན་པའི་ཚོས་ཅན་སྤྱི་བུ་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་པའི་
 ཚོ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་བདག་རྒྱུན་ལས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ལྟོག་
 པ་ཐ་དད་རྣམས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པ་སྤིང་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་
 མི་རྟག་གི་ཐ་དད་སོགས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་
 བ་ལང་དཀར་པོ་མཐོང་བའི་ཆེ། དཀར་པོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ལས་དོན་གཞན་མི་འཛིན་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། བ་ལང་དཀར་པོ་དང་དཀར་པོ་ཉིད་ཐ་དད་ཀྱང་། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་
 དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྒྲུར་རོ། །རྟོག་པས་བཏགས་པ་གཟུང་ལུལ་དུ་མི་བྱེད་ཀྱང་།
 གཟུང་ལུལ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་རིག་པར་བྱ་བ་
 མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པར་གསལ་བར་བསྟན་མི་རུས་ཤིང་། བསྟན་
 པར་བྱ་བ་མིན་པའི་རང་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ལུལ་དུ་
 བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་དུ། ཚོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ལྟོག་པ་ཞེས་སོགས་
 ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །རང་འགྲེལ་དུ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་
 མེད་པ་ཡིན་ཞེས་པ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་རྟོག་བྲལ་དུ་
 བསྟན་ཟེན་ཡང་། འདིར་ཡང་སྒྲོས་པ་ནི། གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཁྲད་པར་
 ལ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་པོར་མ་ཟད་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་ཅེས་པའི་
 དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་ཡིད་དབང་གི་བདག་རྒྱུན་དང་།
 དབང་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཀྱང་གཟུང་དོན་དང་བཅས་པའི་
 རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེ་བས་མངོན་སུམ་སྟེ། ཀྱང་གི་སྤྱི་བུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དབང་པོའི་

མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་ཅེས་པའོ། །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་དང་། དེའི་སྟེང་གི་ཡུལ་འཛིན་ལུས་སུ་སྐྱེད་པའི་ཆ་བདག་རྒྱུན་དང་།
རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་གཟུང་དོན་གྱི་རིགས་འབྲས་ཀྱི་གཉིས་པ་དམིགས་རྒྱུན་
དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་
ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་རྟོགས་པར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིའི་དོན་རྒྱས་པར། གཙོ་བོ་ལུས་ལྷ་བྱུང་བསྟན་བཅོས་གསུམ་གྱི་
རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ལ་སོགས་པས་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་ལྷག་དང་།
བདེ་བ་དང་། ལྷག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི། རང་རིག་པའི་མངོན་
སུམ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཉིས་སྤང་ལུས་པའི་ཤེས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་གསལ་བར་སྤང་
བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་དུ། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཉི་
ལྷག་དང་། བདེ་བ་དང་། ལྷག་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི། དབང་བོ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་
ཕྱིར་རང་རིག་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་བཤད། ཆགས་སོགས་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་
རིག་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་ལ། དེ་དག་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་
པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིའི་ཐད་ཀྱི་
འགྲེལ་བཤད་དུ། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་སྟོས། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་
རིག་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། རང་ཉིད་ལ་རིག་པ་ནི་རང་རིག་གོ། །འདིས་རིག་པར་བྱ་བས་
ན་རིག་པ་སྟེ། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་བཤད་པ། ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་རང་

བཞིན་ཉིད་ཅེས་ཆགས་སོགས་རང་རིག་གི་རིག་བྱར་བཤད་ཀྱི། རིག་བྱེད་དུ་མ་
བཤད་ལ། འཛིན་ཚུལ་ཉིད་རིག་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དབང་པོ་ལ་མི་སྟོན་པའི་
དོན་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་རིག་ཀྱང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་སྤྱན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ལག་ཐེས་མ་ཡིན་གྱི། དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་གྱི་ལག་ཐེས་ཡིན་པའི་དོན་རྟོ། །རྟོག་
གོ་འབར་བ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསུང་ལས་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་
སྟོན་མེད་པ་སྟེ། རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་རྟོ། །དེར་དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀུན་
མཛོན་སུམ་ཞེས་པ་ཡང་ཤེས་པ་ཀུན་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཚུལ་ལ་མཛོན་སུམ་དུ་སྤང་
བར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། མཛོན་སུམ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཆགས་སོགས་རང་རིག་དུ་བཤད་པ་ལ་ཅོད་
པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་
འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྡན་དེས་བསྟན་པའི། འཕགས་
པའི་བདེན་པ་བཞི་སྟེ། དང་། དོན་སྟེ། གང་དང་ཡང་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཅེས་གསལ་
བར་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་སྟེ། ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅེས་སྟེ། སྟོན་པ་ནི་སྟོ་མ་བཏགས་པའི་དོན་འཛིན་པ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྟོན་
པ་ཡིན་ལ། སྤང་མཛོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་གྱིས་ཁྲུབ་པ་བསྟན་ཟིན་ཡང་། འདི་གཙོ་བོ་
ཡིན་པས། བདེན་པ་བཞིའི་དོན་ལ་སྟོན་པ་རྗེས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གསལ་སྤང་
འབྱུང་བ་སྟོན་པའོ། །ཉན་ཐོས་མདོ་སྟེ། བ་ལྟགས་དང་ཤེས་པ་སོགས་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཛོན་སུམ་གྱི་ངོར་དགག་གཞི་རང་

མཚན་དེ་ཉིད་སྤང་བ་ཡིན་གྱི། མེད་དགག་གིས་བསྐྱུས་པའི་བདག་མེད་ནི་ཤུགས་
ལ་རྟོགས་པར་འདོད་པའོ། །རིགས་པ་བྱུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བར། སློབ་དཔོན་ཆེ་བ་
གྲགས་པས་ཚད་མ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པའི་དོན། ཚུལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་སྤྱོད་པ་ལྟ་
མར་བྱས་ནས་དགག་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་བཞི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་
པས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་སོགས་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བསྟན་ཟིན་
པས་འདིར་མ་སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆགས་སོགས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རྟོག་པ་ཡང་དེར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་ཤེས་པ་གང་བརྟུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་བྱ་འཛིན་མི་
རུས་པ་དེ་ནི་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་འང་བརྟུང་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་
མི་རུང་བས། རང་ཉིད་རང་ལ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟོག་པ་འང་
རང་རིག་མངོན་སུམ་ཀྱི་མྱོང་བྱ་ཡིན་པས་རང་རིག་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི།
དེའི་མྱོང་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འདོད་པས། དེ་ལ་
དངོས་མིང་འབྲུག་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོག་པ་ནི། གཟུང་ཡུལ་ལ་སྟོས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་
ལ། གཟུང་ཡུལ་གྱི་དོན་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱི་དང་། དོན་སྤྱི་
གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་དུ། ཤེས་གང་
གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བྱུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། བསྐྱེད་
པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། སྤྱི་གྲུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སོགས། འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་

དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། བུམ་པའི་རྩལ་རྩལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོགས་པ་ལ། བར་
ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་འབྲུག་པས། བར་འཛིན་ཅན་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་། འདི་ཡང་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་
ལུགས་གཉིས་སུ། དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པར་བཤད་ལ། དོན་ནི་སྒྲོ་
བཟགས་འཛིན་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདིས་རྩེས་སུ་དཔོག་པར་
བྱེད་པའི་རྟགས་འཛིན་རྟོག་པ་ནི། རྩེས་སུ་དཔག་པར་རྟོག་པ་དང་། རྩེས་སུ་དཔག་
པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་ནི། རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩེས་དཔག་གོ། །རང་འགྲེལ་དུ།
འབྲས་བུའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ལས་མ་བྱུང་ཡང་འགྲེལ་བཤད་མཁན་པོས། སྤྲ་མ་
རྟགས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བྱི་མ་རྟགས་ཅན་རྩེས་དཔག་ལ་བཤད་དོ། །འདས་པའི་
དོན་བྲན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པར་ཤེས་པ་ནི་རྟོག་པ་མངོན་
སུམ་ལྟར་སྤྲ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་རྫོགས་པའི་ཆོག་གིས་རྟོག་པའི་འཛིན་སྤངས་
ལ་བསྐྱད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤྲ་ལོགས་སུ་བཀར་ཏེ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤྲ་ལ་
གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ན། སྤྲ་བཤད་པའི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཆོག་། སྦྱིར་བཏང་གི་ཆོག་
ཏུ་རྟོགས་ནས། མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ལྷག་མར་གོ་བར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྲ་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤྲ་དེར་མ་ཟད་རབ་རིབ་ཀྱིས་
བསྐྱད་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤྲ་དོ། །རྟོག་མེད་
འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤྲ་དུ་བསྟན་པ་ན། མངོན་སུམ་ལ་མ་འཁྲུལ་དགོས་པར་
དམིགས་བསལ་གྱི་ཆོག་ལས་དོན་གྱིས་གོ་བར་འགྱུར་དོ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྤྲ་དེ་

དག་གི་དོན་བསྐྱུ་ན། རྣམ་འབྲེལ་དུ། རྟོག་གི་པའི་འདྲིན་སྤངས་ལ་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་
པའི་དགོས་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ། དབང་པོ་དང་དོན་མྱད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་
པ་འབྲུལ་བ་མེད་པ་ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་མངོན་སུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་
དག་གི་པའི་ཆེད་དུ། བརྟའི་རྟེན་ཅན་དང་། དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ།
ཚོད་གཞི་དང་། ཕྱི་མ་མཆོན་གཞི་དོན་ཆོན་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་ནས་མཐུན་དཔེར་
མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆིག་ལ། འབྲེལ་
བ་ཤད་མཁན་པོ་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་སྟོས་འདི་ལྟར་བ་ཤད་དེ། དང་པོར་འཇུག་
པར་བྱེད་ཅིང་། བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ལ།
དེ་ལ་དོན་གང་ལ་ཡང་མི་སྐྱ་བ་མ་ཆད་བ་སྐྱ་ཤད་འཛིག་སྤང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་
མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་མོད། མིག་སེར་གྱིས་ཉེ་བར་བསྐྱད་པའི་མིག་ཅན་ལ་དྲང་
སེར་པོར་སྤང་བ་དང་། བྱ་དང་བཞོན་པའི་དབང་གིས་ལྟོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྤང་བའི་
དབང་པོའི་ཤེས་པ་སོགས་ནི། མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མེད་ཡིན་པས་རྗེས་
དཔག་མིན་ལ། འདོད་པའི་དོན་དྲུང་དང་། ལྟོན་ཤིང་སོགས་ལ་བསྐྱུ་བ་མེད་པས་
ཆད་མ་ཡིན་ནོ། །འབྲུལ་བ་ཡིན་པས་ཆད་མ་མ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ལ་ཡང་མཆུངས་
སོ། །

འོན་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་པའི་ཆིག་ནི། དབང་པོ་ལ་གཞོད་པའི་ཤེས་པ་ཀྱན་
མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་མཆོན་ནས་བསྐྱུན་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལྟོན་མེད་དེ།
ཆིག་རྣམས་ནི་ངེས་བཟུང་གི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པས། རབ་རིབ་གྱིས་བསྐྱད་པའི་
དབང་གིས་གང་ལ་བསྐྱུ་བ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་བསྐྱུན་པས། ཁ་དོག་སེར་

པོ་དང་། ལྷོན་ཤིང་འགྲོ་བ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་བསྟན་བ་ཡིན་གྱི། དུང་དང་།
ལྷོན་ཤིང་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་སྟོན་བ་མ་ཡིན་པས། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
གང་། གང་ལ་བསྟུ་བའི་ཆ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་མཆོན་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར།
ཀྱལ་རྩ་བ་དུན་པ་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་ནི། ཡུལ་དང་། དུས་དང་རྣམ་པ་ལ་འཁྲལ་
བ། ཆ་གང་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་ཆད་མར་མི་རུང་བར་བཞེད་དེ། དུང་མེར་འཛིན་གྱི་
དབང་ཤེས་དེ་ཉིད། དུང་གི་ཆ་གང་ལ་ཡང་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་རྟོགས་མེད་པ་
དེ་ཤུགས་རྟོགས་མི་རུང་བས། མེར་པོ་སྤང་བ་མ་གཏོགས་དུང་གི་ཆ་གང་གི་ཡང་
རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། ཁ་དོག་དཀར་པོ་མི་སྤང་ཡང་། དུང་གི་དབྱིབས་སྤང་བས་
སོ་ཞེ་ན། དུང་གི་དབྱིབས་ཁ་དོག་དཀར་པོ་དང་ངོ་པོ་གཅིག་པ་སྤང་བ་ཡིན་གྱི།
མེར་པོ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པས། དེའི་ཁ་དོག་མི་སྤང་བར་དབྱིབས་མངོན་སུམ་ལ་
སྤང་བ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །དུང་ཐོབ་པ་ཡང་དུང་གི་རིག་བྱ་
འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འཛིན་བ་ཡིན་གྱི། སྤྲ་མ་དོན་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་བྱ།
ལྷོན་ཤིང་འགྲོ་སྤང་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྟོའི་བྲག་ན་ནོར་བུའི་འོད་འདུག་པ་
མཐོང་བའི་ཆེ། དེ་ན་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྟུམ་པ་ནི་ཡུལ་སྤངས་པ་ཡིན་པས། སྟོ་དེ་
ནོར་བུའི་ཆ་གང་ལ་ཡང་ཆད་མར་མི་རུང་བས་ཡུལ་གྱི་ཆ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་
ལྟར་སྤང་དུ་སོང་བ་མིན་ཞིང་། དེའི་ཆ་གཞན་ལ་ཆད་མར་འདོད་པ་རྒྱས་པར་བཀག་
ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་རིག་པར་དཀའ་འོང། འབྲེན་བྱེད་དམ་པ་
རྣམས་ལུགས་ཕྱི་མ་འཐད་པར་བཞེད་པས། ཕྱི་མ་ལྟར་ཁས་སྤང་བར་བྱའོ། །

ཁྱད་པར་དུ་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བའི་ཤེས་པ་

མདོན་སྤྲུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་བཞེད་པ་
ལྟར་འབྲེལ་བས། ལུགས་དེ་ལ་སྒྲུབ་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བའི་མདོན་སྤྲུལ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །འབྲུལ་རྒྱ་བཞི་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་བའི་དོན་ཡིན་ལ།
སེམས་ཅན་པས་ཀྱང་། སྡོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་འབྲུལ་རྒྱ་དེ་དག་གིས་མ་བསྐྱེད་
པར་འདོད་པས། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་སྤྱོད་མོང་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་
ནི་མཐའ་མ་ཚད་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་པས་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་པ་
འབྲུལ་རྒྱ་དེ་དག་གིས་མ་བསྐྱེད་པར་འདོད་ཀྱང་། ཤེས་པ་དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བས་བྱུང་
བ་མདོ་སྡེ་པས་འདོད་ཀྱི། སེམས་ཅན་པས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་
བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས། མདོན་སྤྲུལ་དུ་རྣམ་ངེས་སོགས་སུ་སྤྱོད་པའི་
ཕྱིར། འདི་དག་གི་དོན་ཡང་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཐིག་ཏོ། །

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ལ་གཉིས། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་དང་། རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་ཁས་
ལྷངས་པའི་ཚད་འབྲས་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། ཕྱི་སྤྱི་མཆེད་ལྔ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་
ཆེ་དོན་ཁས་ལྷངས་ཀྱང་རང་བཞིན་འབྲས་བུར་རིགས་པ་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ། དང་པོ་ནི། ཚད་འབྲས་བཤད་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་
སྟུང་ན། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་དང་། གཞན་སྡེ་དག་ཚད་འབྲས་རྩས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་
དགག་པ་དང་། དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་སྤྱོད་པ་དང་། མ་ཤེས་
དོན་གསལ་ངེས་པའི་སྡེ་རོལ་ཏུ་མཚན་ཉིད་གང་དུ་འབྲུག་པའི་མཚན་གཞི་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། བྱད་པར་གྱི་གཞི་མ་ངེས་པར་བྱད་པར་གྱི་ཆོས་ངེས་པ་མི་སྤྱིད་

པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ངེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཡུལ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་འཛོགས་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ན་ཡང་རྣམ་པ་ཤར་བ་དང་། མ་ཤར་བ་ལ་རྟོགས་པ་དང་། མ་རྟོགས་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདི་ནི་རིགས་པ་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་དུ། ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱང་བའི། ཞེས་སོགས་ཚུལ་གཉིས་དང་། རང་རིག་སྐྱབ་པའི་རིགས་པས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྲེད་པ་ཐམས་ཅད་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྲེད་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་ཐུན་སྤྱོད་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གང་སྐྱབ་པར་བྲེད་པ་དེ་དེའི་བྲེད་པ་ཡིན་པས། ཆད་མས་འབྲས་བྱ་འཛོགས་པའི་བྱ་བ་བྲེད་ཀྱི། བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་བྲེད་དོ། །དེས་ན་ཆད་འབྲས་རྣམས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆད་མ་འབྲས་བྱའི་ངོ་བོ་ཁོ་ནར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཆད་མ་དང་། དོན་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེ་ཉིད་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་“དབང་”འབྱུང་ལྟར་ཡིན་ཀྱི། ཞ་མ་སང་རྒྱལ་གྱི་འབྱུང་ལ་གཞན་དུ་འབྱུང་ངོ་། །དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་། ཆད་མར་བཞག་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཆད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ། ཆད་མར་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབང་བོ་གསལ་མི་གསལ་དང་། ཡུལ་ཐག་ཉི་རིང་དང་། ཡིད་བྲེད་གོ་མས་པ་ཆེ་ཆུང་གིས་ཡུལ་

རྟོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་། གཟུགས་མཐོང་ལ་སྤྲོ་མ་ཐོས་
བ་དང་། སྟོན་པོ་རྟོགས་ལ་སེར་པོ་མ་རྟོགས་པ་སོགས། དོན་རྟོགས་འཛོགས་བྱེད་
གཞན་གྱིས་བར་དུ་མ་ཆོད་པར་བཞག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་བཞིན་དུ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་མེད་ན། རྟོན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། དབང་
དོན་སྤང་བ་དང་། དོན་ལ་ལྷན་པའི་ཤེས་པ་དང་། བྱད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་།
རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་འཇུག་པ་ཁས་སྦངས་མི་རུས་པས། དེ་དག་ཆོད་
མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་བུའི་གཟུགས་འདྲ་བར་སྦྱེས་པ་ལ། སའི་
གཟུགས་འཛིན་ཏེ་ཞེས་བཞོད་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པའི་ཕྱི་རོལ་དང་འདྲ་བར་སྦྱེས་པ་
ལ་ཕྱི་རོལ་འཛིན་ཏེ་ཞེས་བཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོད་མས་འབྲས་བུར་འཛོགས་པའི་ཆེ་ནི།
དཔེར་ན། སྟོན་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སྤྲུལ་ལ་སྟོན་པོའི་བྱུང་བ་དེ་རྗེས་གཅིག་གི་
ཆོས་ཀྱན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ཡང་། དེ་དག་རྟོགས་པར་འཛོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་
ན། གཟུང་དོན་གང་གི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་ལ། འཛིན་རྣམ་གྱི་ངེས་པ་
གསར་དུ་འདེན་རུས་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་ཆ་དེ་ཉིད། དབང་མདོན་གྱིས་གསར་དུ་
རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། སྤྲ་བའི་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ཡང་། དེ་རྟོགས་པར་བཞག་
རུས་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྗེས་དཔག་གི་ཆོད་འབྲས་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་
ན་སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ་རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྟོན་སྟོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་
སྤྲོ་བའི་ཤེས་པ་ཆོད་མ་སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཆོད་མ་འབྲས་བུའོ། །རྣམ་གཞག་འདི་
གཙོ་བོར་མདོ་སྤེལ་སྤྲུལ་ལེན་ཅིང་སེམས་ཅམ་པས་ཀྱང་འདོད་པས། འོག་མ་
འདི་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་གཟུགས་དང་སྤྲ་ལ་སོགས་པ་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་ཆེ་
ནའང་ཕྱི་དོན་ཁས་ཁྲངས་ཀྱང་རུང་མ་ཁྲངས་ཀྱང་རུང་། རང་རིག་འབྲས་བྱར་
རིགས་པ་ཁོན་སྟེ། གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དེའི་ངོ་བོ་སིམ་པ་དང་། གཟུང་བར་འཛིན་
རྣམ་གྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བ་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་འདོད་པ་དང་མི་
འདོད་པར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། འཛིན་རྣམ་གྱིས་དེ་ལྟར་མ་སྤྱོང་བར། དོན་འདོད་མི་
འདོད་དུ་བཞག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་འབྲེལ་དུ། ཤེས་པ་ནི་སྤང་བ་གཉིས་
ལས་སྦྱེས་ཏེ་རང་གི་སྤང་བ་དང་ཡུལ་སྤང་བའོ། །སྤང་བ་དེ་གཉིས་ལས་གང་རང་
རིག་པ་དེ་ནི་འབྲས་བྱར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་
རྣམ་གཉིས་ལས། སྤྲ་ལ་སིམ་གཟུང་གི་ངོ་བོར་འཛིན་རྣམ་གྱིས་སྤྱོང་བའི་དབང་
གིས། ཡུལ་འདོད་མི་འདོད་དུ་འཛོག་པས། རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དབང་
གིས་བཞག་པ་ལ་མ་སྦྱོས་པར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་འདོད་མི་འདོད་དུ་བྱུང་ན། དཔལ་
གཉེན་གང་གིས་བལྟས་ཀྱང་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་གཉིས་སུ་སྤང་བར་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ། །རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་ན། འཛིན་རྣམ་ཆད་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་
ན། སྡོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ཡུལ་གྱི་སྤང་བ་སྡོན་པོའི་སྤང་བ་ཉིད་དེ། སྡོན་
པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་འདིའི་འཛོག་བྱེད་ཆད་མར་རིགས་ཏེ། སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་
བའི་ཆད་མ་དེ་ཡིས་སྡོན་པོ་དངོས་སུ་འཇལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་ན་ཆད་
འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཆད་མས་དོན་རྟོགས་པའི་འབྲས་བྱ་ལ་རང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྡོན་མེད་དེ། སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྡོན་ས། སྡོན་པོ་
རྟོགས་པར་འཛོག་པས་སྡོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བྱར་མི་འགྱུར་བའི་སྡོན་མེད་ལ། རང་

རིག་འབྲས་བྱར་བཞག་པ་ནི་རྣམ་ངེས་ལས། རང་བཞིན་སེམས་པ་ཡིན་ན་ནི། །དོན་
རིག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་པོ་དང་སྟོར་སྟངས་ཤེས་པ་རྗེས་
ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ། རང་བཞིན་སེམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི།
ཐ་སྟོན་པའི་ཆད་མས་དེ་ལྟར་ངེས་ཀྱས་པའི་དབང་གིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་འཛིན་རྣམ་གྱིས་གཟུང་
རྣམ་ངེ་ལྟར་སྟོང་པའི་དབང་གིས་དོན་སྟོང་པར་བཞག་དགོས་གྱི། གཞན་དུ་ན་ངེ་སྟངས་
བཤད་པའི་གཞོད་པར་འགྱུར་བས་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་
གཞག་འདི་མདོ་སྟེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་སྦྱ་བ་དང་། ཡང་སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་རོལ་
ཁས་ལེན་པར་འདོད་པ་ནི། ལྷ་ཙམ་སྦྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ། རང་གི་
བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྟོན་ས། དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སྦྱ་བའི་
ཤེས་པ་ཆད་མ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་འབྲས་
བུལོ། །སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོང་དང་། ཆོས་མཆོག་གཉིས་ཀས་གཞལ་བྱ་ངོས་འཛིན་
པའི་སྐབས་སུ། མདོ་སྟེ་པ་ལ་ཁས་སྐྱངས་ནང་འགལ་སྟོན་པ་ལ་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྦྱས་པ་གང་གི་ཆེ། གཟུང་བའི་སྟངས་བ་དེ་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་།
ཆད་མ་དང་དེའི་འབྲས་བྱ་ནི་འཛིན་རྣམ་དང་རྣམ་རིག་སྟེ། རང་རིག་གོ། །དེ་ཡང་འདི་
རིག་པར་བྱ་བས་ན། རང་རིག་ཅེས་ལས་སུ་གྱུར་པ་དེ་རིག་པའི་བྱ་བ་འབྲས་བྱ་
དང་། དེས་རིག་པར་བྱེད་པ་ཆད་མའོ། །རྣམ་གཞག་དེ་མདོ་སྟེ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་
མོད་གྱི། འདིར་ནི་ཤེས་པ་རང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་
གཞལ་བྱར་བྱེད་པ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་སོ། །ཆད་མ་དང་འབྲས་བྱ་དང་གཞལ་

བྱ་དེ་གསུམ་རྩེ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུང་འཛིན་རིག་པ་
གསུམ་ག་ཤེས་པ་གཅིག་གི་རྩེ་གི་ཆར་གྱུར་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
མེད་ན། དབང་མངོན་ཆད་འབྲས་སུ་རྩི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་
གཟུང་བྱ་རྩེ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྤང་བ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་
ཞུགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་འབྲུལ་བར་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་ཐ་སྟད་པའི་ཆད་
མ་དང་། གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་ངེས་པར་ཁས་སྒྲངས་ཅུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་
ཅོམ་རྣམ་རྒྱན་པས་དོན་དུ་སྤང་བ་དང་། རགས་པར་སྤང་བ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་
དབང་གིས་བཞག་པར་འདོད་ལ། རྣམ་བདེན་པས་དོན་དུ་སྤང་བའི་ཆ་དེ་ལྟར་ཡིན་
ཡང་། སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་རགས་པར་སྤང་བའི་ཆ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་མ་ཡིན་པས།
རྣམ་བདེན་རྒྱན་ཅོད་པའི་གཞི་ནི། རགས་པར་སྤང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་
བཤད་དུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། གློ་
ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། རང་རིག་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
ཡུལ་ཤེས་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ལས་ཚུལ་གཉིས་བསྐྱབ་པ་དང་། དུས་ཕྱིས་
བྲན་པའི་རྟགས་ལས་བསྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་པ་སོགས་པའི་
ཤེས་པ། དེ་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས་དེས་ཡུལ་ཤེས་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་བྱུང་བར་དུ་
བྱས་ནས་བྲན་པའི་དབྱེ་བས་ཡུལ་ཤེས་པའི་གློ་ནི། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་
ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་ཉིད་དུ་བྱུབ་པོ། །རང་གི་སྟེ་བ་བྱེ་བྲག་སྟེ་བ་སོགས་དང་། གཞན་
སྟེ་དཔྱོད་པ་བ་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྟན་དུ་ཁས་མ་སྒྲངས་པས། དེ་དག་

ལ་སྐྱབ་བ་ཡིན་ཏེ། འགྲུར་ཁ་ཅིག་ལས། ཡུལ་ཤེས་བ་དང་དེ་ཤེས་བའི་ཞེས་འབྲུང་
བ་དང་མ་ཐུན་བར་དབང་ཤེས་དང་། དེ་བློ་བའི་བློ་ཤེས་དང་པོ་གཉིས་ཡུལ་མི་
འདྲ་བར་རྟོགས་བའི་བྲེ་བྲག་ལས། རྫོ་ཚུ་ལ་གཉིས་བ་ཅན་དུ་འཆད་བ་ནི་དེའི་དོན་མ་
ཡིན་གྱི། རྫོ་བ་དཔོན་ཤྲ་ལྟོས། ལས་དབྲེ་བའི་བསྐྱ་བ་བྱས་བ་ལ་སྟོས་སུ་དགག་བ་
མཛད་ནས། ཡུལ་ཤེས་དེ་ཤེས་བའི་བློ་ཤེས་དེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་བ་ཅན་དུ་བློ་བའི་
ཡུལ་གྱི་རྣམ་བའི་བྲེ་བྲག་ལས། ཚུ་ལ་གཉིས་བ་ཅན་དུ་བྱུབ་བར་བཤད་བ་དང་
མ་ཐུན་བར། འབྲེལ་བཤད་མཁན་པོས་ཀྱང་། བཤད་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་གྱི་རྣམ་
བ་ཅན་དུ་མ་བློ་ན་འཛིན་རྣམ་ཀྱང་བ་ཅན་དུ་བློ་དགོས་པས། ཤེས་བ་སྐྱ་བྱི་མི་འདྲ་
བའི་བྲེ་བྲག་ལས་དབྲེ་མི་རྒྱུ་བར་འགྲུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན། རྫོ་ན་འཛིན་དབང་ཤེས་གྱིས་
རྫོ་ན་པོ་རིག་ལ། སེར་པོ་མི་རིག་བའི་བྲེ་བྲག་ལས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་
རྟོས་ཏེ། འདྲ་མི་འདྲ་བྲེ་བྲག་ལས་མེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཡུལ་ཤེས་དང་། བློ་ཤེས་དང་
པོ་དང་གཉིས་བ་སོགས་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་ལས། བྱི་མ་བྱི་མ་གཟུང་རྣམ་རེ་རེས་ལྷག་
པའོ། །སྐྱབ་ཚུ་ལ་འདི་མ་ཤེས་ན། བྱི་བདུན་གྱི་རིགས་པའི་གཞི་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཞར་ལ་རང་རིག་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚུ་ལ་གཉིས་སྐྱབ་པའི་རིགས་བ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྫོ་ན་པོ་
དང་སེར་པོ་གཉིས་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་གཉིས་དུས་བྱིས་མི་འདྲ་བར་བློ་བ་ལས་
ཀྱང་སྟེ། དེ་ལས་ཀྱང་ཚུ་ལ་གཉིས་བ་ཅན་དུ་བྱུབ་པའི་བྱིར་རོ། །ཡུལ་གྱི་རྣམ་བ་མེད་
ན་དེ་"ལ"འདྲ་མི་འདྲ་བའི་བྲེ་བྲག་ལས་བཞག་མི་བྱས་ཏེ། འཛིན་རྣམ་ལ་རྣམ་བ་མི་འདྲ་

བའི་སྒོ་ནས་བྱང་པར་དབྱེ་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྫོ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་ཏུ་བྱལ་བ་ན། དངོས་སུ་ཚུལ་གཉིས་པ་
ཅན་དང་ནི་ཤུགས་ལ་རང་རིག་ཀྱང་བྱལ་སྟེ། གཟུང་བའི་རྣམས་པ་འཛིན་རྣམས་གྱིས་
ཉམས་སུ་མ་སྤྱོད་བར་ཡུལ་ཅན་ཅན་པ་འདི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་དེས་ལས།
དམིགས་པ་མཛོན་སུམ་མ་ཡིན་ན། །དོན་མཐོང་རབ་ཏུ་འབྱལ་མི་འགྱུར། །ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར། ཡུལ་དམིགས་པ་དེ་མ་དམིགས་ན་ཡུལ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
དག་རྒྱས་པར་རྣམས་འབྲེལ་དུ། ཉམས་སྤྱོད་རྣམ་དེས་དེ་ཡང་ནི། །ཞེས་སོགས་དང་།
དེ་བདག་ཉིད་གྱིས་སྤྱོད་བ་ལ། །ཞེས་སོགས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་ལ་སྤྱོད་བ་ཡོད་
པར་སྦྱབ་ན། བྱལ་བ་ལ་^༡བསྦྱབ་པར་འགྱུར་ལ། རང་གིས་སྤྱོད་བ་མ་བྱལ་སྟེ།
གཟུགས་དེ་ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བ་དང་། ཤེས་པ་དེ་ཡང་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཅན་པ་དོན་གཞན་གྱིས་ཅན་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པ་གཞན་
གྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་སྤྱོད་བྱེད་ཐུག་མེད་ཏུ་
རྒྱད་དགོས་པར་ཐལ། ཤེས་པ་སྤྱི་མ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པར་བྱེ་
མ་གཞན་གྱིས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བྱེ་མ་དོན་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཤེས་པ་བྱེ་མ་དེ་ལའང་སྤྱོད་བྱེད་ཡོད་དགོས་ཏེ། ཅན་པ་སྟེ་ཅན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ཡུལ་གཟུགས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །གཟུགས་འཛིན་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་དམིགས་པ་མི་སྲིད་པས། གཟུང་འཛིན་དམིགས་

^༡ སྤྱི། བསྦྱབ་པར་ བཀའ་སྤྱི། ཞོལ། སྤྱི་པར་

བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་^༡བརྒྱད་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་བྱི་མ་ཡུལ་གཞན་
བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཕོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤེས་པ་བྱི་མ་རྣམས་གྱིས་རང་
གི་ཉེར་ལེན་ཤེས་པ་སྤྲ་མ་ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་བྱིར། བྱུང་བ་ཡོད་དེ། ཤིན་ཏུ་ཉེ་ལ་
བར་མེད་པའི་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་འརྱག་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །འདོད་མི་
རིགས་ཏེ། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རང་རིག་
དང་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་མེད་པ་ངེས་པར་ཁས་སྦངས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ཀྱང་རྣམ་
འབྲེལ་ལས། དྲན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་བྱུང་ཅེས་སོགས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱིད་སྦྱབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། གཞན་སྤེས་
བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་དགག་པའོ། །དང་པོ་གཉིས། ཚྱིད་སྦྱབ་ན་བཤད་པའི་
མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ལུགས་མ་ཡིན་པར་བརྟན་
པ་དང་། ཚྱིད་སྦྱབ་ཀྱི་དོན་བཏགས་ལ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འཛིག་ཉེན་ན་ཚྱིད་སྦྱབ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་
བྲགས་པ་ཚད་མར་བཟུང་ནས། སྟོབ་དཔོན་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་དག་མི་རིགས་པར་
སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཚྱིད་སྦྱབ་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་ལུགས་མིན་ཏེ། སྟོབ་
དཔོན་གྱིས་དེ་ནས་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ངེས་པར་སྦྱང་པོ་མེད་
པར་དགོངས་པའི་བྱིར། “དེར་ཐལ། ^༢མིན་པ་ལས་གཞན་དུ་ན། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དེ་
ལ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སོགས་གསུངས་མི་རིགས་ལ། མངོན་སུམ་དང་མངོན་

^༡ སྤྱི བརྒྱད བཀྲས། ཞོལ། རྒྱད

^༢ སྤྱི དེ་ལྟར་ བཀྲས། ཞོལ། དེར་ཐལ།

སུམ་ལྟར་སྤང་དང་། ལྟག་ཚོད་དང་དེའི་ཡན་ཚུད་སྒྲུབ་ལས་ཆ་ཤས་སུ་གསུངས་
 བར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཚུད་སྒྲུབ་ལས་གཞན་དུ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཆ་ཤས་
 སུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཚུད་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་ལ་ཆ་ཤས་ཕྱེ་ནས་ཁ་ཅིག་སྒྲིན་མེད་
 ཡིན་ཡང་པལ་ཆེར་དེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་རང་ལུགས་ལ་སྒྲིན་དང་བཅས་བར་སྟོབ་
 དཔོན་གྱིས་བསྟན་པའི་“དོན་ནོ། །”དེས་ན་ཕྱོགས་གྱི་གྲང་པོ་ཁོ་བོས་ཚུད་སྒྲུབ་ཀྱི་
 དོན་རྣམས་ལ། ཉེས་པ་ཡོད་མེད་བརྟག་པར་བྱ་བ་སྟེ། བརྟགས་པ་ན་སྒྲིན་དང་བཅས་
 བའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །འགྲེལ་
 བཤད་མཁན་པོ་ན་རེ། གཤམ་ཏེ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། ཤེས་རབ་
 དུལ་དུ་བྱུང་བ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ཡིན་གྱི། ཕྱིས་སྟོ་བྱང་བར་གྱུར་བ་ན། དེ་ལ་སྟོང་པོ་
 མེད་པར་ངེས་པ་སྐྱེས་སོ་”ཞེས།^༡ སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་གྲང་བཞེད་པར་མཛོན་གྱི།
 སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་དམ་མ་མཛད་སྟུང་དུ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བའི་དོན་གྱི་
 མ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཚུད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་མཛོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དགོད་པ་
 དང་། དེ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུལ་གང་གི་སྟོན་ས་ཐ་སྙད་འདོགས་
 བར་འགྲུར་བའི་དོན་དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་གཞན་ལས་མ་ཡིན་”པའི་^༢རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 མཛོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་དང་། བདེ་བ་ལ་
 སོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་བསལ་ཏེ། ཉ་ཕྱིས་ལ་

༡ སྟེ། དོན་ནོ། ། བརྟགས། ཞེལ། དོན།
 ༢ སྟེ། ཞེས། བརྟགས། ཞེལ། -
 ༣ སྟེ། བསལ། བརྟགས། ཞེལ། བའི་

དདུལ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དདུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ལས་མི་སྐྱེ་བར་
ཉ་ཕྱིས་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོང་བ་པའི་ཤེས་པ་
ཡང་བསལ་ཏེ། བུམ་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང་དེ་རྗེས་སུ་མེད་པས་རྒྱ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ལ་མེ་ལྷན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་
ཡང་བསལ་ཏེ། མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལས་ཀྱང་བྱུང་གི། མེ་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་བ་
མ་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་བྱའོ་ཞེན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སོང་བའི་དོན་ལ་བརྟགས་ཏེ་དགག་
པ་དང་། དམིགས་རྒྱུན་གྱི་བྱེད་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ཏེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་པའི་དོན་གྱི་སྐྱས་རྒྱུན་ཀུན་བརྫོང་པ་དགག་པ་དང་།
དམིགས་རྒྱུན་འབའ་ཞིག་བརྫོང་ན་མཚན་ཉིད་བྱབ་ཆེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་
སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་དོན་དེ་“ལས་སྐྱེས་པའི་”ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་
བ་འདིར། དོན་དེ་ཞེས་པའི་སྐྱས་རྒྱུན་ཀུན་བརྫོང་ན་ནི། མངོན་སུམ་དེ་དམིགས་རྒྱུན་
འབའ་ཞིག་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གང་དེ་
དམིགས་རྒྱུན་འབའ་ཤིག་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས་སྐྱངས།
རྟགས་དེར་ཐལ། “བཞི་^༡ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། ཞེས་བྱུབ་པའི་
མཐའ་ལས་འབྱུང་བས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྒྱུན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་
སྐྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནི་དམིགས་རྒྱུན་ཡུལ་ལ་བརྫོང་པས་ཏ་
ཅང་ཐལ་བའི་སྒྲོན་མེད་དོ། །ཞེན། དོན་དེ་ཤེས་པའི་སྐྱས་དམིགས་རྒྱུན་འབའ་ཞིག་

^༡ སྐྱ། ལས་སྐྱེས་པས བཟས། ཞོལ། ལ་སྐྱེས་པའི

^༢ སྐྱ། བཟས། བཞི ཞོལ། གཞི

བསྟན་ན་ཡང་། དམིགས་སྒྲིལ་ཁོ་ན་ཀུན་གྱི་སྒྲིལ་བརྟུན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ།
དམིགས་པ་ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་བྲུབ་མཐའ་ལས་འབྱུང་བས་སོ། །ཚིང་
སྒྲུབ་མཁན་པོས་དོན་གྱི་སྒྲིལ་དམིགས་སྒྲིལ་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་ཁས་སྐྱོངས་
ཀྱང་། སྒྲིལ་བཞི་པོ་ཡང་། བྲུབ་མཐའ་ལས་^༡སྒྲིལ་དམིགས་སྒྲིལ་དུ་ཁས་སྐྱོངས་
"བས། ^༢མཐའ་གཙོད་པའི་ཡན་ལག་དུ་དེ་ལྟར་བཀག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པའི་ཞེས་པ་གང་དམིགས་པའི་ཡུལ་དེ་ལས་སྒྲིལ་པའི་
ཤེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྐྱོངས་པ་ལ་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་སྒྲིལ་མེད་དོ་ཞེ་ན། མཚན་
ཉིད་བྲུབ་ཆེས་ཉེ་གཟུགས་ཅན་པའི་ཤེས་པ་དང་། རོ་སྒྲུབ་བ་འདོད་པ་དང་ལ་མེ་
ལྷན་དུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཅན་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་འང་ཚོས་ཅན། གང་ལ་དམིགས་
པའི་ཡུལ་དེ་ལས་སྒྲིལ་ཤིང་དེའི་སྒྲིལ་པ་ཐ་སྙད་འདོགས་པས། མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་
བར་འབྱུང་ཞིང་སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྲས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་ཤེས་པ་ལས་^༣སྒྲིལ་པས་ཐལ་བར་
འབྱུང་བ་འདི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་དེ་ཡང་རྒྱ་དེ་དག་ལས་སྒྲིལ་ཀྱང་དུ་བ་ལ་
སོགས་པ་གཞན་དམིགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཡང་། མེ་ལ་དམིགས་ཤིང་དེ་ལས་
སྒྲིལ་པ་དང་དེའི་སྒྲིལ་པ་ཐ་སྙད་བྱེད་པས། མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བ་ལས་མ་འདས་
སོ། །གཟུགས་ཅན་པའི་ཤེས་པ་དམིགས་པ་དེའི་སྒྲིལ་པ་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང་། དེའི་སྒྲིལ་
ལོགས་ན་མེད་པས། སྒྲིལ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེ་ན། དངོས་སུ་མི་སྒྲིལ་ཀྱང་།

༡ <སྒྲིལ་བྲུགས། སྒྲིལ་ ཞོལ། ཕྱིར
༢ སྒྲིལ་བྲུགས། པའི་ ཞོལ། པས
༣ སྒྲིལ་སྒྲིལ་བས བྲུགས། ཞོལ། སྒྲིལ་བས

བརྒྱུད་ནས་སྐྱེད་པས་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་སོན་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྩལ་སྤྲོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་དུ་འདོད་པ་དེ་ལ།
ཡང་སྤྲོས་པ། རོན་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་སོ་ཞེས་ཁས་སྐྱངས་པ་ལ་
ཇི་ལྟར་སྤང་བ་དང་། མཐུན་པའི་རོན་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ། འོན་དེ་
རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྤང་ཡང་། རོན་དེ་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་སྤྲོས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན།
དང་པོ་ལྟར་ན། ཇི་ལྟར་སྤང་བ་དང་མཐུན་པར་གཟུགས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་
རྒྱུ་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྤང་ལ།
རགས་པ་རྣམས་སྤྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་སོ་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་
དུ་ཐལ། ལྟ་སོ་རྩལ་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་སྐྱངས།
བསགས་པ་དང་ཚོགས་པ་རྣམས་སྤྲོ་མེད་པས། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ངོར་མེད་པར་
ཁས་སྐྱངས་པས་སོ། །ཇི་ལྟར་སྤང་བ་དང་མཐུན་པར་དམིགས་རྒྱུ་དུ་མེད་པ་དེའི་
ཕྱིར་ན། དམིགས་རྒྱུ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་སོ། །གལ་ཏེ་རགས་པ་རྣམས་སྤྲོ་མ་གྲུབ་
ཀྱང་། རོན་དམ་དུ་རྩལ་སྤྲོད་རབ་སོ་སོ་བ་རྣམས་དམིགས་པའི་རྒྱུ་དུ་འདོད་པ་ཡིན་
ན། དེ་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩལ་སྤྲོད་རབ་སོ་སོ་བ་དེ་ལ་དམིགས་ཀྱང་
དེའི་སྐྱོན་སྤྲོས་པ་སྤྲོད་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་སྐྱངས་སོ། །

ཞ་མའི་འགྲུར་ལས། སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལྟ་རྣམས་སོ། །ཞེས་འགྲུར་
དོ། །འོན་ཏེ་རྩལ་སྤྲོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་སྤྲོས་པ་དམིགས་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། མིག་གི་དབང་པོའི་རྩལ་སྤྲོད་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་དུ་ཐལ། དེའི་

“ཟུར་^༡ ཁྱོད་ཀྱི་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །རང་འགྲེལ་དུ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡང་།
དམིགས་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་
སོ། །གཞན་དུ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པར་སྒྲུང་བ་དང་། སྡོན་པོ་
ལ་སོགས་པར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པའི་ཟུར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཤེས་པ། སྤྱིའི་ཤེས་པ། ཞེས་ཡུལ་
ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མཐོང་སྟེ། ཡུལ་ཀྱི་དོན་ཀྱི་ངོ་བོས་དབེན་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས། ཡུལ་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། ཁྱོད་ལྟར་
ན་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་ངོ་བོར་ངེ་ལྟར་ཡོད་པ་དང་མཐུན་པར་ཐ་སྙད་དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་འདི་ཡང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ངོར་ཆ་བཅས་སུ་
མེད་པར་རྟལ་སིལ་བྱར་ཡོད་པར་ཁས་སྒྲངས་ལ། ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཆེ་སྤྱིའི་ཚུལ་
ཀྱི་བསྟན་པར་བྱ་བ་”ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་དག་ནི་^༢ ཅོད་སྒྲུབ་མཁན་པོས་
རྟལ་སྟན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་སྟོན་པ་མངོན་སུམ་ཀྱི་
རྣམ་བཞག་བྱས་པ་ལ། ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་བཞེད་པ་སེམས་ཅམ་དུ་གནས་པས། ཅོད་སྒྲུབ་སྟོབ་དཔོན་ཀྱི་
བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། “རིགས་^༣ པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པའི་
ལུགས་དགག་པ་དང་། སེར་སྒྲུ་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། དཔྱོད་པ་པའི་ལུགས་

^༡ སྤྱི་ ཞོལ། ཟུར་ བགས། འགྱུར་
^༢ སྤྱི་ ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་དག་ནི་ བགས། ཞོལ། ཡིན་པ་དེས་ན་འདི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་
^༣ སྤྱི་ རིག བགས། ཞོལ། རིགས་

དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 ཀྱང་མིག་པའི་རྗེས་འབྲང་། རིགས་^༡་པ་ཅན་རྣམས་ནི། སྤྲ་དང་། སྤྲེ་དང་། མིག་དང་།
 བགས་པ་དང་། རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དང་། རི་ལ་སོགས་པའི་དོན་མང་པ་ནི།
 དབང་དོན་འབྲེལ་བ་སྟེ། འབྲེལ་དེ་ཡང་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་དང་། འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་
 གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མིག་གི་དབང་པོ། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་བྱམ་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་
 འབྲེལ་པ་དང་། བྱམ་པ་ལ་ཡོད་པའི་གཟུགས་ནི་སོགས་དང་སྦྱོར་བ་ལ་འདུ་བའི་
 འབྲེལ་པ་དང་། གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དེ་ལ་འདུས་པ་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དང་།
 གཟུགས་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའོ། །མིག་གི་དབང་པོ་ལ་ཕྱོགས་བྱམ་གདོང་དང་།
 སྦྱོར་བའི་བྱང་པར་དང་། བྱང་པར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པས། དངོས་འབྲེལ་གཉིས་
 དང་བརྒྱུད་འབྲེལ་བཞིའོ། །རྣ་བའི་དབང་པོ་སྤྲ་དང་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་སྟེ། ཉམ་མཁའ་
 ཉག་བྱ་ཉུ་ཡོད་པས་རྣ་བའི་དབང་པོའི་ནང་གི་ཉམ་མཁའ་ལ་ཡང་འདུ་ཞིང་དེའི་
 ཡོན་ཏན་དང་འདུ་བས་སོ། །བདག་ནི་ཡིད་དང་སྦྱར་བས་རྩས་སུ་འདོད་ལ། དབང་
 དོན་མང་པས་ཆེ་བ་གཉིས་སྤྲ་གི་ཤེས་པ་སོགས་མདོན་སྤྲུམ་ཡིན་པ་བསལ་
 འོ། །ཤད་པ་དེ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཤེས་པས་བཅ་པོས་བསྐྱས་པའི་བདེ་སོགས་བསལ་
 ཞིང་ཉགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་མི་བྱས་པས། བ་སྟོད་
 དུ་བྱ་བ་མིན་པ་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་འདིའི་ཞེས་ཞེན་པའི་བདག་ཅན་གྱི་མདོན་སྤྲུམ་མོ་
 ཞེས་ཟེར་རོ། །འཁྲུལ་བ་མེད་པས་སྒྲིག་རྒྱ་ལ་རྒྱར་འཛིན་སོགས་བསལ་ཏེ། དབང་
 ཤེས་ཡིན་ཡང་འཁྲུལ་བར་འདོད་དོ། །

^༡ སྤྲ། རིག བགས། ཞེལ། རིགས

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་དོན་སྤང་པ་ལས་བྱུང་
བའི་སྒོ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་བྱ་བ་དང་། འབྲུལ་བ་དང་། “ཞེན”པའི་བདག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
སྤིང་པ་མ་ཡིན་པས། དབང་དོན་སྤང་པར་བྱུབ་ཟིན་ནས། མཚན་ཉིད་ལྷག་མ་ལ་ནམ་
བཅད་མེད་པའི་བྱིར། རྗེས་དབག་ལ་སོགས་པ་འབྲུལ་བ་སྤིང་པའི་ཡུལ་ལ་ནི། ཇི་
སྐད་བཤད་པའི་བྲད་པར་དུ་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་གང་ན་ཡང་།
དབང་དོན་སྤང་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པར་བྱུབ་ཟིན་པ་ལ་བྲད་པར་ལྷག་མ་ནམས་
དགོས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །སྤྱིག་རྒྱུ་ལ་ཚུར་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་དབང་དོན་
སྤང་པས་བསལ་ཟིན་པའི་བྱིར། དེ་སེལ་བ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་དགོས་པ་མེད་ལ། ཡང་
མ་འབྲུལ་བས་རྒྱ་བ་གཉིས་སྤང་བསལ་ཟིན་པས། དེ་སེལ་བ་ལ་ལོགས་སུ་སྒྲོམ་པ་
དགོས་པ་མེད་དོ། །ཀྱང་པ་གཉིས་པོ་འདི་ཞ་མའི་རྩ་བའི་འགྲུར་ལ་མ་བྱུང་ཡང་།
འབྲེལ་བའི་དོན་ལ་དབྱུང་ན་རྩ་ཚིག་ཏུ་མངོན་ནོ། །ཀྱང་པ་སྤྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་
བསྐྱུས་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པར་
ཐལ། དབང་དོན་སྤང་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པར་བྱུབ་ཟིན་ནས། ལྷག་མ་ནམས་ལ་
ནམ་བཅད་མི་སྤིང་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་བྲུབ་པ་དང་། དབང་པོ་ལྔའི་
གངས་ངེས་མི་འཐད་པ་དང་། ཚད་འབྲས་རྗེས་གཞན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་

གྱི་དབང་པོས་དོན་དང་འཕྲད་ནས་འཛིན་ཡང་། མིག་དང་རྣ་བའི་དབང་པོས་བར་
དང་བཅས་པའི་དོན་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དབང་དོན་ཕྲད་
པ་ལས་བྱུང་བས་བྲབ་པའི་ཕྱིར། རང་གི་སྤྲས་ཉེས་པ་འོག་མ་སྤྱད་པའོ། །དབང་པོ་
དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཤེས་པས་དབང་པོ་ལས་བོང་ཚོད་ལྷག་མཁའ་
འཛིན་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟགས་སྤྲ་མ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རིགས་པ་
ཅན་པས་སྤྱི་དབང་པོ་ལས་བོང་ཚོད་ལྷག་པའི་ཁྱིམ་འཛིན་པར་འདོད་པས་དེ་ཡང་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དོན་དང་ཕྲད་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མིག་དང་རྣ་བའི་དབང་པོ་གཉིས་དབང་རྟེན་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བྱུང་
ནས་དོན་འཛིན་པས་བར་^༡ བཅས་དང་། བོང་ཚོད་ལྷག་པ་འཛིན་པ་འཐད་ཞེ་ན།
དབང་པོ་གཉིས་དབང་རྟེན་ལས་ཕྱིར་མི་འཕོ་ཞིང་། འཕོས་ནས་ཡུལ་འཛིན་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་དབང་རྟེན་གཉིས་བར་ཚོད་འཕྲུག་པོས་བསྐྱེབས་ཀྱང་།
རྒྱུ་རིང་པོའི་གཟུགས་དང་སྤྲ་འཛིན་དགོས་ན་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་གཉིས་ཕྱིར་འཕོ་རུ་ཆུག་ནའང་གཟུགས་དང་སྤྱི་ཡུལ་ལ་འཛིན་
པར་རྟུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་རྟེན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དབང་རྟེན་ཁོ་
ན་ལ་གནས་ཤིང་བར་རུ་ཚོད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་དོན་འཛིན་པ་ཁས་སྦྱངས་པར་བྱ་
བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོར་བ་བདེ་
སྤྱུག་སོགས་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་

^༡ ཞོལ། དང་

ལ་ཁྱོད་འདོད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འཕ་གྱི་སྤྲུལ་དེ་
མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་གཞན་ཡོད་པར་ཐལ། བདེ་སོགས་
འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཡོད་ཀྱང་ཁྱོད་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།
དབང་པོ་ལྷ་ལས་གཞན་ཡོད་པར་ཐལ། ཡིད་གྱི་དབང་པོ་དང་བདག་སྤྲད་པ་ལས་
སྤྲུལ་པའི་མངོན་སུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གངས་ཅན་གྱི་གཞུང་ལས་ཡིད་
གྱི་དབང་པོ་བཀག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་གྱི་དབང་པོ་ཡང་འཛོལ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་
སྤྲུལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཞན་གྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་པ་ཡང་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་གཞུང་
ལུགས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚད་འབྲས་རྣམས་གཞན་མི་འཐད་པ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་།
བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་དོན་སྤྲད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཞེན་ཅིང་ངེས་
པའི་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་ལ་རྣམས་ཐ་དད་པའི་འབྲས་བྱུང་མེད་པར་ཐལ། རྣམས་ཐ་དད་
པའི་འབྲས་བྱུང་ལ་འཛོག་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞུགས་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་^༡ ཡིན་ཡང་ཚད་མ་ཉིད་
ལས་དོན་གཞན་པ་བྱུང་པར་ཅན་རྣམས་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་འབྲས་བྱུང་སྤྲུལ་བར་འགྱུར་
རོ། །ཞེ་ན། སྤྱི་སོགས་བྱུང་ཚེས་འཇལ་བ་ཚད་མ་དང་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བྱུང་
པར་འཇལ་བ་འབྲས་བྱུང་འདོད་པའོ། །ཁ་ཅིག་གིས་བསྟན་པའི་ཚད་མ་དེ་བྱུང་པར་
ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་འབྱུག་ཅིང་། འབྲས་བྱུང་དེ་ལས་རྣམས་ཐ་དད་པའི་བྱུང་གཞི་ལ་འཇལ་

^༡ སྤྱི་ ཡུལ་ བཀའ་ ཞེས་ ཡིན

བྱེད་དུ་འབྲུག་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ཚད་འབྲས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྲུག་
པའི་ཡུལ་ཐ་དད་ཁོ་ནར་འགྱུར་ན་དེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་སེང་ལྗེང་གི་ཡུལ་
བཅད་ཅིང་རྟེན་པས་བ་ལ་ཤ་ཆད་པ་འབྲས་བྱར་མི་རིགས་པ་བཞིན་དེ་ལ་ཚད་མས་
མ་རྟོགས་པའི་དོན་འབྲས་བྱར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚད་
འབྲས་གཉིས་བྱེད་པ་འབྲུག་པའི་ཡུལ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རྩོགས་བ་ན། རང་ཉིད་གཟུང་
བྱ་དང་འདྲིན་བ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་བྱུང་པར་འཇལ་བའི་ཤེས་བ་ཚད་མ་
དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཚད་འབྲས་རྩས་གཞན་དུ་འདོད་པའི་
ལུགས་ལ་དེ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་བྱུང་པར་དུ་བྱ་བ་རྩས་འཇལ་བའི་
ཤེས་བ་ལའང་དེ་ལྟར་འགྱུར་ནའང་། དེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རིག་ཁས་མི་
ལེན་ཅིང་། ཚད་འབྲས་རྩས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་ལ། རང་ཉིད་རང་གི་གཞལ་
བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་འདི་ནི་མཐའ་གཅོད་པའི་ཡན་
ལག་ཡིན་གྱི། རིགས་བ་ཅན་པའི་རྩ་བའི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཚད་མ་ནི་
གཞལ་བྱ་ཁོང་དུ་རྟེན་པ་ཅམ་ཡིན་ལ། སྤར་ཡོད་ཀྱི་མ་རྟོགས་བ་དང་། ལོག་པར་
རྟོགས་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ལོག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཀུན་ལ་མ་རྟོགས་པ་
ལ་སོགས་པ་སྤར་ཡོད་ལོག་པར་བྱེད་པའི་ངེས་བ་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་དག་སྤར་མེད་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་བསྐྱེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་གཞལ་བྱར་རྟོགས་པའི་ཚད་
མ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་སྤར་ཡོད་དུ་རྟུག་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་སོགས་
ལོག་པ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན། ཚད་མའི་འབྲས་བྱར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་སོར་

མེད་པས་གཞལ་བྱ་མི་འདྲའ་བའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་
བྲག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས། གང་འབྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བ་དེ་ལ་རྗེས་ལས་
མངོན་སྲུང་ཞེས་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི་བདག་དང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་
དང་། ཡིད་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་སྤང་བ་ནི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་“རིགས་’པ་ཅན་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་འབྲེལ་གཉིས། བརྒྱད་
འབྲེལ་བཞིའོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དབང་པོ་དང་
དོན་དུ་སྤང་བ་ཆད་མར་ཁས་ལེན་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། གཙོ་བོ་ཡིན་པས་བདག་
དང་ཡིད་དུ་སྤང་བ་ཆད་མའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཆད་མ་དེ་ལས་གང་བྱུང་ཡོད་པ་ཉིད་
དང་། བྱུང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་བྱུང་བའོ་སྟེ་མ་དང་
གཟུགས་སོ་སྟེ་མ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྗེས་དཔག་ལས་ཆད་མ་གཞན་མངོན་སྲུང་
དང་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་། གཟུང་དོན་ཉི་ལ་འདིའོ་སྟེ་མ་དུ་
ངེས་པའི་ཤེས་པ་མཆན་ཉིད་དང་། ཆད་མ་ལས་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་ཁོ་ནར་འདོད་
པའོ། །དོན་བསྟུན་ན། དབང་དོན་དང་སྤང་བ་འཇམ་བདག་དང་ཡིད་སྤང་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྤྱི་དོན་གཞན་མཐོང་བའི་དབང་གིས་འདི་བྱུང་བའོ་སྟེ་མ་དུ་ངེས་པ་དང་།
སྒོ་ན་པོའོ་སྟེ་མ་དུ་ངེས་པའི་མངོན་སྲུང་དེ། ཆད་མའི་འབྲས་བུར་འདོད་ལ། ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་དེ་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཀྱང་
གྱི་རྗེས་སུ་འདོད་དོ། །

༡ སྤྱི་ ཞོལ། རིགས། བཤམ། རིགས།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁས་ཁྲུངས་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང་། རིགས་པ་དང་
འགལ་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་དོན་ཕྱད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མངོན་
སུམ་ཡིན་ན། ཁྱི་གི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཐེ་ཆོམ་དུ་གཏན་ལ་ཐེབས་པའི་ཤེས་པ་
དང་། ལས་བྱུང་བ་ནི། མངོན་སུམ་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དག་གོ་ཞེས་ཁས་
ཁྲུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། མངོན་སུམ་དོན་ལ་ལྟ་བུ་ཅན་ཡིན་པས། རྟོག་ཅིང་དཔྱོད་
བ་མི་སྲིད་ལ་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ནི་བརྟགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །མིག་དབང་དང་བྱམ་པའི་གཟུགས་ཕྱད་པ་ཆད་མ་ཡིན་ན། བྱམ་པའི་རྩལ་གྱི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་ཕྱད་པས་མིག་ཤེས་གྱིས་བྱམ་པའི་གཟུགས་ཁོ་ན་རྟོགས་ལ།
བྲི་ལ་སོགས་པ་མ་རྟོགས་^༡ བ་འགལ་ཏེ། བྱམ་པའི་ཆོས་ཀྱན་དང་བརྒྱུད་པའི་སྒོ་
ནས་བྱུང་ཆོས་འབྲེལ་བར་ཁས་ཁྲུངས་པའི་ཕྱིར། བདག་དང་ཡིད་ཕྱད་པ་ཡང་
འབྲས་བུ་དེ་དག་གི་ཆད་མར་མི་རུང་སྟེ། ཆད་འབྲས་གཉིས་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་
ཡུལ་འགལ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆད་འབྲས་སྤྱིར་དགག་པ་དང་། ཏ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་
པ་དང་། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་ཆེན་པོ་
དང་བྱམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་གཉིས་གྱི་ཆེ་བའི་བྱུང་བར་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་
ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གསལ་བ་འཛིན་པ་དང་། རྩལ་བྱམ་པ་སོགས་དང་
ཡོན་ཏན་སྟོན་པོ་སོགས་དང་། ལས་འགྲོ་བ་སོགས་ལ་ལྟོས་ནས་འདིའོ་སྟུང་དུ་
འཛིན་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཞེས་སྤྱིར་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་

^༡ སྤྱི་བགས། དཔྱོད་ རོལ། སྟོད་

^༢ སྤྱི་རྟོགས་ བགས། རོལ། མ་རྟོགས་

ཚོས་ཅན། བྱམ་པ་དཀར་པོའི་ཞེས་སོགས་བྱང་པར་ནམས་དང་བྱང་གཞི་རྩས་སྦྲར་
བ་མི་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་གཞི་བྱང་ཚོས་སྦྲར་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་པའི་
བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་བལྟ་བའི་དོན་ཅན་ཅམ་
ཡིན་པའི་བྱིར། བྱང་གཞི་བྱང་ཚོས་སྦྲར་ནས་འཛིན་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྒོ་ཡིན་གྱི་དབང་
ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ནི་མངར་རོ་སྦྲུམ་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། འདིའོ་
སྦྲུམ་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ནི་རོ་གཉིས་དབང་ཤེས་
གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །གཅིག་མ་ཡིན་པ་དུ་མར་ཐལ།
གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་ཡང་གཟུང་དོན་ཡིན། ནི་རོ་སོགས་འཛིན་པའི་
མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་ཁྱོད་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་བྱིར། གཟུགས་ནི་རོ་
སོགས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་ནི་རོ་
ལ་སོགས་པའི་རྩས་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད། དེ་དག་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་
གཟུགས་ཀྱི་རྩས་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྩས་གཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་ལ།
གཟུགས་ནི་སོགས་དུ་མར་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་སྟེ། དཔེར་ན་ཡོད་པ་ཉིད་གཅིག་
ཡིན་ཡང་། དབང་སོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཉིད་ཆ་མེད་ཀྱི་
གཅིག་ཡིན་ཡང་། དབང་སོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་བཞིན་གཞན་ལ་ཡང་མཐོང་
བས་གཟུགས་སོགས་གཅིག་དང་། རྩས་དུ་མར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་མི་
འདྲ་བ་དུ་མ་རྩས་གཅིག་ཁོ་ན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱམ་པའི་
གཟུགས་སོ་སྦྲུམ་པ་དང་བྱམ་པའི་བྱིའོ་སྦྲུམ་པ་སོགས་དབང་པོའི་སྒོ་ལས་དབང་

ཤེས་གཞན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་དེ་དབང་ཤེས་གཞན་གྱིས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་
 བས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
 ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་དབང་པོ་གཞན་དོན་མེད་པར་འགྱུར་
 པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ནི་སོགས་དབང་པོ་གཅིག་གིས་འཛིན་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་
 དད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཐ་དད་པས་དབང་པོ་གཅིག་གིས་འཛིན་མི་ཀྱས་པ་ངེས་པ་
 ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་གཅིག་གིས་སྡོ་མེར་སོགས་རང་ཡུལ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་འཛིན་ཀྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་མིག་ལ་སོགས་པའི་
 དབང་པོ་ཀུན་གྱིས་འཛིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བྱི་འཛིན་གྱིས་ཀྱང་རེག་བྱའི་རྣམ་
 འཛིན། རེག་བྱ་འཛིན་པས་ཀྱང་བྱའི་རྣམ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་མེད་དེ། གཟུགས་
 ལ་སོགས་པ་ལ་གཟུགས་ཉིད་དང་། རེག་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་ཆོས་མི་འབྲ་བ་
 སོ་སོར་ངེས་པས། ཡུལ་ཀུན་དབང་པོ་ཀུན་གྱིས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་
 མིག་ཤེས་དང་། རེག་བྱ་འཛིན་པ་དག་གིས་རྣམ་དང་གྲངས་དང་། "ལྷས་ལ་
 སོགས་པར་མི་འཛིན་པར་ཐལ། རྣམ་དང་གྲངས་དང་ལ་སོགས་ལ་གཟུགས་ཉིད་
 དང་རེག་བྱ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་ཁས་སྤངས་
 སོ། །གང་ལ་གཟུགས་ཉིད་དངོས་སུ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པ་དེ་མིག་གིས་ངེས་པར་
 འཛིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རེག་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། རྣམ་ལ་
 གཟུགས་ཉིད་ལ་སོགས་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་
 འཛིན་པའི་ཆེ་རྣམ་འཛིན་པར་མ་ངེས་ཤིང་གཟུགས་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་འདུག་

པའི་ཆོ། རེག་བྱ་མེད་པར་བརྩུང་ནས་གཞུགས་ཉིད་ཡོད་པར་མཆོན་པའོ་ཞེ་ན། དེ་
ལྟ་ནའང་མདོ་དང་འགལ་ཞིང་རེགས་པ་དང་ཡང་འགལ་རྟེ། དབང་པོ་གཅིག་གིས་
མེད་པར་བརྩུང་བ་དབང་པོ་གཞན་གྱིས་གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འགྲེལ་པར་མདོ་དང་འགལ་བར་གསུངས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ནི་རང་གིས་ཁས་
ལྡངས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་རྟེ། ཡོན་ཏན་འཛིན་པའི་ཆོ་ཇས་དང་སྦྱར་ནས། དེས་
པར་འཛིན་པར་ཁས་ལྡངས་པ་དང་འགལ་བའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོན་སྦྱུང་གིས་མཐོང་བའི་ལན་དགག་པ་དང་། དེའི་
ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉིན་པར་བྱམ་པའི་ཁ་དོག་དམར་པོ་མིག་གིས་མཐོང་
ནས། ལྷན་ཁུང་དུ་བྱམ་པའི་རེག་བྱ་ལ་རེག་པའི་ཆོ། འདི་དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་དམར་
པོའོ་སྦྱུང་པའི་མདོན་སྦྱུང་གིས་རེག་བྱ་དང་ཁ་དོག་གི་ཇས་གཉིས་ཀ་སྒོ་གཅིག་
གིས་གཞུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་མཆོན་པོ་བྱམ་
པའི་རེག་བྱ་ལ་རེག་ནས། ཉིན་པར་བྱམ་པའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་ཆོ། འདི་མཆོན་
པའི་བྱམ་པ་རྩལ་པོ་དེའོ་སྦྱུང་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །བྱམ་པའི་ཁ་དོག་རེག་བྱ་འཛིན་
པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཞན་གྱི་སྦྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་གི་ཇས་
རེག་བྱ་འཛིན་པའི་མདོན་སྦྱུང་གི་གཞུང་ཡུལ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཅིག་
ཞེས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །འདི་དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་དམར་པོའོ་སྦྱུང་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན།
མདོན་སྦྱུང་མིན་པར་ཐལ། བྱམ་པའི་ཁ་དོག་དང་རེག་བྱ་ལྷན་ཅིག་རྒྱ་བ་བྱན་པའི་
ཡིད་སྒོ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོན་སྦྱུང་གིས་གཞུང་པོ་སྦྱུང་པ་ནི་སྒོའི་འཇུག་
ཚུལ་མི་ཞེས་པའི་རྟོག་གི་ངན་བ་ནམས་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་
པ་དམར་པོའོ་སྣམ་པ་ན་རྩས་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཡུལ་དེ་དབང་པོ་གཅིག་གི་གཟུང་
ཡུལ་དུ་འདོད་དེ། བྱད་པར་བྱེད་ཆོས་མ་གཟུང་བར་བྱད་གཞི་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤེས་པ་གཅིག་གིས་དབྱུག་པ་དང་། དབྱུག་པ་ཅན་བྱད་གཞི་བྱད་
ཆོས་སྦྱར་ནས་འཛིན་པ་བཞིན་དུ། ཡོད་པ་ཉིད་དང་། དེ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་
དང་རྩས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་བྱད་གཞི་བྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་འཛིན་པར་
འདོད་ཅེ་ན། དང་པོ་ནི། རེག་བྱའི་རྩས་དང་། ཁ་དོག་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་སྦྱར་
ནས་འཛིན་ཏེ། རེག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་བྱམ་པ་འདི་དམར་པོའོ་སྣམ་པའི་སློ་སྦྱེ་བ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཁས་སྐྱངས་འགལ་བ་དང་། བྱབ་པ་མ་ངེས་པ་དང་།
རིགས་པ་དང་འགལ་བ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་རྩས་རྟེན་དོན་གཞན་
གང་ལ་བརྟེན་པར་མི་འདོད་པས། དེ་ལྟར་མི་འདོད་པ་ལ་འང་ཡོན་ཏན་དང་། ལས་ལ་
སོགས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་བསྟེན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྟོན་པོ་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། འདེགས་འཛོག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡན་ལག་འདི་དག་
རྩས་དང་ལྡན་ལོ་སྣམ་པའི་སློ་སྦྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་བྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། ཁ་དོག་དང་རེག་བྱ་དེ་ནི་བྱད་
ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ་ཐ་དད་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པས་རྩས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ནའང་། བྱམ་པ་སོགས་པ་ལ་ངོ་སྣམ་པའི་སློ་སྦྱེ་བ་མཐོང་བས་མིག་གིས་ཁ་དོག་
དང་། རེག་བྱ་གཉིས་ཀ་གཟུང་བར་ཐལ། འདོད་ན། དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཐལ། དབང་

སོ་གཅིག་གིས་གཟུང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་སོ་ཅག་ལྟར་ན། དབང་སོ་རིགས་གཅིག་པ་དུ་
མས་བཟུང་བས། དུ་མར་མི་འགྱུར་ཞིང་། གཅིག་གིས་བཟུང་བས་གཅིག་ཡང་མི་
འགྱུར་རོ། །དབང་སོ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་ཞེས་གང་བཟོད་པ་དབང་སོ་ཐ་དད་ཀྱི་ཐ་དད་
ལས་དུ་མར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བར་བཟོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་སོ་ཐ་དད་པ་དེ་དུ་མ་
ཁོ་ནའོ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་པས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་སོ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་
སོ་སོ་འཛིན་བྱེད་ཐ་དད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ནི་རྩས་ཐ་དད་དུ་^༡བཞག་^༢དགོས་ལ་
གཞན་དུ་ན་ཐ་དད་མེད་པ་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར། ཞ་མ་
སེང་རྒྱལ་གྱི་རྩ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་འགྱུར་མ་མ་ཐུན་ལ། “འབྲེལ་^༣པའི་འགྱུར་ལྟར་ན།
འཛིག་ཉེན་གྱི་སྒོ་དང་དབང་སོ་ཐ་དད་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སོ་སོར་ངེས་པ་དེ་ནི་ཐ་དད་ཁོ་
ནར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་མཚན་གང་ལས་གཅིག་”མ་ཡིན་^༤ཏེ། གཅིག་ཏུ་འབྲུབ་
པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན། གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་བཞག་
ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དོན་བསྐྱུས་ན། དབང་དོན་སྤང་བ་ཚད་མ་དང་རྩས་དང་ཡོན་
ཏན་སོགས་ལ་འདིའོ་སྐྱུམ་པའི་མངོན་སུམ་དང་ཚད་མ་འབྲས་བྱར་ཁས་སྐྱངས་
ཤིང་། རྩས་ཆ་མེད་གཅིག་དང་། དེ་ལ་བཏེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྩས་ཐ་དད་དང་།
གཟུགས་འཛིན་པའི་སྒོས་བྱི་རོ་ལ་སོགས་པའི་^༥རྩས་^༦འཛིན་པ་དང་། དེ་དག་འཛིན་

༡	སྒྲ།	བཞག	བཟུངས།	ཞོལ།	ན་ཉེད
༢	སྒྲ།	འབྲེལ	བཟུངས།	ཞོལ།	འབྲེལ
༣	སྒྲ།	མ་ཡིན	བཟུངས།	ཞོལ།	ཡིན
༤	སྒྲ།	བཟུངས>>	རྩས	ཞོལ།	བྱིས

པའི་ལྷོས་གཟུགས་ཀྱི་རྩམ་འཛིན་པར་ཁས་སྒྲངས་པས། ཉེས་པ་འདི་དག་འཇུག་པ་
ཡིན་ནོ། །གཟུགས་ཀྱི་རྩམ་དང་བྱི་ལ་སོགས་པའི་རྩམ་ཆས་ཅན། ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་
མི་འབྲད་པར་ཐལ། དབང་པོ་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་ལ་བཞེན་པའི་མདོན་སུམ་གྱིས་རྫོགས་
པར་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། གཞན་དུ་ན་རྩམ་
གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་བཞག་མི་ཅུས་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྲ་
སྲོང་སེར་སྐྱའི་རྩམ་སུ་འབྲང་བ་སེར་སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྩམ་དཔག་ཆད་མར་མ་
བད་མདོན་སུམ་ཆད་མ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་མདོན་སུམ་
དུ་འདོད་དེ། རྣ་བ་དང་། བགས་པ་དང་། མིག་དང་ལྗེ་དང་། རྣ་རྣམས་ཡིད་ཀྱིས་བྱིན་
ཀྱིས་བརྒྱབས་ནས་སྐྱ་དང་རེག་བྱ་དང་། གཟུགས་དང་རོ་དང་བྱི་རྣམས་ལ་རིམ་པ་
རི་ལྟ་བ་བཞིན་འཛིན་པ་ལ་འཇུག་བཞིན་པ་ནི། མདོན་སུམ་ཆད་མའོ། །ཡིད་ཀྱི་
འཇུག་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། རྣམ་འགྱུར་ཐ་དད་མེད་པར་འདོགས་པར་
བྱེད་དོ། །བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་པའི་དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ཡིད་དང་དབང་པོ་ཡུལ་ལ་ལྟན་
ཅིག་འཇུག་པའི་དོན་དུ་འདོད་ལ། གངས་ཅན་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡིད་ཀྱིས་རེག་པའི་དོན་
དེ། དབང་པོས་དོན་གཟུང་བའི་རྩམ་སུ་ཡིད་ཀྱིས་རེག་པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་རྩམ་
སུ་ལྷོས་ཞེན་པར་འདོད་དོ། དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་པ་ནི། རང་གི་ཡུལ་ཉེ་བ་ན།
ཡུལ་དེའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བའོ། །དེ་ཡང་རྒྱུན་དང་བཅས་པ་དང་རྒྱུན་མེད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ལྷགས་བསྐྱེགས་པ་ན། མེ་ལྷགས་རྩམ་གཅིག་མ་ཡིན་ཡང་། རྩམ་གཅིག་པ་

ལྷ་བྱུང་འབྱུང་བ་བཞིན་གྱི། སེམས་པ་¹ཅན་གྱིས་ཡུལ་སྤྱིང་བ་ན། ཡུལ་དང་འདྲེས་
བས་ཡུལ་རྣམས་སྤྱིང་བའི་ངོ་བོ་མིན་ཡང་། སྤྱིང་བའི་ངོ་བོ་ལྷ་བྱུང་སྤྱང་བའི་སྐབས་
སོ། །དེ་ལ་²ཆུན་མེད་པ་ནི། སེམས་པ་³ཅན་སྤྱོད་མེད་འོད་ལྷ་བྱུང་ཡུལ་གསལ་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་འདྲེས་པ་ལྷ་བྱུང་སྤྱང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཏེ། ཁ་ཅིག་
སྤྱ་མ་ཆད་མ་དང་བྱི་མ་འབྲས་བྱུང་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་འཇུག་
བཞིན་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་དོ། །ཁ་ཅིག་གི་ཡུལ་ཅིག་ཤོས་གྱིས་མི་འཛིན་
བར་སོ་སོར་དེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གངས་ཙན་ལྷ་རབས་པའི་ལྷགས་དགག་པ་དང་། བྱི་མ་
གཞན་གྱི་ལྷགས་དགག་པ་དང་། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་བྱབ་ཆུང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལྷའི་གངས་རེས་དགག་པ་དང་། གཞལ་
བྱ་འཇལ་ཆུ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་།
དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འོན་པ་ལ་དབང་པོ་དགུ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་མི་རྩོས་
པས། སྐྱ་ན་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་བྱུང་པར་
ལས། སྐྱའི་རེགས་འཛིན་པར་འདོད་པས། སྐྱ་གཅིག་བྱ་ཡང་དབང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་
པས་འཛིན་པར་ཐལ། སྐྱ་གཅིག་བྱ་ལ་རྩོས་ཏེ། ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་
གངས་གྱི་མཐའ་ཐུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལྷར་གངས་
རེས་པ་ཉམས་ཤིང་བྱབ་པ་ཁས་སྦྱངས་སོ། །འཕམ་གྱི་སྐྱས་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་རང་

༡ སྒྲི་བཀྲས། བ རྗེས། དཔའ

༡ སྐྱུ་རྒྱུ་པ་ནི། སེམས་པ་ བགས། རོལ། རྒྱུ་མེད་པ་ནི། སེམས་དཔའ་

བཞིན་གཅིག་ཡིན་པས། སྤྱི་རིགས་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཐུག་མེད་དུ་མི་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱི་དང་རིག་བྱ་
རང་བཞིན་གཅིག་པས། རྣ་བའི་དབང་པོས་སྤྱི་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་རིག་བྱ་ཡང་འཛིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་དེ་ཙམ་ལྔ་ཡོན་ཉན་གསུམ་གྱི་བཀོད་པའི་
དབྱིབས་ཡིན་ལ་སྤྱི་གསལ་བ་རྣམས་ལ། སྤྱི་རིགས་ཐ་མི་དད་པའི་དབྱིབས་ཡོད་
ཡང་། རིག་བྱ་སོགས་ལ་མེད་པས་རིགས་མ་ཐུན་པའི་ཡུལ་ཁོ་ན་འཛིན་གྱི། རིགས་
མི་མ་ཐུན་པ་མི་འཛིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཡང་ཡིད་དབང་གིས་དབང་པོ་གྲུབ་
གྱི་ཡུལ་གྱི་དབང་གིས་འཛིན་པ་མིན་ནམ། ཅི་ལྟར་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་
ཡིད་དབང་གིས་གྲུབ་འདོད་ཡང་། ཁྱོད་སྤྱིས་བྱའི་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པར་
འདོད་པས། དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ནས་སྤྱིས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཐུན་སུམ་ཆོགས་ན།
རང་བཞིན་དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྣམ་པར་འགྱུར་ལ། དུ་མ་དགོས་ན་དུ་མའི་རྣམ་
པར་འགྱུར་བར་འདོད་པས་སྐྱོན་དེ་འཇུག་པའོ། །དབྱིབས་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་
གཞུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་དང་། རིག་བྱ་འཛིན་པའི་ཤེས་པས། གཞུགས་
དང་། རིག་བྱ་གཞུང་བའི་ཆེ་རིང་སོ་དང་ཐུང་དུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་སྒོ་སྤྱོད་བ་
མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཙམ་ལྔ་ཡོན་ཉན་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཁོ་ནར་འདོད་ན་སྤྱི་
དང་བྱི་དང་རོ་རྣམས་མདོན་སུམ་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབྱིབས་ནི་རྣ་བ་
དང་སྣ་དང་ལྟེ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་གཅིག་ལ་ཡང་དབྱིབས་
དུ་མ་ངེས་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ཡུལ་དེའི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་།

དབྱིབས་ལ་ཁྱད་པར་ཅད་མེད་ན། གསེར་གྱི་སྒྲིགས་དང་། རྩ་རྒྱ་སོགས་གྱི་
དབྱིབས་ཀྱང་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབང་པོའི་འཇུག་པས་རིགས་ཁོ་ན་འཛིན་པ་དགག་པ་
དང་། ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་རིགས་འཛིན་པ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བདེ་སོགས་དབང་པོའི་འཇུག་པས་
འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དབང་པོའི་འཇུག་པས་སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་རིགས་
སམ། དབྱིབས་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་བྱིར། རྩ་བའི་འཇུག་པས་མི་མང་གི་སྤྱོད་དང་། རའི་སྤྱོད་
ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱེ་བྲག་མི་འབྲ་བར་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྩ་བ་མི་
འབྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པས་'དབྱིབས་ཅམ་འཛིན་གྱི། སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་རང་
བཞིན་མི་འཛིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྤྱིའི་རང་བཞིན་འཛིན་ནའང་ཡིད་གྱི་འཇུག་པ་བཞིན་
དུ་རྩ་བར་རྟོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱིའི་རང་བཞིན་དབྱིབས་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་
ནས་འཛིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདེ་སོགས་དང་སྤྱིའི་རང་བཞིན་སོ་སོར་འཛིན་པའི་
དགག་པ་དང་། བསྐྱེམས་ནས་འཛིན་པའི་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རྩ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་འཇུག་པ་ཆོས་ཅན། ཡིད་གྱི་འཇུག་
བཞིན་དུ་རྟོག་པའི་གནས་སྐྱབས་དེ་ལས་མ་འདས་པར་ཐལ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་
སྤྱིར་ནས་འཛིན་པའི་བྱིར། སྤྱིར་སྐྱབས་སོགས་སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་འབྲེལ་པ་མེད་པ་སོ་སོར་འཛིན་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་རང་

བཞིན་གཞན་མ་ཡིན་པས་སོ་སོར་མི་འཛིན་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་སོགས་སྟོང་སྟོང་སེལ་ལ་
སོགས་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའམ། སྟོང་སྟོང་སེལ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྟའི་རྒྱ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་སྟོང་སེལ་དང་བདེ་
སོགས་རྣམ་གངས་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་གཙོ་བོར་འདོད་
དོ། །བདེ་སོགས་དང་སྤྱོད་སོགས་མདོན་སྲུང་གྱིས་སོ་སོ་ཁོ་ནར་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། རང་བཞིན་གཞན་ཉིད་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཙམ་ལྟ་དང་བདེ་སོགས་སོ་སོར་མི་འཛིན་གྱི་བསྐྱེད་སྲུང་ནས་
འཛིན་ལོ་ཞེ་ན། མདོན་སྲུང་གྱི་དེ་ཙམ་ལྟ་དང་བདེ་སོགས་བསྐྱེད་སྲུང་ནས་འཛིན་པ་
མིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཟུང་བྱ་ལ་ཐ་མི་དད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ལྟ་གཤམ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཙམ་དང་
བདེ་སོགས་བསྐྱེད་སྲུང་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་པོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་
ལོ། །རང་རང་གི་དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་པར་དབྱིབས་ནས་འཛིན་ལོ་ཞེ་ན། དབྱིབས་གཅིག་
ཁོ་ན་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་ལ་ཡང་། དབྱིབས་ཐ་དད་
ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱིབས་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
སེར་རྒྱ་པ་སྤྲུམ་རྣམས་ནི། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་
གཅིག་དང་། དེ་ཡང་ཆ་མེད་དུ་འདོད་ལ། སྤྱོད་ཀྱི་སེར་རྒྱ་པའི་ལུགས་ལས་འདས་
པར་སྤྱོད་པའི་གངས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཁ་ཅིག་མི་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་སྤྱོད་རང་གི་རང་
བཞིན་ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་དང་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ལ། རིགས་གཞན་ཡང་ཐ་མི་དད་པ་

མ་ཡིན་པས། དེག་བྱ་ལ་སོགས་པའི་གསུམ་པོ་གཞན་གྱི་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་ལ།
དེས་ན། དེ་ཙམ་ལྗེའི་ཡོན་ཏན་ལ་མི་འབྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་དབང་པོ་རང་རང་
གི་ཡུལ་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཡིན་པས། དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་ལ།
རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་པོ་ལ་རང་གི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་
དབང་པོ་སྤྱག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གངས་ཅན་ཕྱི་མ་འདིས་སྤྱི་བྱེ་
བྲག་སོ་སོ་ལ་ཡང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རྩལ་སྤྲན་རྩལ་ཐ་དད་པར་ཡོད་ལ། དེ་དེའི་ཡོན་
ཏན་གསུམ་ཡང་རྩལ་སྤྲན་ཐ་དད་ཅིང་། སྤྱི་རང་བཞིན་དུ་ནམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་
ཆེ་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་ལ། འདུས་ནས་ན་བའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་ཆེ་སྒྲ་དང་ནམ་
འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། མིག་གི་དབང་པོ་
སོགས་ལ་ཡང་ཁས་སྐྲངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རང་བཞིན་གཙོ་བོ་སྤྱག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་ནམ་
པར་འགྱུར་བའི་སྒྲ་སོགས་མི་འཐད་པ་དང་། དེ་འདོད་ན་ཁས་སྐྲངས་འགལ་བ་དང་།
སྒྲ་འགལ་ཞིག་གིས་བརྗོད་པས་དོན་ཆེན་གཅིག་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་ཡང་གཙོ་བོར་རྩལ་སྤྲན་སོ་སོར་སྤྱག་མེད་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། སྤྱི་
བྱེ་བྲག་དེའི་རོ་བོས་རིགས་ལས་ཐ་དད་པའི་གཙོ་བོ་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཐམས་ཅད་ནི་སོ་
སོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་གསུམ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ནམས་
ན་བའི་དབང་པོའི་གཟུང་བྱར་འགྱུར་ལ། བདེ་བའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ནམས་འདུས་པ་རང་
གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་བདེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། རིགས་མི་མ་སྤུང་པ་གཞན་གྱི་གཟུང་

བྱ་དང་། འཛིན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཡོན་ཏན་བདེ་སྤྱད་གཉི་སྤྱད་
གསུམ་གྱི་རྩལ་སྤྲོ་རྩལ་ཐ་དད་པ་གསུམ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་ལས། རྣ་བའི་
དབང་པོའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་བའི་སྤྱི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་འབྲས་བྱའི་ངོ་
བོར་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་གྱི་
རྩལ་སྤྲོ་གསུམ་པོའི་རང་བཞིན་དུ་རྣམ་འགྱུར་སྤྱ་གཅིག་བྱའི་ངོ་བོར་རྒྱ་མཚན་
གང་གིས་འགྲོ་སྟེ། “རྩལ་སྤྲོ” གསུམ་རང་བཞིན་དེ་ལས་མ་འཕོས་བཞིན་གཅིག་ཏུ་
འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་བྱིར། བྱེ་བྲག་སྟོས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་འདོད་པའི་རྩལ་སྤྲོ་
གཉིས་སྤང་ནས་བརྩམས་པ་ལས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའོ། “གསུམ་པ་ནི།” རྩལ་སྤྲོ་
གསུམ་པོ་རང་བཞིན་དེ་ལས་མ་འཕོས་བཞིན་དུ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། རྒྱ་“འབྲས་བྱ”^༡ རིགས་མི་མ་ཐུན་གཞན་བསྐྱེད་ཅིང་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བར་གཞན་
གྱི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་རིགས་གཅིག་ཁོ་ནར་ཁས་
ཁྲངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །

བཞི་པ་ནི། སྤྱ་སྤྱོའི་ཞེས་པའི་བརྗོད་པ་གཅིག་ཐོས་པས། རང་བཞིན་གཅིག་ཁོ་
ནའོ་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་གྱི་རྩལ་སྤྲོ་གསུམ་འདུས་པ་ལས། སྤྱ་དང་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་
དོན་གྱི་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་རྩལ་སྤྲོ་སོགས་དུ་མ་སྟེ་དུ་མའི་རང་བཞིན་
ཡིན་ལ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཁྲད་པར་ཅན་གཅིག་ཁོ་ན་
འཛིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེའི་བྱིར་དབང་པོ་དང་དེ་ཅུ་ལྟ་སོ་སོ་རེ་རེའི་དངོས་པོ་ལ་

༡	སྤྱ་	བྲགས།	རྩལ་སྤྲོ	ཞོལ།	རྒྱ་མཚན
༢	སྤྱ་	བྲགས།	གསུམ་པ་ནི།	ཞོལ།	-གསུམ་པ་ནི།
༣	སྤྱ་	བྲགས།	འབྲས་བྱ་	ཞོལ།	-འབྲས་བྱ་

རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་གྱི་རྩལ་ཐོན་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི། གངས་
ཅན་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་ཤིང་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཆུང་བ་ཙམ་དུ་
ཟད་ཀྱི་དེ་ཡང་སྒྲིན་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ལོ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་བདེ་བའི་དབང་སོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་
འཇུག་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་པར་བྲན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། བན་པ་གཞན་དུ་
འདོད་པ་དགག་པ་ལོ། །དང་སོ་ནི། ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་སྤར་བ་ཤད་པའི་མངོན་སུམ་
གྱི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པའི་ཚད་མར་བཞུགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་སོའི་མངོན་
སུམ་དང་ཡུལ་གཅིག་མ་ཡིན། ཉགས་ལ་མི་རྟོན་པས་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ཞིང་། ཚད་
མར་སྒྲིན་པའི་ཚིག་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་
མཚན་ཉིད་བྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྤངས་ཤིང་། མཚན་ཉིད་
དེས་མ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་ལ་དབང་སོས་ཞེན་པར་བྱེད།
དེ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཞེན་པར་བྱེད། ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཞེན་པ་དེ་ལ་དབང་སོས་རིག་
པར་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྤངས་ཀྱང་། འདིར་མ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར།^༡

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མར་མ་འདུས་པའི་ཉེས་པ་དེ་ནི་མེད་པ་དེ།^༢ རྩ་བ་ལ་སོགས་
པའི་དབང་སོའི་འཇུག་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། ཡིད་ཀྱི་འཇུག་
པ་ནི། དོན་དང་དབང་སོའི་འཇུག་པ་གཉིས་ཀ་འཛིན་པའི་བྲན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།^༣ དེ་ཡང་དབང་སོའི་འཇུག་པ་དང་ལྷན་ཅིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

^༡ ལྷ། བགས། པའི་ཕྱིར། ཞོལ། -པའི་ཕྱིར།

^༢ ལྷ། དེ། བགས། ཞོལ། དོ།

^༣ ལྷ། ཡིན་པའི་ཕྱིར། བགས། ཞོལ། ཡིན་ལ།

ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་ཡུལ་དེ་དག་བྲན་པའི་སྒོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་དེ་དག་སྒར་
 ཉམས་སུ་མ་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དང་། དབང་པོའི་འཇུག་པ་བྲན་པ་
 དང་། བྲན་ཡུལ་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུས་ཅིག་ཙམ་གཉིས་ཀ་འབྱུང་བར་འབྱུང་
 བའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྲན་པ་ཡིན་
 བའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་རང་རིག་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི། ཉེས་པ་འདི་དག་མེད་ལ། ཁྱོད་ཀྱི་
 གཞུང་ནས་བཤད་པའི་བྲན་པ་ནི། མོང་བའི་གོམ་པ་འདོར་བ་དང་འབྲ་བར་ཟད་
 རོ། །ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་དོན་དང་དབང་པོའི་འཇུག་པ་ལ་
 དམིགས་པའི་བྲན་པ་ཉམས་པའམ་སྟེ། བྲན་པར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། ཡུལ་དེ་དག་
 སྒར་ཉམས་སུ་མ་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འཕམ་ནི་“རྟོག”པའི་དོན་ཏེ། སྒྲ་མ་དང་དོན་
 ཅུང་ཟད་མི་འབྲ་སྟེ། འདི་ནི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཁོ་ན་ལ་ཡིད་“ཀྱིས་རྗེས་སུ་
 ཞེན”པར་བཤད་པས། དབང་པོའི་འཇུག་པ་བྲན་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཉམས་
 པའོ། །བྲན་པ་ཡིན་ནའང་། གཞན་“སྤྱོད་བ་ན། གཞན་ཀྱིས་བྲན་པར་འབྱུང་བའི་
 ཕྱིར”ན་ཡང་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ལྷས་བྱིན་“ཀྱིས་སྤྱོད་བ་མཆོད་སྦྱིན་ཀྱིས་བྲན་པ་
 མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་གཞན་ཀྱི་སྤྱོད་བ་དེ་ལས་ཀྱང་། གཞན་ཀྱིས་བྲན་
 པས་གཞན་ལྟར་འབྱུང་ཞེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པས་

༡ སྟེ། རྟོག་ བཟུམ། ཞོལ། རྟག

༢ སྟེ། ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཞེན་ བཟུམ། ཞོལ། ཡིད་རྗེས་སུ་ཞེས

༣ སྟེ། བཟུམ། སྤྱོད་བ་ན། གཞན་ཀྱིས་བྲན་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ ཞོལ། མཚོང་བ་ན། གཞན་བྲན་པར་འབྱུང་

༤ སྟེ། ཀྱིས་ བཟུམ། ཞོལ། ཀྱི

རྗེས་སུ་བྲན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན། དབང་པོས་གཟུང་བའི་རྗེས་ལ་ཡིད་
གྱིས་འཛིན་པར་བྱེད། ཡིད་གྱིས་གཟུང་བའི་རྗེས་ལ། དབང་པོས་རི་ལྷ་བ་བཞིན་
རིག་པར་བྱེད་པ་དེ་རྣམ་པར་གསལ་བར་ཐལ། བྲན་པས་ལྷག་པར་བརྗོད་ཕྱིར་ན་སྟེ།
ཡིད་གྱི་འབྲུག་པས་རྗེས་ཁོ་ནར་བྲན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཛིན་པ་ལ་
མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཞན་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡིད་སློ་རྟོག་པས་
ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་འོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱེད་
བ་པ་རྣམས་ནི་དོན་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཡིད་གྱི་དབང་པོ་དང་། མིག་གི་དབང་པོ་ལ་
སོགས་པ་ཡང་དག་པར་སྤང་ནས་སྦྱེས་པའི་སྦྱེས་བྱའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་
རྣམས་གྱི་སློ་དེ་དག་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སློ་སྦྱེས་པ་འཕམ་སློ་སྦྱེ་བ་ཞེས་ལས་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྦྱེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་འདི་སློ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། སྦྱེ་བ་
མེད་པ་ནི། མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་སློས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་
སྦྱེ་བ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་པ་འོ། །སྤང་བ་ནི་དབང་པོའི་དོན་འདུས་པ་འོ། །དབང་པོ་
ཞེས་པས་ཡིད་ཀྱང་བསྐྱས་ཏེ། བདག་དང་ཡིད་སྤང་པ་ལས་བདག་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་
སློ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་དང་། ཆད་
འབྲས་དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་འོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡོད་པ་ཞེས་སྟོས་
པའི་ཆོག་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པ་དང་། མཚན་ཉིད་གྱི་ཟུར་དུ་དབང་དོན་སྤང་པ་སྟོས་

བ་ཁྱབ་ཆུང་བ་དང་། སྒྲིའི་སྒྲེ་བ་ཞེས་སྒྲོས་བ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། རོན་དེ་སྤང་བ་སྒྲོས་བས་རྟོགས་ཟེན་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་བ་དང་།
དབང་པོ་སྒྲིན་མེད་དང་སྤང་བར་རྟོགས་པའི་རོན་ཅན་ཡིན་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་བཤད་བ་དེ་ལ་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཡོད་བ་དང་
ཞེས་སྒྲོས་བ་རོན་མེད་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་བསལ་བྱ་མེད་པ་སྟེ། རོན་དེ་ཡོད་པར་
རྟོགས་བ་ཉིད་ཀྱིས་རོན་དེ་མེད་པ་སེལ་བར་བྱེད་ལ་སྤང་ཅེས་བ་སྤང་བར་རྟོགས་བ་
ལས། རོན་དེ་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱ་བ་སྟེ། ཡོད་པར་རྟོགས་ཤིང་མེད་པ་སེལ་བ་ལ་ལྷན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཅོད་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་དང་སྤང་ནས་སྒྲོ་
སྒྲིའོ་ཞེས་སྒྲོས་པའི་ཆོ། གང་དང་སྤང་སྟུང་དུ་རོགས་ན་ལན་དུ་ཡོད་པའི་རོན་དང་
སྤང་བ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡོད་པ་བསྟན་ཅེ་ན། ཅེས་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་རྣམ་འབྱེར་
པའི་ཤེས་བ་འདས་མ་འོང་གི་རོན་ད་ལྟ་མེད་པ་ཤེས་བ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་བ་
དགག་བ་དང་། ཆེ་བ་གཉིས་སྤང་གི་ཤེས་བ་དང་། “སྟིག་^༡ རྒྱ་ལ་ཆུར་འཛིན་སོགས་
མངོན་སུམ་ཡིན་བ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡོད་བ་དང་། སྤང་བ་སྒྲོས་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

གཉིས་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཡོད་པ་ལོགས་སུ་སྒྲོས་པའི་དགོས་བ་མེད་པར་
ཐལ། མིག་དང་སྤང་ཅེས་བ་ལྟ་དུ་དབང་པོའི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་
གཞན་དུ་དགོས་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདག་དང་ཡིད་སྤང་བ་ལ་སོགས་གོ་བའི་ཆེད་
དུ་སྟི་སྟེ་ཡོད་བ་སྒྲོས་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་^༢ ཡང་བདག་དང་ཡིད་ཡོད་བ་ཅེས་

^༡ བགས། སྟིག སྟེ། ཞེས། མིག

^༢ སྟེ། ཡིད བགས། ཞེས། ཡང་

མད་པར་རྟོགས་པ་རྒྱ་རུ་ཡོད་པ་ལོགས་སུ་སྒྲོས་དགོས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་མ་
 སྒྲོས་ཀྱང་སྒྱུར་ཡོད་པ་ཙམ་དང་མད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཟླ་བ་གཉིས་སྤང་
 སོགས་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲོས་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 ཡང་ཡང་དག་པར་མད་ནས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པས་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་གང་
 གིས་ཡོད་པ་དང་ཞེས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དེ་ལ་རྣམ་
 བཅད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྒྲོས་པའི་དགོས་པ་ནི། རོན་
 དམ་པར་ཡོད་པ་དང་། དབང་པོ་མད་པས་དབང་པོ་རོན་དམ་པར་འདོད་ཅིང་། མེད་
 པའི་རོན་དང་མད་པ་དགག། ཡང་དབང་པོ་མཛེས་པར་ཏེ་དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་པ་དང་
 མད་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་སྒྲོ་མངོན་སུམ་དུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཅོད་པ་དང་། ལན་དང་། འཛིག་རྟེན་དུ་གྲགས་པའི་ལན་
 དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་དང་མད་པར་རྟོགས་པའི་རོན་དུ་ཡོད་པ་
 དང་མད་ཅེས་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་རོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་
 དང་མཛེས་པ་སྐྱོན་མེད་པ་དེ་དང་མད་པ་ལས་སྐྱེས་པར་གྲུབ་པས་མངོན་སུམ་དུ་མི་
 རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །མིག་སྒྲན་མིག་ལ་བྱུགས་པ་དང་། ཀྱང་པ་རུལ་གྱིས་བྱུགས་
 པས་སོགས་པ་གཞན་ལས་ཀྱང་དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་གྲུབ་པས་དེ་དག་དང་དབང་པོ་
 སྒྱར་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་
 པོ་སྐྱོན་མེད་གྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་། ཡོད་པ་ལ་སོགས་སྒྲོས་པ་དགོས་པ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ལ་འབྲོ་བའི་བྱ་བ་

ཡོད་ཀྱང་། འགྲོ་བའི་སྐྱ་བ་ལང་ལ་^༡“འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་”ཡོད་པའི་སྐྱ་དབང་
པོའི་གཟུང་དོན་ལ་གྲགས་པས་ཡོད་པའི་སྐྱ་ས་དབང་པོ་དང་ཐད་པར་བྱ་བའི་དོན་གོ་
བའི་ཆེད་དུ་ཡོད་པ་སྐྱོས་པ་ཉག་གྲང་ན།

གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་དཔེ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་ན་འགྲོ་བའི་སྐྱ་
བ་ལང་ལ་གྲགས་པས། དེས་བ་ལང་མཆོན་རྒྱས་ཀྱང་ཡོད་པའི་སྐྱ་དེ་དབང་པོའི་
ཡུལ་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པར་གྲགས་པ་མིན་པས། དེས་དེ་མཆོན་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་^༢པ་ནི། མདོན་སུམ་གྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་དུས་ཀྱན་ཏུ་དོན་དང་
ཐད་ནས་མདོན་སུམ་གྱི་སྒོ་སྐྱེད་གྲང་ན། མཆོན་རྟེན་མཆོན་གཞི་ལ་མ་བྱུང་བར་
འགྱུར་ཏེ། དབང་པོས་དོན་བར་དུ་མ་ཆོད་པ་ཐད་ནས་འཛིན་པས་^༣“བྱབ་”པར་འདོད་
བ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པར་ཐལ། མིག་དང་ནའི་དབང་པོས་གཟུགས་སྐྱ་བར་དུ་
ཆོད་པ་དང་། རང་ལས་བོང་ཆོད་ཆེན་པོ་འང་འཛིན་པར་མཐོང་བ་སྟེ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
ཐད་ནས་འཛིན་ན། དེ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཆེན་པོ་འཛིན་པར་མདོན་སུམ་གྱི་མཐོང་བ་
དང་འགལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྫོང་སྐྱེ་བ་ཞེས་སྐྱོས་པ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པར་ཐལ་བ།
དགག་པ་གཞན་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་བ་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག །མཆོན་རྟེན་སྟོན་
པའི་ཆོག་དེ་དག་གིས། མདོན་སུམ་གྱི་སྒོ་ཡི་རྒྱ་ཡི་ཆོགས་བརྗོད་པ་བོར་ནས། ཆད་
མའི་འབྲས་ཏུ་རྫོང་སྐྱེ་བ་ལས་གཞན་མ་མཐོང་བས། གང་ལས་སྒོ་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པ་དེ་

^༡ སྐྱ་ བགས། འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་ ཞེས། འཛིན་ན་གྲགས་པ་དེ་ལྟར་

^༢ སྐྱ་ གསུམ་ བགས། ཞེས། གཉིས་

^༣ སྐྱ་ ཞེས། བྱབ་ བགས། བྱབ་

མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་དོ། །ཅི་སྟེ་དོན་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའམ་སྟེ་
ཡིན་པར་ཐལ། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་དེས་དབང་དོན་སྤང་བ་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་གྱི་དེ་
ལས་སྐྱེས་པའི་སྟོ་མངོན་སུམ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་སྟོའི་སྐྱེ་བ་
ཞེས་"ཅི་བསྐྱེད་ཏེ་སྟོས་པ་"^༡དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་ཡོད་པ་དང་ཡང་
དག་པར་སྤང་བའི་སྐྱེས་བུའི་དབང་པོ་རྣམས་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་སྟོས་པས་ཆོག་
པའི་ཕྱིར། དཔྱོད་པ་པའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་པས། དོན་ལ་
དབྱེད་ན་འདི་ལྟར་གསལ་ཏེ། དབང་དོན་སྤང་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྟོ་མངོན་སུམ་དང་།
ཡོད་པ་དང་སྤང་བ་སོགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུངས་པ་རྒྱ་
བརྗོད་པ་བོར་ནས་སྟོ་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་དང་། རྒྱ་གང་ལས་"ཡོད་པའི་དོན་དང་
སྤང་བའི་དབང་པོ་དེ་ཆད་མར་འདོད་པའོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་ན་དོན་ཁོ་ན་ཁྱོད་འདོད་
པའི་མངོན་སུམ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའམ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་སྟོའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་
སམ། དབང་དོན་སྤང་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྟོ་དེ་ཞེས་ཅི་བསྐྱེད་ཏེ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབང་ཡིད་སྤང་བ་སོགས་མངོན་སུམ་དང་དེའི་རྒྱ་གང་དུ་
ཡང་མི་འཐད་པ་དང་། དབང་དོན་སྤང་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་བ་ལང་ངོ་སྟོས་པ་
སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དང་དབང་པོ་སྤང་བ་དང་།
ཡིད་སྐྱེ་སྐྱར་ཞིང་སྤང་བ་དང་། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་པ་སོགས་དཔྱོད་པ་བ་
ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལས་རྣམས་གཞན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་ཆོགས་པར་

^༡ སྐྱེ། ཅི་བསྐྱེད་ཏེ་སྟོས་པ་ བཀགས། ཅི་བསྐྱེན་ ཞེས། ཅིའི་དོན་

^༢ སྐྱེ། ཡོད་ བཀགས། ཞེས། སྟོས་

བརྗོད་པ་དེ་དེ་དག་གི་རྒྱུར་རིམ་ལྟར་འཐད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རོན་དང་ཐུང་པའི་
དབང་པོ་མདོན་སྤྲུལ་དུ་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་ཡིད་ཐུང་པ་བདག་གི་
ཡུལ་ཅན་གྱི་མདོན་སྤྲུལ་སྐྱེད་པ་དང་། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་མདོན་སྤྲུལ་དུ་མི་འཐད་
པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ཀྱང་ནི་ཤེས་པའི་རྒྱུར་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ནི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའམ་ཉེར་ལེན་ལ་འདུ་
བྱའི་ཤུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། དབང་པོའི་མདོན་སྤྲུལ་ལ་^༡ རྒྱད་གཞི་བྱུང་ཆོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱུས་པ་མེད་པ་
དང་། དེའི་རྒྱུ་མཆན་དང་། ཕྱི་རོན་གཞན་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ཀྱུང་གཞི་བྱུང་ཆོས་
སྒྱུར་བ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་རོན་ཐུང་པ་ལས། འདི་བ་ལང་ཁོ་ནའོ་སྤྲུལ་
པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་དེ་མདོན་སྤྲུལ་མོ་ཞེ་ན། རྒྱད་པར་གྱི་ཆོས་པ་ལང་ཉིད་དང་།
རྗེས་བ་ལང་སོགས་ཀྱུང་གཞི་བྱུང་ཆོས་སྤྱིར་བ་ལས་ནི། རོན་བ་ལང་ཉིད་
སོགས་སྤྱི་གཟུང་ནས། འངལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོའི་སྒོ་ལ་རྒྱད་
གཞི་རོན་རྣམས་དང་། རྒྱད་ཆོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་མདོན་ལ་རྒྱད་གཞི་བྱུང་ཆོས་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་
སོགས་སྒྱུར་བའི་རྒྱུས་པ་མེད་པར་ཐལ། རང་ལ་^༢ གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རིག་
བྱའི་རོན་རང་མཆན་བདེ་སྒྱུར་བའི་^༣ ཆོག་གིས་^༤ གསལ་བར་བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་

^༡ ལྟུང་ལ་ བཀའ་སྤྱོད་ལས་

^༢ ལྟུང་དང་ བཀའ་སྤྱོད་ལས་ རང་

^༣ ལྟུང་ ཆོག་གིས་ བཀའ་སྤྱོད་ལས་ ཤེས་པ་ལ་

ཀུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིའི་དོན་སྤར་བསྟན་ཟེན་པ་ལ་བསམས་ནས། ཤར་བ་གཉིས་པོ་འདི་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་
ཐེན་པ་ནི་དོན་མཛོགས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བ་ལང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གཞན་གཟུང་
བའི་སྒོ་ནས་བ་ལང་གི་རྒྱས་མཐའ་དག་ངེས་པར་བྱེད་པའོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་མཐོང་
གཟུགས་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་ཏེ། འདི་བ་ལང་ངོ་སྟུང་བའི་ཤེས་
པའང་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མངོན་སྟོང་བྱ་གནས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་མངོན་སུམ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་མི་སྟོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིའི་གཟུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་ཅིང་དོན་རང་མཚན་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་
འགྱུར་ལྟར་ན། རྣམ་ཀུན་དོན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ནི། གནས་ན་མངོན་སུམ་སྟོང་མི་འགྱུར་
ཞེས་བསྟན་ནས་ཁྲད་གཞི་ཁྲད་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ན། ཤེས་པ་
དེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཐད་ཅེས་བཤད་དོ། །ཡང་རང་འགྲེལ་དུ། སྤྱི་དོན་གཞན་ཆ་
མེད་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་ན། སྤྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྲད་པར་
མེད་པར་ཁས་སྐྱངས་པས། དབང་པོ་དུ་མ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་སྤར་བཤད་ཟེན་པ་
ལྟར་འདིར་ཡང་བརྗོད་དོ། །དེས་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཐུན་མོང་མིན་པ་
གསལ་བ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་འཐད་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་འཛིན་པ་མི་འཐད་
དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་དོན་སྤར་པ་དང་། བདག་ཡིད་སྤར་པ་ལས་ཅི་སྟེ་སྟོ་ཡི་སྟེ་

བ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྤར་བཤད་པའི་
ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཚད་འབྲས་དོན་གཞན་དགག་པ་དང་། གློ་དང་སྤྱེ་བ་རྩལ་
གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། བདག་ཚད་མར་འདོད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དབང་དོན་སྤང་པ་དང་། བདག་ཡིད་སྤང་པ་ཚད་མར་ཁས་སྦྲངས་
ནས། དེ་ལས་སྤྱེས་པའི་གློ་འབྲས་བྱུར་འདོད་པ་དང་། གློའི་སྤྱེ་བ་དོན་གཞན་མངོན་
སུམ་ཚད་མར་ཁས་སྦྲངས་པ་དང་། དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་སྤྱི་རོལ་འཇལ་བའི་གློ་
འབྲས་བྱུར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་དོ། །འདི་ལྟར་ཚད་འབྲས་རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚད་མ་ལས་དོན་གཞན་འབྲས་བྱུར་སྤྱོ་བ་ཡིས། ཚད་མས་
ཡོངས་སུ་མ་བྱེད་པའི་དོན་གཞན་ཚད་མ་དེའི་འབྲས་བྱུར་ལས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཚད་འབྲས་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་ན། བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་འགལ་
བས་ཚད་མ་དེའི་འབྲས་བྱུར་མི་རིགས་ཤིང་། ཡུལ་འདི་རྟོགས་སོ་ཞེས་བཞག་མི་
བྱས་པའི་བྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ཤ་བ་དུམ་བྱུར་སོང་བ་ལྟ་རེས་ཅན་དན་བཅད་པའི་
ལག་རྩལ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་གྱི་གློ་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཚད་མ་
དང་། དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱུར་ཡིན་ན་སྟེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཚད་མ་དེ་ལས་རྩལ་གཞན་
པའི་འབྲས་བྱུར་མེད་པས་སོ། །ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔྱོད་པ་པའི་གཞུང་དུ་དབང་དོན་དང་། བདག་ཡིད་སྤང་པ་ལས་
གློ་སྤྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་བཤད་པས་གློའི་སྤྱེ་བ་གློ་ལས་རྩལ་གཞན་ཡིན་ནས། རྩལ་
གཅིག་ཡིན། རྩལ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པས་དབང་དོན་དང་། བདག་ཡིད་

འཕྲོད་པ་འདུ་བ་རང་གི་རྒྱ་ལས་ཏེ། རང་གི་རྒྱ་འཕྲོད་པ་འདུ་རྒྱའི་ཆོས་རྣམས་ལས་
བྱུང་ལ། འཕྲོད་པ་འདུ་བ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་། འཕྲོད་པ་འདུས་པ་ལས། དབང་
པོའི་སྒོ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལྟར་དཔྱད་པ་བས་ཀྱང་ལུགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཡང་ན་
དབང་པོའི་སྒོ་ཆད་མ་དང་། དེ་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ལས་སྐྱེས་ཞེས་བཤད་དོ། །དབང་
པོའི་སྒོ་འཕྲོད་འདུ་ལས་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར། འཕྲོད་པར་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་ཏྲག་
པར་ཁས་སྲུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆད་མ་དང་འབྲས་བུ་གང་དུ་ཡང་སྐྱར་བར་མི་
བྱའོ། །ཅི་སྟེ་སྒོ་དང་སྐྱེ་བ་གཞན་མིན་ཞིང་དོན་གཅིག་གོ་ཞེན། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་
དུ་སྒོ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱེ་བ་འདི་སྒོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྒོ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་སྒོས་པའི་“དགོས”པ་ནི། སྐྱེ་བ་ཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་
ལ་ཆད་མར་ཤེས་པའི་དོན་དུ། སྒོའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་སྒོས་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེན། སྒོ་སྐྱེ་བ་ཞིན་
པ་མ་སྐྱེས་པས་ཆད་མར་མི་འཐད་དོ། །སྐྱེ་བ་ལས་དུས་ཕྱིས་སྒོ་ཡོད་ན། དོན་གཅིག་
པར་འགལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། བདག་སྐྱེས་བུ་ནི་གཞལ་བུ་འཇལ་བར་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ལ། དེས་
སྒོ་བསྐྱེད་ནས་ཡུལ་འཇལ་བར་བྱེད་ཅེན། སྐྱེས་བུས་དེ་སྤར་གྱི་གནས་སྐབས་ལས་
རྣམ་པ་གཞན་དུ་གྱུར་ནས་སྒོ་སྐྱེད་དམ། འོན་ཏེ་མ་གྱུར་པའི་རང་ནས་སྐྱེ། དང་པོ་
ལྟར་ན་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་པ་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤར་ལས་རྣམ་པ་འགྱུར་
ནས་སྒོ་སྐྱེ་ན་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་མི་འགྱུར་ན་བདག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་
སྐྱེས་པའི་སྒོ་དེ་ལ་ཆད་མ་ཞེས་མ་སྐྱར་ཞིང་། ཆད་མར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

༡ སྐྱེ། ཞེལ། དགོས། བགས། སྒོས།

ཁྱོད་མི་འགྲུར་ན་སྟེ་སྤར་གྱི་གནས་སྐབས་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྲུར་བའི་རྟག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལེ་འུ་འེ་མཆན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པའི་རྣམ་བཤད་
མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་འདོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་མདོན་
སུམ་གྱི་ལེ་འུ་སྟེ་ལེ་འུ་དང་པོའི་འབྲེལ་བའོ། ། །

༼གཉིས་པ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེ་འུ་འེ་འབྲེལ་བ༽

གཉིས་པ་གློག་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
ལེ་འུ་འེ་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་འུ་འེ་མཆན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགོས་པ་ཁྱད་
པར་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་གི་སྒྲིམ་བཞིན་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་“མཐོང་’ཞིང་འབྲེལ་བ་བྲན་པའི་རྗེས་ལ་གློག་གྱུར་དཔོག་པ་གཉིས་ལ།
བདག་པོའི་རྒྱུན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གཉིས་སོ། །སྒྲིབ་
ངག་དང་། རྗེས་དཔག་ནི་སྒྲིམ་བུའི་རྒྱུད་ཁོ་ནར་”གཏོགས་^༡ པས་རང་དོན་དང་།
གཞན་དོན་གཉིས་སུ་དབྱེ་ལ། གཏན་ཆིགས་ནི་དེ་ལྟར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རང་
གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་མ་གྱི་གཞུང་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་
དོ། །རང་དོན་ལེ་འུ་ལས་ལོགས་སུ་གཞན་དོན་གྱི་ལེ་འུ་ཚོམ་པ་དགོས་པ་མེད་པར་
ཐལ། རང་དོན་དུ་གོ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་བཤད་པ་ཁོ་ནས་ཚུལ་གསུམ་རྟོགས་པར་

༡ སྒྲི་བཟུམ་མཐོང་ ཞོལ་གཞུང་

༢ སྒྲི་གཏོགས་ བཟུམ་ ཞོལ་རྟོགས་

འདོད་པ་པོའི་ཆོག་གི་རིམ་པ་ཡང་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ། ཆུལ་གསུམ་གསལ་བར་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། ཆུལ་གསུམ་སྒོ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ལ་རྗེས་དཔག་འབྱུང་ལ། སྐྱབ་དག་སྒོ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ལ། ཆུལ་གསུམ་བྲན་པའི་སྒོ་འབྱུང་བས་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་རྣོན་པོས་ཆུལ་གསུམ་ཤེས་ནས་བརྗོད་ཆུལ་ལ་སྒྲིངས་པ་མེད་ཀྱང་། བྱིས་པ་ཁ་ཅིག་རྟགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྗེ་ལྟ་བུ་བཞུགས་རྟོགས་ཀྱང་། གཞན་ལ་སྒྲིན་པའི་ཆོ་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་མཐོང་སྟེ། བསྐྱབ་བྱ་དང་མཐུག་སྟུང་བརྗོད་པ་ལྷག་པ་དང་། དཔེ་ལས་འབྲེལ་པ་སྒྲིན་པ་ཆད་པ་དང་། ཚྱོད་གཞི་ལ་རྟགས་དཔེ་ཉི་བར་གཉོད་པ་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་དང་། སྒྲིས་པ་དང་། དག་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་སྒྲིབ་པ་མཐོང་བས་བརྗོད་ཆུལ་ལ་མི་མཁས་པ་དག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ལེའུ་ལོགས་སུ་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་དང་། དེའི་ཉེན་གཏན་ཆོགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཚན་ཉིད་དང་། ཆད་འབྲས་མངོན་སུམ་དང་། མཚུངས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་བཤད་པའི་སྟོན་ས་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་དང་། རྗེས་དཔག་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བཞུགས་དུ་མངོན་སུམ་ལ་རང་དོན་གྱི་མངོན་སུམ་དང་གཞན་དོན་གྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་མ་ཕྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། ཆུལ་གསུམ་ཆང་བའི་རྟགས་ལས་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་གསར་དུ་མཐོང་བའི་ཤེས་པའོ། །མི་གསལ་བ་དོན་

དག་འདིས་ཉགས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པར་བྱེད་པས་^༡ ཉག་ཉག་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་པ་
 ཅན་ལོ། །ཚུལ་གསུམ་སྒོས་པ་ནི། འཛེམ་མེད་པ་ཁ་ཅིག་ཉགས་འདོད་ན། ཚུལ་
 གཅིག་ཁོ་ནས་ཆོག་སྟེ། རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ཉིད་དེ། རྣམ་པ་གཞན་ནི་
 བསྐྱབ་བྱ་མེད་པར་མི་འཐད་པ་དང་། མི་འཐད་པ་ནི། དེ་སྐྱབ་པའི་བྱས་པ་མེད་པའོ་
 ཞེས་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་། ཁ་པར་བསྐྱབ་ཀྱི་
 སྐྱེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒོ་བསངས་ཡིན་ཏེ། ཉག་པའི་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ཉགས་
 སུ་འདོད་པ་དང་། རང་སྟེ་ཁ་ཅིག་ཚུལ་གསུམ་པོ་དང་། གཞོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་
 དང་། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་པ་ཅན་དང་། ཤེས་ཟེན་པ་ཉིད་ཅེས་པ་
 ཚུལ་བྱུག་ཏུ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་བཀག་ནས། སྒོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པའི་
 ཚུལ་གསུམ་ཁོ་ནར་གངས་ངེས་པར་བསྐྱབ་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྗེས་དཔག་གི་ཆད་མ་དང་། འབྲས་བྱ་སྤར་མདོན་སུམ་ལ་བཤད་
 པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། ཆད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་
 མཚུངས་པའི་བྱིར་ལོ། །སྤྱད་མི་ཉག་པའི་ཆོགས་དོན་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་གསལ་དུ་
 མི་སྤྱོད་པའི་ཤེས་པ་ཆད་མ། དེ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་འབྲས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆད་
 མ་གཉིས་ཀ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ན། འདི་གཉིས་ལ་བྱེ་བྲག་ཅི་
 ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། ཆད་མ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་
 ཡུལ་དང་ནི་ངོ་བོ་མཚུངས་པ་མིན་པ་རིགས་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར་
 ལོ། །ཐ་དད་པའི་ཚུལ་ནི། འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་ལོ། །

^༡ སྤྱི་ ཉགས་ བཀགས། ཞོལ། རྟོགས་

བཞི་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་མཚན་དངོས་དང་། དེ་ལ་ཚྱེད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
 རྗེས་དཔག་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མེད། དེ་དྲགས་
 རྒྱག་པ་ལ་ལྟོས་ཞེས་པའི་ཆོག་ལས་པ་རོལ་པོ་ལ་”དེ་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བ་
 ནི་”མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཆོག་ཙམ་ལས་
 གསལ་བར་བསྟན་བྱ་མིན་པར་ཐལ། རྒྱན་གསུམ་མ་ཆོགས་པར་བྱི་རོལ་རང་
 མཚན་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཆོག་གི་སྟོན་ས་བསྐྱེད་མི་རུས། དེ་ཆོགས་ན་ཆོག་
 མེད་པར་ཡང་མངོན་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་ཆོ་ཆད་མ་སྐྱེས་པ་
 ཡིན་ན་ཡང་། རྗེས་དཔག་ཏུ་གསལ་ཏེ། གང་འགལ་རྒྱན་མེད་པར་དེ་དྲགས་རྒྱག་པ་
 བཟླ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ལ། དེ་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་སྟེ་ཁོ་བོ་བཞིན། ཁྱོད་
 གང་འགལ་རྒྱན་དང་བྲལ་བར་དེ་ཟླ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་
 དོན་དུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཆོ་ན་ཡང་དེ་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བར་རྗེས་དཔག་གིས་
 རྟོགས་པར་ཟད་ཀྱི། མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་དུ་ཆོག་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་
 འོ། །ཆོད་མ་གཉིས་གཟུང་ཡུལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་གིས་སྤྱི་མཚན་
 གཟུང་བས་ཡུལ་མི་གསལ་བར་སྤང་ལ། མངོན་སུམ་རང་མཚན་གཟུང་བས། ཡུལ་
 གསལ་བར་སྤང་བས་གཟུང་ཡུལ་ལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་ཐ་
 དད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཡུལ་མ་འདྲེས་པར་སྤྲོ་མོང་མ་ཡིན་པར་སྤང་ལ།
 རྗེས་དཔག་གིས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། ཡང་ཆོག་གི་བདག་རྒྱན་ལ་མཚན་ཉིད་

རྫོགས་པར་སྤང་བ་དང་། མི་སྤང་བའི་བྱད་ཚོས་ཞེན་ཡུལ་ལ་སྟོས་ནས་ནི་རྗེས་
དཔག་གིས་ཀྱང་རང་མཚན་འཇུག་བས། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་སའི་ཡུལ་ཅན་
ནོ། །ཡང་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ལ་དངོས་སའི་བྱུང་བར་འདོད་པ་ནི། མདོ་མཇུག་
བའི་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དངོས་མེད་དུ་རྫོགས་པའི་
ཚད་མ་དེའི་ཡང་། གང་རྫོགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཚད་མ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཁ་དོག་ལས་རེག་བྱ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ག་ཟུང་ཡུལ་
རང་མཚན་འཇིན་པ་དགག་པ་དང་། མདོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཐ་སྟད་བྱེད་
པའི་ཤེས་པ་ག་ཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཇིན་པ་དགག་པ་དང་། རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་
ལས་རྒྱང་གི་རྗེས་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ག་ཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཇིན་པ་དགག་
པའོ། །དང་སོ་ནི། གལ་ཏེ་མདོན་སུམ་གྱིས་ག་ཟུང་བའི་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་འཇིན་པ་
མཐོང་སྟེ། སྤང་མདོན་སུམ་གྱིས་ཁ་དོག་དང་རེག་བྱ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མཐོང་ནས། ཕྱིས་ཁ་
དོག་མཐོང་བ་ན། དེའི་རྟགས་ལས་རྗེས་དཔག་གིས་རེག་བྱ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་
ན། མདོན་སུམ་གྱིས་ག་ཟུང་བའི་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་འཇིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྤང་མདོན་སུམ་གྱིས་ག་ཟུང་བ་དེ་ལས་གཞན་ཁ་དོག་གི་རྟགས་ལས། རྗེས་དཔག་
གིས་རེག་བྱའི་སྟེ་ག་ཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དཔོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མ་
གཉིས་ཀྱི་ག་ཟུང་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པའི་དོན་ལ། མཐོང་ངོ་།
ཐོས་སེ་ཞེས་ཐ་སྟད་བྱེད་པའི་ཤེས་པ། མདོན་སུམ་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནས་

ཞེན། འགལ་བ་མེད་དེ། ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་སོགས་ཉིད་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཤེས་པས་རྫོད་བྱེད་སྤྱི་སྒྲོན་སྤྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒྲོན་སྤྱི་བརྫོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཡིད་གྱི་ཤེས་པས་རྩི་ལྟར་བར་ཤེས་པ་དང་། སྤྱོད་པོ་ཞེས་རྫོད་པར་བྱེད་པ་དེར་ཡང་། རང་མཚན་ལས་རྣམ་པ་གཞན་སྤྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་ཉོག་པས་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་ཡང་མིང་ལས་སྤྱོད་པོ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་གྱིས་རྣམས་སུ་སྤྱོད་ནས་ཡིད་གྱི་ཤེས་པས་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པ་ལས་ཡིད་གྱི་བྱ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་བརྫོད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས་དང་། ལུང་ཆིག་གིས་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་རྒྱང་ལས་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ཞིགས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རྩིས་དཔག་ཐམས་ཅད་སྤྱི་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཞེས་བརྫོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། སྤྱི་མ་ཡིན་པ་ལའང་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཉེ། གང་ཚོ་གང་ཡང་མིན་པའི་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་རྒྱང་གི་རྩིས་ཁོ་ནའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཉེ། རྩིས་དགྲུ་ལས། མཐོང་བའི་རྩིས་ས་རྒྱ་མེ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཉེ། དེ་ཡང་བྱི་དང་རྟ་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པས། སའི་ཡོན་ཏན་མིན་ལ། གང་ཚོ་དང་རྟ་ཅིག་མི་སྤྱོད་པས། རྒྱ་དང་མའི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ལོ། །མ་མཐོང་བའི་རྩིས་

ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རེག་བྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་
ཡིན་ན། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་ཐོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་
བདག་དང་དུས་དང་། རྒྱགས་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་
མཐོང་བའི་རྣམས་སྤང་དུ་རུང་བ་དང་། མི་རུང་བ་ཀུན་ལ་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་མ་
མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཁེགས་པས་རྒྱུད་གི་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུབ་པས།
རྣམས་དཔག་གིས་རྣམས་གཟུང་ཞིང་འཇམ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པས་སྤང་དུ་རུང་
བ་དང་མི་རུང་བའི་ས་ཚུ་མེ་གསུམ་ཙམ་ལ་མཐོང་བའི་རྣམས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་
པར། འདིའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བ་འདད་གཉིས་ཀར་བཤད་པས་རྣམས་འགྲེལ་དུ། མ་
མཐོང་བྱིར་རེག་མཐོང་བ་ལ། ཞེས་བཤད་པའི་མཐོང་བ་སྤང་རུང་འབའ་ཞིག་ལ་
འཆད་པ་དོན་མ་ཉོགས་པའོ། །རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པའི་ཉགས་ལས། རྒྱུད་གི་རྣམས་
དོན་གཞན་གཟུང་བའི་སྟོན་མ་ཉོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་དཔོག་
ནའང་རེག་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་རྒྱུད་གི་སྤྱི་མཆོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་
སྤྱི་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི་རྣམས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷན་ཅིག་པ་མ་གྱུབ་པའི་སྟོ་
ནས་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ནི། རྣམས་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་རྣམས་བཤད་དུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ལུང་དང་རྣམས་དཔག་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་
ཅན་དུ་མཚུངས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམས་དཔག་ནི་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་
མ་ཡིན་ལ། མ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་གིས། རེག་
བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་རྣམས་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ཁེགས་པས་རྒྱུད་གི་ཡོན་ཏན་དུ་
གྱུབ་པོ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོག་གི་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱིས་རྒྱུད་གི་རྣམས་དེ་

ལས་གཞན་ལ་རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་བ་ཡོད་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་མི་རིགས་པར་
ཐལ། ལུང་གི་དོན་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པའི་བྱིར་དང་། མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མེད་
པར་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་དང་རྗེས་དཔག་
གཉིས་ཀ་འཇུག་ཚུལ་མཚུངས་བས་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་ཐ་མི་དད་དུ་གྲུབ་
པས་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རེག་བྱ་རྒྱུ་གི་ཡོན་ཏན་དུ་ངེས་པར་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། གཉིས་
བ་ནི། ལུང་དང་རྗེས་དཔག་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མཚུངས་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ལུང་བརྗོད་བྱ་ལ་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་
མཚན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ལ། སྤྱི་བྱུང་གི་ཆད་མ་རྗེས་དཔག་ལས་འཇུག་ཚུལ་ཐ་དད་
ཀྱང་སྟེ་ཐ་དད་དུ་འཇུག་པ་སྤིད་པའི་བྱིར། འདི་ནི་སྤྱི་བྱུང་ཆད་མ་གཞན་ཡིན་པ་
དགག་པའི་ཆད་དུ། ཆད་མ་གཞན་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལན་བཏབ་
པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ལན་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་སྤྱི་བྱུང་ཆད་མ་ནི།
རྗེས་དཔག་དང་མི་མཚུངས་ཏེ་གཟུགས་ལ་མི་སྟོས་པར་སྤྲས་རང་གི་རོ་བོའི་སྟོ་
ནས་དོན་སྟོན་པར་བྱས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བེད་གི་སྤྱི་ལས་བེད་
གི་དོན་གོ་བ་སྤིད་ཀྱང་། མ་སྤྱན་སྟོགས་ལ་མཐོང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་གྱི། མི་མ་སྤྱན་
སྟོགས་ལས་སྟོག་པ་མ་གྲུབ་པས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ལས་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དཔོག་
བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བེན་ཏུ་འཁྲལ་བའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་བ་ནི། ལུང་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ན། ཁྱོད་རང་མཐོ་ངེས་ལ་སོགས་པའི་
བེན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་འདོད་པ་རྗེ་སྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་

དེ། ལུང་ལས་སྒྲ་དང་སྒྲའི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སོགས་པ་གནས་སྐབས་སུ་ངེས་
པར་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱ་བ་སྦྱེས་བྱའི་འདོད་པའི་དོན་དག་བཤད་པ་ཡང་ཐོས་
ཤིང་། རན་འགྲོའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པས་མ་གྲིས་མི་བྱེད་པ་བཤད་པ་ཡང་ཐོས་ནས། རྟོག་
པ་སྒྲོན་དུ་གཏོང་བ་དག་རིམ་ལྔར་བཤད་པ་དེ་དག་ཡོད་དམ་མེད། གཤམ་ཏེ་ཡོད་ན།
དེའི་ཐབས་ལ་འཕྲུག་སྒྲོག་མ་བྱས་ན་སྦྱེས་བྱའི་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་
བས་དེ་ཡོད་མེད་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན། ལུང་ལ་མ་བརྟེན་པའི་
ཆད་མ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་མི་ཀུས་པས་ཆད་མར་གྱུར་པའི་སྦྱེས་བྱའི་དོན་ལ་
བརྟགས་པས། དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་བྱུང་བའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས། ཤིན་
ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་ཀུས་པས། ཁོ་པོ་ཅག་ལ་ཉེས་པ་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཆོག་ཀྱང་གཞི་འགར་ཡང་ཤིན་
ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བར་རྗེས་སུ་དབག་ཀུས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། གཞལ་
བྱའི་གནས་གཉིས་སྒྲོན་པའི་ལུང་། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བར་མཚུངས་
པའི་སྦྱི་ལས་དེ་ལྟར་དུ་དཔོག་ཀུས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ན། རང་
གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སྦྱ་བས་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སྒྲོན་
པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་བཞིན། ལྟའི་གནས་ཀྱི་ཆད་ལ་སོགས་པ་སྒྲོན་པའི་
སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་ཡང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ཅོ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་ན་
དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རྟགས་སུ་སྦྱོར། མཐུན་དཔེ་དང་དངོས་པོ་
སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་ཆད་མས་བྱུང་བའི་ཚུལ། རྣམ་འགྲེལ་ལེ་བྱ་གཉིས་པར་བཤད་པ་
ལྟར་ཡིན་ལ། བདེན་བཞི་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་ནི། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཙེ་

འདི་ཞིང་རང་གཞན་ཀུན་ཕུང་པར་བྱེད་པར་ཟད་དོ། །འཕགས་པའི་བདེན་བཞི་ཕུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་མ་བརྟེན་པར་རིགས་པས་བསྒྲུབས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྲུང་གི་དོན་དཔོག་པའི་ཚུལ་ནི། མགོན་པོ་སྤྲུལ་ཡབ་སྤྲུལ་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་སྒྲུང་ཡབ་སྤྲུལ་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་ལུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དཔོག་ཚུལ་དགག་པ་དང་། རྟགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་དང་། ཚུལ་གསུམ་མ་ཆང་བ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་དང་། རྣམ་བཅད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཚུལ་གསུམ་གའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཤེས་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་ལ། འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའོ། །དེ་ཡང་མངོན་སུམ་མཐ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའོ། །བྱེ་བྲག་ནི་གང་དཔོག་པར་འདོད་པའི་ཆོས་སོ། །རྗེས་ཁྲབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ནི། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང་། ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་ནི། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡོད་པ་བྱུབ་ཟིན་པ་སྤྱད་པའི་ངེས་བཟུང་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་ཡོད་པ་གཙོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་

དགག་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་བྲང་སྒོང་ལྟ་བུ་གཉིས་སྒྲིལ་ཏེ། ན་ར་
དང་ནི་སྟེང་མེད་བྱ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་པའི་ངེས་བརྒྱུད་གིས་ན་ར་བྱ་ཡིན་པ་མི་གཙོང་པ་
བཞིན་ནོ། །རྩོད་གཞི་མ་སྤུན་སྟེན་གས་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། འདིའི་དོན་རྣམ་ངེས་
སྤྱ་བ་ཤད་པ་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོགས་པའོ། །ཐྲོག་ཁྲབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་མེད་པ་སྟེ། མི་མ་སྤུན་སྟེན་གས་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་
པའོ། །འདིའི་རང་འབྲེལ་དུ་མེད་ལ་ཞེས་པ་ནི། སྤྱར་ཡང་དེའི་ཕྱིར་ངེས་པར་བྱ་བའི་
དོན་དུ་སྟེ། མེད་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། འགལ་བ་ལ་
ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་བདག་གི་འདྲན་པ་དམ་པ་རྗེ་
བཙུན་ཆེན་པོའི་གསུང་གིས། ཆིག་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི། སྟོབ་དཔོན་དབང་ལྷག་
སྟེའི་འདོད་པ་ཆད་མ་རྣམ་ངེས་སུ་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་སྟེན་གས་སྤྱ་བ་དང་མ་སྤུན་
པར་གནང་བས་དབང་ལྷག་སྟེས་རང་འབྲེལ་ལ་བསྟོན་པ་བཏབ་པ་ཡིན་གྱི། རང་
འབྲེལ་དངོས་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི། དེ་རང་ལུགས་སུ་ཁས་སྦྱངས་ཀྱང་སྟོན་མེད་དེ།
མ་སྤུན་སྟེན་གས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་བསྟན་པས་མི་མ་སྤུན་སྟེན་གས་ལ་ཐྲོག་པ་བྱུང་ཀྱང་།
མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཞེས་ལོགས་སུ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་ནི། མི་མ་སྤུན་སྟེན་གས་ཅམ་
ལས་ཐྲོག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་པ་དང་འགལ་བ་མི་མ་སྤུན་སྟེན་གས་ཁོ་ན་ལས་ཐྲོག་པ་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཚུལ་གསུམ་པ་ངེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ཁོ་ན་དེའི་དགོས་
པར་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་འདོད་པ་
བཀག་པ་མིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །སྟོབ་དཔོན་རང་གི་བཞེད་པ་ནི། འདོད་པ་དེ་

བཀག་ནས་བྱུང་བ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས། ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་
འཕེན་པའི་སྒྲོར་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མེད་ལ་མེད་པ་ལོགས་སུ་
སྒྲོས་པར་ནམ་ངེས་སུ་བཤད་དོ། །སྤྱགས་ཚེས་ལ་རྟགས་ཁོ་ན་ཙྴང་གཞི་ལ་ཡོད་པ་
དང་། ཙྴང་གཞི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ། ཙྴང་གཞིའི་སྤྱགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་
པ་ལ་ཡང་། སྤྱགས་ཚེས་བྱུང་བར་འགྱུར་བས་རྟགས་ཙྴང་གཞི་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་
ངེས་ནས་བྱུང་བ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས། ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་
འཕེན་པའི་སྒྲོར་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མེད་ལ་མེད་པ་ལོགས་སུ་
སྒྲོས་པར་ནམ་ངེས་སུ་བཤད་དོ། །སྤྱགས་ཚེས་ལ་རྟགས་ཁོ་ན་ཙྴང་གཞི་ལ་ཡོད་
དང་། ཙྴང་གཞི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ། ཙྴང་གཞིའི་སྤྱགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་
པ་ལ་ཡང་སྤྱགས་ཚེས་བྱུང་བར་འགྱུར་བས། རྟགས་ཙྴང་གཞི་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་
ངེས་པ། མི་ལྟན་ནམ་དཔྱོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྒྱུར་རོ། །

དེ་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཡོད་པ་ཁོ་ན་དང་། དེ་ལྟར་ངེས་པ་བཞི་ལས། དོན་སྟོན་
ལྷགས་པ་དང་། རྟོག་ལྷགས་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་བྱུང་
ལ་མི་ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ངེས་བཟུང་མི་སྒྱུར་ཏེ། མཐུན་སྤྱགས་ལ་ཆ་གཉིས་
པ་ལ་རྗེས་བྱུང་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ངེས་ན་མཐུན་སྤྱགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཁོ་
ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་ངེས་པ་བཞི་ལས། དེ་ལ་མེད་པ་དང་། མི་མཐུན་སྤྱགས་
ལ་ཡང་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་དོགས་པའི་དོན་སྟོན་ལྷགས་པ་དང་། རྟོག་ལ་
ལྷགས་པ་བཞི་སེལ་ལོ། །སྤྱི་བྱུང་ལ་གཞན་ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་སྤྱི་བྱུང་མི་སྒྱུར་

ཏེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་^༡ལ་^༢ཇེས་ཁྲབ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དང་། “མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་པ་ཁོ་ན་
དང་།”^༣ དེ་ལྟར་ངེས་པ་བཞི་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། “མཐུན་
^༤ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལས་ལྷོག་པ་དང་། དེ་ལྟར་དོགས་པའི་དོན་སྟོན་དང་། ཆོ་སྟོན་ཞུགས་
པ་སེལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་སྟོས་རིགས་ཏེ། གཞན་
དུ་ན་རྟགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་བསྐྱབ་བྱ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཚུལ་གསུམ་
པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚུལ་ལོགས་སུ་སྟོས་དགོས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དངོས་སུ་མ་སྟོས་ཀྱང་འདི་དུ་ཚུལ་དེ་དག་ཤེས་པ་འདར་དོན་གྱིས་
ཐོབ་པ་ཉིད་^༥ཀྱི་^༦ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། ཚུལ་གསུམ་ནི། ལྷོག་གྱུར་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་
ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདི་ནི་དབང་བྱུག་ལྡེས་ཤེས་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་པ་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གཞན་དུ་འདོད་པ་
དགག་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་ཞེས་པ་རྩ་བའི་ཆོག་
ལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང་། །སྟོར་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ནམ་ངེས་
སུ་ཐ་མར་སྟོས་པའི་ངེས་པ་ཉིད་ནི། ཚུལ་གསུམ་ག་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་ཡང་
དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཚུལ་གསུམ་

^༡ སྟེ། ལ་ བཀའ་ཤེས་ལས་

^༢ སྟེ>> མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཁོ་ན་ལྷོག་པ་དང་། བཀའ་ཤེས་ -མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཁོ་ན་ལྷོག་པ་
དང་།

^༣ སྟེ། མཐུན་ བཀའ་ཤེས་ -མཐུན་

^༤ སྟེ། ཀྱིས་ བཀའ་ཤེས་ ཀྱི

ཚད་མས་ངེས་པ་ཞེས་སྒྲོར་བའི། རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་ག་ལྟན་དགོས་པར་བཤད་པ་
ལ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆུལ་རེ་རེ་བ་དང་། ཆུལ་
གཉིས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་མེད་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་
བྱས་^༡ པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཀྱི་ཆུལ་གཅིག་པ་དང་། གཉིས་པ་གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་
གི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆུལ་རེ་རེ་བའི་གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྒྲུང་གི་དཔེ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཙན།
རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུས་ཙན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་ཆོས་གཅིག་སྤྱ་ཙན་དང་། གཉིས་པ་ནི། བྱེ་
བྲག་པའི་འདོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་ཅིང་། ལྟོག་བྲབ་དོན་ལ་ཡང་མ་
གྲུབ་པས། ཆུལ་གཉིས་མེད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མིན་པའི་རྗེས་ཀྱི་ཆ་
ལ། དངོས་མིང་དང་། རྒྱལ་སྤྱ་རབ་རྟག་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་པས་རྗེས་འགོ་
གཅིག་སྤྱ་ཙན་ནོ། །ཐ་མ་ནི། རྟོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགོ་མ་གྲུབ་པ་ལ། ལྟོག་པ་
གཅིག་སྤྱ་ཙན་ནོ། །ཆུལ་གཉིས་པ་གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྒྲུང་གི་དཔེ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཙན།
རྟག་སྟེ། ལུས་ཙན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མཉན་བྱའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲ་ཆོས་ཙན། མི་
རྟག་སྟེ། མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་
པ་ལ་ལྟོས་ནས། རྟོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགོ་ཙམ་ཆོལ་བ་གཉིས་^༢ ཀྱི་གང་ལ་སྤུན་
སོང་གྲུབ་ཅིང་། ལྟོག་པ་མ་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་ཆོས་དང་། མི་མ་སྤུན་

^༡ སྒྲ། བགས། འཕངས། ཞོལ། བྱས།

^༢ སྒྲ། ཀ་ ཞོལ། བགས། -ག་

ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱི་ཕྱོག་པ་ཅན་དང་། བ་མ་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་ཅིང་།
རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གཉིས་གྲུབ་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྡེ་མ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དཔག་བྱར་འདོད་པ་དང་། གཞི་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དཔག་བྱར་
འདོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཏན་ཚིགས་དུ་བ་མེ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་མ་
མཐོང་གི། མེ་དང་ལྷན་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་། དེས་པར་ལྷན་ཅིག་རྒྱ་བ་ལ་མཐོང་
བས་མེ་ལ་མི་འབྲུལ་བས་ཚོས་གཞན་མེ་ཁོ་ན་དཔག་པར་འདོད་དོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚོས་མེ་དང་། ཚོས་ཅན་དུ་བ་དང་ལྷན་པའི་ས་ཕྱོགས་དག་ཕྱིར་
ཚོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། སྐབ་མི་དགོས་ལ་དེས་ན་གཞི་དང་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་
ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་ཏགས་ཀྱི་དཔག་བྱར་ཁ་ཅིག་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་དང་པོ་དགག་པ་དང་། གཉིས་པ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཚོས་རྒྱུད་པ་བསྐྱབ་བྱར་མི་རུང་བ་དང་། ཚྱོད་གཞི་དང་ཚོས་ཀྱི་
ཚོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་མ་དེས་པའི་སྡེ་
རོལ་དུ་ཏགས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་དེས་ན་ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དུ་མི་རུང་སྟེ།
སྟོན་མེ་སྟོ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཅམ་གྱིས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། དུ་བ་
དེས་པ་ཅམ་གྱིས་མེ་དེས་པ་ཁོ་ན་དགོས་ན། དེ་ནི་གོ་བྱེད་ལ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །འབྲེལ་བ་དེས་པར་བྱེད་ན་ནི། དུ་བ་དེ་ཡིས་འབྲེལ་བ་དེས་པ་དེ་ལས་གཞན་ཅི་
དཔག་སྟེ། དཔག་བྱ་མེད་པར་ཐལ། ཚོས་འབའ་ཞིག་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ལ། ཚོས་མེ་

༡ སྐྱུ་ ཞེན བགས། ཞོལ། ཞིག

ལ་གཏན་ཚིགས་དུ་བ་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་དུས་ན་བྱུང་ན་ནི་སྟེ། བྱུང་བས་དེའི་ཆེ་མེ་
ཡང་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དོན་ནི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱིས་རྟགས་ཅན་རྟགས་པར་
ཁས་ལེན་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །ཁྱིད་ལྟར་ན་མེ་ཡོད་ཅེས་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་
མི་རིགས་ཏེ། ཚོད་གཞི་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞི་ཡོད་པར་ངེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། དུ་བས་མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་བྲན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་
བྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་རྟགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་དུ་
བ་དང་ལྟན་པའི་ལ་དེ་ཉིད་ལ་མེ་དཔག་བྱར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདོད་དེ་འདོད་རིགས་པར་
ཐལ། མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་བྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པར་འདོད་པ་གང་
ཞིག །ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོགས་དོན་
བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། །འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་རྗེས་དཔག་གིས་
གཞལ་བྱར་འགལ་བ་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་དག་ལྟག་ཆད་ཅན་དུ་ཐལ་བ་
དང་། རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལའི་སྟངས་
དུ་གཞི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་རྗེས་དཔག་གིས་འཇལ་བ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་འང་གང་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་ན་མེ་ཡོད་དེ་ཞེས་ཐ་སྟོན་བྱེད་
པ་མ་གཏོགས་ལྟན་པའི་འབྲེལ་བ་གཉིས་པ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་
དུ་ལྟན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་སྟེ་མེ་མི་འཇལ་བར། ལ་དང་མེའི་འབྲེལ་བའོ་སྟེ་མེ་དུ་འཇལ་
བ་དང་། བརྗོད་པའི་ཆེ་ཡང་ལ་དང་མེའི་འབྲེལ་བའོ་ཞེས་བྱག་པའི་སྐྱ་དུ་འགྱུར་བར་

ཐལ། རྗེས་དཔག་གིས་ལའི་སྟེང་དུ་ལ་མའི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་འངལ་བ་མི་འཐད།
རྒྱུ་རྒྱུ་མ་འབྲེལ་བ་ཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལྟར་ན། རྗེས་དཔག་མེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཡང་
འངལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུ་མེད་དུ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། “འབྲེལ་བ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་”དངོས་སུ་བརྗོད་པར་མི་
བྱ་བར་ཐལ། རྗེས་དཔག་དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་
སོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་
སུ་མི་སྟོན་ཡང་། དོན་གྱིས་སྟོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དུ་བས་ལ་ལ་གཞི་ཆོས་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་དཔོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཆོག་གས་དུ་བ་འདི་དང་།
གཞི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་ཅུང་ཐད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚྱོད་པ་
སྒྲ་མ་གཞོད་པ་བརྗོད་པ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་དུས་ན། བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བའི་བས་
གཏན་ཆོག་གས་སུ་མི་འཐད་པའི་གཞོད་པ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་བར་བྱ་བའི་འབྲེལ་བ་བསྟན་བྱ་མིན་ན།
འབྲེལ་བ་ཅེས་ཡང་བསྟན་བྱ་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཁོ་ལོ་ཅག་ལྟར་ན་རྟགས་
ཆོས་ཀྱི་འཁྲལ་བ་མེད་པའི་འབྲེལ་བ་ནི་སྐྱབ་ངག་གི་བསྟན་བྱ་མིན་པའི་སྟོན་མེད་
པར་ཐལ། རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་གཞན་དུ་དཔེ་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་གོ་བར་བྱེད་པ་མིན་ཡང་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་པའི་སྟོན་མེད་དེ། ཆོས་
དེར་འབྲེལ་བ་བྱུང་པའི་སྟོན་ས། ཆོས་དེ་དང་ལྟན་པ་ཡི་ཆོས་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པ་

༡ སྐྱེ། འབྲེལ་བ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་ བཀྲས། ཞལ། འབྲེལ་བ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི

ཡིན་པའི་བྱིད། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཉགས་གྱི་འཛོག་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། ཉགས་གྱི་ཅ་བ་
འབྲེལ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་སེལ་བས་འཇུག་པར་བསྟན་པ་དང་། “སྐྱབ་
པའི་^༡སྒྲོན་པ་འཇུག་པ་དགག་པ་དང་། སྐྱི་དོན་གཞན་མཐོང་བའི་སྒྲོན་པ་འཇུག་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སུ་འདོད་པ་
ལ་གཞོད་པ་གཞན་བསྟན་པ་དང་། སེལ་བས་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། དེའི་དཔེ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཏུ་བའི་ཉགས་གྱིས་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་སྟེ། ཉགས་པར་བྱ་བའི་
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གཞི་ཚོས་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་ཏུ་འདོད་པ་ལ་རིགས་པའི་
དབྱེད་པ་གཞན་ཡང་འཇུག་པར་ཐལ། ཏུ་བ་དེ་”དང་^༢འབྲེལ་པ་སུས་ཀྱང་བསྟན་མི་
རུས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཏན་ཚིགས་སེལ་བས་འཇུག་པས་དེ་སྟོན་མི་རིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱའི་སྟེང་ན་མི་ཉག་པ་དང་། སྟོང་བདག་མེད་སོགས་ལྟོག་པའི་
ཚོས་དུ་མ་བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་གྱིས་འཇུག་པའི་དུས་ཀྱན་ཏུ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
ཉགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐོག་མར་མི་ཉག་པ་ལྟ་བུའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
གང་དང་འབྲེལ་པ་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་སྐྱ་ལ་ཉག་པ་ལྟ་བུའི་ཚོས་གཞན་དང་བྲལ་པ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པར་ཉགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནམ་འབྲེལ་དུ། ཚ་ལས་སྟོ་འདོགས་
རི་སྟེང་ག། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཉགས་སེལ་བས་འཇུག་པ་ཁོ་ན་ཡིན། སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་

^༡ སྐྱ། སྐྱབ་པའི་བཟུམས། ཞོལ། བསྐྱབ་བྱའི་

^༢ སྐྱ། དང་བཟུམས། ཞོལ། འདྲའི་

ནས་ཡིན་ན། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་གནོད་པས་སོ། །དཔེར་ན། མེ་ལ་
གསལ་བ་དང་། འབར་བ་དང་། སོག་མ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དུ་བས་
མེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཅམ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང་། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་།
རྩི་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། རྩི་བསྐྱུང་ཞིམ་པ་དང་ཁྱད་ཆོས་དེའི་བྱེ་བྲག་གི་རིམ་པས། རྩས་
མིན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་སའི་རྩས་མིན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྩི་ང་
བ་སོགས་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ལྷན་ལ་སོགས་ཆོས་རེ་རེ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། སྤྱ་
སྤྱོ་གཅིག་གིས་མཐའ་དག་མི་བརྗོད་ཅིང་། མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤྱ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱའི་བྲབ་མཉམ་སྦྱབ་སྟེ། རྩས་
དཔག་གིས་ཆོས་ཀྱན་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། གཏན་ཆོགས་ཀྱང་སྦྱབ་པའི་སྟོན་ས་
འབྲུག་ན་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྤྱ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྩས་དཔག་ཆོས་ཅན།
སྤྱའི་སྟེང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའམ་སྟེ་སྤྱ་མི་རྟག་པ་ཡང་རྟོགས་
པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱ་མི་རྟག་པ་ལ་སྦྱབ་པས་འབྲུག་པའི་ངེས་ཤེས་གང་ཞིག་
སྤྱའི་བདག་མེད་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་སྤྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གང་ཞིག་སྤྱའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། རྟགས་དང་རྩས་དཔག་ཆ་ཤས་སུ་
བྱེ་ནས་འབྲུག་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མེ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་དོན་
གཞན་མཐོང་བ་ལས། གསལ་བ་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྩས་དཔག་འབྲུག་པ་
ཡིན་གྱང་ན། སྤྱི་དེ་ནི་གསལ་བ་དེ་ལས་རྩས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

དེ་ལྟར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྱུར་དུ་ཚུགས་
ཡང་། མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ཐ་དད་མིན་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཆ་མེད་གཅིག་མཐོང་
བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་མཐོང་བ་སྤྱི་ཆ་ཤས་མེད་པར་ཁས་སྦྱངས་པས་གསལ་
བ་གཅིག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཉེན་གསལ་བ་རྣམས་མཐའ་དག་མཐོང་
དགོས་ན་དེ་“མ”^༡མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཅུ་མ་རྣམས་ལ་གཉིས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དོན་
གཞན་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཉེན་གཅིག་གཟུང་བས་ཐམས་ཅད་
གཟུང་ན་ནི། སྤྱི་དེ་ཡང་གསལ་བ་བཞིན་དུ་མར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གསལ་བ་དང་། འབར་བ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་
ནའང་། ཅུ་བའི་རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཅིག་ཤོས་མེ་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་དཔོག་པ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་ཞིང་གཞན་རྣམས་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དུ་བ་ལ་ཡང་སྡོ་བ་དང་། འཕྱར་བ་དང་། སྐྱ་བོའི་རྩས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་དུ་མ་
ཡོད་ཀྱང་། ཅུ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆ་ཤས་འདི་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ནས་རྟགས་ཅན་
མེ་ལ་ནི་མི་འཁྲུལ་ཞིང་། རང་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་སུ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་དེ་གོ་བར་བྱེད་དེ།
དེ་སྐྱབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔག་བྱ་དཔོག་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
དཔོག་བྱེད་འཁྲུལ་ན་ཆོ་འཁྲུལ་བའོ། །དང་བོ་ནི། ཡང་བརྗོད་པ། ཅུ་བ་དང་དུ་བས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱ་བོའི་རྩས་ལ་སོགས་པ་དེ། མེ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཅན་
གང་དང་རྩས་སུ་འབྲེལ་བའི་རྟགས་ཅན་དེ་དུ་བ་དང་། ཅུ་བ་སྐྱ་བོ་སོགས་དང་ལྡན་

^༡ སྐྱ། བགྲས། མ་ ཞོལ། -མ་

པའི་གཞི་འདིར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །མེད་ཀྱི་བྲག་གསལ་བ་དང་། འབར་བ་ལ་སོགས་པ་རྟགས་དེ་ལས་རྟོགས་
བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཉིད་ལ་འབྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ལྷོག་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ལ་རང་བཞིན་ངེས་སྟོན་ཅིག །ཅེས་པའི་རྣམ་
འབྲེལ་ངེས་ཀྱི་རང་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་བ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་སུ་
འབྲེལ་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རྟགས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་
གཞི་དེ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྟོགས་པ་པོའི་རྟོགས་སྤྱི་ཞིང་རབ་དུ་
འབྲུལ་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་གིས་གཏན་ཆོགས་སེལ་བས་འཇུག་ཅིང་། དེ་ཡང་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཆ་ཤས་གང་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་ངེས་པ་དེ་གོ་བྱེད་དུ་
འགྱུར་གྱི་མ་ངེས་པ་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་དོན་བསྐྱུས་པ་དང་། འཕྲོས་དོན་
ཆོགས་བཅད་དུ་བསྐྱེབས་པས་བར་ཆོགས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་
སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། འཕྲོད་འདྲའི་འབྲེལ་བ་འདུ་བ་ཅན་གཉིས་ལ་བྱུང་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ་
རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཀའི་ཆོས་སུ་བྱུང་པར་མེད་པ་དགག་པ་
དང་། བྱབ་མཉམ་པའི་རྟགས་དེ་ཉིད་སྤྱོད་པ་དེའི་རྟགས་ཅན་དུ་ཡང་འགྱུར་བའི་རྒྱ་
མཚན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་གཉིས་མཚུངས་པ་དགག་པ་དང་། མི་
མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། ལྷན་པ་དང་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་ཅན་གཉིས་ཀའི་ཚེས་སུ་བྱུང་བར་
 ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཚེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་གནས་
 བས། “སྐྱ་བོའི་^༡ རྩམ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དུ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་ཡང་མེད་གོ་བྱེད་
 དུ་འགྱུར་ལ། རྟགས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་འབར་བ་སོགས་ཀྱང་། དུ་བའི་གོ་བྱར་འགྱུར་ཏེ།
 འབྲེལ་བ་”^༢ བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེན། འདིས་ནི་འབྲེལ་བ་རྟག་རྩམ་སུ་ཁས་
 གྲངས་ནས། གཞི་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཚེས་ལ་བྱུང་བར་མེད་པས། དུ་བ་གོ་བྱེད་ཡིན་
 བ་བཞིན་དུ། སྐྱ་བོའི་རྩམ་སོགས་ཀྱང་གོ་བྱེད་དང་། མེ་གོ་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་
 དུ། །འབར་བ་སོགས་ཀྱང་གོ་བྱར་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་བ་ཆ་ཤས་མེད་པ་དེ་ཉིད་དང་
 ལྷན་པས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་དང་ལྷན་པ་ལ་བྱུང་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་
 བའོ། །རྟགས་ཚེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚེས་གཉིས་ལ་གནས་མེད་ཀྱང་ཁྱོད་འདོད་པའི་
 ཡང་དག་འཛོད་པ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་བཞིན། འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅེས་གྱིས་འབྲེལ་བ་ཅན་
 གཉིས་རྟེན་བརྟེན་པའི་ཚེས་དང་། བརྟེན་པ་རྟེན་གྱི་ཚེས་སུ་ངས་པར་འགྱུར་བ་མིན་
 བར་ཐལ། རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ལྷན་ཅིག་པས་རྟེན་དང་། རྟགས་ཚེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
 དེ་ལ་བརྟེན་པ་བཞིན་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བ་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅེས་གྱིས་རྟགས་ཅན་
 དུ་འགྱུར་བ་དང་། རྟགས་ཅན་རྟགས་སུ་ངས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ལ་རྟགས་ཅན་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་དུ་ཅིག་
 ཞོས་རྟགས་ཀྱང་རྟགས་ཅན་ཉིད་ལ་བྱེད་དུ་ངས་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 རྟགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་པ་དང་། ཚེས་རྟགས་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་འོ་

^༡ སྐྱ་ སྐྱ་བོའི་ བཀས། ཞོལ། -སྐྱ་བོའི་

^༢ སྐྱ་ བྱེད་ བཀས། ཞོལ། བྱེད་

ཞེས། དེས་བཟུང་སྒོས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་ལོག་ནས་སྐྱར་བ་མི་རིགས་པའི་
 ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་དུ་བ་ཅན་དན་གྱི་མེད་གོ་བྱེད་དང་། དེ་ཡང་དུ་བའི་གོ་བྱར་འགྱུར་
 བས་སོ། །^༡“དོན་”དེ་ལ་འབྲེལ་བ་ནི་རྟགས་གྱི་ཚོས་ཡིན་གྱི། རྟགས་ཅན་གྱི་ཚོས་མ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ཚོས་རྟགས་ལ་འབྲེལ་བ་”དེས་མི་རུས་^༢པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱོད་ལྟར་ན་
 རྟགས་རྟགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཅན་ཡང་རྟགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་
 པར་འགྱུར་ལ་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེས་པར་
 བཟུང་བ། རྟགས་ཚོས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཚོས་རྟགས་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའི་ཚུལ་དུ་
 ཁྱོད་འདོད་པ་ལས་ལོག་ནས་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྱི་ཁྲབ་བ་འབྲེལ་བ་
 ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པས། དེ་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གཉིས་གྱི་ཚོས་སྤྱུ་འགྱུར་བའི་
 ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་གོ། དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་དེས་
 བྱེད་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལོགས་ན་བཤད་ཡོད་པས། དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་ཀྱིས་རྟགས་ཅན་ལ་ཁྲབ་པའི་ཆ་ནས་གོ་བྱེད་དུ་མི་
 འགྱུར་བའི་དཔེ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་ཡིན་ཡང་རྟགས་ཅན་དུ་
 འགྱུར་བ་ནི། དཔེར་ན་བྱས་མི་རྟག་ཁྲབ་མཉམ་པས་བྱས་པ་རྟགས་སྤྱུ་འགྱུར་བ་
 བཞིན་དུ། རྟགས་ཅན་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྟགས་ཀྱིས་རྟགས་ཅན་ཁ་ཅིག་ལ་
 ཁྲབ་པའང་འདོད་པ་སྟེ། རྟགས་རྟགས་ཅན་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་ཡང་། ཁྲབ་བྱེད་
 ཡིན་པ་དེའི་ཆ་ནས་གཞི་འགར་རྟགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཁྲབ་བྱེད་ཡིན་པའི་

༡	སྤྱུ་	བགས། དོན་	ཞེས། དོན་དམ་
༢	སྤྱུ་	དེས་མི་རུས་	བགས། ཞེས། མ་དེས་

ཆ་ནས་ཉགས་ཅན་དེ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཆིགས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་བ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཉགས་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་རག་མ་ལས་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་རྩ་ཅན་གྱིས་བ་ལང་ལ་ཁུབ་ཀྱང་། རྩ་ཅན་ལས་བ་ལང་གོ་བར་མི་རྒྱས་བ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ནི། ཉགས་གྱིས་ཉགས་ཅན་ལ་ཁུབ་བ་ཡོད་བ་བདེན་ཡང་། ཁུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གོ་བར་བྱེད་བ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བྱས་པས་མི་ཉག་བ་མཐའ་དག་ལ་ཁུབ་ཀྱང་། སྤྱི་ལ་ཉག་བ་བཀག་ནས་གོ་བར་བྱེད་བ་ཡིན་གྱི། མི་ཉག་བའི་ཁུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་བ་བཞིན་དུ་མི་ཉག་བས་གཞི་འགར་མ་བྱས་བ་བཀག་ནས། བྱས་བ་གོ་བར་བྱེད་བ་ཁུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པས། སོ་སོར་བཀག་བའི་མི་འབྲུལ་བ་ཉགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་བ་ཡིན་བ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ནི། ཡང་བརྗོད་པ། དེ་ལ་དོན་དང་དཔེའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས་བ་ཉིད་གྱིས་འཇིག་བ་ལ་ཁུབ་ཀྱང་།^༡ མ་བྱས་བ་ཡིས་ཁུབ་བ་མིན་བར་བྱས་བ་ལ་མི་འཇིག་བ་བཀག་བ་བཞིན། བྱས་བ་ཡིན་ཏེ། མི་ཉག་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བ་བྱས་པས་མི་ཉག་བ་བསྐྱབ་བ་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་བ་མིན་བར་ཉགས་པར་བྱའོ། །ཉག་བ་མིན་ལ་སྟེ། མི་ཉག་བ་ལ་བྱས་པས་ཁུབ་ཀྱང་། ཁུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གོ་བྱེད་དུ་

^༡ སྤྱི་གོ་བཟུངས། ཞེས། གཞི་ད

^༢ སྤྱི་གོ་བཟུངས། ཞེས། གཞི་ད

^༣ སྤྱི་བཟུངས། ཁུབ་ཀྱང་། ཞེས། ཁུབ་ཀྱི་དེ་ལྟར་ཁུབ་ཀྱང་།

^༤ སྤྱི་བཟུངས། བཀག་བ་ཞེས། ཡིས་ཁུབ་བ་

འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་མ་བྱས་པ་བཀག་པའི་དོན་གྱིས་སྟོན་རྟོ། །མི་རྟག་པ་ལ་བྱས་
པས་བྱབ་པ་བསྟན་པས། བྱས་པ་རྟག་པ་ལས་ལོག་པར་བསྟན་མ་ཡིན་གྱི། མི་
རྟག་པ་མ་བྱས་པ་ལས་ལོག་པར་བསྟན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། རྩ་ཅན་ཉིད་གྱིས་བ་ལང་ལ་བྱབ་པས། བ་ལང་གོ་བར་
བྱ་བ་དང་། རྩ་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། བ་ལང་གི་རྟགས་ལས། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་
ཆོས་སུ་སྐྱབ་པའི་གཞིར། རྩ་ཅན་མིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་རྩ་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
འོ། །དཔེར་ན་སྒང་ལ་རྩ་ཅན་གྱིས་བྱབ་པ་བཞིན་འོ། །རྩ་ཅན་གྱི་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་
སུ་སྐྱབ་པའི་གཞིར། བ་ལང་མིན་པ་ཁོ་ན་ལྡོག་བྱེད་མིན་པ་སྟེ། བ་ལང་མིན་པ་ལྡོག་
པར་བྱེད་པ་དང་། བ་ལང་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འབྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ནི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལྟར་བཤད་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་གས་སུ་
བཅད་པ་དག་གོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་སྐྱབ་མཁན་པོའི་ལྷགས་དགག་པ་དང་། གཞན་ཕྱེད་
ལྷགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྟོན་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ཚྱོད་པ་སྐྱབ་པ་ནས་ནི། མེད་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུ་མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་དོན་
མཐོང་བ་ནི། འདིས་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པས་འབྲེལ་བ་དེ་རིག་པའི་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་ནི་ཆད་མ་ཡིན་ལ། ལྟོག་སྒྱུར་གྱི་དོན་ཤེས་པ་ནི། ཆད་མའི་འབྲས་བུའི་
ཞེས་བརྟོན་དོ། །རྟགས་མཐོང་བ་ན་འབྲེལ་བ་བྲན་པ་ལ་སྟོས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་རིག་པ་
ཞེས་པའི་ཆོག་སྟོས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ལྷག་པ་དང་།

༡ སྐྱུ་ཤེས། ཞེལ། རྟོགས། བཀྲ་སྐྱུ་ བསྟན།

ཚོད་གཞི་ལ་ཆོས་ལས་གཞན་པའི་དཔག་བྱ་མི་འཐད་པ་དང་། གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་
ཤས་མ་བཟོད་པའི་ཉེས་པ་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་རིག་པ་ཞེས་པའི་
ཆོག་ལྟག་པ་དང་། རོན་གྱི་སྐྱས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་སྟོས་པ་
དགོས་པ་མེད་པའོ། །

དང་པོ་དེ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དེ་རིག་ཅེས་སྟོས་པ་མི་བཟོད་པ་སྟེ།
བཟོད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཇེས་དཔག་ཆད་མ་དེ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བ་མཐོང་བའི་རང་གི་གཞལ་བྱའི་ནམ་པ་ཙམ་མཐོང་^༡ བ་འདོད་ན་སྟེ། འདོད་
པས་དེ་མ་སྟོས་ཀྱང་ཆོག་སྒྲ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བ་མཐོང་བ་ནི་གཞན་ཉིད་དུ་དཔེ་ལ་མཐོང་བ་ལ་བཟོད་ན་ཇེས་དཔག་ཆད་མ་
དེ་ནམས་ངེ་ལྟ་བུ་བཞིན་གང་དུ་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་མཐོང་བ་མ་བཟོད་པས་མཚན་
ཉིད་ཆད་པའི་ཉེས་པ་ཙན་དུ་ཐལ་ལོ། །གཞན་དུ་ན་མིག་གི་གཟུང་བྱ་བྱམ་པ་ལ་
མཐོང་བས་སྐྱ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རོན་སྟོས་པའི་སྐྱས་འདི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་སྐབས་སུ་བབ་པས་བསྐྱབ་
བྱ་མཐོང་བའི་ཇེས་སུ་དཔག་པ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་རིགས་པའོ་ཞེས་པའི་རོན་ནོ་
ཞེ་ན། རོན་གྱི་སྐྱ་ལྟག་པོ་འམ་ཡང་ན་མེད་ན་མ་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་ཞེས་སྟོས་ཅི་
དགོས་ཏེ། དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་གྱུར་གྱི་རོན་རྟོགས་པ་ཇེས་དཔག་ཏུ་
བསྟན་པས། དེའི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་སྟོས་
པས་ཀྱང་རོན་སྟོས་པའི་སྐྱའི་རོན་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

^༡ སྐྱ་ བགས། མཐོང་། ཞོལ། -མཐོང་།

གཉིས་པ་ནི། ཏུ་བ་སོགས་ལས་མེ་དང་སོགས་པས་ས་བོན་དང་མི་རྟག་པ་ལ་
མཐོང་བ་ལས་གཞན་པའི་དཔག་བྱ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་དེ་^༡“རིགས་འཕང་དག་རྗེས་
དཔག་ཏུ་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་ཆོས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦྲངས་
པས་དེ་ནི་གཏན་ཆིགས་ཆོས་ལ་མཐོང་བ་ཅུ་གིས་བྱུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
གཞི་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཏུ་ཁས་སྦྲངས་པར་
བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚད་སྐྱབ་ནས་བཤད་པའི་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མི་རིགས་
ལ། སྤྱི་ཕྱིང་ན་ཆོས་ཏུ་མ་ཡོད་པ་ལ་གོ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི་འདིའོ། །དེ་རིག་པར་བྱ་
བའི་ཐབས་གཏན་ཆིགས་འདིའོ། །ཞེས་བརྗོད་རིགས་པ་ལ་དེ་རི་ལྟར་བརྗོད་དེ་
བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པའི་
ལུགས་དགག་པ་དང་། མེར་སྐྱ་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། དཔྱོད་པ་པའི་ལུགས་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ། མདོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། དཔེ་ཉར་
འཇལ་དང་། སྤྱ་བྱུང་གི་ཆད་མ་རྣམས་ལས། རྗེས་དཔག་གང་ཡིན་སྟུང་ན། རྟགས་
ཆོས་དང་། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རང་མཚན་འཛིན་པའི་མདོན་སུམ་དེ་སྔོན་ཏུ་
སོང་བ་ཅན་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་གསུམ་ཉེ་རྒྱུ་སྤྱ་མ་ཡིན་ལ་འབྲས་བུ་ལྟག་མ་
ཡིན་པས་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ནི། སྤྱ་མ་དང་ལྟན་པ་དང་འབྲས་
བུ་ལས་རྒྱུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་ལྟག་མ་དང་ལྟན་པ་དང་རྒྱ་བ་རི་ལ་རྒྱབ་པ་

^༡ སྤྱ་ རིགས་ བྲགས་ ཞེལ་ རིག་

མཐོང་བ་ལས། ཉི་མ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་དཔོག་པ་ལྟར་ཆོས་གཅིག་མཐོང་བ་
ལྟར་གཞན་ཤིན་ཏུ་ཤོག་གྱུར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། འོན་
ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་རྟགས་ཆོས་དང་དེའི་འབྲེལ་བ་གཟུང་བའི་དེ་མ་ཐག །རྟགས་
ཅམ་མཐོང་བས་རྟགས་ཅན་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྤྲོ་མ་མངོན་སུམ་དང་མཚུངས་
པས་སྤྲོ་མ་དང་འབྲ་བ་དང་། སྤྲོ་མ་ཅན་ཞེས་བྲ་ལ། ཤིང་ཕུང་གཅིག་ལས་སྦྱེས་པ་
དང་གཟུགས་མཚུངས་པ་”^༡ ལས་ཤིང་རྟོག་གཅིག་རོ་སྦྱར་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་
མཐོང་བ་ན། འབྲས་བུ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་དཔོག་པ་ནི། ལྷག་མ་
དང་འབྲ་བ་ཞེས་བྲའོ། །ལྷག་མ་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ། ཤིང་ཕུང་གཅིག་ལས་སྦྱེས་པ་
སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རོ་སྦྱར་བ་འདི་ལ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་དང་། ཚད་འབྲས་
དོན་གཞན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྲོ་མ་དང་ལྷན་པ་དགག་པ་དང་། ལྷག་
མ་དང་ལྷན་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱིར་མཐོང་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟགས་ཆོས་དང་། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་སོང་བས་སྤྲོ་མ་དང་ལྷན་པའི་རྗེས་དཔག་མི་འཐད་པར་ཐལ།
རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བྲ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
རྟགས་ཆོས་ཀྱང་ངེས་པར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འཇིན་པར་ཐལ། དབང་
པོ་དང་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འཇིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྤྲོ་མ་
དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྲ་བ་འདི་ལ་སྤྲོ་མ་དང་མཚུངས་པ་སྤྲོ་མ་ལྟ་བུའི་སྤྱར་འགྱུར་བས་

^༡ ཞོལ། +ས་

སམ་འདི་ལ་སྤྱི་མཐོང་ཡོད་པ་སྤྱི་མ་དང་ལྡན་པའོ་ཞེས་ལྡན་པའི་སྦྱར་འགྲུར། དང་
པོ་ལྟར་ན། རྗེས་དཔག་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་སྤྱི་མ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་པ་ལྟར་གྱི་མིང་སྦྱར་པ་
འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་སྤྱི་མ་ལྟ་བུར་སྤིང་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་མདོན་སྤུལ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་དུ་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། འདི་ལ་རྒྱ་ཡང་ཡོད་པས། དེ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པའི་ཤེས་པ་
སྤྱི་མ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་ལྡན་པའི་སྦྱར་སྦྱར་པ་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། རྒྱ་ལས་འབྲས་
བུ་དཔོག་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དངོས་རྒྱས་དངོས་འབྲས་དཔོག་ན་
ཐོགས་ཆོས་མ་བྱལ། བརྒྱད་རྒྱས་དཔོག་ན་ཁུབ་པ་འབྲུལ་པའི་ཕྱིར་ན་སྟེ་འབྲུལ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་དཔག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷག་ལྡན་ལ་
ཡང་མདོན་སྤུལ་གྱི་ལྷག་མ་ལྟ་བུར་རལ། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པས་ལྷག་ལྡན་ཞེས་ལྡན་
པའི་སྦྱར་སྦྱར་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་བཤད་པའི་སྟོན་དུ་འགྲུར་པའི་ཕྱིར། ཤིང་ཕྱང་
གཅིག་ལས་སྦྱེས་པའི་འབྲས་བུ་རོ་སྦྱར་བར་མཐོང་བ་ལས་མདོན་སྤུལ་གྱི་མ་རྣམས་
ཀྱང་དེ་དང་ཡུལ་མཚུངས་པས་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པར་འགྲུར་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
གཟུགས་མཚུངས་པ་ཅེས་གྱིས་རོ་མཚུངས་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་
ལྷག་མ་དང་ལྡན་པས་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པར་འགྲུར་ལ། དེ་ཡང་ལྡན་པ་དང་འདྲ་བའི་
འབྲེལ་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དེའི་མི་མཐུན་ཐོགས་ཤེས་པ་
ཡང་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པར་འགྲུར་ན་དེ་མི་རིགས་ཉེ། རྒྱ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ལས་
ལྷག་ལྡན་དུ་འགྲུར་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པས་ལྷག་མ་དང་ལྡན་

པའི་གཏན་ཚིགས། ལྷན་འདུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་གཞན་ལས་ཀྱང་རྟོགས་པར་
མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲེལ་བ་གཉིས་ལས་རྟགས་དེ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འབྲེལ་བ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སློན་སྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྦྱེ་
བ་རུ་མཐོང་པའི་སློན་སྟགས་ཀྱང་། འབྲས་བུའམ་རྗེས་དཔག་སྦྱེ་བར་ཐལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱིར་མཐོང་བ་ལའང་། སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱོན་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མདོན་སྤུས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལས་དཔགས་
ནས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་སྤྱར་གྱི་དོན་འཇལ་བར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲེལ་བ་གཟུང་བ་
ཅམ་གྱི་སློན་སྟགས་དང་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་སྦྱེ་བར་ཁས་སྐྱངས་ཤིང་། རྒྱ་འབྲས་
ཀྱི་ཡང་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་གཟུང་བར་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆད་
འབྲས་རྗེས་གཞན་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྤར་མ་དང་ལྷན་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་
ལྷན་པའི་རྗེས་དཔག་ཆད་མར་ཁས་སྐྱངས་པས། དེས་དོན་རྟོགས་པ་ཉིད་འབྲས་བུ་
ཡིན་གྱི་འབྲས་བུ་རྗེས་གཞན་པ་ཉིད་མི་ཐོབ་ཅིང་། འབྲས་བུ་མེད་པ་ཡང་མི་རིགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཅན་གྱི་སློ་འབྲས་བུ་དང་། རྟགས་ཤེས་པའི་སློ་ཆད་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆད་འབྲས་ཀྱི་བྱེད་པ་འདུག་པའི་ཡུལ་འགལ་བ་
སྤར་བ་ཤད་ཐེན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་སྤར་མ་དང་ལྷན་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་
ལྷན་པའོ་ཞེས་རྟགས་ཅན་འཇལ་བའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བའང་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ། རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཆད་མ་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་སློ་འབྲས་བུར་ཁས་སྐྱངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་ཅན་པ་སྤར་མ་དང་ལྷན་པའི་རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་དུས་གསུམ་གྱི་
ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ནི། རང་གི་གཞུང་ལས་རྗེས་

དཔག་ཐམས་ཅད་དུས་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ལ་འཇུག་སྟེ། དུས་གསུམ་པ་ཅན་ནོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་དང་ཁས་སྦྱངས་འགལ་བས་སོ། །འབྲེལ་བ་ཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས་ཐ་
སྟོད་བསྟན་པ་འགྲུབ་མི་འགྱུར་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་
བྲག་པ་རྣམས་ན་རེ། འདི་ནི་བ་ཡང་ཁོ་ན་ལོ། །རྟོལ་ནོལ་སྟུང་དུ་འཛིན་པ་མཛོན་སྟུང་
"ཡིན"ལ། མཛོན་སྟུང་གིས་མཛོང་བའི་དོན་ལས་བཟུ་བར་བྱ་བའི་དོན་གཞན་རྗེས་
སྟེན་གས་པའི་སྟོན་དག་ནི་རྟགས་ལས་བྱུང་བ་རྗེས་སྟུང་དཔག་པ་ལོ་ཞེས་བེར་རོ། །དེ་
ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཉིན་མོར་བྱེད་པ་ཤར་བ་མཛོང་བ་ལས། དོན་གཞན་བྱམ་པ་
གསལ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་བྱའི་འབྲས་བྱ་དང་། གསལ་བར་བྱ་བ་འདི་ནི་སྐྱེད་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱ་དང་། གསལ་བྱེད་འདིས་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ལོ་ཞེས་རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་དཔོག་
པ་དང་། འབྲེལ་པ་བཟུང་བ་ལས་འབྲེལ་པ་དཔོག་པ་དང་། འབྲེལ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། མེ་
དུ་ལྟ་བུ་ལྟན་པའི་འབྲེལ་པ་དང་། བ་ཡང་དང་རྩ་ལྟ་བུ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལོ། །དོན་
གཅིག་ལ་འདུ་བ་ལས་འདུ་བ་ཅན་དཔོག་པ་དང་། འདུ་བ་ཡང་གཉིས་ཏེ། གཟུགས་
དང་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་འབྲས་བྱ་དང་། འབྲས་བྱ་གཞན་འདུ་བ་དང་། ཀྱང་ལག་ལྟ་བུ་རྒྱ་
དང་རྒྱ་གཞན་འདུ་བ་ལོ། །འགལ་སྐྱུང་འགལ་སྐྱུང་གཞན་དཔོག་པ་འགལ་བ་ཅན་ཞེས་
བྱའོ། །དེ་ཡང་དཔེ་མ་བྱུང་བ་བྱུང་བའི་འགལ་སྐྱུང་དཔོག་པ་རྒྱུད་དང་སྤྲིན་སྤྲོར་བ་
ལས། ད་ལྟ་མེད་པའི་ཆར་པའི་ལས་དཔོག་པར་འདོད་པ་དང་མ་བྱུང་བས་བྱུང་བ་
དཔོག་པ་ཆར་པའི་ལས་ཡོད་བཞིན་པ། རྒྱུད་དང་། ཆར་བ་སྤྲོར་བ་ལས་དང་། བྱུང་

བས་བྱང་བ་དཔོག་པ་ནི། གཤེར་བ་རྩ་ལོན་འཆིང་བ་སྟེ། གཤེར་བའི་འབྲས་བྱ་རྒྱ་
བ་དང་འགལ་བས་གཤེར་བ་དང་འགལ་བར་གོ་བ་ལྟ་བུའོ། །མ་བྱང་བ་མ་བྱང་བས་
དཔོག་པ་ནི། ལྷང་ཁུའི་བྱམ་པ་ཆོས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ངོ་ཐོར་བྱང་བ་ལ། གྲུབ་ཟིན་
གི་བྱམ་པ་མེ་དང་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་སྡུ་མ་གཉིས་དགག་པ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་དཔོག་པ་དགག་པ་དང་། ལྷན་འདུའི་འབྲེལ་བ་དཔོག་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་དཔོག་བྱའི་འབྲས་བྱ་གྲུབ་པ་
མེད་པར་ཐལ། དངོས་རྒྱས་དཔོག་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་ཅིང་། བརྒྱད་པའི་རྒྱ་
ལས་ཁྲབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །པན་མི་འདོགས་པའི་གསལ་བྱེད་གི་རྒྱ་ལས་
གསལ་བྱའི་འབྲས་བྱ་དཔོག་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། རིགས་འབྲ་གྲུབ་ཟིན་པའི་
རོན་ལ་གནས་སྐབས་པན་འདོགས་བྱེད་པ་ཡིན་གི་པན་མི་འདོགས་པ་གསལ་བྱེད་
གི་རྒྱར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་ལས་རོན་དཔོག་པ་དང་། འདུ་བའི་
འབྲེལ་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་དང་། འགལ་བ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང་། ཏ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་རྟོགས་པ་ལས་ལྟོག་གྲུར་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ།
ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཞིང་རྟོགས་ན། འབྲེལ་བ་ཅན་ཡང་

༡ སྐྱེ། འདགས། བགས། ཞོལ། འདོགས།

རྟོགས་པས་རྗེས་དཔག་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་། མེད་
ན་མི་འགྱུར་བའི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོག་གྱུར་ངེས་པར་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཡང་ན་ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོག་གྱུར་རྟོགས་པ་ཞེས་སྒྱུར་
རོ། །ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་སྒྲོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པས་ངེས་པར་ལྷན་པ་ལ་སྒྲོས་སོ་
ཞེན། ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་བས་མེ་གོ་བ་བཞིན་དུ། མེས་ཀྱང་དུ་བ་
གོ་བར་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ། །ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་གང་ཞིག །ལྷན་པ་
ཆ་ཤས་མེད་པ་དེ་ཉིད་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་
ལྷན་པ་དེ་མེ་དུ་གཉིས་ཀའི་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མྱ་མ་འདོད་མི་རིགས་
ཏེ། དུ་བ་མེད་པའི་མེ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དུ་བ་གཏོན་མི་ཐ་བར་མེ་དང་ལྷན་ཡང་།
མེ་མེད་པར་དུ་བ་མི་ལྷན་ནོ་ཞེན། ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་ལྷན་པ་ཅན་གཉིས་ལ་ཉེ་
རིང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། ལྷན་པ་ཆ་ཐ་དད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དུ་བའི་སྐྱུ་ཤོའི་རྗེས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནི་གོ་
བྱེད་དང་མེད་གསལ་བ་དང་། འབར་བ་དང་། སོག་མ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་འང་
དུ་བའི་གོ་བྱུར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་
བ་གང་ཞིག །མེ་དང་དུ་བའི་ལྷན་པ་ནི་ཆ་འགའ་ཞིག་ལས་ཆ་གཞན་གོ་བར་བྱེད་པ་
མིན་པའོ། །ལྷན་པ་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལྷན་པས་མེ་ལ་ལྷན་པའི་ཆ་དུ་བ་ལ་དང་། དུ་
བ་ལ་ལྷན་པའི་ཆ་མེ་ལ་ལྷན་པར་ཁས་སྒྲུངས་པས་རྗེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཉེས་པའི་ཉེས་

༡	སྐྱུ་	བགས།	པར་	ཞོལ།	དེས་སར་
༢	སྐྱུ་	བགས།	ལྷན་	ཞོལ།	བསྟན་
༣	སྐྱུ་	བགས།	སྐྱུ་ཤོའི་	ཞོལ།	སྐྱོན་དང་

བར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་པའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ལ་འང་སྒྲིན་
དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། བ་ལང་ལ་རྩམ་ཉིད་དུ་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པས་བ་ལང་ལ་བརྟེན་ནས་
གོ་བ་བཞིན་དུ། རྩམ་ཉིད་ལས་ཀྱང་རྩ་ཅན་གོ་བ་དང་། སེར་ཐལ་ལ་སོགས་པ་གོ་
བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷན་པའི་འབྲེལ་པ་ནི། གོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དང་།
འདྲ་བའི་འབྲེལ་པ་ནི། གོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་འདོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩ་
ཅན་ལས་བ་ལང་གོ་བར་ཐལ་བ་དང་། དོན་གཅིག་ལ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་པ་ཁས་ལེན་པ་
ལ་ཡང་ཉེས་པ་བརྗོད་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། འགལ་བས་འགལ་ལྷག་ཞེས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་
ཐལ། དེ་ལ་ཡང་མདོན་སྲུང་དུ་གྱུར་བའི་ཡུལ་ཡང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་པན་ཚུན་རྟགས་
དང་རྟགས་ཅན་དུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མདོན་སྲུང་དུ་མ་གྱུར་པའི་
འབྱུང་འགྱུར་ཐམས་ཅད་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་དུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷན་འདྲ་
འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩམ་སྲུང་དཔོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྷན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་
སོགས་ཀྱང་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན། རྟགས་“ཀྱི་”སྤྱི་གཞན་རྩམ་ཉིད་གོ་བའི་
རྟགས་མིན་ཞིང་མའི་ཚོས་གསལ་བ་སོགས་མའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་དུ་བའི་རྟགས་ཅན་
མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །^༡

“མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་ནི། ཡུལ་དང་དུས་གང་ལ་ལྟོས་
ཀྱང་འབྲུལ་བ་མེད་དེ། ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ས་ཁྱོགས་སུ་མེ་མེད་ན། དུ་བ་མི་འབྱུང་

^༡ སྤྱི་ - ཀྱི་ བཀའ་སྤྱོད་ཀྱི་

^༢ སྤྱི་ དང་། བཀའ་སྤྱོད་ རོ། །

བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཏུས་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་མེ་སྟོན་དུ་མ་སོང་ན་དུ་བ་མི་
འབྱུང་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །¹ དེས་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་
ཁས་སྦྱངས་པར་བྱའོ། །ལྷན་འདུ་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་“རྟག་² བ་ཁས་ལེན་པའི་བྱེ་
བྲག་བ་གཞན་གྱི་ལྷར་ན་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་པན་ཚུན་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་ཏེ། སེལ་བས་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པར་རྟག་པའི་རྣམ་གྱི་འབྲེལ་བ་
ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱ་བའི་
ཆོགས་སྤྱ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་བ་
དགག་པ་དང་། འགལ་སྐྱེ་གོ་བར་བྱེད་བ་དགག་པ་དང་། དགག་པ་གཞན་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བྱ་དང་འབྲས་
བྱ་གཞན་རྣམས་གཅིག་ལ་འདུ་བ་གཟུགས་དང་རེག་“བྱ་³ ལྷ་བྱ་དང་། རྒྱ་དང་རྒྱ་
གཞན་འདུ་བ། ལྷས་ཚོམ་པའི་རྒྱང་ལག་ལྷས་ལ་འདུ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་
གཞན་གོ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པའི་དོན་གཅིག་“ཤོས་
ལས་རྟོགས་པའི་དོན་གཅིག་ཤོས་⁴ ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་ཤེས་བྱེད་གྱི་
རྒྱར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མེད་ཅིང་ཡོད་དུ་རྒྱག་ཀྱང་རྟོག་རྒྱར་གོ་བར་བྱེད་པའི་
རྒྱར་ནི་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་

¹ ལྟུ་ -མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་བ་ལ་ནི། ཞེས་པ་ནས། ཏུ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཀྲས། ཞོལ། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་བ་ལ་ནི། ཞེས་པ་ནས། ཏུ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
² ལྟུ་ ཞོལ། རྟག་ བཀྲས། རྟགས་
³ ལྟུ་ བཀྲས། བྱ ཞོལ། བ
⁴ ལྟུ་ ཤོས་ལས་རྟོགས་པའི་དོན་གཅིག་ཤོས་ བཀྲས། ཞོལ། ལས་མ་རྟོགས་པའི་དོན་གཅིག

ཀྱིས་རེག་བྱ་དཔོག་པ་བཞིན་དུ། རེག་བྱས་ཀྱང་གཟུགས་དཔོག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱེད་ཁས་སྦངས་པ་གོ་བའི་དོན་གཅིག་ལ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་ལ་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་གཅིག་ལ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཟུང་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་གཉིས་ལས་གཞན་ཡང་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་དང་རྒྱ་གཞན་དོན་གཅིག་འདྲ་བ་རྒྱ་ལག་ལ་ཁས་སྦངས་པ་ལྟར། ལུས་ཀྱི་རྒྱ་མགོ་བོ་ཡིན་ལ་དེའི་ཡང་རྒྱ་རང་གི་ཆ་ལས་དབུལ་བ་ཡིན་པས། རྒྱའི་རྒྱ་ལས་དོན་གཅིག་འདྲ་བ་དང་། འབྲས་བུའི་འབྲས་བུ་ལས་དོན་གཅིག་ལ་འདྲ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཁས་སྦངས་པར་བཤོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་འགལ་བ་དེ་ཡང་ལྟོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆར་པའི་ལས་མེད་པ་དང་། རྒྱང་དང་སྤྱིན་སྦྱོར་བ་དག་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱང་དང་སྤྱིན་སྦྱོར་བས་འགལ་སྒྲ་ཆར་པའི་ལས་མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་འགལ་སྒྲས་འགལ་སྒྲ་གཞན་གོ་བར་བྱེད་པས། དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཁས་སྦངས་པའོ། །དེས་ན་ཆར་མི་འབབ་པ་དང་། སྤྱིན་དང་རྒྱང་དང་སྦྱོར་བ་མི་འགལ་བར་བསྐྱབས་པས། དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པ་དང་། འབྲེལ་བ་གཅིག་དུ་ཟད་ན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཆང་བ་དང་། འབྲེལ་བ་གཞན་དོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུ་བ་མེད་ལྡན་པ་ཅན་ནོ། །ཞེས་སྤར་འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་

དུས་ན། དུ་བ་མཐོང་བའི་མདོན་སྤྱུལ་དེ་ཉིད་མེ་དཔོག་པའི་རྟགས་སོ་ཞེ་ན། རྟགས་
 གི་སྒོ་རྟགས་སྤྱི་འཐད་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རྟགས་ཅན་ཚོས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་སྤྱི་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཞུང་
 ལས་དེ་རྟགས་ལས་བྱུང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚོས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་
 པས་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་དུས་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུབ་ཟིན་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཅན་
 གི་སྒོའི་རྒྱ་ཡིན་པས་རྟགས་ཀྱི་སྐྱས་བརྗོད་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤར་རྟགས་མ་མཐོང་
 བར་ཡིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་བྲན་བ་ཅིས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་སྐྱབ་བ་སྟེ། འབྲེལ་བ་ཅན་
 བསྐྱབ་བྱ་འབྲུབ་པར་འབྱུང་བར་ཐལ། འབྲེལ་བ་བྲན་པའི་སྒོ་རྟགས་དེའི་ཚད་མ་དང་།
 རྟགས་ཅན་གྱི་སྒོ་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་པས་
 སོ། །རྗེས་དཔག་གི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་རྟགས་ཀྱི་སྐྱས་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་
 མེད་དེ། རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས། དེའི་སྐྱས་བརྗོད་
 བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་རྒྱ་མིན་
 པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་བྲན་པས་བར་དུ་ཚོད་པའི་ཕྱིར། རང་འབྲེལ་གྱི་ཆོག་འདི་ལ་
 བརྟེན་ནས་འབྲེལ་བ་བྲན་པའི་སྒོ་རྟགས་འཛིན་སེམས་མིན་པར་འདོད་བ་དང་།
 ཕྱོགས་ཚོས་བྲན་པའི་སྒོ་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་རྒྱར་མི་རུང་བར་འདོད་པ་ནི་ངེས་པ་
 མེད་དེ། འདི་ནི་ཤེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་ངེས་པ་དེ་ལྟར་སྟེ། བ་འཁོག་པའི་སྐབས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་འབྲེལ་བ་གཅིག་ལྟར་ངེས་པས་རྗེས་དཔག་
 སྒྲུའོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཚད་བར་ཐལ། སྤྱི་མི་རྟག་པར་

བསྐྱབ་པ་ལ་འབྲས་བྱ་དང་། རྒྱ་ཉིད་དང་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་གཏན་
 ཆིགས་སུ་ཁས་སྒྲངས་ནས། མདོར་མཆོན་ཞིང་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་
 ཆིགས་གཞན་ཡང་ལྷན་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་སོགས་དོན་ནི། དོན་
 གཅིག་ལ་འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་ལ་མ་ཆང་བའི་དོན་ཏོ། ། སྒྲིན་མེད་དེ། རྒྱགས་ཆོས་
 གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ནོ་ཞེན། ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་
 རྒྱར་སྒྲོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་མའི་འབྲེལ་བ་གསལ་
 བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་སྟེ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་སྦྱེད་བྱེད་ཀྱིས་བྱུང་ལ། དེ་སྦྱེད་བྱེད་
 དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒྲོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྷན་པ་དང་
 འདྲ་བའི་འབྲེལ་བ་སོགས་ཁས་སྒྲངས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་དག་མེད་ཀྱང་མེད་
 བ་མ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གཞན་ལས་ཀྱང་དེ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 གངས་ཅན་པ་ན་རེ། དོན་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས་”རྒྱགས་ཅན་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲེབ་”ཡོད་དེ།
 དེ་ཡང་འཛིག་ཉེན་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་གྲགས་པའི་དཔེ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་
 མཆོན་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱལ་དཔོག་པ་དང་། གངས་ཅན་དང་། གཙོ་བོ་དང་། སྦྱེས་བྲུ་
 བཞིན་དུ། རྗོར་དང་། བདག་པོའི་ཚུལ་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་དང་། འོ་ཞོ་དང་། གཙོ་བོ་དང་
 ཆེན་པོ་སོགས་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་དང་། རྣམ་འགྱུར་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཤིང་རྩ་དང་།
 དེའི་ཡན་ལག་དང་། སྦྱིང་སྦྱོབས་སོགས་དང་། དེ་ཅུ་ལྟ་བཞིན་དུ་འབྲས་བྱ་དང་།
 རྒྱའི་ངོ་བོ་དང་། རྩ་མཁན་དང་བྱམ་པ་དང་། སྦྱེས་བྲུ་དང་གཙོ་བོ་བཞིན་དུ། རྒྱ་

༡ སྒྲུ་ བགྲས། རྒྱགས་ཅན་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲེབ་ ཞོལ། རྒྱགས་

མཚན་དང་། རྒྱ་མཚན་ཅན་དང་། ཡལ་ག་དང་། ཤིང་དང་། དེ་ཅམ་ལྔ་དང་འབྲུང་བ་
ཆེན་པོ་བཞིན་དུ། ཡན་ལག་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དང་། དུར་བ་དུ་མ་དང་། སྒྲིང་
སྒྲོབས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ། ལྷན་ཅིག་སྒྲིང་པའི་དངོས་པོ་དང་། སྒྲུལ་དང་། ར་མོ་
དང་། ཡན་ལག་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲིང་སྒྲོབས་སོགས། ཡན་ལག་
ཅན་གཅིག་གིས། ཅིག་ཤོས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་བཞིན་དུ། གཞོན་བྱ་གཞོན་གྱིད་
གྱིས་དངོས་པོ་འོ། །འབྲེལ་བ་མདོན་སྤྲུལ་པ་གང་རུང་གཅིག་མདོན་སྤྲུལ་གྱིས་བྲུབ་
པ་ལས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པའི་དོན་མདོན་གྱུར་མིན་པ་གཞན་གྲུབ་ཅིང་རྗེས་སུ་
དཔག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དཔེར་ན། སྤར་དུ་བ་དང་མའི་འབྲེལ་བ་དབང་པོ་འགའ་
ཞིག་གིས་མཐོང་ནས། ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བ་ལས་སྒྲོས་མེ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཞེན་པར་བྱ་
བའོ། །ཉམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་མ་ངེས་པར་ཡང་འབྱུར་ཏེ། རྒྱངས་པ་མཐོང་བ་
ལས་དུ་བར་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་བཞིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །¹

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་དཔམ་བཅས་པ་
དང་། རྗེས་དཔག་འགོག་པའི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འབྲེལ་བ་ལ་མདོན་
སྤྲུལ་གང་རུང་གཅིག་ལ་སྟེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོག་གྱུར་དཔོག་ཅེས་པ་རིགས་པ་
མིན་ཏེ། དེ་ལ་འཆད་པར་འབྱུར་པའི་རིགས་པས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱས་པར་དགག་པ་དང་། སྒྲིང་མཐོང་བ་ལ་གཉིས་ཁོ་
ནར་ངེས་ན་རྗེས་དཔག་བྲུབ་ཆུང་བ¹ དང་། སྒྲིམ་བུ་ཆད་མས་མ་བྲུབ་པར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་བ་འདྲིན་པའི་མདོན་སྤྲུལ་དགག་པ་དང་། འབྲེལ་བ་

¹ སྒྲི་བགས། རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ཞོལ། -རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

² སྒྲི་བགས། ཆུང་བ ཞོལ། མཆུངས་པ

ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་སོགས་འཛིན་
པའི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ཀྱི་འཇུག་
པ་ཡང་། མངོན་སུམ་དུ་བརྗོད་ལ་དེ་དག་གི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ནད་བར་
སོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་པ་སོགས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་རང་གི་གཟུང་དོན་ཅུ་ལ་ལྟ་བུའི་རྟོག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་འཇུག་
པ་རྣམ་པའི་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱེས་པས་ཚད་མ་དང་
འབྲས་བུ་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མི་གཅིག་པར་ཡུལ་འགལ་བར་ཁས་སྐྱེས་
དགོས་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྤར་བ་ཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྟོར་དང་རྟོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པ་དང་།
གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། གཙོ་བོ་དང་སྤྱི་བུ་
སོགས་དཔོག་པ་གཏན་ཆོག་ལ་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ལྟན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་
དངོས་སོའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རྟོར་དང་རྟོར་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་
ནས་དེ་ལས་ལྷག་པའི་དོན་བྱུང་བ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། རྟོར་དང་
རྟོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་དེ་མ་ཤེས་པར་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། ལྷོག་ཀྱང་དེ་རྟོགས་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། རྟོར་དང་རྟོར་ཅན་ནི། གཅིག་ཁོང་
དུ་ཚུད་པ་ཅིག་ཤོས་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པས་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་
ལག་ཏུ་འཐད་པ་མིན་ཏོ། །ཁྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལྟར་ན། མིག་ཤེས་ཀྱང་དུ་བས་རྗེས་སུ་

དཔོག་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་གཉིས་ལ་ཉི་རིང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་ན་
མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཉིས་པ་དེ་མེད་དེ། འབྲེལ་བ་གཉིས་ཉིད་མིན་
བ་སྟེ། དུ་བ་མེ་ལ་འབྲེལ་ཡང་མེ་དུ་བ་ལ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་
བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐྱལ་དང་ནེ་ལུ་ལེ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཉེ། སྐྱལ་རྒྱལ་བ་དང་། རེ་ལུ་ལེ་པམ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གཙོ་བོ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཚོས་ལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་
འབྲས་བྱ་མི་འཐད་པ་དང་། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་མི་འཐད་པའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ།
རྒྱ་འབྲས་སྦྱིར་དགག་པ་དང་། རོར་དང་རོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་
དང་། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་བོ་ལ་གསུམ། གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བ་གཙོ་བོ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང་། གཙོ་བོ་རྒྱར་མི་འཐད་པ་དང་། རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གཙོ་བོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་སུ་མི་འཐད་པའོ། །

དང་བོ་ནི། སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ལྟ། གངས་ཅན་གྱིས་བཞོད་དེ། ཁྱད་པར་
རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་དང་། ཚད་མ་མཐོང་བ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་
བྱའི་དངོས་པོ་དང་། ལུས་པ་འཇུག་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར། མི་གསལ་བའི་རྒྱ་ཡོད་དོ་ཞེས་པའོ། །གཙོ་བོ་དེ་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་དང་།
གཅིག་ཉིད་དང་། རོན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་
དང་ལྡན་པའོ། །གཙོ་བོ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ལྟ་སོ་སོར་མི་བརྗོད་པ་སྟེ་བརྗོད་མི་
རིགས་པར་ཐལ། རྒྱ་ནི་གཙོ་བོ་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་ལ། གཏན་ཆིགས་ཐ་དད་དང་།

རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཐ་དད་ལས་རྟོགས་པར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཆེགས་རྣམས་རང་
བཞིན་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། རང་བཞིན་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ཆ་མེད་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པར་མི་རིགས་སོ། །ཁྱད་
པར་རྣམས་དང་། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན།
གཤམ་ཉེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་གཞན་ཐ་དད་པ་ཉིད་ལ་ལྟོས་པ་མིན་ན། །དེ་ཙམ་ལྟ་དང་
གཏན་ཆེགས་རྣམས་པ་ལྟ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ཐ་དད་པ་
རྣམས་གཞན་མིན་པ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་བཞིན་གཙོ་བོ་དེ་ལ་དབྱེ་བ་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རུང་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཙོ་བོ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་སྐྱོངས་ལ། དེ་
ལ་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱར་མེད་པས་གཏན་ཆེགས་ལྟ་དང་། དེ་ཙམ་ལྟ་ལ་སོགས་
པའི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཙོ་བོའི་ཆ་ནས་བརྒྱུ་ལམ་ནའང་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་
བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏྲག་པའི་དངོས་བོ་ཡིན་པས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་
མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དོ། །རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཐ་དད་ན་ཡང་དེ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པར་
བྱེད་པ་གཙོ་བོའི་སྐྱེད་བྱེད་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐ་དད་ནི་ཡོད་པ་ཙམ་དེ་
ལས་ཀུན་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཙོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་འདི་དག་
གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དང་། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འཐད་
པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བྱ་ལ་སོགས་ཀྱི་གཅིག་དང་། ཡོད་པ་ཉིད་
སོགས་གཙུག་ཅན་གྱི་དོན་བརྒྱ་གསལ་བ་ཐ་དད་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་

ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏེ། རྟགས་དེ་དག་ལས་མི་
རྟགས་པའི་ཕྱིར། གཙུག་ཤུད་ཅན་གྱི་དོན་བཅུ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། གཅིག་ཉིད་དང་།
དོན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་དང་། གཞན་ཉིད་དང་། བྱེད་པ་མེད་
དངོས་པོ་མིན་པ་དང་། སྒྲིབ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་དང་། མང་པོའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་དང་།
གནས་པ་སྟེ། སྐྱེས་བུའི་ཆོས་བཅུ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཙུག་པོ་ཡོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་མ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པས་སྒྲུབ་ཅིང་། དེ་ཡང་ཁོར་དང་ཁོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་
ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི། སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཁོར་དང་ཁོར་ཅན་ལ་
སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་འདར་སྒྲོག་གྲུར་གསལ་བྱེད་མིན་ཞིང་། སྒྲོག་གྲུར་གོ་བ་འབྲེལ་
པར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། ཆ་བྱེ་ནས་ཁས་མ་སྒྲངས་པས། ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གོ་བར་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འབྲེལ་བ་
གཞན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ལས་ཀྱང་སྒྲོག་གྲུར་དེ་མཚོན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁོར་ཁོར་
ཅན་ཆ་གང་གི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁོར་
གོ་བ་ཁོར་ཅན་དང་། དེ་གོ་བ་ཁོར་གོ་བ་ལ་རག་ལས་པས་པན་ཚུན་བརྟེན་པར་
འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོར་དང་ཁོར་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་
བར་བྱེད་ཅིང་། ཁོར་གྱི་ཆ་ནས་རྟགས་ཅན་ཁོར་ཅན་གོ་བར་བྱེད་ཅིང་འཛིན་པ་ཡིན་
ན་ནི། རྟགས་ཅན་རྣམས་པ་ཀུན་ཏུ་ཆ་གང་གི་སྒྲོ་ནས་ཀྱང་འཛིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།
མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལས་འཛིན་པ་ཐོར་ནས། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྟགས་

གཞན་ཤེས་པ་ན་གོ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཙོ་བོ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཚུ་གི་འབྲེལ་པ་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་
 གི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་འབྲེལ་པ་རྒྱ་མཚན་དང་རྒྱ་མཚན་ཅན་གི་
 དངོས་པོ་གཅིག་བྱ་ཡིན་གི་འབྲེལ་པ་རྣམ་པ་བདུན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་
 དང་རྒྱ་མཚན་ཅན་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་གི་དངོས་པོ་ཁོ་ནའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་
 ནས་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་ལྷན་ཅིག་རྒྱ་བའི་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་ལ་གཙོ་བོ་སྐྱབ་པར་
 བྱེད་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། བྱེད་པར་མཐོང་བ་དང་། སྤྱིར་མཐོང་བ་གཉིས་
 ལས་བྱེད་པར་མཐོང་བ་ནི། མེད་འབྲེལ་པ་མཐོང་ནས་དུ་བ་དེ་ཁོ་ནས་མེད་ཁོ་ན་ཡང་
 དང་ཡང་དུ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། “སྤྱི་མཐོང་བ་ནི། སྤྱིར་མེད་འབྲེལ་པ་མཐོང་
 ནས། བྱིས་དུ་བ་མཐོང་ཅུ་གིས་མེད་པོག་པའོ། །”སྤྱི་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་
 གཉིས་ཏེ། རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་འབྲུང་བར་རྟོགས་པ་སྤྱི་མ་དང་ལྷན་པ་དང་། བྱུང་བའི་གི་
 འབྲས་བྱ་མཐོང་ནས། རྒྱ་བྱུང་བའི་པར་རྟོགས་པ་སྤྱི་མ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་
 འབྲུལ་བ་སྤྱིར་ཅིང་། བྱི་མ་འབྲུལ་བ་མེད་པའོ་ཞེ་ན། བྱེད་པར་མཐོང་བའི་སྤྱི་ཚུ་ཅན་
 རྗེས་དཔག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་བའི་གི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་དུན་པར་འདོད་
 རིགས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་མཐོང་བ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ་ཞེས་པའམ་སྤྱིར་མཐོང་བ་རྣམ་པ་
 གཉིས་ཁོ་ན་ཞེས་པ་ཡང་རུང་སྟེ། དེས་པར་བཟུང་བ་གཉིས་ཀ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་

༡	སྤྱི	དུ་མ	བགས།	ཞོལ།	བདུན
༢	སྤྱི	ལྷན་	བགས།	ཞོལ།	ལྷན་
༣	སྤྱི	ལྷན་	བགས།	ཞོལ།	ལྷན་

ཐལ། དེས་བཟུང་དང་པོ་ལྟར་ན། ཡང་དང་ཡང་དུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་བྱད་པར་མཐོང་
བའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང། དེས་བཟུང་གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཁོར་
དང་ཁོར་ཅན་དང་སྟག་ཅིག་རྒྱ་བ་དང། གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་
བའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཉེ། འབྲེལ་བ་དེ་དག་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་
དཔོག་པ་དང། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱ་དཔོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་ཞིང། བྱད་པར་མཐོང་
བའི་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང། དེས་བཟུང་འབྲས་བུ་མེད་པར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་སྤྲས་པ་ཁོར་ཁོར་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་བ་བྱད་པར་དུ་
བསྟན་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྤྱིར་མཐོང་བ་དང། བྱད་པར་མཐོང་བ་གཉིས་ཉིད་
དང་རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་དང། རྒྱ་མཚན་དང། རྒྱ་མཚན་ཅན་དང། ཁོར་དང་
ཁོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་དེ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་རྗེས་དཔག་ནི་”ཕྱང་
’ གསུམ་སྟེ། འདི་རྣམས་རྗེས་དཔག་གང་དུ་བསྟུ་སྟེ། གང་དུ་ཡང་མ་འདུས་པར་ཐལ།
སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཁོ་ནར་དེས་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་དག་པལ་ཆེར་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པར་ཟད་ཀྱི། གཉིས་པོ་དེ་གང་གི་ཡང་ནང་དུ་མ་འདུས་
པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན། སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་གཉིས་སམ། དེ་
གཉིས་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པའི་དེས་བཟུང་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེས་བཟུང་གི་ཆོག་ལ་
འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་དེ་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

འགལ་ཉེན་གྱིས་གོགས་བྱེད་པ་སོགས་སྤྱིད་པས་ཁྱབ་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱོད་
གྱི་སྤྲུལ་དང་ལྷན་པའི་རྗེས་དཔག་འབྱུང་བར་ཁས་སྐྱངས་པས། ཉགས་འབྱུང་བ་
ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ཁས་ལེན་པའོ། །གལ་ཏེ་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་
དཔོག་པ་ཡིན་ཡང་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་པའོ་ཞེ་ན། སྤྲུལ་དང་ལྷན་པའི་
རྗེས་དཔག་གི་ཉེན། ཁྱོད་འདོད་པའི་འབྲེལ་བ་ལས་འབྲེལ་བ་གཞན་དག་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་འོངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་པ་
གང་ཞིག་ །དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལས་གཞན་ལ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འདོད་ན་ཁས་སྐྱངས་ཉམས་སོ། །གལ་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་
དཔྱོད་པ་ཅན་གྱི་ལྷག་མ་དང་ལྷན་པའི་རྗེས་དཔག་ཉིད་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། གཞན་
དུ་གཏན་ཆིགས་ལ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཏགས་ནས་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་ཐམས་
ཅད་ལ་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་རིགས་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་གཞན་
ཡང་ཉགས་ཀྱི་སྤྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཡང་། དཔག་བྱའི་དོན་མ་ངེས་པར་ཅི་
འདི་གང་ལས་ཤེས་དབྱུང་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དང་ལྷན་པའི་རྗེས་
དཔག་ཁོ་ན་རྣམ་པར་“དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་ཁྱུང་པར་
རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཆིགས་གཞན་པ་ལས་ཀྱང་
གཙོ་བོ་ཡོད་པ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཙོ་བོ་དང་། སྤྱིས་བྱའི་དོན་དུ་ཉོགས་པ་གཙུག་ཕྱུང་ཅན་གྱི་
དོན་གཅིག་ཡིན་པ་གཏན་ཆིགས་དེས་གཙོ་བོ་ལ་ཆ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་མ་ངེས་

པར་རྟོགས་དགོས་ལ། དེ་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཏན་ཆིགས་ཐ་
དད་པ་དུ་མ་ཁས་སྦྲངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ལ་རྒྱས་པ་ཆ་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་ན་འབྲས་བུ་དུ་
མ་སྦྱེ་བར་མི་རིགས་ཏེ། འབྲས་བུ་རྒྱའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཙུག་པོ་རང་
བཞིན་ཆ་མེད་ཡིན་ཞིང་། ཆ་ཐ་དད་དུ་མ་ཡོད་པ་མིན་ན་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་ཡོད་པ་
མིན་པའམ། གཙུག་པོའི་བྱེད་ཆོས་ལྔ་དང་། གཙུག་པོ་ཅན་གྱི་དོན་བཅུ་ཡང་མི་
འཐད་པར་ཐལ། གཞན་ཡང་སྦྱེས་བུའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཀུན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གཏན་ཆིགས་དང་རྟོགས་
ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་ཀུན་གཙུག་པོའི་འབྲས་བུར་ཁས་སྦྲངས་པ་གང་ཞིག། གཙུག་
པོ་སྦྱེས་བུའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱེས་བུ་ནི། རྩོད་བ་ཡིན་པས་སེམས་པ་ཅན་
ཡིན་པ་སྤྱི་ཀྱང་མ་བྱས་ཤིང་། སྤྱིའི་ཡང་བྱེད་པ་པོ་མིན་པའི་རྟག་པའི་དངོས་པོར་
ཁས་སྦྲངས་པའོ། །

བཞི་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱེད་པ་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་ནི། དཔྱེད་པ་པ་ན་རེ། རྗེས་དཔག་དང་། སྦྱ་བྱང་དང་། ཉར་འཇལ་དང་། དོན་གྱིས་
གོ་བའི་ཆད་མ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་མདོར་མ་མཆོན་ཏེ། མདོན་སུམ་སྡོན་འགྲོ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་མཚུངས་པས་ཆད་མར་ཤེས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་
མ་བྱེད་ཞེ་ན། འབྲེལ་བ་བྱེད་མཁན་གྱིས་ཅ་བའི་བསམ་པ་སྦྲངས་ནས་ཅུང་ཟད་
བྱེད། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་མདོར་མ་མཆོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་དགག་པ་

དང་། འབྲེལ་བ་བྱེད་པས་མ་བྱས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་སོགས་
མངོན་སུམ་ཚད་མ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལས་སྐྱེས་པས། ཚད་མར་ཤེས་ཟིན་པའི་བྱིར།
གོ་སློབ་ས་མཚན་ཉིད་མ་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་བྱ་
བ་དང་། འདོད་པ་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། ཚྱེལ་བ་ལ་སོགས་པའང་ཚད་མར་འགྱུར་བར་
ཐལ། མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཅན་པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དཔྱེད་པའི་གཞུང་གི་འབྲེལ་བ་བྱེད་པས་ཙྰ་བས་^༡ གཞུང་ལས་མཚན་ཉིད་མ་བསྟན་
ཡང་། བྱེ་བྲག་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་དང་ཅིག་ཅར་མཐོང་ནས་གཞན་གཞུང་
ལས་སྟོན་ཉེ་རིགས་བ་ཅན་པའི་ལུགས་དང་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ནས་ནི། མངོན་སུམ་
དང་རྗེས་དཔག་དང་། སྤྱི་བྱུང་དང་། ཉར་འཇལ་དང་། རོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་དང་།
དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་སྟེ། རོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་དང་།
ལྷན་བ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་རོན་གཞན་དཔོག་
བ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་པའོ། །རྗེས་དཔག་དེ་ལྷན་བ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་གཟུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་
གྱིས་འབྲེལ་བ་འཛིན་པ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་མི་འཐད་པའི་རྒྱ་མཚན་
དང་། ལྷན་པའི་འབྲེལ་བ་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། དགག་པ་གཞན་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་བ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་སོགས་མངོན་སུམ་གྱི་

^༡ སྐྱེ་བས་ བགས། རོལ། བའི་

⁹ ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཐལ། གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རང་
མཚན་འབའ་ཞིག་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲེལ་པ་དང་འདྲེས་པའི་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་
ཡུལ་ཡང་། དབང་སྒོ་དེ་དག་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འདི་དག་ནི། དུ་མའི་ངོ་བོའི་ཚོས་ཅན་ནི་ཞེས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། འབྲེལ་པ་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་རྗེས་དཔག་མི་
སྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་པ་བྱེད་པས་རྗེས་དཔག་བྱེ་བྲག་པ་དང་། གཅིག་པར་
བསམས་ནས་དེ་དང་མ་ཐུན་པར་བྱས་སོ། །ལྷན་པའི་འབྲེལ་པ་རྗེས་བྱུབ་རྗེས་དཔག་
གི་རྟེན་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷན་པ་ཆ་ཤས་མེད་པར་ཁས་སྐྱོངས་པས་དུ་བས་
མེ་གོ་བ་བཞིན་དུ། མེས་ཀྱང་དུ་བ་གོ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷན་པ་
ཅན་འབྲེལ་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་དཔག་ལ་པན་བཏགས་པའི་སྒོ་
ནས་རྗེས་དཔག་གིས་ཁོང་དུ་རྟུང་པར་བྱེད་ཀྱང་ལུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་
འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པས་ཀྱང་། རྟོག་གྱུར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་
ཡང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།
འབྲེལ་པ་གཞན་འཛིན་པ་མིན་ཞིང་། མདོན་སྤུམ་ཡང་ལྷན་པ་དང་། ལྷན་པ་ཅན་ལ་
སོགས་པའི་བྱེད་གཞི་བྱེད་ཚོས་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དཔྱེད་པ་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་གཞོད་པ་རྒྱས་པར་མ་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་དགག་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་
པའི་ཚད་མ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོན་སྤུམ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྗེས་དཔག་ནི་ཁ་

⁹ སྤྱི་བགས། སོགས་མདོན་སྤུམ་གྱི་

ཞལ། སོགས་གྱི་

ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡིན་པས་དགག་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཇེས་དཔག་དང་། ཅེར་
འཇུལ་སོགས་པལ་ཆེར་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་དང་མ་ཐུན་པར་འབྲེལ་བ་བྱེད་པས་
ཁས་སྦངས་པས། དེ་སྐྱོན་དང་བཅས་པས་འདི་ཡང་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ཁོ་
ན་ལོ། །འདིར་ཇེས་དཔག་ལ་གཞོད་པ་རྒྱས་པར་མ་བཞིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱེ་
བྲག་པ་འགོག་པའི་སྐབས་་་གང་འདྲ་ཇེས་དཔག་དང་། ཅེར་འཇུལ་སོགས་བཀག་ལ།
དེ་བཞིན་དུ་དཔྱོད་པ་པའི་གཞུང་གི་འབྲེལ་པའི་ལུགས་དེ་ཡང་བཀག་པས། འདིར་
རྒྱས་པར་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཆད་མ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་
ངེས་པ་འབྲས་འཆེད་པའི་རྟགས་ལ་སྣོད་དང་། ཐབ་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱིས་གོ་བ་
དང་། ཏུ་བ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་མེ་དོན་གྱིས་གོ་བའོ། །མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པ་ནི།
ཚུལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་མི་རྟག་གོ་ཞེས་བཞིན་པ་ནི། ཚུལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་
ཕྱིར། རྟག་ཅེས་པ་མཚུངས་པར་འདོད་པའོ་ཞེ་ན། དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཆད་མ་ཕྱང་པོ་
གསུམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འབྲས་འཆེད་པའི་རྟགས་ལས་སྣོད་གོ་་་བ་^༡ དང་། ཏུ་
བའི་རྟགས་ལས་མེ་གོ་བའི་ཆད་མ་ཇེས་དཔག་ཏུ་འདུས་ལ་ཅིག་གོས་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་མ་ངེས་པའི་སྐོན་ཅུན་པ་ཆད་མ་མིན་པར་ཐེ་ཆོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྟག་པ་བྱིམ་ན་མེད་པ་ལས། ཕྱི་ན་ཡོད་པར་གོ་བས། རྟག་པ་
བྱིམ་ན་མེད་པར་གོ་བ་ཡང་། དངོས་མེད་རང་རྒྱུད་པ་འཇུལ་བའི་ཆད་མ་ཕྱང་པོ་
གསུམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཕྱིར་རྟག་པ་འཆོ་བ་དང་། རྟག་པ་བྱིམ་ན་མེད་ཅེས་པའི་

^༡ སྐྱུ་གོང་ བཟུམ། ཞོལ། གང་

^༢ སྐྱུ་བ་ བཟུམ། ཞོལ། གཞི

སྒྲིའི་སྒྲོར་བ་ལས་ཕྱིན་ཡོད་པ་གོ་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི། རྒྱལ་བ་ཁྱིམ་ན་མེད་པ་ལས། ཕྱི་
ན་ཡོད་པ་ངེས་པར་མཆོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱལ་བ་སྒྲོགས་དེར་ཡོད་པར་གོ་
ཞིང་ཁྱིམ་ན་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཁྱིམ་གྱི་སྒྲ་ཡི་དོན་ལས་སྐབས་འདིར་ཕྱིན་ཡོད་པ་
རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན། ཁྱིམ་དང་ཕྱི་རོལ་གཉིས་ཀ་ན་མེད་པ་སྲིད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་བོང་གི་དུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པར་ཐལ་ཅེས་
པའོ། །ལུགས་འདི་འགོག་པ་ནི། རྣམ་ངེས་སུ། གཞན་དུ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ནི། །མི་
དམིགས་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་
པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འཁྲུའི་མཆོན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་ལས་
བརྟུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་འཛོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལས། རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་ལེ་འཁྲུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་
པའོ། ། །

། གསུམ་པ་གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ལེ་འཁྲུའི་འགྲེལ་པ། །

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་
པ་ལ། ལེ་འཁྲུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་འཁྲུའི་མཆོན་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་
གསུམ། རྒྱལ་བའི་རྟེན་ཅན་སྐྱབ་ངག་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། གཉིས་
ཀའི་རྟེན་ཅན་སྒྲོགས་གི་འཇུག་ཚུལ་གཞན་སེལ་བ་བཤད་པ་དང་། ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་
རྟེན་ཅན་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་སྤྲོག་ཆོད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་ངག་
དང་སྐྱབ་ངག་ལྟར་སྤང་བཤད་པ་དང་། དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྤང་བ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། །རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་དང་། གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགག་

སའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྫོང་བྱེད་ངག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་། བརྫོང་བྱེད་
གི་རང་བཞིན་བཤད་སའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་
བཤད་པ་དང་། ཐོགས་ཆོས་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་དགག་སའོ། །དང་པོ་ནི།
ཆོག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བས་
སྐབས་དང་མཐུན་པར་གང་བྱས་པ་དེ་ནི་མི་རྟག་སྟེ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན། སྤྱི་
ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་ངག་ནི་མཚན་གཞིའོ། །གཞན་དོན་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་
མཚན་བྱའོ། །རྒྱལ་བ་རང་གིས་ཆད་མས་མཐོང་བའི་ཚུལ་གསུམ་གི་དོན་ལྟག་
"ཆད་" དང་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྟན་གི་ངག་
"གི" མཚན་ཉིད་དོ། །འོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོས་རྒྱ་དང་། བརྫོང་བྱེད་དང་། བྱེད་ལས་དང་། རོ་
པོའི་བྱེད་པར་དང་བཞིར་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་གིས་མཐོང་བ་སྤོས་པའི་རྣམ་བཙད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། བྲངས་
ཅན་པས་སྒྲོ་བདེ་ཆོས་ཅན། སེམས་མེད་བཅ་པོ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། དེ་ཙམ་ལྟ་བོ་བཞིན་ཞེས་པའི་སྟོག་བྲུབ་བྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲགས་
ཀྱང་། ཐོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགྲོ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་བྱུང་བས་ཕྱི་རྒྱལ་
སངས་རྒྱས་པའི་རོང་རྟག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟ་བུ། ཚུལ་གསུམ་རྒྱལ་བ་རང་གི་ཆད་མས་
མ་བྱུང་ཀྱང་། ཕྱི་རྒྱལ་གི་ལུང་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་པ་
དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཕྱིར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་
རུང་སྟེ། གཞལ་བའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལ་དབྱེད་པ་མ་དག་པར་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་

༡	སྤྱི་	མ	བགས། རྒྱལ་ ཆད
༢	སྤྱི་	ནི	བགས། རྒྱལ་ གི

བྱེད་ན་ནི་ངེས་པ་ཁོ་ན་ངེས་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ལོ་ཞེས་པར་
འགྱུར་བས་གཏན་ཆིགས་བཞོད་པ་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་།
མཐར་དམ་བཅའ་ཐམས་ཅད་ཁས་སྒྲངས་ཅམ་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་
དམ་བཅའ་དང་། དམ་བཅའ་ལྟར་སྒྲུང་གི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་
འགྱུར་རོ། །དབྱེ་མ་ཐམ་འགྱུར་བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དོན་འཆད་
པར་“སྒྲོམ་”པ་ཁ་ཅིག་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་སྒྲོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཕྱི་
སྒྲོལ་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཆད་པ་ནི། གངས་ཅན་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་། མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་འདོད་པ་ཡིན་
པས། མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །གཞན་དོན་བྱེད་འདོད་པ་རྣམས།
ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རང་གི་ཚད་མས་གྲུབ་”པའི་^༡ཚུལ་ལ་མི་འབད་པར་ལུང་
ཅམ་ལ་འཆེལ་ཞིང་། གཞན་བསྐྱབ་པར་མི་བྱའོ། །ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། སྒྲོལ་
བརྟོག་ལྟར་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལ་ནི། ཕྱི་སྒྲོལ་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོག་གྲུར་རྟོགས་པའི་ཚད་
མ་སྒྲོལ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་ཚད་མའི་འབྲས་བུར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་ངེས་
པར་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གདུལ་བྱ་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལ་བགྱི་བར་མི་རུས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གིས་མཐོང་བ་སྒྲོས་པ་འདིས་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་
སྒྲུང་པོས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་པས།
རང་ལ་ཡིད་བརྟན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་བཞིན་དུ། གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་འདོད་པ་
བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། མི་ཤེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། །འབྲུག་

^༡ སྐུ་ བགྲས། སྒྲོམ་ ཞེལ། སྒྲོབ་

^༢ སྐུ་ བས་ བགྲས། ཞེལ། པའི་

བར་དོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས། །ཤེས་ལྡན་འགའ་ཞིག་ཚོལ་བར་བྱེད། །ཅེས་
 སོགས་ཀྱིས་དོན་དེ་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆད་མ་རྣམ་དེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་
 བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཞན་དོན་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ཆད་མས་
 གྲུབ་པ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། དེ་ཡིན་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །དོན་སྟོས་པའི་
 རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། སྤྱི་ཚོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱོགས་དང་མཐུན་བྱོགས་གང་
 རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། མི་རྟག་སྟེ། དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་ཀྱི་
 མཐུན་བྱོགས་དང་། མི་མཐུན་བྱོགས་ལ་ཉེ་བ་དང་། “སྐལ་”པའི་བྱང་པར་ཅུང་ཟད་
 གྲང་མེད་ཅིང་། ཚུལ་གསུམ་དོན་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་རྟོག་པས་སྟོ་
 བཏགས་པ་དང་། ལུང་ཅ་མ་མ་གཏོགས་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཅུང་ཟད་གྲང་མེད་པ་
 རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །ཡོངས་གཙུག་ཀྱི་དགོས་པ་ནི།
 དངོས་སུ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་དོན་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་ཀྱང་། ཚུལ་གསུམ་
 འཇལ་པའི་ཆད་མ་མཐར་མངོན་སུམ་དང་། དེའི་གཟུང་ལུལ་དོན་རང་མཚན་ཀྱི་
 མཐར་ཐུག་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྣམ་དེས་ལས་དེ་
 དག་གིས་བཏགས་པའི་ལུལ་ཀྱིས་དོན་གོ་ན་ནི། དོན་མི་འཛོལ་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ་
 ཞེས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །སྒྲུབ་དགའ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་མིང་གིས་འདོགས་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །དགོས་པ་ནི། ཚོལ་
 པའི་དག་རྣམ་པར་དག་པ་ལས། བྱི་ཚོལ་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྟེ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
 ནོ། །ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ལས་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་

དུའོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྒོ་སྒྲོན་དང་། དོན་སྒྲོན་ཞུགས་པ་སེལ་
ཞིང་། ཚུལ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་མ་སྒོས་ན་ཡང་། སྐབ་ངག་ལྟར་སྤང་དུ་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རབ་གསལ་བྱེད་སྒོས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྤེའི་སྒྲོན་ཞུགས་པ་
སེལ་བ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐབ་ངག་གིས་ཕྱོགས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ན་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་
བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པ་དང་། དེས་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཆིག་འཛེན་པའི་ཕྱིར།
ཕྱོགས་ཆིག་སྐབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཚུལ་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པ་
སྐབ་ངག་ཏུ་བསྟན་པ་དེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་དཔག་བྱ་ཕྱོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། སྐབ་
ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཕྱོགས་དེ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དོན་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་
པའི་ཡུལ་དུ་འདོད་^༡ རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་སྐྱ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཆོས་ཐ་ནས་བྱིས་
པའི་ཆེ་སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་ན། སྤང་ཀྱི་ཐེ་ཆོས་དེ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། དེས་པ་
འཛེན་པའི་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱ་མི་རྟག་སྟེ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
པར་འགྱུར་བས། རི་སྐད་ཆོས་དང་ལྡན་མིན་ཐེ་ཆོས་ཐ་བ་དེ་སྤིད་དུ་གཏན་ཆིགས་ལ་
ཡང་ཐེ་ཆོས་ཐ་བས་སོ། །སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་འབྲེལ་པ་དེས་པར་བྱས་ནས། གོ་བྱེད་དུ་
འགྱུར་སྟམ་ན། སྐྱ་དེས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་རྟག་པར་དེས་མི་རྣམས་པས་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་
སྐབ་བྱེད་ལ་ལྟོས་ལ་དེའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་དེས་ན་སྐྱ་མི་རྟག་གོ། །ཞེས་མ་སྒོས་
ཀྱང་འབད་མེད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། ཕྱོགས་ཆིག་སྐབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་
དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཆིག་འཛེན་པ་ཅམ་གྱིས་སྐབ་ངག་

^༡ སྐྱ་ + མི་

གི་ཡན་ལག་ཡིན་ན། ཐེ་ཚོམ་དང་ཤེས་འདོད་དང་། དགག་བྱ་བཟོད་པའི་ཚིག་རྣམས་
ཀྱང་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། འཕྲིགས་དེས་ནི་འཕྲིགས་
ཚིག་གི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྣམས་པ་མེད་པ་འགའ་ཞིག་བཟོད་པས་དེ་སྐྱབ་ངག་གི་
ཡན་ལག་ཡིན་པ་བཅད་ཕྱིར་དུ། རབ་གསལ་བྱེད་སློས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཕྲིགས་བསྐྱན་འཕྲིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་།
དངོས་བསྐྱན་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རབ་འཕྲིགས་ཀྱི་
དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། གཞན་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་
དང་། རིགས་པ་ཅན་པའི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགའ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་གི་
དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཕྲིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་བཞི་
བཤད་པ་དང་། མ་གསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཕྲིགས་ཚིག་སྐྱབ་
ངག་གི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འཕྲིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སློས་པར་མི་རིགས་
སོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། སྐྱབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རིགས་ཀྱང་། དངོས་སུ་བསྐྱན་
པ་ནི། འཕྲིགས་མིན་པ་ལ་ཡིན་པ་དང་། ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་
བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་འཕྲིགས་སྐྱབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་སྒྲིན་པར་མི་རིགས་
ཤིང་། གལ་ཏེ་སྒྲིན་ན་ཡང་། མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྟན་པ་ཞིག་བསྐྱན་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་
བཞེད་པ་ལྟར་བྱའོ། །ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱན་པར་འོས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་མཆོན་
ཚིག་འདིས་བསྐྱན་པར་མཛད་དོ། །མཚན་ཉིད་གང་དང་ལྟན་ཞེ་ན། རོ་བོ་ཞེས་སློས་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ་འཕྲིགས་ཡང་དག་ཏུ་

མཆོན་པ་ལ། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་བྱུབ་མ་ཟིན་པ་དགོས་པ་དང་། བྱུབ་ཟིན་གྱི་སྤྱོད་མཉན་བྱ་
ལྟ་བུ་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་བྱུབ་ཟིན་མིན་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་
ཚོལ་གྱིས་མ་བྱུབ་པ་དང་། ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་མ་བྱུབ་པ་ཆང་པའི་ཁྱད་པར་མ་བྱེད་པས་
ཁ་ཅིག་ལ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་སྤང་སྟེ། རྣམ་འབྱེད་འཇུག་གི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཁོན་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་དཔེ་རྟགས་
མ་བྱུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་སྤར་གྱི་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་བསལ་ནས། སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་
བཞིན་པ་མིན་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་
གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་ན། རྟོགས་ཡང་དག་མིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རང་ཉིད་སྟོས་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཚུད་པའི་ཆེ་ཆོལ་བ་རང་ཉིད་
གྱིས་དཔག་འདོད་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དགོས་པར་ཤེས་ཤིང་། བསྟན་བཅོས་མཁན་
པའི་འདོད་པ་ཡིན་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དེའི་འདོད་པ་དང་མི་འགལ་བ་ཚུད་པའི་
ཆེན་ཡང་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་དགོས་སྟེས་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་
སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཆོལ་བས་དམ་བཅས་ཞེ་
བས་འདོད་པ་གཅིག་དགོས་ཀྱི། “སྤྱོད་ཆོས་ཅམ་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གངས་ཅན་གྱིས་མིག་སྟགས་གཞན་དོན་བྱེད་དེ།
འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས། བདག་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་དག་
ཏུ་མ་སྤྱོད་ཀྱང་། ཞེ་འདོད་གྱིས་ཁྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས། རྟགས་གྱིས་དེ་ལ་

༡ སྤྱོད་སྤྱོད་ བཀའ་ཞུས་

གཞོན་ན་ཡང་། ཞེ་འདོད་འགོག་པ་འགལ་བར་འགྱུར་བཅོ། །འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་ཀློལ་བའི་འདོད་ལུལ་བསྐྱབ་བྱར་སྟོན་ཅིང་རིགས་མི་མཐུན་ཀློལ་བ་ལས་གཞན་པའི་འདོད་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བསལ་ཡང་རང་ཉིད་ལོགས་སུ་སྟོས་པ་ནི། ཀློལ་ཕྱི་ཀློལ་ཚད་པ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་རང་གིས་ཆད་མར་ཁས་སྦངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་ཚད་པ་ཡིན་ལ། བསྟན་བཅོས་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གཞོན་ན་ཡང་། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོན་པས་ཁས་སྦངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་དང་མི་འགལ་བ་གཅིག་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་བྱེད་དགོས་སྟུང་དུ་དོགས་པའི་གནས་ནི་ཐོག་ཆད་དུ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་། ལུང་གཞོན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རིགས་པ་སྐྱབ་པས་འཆེ་བ་པལ་ཆེར་ཡང་ལུགས་འདི་དང་མཐུན་པར་སྦང་བས། ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཐིག་ཏོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་ལ་ནི་ཀློལ་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ལུལ་དུ་བྱས་ཤིང་། ཕྱི་ཀློལ་གྱིས་བྱུབ་བསལ་མ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། ཁོ་ན་དང་རང་ཉིད་ནི། ལོག་ཉོག་སེལ་བའི་ཆད་དུ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་སྤར་གྱི་གཞི་དེ། གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱར་མཆོན་པ་ལ། རོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྡེ་ཆང་བ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཆེ། རོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྡེ་ཆང་བ་མཆོན་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་བྱུབ་པས་མཆོན་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་བསལ་བྱ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཆད་མས་མ་བསལ་བ་དགོས་པར་

བསལ་བའི་དཔེ་ནི། དཔེར་ན་སྐྱོ་ཉན་ཏུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་པ་དང་། བྱམ་པ་རྟག་
 ལོ་ཞེས་པ་དང་། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆོད་མ་དག་མེད་ཅེས་པ་དམ་བཅས་པ་
 ཅམ་གྱིས་འགལ་བ་དང་། སྐར་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་རི་བོར་ཅན་རྩེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
 ཡོད་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་འགྲེལ་དུ། གང་ལ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
 རྗེས་སུ་དབག་པ་མེད་ལ། སྐ་ལས་སྤྱང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་སྤྱོར་བ་
 བྱི་ཞེས་བཤད་དོ། །འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་ན་ཆོག་ཏུ་ཅང་མངས་དོགས་
 བས། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞི་
 ཆོས་ཅན་གང་ལ་མ་བསལ་བ་དགོས་ན། རང་དང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་མ་བསལ་བ་དགོས་པའོ། །འགྲེལ་མེད་
 གྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་གཞོད་པར་རང་རྟེན་ཅེས་
 སྟོན་པའི་ཆོག་གི་ཤུགས་ལ། རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་པས། སྐབས་ཀྱི་

བསྐྱབ་བྱ་གནོད་པར་རྟོགས་ཀྱང་། རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྒྲོས་པ་ནི། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་
 ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པས། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འདོད་པའི་ལོག་
 རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་སོ། །སྤར་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤར་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི།
 ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཆད་མས་གནོད་པའི་ཕྱོགས་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན། དེས་མཆོན་
 ནས་གཞན་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དམ་བཅའ་ལྟར་སྤར་གྱི་དཔེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རྟོགས་ལྟར་སྤར་གྱི་དཔེ་སྒྲོས་
 པའི་དགོས་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ་བཤགས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ་
 གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤར་གྱི་དཔེ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་ལས་གཞན་
 མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན་མིན་ལ། ཡན་ལག་ལས་གཞན་ཅས་
 ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། སྤྱི་དང་དེས་བྲངས་པའི་ལོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་། དེ་གཉིས་
 འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱ་དང་། ཆོས་གསུམ་བྱང་པར་ཡིན་པས། དེ་ཡང་མངོན་
 སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་གི། བྱང་པར་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་དམའ་བའི་བྱང་པར་མི་
 འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཆོས་ཅན་གྱི་བྱང་
 པར་དང་། ངོ་བོ་ལ་གནོད་བྱེད་ནི། ཡན་ལག་རྣམས་ཡན་ལག་ཅན་ལས་གཞན་མ་
 ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་མིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་དང་། རྣམ་ནི་
 ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་རྣམ་དག། རྣམ་དང་རྣམ་མིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ། །ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱང་པར་གཉིས་ཀ་ལ་
 གནོད་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤར་གྱི་དཔེ་ནི། དག་སྐྱ་བ་ཐམས་ཅད་རྩུབ་པ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། དག་སྐྱ་བ་ཆོས་ཅན་དང་། རྩུབ་པའི་དོན་ཅན་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་།

ཚོས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་བརྟེན་བྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་། ཚོས་གྱི་བྱང་པར་རྟེན་ཚིག་གི་
བརྟེན་བྱའི་བྱང་པར་ཏེ། ཚིག་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྲས་པའི་ཤུགས་ལ། བདག་གི་སེལ་
བར་བྱེད་པའི་རང་ཚིག་ལགལ་བ་ཡིན་པས། སེལ་བྱེད་གཞན་མ་སྟོས་སོ། །བདག་
གིས་ཀྱང་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་ཅན་པའི་དམ་བཅའ་མཚན་ཉིད་དགག་པ་དང་།
ཅོད་སྒྲུབ་མཁན་པའི་དམ་བཅའ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་ཉིས་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་སྟེ། བསྟན་པར་བྱ་བ་
དམ་བཅའ་ཞེས་པ་མདོ་སྟེ་འདི་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་དོན་གྱིས་བྲས་པ་
སྟེ། ཕྱི་རྒྱུ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་ལོག་པ་བསྒྲུབ་བྱར་སྟོན་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་བརྟགས་ལ་
དགག་པ་དང་། དེས་བཟུང་གི་སྒྲུབ་པ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་“ལྟ་
ན་ནི། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རིག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲོ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་པ་དང་། མི་རྟག་སྟེ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྟགས་དང་དཔེ་
མ་གྲུབ་པ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དག་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱུ་གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་
པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཤེས་སྒྲུབས་གྱི་མ་གྲུབ་པ་
ཐམས་ཅད་དམ་བཅར་བསྟན་པས་སྟན་འབྱེན་དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་ཡིན་གྱི། མ་གྲུབ་པ་
ཅམ་དམ་བཅར་སྟོན་ན་ནི་རི་བོང་གི་རྩའོ་ཞེས་བརྟེན་པ་ཡང་དམ་བཅར་ཐལ་བ་

འཕེན་རིགས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྟོན་
མེད་དེ། ལས་དང་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལས་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱབ་བྱེད་
འགོད་པ་པོའི་འདོད་ཕྱགས་དམ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བརྗོད་པ་སྦྱབ་དག་ཡན་
ལག་ལཱ་འདི་ནང་གི་དམ་བཅའི་ཡན་ལག་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱབ་མཐའ་བཞིའི་
སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་འདོད་པ་པོའི་འདོད་བྱར་བྱུར་བ་ཉིད་
ལས་སྤྱ་བྱའོ། །

སྦྱབ་མཐའ་བཞི་ནི། རྒྱད་ཐམས་ཅད་དང་མི་འགལ་བ་གཞལ་བའི་དོན་ཅན་གྱི་
ཆོད་མ་ཡོད་དོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་རྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱབ་མཐའ་དང་། བདག་ཡོད་མེད་
དུ་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་བུ་སོ་སོའི་རྒྱད་ཀྱི་སྦྱབ་མཐའ་དང་། བདག་ནི་ཤི་ནས་འབྲས་བུ་
ལ་འོངས་སྟོད་ལ་དེར་ལས་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ན་བདག་ཡོད་པ་སྦྱབ་པ་ལྟ་
བུ། ཆོས་གང་དམ་བཅས་པ་ན་འཁྲུགས་ལ་གཞན་སྦྱབ་པ་སྐབས་ཀྱི་སྦྱབ་མཐའ་དང་།
མ་བརྟགས་པར་བདག་ཡོད་པར་ཁས་སྦྲངས། ཕྱིས་རྟག་མི་རྟག་བྱེད་པར་ལ་
"དཔྱོད་པ་ལྟ་བུ། ཁས་སྦྲངས་པའི་སྦྱབ་མཐའ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་
བྱེད་པ་པོའི་འདོད་ཕྱགས་དམ་པ་སོགས་སྤྱེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ལན་
གྱིས་ལྟོག་མི་རྣམས་པ་རྣམས་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཁས་སྦྲངས་པར་
ཆོས་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནམ། ཆོས་ཅན་ནམ་འོན་ཏེ་གཉིས་ཀའི་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་བྱ་
ཡིན། ཆོས་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན། བྱེད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དཔེའོ་ཞེས་

བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། མཚུངས་ཚོས་གཉིས་ཚོས་དེར་མཚུངས་པའི་ཚོས་
མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་དང་། ཅོད་གཞི་ཚོས་སུ་ཚོས་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་
ལ་གཞི་ཚོས་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

ཚོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན། དེ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་རྟགས་དོན་མེད་པར་ཐལ།
རྟགས་མ་བཞོད་པའི་ལྔར་ཚོས་ཅན་སྐྱ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟར་ན་
ཡང་དཔེ་དང་ཚོས་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཁས་སོ། །བསྐྱབ་
བྱ་དང་དེའི་ཚོས་མཐུན་པའི་དེའི་ཚོས་ཡོད་པ་ནི། དཔེའོ་ཞེས་པའི་རིགས་པ་ཅན་
པའི་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་ཅན་དུ་ཐལ། དཔེ་རྟགས་བྱུང་པའི་དུས་ན།
བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བའི་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ལོ་ཅག་ལྟར་ན་ཡང་།
དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་སྒྲུར་བས། དཔེ་རྟགས་མ་བྱུང་པ་དམ་
བཅར་ཐལ་པའི་སྟོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའོ། ཞེས་
གཞན་ལྟར་རྣམ་གཅོད་དུ་སྒྲུར་རམ་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཁོ་ན་དམ་བཅའོ། ཞེས་མི་
ལྟར་རྣམ་གཅོད་དུ་སྒྲུར། དང་ལོ་ལྟར་ན། ཞོང་དུ་ངེས་བཟུང་སྟོས་པ་དོན་མེད་དུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལ་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱབ་བྱེད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་
པ་བཅད་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ཕྱི་ཚོལ་གྱིས་བྱུང་མ་བཞིན་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་
དུ་སྟོས་མི་དགོས་ཤིང་དགོས་པ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིག་ཤོས་ལྟར་
ངེས་བཟུང་སྟོས་ན་འདོད་པ་མིན་པའི་དོན་དཔེ་རྟགས་མ་བྱུང་པ་བརྗོད་པ་ཡང་དམ་
བཅར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ཡང་ཕྱི་ཚོལ་གྱི་རོར་སྐྱབ་པར་བྱ་དགོས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་གཞན་གྲངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚྱོད་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པའི་
དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཚྱོད་སྐྱབ་མཁན་པོས་སྐྱབ་པར་
བྱ་བ་བརྗོད་ལ། དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་དུ་ཁས་སྦངས་པ་ལ་ཡང་སྦྱོན་བརྗོད་རིགས་
པར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་བཀག་པ་ལྟར་ཉེས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོན་མེད་དེ།
རྣམ་པར་བཅད་ཟིན་ནས་འདོད་པའི་དོན་ཕྱོགས་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། རྣམ་པར་
བཅད་ཟིན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་པས། ཕྱོགས་མིན་པ་དང་པོ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་འགྱུར་བ་སྲིད་པ་མིན་
ནོ། །ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཡིན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་དུ་སློམ་པ་ལ་
ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་ཐལ། རྣམ་པར་གཅོད་
པའི་དོན་ནོར་བ་ཡི་དོན་ནི་ཀློང་བས་བསྐྱབ་བྱར་མི་འདོད་པ་ལས་ལོག་པ་ཙམ་ཡིན་
ལ། དེ་ནི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པར་བཅད་པའི་
འདོད་པ་ནི། འདི་རྟགས་ཡིན་ནམ། མིན་ཞེས་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡང་བཅད་རུས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་དམ་བཅར་ཐལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དཔེ་དེ་ཚྱོད་སྐྱབ་མཁན་པོས་འགལ་རྟགས་
སུ་བསྐྱས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་
བཅའི་སྦྱོན་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་ཆོས་མི་
མཐུན་སྦྱོར་གྱི་བྱབ་པའི་ཆ་མཐུན་ཙམ་བསྟན་པ་ཡིན་པ་དང་། དེས་ཐམས་ཅད་མིན་
པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་སྐྱ་རྟག་སྟེ། ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་

འདི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་དམ་བཅའི་སྟོན་སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་ནས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་སྒྲ་ཡང་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན། སྒྲ་རྟག་
 པར་འགལ་བས་དམ་བཅའི་སྟོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི། སྒྲ་
 ཚོས་ཅན། རྟག་སྟེ། ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་འདི་དམ་བཅའ་
 གཏན་ཚིགས་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སྟོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་རིགས་པ་མིན་པར་
 ཐལ། གཏན་ཚིགས་དེས་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་ན། དེ་ལྟར་འཐད་ན་ཡང་། མི་
 རྟག་པ་རྟགས་སུ་མ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། སྒྲ་རྟག་ཅེས་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ནས་
 ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྒྱིར་བཏང་གི་ཚིག་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲུག་བྱེད་དུ་སྒྲས་
 པས། སྒྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚིག་ཅམ་དུ་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེས་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྒྱིར་བའི་
 འགོད་ཚུལ་ལེགས་པར་མ་བསྐབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྱིར་བ་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་མིན་
 པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚོས་མི་མཐུན་སྒྱིར་གྱི་སྒྲུབ་རག་གི་བྱུང་
 པའི་ཆ་མཐུན་ཅམ་དཔེར་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྒྲུབ་རག་ཡན་ལག་ལྔ་
 དང་ལྟན་པའི་མི་མཐུན་སྒྱིར་གྱི་བྱུང་པའི་ཆ་མཐུན་མ་ཡིན་ཉེ། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྟག་
 སྟེ། ཐམས་ཅད་“མིན”པའི་ཕྱིར། གང་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཉེ། དཔེར་ན་
 དུམ་པ་བཞིན་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅེས་བྱུང་པའི་ཆ་ཅམ་
 བརྗོད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཚོས་མི་མཐུན་པའི་རྟགས་ཉེ་བར་སྒྱིར་གྱིས་འདིར་ཐམས་ཅད་

“མིན་^༡་པ་སྐྱ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་ཏྲགས་སུ་འཕངས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོར་བ་དེས་སྐྱ་ཏྲག་པ་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ལ། ཐམས་ཅད་མིན་པ་ཏྲགས་སུ་འཕངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
ཐམས་ཅད་མིན་པ་ཙམ་དང་། སྐྱ་མིན་ཐམས་ཅད་མིན་པ་གཉིས་ཀ་ཏྲགས་སུ་མ་
འཕངས་ཤིང་། ཏྲགས་སུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། སྐྱ་ཡང་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱི་སྐྱས་ཁྱད་པར་སྐྱོང་བ་འཐད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཚོས་ཙན་གྱི་ལྷོག་པ་དེ་ཉིད་ཏྲགས་སུ་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདུས་པ་ནམས་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། འདུས་བྱས་མི་ཏྲག་སྟེ་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བར་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། འདུས་པ་
དང་འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཚོད་གཞིར་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་དཔེ་མེད་པར་
འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤར་གྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་འགལ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤར་གི་
ཁོངས་སུ་བསྐྱས་ཏེ། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་པས་སྐྱ་མི་ཏྲག་སྟེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཏྲགས་སུ་ཁས་སྤངས་པ་ན། དབང་པོའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་
ཡོན་ཏན་སོགས་ཏྲག་པར་ཁས་སྤངས་པ་དང་འགལ་བ། ཐུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་
དང་། གངས་ཙན་གྱིས་རྒྱ་ལ་འབྲས་བྱ་ཡོད་མེད་པར། རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་འབྱུང་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་གཉིས་ལྟ་བུའོ་ཞེ་ན། སྤར་བ་ཤད་པའི་
གཏན་ཚིགས་དེ། དཔེ་གཉིས་པོ་བཞིན་དུ་འགལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་

^༡ སྐྱ་ བགས། མིན་ ཞོལ། ཡིན་

ལྷར་སྤང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔེ་གཉིས་པོ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་། སྤར་གྱི་
རྟགས་དེ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་འཆད་པའི་སྟོན་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་
པའི་དགོས་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དོན་
བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གཏན་ཆོགས་སྤར་བཤད་ཟིན་པ་མིན་ནམ་ཞེན། མཆན་ཉིད་བཤད་
ཟིན་ཀྱང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་བསྟན་བྱ་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་
དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་དང་། འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པ་སོགས་
འཆད་པའི་དོན་ཀྱི་སྟོན་དུ་རྒྱས་པར་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟགས་དེ་ལྷར་སྤང་བ་པལ་ཆེ་བས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དང་།
ཁྱད་པར་དུ་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ། ཕྱོགས་ཆོས་
ཅན་དགའི་དབྱེ་བ་འཆད་རིགས་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། པལ་ཆེ་བ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི། མ་
གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱང་ལྷར་སྤང་དུ་ཤེས་པ་དང་། ལྷར་སྤང་པལ་ཆེ་བ་ཕྱོགས་
ཆོས་ཅན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདེ་ལྷག་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་བསྟན་བྱ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་།
ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དང་། དགོས་པ་གཞན་
ཡོད་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདིར་བསྟན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལའང་ཆོས་ཅན། ཅ

བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་།
མེད་པ་^༡དང་། རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡན་ལག་གི་སྒོ་
ནས་སོ་སོར་ནི་རེ་རེ་ལ་འང་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། ཆ་
གཉིས་ཀའི་བྱེ་བྲག་གིས་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། འང་གི་སྒྲིམ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་
པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པར་མ་ཟད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་འང་གསུམ་ཡོད་ཅེས་
བའོ། །མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུམ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་
སུ་འཇུག་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྷག་ལྷན་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་
ཆོས་ཅན་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། དགུ་ཁོ་ན་སྒོས་པའི་དགོས་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་
ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་གཉིས་དང་འགལ་ཉམས་གཉིས་སྒོས་སོ། །གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་དུ་མཆོན་
པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ། སྤྱི་དང་ཁྲད་
པར་གཉིས་སྒོས་ལ། ལྷོག་ཁྲབ་གཙོ་བོར་གྲུབ་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་
“བཅད་པ་ཉམས་ཀྱི་རྩས་པ་འཇུག་པའི་^༢ཡུལ་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། དངོས་ཀྱི་མ་
ངེས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་སྒོས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་བསྟན་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པར་བསྟན་པས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་། གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤྲང་སུན་
འབྲེན་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་བོ་ནི། གཏན་ཆིགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་

^༡ སྤྱི་ དང་། བཟུམ། ཞོལ། -དང་།

^༢ སྤྱི་ བཟུམ། བཅད་པ་ཉམས་ཀྱི་རྩས་པ་འཇུག་པའི་ ཞོལ། དང་བཅས་པ་རྩས་

བསྟན་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་གྲུབ་ཟེན་ན་དགོས་པ་མེད་ལ། མ་གྲུབ་ན་དེའི་ཆོས་
ཀྱང་མ་གྲུབ་པས་བསྐྱབ་བྱ་མ་དེས་པའི་སྟོན་རོལ་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་དེས་པ་དགོས་སོ་
ཞེས་པ་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དངོས་ཀྱི་སྐྱེ་འབང་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་
ཡང་། སྟོན་མེད་དེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་མིང་དུ་འབྱུག་ཅིང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཁ་ཡར་བ་ལ་
མིང་དངོས་སུ་འབྱུག་པ་མིན་ཡང་། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེས་བསྟན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ།
བསྐྱབ་བྱར་བཏགས་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་
མཚན་ཉིད་པ་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་
ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་གཏགས་རུང་
གི་ཆོས་ཅན་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་མིན་པ་ལ་ཚུལ་དང་པོ་བྱུབ་པ་དགག་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕྲོས་གཞན་རྣམས་རྣམ་དེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་
བསྟན་ཟེན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གཉིས་ལའང་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་
གྲུབ་པ་ལས་ཐོག་པ་སྐྱ་མི་རྟག་སྐྱབ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་
དང་། མཛོན་པར་གསལ་བར་སྐྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པའམ། ཐེ་ཆོམ་
ཟ་བ་དུ་བ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་བཞིན་དུ། མེ་ཡོད་པར་ཟལ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པ་དང་། ཆོས་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དཔེར་ན། བདག་ཡོད་དེ། བདག་གི་ཡོན་
ཏན་སྟོ་སེར་སོགས་ལུས་ཀྱི་སྟོད་སྤང་བར་གསུམ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

ཕྱོགས་ཚོས་སྤྱབ་པར་འདོད་པ་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚོས་ཚོལ་ཕྱི་
ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱབ་པའི་ཚོས་དེ་ལས། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་ཐ་
སྟད་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་སྤྱབ་པ་དང་། ཐེ་
ཚོམ་ཐ་བ་སོགས་སྤྱབ་ཕྱེད་ཡང་དག་མིན་ན། སུན་འབྲེན་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དུ་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་མ་
ཐད་སུན་འབྲེན་དུ་འང་ངེས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱབ་ཕྱེད་དང་སུན་འབྲེན་
ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་ཅན་དང་། སྐྱོན་མེད་སྤྱབ་པ་ལ་
ལྟོས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྤྱབ་ཕྱེད་དང་། སུན་འབྲེན་ཡིན་ཞེ་ན། ས་རོལ་སོས་
སྤྱབ་ཕྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྦངས་ཀྱང་ངེས་པར་སྤྱབ་ཕྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་ལྟར་ཁས་སྦངས་ཀྱང་སྤྱབ་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སྤྱ་
བཞོད་པ་ལྟ་བུ། བདག་གཞན་གཉིས་ཀར་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པར་མ་སྤྱབ་སྤྱང་དུ་རབ་ཏུ་
སྤྱབ་ན་ནི། ཚོལ་བའི་རྟགས་སུན་འབྲེན་འཇུག་པའི་ཡུལ་དང་། ཕྱི་ཚོལ་ཀྱི་དག་སུན་
འབྲེན་པའམ་སུན་འབྲེན་ཡང་དག་ཡིན་ལ། ཚུལ་གསུམ་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་ཀ་ལ་
སྤྱབ་ན་སྤྱབ་པ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱར་ཐེ་ཚོམ་ཐ་བའམ་མ་སྤྱབ་པ་
ཅོམ་གྱིས་ཀྱིས་^༡ ཀྱང་ངེས་པར་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་གྱིས་སྤྱར་
ཡང་ཚུལ་གསུམ་བསྐྱབ་པ་ན། སྤྱབ་ཕྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་ལ། ཕྱོགས་ཚོས་མ་སྤྱབ་
པར་སྤྱབ་ན། སུན་འབྲེན་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

^༡ སྤྱི་ཕྱིར་བགས། ཚོལ་ཕྱིས་

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྩོགས་ཚོས་གྱི་དོན་བཤད་པ་དང་། ཁྱབ་པའི་བསྟོས་
སའི་མ་ཐུན་རྩོགས་དང་མི་མ་ཐུན་རྩོགས་བཤད་པ་དང་། རྩོགས་ཚོས་ཅན་དགའའི་
གཏན་ཚིགས་དཔེར་བརྗོད་ནས་དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་གི་
ལུགས་དང་། གཞན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོས་ཅན་
གྱིས་ཚོས་བསྐྱབ་པ་སོགས་དགག་པ་དང་། ཚོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱར་བསྟན་ནས་
ཅོད་གཞི་ཚོས་ཅན་གྱི་⁹ ཚོས་སྤྱོད་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚོས་ཅན་མེ་ཁོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཞིང་། ཚོགས་དོན་
མིན་ལ། དེ་ཡང་ཚོས་ཅན་གཞན་དུ་བས་བསྐྱབས་པས། རྩོགས་ཚོས་གཏན་ཚིགས་
སུ་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེན། ཚོས་ཅན་མེ་དེ་དུ་བའི་ཚོས་ཅན་གྱིས་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། མེ་དུ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ཁས་མི་ལེན་ན། འབྲེལ་མེད་གྱིས་འབྲེལ་མེད་གཞན་
བསྐྱབ་པ་མི་འཐད་ལ། ཁས་ལེན་ན་ནི། དེ་ངེས་པའི་ཆེ་བསྐྱབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པས་རྗེས་
དཔག་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་མེ་ཡོད་དོ་སྟུང་པའི་གཞི་ཁས་ལེན་ན།
ཚོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་ལ། མེ་དེ་ཉིད་དུ་བར་ཁས་ལེན་ན། དམ་བཅའི་
རྩོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དུ་བ་
དང་ལྟན་པའི་གཞི་ལ། མེ་ཡོད་པ་དུ་བའི་རྟགས་གྱིས་སྐྱབ་པར་རིགས་སོ། །ཡང་ཁ་
ཅིག་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མེས་རང་གི་ཚོས་ཁྱོ་བའི་རིག་པ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེན། ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་བསྐྱབ་པ་མི་འཐད་ཅིང་། ཚོས་
དེས་ཀྱང་ཚོས་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མེ་དང་ལྟན་པའི་

⁹ བགས། ཞེལ། + རྩོགས་

གཞིར་གང་རེ་གསུབ་ན། ཆོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ལས་མེད་ཉིད་གཞིར་ཁས་
ལེན་ན། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རྗེས་དཔག་མེད་པ་དང་། དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་
རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་མྱི་གཏན་ཆོགས་དང་།
བྱེ་བྲག་གཞིར་ཁས་ལེན་ན་ཡང་ངེས་པར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བས། ཏུ་བ་དང་
ལྷན་པའི་ལ་ལ་མེ་ཙམ་པ་དང་། མེ་དང་ལྷན་པའི་གཞི་ལ་ངོ་བོ་གང་རུང་བ་མི་
རིགས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱབ་ནི་དཔེར་ན། གཙོ་བོ་གཅིག་ཡོད་དེ་ཐམས་ཅད་
ཐམས་དང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྤར་བཀག་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདི་ལྟར་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་མེད་
ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་བྱུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱབ་ཅིང་སྟེ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་དོན་
བསྐྱབ་བྱའོ། །ཆོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱར་ཐལ། ཆོས་ཙན་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། བྱས་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་ཙན་སྤྲི་རྟག་པས་བྱུང་བར་ཏུ་བྱས་ནས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་
དོན་བསྐྱབ་བྱ་དང་། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་ཁས་སྤངས་པར་
བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཏན་ཆོགས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་
པ་དགག་པ་དང་། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤྲ་རྟག་
པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་སྤྲ་མི་རྟག་སྟེ། ལས་རྟག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟག་ཏུ་
དམིགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང་། རྟགས་
ཀྱི་ངག་གིས་ལས་རྟག་པ་དང་། སྤྲ་རྟག་ཏུ་དམིགས་པར་མི་འདོད་པ་ལ་མི་འདོད་པའི་

༡ སྤྲ། བཀགས། མེ་ཙམ་པ། ལེས། ཞོལ། ཞེ་སྤང་བ།

༢ སྤྲ། བཀགས། མན། ཞོལ། ལྷན།

འཕེན་པའི་ཐལ་བ་ཅམ་བ་དེ་ནི། དམ་བཅའ་ལྟར་སྤང་འགོག་པའི་ཡན་ཞེས་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། རྟོགས་ཚུལ་མེད་ཀྱང་མི་འདོད་པ་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་དེའི་སྟོན་སྟོར་
བ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཞེན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེའི་མཚན་ཉིད་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཕྱོགས་
ཚོས་བརྗོད་པ་ལ་ངེས་པར་སྟོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆིགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་དཔེ་གང་ཡིན་པ་དེ་མ་ཐུན་དཔེ་དང་། བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་མེད་པ་ལ་རྟགས་མེད་པར་བརྗོད་པའི་དཔེ་དེ་མི་མ་ཐུན་དཔེར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །སྟོར་བ་གཉིས་པོ་ཡང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། ལྷ་པའི་
མཐའ་ཅན་ཏེ། འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་མཐའ་ཅན་ཀྱི་བྱབ་པ་སྟོན་པའི་དཔེའི་ཡན་ལག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རྒྱན་གྱིས་བཀོད་པའི་སྟོར་བ་སྤྲ་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པ་མི་རྟག་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་བཤམ། གང་རྟག་པ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཆིག་ཕྱི་མ་གཉིས།
གཏན་ཆིགས་མིན་གྱི་དཔེས་བསྐྱན་པའི་བྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱི་འདོད་པ་འགོག་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ།
ཕྱོགས་ཚོས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་སྟོན་མེད་པར་ཐལ། རྟགས་ནི་ཅོད་གཞི་ལ་ཉེ་
བར་སྐྱར་བ་ལས་ཕྱོགས་ཚོས་བསྐྱན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲ་བྱས་སོ་ཞེས་
བཤམ། མ་བྱས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་དུ་གཞན་དོན་
’ཕྱོགས་སེལ་བའི་ཐལ་བ་ཅམ་གྱིས་རང་ཕྱོགས་འཛིག་པར་བྱེད་པ་བསལ་’འོངས་
གྱིས་ཏེ། ¹ གསལ་བ་རྣམས་སུ་སྤང་མེད་ལས་སྟེ་བར་འདོད་པ་ལ་གསལ་བ་ཚོས་

¹ སྤྲ་ བྱས། -དོན་ ཞལ། དོན་

² སྤྲ་ བྱས། ཉེ་འོངས་པ་ལས། ཞལ། འོངས་གྱིས་ཏེ།

ཅན། སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། “དེ་ལྟར་སྐྱེ་ན། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་
གསལ་བ་ཐ་དད་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དོ། ཞེས་པ་གཞན་སྟོགས་
འགོག་པ་དང་། རང་སྟོགས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་ན་ནི་དེ་ནི་གཏན་
ཆིགས་ཏེ། སྟོགས་ཆོས་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས། དེ་ཙམ་གྱིས་རང་སྟོགས་
སྐྱབ་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྟོགས་ཆོས་དང་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་
གི་བྱེད་པ་བརྟན་པ་ལ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཀར་པ་སྤར་བ་ཚུ་མེད་པར་ནི་
ཐལ་བར་འགྱུར། ཞེས་འགྲེལ་བ་ཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས་སྟོན་པ་རྗེས་འགྲོ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ་བ་ལ་བཤད་དོ། །དེས་ན་རྣམ་ལྡན་ལས་གཞན་མིན་ཞེས་པ་ཐལ་བ་ཙམ་བརྗོད་
པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོགས་ཆོས་དང་ལྟོག་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཁས་སྦངས་
པས་སྟོགས་ཆོས་མེད་པའི་གཏན་ཆིགས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་ཁས་མི་ལེན་ན།
གཞན་སྟོགས་འགོག་པ་ཡང་མི་ཀྱས་པས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ལ་སྟོགས་ཆོས་
དེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་པའོ། །སྤར་བཤད་པའི་བསལ་བ་སྟེ་འོངས་པ་སྦྱོར་
བ་རྣམས་ལ་སྟོགས་ཆོས་ཡོད་དུ་ཚུག་ཀྱང་གངས་ཅན་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་གཙོ་
བོ་ཡོད་དེ། བྱད་པར་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ། སངས་
རྒྱས་པའི་ངོར་བྱད་པར་རྣམས་སྤྱང་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་འགྲོ་
བར་མ་གྲུབ་པས། སྟོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་གཙོད་པ་ལ། དེ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་གངས་
ཅན་པས་དེ་ཙམ་ལྡ་ལས་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་མཐོང་བས་དེ་ཙམ་ལྡ། ཡོན་ཏན་
གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་བྱད་པར་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མི་མཉམ་པར་མཐོང་

༡ སྐྱེ་དེ་བཟུམས། རྟོལ། དེ་

བས་དེ་གསུམ་མཉམ་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་དེས་ན་གཙོ་བོ་ཡོད་དེ། བྱད་པར་རྣམས་
ལ་འབྲས་བུ་གཅིག་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །སྒྲིབ་བ་འདི་ནི།
གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། བྱོགས་ཆོས་མེད་པའི་བྱིར་ཐལ་འགྱུར་དུ་འདོད་ན་
ཡང་། གཞན་གྱི་ཁས་སྒྲངས་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལས། བསལ་ཏེ་འོངས་པ་ལས་ད་བདག་
རྟགས་དང་དམ་བཅདེ་སྟོན་བརྗོད་པ་སུན་འབྱིན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། མི་འདོད་པ་
འཕེན་པ་ཐལ་འགྱུར་ཅམ་ཡིན་གྱི། བྱོགས་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མ་སུན་བྱོགས་གྱི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། མི་མ་སུན་
བྱོགས་དབྱེ་བ་དང་། ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱོགས་ཆོས་ཉིད་ལ་གཏན་
ཆིགས་དང་། གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤང་བ་དང་། དེ་ཡང་མ་སུན་བྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་།
མེད་པ་དང་། ཆ་གཉིས་པ་དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། མི་མ་སུན་བྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་།
མེད་པ་དང་། ཆ་གཉིས་པའོ་ཞེས་བརྗོད་ན་མ་སུན་བྱོགས་དང་མི་མ་སུན་བྱོགས་གྱི་
དོན་ཅི་ཞེ་ན། སྐབ་ཚུལ་དང་མ་སུན་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གྱི་སྤྱིས་དོན་མ་སུན་པ་
མ་སུན་བྱོགས་དང་། དོན་མི་མ་སུན་”བ་ནི་མི་མ་སུན་བྱོགས་སོ། ། ཅོད་གཞི་སྤྲད་དང་།
དཔེ་བྱམ་པ་གཉིས་ཐ་དད་མེད་པ་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཆོས་མཚུངས་པས་བྱམ་པ་
མ་སུན་བྱོགས་དང་། གཏན་ཆིགས་མ་སུན་བྱོགས་ལ་ཡོད་ཅེས་བྱས་ནས་གཞན་ལ་
སྟོན་པར་བྱེད་དེ། མ་སུན་བྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ནི། མ་སུན་བྱོགས་ཞེས་པ་
མ་སུན་བྱོགས་ལས་ཏེ། བྱོགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལྟན་དུ་མཚུངས་པ་ལ་
མ་སུན་བྱོགས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྤྲ་བཤད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། འཇུག་

༡ བགས། ཞོལ། པའི་མི་མ་སུན་བྱོགས་ སྤྲ། པ་ནི་མི་མ་སུན་བྱོགས་སོ། །

པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཞལ་བྱ་སྐྱ་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་^༡ལ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ཁོ་ན་མིན་པ་གཅིག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་དུ་མ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཉག་པ་འདི་ལའང་ཐ་དད་ཅེས་མི་འདོད་ཅིང་ཐ་
 དད་དུ་འགྱུར་བ་^༢མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཅིག་ཡིན་ཡང་། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་
 ཉག་པར་བྱལ་བེན་པ་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། སྐྱ་ལ་སོགས་པ་མི་ཉག་པར་བྱལ་མ་བེན་
 པ་ཕྱོགས་ཡིན་པས་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་གསུམ་སྟེ། མི་ཉག་པ་བཀག་ཙམ་ལྟ་བུ་
 མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་སོགས་འགལ་བ་མི་
 མཐུན་ཕྱོགས། ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་སོགས་གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ། །གལ་ཏེ་
 གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་
 བྱས་པ་མི་ཉག་པ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱལ་བསྐྱལ་བདག་མེད་སོགས་ལ་ཡང་འཇུག་
 པས། ལྟོག་པ་མ་བྱལ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ་གཞན་ཡང་
 མི་ཉག་པའི་ལྟོག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པས། ཉགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་
 འགྱུར་རོ། །དུ་བས་མེ་བསྐྱབས་པས་གང་རེག་ཡོད་པར་སྐྱབ་^༣པའི་མི་མཐུན་
 ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རེག་བྱ་གཏང་སྟོམས་པ་ལ་ཞུགས་པས་ལྟོག་པ་མ་
 བྱལ་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགལ་བ་ཁོ་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། གང་རེག་ལས་

༡	སྐྱ་	ལ་	བཀག་	ཞོག་	-ལ་
༢	སྐྱ་	བཀག་	མ་	ཞོག་	ན
༣	སྐྱ་	བཀག་	པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་	ཞོག་	མི་རུས་

ལོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མེས་གང་རེག་མི་^༡ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་
མེད་དེ། གཞན་པ་དང་འགལ་བ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་མི་
སྲིད་པ་དང་། འགལ་ཆེ་འགྲོག་མི་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ།
རྟགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཅམ་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ན། དེ་གཞན་དང་ནི་དེ་འགལ་ཉེ།
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་གཉིས་ལ་ཡང་རྟགས་མེད་པར་ངེས་པས་ན། མི་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྟོག་པར་
དངོས་སུ་ངེས་ལ། གཞན་ལས་ལྟོག་པར་ཤུགས་གྱིས་ངེས་སོ། །མ་ཐུན་ཕྱོགས་
ལས་ལོག་པ་ཅམ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཡོད་པར་ངེས་
པ་ན། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཅམ་ལ་ཡོད་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལས་ལྟར་པའི་སྒྲིན་ས་
ལྟོག་པ་ངེས་པ་མིན་པས་གཉིས་སོ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མིན་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
ལས་ལྟོག་པ་གཞན་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་གཞན་པ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་བྲམ་ཟེ་ལས་ལྟོག་པ་གཞན་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་བྲམ་ཟེ་མིན་པར་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། བྲམ་ཟེའི་རིགས་དང་མི་ལྟན་པ་ལ། བྲམ་ཟེ་མིན་པར་འདྲིག་
རྟེན་ན་གྲགས་པ་བཞིན་ནོ། །བྲས་པ་མི་རྟག་པ་ལས་ལྟོག་པ་གཞན་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་
དང་། བདག་མེད་སོགས་དུ་མ་ལ་འཇུག་པས། ལྟོག་བྲབ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་མིན་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། མ་ཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་པས། བྲས་པ་མི་རྟག་པ་
དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་དང་། བདག་མེད་སོགས་སྐྱབ་པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་

^༡ སྤྱི་བགས། ལྟོག་ ཞོལ། རྟག་

ལས་ཐོག་པར་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཐོག་ཁྲབ་དེས་པའི་ཕྱིར། རོན་དུ་མ་
ལ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་རིགས་ཏེ། འཇུག་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱས་པ་ཉིད་མི་ཏྲག་སོགས་དུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཡིན་པས།
སྤྱི་ལས་ཁྲད་པར་དཔོག་པ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་ཉིད་བྱས་པ་
དང་བྱས་པ་མིན་པ་སོགས་དུ་མ་ལ་འཇུག་པར་མཐོང་བས། བྱས་པ་ལས་མི་ཏྲག་པ་
སོགས་སྐྱབ་མི་ཁུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པའི་སྤྱི་ལས་མི་ཏྲག་པ་སོགས་ཆོས་
དུ་མ་དཔོག་ན་བསྐྱབ་བྱ་དང་རྗེས་འགོ་ལ་ཐེ་ཆོམ་བ་བར་འདོད་པ་སྐྱུན་པོ་ཡིན་གྱི།
དོན་དེ་དག་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
ཀྱིས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་ན། ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་
རང་གི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་ལ་འཇུག་ཀྱང་མི་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ལ་ཐོག་པ་དེས་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་
གྱི་རྒྱར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། གཏན་ཆོགས་དཔེར་བཞིན་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་ཏྲག་སྟེ་
བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། དུང་སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཅོལ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། མི་ཏྲག་པའི་ཕྱིར་དང་།
གསུམ་ནི་རེ་ཕྱུ་མིག་སྟེང་མ་གསུམ་ལ་བྱི་བར་བྱ་བ་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་
ཡོད་པ་གསུམ་སོ། །སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཏྲག་སྟེ། བཅན་བྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དུང་སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་སྟེ། ཅོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་
གསུམ་ནི། རེ་ཕྱུ་མིག་བར་པ་གསུམ་ལ་བྱི་བར་བྱ་བ་མ་སྐྱུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་

དབྱེ་བ་གསུམ་མོ། །དུང་སྤྱོད་ཚེས་ཅན། ཚེས་བ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་
 དང་། མི་རྟག་སྟེ་ཚེས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟག་སྟེ་རེག་བྱ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དེ་གསུམ་ནི། རེ་འུ་མིག་འོག་མ་གསུམ་ལ་གྱི་བར་བྱ་བ་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་ཆ་གཉིས་
 སུ་འཇུག་པ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས། མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཆ་གཉིས་པ་
 གསུམ་མོ། །རྟགས་དེ་དགུ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས། རྟག་པ་དང་། ལ་སོགས་པ་རྟག་པ་དང་།
 མི་རྟག་པ་དང་། ཚེས་བ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །སྟོགས་ཚེས་ཅན་
 དགུ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་དང་། འགལ་རྟགས་གཉིས་
 སྟོས་པས་^༡ནི། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ན། འགལ་བ་གཉིས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་
 དང་། འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་ལྟོག་ན་ཡང་དག་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ་བས། ཡང་དག་
 གི་བྱས་པ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ངེས་པར་བསྟན་པ་ན། དགག་
 རྟགས་ཀྱང་དོན་གྱིས་གོ་བས། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་^༢གསུམ་
 དུ་ངེས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། རྗེས་འགྲོ་རྒྱུང་པ་ཅན་དང་། ལྟོག་པ་རྒྱུང་པ་ཅན། རྟགས་
 ཡང་དག་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་གཉིས་པན་ཚུན་མི་འབྲུལ་བར་སྐྱབ་
 སྟེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། སྤྱི་གཞལ་བྱ་བྱང་
 པར་མཉན་བྱ་གཉིས་སྟོས་སོ། །རྗེས་འགྲོ་བྱུང་ཅམ་དང་། གཙུ་བོར་བྱུང་པ་དང་།
 རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་ཆ་མཉམ་པར་བྱུང་པ་ཅམ་གྱིས། ཡང་དག་ཏུ་མི་འབྲུར་བར་ལྟོག་
 བྱུང་གཙུ་བོར་བྱུང་པ་དགོས་པར་བསྟན་ནས། ཚོད་གཞི་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་མཐའ་
 དག་བཅད་པ། རྟགས་ཀྱི་བྱས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དངོས་ཀྱི་མ་

^༡ སྟེ། པས བཀྲས། ཞོལ། པའི

^༢ སྟེ། ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ བཀྲས། ཞོལ། གཞི་

ངེས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་སྒོས་སོ། །“བརྩལ་^༡མ་ཐག་ཏུ་གསལ་བ་དང་། སྤྱི་བ་གཉིས་
ཀ་ལ་ཚྱལ་བྱུང་གི་སྤྱོད་ངོས་སུ་འབྱུག་པས། ཚྱལ་བྱུང་གིས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་
གཉིས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་ཀྱང་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རིགས་གསུམ་དུ་བསྟུ་བ་དང་། མ་ངེས་པའི་གཏན་
ཆིགས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱར་བསྟུབ་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་རིགས་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ།
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དེར་གང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གཉིས་པོ་དེ་མེད་པ་ལ་སྟེ། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ནི་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ། འདི་
ལས་ལྡོག་པ་གཉིས་ནི། འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་དང་། གཞན་ལྷག་མ་ལྟ་སྒྲུབ་ས་
མ་ངེས་པའོ། །མདོར་ན། དགུ་པོ་ཡང་དག་པ་དང་། འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པར་
འདུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་
ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞེ་འདོད་ལ་གཞོད་པ་འགལ་ཉགས་གཞན་
ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི་བསྟུབ་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟུབ་པར་རིགས་མཚུངས་པས། གཞན་
གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ལོགས་སུ་མ་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་གཏན་ཆིགས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་
རྒྱར་བསྟན་པ་དང་། དངོས་འགལ་སྟུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་
གཉིས་ཐེ་ཆོམ་དང་ངེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱར་སོ་སོར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཚུད་པ་སྤང་

^༡ སྤྱི་བ་བརྩལ་ རྒྱལ་ ཅན་ འགལ་ རྒྱལ་

བཤོ། །དང་པོ་ནི། འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲལ་བའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་
གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། གངས་གཅིག་
བ་ཡང་ཡིན་པས། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་བ་ཉིད་དེ། སློབ་དཔོན་དབང་
ལྷན་གྱིས། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲལ་བ་སྲིད་ཅིང་། ཚུལ་
གསུམ་ལུང་ཅམ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་སྲིད་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པར་རྟགས་ཡང་དག་གི་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་བ་ཅན་ཞེས་སློབ་ལ།
དེའི་དོན་ནི། འོག་ཕྱོགས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་འགལ་ལྷའི་གཏན་ཆིགས་མེད་ཅེས་
བཤོ། །འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲལ་བ་ནི། སྐྱེ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། བྱས་
པ་བཞིན། རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བཞིན་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་པ་
རང་རང་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་། ཆོགས་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེད་པར་འདོད་
ལ་དེ་བཞིན་དུ། སྐྱ་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་འགལ་རྟགས་གཉིས་ཀྱང་། ཆོགས་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཀྱི་རྒྱུ་འདོད་དོ། །དཔེ་
འདི་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཡང་། རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས། ལུང་
གི་ཡུལ་ལ་འགལ་བ་མི་འཁྲལ་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་མཆོན་གྱི་དཔེར་མཛད་ན་
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མི་སྲིད་གསུངས་སོ། །ལུང་གི་ཡུལ་ལ་སྲིད་པ་ནི། རྣམ་
འགྲེལ་ངེས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར། གཞེག་ཟན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས། བ་ལང་གི་སྤྱི་
ལ་བྱབ་བྱ་འགལ་བ་གཉིས་ཁས་ལྷངས་ནས། དེའི་སློབ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བྱབ་བྱེད་
དང་པོ་ལ་སོ་སོར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་བཞོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཏན་ཆིགས་
གཉིས་སོ་སོར་ངེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་སྤྱིའི་སྟེང་དུ་ཆོས་

འགལ་བ་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་དུང་སྤྱོད་ཚུལ་ཅན། རྩམ་མིན་ཞིང་ལས་མ་ཡིན་ཏེ།
མིག་གི་གཟུང་བྱ་མིན་ཞིང་མཛོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་གཉིས་
ལས། ཚོགས་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་། དེས་ཤེས་གྱི་རྒྱ་གཉིས་གཉིས་སུ་འདོད་
བ་དེས་བར་མཐོང་བ་ཡིན་པས། ཡ་གྲུལ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་རྩ་མི་འཐད་དོ་
ཞེན། རྟགས་སྤྱ་མ་ལ་ཡིད་རྩམ་སུ་འདོད་པས་མ་དེས་བ་དང་། བྱི་མ་ལ་ལས་གྱི་མ་
དེས་པས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཁོ་ནའོ། །ཐེ་ཚོམ་དང་གཏན་ལ་ཤེབས་པའི་མཚན་ཉིད་
གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་མིན་ན་ནི། ཐེ་ཚོམ་དང་དེས་ཤེས་གྱི་ལས་སྐྱབ་པ་གཉིས་
གཉིས་སུ་འདོད་རིགས་གྱི་རེ་རེ་མིན་ཡང་འགལ་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ནི། ཡ་གྲུལ་
གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་རྩ་འགྱུར་བ་ཡིན་འོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གཅིག་སྐྱབ་པ་ལ་ཡང་། གཏན་ཚིགས་གཅིག་
ཁོ་ན་འཐད་གྱི་དུ་མ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་བ་དང་ཅོལ་བྱང་ལྟ་བུ་དུ་
མས་ནི་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་བཞིན་དུ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པས་དེས་པ་རི་ལྟར་སྐྱེད་ཅེ་
ན། བསྐྱབ་བྱ་གཅིག་བཀོད་པ་ལ། རྟགས་དུ་མ་བཀོད་ན། དེས་བར་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་རྩ་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་དུ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱབ་བྱ་གཅིག་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་གྲུབ་པར་མི་འགལ་ན་ཤིན་ཏུ་བསྐྱབ་བྱ་གཅིག་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་རིགས་
པའི་ཕྱིར། བྱས་པའི་བྱིར་མི་རྟག་གོ། རྟག་བསྐྱལ་བའི་བྱིར་བདག་མེད་དོ། །ཞེས་
བ་ལྟ་བུ་རྟགས་དུ་མས་བསྐྱབ་བྱ་དུ་མ་སྐྱབ་བ་དང་། གཅིག་གིས་དུ་མ་བསྐྱབ་པ་ལ་
ཡང་འགལ་བ་མེད་དོ། །དངོས་གྱི་མ་དེས་པའི་རྟགས་བཞི་ཡང་ཕྱོགས་ཚོས་དང་

ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལ། ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་
དེས་པ་མཉན་བྱ་ནི། ཏྲག་མི་ཏྲག་གིས་མཐའ་དག་བསྐྱུས་པ་དང་། ཏྲག་པ་ལ་ཡང་མ་
མཐོང་། མི་ཏྲག་པ་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བས་བསྐྱུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་སྟེ། སྲིད་པའི་
བྱད་མེད་གྱི་མངལ་ཆགས་པ་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གང་དག་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་དེས་པ་དང་།
སྤྱིར་གཞལ་བྱ་དང་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲལ་བའི་ཏྲགས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཚོས་ཅན།
ཐམས་ཅད་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པའི་ཏྲགས་རྣམས་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་
བྱབ་ཀྱང་བྱབ་པ་རྣོལ་ལྟོག་ཏུ་ཡང་མ་དེས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་དང་ལྡན་པའི་
གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྤང་གང་ལ་རིགས་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྟོག་པ་བསྐྱབས་པས་གཞོད་པ་འགལ་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་
ཚོམ་ཉིད་དུ་བྱུང་པ་ལས་གཏན་ཆེགས་ལྟར་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེ་འདོད་ལ་གཞོད་པའི་གཏན་ཆེགས་དེ་ལྟོག་ཕྱོགས་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆེགས་
སུ་ངེ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ། བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཏྲག་པ་མི་བྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། མཉན་བྱའི་
ཏྲགས་ཀྱིས་ཏྲག་པ་ཡང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། མིག་
སོགས་བདག་ཏྲག་པའི་གཅོད་བྱེད་མི་སྲིད་ཅིང་། དེ་འདུས་ཤིང་བསགས་པས་
འགོག་རྒྱས་ལ། མཉན་བྱས་ཏྲག་པ་སྐྱབ་མི་རྒྱས་ཤིང་། བྱས་པས་མི་ཏྲག་པ་འགྱུབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཡང་བསྐྱབ་མི་རྒྱས་པར་འགྱུར་
ཏེ། དེས་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་དེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མིག་སོགས་
རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གཅོད་བྱེད་ལ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་གོགས་བྱེད་པར་མི་

ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ་དང་། རྟོགས་ཆོས་
ཅན་དགུང་འབྲེད་པ་རྒྱ་མཚན་བཤད་པའི་འགལ་རྟགས་སོགས་བཤད་པ་དང་། དེ་
ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རྟོགས་པ་སྤྲ་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། དོན་བྱེད་རྟོགས་སྤྲ་རང་གི་
དངོས་གྲུང་གི་ནམ་མཁའ་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་གཏན་ཆིགས་དེས་ཆོས་དང་
ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གཞི་དུ་བཤམ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དེའི་བྱེད་པ་གཞི་དུ་བ་
ཡིན་ཡང་རུང་འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ལ་གཞི་དུ་
བས་སོ། །དེར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་བརྗོད་
ནམས་ནི་གཞན་དུ་བཤད་ཐེག་ཏོ། །བདེན་མེད་ཀྱི་སྤྲ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་པ་ཡིན་ཞེས་པ་
ནི། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀའི་ཁྱད་པར་ལ་གཞི་དུ་བ་ཡིན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟོགས་ཆོས་ཅན་དུ་མར་དབྱེར་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
དེ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་ཆོས་ཅན་དུ་དུ་མར་བྱེད་རུང་སྟེ། རྟོགས་
ཆོས་ཅན་གང་ཞིག་མ་སྐྱོན་རྟོགས་མི་མ་སྐྱོན་རྟོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་མོང་
བ་དང་ནི་མ་སྐྱོན་རྟོགས་སམ། མི་མ་སྐྱོན་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དང་བསྐྱབ་བྱ་
ལ། དེ་རྟོགས་གཉིས་ཀའི་ཆ་གཉིས་པོ་སྟེ། སྤྲ་མ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་ཆ་
གཉིས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཐེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྐྱོན་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་
དང་། དང་པོ་གཉིས་ཐེ་ཆོས་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཅོད་པ་སྤང་

བཤོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཀ་ལ་བྱབ་བྱེད་དུ་འབྱུག་པའི་གཞལ་བྱས། སྤྱི་རྒྱལ་པའམ།
མི་རྒྱལ་པ་བསྐྱབ་པ་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་མཉན་བྱས་སྤྱི་རྒྱལ་པ་བསྐྱབ་
པ་ལྟ་བུ་གཉིས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཅན་དུ་རྟེན་དེ། ཕྱོགས་ཚོས་བྱུབ་ཀྱང་སྤྲ་མ་
གཉིས་ཀ་ལ་བྱབ་བྱེད་རྩེས་སུ་ཞུགས་⁹ པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་
མས་¹⁰ མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷག་མ་གཉིས་ཀ་ལ་བྱབ་པ་ཡང་མིན། གཅིག་གི་བྱེད་པར་ཡང་
མིན་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་ཚོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་གསུམ་དུ་བྲེ་སྟེ། བྱས་པ་
ལྟ་བུ་སྤྱི་རྒྱལ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་རྒྱལ་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་འགལ་བ་དང་། ཚོལ་བྱང་
བསྐྱབ་པ་ལ་མ་དེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་དང་བྱེད་པར་གཉིས་ཐེ་
ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཚོས་བྱུབ་ཀྱང་སྤྲ་མ་གཉིས་ལ་བྱབ་བྱེད་རྩེས་སུ་ཞུགས་
པས། ལྷོག་བྱབ་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེད་པར་མཉན་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་མས་
མཐོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མ་ཞུགས་པ་ལས་རྩེས་འགྲོ་བྱུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཉིས་ཀ་ལ་རྩེས་
སུ་ཞུགས་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་མ་ཞུགས་པས། ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ན། མཐུན་
ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་གཅིག་ལ་དེས་པར་ཞུགས་པའང་མིན་པ་
དང་གཉིས་ཀ་ལས་ལོག་པའང་མིན་པ་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
ཡང་ན་ལྷོག་བྱབ་བྱུབ་པས་གཅིག་ལ་གཅོད་ཅིང་། ཅིག་ལོས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ན། ཐམས་ཅད་ལ་རྩེས་སུ་ཞུགས་ཤིང་། ལོག་པ་མིན་པས་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་པའི་

⁹ སྤྱི་ བྱེད་རྩེས་སུ་ཞུགས་ བྱས། ཞོལ། -བྱེད་རྩེས་སུ་ཞུགས་

¹⁰ སྤྱི་ ཚད་མས་ བྱས། ཞོལ། -ཚད་མས་

རྟགས་སུ་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་
པས་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་འགྱུར་
བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རང་གི་ཡོད་པའི་གཉིས་ཀ་སྟེ། རྟག་པའང་མིན་མི་རྟག་པའང་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་
ཡིན་པས། གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་མིན་གྱི་ཕྱང་གསུམ་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་འགལ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཐེ་ཆོམ་
གྱི་རྒྱ་ཡིན་ན་དངོས་འགལ་གཉིས་ལ་མཐོང་བས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱར་ཐལ་བ་^༡ དང་། དེ་
མ་ཡིན་ནམ་པར་བཅད་པའི་སྟོན་ས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བའི་དཔེ་དང་། ཐོག་ཕྱོགས་བསྐྱབ་
པ་འགལ་རྟགས་སུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་^༢ ཀ་ལ་
ཁྲབ་བྱེད་རྗེས་སུ་^༣ ཞུགས་ཞེས་པས། སྐྱ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱ་
ཡིན་ན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་བྱས་པ་ཡང་། ཚོལ་བ་ལས་བྱང་བ་དང་མ་བྱང་བ་
གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་དེ་ཚོལ་བ་ལས་
བྱང་མ་བྱང་གཉིས་ཀ་མཐོང་ཡང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་
སྟོན་མེད་པར་ཐལ། གཞི་གང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོམ་མེད་པ་དེ་ནམ་གཅོད་དུ་བྱུབ་པའི་
དོན་སྐྱ་མི་རྟག་པ་དོན་ངེ་ལྟ་བ་བཞེན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་སུ་བརྒྱུད་པ་ཡིན་གྱི།

^༡ ཞོལ་ +སྤང་བ་

^༢ སྐྱ་ བཟུམ། ཁྲབ་བྱེད་རྗེས་སུ་

ཞོལ་ ཀ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་

ཁྱད་པར་གཉིས་སྐྱབ་་་བར་^༡གཟུང་ནས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་པ་་་མ་^༢ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ནི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། གཅིག་དེ་གཞན་ཚེ་ལ་བྱུང་ལྟ་
 བུ་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་བྱུབ་པ་ཡང་བུམ་པ་དང་
 བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལ་ཞུགས་ཀྱང་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་
 བཅད་པའི་སློན་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བས་སྐྱོན་མེད་ལ། མི་ཉག་པ་མིན་པའི་བུམ་པ་
 མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། བུམ་པ་ཡང་མི་ཉག་པ་མིན་པའི་ཚེ་ལ་བྱུང་ལ་ཞུགས་
 བ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་གལ་ཉེ་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་པའི་སློན་ནས་
 མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རི་ལྟར་ཞུགས་པ་བཞིན་བྱུབ་ན། དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སློ་
 རས་གཏན་ཆིགས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་མིན་ན།
 ལྷན་ལ་ལ་དཀར་པོ་ཉིད་ལ་དཀར་པོས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཉིད་དང་། ཡོན་
 ཏན་ཉིད་དང་། བརྟེན་པ་ཉིད་དང་། གསུམ་རྟོགས་པ་དང་། གཟུགས་ཉིད་ལས་ཡོན་
 ཏན་ཉིད་དང་། བརྟེན་པ་གཉིས་རྟོགས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཉིད་ལས་བརྟེན་པ་གཅིག་
 ཏུ་སྟེ་གཅིག་བྱ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སློན་ནས་ཡིན་
 གྱི་གཞན་དུ་ན་མི་འཐད་དོ། །ལུགས་ལས་ལྷོག་པའི་རིམ་པ་ལ་ཡང་བརྟེན་པ་ལས་
 ཡོན་ཏན་དང་། གཟུགས་དང་དཀར་པོ་གསུམ་དང་། ཡོན་ཏན་ལ་གཟུགས་དང་
 དཀར་པོ་གཉིས། གཟུགས་ལས་དཀར་པོ་གཅིག་བྱ་རྟོགས་པ་ཡང་། དེ་མིན་བཅད་

^༡ སྐྱ། བུར བགས། ཞོལ། བར
^༢ སྐྱ། བགས། མ་ ཞོལ། །-མ་

པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། བོང་དུ་གཅིག་ཆོག་སྒོས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞི་གཅིག་ལ་
འགལ་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་གཏན་ཆོག་གསུང་གཉིས་བཀོད་པ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱར་འགྱུར་
པའི་ཆེད་དུ་གཅིག་གི་ཆོག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་
ལ་བྱས་པ་དང་། ཚེས་པ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་བཀོད་པ་ཡང་འགལ་བ་ལ་མི་འཇུག་
བར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། གཏན་ཆོག་གསུང་གཉིས་པོ་
དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ཕྱོག་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་འགལ་བའི་གཏན་ཆོག་སྒྲ་དང་། དངོས་ཀྱི་བསྐྱབ་
བྱ་ལ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གཞི་འདི་ན་གང་བའི་རེག་པ་མེད་དེ། མེ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྦྱངས་པའི་གང་བའི་རེག་པ་ཡོད་
དེ། མེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མི་རིགས་ཏེ། གང་རེག་མེད་
གང་། རེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། མེས་གང་རེག་
འབའ་ཞིག་མི་འབྱུང་གང་། གང་རེག་མ་ཡིན་པར་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པ་ཚེས་
པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། མ་བྱུང་བ་གཉིས་པོ་གང་དུ་ཞུགས་པ་བསྐྱབ་བྱར་གཟུང་ན་ནི།
གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཞིར་བྱས་
པའི་ཕྱིར་ཚེས་པ་ལས་བྱུང་བའོ་ཞེས་སམ། མ་བྱུང་བའོ་ཞེས་སྐྱབ་གང་དུང་དེའི་བྱེ་
བྲག་ལ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྒྲོངས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྐྱབ་གང་མ་ངེས་པའི་གཏན་
ཆོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་སྟེ་དེ་ལྟར་ན་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་གོ། བདག་མེད་
དོ་ཞེས་གསུང་བ་ཡང་། ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཏན་ཆོག་སྐྱ་ཐལ་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་རྟག་པ་དང་བྲལ་བའི་བདག་མེད་ལ་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཡང་། དེ་ལ་

མེད་པས་སྒྲིན་མེད་དོ། །རེག་བྱ་ཅན་མིན་པས་སྒྲིག་པར་བསྐྱབ་པ་ཡང་། མཐུན་
ཕྱོགས་རྩལ་ཐུན་ལ་མེད། ཉམ་མཁའ་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེམས་
པའི་ལས་ལ་ཡོད། བུམ་པ་ལ་མེད་པས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལ། རྩལ་ཐུན་ལ་མེད་པ་
ནི། ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་འདོད་པ་ལ་སྒྲིན་ནས་བཞག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་དགག་པ་
དང་། ལྷར་སྒྲུབ་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོད་སྐྱབ་མཁན་པོའི་
ལུགས་དགག་པ་དང་། གཞན་སྒྲེའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་
བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་དགག་གི་ཚོད་པ་སྐྱབ་པ་ནས་ནི། སྐྱ་མི་
རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། མཐུན་པ་དེ་དང་འབྲ་བ་མེད་པ་ཉིད་ལ་འགལ་
བ་ཡང་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་རྟགས་དང་། དེ་སྒྲིན་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གོ་
ཞེས་པའོ། །འགྲེལ་བཤད་ལས་དེ་ལྷར་འབྱུང་ཡང་། ཚོད་སྐྱབ་ནས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
ལས་བསྐྱབ་བྱར་བས་སྟེ། དེ་ལ་འོག་ནས་གཞོད་པ་སྒྲིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཚོལ་བ་
ལས་བྱུང་བ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དང་། དུ་བ་དེ་མེ་དུ་གཅིག་སྟེ་གཅིག་མེད་ན་མི་འབྱུང་
ཞིང་བསྐྱབ་བྱ་དང་ལྷན་ཅིག་ཁོ་ནར་འབྱུང་བའི་ཆོས་གཏན་ཆིགས་དང་། དེ་སྒྲིན་
པའི་དག་སྐྱབ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེས་བསྐྱབ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། གཞན་དོན་
རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་
ཉིད་བྱབ་ཆེས་པ་དང་། མ་བྱབ་པ་དང་། མི་སྤྲིད་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་དང་མཐུན་པའི་མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་སྒྲུར་ན་ནི་

མཆན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པར་འགྱུར་རྟེ། འོན་ནི་བསྐྱབ་བྱ་དང་འབྲ་བ་མེད་པས་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟ་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཉན་བྱ་
ཆོས་ཅན། སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་
བྱུང་ཅིང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱ་རྟག་པར་དང་མཐུན་པ་མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བྱུང་བ་སོགས་
ལ་ཆད་མས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་མེད་པ་ཉིད་ལ་སྟེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མེད་པའོ་
ཞེས་ངེས་བཟུང་སྒྲུར་ན་ནི་མཆན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རྟེ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྐྱབ་
པའི་ཆོས་དང་ཁྱབ་མཉམ་འབའ་ཞིག་རྟགས་སུ་འགྱུར་གྱི། ཁྱབ་མི་མཉམ་པ་ཅོལ་
བྱུང་ལྟ་བུ། དུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་སྟོག་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྟན་ཅིག་ཁོ་
ནར་མི་འགྱུར་བས། རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་
ངེས་པར་བཟུང་ན་སྟོན་མེད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་པས་མཆན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པ་
དང་། ཁྱབ་ཆེས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ལྟོག་པ་མིན་པ་ཁོ་ན་
ལ་མེད་ཅེས་ངེས་པར་བཟུང་བར་སྟོར་ན་ནི། མཆན་ཉིད་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རྟེ།
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ལྟོག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཁོ་ན་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་
འགལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཏན་ཆོགས་གཅིག་ལའང་། མི་
རྟག་པར་དང་བདག་མེད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་དུ་མ་མེད་ན་མི་འགྱུར་བར་མཐོང་བའི་

ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཁྱོད་ལ་ཡང་ཉེས་པར་འབྱུང་ཏེ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡོད་ཅེས་པའི་
 དེས་བཟུང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་གཏན་ཆིགས་མི་
 མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། བསྐྱེད་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་མཐུན་པ་ཁོ་ན་
 མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་གྱི། བསྐྱེད་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ལོག་པ་ཁོ་ནས་མཐུན་པ་མཐུན་
 ཕྱོགས་སུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱབ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པ་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། དདོས་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་
 བ་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྒྲིན་པ་སྐྱབ་དག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། དགག་པ་གཞན་
 བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆིགས་དེའི་བདག་ཉིད་སྐྱབ་དག་གིས་སྒྲིན་ཅིང་དེས་
 བསྐྱེད་པའི་གཏན་ཆིགས་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་བྱ་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དང་
 ལྡན་ཞིང་། དེ་ཉིད་སྐྱབ་དག་གིས་སྒྲིན་པ་ཉིད་ཅེ་ན། སྐྱབ་དག་གིས་གཏན་ཆིགས་
 དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པས་བསྐྱེད་བྱ་གོ་བར་ལུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 བསྐྱེད་བྱ་གོ་བ་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དཔེ་ལ་དེས་པར་བརྟེན་^༡ དགོས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཡང་དག་པ་དོན་དམ་པ་བསྐྱེད་བྱ་དང་། ལྡན་ཅིག་མེད་ན་མི་
 འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཞིན་སྐྱབ་པའི་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲིན་
 ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པ་ཁྱོད་ལྟར་སྐྱབ་
 དག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྣམ་པ་གང་གིས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་དང་། གཞི་གང་ལ་

^༡ སྤྱི་ བརྟེན བཀའ་སྤྱོད་ ཞོལ། བསྐྱེད་

མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་བྱུང་བ་དང་། བསྐྱུ་བ་བྱ་རིགས་མི་མ་སྐྱུ་འདི་ལ་མེད་དོ་ཞེས་
བརྗོད་རིགས་པ་ལ། མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཏན་ཆིགས་རང་ཉིད་བརྗོད་པས་སྟོན་
པར་འདོད་ན་ནི། དེ་ལྟ་བུ་གང་དུ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་དོ། །སྤྱོད་ཆོས་མ་བརྗོད་པར་
བསྐྱུ་བ་བྱ་དང་། ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་བ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གཏན་ཆིགས་དང་། དེ་བརྗོད་
བ་སྐྱུ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར་ན་ནི། དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཞེས་་་་བར་^༡བྱེད་ལས་འདས་པ་
བཞིན་ཏེ། ཞེས་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་མ་བྱུ་བ་པར་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་གྱི་^༢
སྐྱུ་བ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །མིག་གི་གཟུང་བྱ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱུ་བ་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་
རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དོ། །ཁྲབ་པ་ཁས་སྒྲངས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཏན་ཆིགས་བརྗོད་པའི་ཆིག་གི་འབྲེལ་བ་སྟོན་མི་རུས་
པ་ལན་དུ་མི་རུང་བ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། ཁྲབ་པ་ངེས་ན་བསྐྱུ་བ་བྱུ་བ་
ཐེན་དུ་ཐལ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། གཏན་ཆིགས་བརྗོད་པའི་ཆིག་གིས་བསྐྱུ་བ་བྱ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་
བ་མ་བསྐྱུ་བ་སྟེ། གཏན་ཆིགས་མིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་མ་བསྐྱུ་བ་
མིག་གི་གཟུང་བྱ་ལྟ་བུ་མིན་ཞེས་བརྗོད་པས་ལན་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་རི་ལྟར་
ལྷན་པ་དང་། གང་ལ་ལྷན་པ་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པ་ལ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་
པ་ནི། རྟགས་ཆོས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་བ་སྐྱུ་བ་ལ། སྐྱུ་བ་བྱེད་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བ་སྟོན་མི་རུས་པའི་གཏན་ཆིགས་དེ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་པར་བརྗོད་

^༡ སྐྱ་ -པར་ བཀའ་སྒྲིག་ཞེས་ པར་

^༢ སྐྱ་ གྱིས་ བཀའ་སྒྲིག་ ཞེས་ གྱི

དོ་ཞེ་ན། བྱོམས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ཆོག་གིས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་སྟོན་པ་
དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་དེ་ནི། ཆོས་མ་ཐུན་པ་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་དཔེ་གཉིས་
ལས་གོ་བར་འབྱུང་བ་གཉིས། དེ་ལས་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྟགས་ལ་མི་རྟག་སེར་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པ་ངེས་པའི་དུས་ན།
བསྐྱབ་བྱ་བྱུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་ལ་བསྐྱབ་བྱས་བྱུབ་པ་བསྟན་པ་རྟགས་
ཡང་དག་དང་། མ་བསྟན་པ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོན་མེད་དེ། བསྐྱབ་
བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་ཚོད་གཞི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཆོགས་དོན་
བསྐྱབ་བྱར་ཚོད་སྐྱབ་མཁན་པོས་གཞན་དག་འདོད་དམ་ཅི་མི་འདོད་པར་ཐལ། དེར་
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་ལ་བསྐྱབ་བྱར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཚོད་གཞི་
ལ་མི་རྟག་ཉིད་སོགས་ཐུན་མོང་བ་དེ། བསྐྱབ་བྱར་ཚོད་སྐྱབ་མཁན་པོ་མི་འདོད།
ཆོས་འབའ་ཞིག་ལ་བསྐྱབ་བྱར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རིགས་པ་ཅན་པའི་ལྷགས་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པའི་
ལྷགས་དགག་པ་དང་། སེར་སྐྱ་པའི་ལྷགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་
པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། དཔེར་བརྗོད་
པ་དེ་དང་ཆོས་མ་ཐུན་པ་དེ་ལས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ནི་གཏན་ཆོགས་
སོ་ཞེས་པ་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་དང་བསྐྱབ་བྱ་དང་ཆོས་མ་ཐུན་པ་
ཉིད་ལས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡོད་པ་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་སྐྱ་
ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ་སྟེ་ལྷན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་བཞེན། དེ་བཞེན་དུ་སྐྱ་ཡང་སྟེ་
ལྷན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་མི་རྟག་ཅས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཁས་སྒྲངས་ལགལ་བ་བསྟན་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གི་རྒྱ་ལ་
བཏགས་ལ་དགག་པ་དང་། དམ་བཅའ་བཟོད་པའི་དག་མོགས་ལ་སྦྱབ་ཐེད་ཀྱི་
མིང་བཏགས་མིང་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། སྦྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱི་དོན་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། སྦྱ་བྱང་གི་སྦྱ་མི་འཐད་པ་དང་། དགག་
པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དཔེ་དང་ཚོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་བསྦྱབ་བྱ་
སྦྱབ་པར་ཐེད་པ་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། ཡན་ལག་གི་ཆ་ཤས་ལྟ་དང་
ལྟ་པའི་དག་སྦྱབ་ཐེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དམ་བཅའ་དང་།
གཏན་ཆིགས་དང་། དཔེ་དང་། ཉེར་འཇལ་དང་། མཐུག་སྦྱད་དང་བཅས་པའི་ཡན་
ལག་ལྟ་ལྟ་ཀྱི་དག་སྦྱབ་ཐེད་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་ཉམས་སོ། །བྱ་བ་གཅིག་འཇུག་པ་
དེ་ནི། ཐ་དད་ཀྱང་ལྟ་ཅིག་ཏུ་བཟོད་རིགས་པས། ཡན་ལག་ལྟ་ག་སྦྱབ་ཐེད་ཀྱི་ཡན་
ལག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་རིགས་ཏེ། དམ་བཅའ་བཟོད་པ་སོགས་ཀྱིས་སྦྱབ་ཐེད་ཀྱི་
དོན་མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དང་ཚོས་མཐུན་པ་ལས་བསྦྱབ་བྱ་སྦྱབ་པར་ཐེད་པ་ཏགས་
སོ་ཞེས་ལྟ་བུ་འབྱུང་ཁུང་གི་སྦྱས་སྦྱར་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔེ་དང་ཚོས་
མཐུན་པའི་ཕྱིར་སྦྱབ་ཐེད་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་འབྱུང་ཁུངས་དང་། འབྱུང་ཁུངས་ཅན་
རྗེས་ཐ་དད་ཁོ་ནར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནགས་ནས་ཤིང་གཙོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་
ངོ་པོ་ཐ་མི་དད་པ་ལ། ལྟ་པའི་སྦྱ་སྦྱོར་བ་ཡོད་ཀྱང་། རིགས་པ་ཅན་པས་སྦྱ་དངོས་
པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཁས་སྒྲངས་པས། གཞོད་ཐེད་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་

ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚོས་མ་ཐུན་པ་ལ་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་དག་དང་། ཤེས་འདོད་ཚད་པ་
འབྱུང་བས་བརྒྱད་ནས་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
དག་ཅེས་དག་ཚོས་མ་ཐུན་པ་ལས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་པར་ཅན་དུ་
འབྱུང་བར་ཐལ། དག་ཚོས་མ་ཐུན་པ་ལས་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་དག་སོགས་འབྱུང་བས་
དཔེར་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་དང་། དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་
དག་སོགས་གཏན་ཆིགས་སུ་མི་འབྱུང་བའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་དག་ལས་ཤེས་འདོད་སོགས་འབྱུང་མི་སྲིད་
པས་དེ་དག་སྐྱབ་བྱེད་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པས་སོ་ཞེ་ན། རྗེས་དཔག་དངོས་སུ་སྐྱེད་པ་
ལ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འདོད་དམ། བརྒྱད་ནས་བསྐྱེད་པས་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཕྱིར་
གྲོལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བསྟན་པའི་སློ་དེ་ཁོ་ན་གཏན་ཆིགས་སུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་
པ་ལྟར་ན། ཕྱིར་གྲོལ་གྱིས་སྐྱབ་དག་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་དེ་ཡང་གཏན་ཆིགས་སུ་
འབྱུང་བས་གཉིས་ཀ་ལྟར་ན་འདྲ་བའི་རིགས་པ་མ་ཐུན་པར་འབྱུང་ཉེ་བཤད་
མ་ཐག་པ་ཉན་ཤེས་་་གཏན་ཆིགས་སུ་ཐལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བརྒྱད་ནས་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་པ་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཡང་། ཉན་
ཤེས་གཏན་ཆིགས་དེར་ཐལ་བར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཉེ། དཔེ་དང་ཚོས་མ་ཐུན་པ་
བརྗོད་པ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་དེ་ནི་དེའི་ཆིག་ལས་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལའང་སློན་གཉིས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༡ སྐྱེ། བགྲམ། གཏན་ཆིགས་སུ་ཐལ་

ཞེས། -གཏན་ཆིགས་སུ་ཐལ་

ཆོས་མ་སྤྱོད་པ་ལས་དཔེར་བརྗོད་པ་ཡང་། ཇེས་དཔག་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པས་གཏན་
 ཆིགས་ཡིན་ནམ། བརྒྱད་པས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཆོས་མ་སྤྱོད་པ་དམིགས་པ་
 ཤེས་པ་ཡང་རྟགས་སུ་ཐལ་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཉན་ཤེས་གཏན་ཆིགས་སུ་ཐལ་
 བར་འགྱུར་རོ། །བསྐྱེད་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའ་ཞེས་པ་ལས་ནི་དཔེར་བརྗོད་དང་།
 ཆོས་མ་སྤྱོད་པ་ཉིད་ལས། གང་དམ་བཅའ་སྟོན་པ་དེ་གཏན་ཆིགས་སོ་ཞེ་ན། དམ་
 བཅའ་འདྲེན་པའི་དཔེ་དང་། ཆོས་མ་སྤྱོད་པ་གཏན་ཆིགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། སྐབས་སུ་བབས་པའི་དམ་བཅའ་འདྲེན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་།
 ཡན་ལག་ལྔ་ག་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་གྱི་གཞན་མི་སྤྱི་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་དུ་ཚུགས་ཀྱང་
 ཁྱོད་ལྟར་ན། ཆོས་མ་སྤྱོད་པ་ལ་སྟོན་པའི་དཔེར་བརྗོད་པ་སོགས་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་
 བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱང་གཏན་ཆིགས་སུ་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐབས་དག་གི་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་རྣམས་གཏན་ཆིགས་སུ་མི་འགྱུར་
 ཉེ། དཔེ་བརྗོད་པ་སོགས་^༡རང་རང་གི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པས། གཏན་ཆིགས་ཡིན་
 པ་ལ་གཞོན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷན་བྱིན་ལ་གསེར་གྱི་སྟོང་^༢དམ་འཁར་བའི་^༣སྟོང་དུ་
 ཟན་བྱིན་ཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་བརྟག་པ་ཡིན་ཡང་རུང་། ལྷན་བྱིན་ལ་མར་
 གསར་དང་ལོ་མ་བྱིན་ཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཆིག་ཡིན་ཡང་རུང་། སྐབས་དག་
 གི་ཡན་ལག་ལྔ་པོ་སོ་སོ་བ་དང་། བསྐྱེད་པ་གང་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པ་
 སྤྱི་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང་། དཔེ་བརྗོད་པ་སོགས་རང་རང་
 གི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཆོས་མ་སྤྱོད་པའི་

༡	སྐྱུ་བཟས།	སོགས་	ཞེ་ལ།	ཇོགས་
༢	སྐྱུ་	དམ་འཁར་བའི་	བཟས།	ཞེ་ལ། ཁར་བའི་

དཔེར་བཞིན་པ་གཏན་ཆོག་མེད་ཀྱིས་བྱ་བ་ལ་དེ། བྱ་བ་འདི་སྤྱོད་པ་ལ་གཞན་དག་
སྤྱོད་བྱེད་ཡིན་པ་གཙོ་བོ་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྤྱོད་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱ་བ་ལ་
བྱས་ནས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་པ་གཏན་ཆོག་མེད་ཀྱིས་འདི་བྱེད་པར་དོན་མེད་
པར་མི་འགྱུར་དེ། བསྐྱབ་བྱེད་ཆོག་ལྷག་པ་ལ་གཏན་ཆོག་མེད་དང་དཔེ་དེས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་པར་ཐལ་བའི་བྱིར། སྤྱོད་པ་འདི་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་དག་ཀྱན་
མཆོད་ཉིད་དུ་མི་འདོད་དེ། གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པ་དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་ཡོད་ཀྱང་།
སྤྱོད་བྱེད་མིན་པ་ཉིད་ཅེན་ཡང་། དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་བསྐྱབ་བྱ་སྤྱོད་པར་བྱེད་
པ་གཏན་ཆོག་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཏན་ཆོག་སྤྱོད་པར་འདོད་
པ་དེ་དཔེར་བཞིན་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་མི་འབྱུང་བའི་གཏན་ཆོག་མེད་ཀྱིས་བྱེད་
པར་ཅན་དུ་ཀྱིས་ཉིད་བྱེད་པར་དུ་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དམ་བཅའ་བཞིན་པའི་དག་སོགས་ལ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་
"བཏགས་"པ་བཏགས་མིང་དེ་ཞེས། དམ་བཅའ་བཞིན་པའི་དག་སོགས་ལ་སྤྱོད་
བྱེད་ཀྱི་མིང་འདོགས་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་བྱིར། བྱུང་
པར་ཐལ། དགོས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་མིང་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྤྱི་དོན་ལས་འདས་པ་
བཏགས་མིང་འབྲུག་པར་འདོད་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཐམ་ཟེའི་བྱེད་
ལ་སོང་ཞེས་བཏགས་པ་ཡང་དཔེར་བ་སྤྱོད་དུ་བྱུང་བ་གོ་བ་ལགས་པའི་ཆེད་དུ་
བཏགས་པ་ལོ། །དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་སྤྱོད་པའི་དག་ལ་དངོས་མིང་དང་གཞན་
རྣམས་ལ་བཏགས་མིང་དེ་ཞེས། དེ་ཡང་མི་རིགས་པར་ཐལ། སྤྱོད་དག་གི་ཡན་ལག་

༡ སྤྱོད་ བཏགས། བྱུང་ ཞེས། ཀྱིས་
༢ སྤྱོད་ བཏགས། བཏགས་པ་ ཞེས། -བཏགས་པ་

ཐམས་ཅད་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ནམ་གངས་ཅམ་དུ་ཁས་སྦངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྤང་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་གཏན་ཆེགས་སུ་སྤྱིར་བཏང་ནས། གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྤང་གི་མཆན་ཉིད་ནི། དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཡིན་པས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་དང་བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིའི་ནང་དུ་བྱེ་བྲག་འདུས་པ་ལ་བྱས་པ་དམིགས་ཀྱིས་དགར་བའི་དོན་ཡིན་ནས། སྤྱིར་བཏང་ཁས་སྦངས་ན། དམིགས་བསལ་ཀྱིས་གཞོད་པ་ལྟ་བུ། དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའི་རྗེས་སུ་སྤྱིའི་དོན་ཁས་སྦང་དུ་རུང་བ་ལྟ་བུའི་དོན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྤང་ནམས་ཀྱང་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་སྤང་མི་རུས་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། མཆན་ཉིད་སྤྱིར་བཏང་བ་ལ་དམིགས་གསལ་གྱི་དོན་འཐད་པ་ཡོད་པ་སྤེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔེར་བརྗོད་ཆོས་མཐུན་ཅམ་གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་གི་མིང་དུ་ཁས་སྦངས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཆེགས་ལྟར་སྤང་བས་སྤོང་པའི་དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་“དེ།” གཏན་ཆེགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་“ནོ་ཞེ་ན།” དེ་ལྟར་ན། སྤྱི་ཏག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བཞེན་ཞེས་དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དང་། དུང་སྤྱི་ཏག་སྟེ། ཚུལ་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར། མྱོག་བཞེན། ཞེས་པ་ཡང་གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། བྱོད་འདོད་པའི་གཏན་ཆེགས་“དེར་”སྤང་གིས་སྤོང་ཞིང་། ཆོས་

༡	སྤྱི་ དེ།	ཞེས། དང་།
༢	སྤྱི་ ནོ་ཞེ་ན།	ཞེས། ནོ། །
༣	སྤྱི་ ལྟར་	བཤམ། ཞེས། དེར་

གཞན་དཔེ་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར། ཉགས་དང་། བྱ་པ་གཉིས་ཀ་ཁས་ཁྲངས་
སོ། །གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུང་མིན་པར་ཁས་ཁྲངས་དགོས་པ་ནི། འབྲུལ་བ་དང་
བཅས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། སྐབས་དང་མཚུངས་པ་དང་། བསྐྱུབ་བྱ་དང་མཚུངས་
པ་དང་། ཏུས་ལས་འདས་པ་རྣམས་ནི་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུང་བའོ། །ཞེས་གྲངས་
ངེས་བྱས་པའི་ནང་ཏུ་མ་འདུས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་
བྲག་པ་རྣམས་ནི། བསྐྱུབ་བྱ་དེ་འདི་ལ་ཡོད་པས་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་བརྗོད་པ་སྐྱུབ་
ངག་དང་སྐྱུབ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཆིགས་སོ་ཞེས་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །བྱ་
དང་ལྡན་པ་ཞེས་བརྗོད་ན། པ་ཁོ་ན་དེ་དང་ལྡན་པར་གོ་བ་ལྟར་བསྐྱུབ་བྱ་དང་ལྡན་
པའི་ཆོས་ཞེས་པས་གཏན་ཆིགས་གོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱུབ་བྱ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་པ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང་། དངོས་གྲུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་སྐྱུབ་པའི་
གཏན་ཆིགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྐྱུབ་བྱའི་སྤྱི་ཉགས་སུ་
ཐལ་བ་དང་། ཡ་གྲུལ་ཉགས་སུ་ཐལ་བ། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་
བྲག་པའི་འདོད་པ་དེ་ལ་ཡང་བསྐྱུབ་བྱའི་སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་སམ། བསྐྱུབ་བྱའི་
ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཆོས་ཆོས་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཆིགས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་
ན། བསྐྱུབ་བྱའི་སྤྱི་ཉིད། བསྐྱུབ་བྱ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་
ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོགས་པ་ལ་ཁང་བཟང་གི་སྤང་བ་བཞིན་དུ། ཆོགས་པ་ཅན་ལས་ཐ་
དད་པའི་ཆོགས་པའི་སྤྱིའི་ཆོས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པ་གཞན་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །འདོད་ན་

ཆོགས་པའི་སྤྱི་ལམ་ཡ་གྲུ་གང་རུང་རྟགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རྟགས་གང་
བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་སུ་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ། །ཁྱོད་རང་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་དུ་བཤད་པའི་གོང་
ལུ་རྩ་ཅན་འདི་ཆོས་ཅན། རྟའིན་ཏེ་རྩ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤང་ཡང་དག་ཏུ་
ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོགས་པའི་ཆོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་
ཆོགས་སུ་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ནི་གྲུབ་ཟིན་པས་བསྐྱབ་བྱར་མི་རུང་
བའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་ཆོས་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ཆོས་གཞན་གྱི་རང་
དབང་བའི་རྟེན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཅན་ཡང་གྲུབ་ཟིན་པས་བསྐྱབ་བྱར་
མི་རུང་ཞིང་། དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་
རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་ལམ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཆོགས་སུ་མི་འཐད་པས་ཁྱད་
པར་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་དང་། དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཆོགས་སུ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་སྤྲ་རྟག་སྟེ། བཅུན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤང་ཡང་
དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཆོགས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་བསྐྱབ་བྱ་དང་། དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཆོགས་ཡིན་ན་
གཞན་གྱི་འད་སྟེ། མི་རྟག་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱམ་པའི་ཆོས་གཏན་ཆོགས་སུ་འགྱུར་ལ།
དེ་ལྟར་ན་མིག་གི་གཟུང་བྱ་སྤྲ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་
ལོ། །གཞན་ཡང་། སྤྲ་རྟག་སྟེ་ལུས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་མ་དེས་བཤུལ་བ་

ཅན་དེ་དག་གྲང་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་ལྷན་པའི་ཚོས་གཏན་
ཚིགས་སུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོར་གྱུར་པ་ནམ་མཁའ་དང་
བདག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་སྦྱོར་བའང་འགོད་པར་མི་བྱེད་པ་རིགས་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱ་མི་སྲིད་པས་དེ་དང་ལྷན་
པའི་ཚོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེར་
སྐྱ་པ་ན་རེ། ཕྱི་ཚོལ་གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་གཉིས་ཏེ། གཙོ་བོ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྷ་ལྟ་བུ། རང་ཕྱོགས་བསྐྱབ་པ་
གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནམ་པར་ལྷན་པ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་བཀག་ནས་དེ་ཁོ་ན་འོངས་པ་
བསལ་ཏེ་འོངས་པའོ་ཞེས་པའོ། །ཕྱི་མའི་དོན་ནི་གཞན་བཀག་པ་ཅམ་གྱིས་རང་
ཕྱོགས་བྱུབ་པར་འདོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་པར་ལྷན་པའི་གཏན་ཚིགས་དགག་པ་དང་། བསལ་
ཏེ་འོངས་པའི་གཏན་ཚིགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྟ་བུ་གྱི་
གཙོ་བོ་ཡོད་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཉིས་པ་དེ་སྐྱེས་བྱ་ལ་ཡང་མཚུངས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཙོ་བོ་རང་མཚན་པ་བསྐྱབ་བྱར་མི་འཐད་པ་དང་། གཙོ་
བོ་ཞེས་པའི་སྒྲིའི་བརྗོད་བྱ་རང་མཚན་པ་ཅམ་སྐྱབ་ན་བྱུབ་ཟིན་བསྐྱབས་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་འགལ་བ་དང་། དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་
པ་དང་། ཁས་སྒྲངས་འགལ་བ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་ལྷན་པའི་སྐྱབ་དག་ནི་དམ་བཅའི་བརྗོད་པ་སོགས་ཡན་

ལག་ལྔ་དང་ལྔ་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའི་ནང་ནས་གཅིག་སྐྱེས་བྱར་བརྒྱུད་པ་ནི།
གཙོ་བོ་ཡོད་དེ། གསལ་བ་ཐམས་ཅད་དང་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ཡང་དེ་ཙམ་ལྔ་ལ་བདེ་བའི་རིགས་གཅིག་པ་དང་། སྐྱབ་བསྐྱལ་དང་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་
རིགས་གཅིག་པ་མཐོང་བས་འབྲས་བུ་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། རྒྱ་གཅིག་
“^༡སྟོན་དུ་སོང་བར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པ་གཅིག་དུ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་གཙོ་བོ་
མཚན་ཉིད་ལྔ་”དང་^༢ལྔ་ལ་བསྐྱབ་པ་ལོ། །མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྔ་ཀྱི་གཙོ་བོ་རང་མཚན་
རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་གཞུང་བྱར་མི་འཐད་པར་ཐལ། གྲངས་ཅན་དེ་ལྟར་འདོད་པ་
རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་གཞུང་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པ་མི་ཤེས་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ།
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས་སྤངས་ཏེ། གཙོ་བོ་ཆ་མེད་དེ་ཀུན་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་
པར་ཁས་སྤངས་སོ། །སྐྱབ་དག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཏམ་རྒྱུད་རྒྱས་པའི་དག་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཏུ་འཐད་པ་མིན་ཞིང་། ལྔ་ག་ཆད་
དང་བྲལ་བའི་དག་བསྐྱས་པ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྒྱུད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་“^༣རྒྱ་དཔོག་པ་ལྔ་ག་མ་དང་ལྔ་ལ་བཏང་སྟོམས་ཆོགས་
ལས་དབང་བོ་ལས་འདས་པའི་དོན་རྟགས་པར་བྱེད་ལ། ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་ཀྱི་ཆོག་
དེ་ཉིད་གཏན་ཆོགས་ཡིན་ནོ། །མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྔ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་རྟགས་ཡང་

^༡ བསྐྱས། ཞོག། +ག།

^༢ སྐྱ། བསྐྱས། དང་། ཞོག། -དང་།

^༣ སྐྱ། བསྐྱས། བྱས། ཞོག། བྱ

དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་ཐལ། ཤིང་གི་ཤུན་ལྷགས་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་རིགས་
གཅིག་དཔེར་ཁས་ལྷངས་ཀྱང་། གཙོ་བོ་དཔེ་ལ་ཇེས་འགྲོ་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྦྱོར་བ་དག་གིས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོ་ཉི་པར་འཇལ་མི་རིགས་
པར་ཐལ། དག་གིས་བསྐྱབ་པ་ཐི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་གཙོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལ་འབྲས་བྱ་གཅིག་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་རྒྱ་གཙོ་བོ་
གཅིག་སྟོན་དུ་སོང་བར་མི་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལྷན་འབྲས་བྱ་དུ་མ་མཐོང་བའི་རྟགས་
ཀྱིས་རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་དུ་མ་སྟོན་དུ་སོང་བར་སྐྱབ་པའི་
དམ་བཅའི་དོན་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཡོད་པ་
སྟོན་དུ་སོང་བར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། གཅིག་ཁོ་ན་སྟོན་དུ་སོང་བར་བསྐྱབ་པ་མིན་ནོ་
ཞེས་པ་དང་། གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པ་དང་། འབྲས་བྱ་རྣམས་རྒྱ་ཡོད་ཅེས་གཞན་
དོན་རྟགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་མོལ་གྱིས་ཀྱང་ཅོད་པ་མེད་པར་གྲུབ་
ཟིན་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་རྣམས་ལ་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་མེད་གཅིག་ཡོད་པ་ཡང་བསྐྱབ་
བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་ཤུན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བ་རིགས་མི་མ་སྐྱབ་པ་
དང་པ་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་རིགས་གཅིག་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཅེས་ལྷ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ལ་
སོགས་པའི་རིགས་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་གཙོ་བོ་དེའི་རིགས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཅེ་

ན། གསལ་བ་ཐ་དང་པ་རྣམས་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་རིགས་གཅིག་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐབ་པའི་གཏན་ཆིགས་གང་བཏོད་ཀྱང་། ལྷར་སྒྲུང་གསུམ་པོ་གང་
དུང་གཅིག་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས་དང་། ཁས་སྒྲངས་འགལ་བ་དང་། མ་
ངེས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་གཅིག་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་
མཐོང་སྟེ། གཞན་དུ་དེ་ཙམ་ལྷ་ལ་སྤྱིང་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་ཉིད་
མཐོང་བས་སོ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་གཅིག་མཐོང་བས་རིགས་གཅིག་ཇེས་སུ་འགྲོ་བར་
མི་བྱུབ་པར་ཐལ། འདིག་རྟེན་ན་མིག་དང་གཟུགས་དང་། ལྷང་བ་དང་། ཡིད་བྱེད་
སོགས་ལ་གཙོ་བོ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ཀྱང་། འབྲས་བུ་རྣམས་གཅིག་སྐྱེད་པ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་གཉིས་ཏེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་གྱིས་འབྲས་བུ་
གཅིག་མཐོང་བས། རང་གི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ལེན་གཅིག་སྟོན་དུ་སོང་བར་
བསྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་གཅིག་ཁོ་ན་སྟོན་དུ་སོང་བར་མི་སྐྱབ་པས་
སྟོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཉེ་བར་ལེན་པ་འང་འབྲས་བུ་གཅིག་མཐོང་བས་རང་གི་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ནར་སྐྱབ་རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཤད་ཟེན་པའི་
ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེས་བུ་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་
ཇེས་སུ་དཔོག་རུས་པར་ཐལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དྲངས་བ་དང་། མཐར་སྟོོ་བ་ལ་
སོགས་པའི་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན་ཅ་བའི་བྱུབ་
མཐའ་དང་འགལ་ལོ། །དྲངས་བ་དང་། རྟོག་པ་སོགས་ཕྱི་རོལ་དེ་ཙམ་ལྷ་ཁོ་ནའི་རང་
བཞིན་གྱི་སྐྱེས་བུའི་རང་བཞིན་མིན་ཅོ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་དེ་ཙམ་ལྷ་ཁོ་ན་ལ། དྲངས་བ་

ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ། དངས་བ་དང་སྟོ་བ་ལ་སོགས་པའི་
འབྲས་བུ་སྟེས་བུ་ལ་ཡང་མཐོང་ངམ། རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་འདུག་པ་དང་ཐ་མི་དད་
པའམ། ཐ་དད་དུ་འཛིན་ཡང་རུང་། འབྲས་བུ་གཅིག་པས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་གཙོ་བོ་
གཅིག་འདོད་པ་གཉིས་ཀར་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ལྡན་པའི་གཏན་ཆིགས་
ཚད་ལྡན་བཅུ་དྲུག་མཐོང་བ་སོགས་གཞན་བཞི་ལའང་། རྗེས་དཔག་གཞལ་བུ་དང་
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་སོགས་བསྐྱབ་པ་གཏན་
ཆིགས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས། འགལ་བའི་སྟོན་སྟོན་པ་ནི། དཔེ་ལ་
རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཁས་སྦྱངས་ན་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། འིང་གི་ཤུན་ལྷགས་སོགས་འིང་
སྤ་མའི་ཉེར་ལེན་དང་། རྒྱ་དུ་མ་ལས་འབྱུང་གི། གཅིག་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་བ་ཞིགས་
པས་རྟགས་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྟགས་མ་དེས་པར་ཡང་འགྲུར་ཏེ། འིང་ཆོན་དང་ཁམ་ཐོར་ལ་
སོགས་པས་བྱབ་པ་མ་དེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་སྟོན་གསུམ་
གང་རུང་ལས་མི་འདའོ། །དམ་བཅའི་ཆིག་དེས་ནི་བསྐྱབ་བུ་འཕངས་ཡང་། དམ་
བཅའ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བུའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འབྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྲུར་ལྟར་ན། དཔེ་ནི་བསྐྱབ་བུས་དམན་པ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་།
དཔེ་བསྐྱབ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་འཆད་པས་དོན་འདྲའོ། །གཙོ་བོ་རྗེས་སུ་འགྲོ་
བའི་དཔེ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་བསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་

ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆད་དང་ལྡན་པ་དང་རྒྱ་དང་། འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་
དང་། རྩས་པ་འབྲུག་པའི་དང་། ལྷ་ཚོགས་པའི་རོ་བོའི་གཏན་ཚིགས་སྒྲགས་པ་བཞིས་
ཀྱང་དངོས་སུ་གཙུག་པོ་ཡོད་པ་སྦྱབ་ན། ཆད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་གཞི་དེ་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ལུགས་བསྦྱབ་པ་
མི་འཐད་པ་དང་། གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་གངས་རེས་མི་འཐད་པ་དང་།
རང་ལུགས་བསྦྱབ་པ་གཞན་ལུགས་མཐའ་དག་བཀག་པ་ལ་སྟོན་ན་ཐུག་པ་མེད་
པའོ། །

དང་པོ་ནི། གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ཕྱོགས་འབྲུབ་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་རྟག་གོ་ཞེས་པ་མ་རེས་པ་བྲོད་ཀྱི་བརྗོད་པ་
ཙམ་གྱིས་གཞན་ལུགས་མ་གྲུབ་བྱས་ཀྱང་། རང་ལུགས་སྤྲ་མི་རྟག་པར་མི་འབྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཞན་ལུགས་བཀག་པ་ཙམ་བསྦྱབ་བྱར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། ཆར་བབ་
པའི་འབྲས་བུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་གངས་ཁུ་བ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་བཀག་ནས་རང་
གི་རོ་བོ་བྲུད་པར་ཚུ་སྦྱང་གང་བ་ལས་བསྦྱབ་བྱར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་དཔེ་དང་འགལ་བ་དང་།
ཁས་སྐྱངས་འགལ་བ་གཉིས་སུ་རེས་པར་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚོས་
ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཆང་བའི་སྟོན་བསྟན་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་། གཞན་ལ་གཞི་དེ་མེད་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསལ་བ་རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཐ་དད་འབའ་ཞིག་ཏུ་
ཐལ། གཙུག་པོ་གཅིག་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་

དང་། སྤྱི་གཅིག་སྡོན་དུ་སོང་སྟེ། གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་སྡོར་བ་གཉིས་ཀྱང་རིགས་པ་མིན་པར་ཐལ། རྒྱབ་པ་མ་དེས་
 ཤིང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚེས་དཔེ་ལ་^༡ཇེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིར་མེད་གསར་དུ་
 སྐྱེ་ན། ཐ་དད་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཐལ་བ། གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པའི་ཇེས་ཐོགས་ལ་ནི་
 ཐོག་པ་ཐ་མི་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡོན་དུ་གཅིག་སོང་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོ་གཅིག་ལས་སྐྱེ་བ་འབྱུང་བ་མིན་པར་ཐལ། རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེ་
 བ་བསལ་^༢བ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གངས་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་འདི་མི་
 རིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་གཞན་ལུགས་གཅིག་བསལ་བ་སྡོན་དུ་སོང་བ་ལ་དེ་མི་
 རིགས་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཞན་ཡང་། རྒྱད་པར་ཆད་ཕྱིར་ཇེས་འགྲོའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས། རྣམ་པར་
 ལྡན་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་བསལ་ཏེ་འོངས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་
 ཉིད་སྤྱིར་བར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པའི་ཇེས་ཐོགས་ལ་
 གཅིག་བསལ་ཏེ་འོངས་པ་ཞེས་སྤྱིར་རིགས་ཀྱི་མཐའ་དག་བཀག་པ་ལས་འོངས་པ་
 མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བ་རེ་རེ་ནས་མ་འདུས་པ་བཀག་པ་ལས།
 གལ་ཏེ་གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པའི་ཇེས་ཐོགས་ལ་འདོད་ན། ཐུག་པ་མེད་པའི་བསལ་
 འོངས་རྣམས་སུ་ཐལ་བར་འབྱུང་ཏེ། གཞན་གྱི་རྒྱལ་བའི་ལན་ལ་མཐའ་མེད་པ་ཉིད་

༡	སྤྱི་	དང་	བཀག་པ་	ཞེས།	ལ་
༢	སྤྱི་	གསལ་	<བཀག་པ་	ཞེས།	བསལ་
༣	སྤྱི་	བཀག་པ་	ཆད་	ཞེས།	ཆད་
༤	སྤྱི་	ཐོགས་	བཀག་པ་	ཞེས།	ཐོགས་

ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྲ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་སྐབ་མཁན་པོའི་ལྷགས་དགག་པ་དང་། གཞན་སྡེའི་
ལྷགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མ་གྲུབ་པ་དང་མ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་
དང་དབྱེ་བ་མཐའ་མ་ཚོད་པས་སྒྲིན་ཆགས་པ་དང་། འགལ་བའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་མི་འཐད་པ་དང་། བརྗོད་དགོས་པ་མ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཅོད་པ་སྐབ་པ་ནས་ནི་མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་འགལ་བའི་
དོན་ནི་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤང་བའོ། །མ་གྲུབ་པ་ནི། དཔེར་ན། མིག་གི་གཟུང་བྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང་། མ་ངེས་པ་ནི་ལྷས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང་། འགལ་བ་གཉིས་ཏེ། དེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་པོས་གཟུང་
བྱ་ཡིན་པར་རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང་། བྲངས་ཅན་པས་རྒྱ་ལ་འབྲས་བྱ་ཡོད་དེ། དེ་ལས་
སྤྱི་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཞེས་ཟེར་རོ། །མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ཙམ་ལ་
དགོས་རྒྱས་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་
གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་། མ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་
རིགས་པ་བརྗོད་པ་མིན་པས་རྟགས་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲུལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པ་
ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་བརྗོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་བརྗོད་པ་ཙམ་རིགས་
པ་མིན་ནོ། །མ་ངེས་པའི་དབྱེ་བ་ཡང་མི་རྟགས་པར་ཐལ། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་
དེའི་“སྤྱན་མོང་མིན་པའང་ཡོད་པ། འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ཅན་ཡང་ཡོད་ཀྱང་།
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་བྱས་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
འགལ་བ་གཅིག་གི་ནི་མཚུངས་པ་རྒྱ་སྟེ། རྫོང་ལ་ལྟོས་ན་ཏྲག་པ་དང་མི་ཏྲག་པ་
གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བས་མ་དེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འགལ་བའི་དཔེ་གཅིག་ནི་
མ་གྲུབ་པའམ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་དེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཁྱད་པར་ལ་
བརྟགས་ནས་གཉིས་སྟེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤར་བ་ཤད་པའི་དེ་དག་ནི་འགལ་ཏྲགས་མ་ཡིན་ཏེ། བརྫོག་
ཚྭ་གས་སྦྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་དང་། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་
ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་ལས་ལྡོག་པ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་མཚན་དང་ཞེ་འདོད་ལ་གཞི་
བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་མ་བརྟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པའི་
ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། འཁྲལ་བ་དང་
བཅས་པ་དང་འགལ་བ་དང་། སྐབས་དང་མཚུངས་པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་
པ་དང་། རུས་ལས་འདས་པ་རྣམས་ནི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་བས་སོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །དེ་ལ་འཁྲལ་བ་དང་བཅས་པ་ནི་མ་དེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕྱོགས་ལས་གཞན་ལ་
ཡང་འཇུག་པ་སྟེ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །ཕྱོགས་
ལས་གཞན་ལ་འང་འཇུག་ཅིང་། ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མི་འཇུག་པ་མ་དེས་པའི་དོན་རྟེན་
འཐད་པར་ཐལ། འགལ་བ་དང་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ལས། ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་པར་
ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན། མ་དེས་པའི་སྐྱ་གཞན་ལ་གནས་པ་འཐོབ་པ་ཡོད་
པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་གང་བཞོད་ཀྱང་། མ་དེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྟེ།

དཔེ་མ་བསྟན་ན་ནི་གཏན་ཆིགས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། དཔེ་བསྟན་ན་ནི་དེ་ལ་འཇུག་
བས་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱབ་བྱའི་རིགས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་གཏན་
ཆིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ན། མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ཡང་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ན་ནི་རིགས་ཏེ། དེ་གཞན་ཡང་སྟེ་
བསྐྱབ་བྱའི་ཕྱོག་ཕྱོགས་སྐྱབ་པར་བྱེད་བས་མ་ངེས་པ་ལས་གཞན་འགལ་ཉྐགས་སུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལས་ཕྱོག་པ་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མ་ངེས་པ་
ཡིན་གྱི་ཡང་དག་དང་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ན་དེ་ནི་མི་རིགས་པར་བཤད་ཅིན་ཏོ། །

སྤར་ལུང་ཁས་སྒྲངས་ནས། ཕྱིས་དེ་དང་འགལ་བ་ཁས་སྒྲངས་ན། གྲུབ་མཐའ་
དང་འགལ་བའི་འགལ་ཉྐགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། བྱེ་བྲག་པས། རྩས་རྣམས་ནི་
རྩས་གཞན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྩལ་སྤར་བ་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་ཚོམ་
པ་དང་། ལུས་ཅན་དུ་ཁས་སྒྲངས་ནས། ཕྱིས་རྩལ་སྤར་བ་ཆོས་ཅན། རྩས་ཚོམ་པ་
མིན་ཏེ། ལུས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་འགལ་བའི་གཏན་
ཆིགས་ལྟར་སྤར་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དང་། དཔེ་
བཅའ་འགལ་བའི་སྟོན་ལས་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གྲངས་ཅན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་
རྒྱ་ཡིན་ཏེ། སེམས་པ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ཡང་། མ་ངེས་པ་མིན་པར་
ཐལ། འོག་པ་སྐྱབ་པའི་འགལ་བ་དེ་ཉིད་དེ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ལས་
སྐབས་སུ་བབ་པ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཉེ་བར་དགོད་པ་ནི་སྐབས་དང་མཚུངས་པའི་

[illegible]

གཉིས་པ་ནི། གྲེ་བྲག་པའི་ལྷར་ན་ལྷར་ལྷར་གསུམ་སྟེ། མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་
བསྟན་པ་དང་། ཡོད་མེད་དང་། ཡིན་མིན་སྟེ་ཆོས་ཟ་བའོ། །མ་གྲུབ་པ་ནི། རྟགས་དང་།
རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་དྲུའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་ཆོས་གྱི་
དོར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་དྲུ་བ་སྟོམ་པ་ནི་མ་བསྟན་པ་ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་མ་ལྷན་སྟངས་
དོ། །སྟེ་ཆོས་ཟ་བའི་དུ་ཅན་རིག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། རེ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན།
དུ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལས་པ་ལང་དོ་ཞེས་སྟུན་ནི། སྟུན་པར་བྱ་བ་སྟེ་ཆོས་དྲུ་སྟུན་པའོ་ཞེ་ན།

རྟགས་ཚོས་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ལྟར་སྤང་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔེ་
ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ནི། དཔེ་མེད་པའམ་ནི་སྟེ། དཔེ་ཡང་དག་མེད་པ་དང་། བྱ་བ་
མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཚྲོད་གཞི་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། གཏན་ཚིགས་འགལ་བར་འགྱུར་
གྱི་མ་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་ཅན་ལས་རྟ་དཔོག་པ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཏན་ཚིགས་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། །རྩ་ཅན་ལས་རྟ་ལས་ལྡོག་པ་རྟ་མིན་པའི་ངེས་པ་འདྲན་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། བོང་བྱ་རྩ་ཅན་འདི་ཚོས་ཅན། བ་ལང་ཡིན་ཏེ། རྩ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པ་ཡང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་མ་ཆང་བ་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་ནི། མ་ཆང་བ་དང་
བཅས་པའི་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའོ། །གཉིས་པ་ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པ་ནི།
ཆོད་མ་ཀུན་ནས་བརྟུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གཤུང་བ་འཛོམས་བྱེད་
རིག་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་ལེའུ་
གསུམ་པའི་འགྲེལ་བའོ། ། །

།བཞི་པ་དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྤང་བརྟགས་པའི་ལེའུའི་འགྲེལ་བ།།

གཉིས་པ་དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྤང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་
དང་། ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་
དང་། དཔེ་ལྟར་སྤང་གི་མཆན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། གཞན་དོན་
རྗེས་དཔག་གི་བརྗོད་བྱའི་བྱེད་པར་དང་། དཔེ་སྤྱོད་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱ་བ་དཔེས་སྟོན་པ་དང་། དཔེ་གང་གིས་བྱ་བ་གང་
སྟོན་པ་དང་། སྟོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རྟོག་གི་པའི་བསྟན་བཅས་གཞན་རྣམས་ལས། རྟོགས་ཆོས་ཅམ་
སྟོན་པ་སྦྱར་བ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ། རྩབ་པ་
དཔེས་ངེས་པར་བསྟན་དགོས་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལས་ནི་རྟོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་ཅམ་གྱིས་སྦྱར་བ་ཡང་དག་ཏུ་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་ལེགས་པར་གནས་པའི་ལྷག་མ་འབྲེལ་
པའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་མ་ཐུན་དཔེ་དང་། མི་མ་ཐུན་པའི་དཔེ་ཡིས་ངེས་པར་
རབ་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚད་གཞི་དང་གང་ཆོས་མ་ཐུན་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཆོས་མི་མ་ཐུན་
པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དཔེ་གཉིས་ལ་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ་རྟོགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འབྲེལ་བ་མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་ཞིང་། རྟོག་
འབྲེལ་གྲགས་ལ་སྟོན་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་ན་གཏན་ཆོགས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་
འབྲེལ་མི་མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་ཞིང་། རྗེས་འབྲེལ་གྲགས་ལ་སྟོན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་གཉིས་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་
གནས་ཏེ། མ་ཐུན་དཔེ་བྱས་པས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལ། མི་རྟོག་པ་མིན་
པ་ལས་ལོག་པས་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་དགག་གི་དགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་
པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁས་མཆན་ཉིད་མེད་པ་ཡང་སྟེ། མི་
རྟོག་པ་མེད་པ་ལ་བྱས་པ་མེད་པ་བདག་མེད་པར་དགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་
སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་དགག་ནི། དགག་བྱ་ཆོག་གིས་ཟིན་པར་དངོས་སུ་བཅད་
ནས་ཆོས་གཞན་འཕངས་པ་མེད་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི། དགག་བྱ་ཆོག་

གིས་ཟིན་པར་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་འཕངས་པ་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་སྟེ།
དེ་ལ་ཆོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། རྒྱགས་ལ་འཕེན་པ་དང་། དངོས་རྒྱགས་
གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་པ་དང་། སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པ་སྟེ། གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་
ཏོ། །

གསུམ་པ་ལ། སྐབ་ངག་གིས་རྟགས་ཆོས་གཉིས་པན་ཚུན་དུ་བྱབ་པ་ངེས་པར་
བསྟན་པ་^༡མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྟན་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱིས་རྟགས་ལ་བྱབ་པ་སྟོན་པ་དེ་ལྟར། རྟགས་ཀྱིས་
ཀྱང་ཅིག་ཤོས་ལ་བྱབ་པ་ངེས་པར་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་རྟགས་ལས་གཞན་ལ་
འབྲུག་ན་ཡང་། མ་ངེས་པར་འབྲུར་རོ་ཞེ་ན། སྐབ་ངག་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་^༢བྱ་
གཉིས་བྱབ་ཆེ་ཆུང་མཚུངས་པར་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ངེས་པར་སྟོན་པ་མི་
རིགས་པར་ཐལ། བྱས་པས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐབ་པའི་ཆེ། བྱས་པས་མི་རྟག་པ་ལ་
བྱབ་པ་དང་། མ་བྱས་པས་རྟག་པ་ལ་བྱབ་པར་སྟོན་ན། རྟགས་ཡང་དག་ཁ་ཅིག་ལ།
མཆན་ཉིད་མ་བྱབ་པ་དང་། འདོད་པ་མིན་པའི་དོན་ཐོབ་པར་འབྲུར་བའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ཚུལ་དེ་ལྟར་སྟོན་ན། མ་བྱས་པ་ལས། གཞི་འགར་སྐབ་འདོད་མེད་པའི་རྟག་པ་
བསྐབ་པའམ་འདིག་པའི་རྟགས་ལས་འདིར་འབྲས་ཉིད་དུ་སྟེ་བྱས་པ་སྐབ་དགོས་
པར་བྱབ་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་རྗེས་སུ་བརྗོད་བྱས་ན་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཁས་སྦངས་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་བྱབ་པ་ནི། ཅོལ་བྱུང་གིས། མི་རྟག་པ་ལ་བྱབ་པ་བསྟན་
དགོས་ན། རྟོག་ལ་སོགས་པ་ཅོལ་བ་ལས་བྱུང་བའམ་ཡང་ན་རྟག་པ་རུ་ཐལ་བར་

^༡ སྐྱ་ པ བཟུམ། ཞོལ། བྱ

^༢ སྐྱ་ བཟུམ། བྱ ཞོལ། བཅོས

འགྱུར་རྒྱུ་། རྟེན་ལྗོངས་ཀྱི་མེ་ཏུག་། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞེན་སྤྱི་ཡང་བྱམ་ཞེས་པ་
 དང་། གང་མི་ཏུག་པ་མེད་པ་ལ་བྱམ་པ་མེད་པས་བྱམ་། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
 བཅ་མཁའ་བཞེན། སྤྱི་བྱམ་སོ་ཞེས་ཏུགས་ཚོས་ཀྱི་བྱམ་པ། ཚོས་ལོག་ལ་ཏུགས་
 ལོག་གིས་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང་། མེད་པར་དགག་པ་འདི་ཚུལ་གྱིས་
 བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་ཉེས་པ་དུ་མའི་འགྱུར་བྱུངས་སུ་འགྱུར་
 རྒྱུ་། རིགས་པའི་སྒྲོར་རེ་ཞིག་འགལ་བ་དང་། མ་རེས་པའི་གཉེན་པོར་གཉེ་ག་བརྗོད་
 པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། གཉེ་ག་ལ་དོགས་པ་
 ཡོད་ན། སྒྲོར་བ་གཉེ་ག་བརྗོད་པར་བྱའོ།

གཉེས་པ་ནི། བྱམ་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་མི་རྟོགས་པར་རེ་རེ་བརྗོད་པ་སྟེ། དཔེར་དང་
 ཅོད་གཞི་ཚོས་མ་སྟན་པ་ཅམ་ཞིག་བརྗོད་ན་སྟན་མོང་བ་གཞལ་བྱ་སྤྱི་མི་ཏུག་པར་
 སྤྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཚོས་དང་ཚོས་མ་སྟན་ཡོད་པས། ཏུགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་ནི་
 ཚོས་མི་མ་སྟན་པ་ཅམ་ཞིག་བརྗོད་ན། མ་སྟན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བས་བྱུང་
 པར་མཉན་བྱ་ཉིད་སྤྱི་མི་ཏུག་པར་སྤྱབ་པའི་ཏུགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། མ་སྟན་
 ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་རེས་པ་གཉེ་ག་མ་
 བརྗོད་པ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ཏུགས་འགལ་བའང་སྤྱབ་བྱེད་ཡང་
 དག་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བ་དེས་ན་བྱམ་པ་གཉེས་ཀ་སྟོན་པ་དཔེར་བརྗོད་གཉེས་སུ་
 ཞེས་པར་བྱའོ། སྒྲོར་བ་གཉེས་ཀ་རེས་པར་བསྟན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཡང་
 རུང་བ་གཅིག་བརྗོད་པས་ཀྱང་། ཅིག་ཞོས་ཀྱི་དོན་ལ་རྟོགས་པ་སྟེ་བའི་བྱིར་རྒྱུ་།

གཉེས་པ་ནི། སྤྱབ་དག་ཡང་དག་གིས་ཉེར་བསྟོད་དང་། མཇུག་སྟེད་སོགས་

བརྗོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱལ་བ་རང་གིས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཙམ་ལས་སྒྲོག་
གྲུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ། ཕྱི་རྒྱལ་གཞན་ལ་སྒྲོག་གྲུར་རྟོགས་པའི་ངེས་པ་
སྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ་དང་། བསྐྱེད་བྱ་བརྗོད་པ་
ལས་གཞན་རྣམས་བརྗོད་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱེད་བྱ་བརྗོད་པར་
བཤད་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་སྟོན་ན་ཡང་། ཚུལ་གསུམ་དང་། བསྐྱེད་བྱ་ལས་གཞན་སྟོན་མི་
རིགས་"བས" རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་དང་། ཡང་ན་བསྐྱེད་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ལས་གཞན་བསྟན་མི་དགོས་པ་དང་། བསྐྱེད་བྱ་བྱུགས་ལ་བསྟན་པའི་དོན་
ཡིན་གྱི། དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ནི། གཞན་དུ་བཀག་པས་སོ། །འབྲེལ་བཤད་དུ། ཕྱི་
རྒྱལ་ཕྱོགས་ཆིག་ལས་གཞན་པ་ཉེར་བསྟོད་སོགས་ལ་ཉེར་མཁོ་མེད་པའི་དོན་དུ་
བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་སྐྱབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཙམ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་
འཐད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོན་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དཔེ་
སྐྱབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཁྲབ་པ་སྟོན་པ་ལས་གཞན་པའི་
སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་འཛིག་ཉེན་པའི་དཔེ་དང་མཚུངས་པས་རྟགས་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་
མེད་པ་དང་། དཔེ་ཉེ་བར་འཇལ་ཙམ་དུ་འདོད་ན་གཞོད་པ་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཁྲབ་པ་སྟོན་པ་ནང་དུ་འདུས་པས་སྐྱབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མིན་པ་དང་།
ཕྱོགས་ཆོས་ལ་ལྟོས་ན་དེ་ལས་ལོགས་སུ་འཐད་པ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉེར་སྒྱར་བཞིན་དུ། དཔེའི་ཆོག་ཀྱང་ལོགས་སུ་
བསྟན་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དཔེ་གཉིས་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་
སྟོན་པ་ལས་ལོག་པ་རྒྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་ཡང་
དག་གིས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁྲབ་པའི་དོན་
སྟོན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ཡང་དག་དཔེ་ཉེར་འཇལ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་
དོན་མེད་མིན་པར་ཐལ། ཁྲབ་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་བསམ་པ་ཡིན་ན་ནི་དཔེ་ནི་དེ་ལས་སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ལོགས་ཤིག་ཉིད་ཏུ་གྱིས་ཏེ། ལོགས་སུ་འཐད་པར་ཐལ། རྟགས་
ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་དུ། ཆོས་མ་སྟན་པ་དང་། མི་མ་སྟན་པའི་
དཔེར་བརྗོད་གཉིས་ཡིན་ན་སྟེ། གཉིས་ཕྱོགས་ཆོས་ལས་ལོགས་སུ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁྲབ་པ་སྟོན་པ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་
སོགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ན་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་འཛིག་རྟེན་པ་དང་
མཚུངས་པས་དཔེ་རྟགས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཛིག་རྟེན་པ་
དེ་དག་གིས་ནི་དཔེར་བརྗོད་ལ། སྐྱ་བྱམ་པ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དཔེ་དོན་
ཆོས་མ་སྟན་འབའ་ཞིག་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་
བྱས་པ་ལ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བརྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཅུ་མོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དཔེས་ཁྲབ་པ་མི་སྟོན་ན་ཉེར་འཇལ་ཅུ་ཐལ་བ་དང་།
ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆོས་མི་མ་སྟན་པས་ཁྲབ་པ་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། སྟག་པ་མེད་པ་
ཉེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེས་ཁྲབ་པ་མི་སྟོན་པ་དེ་ལྟར་ན་དཔེས་རྟགས་ཆོས་ལྟན་

ཅིག་ཡོད་པ་ཐེ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཉེར་འཇལ་ཙམ་པོར་འགྱུར་བར་ཐལ། དཔེར་བཞོན་
ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་སྤངས་ཏེ། སྤངས་ཤིང་བྱམ་པ་
བཞིན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་ནི་མ་བྱས་པའོ་ཞེས་ཆོས་མི་མ་ཐུན་
སྐྱོར་དང་བཅས་པས་ཁྲབ་པ་དང་བཅས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་དོ་
ཞེན། ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆོས་མི་མ་ཐུན་པས་ཀྱང་། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་ལེགས་
པར་སྟོན་བྱས་པ་ཉིད་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་ཉེར་འཇལ་གྱི་ལྟོག་པ་རྟོགས་པ་ནམ་
མཁའ་ལ་སོགས་པ་སྐྱ་བྱས་པའི་དཔེར་རུང་བ་མིན་པར་གོ་བའི་ཆེད་དུ། རྟག་པ་དང་
མ་བྱས་པ་ལྟན་ཅིག་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉེར་འཇལ་གྱི་
ཆོས་མི་མ་ཐུན་པའི་སྐྱོར་བ་དེས་ཀྱང་། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་མིན་པར་
ཐལ། དེས་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་རྟག་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལྟན་ཅིག་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་
གནས་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆོས་མ་ཐུན་པ་ཙམ་བསྟན་པའམ། མི་མ་ཐུན་
སྟོགས་ལས་ལྟོག་པ་སྐྱ་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ནམ་པར་བརྗོད་པ་
ན་བྱམ་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་ངོ་ཞེས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་
གཏན་ཆིགས་”སམ་’སྟེ་གཏན་ཆིགས་དང་བཅས་པ་དཔེར་སྟོན་པའམ། བྱམ་པ་མི་
རྟག་པ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་མི་རྟག་ །ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་མིན་ནོ་ཞེས་དེའི་ཁྱད་
པར་བསྐྱབ་བྱ་དང་བཅས་ཏེ། དཔེར་སྟོན་པ་ཡིན་ཡང་རུང་དཔེ་དང་མཚུངས་པའི་

ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་སྤྱག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། །ཚུལ་གསུམ་མི་སྟོན་པར་དཔེ་
བྱམ་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། བྱམ་པ་མི་རྟག་པ་ཡང་
དཔེ་ཅམ་གྱིས་ཉེ་བར་འཇལ་བར་བྱེད། དཔེ་དེ་ཡང་། དཔེ་གཞན་གྱི་མི་རྟག་པར་ཉེ་
བར་འཇལ་ཞིང་སྟོན་དགོས་པས་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཤམ་ཉེ་ཕྱོགས་ཆོས་ཁོ་ན་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཡིན་
པས། དཔེ་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དོན་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། འབྲུལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པ་ཡང་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱོགས་
ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅམ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ན་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྟོན་མེད་དེ། ཆོས་མཐུན་པ་ཅམ་ཞིག་དཔེར་བརྗོད་ན། གཞལ་བྱ་ཡང་སྐྱ་མི་རྟག་
པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་ལ། ཚུད་གཞི་དང་དཔེ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཅམ་བརྗོད་
ན། ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་ངེས་པ་ཡང་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ན། དཔེ་དང་ཚུད་
གཞི་མཐུན་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་ལ་འབྲུལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པར་
མི་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ།

ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་ལ་དཔེ་དང་ཚུད་གཞི་ཆོས་མཐུན་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་
གཉིས་ཀའི་དཔེ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགའི་ནང་ནས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་
གྱི་ཐ་མ་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་ལ་གཉི་གའི་དཔེ་སྲིད་དོ་སྟེ་
སྲིད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་མི་རྟག་པས་དྲུང་སྐྱ་ཚོལ་བྱུང་དུ་སྐྱབ་པ་ལ།
བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཚུད་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་དཔེ་དང་། རྒྱུ་མཐའ་ལ་

སོགས་པ་ཚོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ཡོད་ལ། སྤེལ་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་རེག་བྱ་ཅན་མིན་
པས། སྤྱི་ཉག་པར་སྤྱབ་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཚོས་མཐུན་དང་། བྱམ་པ་ལ་
སོགས་པ་ཚོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ཡོད།

དེ་ལྟར་སྤྱི་དང་སྤྱོད་དོན་གྱི་སྦྱོན་གསུམ་དང་བྲལ་བར་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་གི་
ཁྱབ་པ་རེས་པའི་གཞིར། ཚོལ་བས་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཏུ་
བསྟན་ཏོ། །སོ་སོར་ནི་འབྲེལ་པའི་རང་ལྟོག་དངོས་སུ་རེས་པའི་ལྟོས་གཞི་དང་།
འབྲེལ་པའི་དོན་ལྟོག་དངོས་སུ་རེས་པའི་ལྟོས་གཞིར་གྱུར་པ་ཞེས་སྤྱར་རོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་ལྟར་སྤྱང་དོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་དཔེ་ལྟར་སྤྱང་དུ་
འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དོན་སྦྱོན་ཞུགས་པའི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྤྱང་
གསུམ་ཡོད་དེ། སྤྱི་ཉག་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྩལ་སྤྱ་རབ་
བཞིན་དང་། སེམས་པའི་ལས་བཞིན་དང་། བྱམ་པ་རྣམས་མཐུན་དཔེར་བརྗོད་པ་
གང་ཞིག་འིམ་པ་བཞིན་དུ་གཏན་ཚིགས་དང་། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་དང་། ཉགས་ཚོས་
གཉིས་ཀ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་མཐུན་སྤྱོགས་ལ་མེད་པའི་ལྟོག་
ཁྱབ་བསྟན་པར་མ་བྱས་ཤིང་ལྟོག་པ་མ་བྱུབ་པའི་དཔེ་ལྟར་སྤྱང་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་མི་
ཉག་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་པའི་ལས་དང་། རྩལ་སྤྱ་རབ་དང་།
ནམ་མཁའ་རྣམས་དཔེར་བཟུང་བའི་ཆེ་མི་མཐུན་སྤྱོགས་ལས་ལྟོག་པ་མ་བྱུབ་པ་
བཞིན་ནོ། །རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྦྱོན་པའི་དཔེ་རྣམས་གཉིས་ཡོད་དེ།
གང་མི་ཉག་པ་ཡིན་ན། ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བས་ཁྱབ་པོ། །དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་
ཞེས་པའི་ཚོས་མཐུན་གྱི་དཔེ་དང་། གང་ཚོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བནི་ཉག་སྟེ། དཔེར་

ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་”བ་དཔེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་བཞོད་པ་གང་
 ཞིག །¹ རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་གི་ཁྲབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་ལྟར་
 སྤང་དེ་དག་དང་གཞན་ཡང་། གང་སྤྲོ་བ་དེ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པས་ཁྲབ་སྟེ།
 ལམ་པོ་ཆེའི་མི་ངག་སྤྲོ་བ་བཞིན་ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་ནི་རྗེས་འགྲོའི་ཁྲབ་པ་མེད་པ་
 ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པའི་དཔེ་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེ་ལྟར་སྤང་བཅོ་བརྒྱད་ནི། རྣམ་
 དེས་དང་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤད་དུ་བསྟན་ཐིག་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདིར་ཡང་རྟགས་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང་སོགས་པས་ཆོས་དང་།
 རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཀ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང་། དཔེ་མེད་ཅེས་པ་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་
 མེད་ཅིང་། ལྟར་སྤང་ཡིན་པའི་དོན་ནོ། །ཡང་ན་དཔེར་བཞོད་པ་འདི་རྣམས་དཔེ་ཡང་
 དག་ཏུ་མེད་དེ། དེའི་མཆེན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །རྗེས་འགྲོ་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། དཔེ་ཉེར་འཇལ་སོགས་འབྲེལ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་སྟེ།
 འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་དང་བྲལ་པའི་དཔེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་”ཏེ།² རྟགས་ཀྱི་དཔེར་བཞོད་པ་
 གང་ཞིག །དངོས་ལུགས་གང་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་བྲུ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅོད་སྒྲུབ་
 མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། གཞན་སྟེའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཅོད་པ་སྒྲུབ་པ་ནས་ནི་རྟགས་ཆོས་དེ་དག་གི་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་

¹ སྤྲོ་ པའི་ཆོས་མི་མཐུན་ཀྱི་དཔེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་
 བཞོད་པ་གང་ཞིག

བགས། ཞོལ། བ་དཔེ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་

² སྤྲོ་ པ། བགས། ཞོལ། ཏེ།

འབྲེལ་བ་ངེས་པར་སྟོན་པ་ནི་དཔེའོ། །དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་རི་ལྟ་བུ་
སྟོན་ན། གང་ཚུལ་བ་ལས་བྱུང་བ་མི་ཏྲག་པོའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པ་ལ་འདི་ནི་
ཁྲབ་པ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང་། རེས་པར་སྟོན་པའི་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་
འདོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཏྲགས་ཚོས་མ་
བྱུབ་པ་སོགས་དཔེའི་སྟོན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཏྲགས་ཚོས་སྟན་
མོང་གི་འབྲེལ་བ་དཔེས་སྟོན་པ་དགག་པ་དང་། ཚོས་མ་སྟན་བསྟན་པ་ཅམ་གྱིས་
གཏན་ཆེགས་མི་འབྲུལ་བ་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་ཁྲབ་བྱགས་ལ་
སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཏྲགས་ཚོས་དེ་དག་གི་སྟན་མོང་གི་འབྲེལ་བ་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་
དཔེ་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཏྲགས་ཚོས་
ལ་འབྲེལ་བ་བཞིན་དུ། ཚོས་ཀྱང་ཏྲགས་ལ་ངེས་པར་འབྲེལ་བ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་ཏྲགས་ཚོས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་བ་སྟོན་ཡང་། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་
འབྲེལ་བ་སྟོན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་བ་ལས་བྱུང་བ་དེ་མི་ཏྲག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་གྱི་
བྱགས་གྱིས་རྗེས་འགྲོ་ལས་གཞན་ཡང་ཏྲག་པ་མེད་པའི་ལྷོག་པ་ཡང་བརྗོད་ཅེ་ན་
གཏན་ཆེགས་དང་མི་མ་སྟན་ལྷོགས་གྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དེ་བརྗོད་པར་
དམིགས་པ་སྟེ། བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཏྲགས་ཚོས་ལྟན་ཅིག་བསྟན་
པ་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་ཁྲབ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་བྱགས་ལ་གོ་བའི་ཕྱིར་རྟོ། །ཚོས་མི་མ་སྟན་

པའི་སྐྱོར་བ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་སྒྲོམ་སོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ཚོས་མི་
མ་སྟན་པའི་སྐྱོར་བ་སྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། །དེས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་
བསྟན་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ཀྱས་ན། དགོས་པ་ཡོད་ན་ཡང་དེ་མི་ཀྱས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པར་ཐལ། ཕྱོགས་ཚོས་དང་། རྟགས་ཚོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་
འབྲེལ་པ་དེ་མི་མ་སྟན་སྐྱོར་གྱི་སྐྱབ་བག་ཡང་དག་གིས་བསྟན་པས་ན་ཤུགས་ལ་
བསྐྱབ་བྱ་མ་བསྟན་ཅིང་། མ་བཟུང་བ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་
མི་མ་སྟན་ཕྱོགས་རྟག་པ་མེད་པ། མི་རྟག་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་
སྐྱར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་རྟག་པ་ཅོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའོ་ཞེས་པའི་སྐྱབ་བག་གིས་
བསྐྱབ་བྱ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ལྟར་ན། རྟགས་ཚོས་གཉིས་པན་
ཚུན་འབྲེལ་པར་བསྟན་པར་ཁས་སྐྱེས་པས་ཚོས་མི་མ་སྟན་སྐྱོར་གྱིས་ཅོལ་བྱུང་
གིས་དུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་པན་པ་ཅུང་ཟད་ཡང་མེད་
པར་ཐལ། དམ་མ་བཅས་པ་གཞི་གཞན་གྱི་མ་བྱས་པ་དེ་ཡིས་རྟག་པར་མི་སྐྱབ་པར་
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་མ་ཁྱབ་པ་དང་། མི་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་
ཐལ། ཅོལ་བྱུང་དང་མི་རྟག་པ་པན་ཚུན་འབྲེལ་པའི་བསྐྱབ་པ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་
མི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲོག་ལ་སོགས་པ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་དོན་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་རྟག་སྟེ། དེག་བྱ་ཅན་མིན་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒོ་བཞིན་ཞེས་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་མ་བྱབ་པ་དང་། དཔེར་ན་
བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་རྟགས་ཚོས་གཉིས་ཀ་མ་བྱབ་པ་དཔེ་ལྟར་སྤང་སྟེ། འབྲེལ་པ་

ཅམ་བཟློང་པ་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྟགས་ཚུལ་གཅིག་པ་ཉིད་དམ་གཉིས་ཀ་
མ་བྱུང་པ་ཁོ་ན་ནི། དཔེའི་སྟོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མིན་ནོ་ཞེས་གཏན་ཚིགས་
བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་མེད་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་རྟག་པ་དེ་
རིག་བྱ་ཅན་མིན་ཏེ། རྟོ་བཞིན་ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་བྱད་ཚུལ་གྱི་རྗེས་འགོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
སྟོན་པའི་དཔེ་ལྟར་སྤང་རོ། །ཞེས་ཁས་ལེན་རིགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པའི་
ལུགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བཟློང་པ་དང་། དེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་ནམས་ན་རེ། སྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་། ཚུལ་
མ་སྟན་པ་ལས།^༡ ཚུལ་དེ་རྟོགས་པའི་དཔེ་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་དཔེར་བཟློང་པར་བྱའོ། །དེ་
ལ་བསྐྱབ་བྱ་ནི། ཚུལ་ཅན་སྐྱ་ལྟ་བུ་དེ་དང་། ཚུལ་མ་སྟན་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་བྱས་
པ་དང་། དེའི་ཚུལ་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚུལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྟོགས་ཤིང་གོ་
བར་བྱེད་པའི་དཔེ་དེ་མ་སྟན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་ལས་ལྟོག་པ་ཚུད་
གཞི་དང་། ཚུལ་མི་མ་སྟན་པ་ལས་དཔེ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའོ་སྟེ། ཚུལ་མི་མ་སྟན་པའི་
དཔེ་ནི། ཚུད་གཞི་དང་ཚུལ་མི་མ་སྟན་པའི་དཔེའོ། །དེ་ཡང་སྐྱ་ཚུལ་ཅན། མི་རྟག་སྟེ།
བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན། བྱམ་པ་བྱས་པ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཡང་བྱས།
དེའི་ཕྱིར་སྐྱ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང་། བསྐྱས་ན་སྐྱ་བྱས་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་བྱམ་པ་
བཞིན་ཞེས་པ་ཚུལ་མ་སྟན་པ་དང་། རྟམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་མ་བྱས་པ་ཚུལ་མི་
མ་སྟན་པའོ་ཞེས་སོ། །

^༡ སྐྱ། དང་། བཟུངས། ཞོལ། ལས།

^༢ སྐྱ། བཟུངས། ཅན་ ཞོལ། -ཅན་

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་གཉིས་མི་འཐད་པ་དང་། དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་མི་
འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འཐད་པ་དང་། སྒྲུང་བ་
གཉིས་ཀ་སྒྲོས་པ་དོན་མེད་པ་དང་། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཚིད་སྐྱབ་ལ་སྒྲོན་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་ལ་ཡང་ཡོད་ཅེས་པའོ། །ཁྱོད་
ཀྱིས་བཏགས་པའི་དཔེ་དེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་མི་སྟོན་པའི་
དཔེ་དེ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་དེ་མི་
རྟག་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་དཔེ་གཉིས་ཀ་སྒྲོས་པ་དོན་མེད་དུ་
འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱབ་དག་གཉིས་པོ་དེས། སྐྱ་ལ་ལོག་པའི་ཆོས་རྟག་པ་ཐོབ་པར་
འགྱུར་གྱི། མི་རྟག་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲོས་པའི་དཔེ་དེ་གཉིས་སྐྱབ་དག་གིས་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དོན་
རྒྱུས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱུས་དེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་
ཡན་ལག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ལུས་པ་མི་རྟག་པ་ཡང་དཔེ་གཞན་ལས་གྲུབ་
དགོས། དེ་ཡང་གཞན་ལས་གྲུབ་དགོས་པས་སྤྱུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེགས་
པ་ཅན་པའི་སྒྲོབ་མ་ཁ་ཅིག་ལྟར། དཔེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་རྟོགས་
པ་དཔེའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ལྟར་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་
ཆོས་མཐུན་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་སྐྱར་བར་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་
དཔེ་དེས་པའི་ཆེ་བསྐྱབ་བྱ་བྱུབ་ཟིན་པས་གོ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉེར་སྒྲུང་གི་ཡན་ལག་སོགས་མི་འཐད་པ་དང་། དེའི་

ལན་དགག་སྟོན། འདྲ་ལོ་ནི། གཞི་གང་ལ་ཆོས་གང་གི་དཔེར་བཞིན་གྱི་བསྐྱབ་བྱའི་
 ཆོས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྲུང་བར་མི་བྱ་ཞེ་ན། སྤྱི་ལ་མི་ཉག་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་བྱམ་པ་
 ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ། ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་དང་།
 བཅས་མཁའ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་བཞིན་པ་ཉིད་གྱིས་དཔེ་བཞིན་
 བ་ལ་ལྟོས་ན་ནི་བྱམ་པ་བྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྲིགས་ཆོས་
 བསྐྱན་པའི་རྗེས་སུ་ཅོད་བཞི་ལ་ཉག་པ་ཉི་བར་སྦྱོར་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཡང་བྱམ་
 པ་མི་ཉག་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ཡང་མི་ཉག་གོ་ཞེས་མཐུག་སྦྱད་ཉི་བར་སྦྱོར་བར་
 རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དག་ཆད་པ་དང་ལྷག་པ་དུ་མའི་ཉིས་པ་ཆགས་པའི་
 ཕྱིར་དོ། །ཀླུ་མཆན་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུར་
 མ་བྱས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་མ་བྱས་པ་བཅད་པའི་བྱས་པ་ཅ་མ་གཏན་ཆོགས་སུ་སྟོན་
 བས་ལྷག་པའི་ཉིས་མེད་དོ་ཞེ་ན། བྱས་པ་གཏན་ཆོགས་སུ་བསྐྱན་པ་ལ་དེ་དག་
 དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྤྱི་མི་ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དག་གིས་བྱས་
 པའི་སྤྱི་ཉིད་གཏན་ཆོགས་ཉིད་དུ་བཞིན་བེན་པའི་ཕྱིར་དོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་བྱམ་པ་ལྟར་
 བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་ལ་སོགས་པ་ལྟར་མིན་ནོ། ཞེས་དཔེ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཉག་པ་
 ཉི་བར་སྦྱོར་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤྱི་བྱམ་པ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་
 བཞིན་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་རང་རང་གི་ཉིན་ལ་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་
 རྗེས་བྱམ་པ་འཛིན་པ་སོགས་ལས་འབྱུང་ཞིང་། སྤྱི་ལྟེ་རྒྱ་སོགས་ལས་འབྱུང་བས་
 བྱམ་པ་ལྟར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་ནི། བྱས་པ་དང་ཉག་

བ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་བ་དགག་པའི་དོན་ཏུ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་པར་
 ཐལ། དེ་མ་སློབ་ཀྱང་བྱས་པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱགས་མ་བྱས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སློབ་
 པའི་རྟག་པ་དང་ལྷན་པ་མིན་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། སྤྲ་མི་རྟག་སྟེ། མཉན་
 བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། “ཞེས་སློབ་པས་ཀྱང་།”¹ རྟག་པ་དང་ལྷན་པ་མིན་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །གཞན་ཡང་། སྤྲ་མི་རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ནམ་མཁའ་ལ་
 སོགས་པ་མཉན་བྱ་མིན་པར་མཐོང་སྟེ། སྤྲ་ནི་མཉན་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་
 རྟག་པར་མཉན་བྱའི་སློབ་པ་ཀྱང་སྤྲ་མི་རྟག་པ་དེ་ཡང་གོ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟག་
 པ་ནམ་མཁའ་སོགས་ལ་མཉན་བྱ་མེད་པས་མཉན་བྱ་མིན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སློབ་
 པའི་རྟག་པ་སྤྲ་ལ་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཁས་སྐྱངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་
 བྲག་པ་རྣམས་ན་རེ། སྦྱོར་དག་དང་། དམ་བཅའ་གཉིས་དང་། དེའི་དོན་གཉིས་ཀ་
 གཞི་གང་ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུབ་པའི་གཞི་དེ་ནི་དཔེའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །བྱས་པས་སྤྲ་མི་རྟག་
 པར་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་དཔེར་བཞོན་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་
 གསུམ། ཁས་སྐྱངས་འགལ་བ་དང་། འབྲེལ་པ་མི་སྟོན་པའི་དཔེ་ལྟར་སྤྱང་ཏུ་བསྐྱབ་པ་
 དང་། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དོན་ལ་སོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་དཔེའི་ཡན་ལག་དོན་
 མེད་ཏུ་འགྱུར་བའོ། །

དང་པོ་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་འབའ་ཞིག་དཔེར་བརྗོད་པའི་སྦྱོར་བ་
 འབོད་དགོས་པར་ཐལ། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དག་དཔེ་ལ་རྗེས་འབྲོ་བྱེད་དགོས་པ་གང་

¹ སྤྲ་ བགས། ཞེས་སློབ་པས་ཀྱང་།

ཞེས། -ཞེས་སློབ་པས་ཀྱང་།

ཞིག །ངག་ནམ་མཁའ་ལ་འདུ་འགྲེལ་གྱུ་བ་པའི་དེའི་ཡོན་ཏན་དུ་ཁས་སྦངས་པའི་
ཕྱིར། བྱམ་པ་དམ་བཅའི་ངག་རྒྱུ་ལྟོ་བ་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
སྦྲ་ནམ་མཁའ་འབའ་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་དུ་ཁས་སྦངས་པས་སྒྲོག་གྱུར་སྦྱུ་བ་བྱེད་ཡང་
དག་ཏུ་མི་འཐད་ཅིང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ལས་གཞན་ཡིན་པས་དཔེ་ཉི་བར་སྦྱར་
བའི་དོན་ནི་སྒྲོག་གྱུར་གོ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དཔེ་ཡང་དག་
དང་ལྟར་སྦྲར་ནི་སྦྲར་བ་འད་པ་བཞིན་གདོན་མི་ཐ་བར་ཁས་སྦངས་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འཁྲུའི་མཆན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་
བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གཤུང་བ་འཛོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
དཔེ་དང་། དཔེ་ལྟར་སྦྲར་བཏགས་པ་སྟེ་ལེ་འཁྲུ་བཞི་པའི་འགྲེལ་བའོ། ། །

༡༥་པ་གཞན་སེལ་བཏགས་པའི་ལེ་འཁྲུའི་འགྲེལ་བ།

གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཅན་སྒྲོལ་གྱི་འཇུག་ཚུལ་གཞན་སེལ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
ལེ་འཁྲུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་འཁྲུའི་མཆན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱི་འི་
དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོའི་དོན་རྣམས་འགྲེལ་ངེས་སུ་
བཤད་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་དཔུ་མའི་དེ་ཁོ་ན་བསྟུས་པར། འདིར་ནི་སེལ་བ་རྣམས་
གཉིས་ཏེ། །མ་ཡིན་པ་དང་མེད་པའོ། །མ་ཡིན་པ་ཡང་རྣམས་གཉིས་ཏེ། །སྒྲོ་དང་དོན་
གྱི་དབྱེ་བས་སོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་། །སྒྲོ་བ་དཔོན་ལྷ་ཀྱ་སྒྲོས། གཞན་སེལ་བ་ནི་
རྣམས་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། རེ་ཞིག་གཅིག་ནི་འདི་ལ་གཞན་དང་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། རང་གི་མཆན་ཉིད་ལྟོགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱིས་གཙོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམས་པར་གཙོད་པ་ཅེས་

ཡིན་ཅིང་། གང་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དག་གིས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་རྣམ་
 པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལ་དགག་པ་ཙམ་ལ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།
 གསུམ་པ་ནི། འདིས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྟོ་ལ་སྤང་བ་
 ཡིན་ཏེ། གང་བསྟན་བཅོས་མཛད་པས་སྤྱིའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་ཞེས་བྱ་
 བ་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བཤད་པ་རྣམས་
 རོན་འབྲེལ་ཞིང་། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས་བཤད་པ་ཅུང་མི་འབྲ་ཡང་། རོན་རྒྱལ་པའི་བྱད་པར་
 མི་འབྲ་བ་མེད་ལ། གཞན་སེལ་པའི་རྣམ་གཞག་འདི། ཕྱོགས་སྤང་ཡབ་སྐུ་གྱི་སྤྱན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་རིགས་པའི་གསང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་མ་ཤེས་པར་སྟོ་འདོགས་མ་ཆོད་
 བ་ལ་ཆོད་སྟམ་པ་དང་། ཆོད་པ་ལ་མ་ཆོད་སྟམ་ནས་གཞི་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུའི་
 རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གོ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་མ་གོ་བར་
 རྟོག་པའི་གཟུང་བྱ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན། སྤྱ་བུས་སོགས་ཀྱང་དངོས་པོ་མིན་
 བ་མཆུངས་པར་མཐོང་ནས་བུས་པ་དངོས་པོ་མིན་པར་འདོད་པ་སོགས། ལྷགས་འདི་
 ལ་གནས་མིན་པའི་ལོག་རྟོག་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་བུས་པ་དངོས་པོར་ཁས་སྤངས་པ་ན་རྟོག་གེ་པའི་གཟུང་བྱ་དང་མཆུངས་
 པར་མཐོང་ནས་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རོན་དུ་འདོད་པ་དང་ལྷན་མིན་འདུ་
 བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་འབྱུང་བས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་རོན་
 དམ་དུ་ཡོད་པའི་བྱད་པར་ལེགས་པར་མི་ཤེས་ཤིང་། དེ་མ་ཤེས་པ་ལས། ལམ་གྱི་
 སྤང་བྱ་སྟོང་པའི་ཚུལ་དང་། འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་ལེགས་པར་མི་རྟོགས་པས་ཚུལ་
 འདི་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་གཞན་སེལ་པའི་མཆོན་ཉིད་ནི་དགག་བྱ་ཆོག་གིས་

ཟེན་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་དོན་གྱི་གཞན་
སེལ་ནི། ཤིང་མིན་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཞན་བསལ་བར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པས།
གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་རང་མཆན་གྱི་ཁྲབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ངོའི་ལྷོག་
པ་འབའ་ཞིག་ལ་མི་བྱའོ། །མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ནི། ཤིང་མ་ཡིན་མེད་པ་སྟེ་
ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་དང་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྲུམ་རིམ་པ་བཞིན་ལྷགས་རྟོགས་དང་
ལྷགས་བསྟན་ནོ། །སྒོའི་གཞན་སེལ་བ་ནི་སྒོ་ངོར་འདིས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པས་
ན་གཞན་སེལ་བ་སྟེ། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་
བའོ། །དེ་གསུམ་ལ་ཡང་། ལས་དང་བྱ་བ་དང་བྱེད་པའི་བྱུང་པར་ཡོད་ཀྱང་། ཤིང་
གསལ་རྣམས་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་དོ། །འོ་ན་ཤ་པ་ཡང་
ཤིང་མིན་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ནི་འདོད་པ་ཁོ་ནའོ། །འོ་ན་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་གཞི་
དེ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན། མ་ངེས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །གཞན་སེལ་བའི་
རྣམ་གཞག་འདི་མ་ཤེས་པར་སྤྱི་བྱུང་གི་ཚད་མ་སྤང་གསུམ་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་
ལ་བསྐྱེད་པ་མེད་པའི་ཚད་མར་འདོད་པ་སོགས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་
བྱ་བ་མང་སྟེ་མ་སྤྱོད་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་ལས་བྱུང་བའི་ཚད་མ་སྤང་གསུམ་དགག་པ་དང་། ཚད་
མ་ལ་སྤང་གསུམ་གཞན་དགག་པ་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱི་རྟོག་སེལ་འཇུག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་དང་། གཞན་སེལ་མི་
འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱི་བྱུང་གི་ཚད་མ་རྗེས་དབག་ཏུ་འདུས་ཤིང་
སེལ་བས་འཇུག་པ་མཛོར་བསྟན་པ་དང་། སྤྱི་རྟོག་སྐྱབ་པས་འཇུག་པ་རྒྱས་པར་

དགག་པ་དང་། སེལ་བས་འཇུག་པ་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྤར་ཆད་མ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལ་སེར་སྐྱ་པ་
སོགས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོན་གྱིས་གོ་བ་སོགས་ཆད་མ་གཞན་ཡོད་པར་མ་ཟད། ལུང་
གི་ཆོག་ལས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྐྱབ་
པའི་སྒྲོན་མ་འཇུག་པ་ཆད་མ་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྐྱ་ལས་ཞེན་
པའི་བརྗོད་བྱ་གང་ཡང་རྟོགས་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བརྗོད་འདོད་དཔོག་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་ན། གནས་སྐབས་ལྷ་བྲལ་གྱི་ངག་
གི་སྐྱ་ལས་བྱུང་བ་གནས་སྐབས་ལྷ་བྲལ་གྱི་ངག་སྐྱ་བ་པོའི་རྒྱད་ལ་བརྗོད་འདོད་
ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ཕྱང་གསུམ་པ་མིན་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་ལས་ཆད་མ་
གཞན་མ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་སྐྱབ་པའི་
སྒྲོན་མ་འཇུག་པ་ཡང་མིན་པར་འདི་ལྟར་དེ་རང་གི་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ལ་བྱ་བ་
སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས། སྐྱ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བཞིན་དུ་དེ་མིན་ནས་
པར་གཅོད་པ་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲོན་མ་འཇུག་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤར་
བཤད་ཟིན་ཡང་འདིར་བསྟན་པ་ནི། སྐྱ་བྱུང་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆད་མ་ཕྱང་
གསུམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞེ། དེགས་ཀྱི་སྐྱ་དེགས་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་མ། ཤིང་
གསལ་རྣམས་ཀྱང་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེ་གསལ་དཔར་བྱ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ན། བྲམ་ཟེའི་ཁྱད་པར་མ་ཐ་རའི་བྱ་ཡང་གསལ་བྱ་མིན་པར་གོ་བ་བཞིན་
ནོ། །མ་ཐ་རའི་བྱ་ཁོ་ན་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པ་ནི། སྤར་ཡང་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་

ནོ་ཞེ་ན། ཤིང་གསལ་ཐ་དད་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སྤྱོད་པའི་ཤིང་ཉིད་ཅེས་པའི་རིགས་
དོན་གཞན་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་བཅུད་པའི་སྒོ་ནས་ཤིང་གསལ་མཐའ་དག་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཤིང་གསལ་ལ་མཐའ་ཡོད་པ་མིན་པས་དེ་མཐའ་དག་དང་འབྲེལ་བ་མ་
བྱུང་པའི་ཕྱིར། སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཅམ་ཞིག་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། ཤིང་གི་སྤྱོད་ལས་ཤིང་གསལ་
སོགས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ཁར་གོ་མ་རྩལ་བ་མིན་པར་ཡོན་ཏན་དང་ལས་ལ་སོགས་པ་
ཡང་འབྱུག་པར་ཁས་སྤངས་པས་དེ་ལ་འཁྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཤིང་ཁྱེར་ལོག་ཅེས་
སྒོས་པ་ན་གང་སྟམ་དུ་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་བས་སོ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་
དང་། བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། སྤྱི་མ་ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། བྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཅིག་ན་
རེ། ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་གསལ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་གསལ་བ་སོ་སོ་
ལ་འཕྲོད་འདུ་རྗེས་པར་བཅུད་པའི་ཕྱིར། རིགས་དང་འབྲེལ་བ་ཁྱད་པར་མེད་པ་
གཅིག་གོ་བས། འབྲེལ་བ་ཅན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཤིང་ཉིད་
ཅེས་པའི་སྤྱོད་རིགས་དོན་གཞན་དང་། འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་བཅུད་
པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་མཐའ་དག་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་སུ་
ལྟན་པའི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་བཅུད་པའི་སྤྱོད་ཤིང་གསལ་ཐ་དད་ཀྱི་དོན་རྩལ་གཅིག་
ཏུ་སོ་སོར་རྗེད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རིགས་དང་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་མི་འཐད་པའི་རྒྱ་མཚན་
བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། དེ་སྤྱོད་བཅུད་པས་གོ་རྩལ་འབྲེལ་བ་ཅན་བཅུད་པ་མི་
འཐད་པའོ། དང་པོ་ནི། ཡང་བཅུད་པ་ཤིང་གསལ་དང་། དེའི་ཕྱིར་རྟགས་དང་།

འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ག་པ་ལ་གིང་རོ་ཞེས་པའི་གཞི་དང་
མ་ཐུན་པ་ཡི་ག་པའི་རྣམ་དང་གིང་གི་སྤྱི་སྤྱད་ག་དངོས་མིང་དུ་འབྲུག་པ་རབ་ཏུ་
བྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ནི་གིང་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་བརྗོད་པའི་གིང་སྡོན་པོ་ཞེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་བྱུག་པའི་སྤྱིས་
ཐ་དད་དུ་རེས་ཀྱང་དོན་གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། རྣམ་ཡོད་ཡོན་
ཏན་ཡོད་དེ་ལས་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཡོད་བ་ཉིད་དང་ཆོས་གསུམ་གཞི་མ་ཐུན་
དུ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་གསུམ་བསྟན་མེད་དུ་
ཐལ་ལོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་གསལ་བ་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་དོན་གཞན་སྤྱི་སྤྱད་
རང་དབང་དུ་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་བརྗོད་པ་དང་། གློའི་ཡུལ་དུ་
འཆར་བ་ནི་འདིར་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ཆོས་གློའི་ཡུལ་དུ་གར་བ་ཉིད་གྱིས་འཕངས་
པར་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འབྲེལ་བའི་དངོས་པོ་རང་དབང་
དུ་བརྗོད་གྱི་དངོས་པོ་ཉིད་གྱིས་སྦྱར་བར་མི་བྱ་སྟེ། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་
བརྗོད་པར་བྱས་ནས་རྗོད་བྱེད་གྱི་དེ་དེ་བརྗོད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་བསྟུས་
ཏེ་བསྟན་པའོ། །འབྲེལ་བ་འདད་གྱི་འགྱུར་ལས། དངོས་པོ་འང་གཞན་གྱིས་སྦྱར་བར་
བྱ་ཞེས་འགྱུར་ཡང་དགག་སྤྱོད་མེད་གྱི་ཁྱད་པར་མ་གཏོགས་དོན་འདྲའོ། །གསུམ་
པ་ནི། གིང་གསལ་འདི་ཡི་རིགས་གྱི་སྤྱི་ཡི་ནི། རིགས་དོན་གཞན་དང་། འབྲེལ་བ་
དོན་གཞན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གཞི་མ་ཐུན་མི་འཐད་པ་
དང་། དངོས་མིང་མི་འཐད་པ་སོགས་གྱིས་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས་དང་། དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་
འཐད་པ་དང་། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤྱིའི་སྤྱུ་
གསལ་པ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པ་མིན་གྱི། སྤྱི་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་པ་
ལ་སྤྱོད་འཇུག་ཅིང་། སྤྱི་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པས། གང་མདུན་ན་ཉེ་བ་དེ་འཇུག་
བ་མེད་པར་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བེད་གི་གསལ་པ་རྣམས་ལ་བེད་གི་སྤྱི་དོན་
གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བེད་གི་སྤྱོད་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་
བེད་གསལ་རྣམས་ལ་བེད་གི་མིང་མིང་རང་དབང་སྟེ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་
མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དངོས་མིང་དུ་མི་འཇུག་ན། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་
ལ་མེད་ཀྱི་ལྟར། བེད་གསལ་རྣམས་ལ་བེད་གི་མིང་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་བཏགས་
མིང་དུ་ཐལ། མིང་འཇུག་པ་གང་ཞིག་དངོས་མིང་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་
མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བེད་གསལ་རྣམས་ལ་བེད་གི་སྤྱོད་འཇུག་མེད་སྟེ་བ་
དང་། བེད་གསལ་དང་། བེད་ལ་གཞི་མ་བྱུན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དངོས་མིང་དུ་འཇུག་གོ་ཞེ་ན། ཁྱེད་ལྟར་ན་སྤྱི་གསལ་རྩམ་ཐ་དད་ཁས་སྦངས་
པས་ཀླུ་པོས་བསྐྱོས་པའི་མི་ལ། མི་དེ་ནི་ང་རང་ངོ་ཞེས་འབངས་ལ་ཀླུ་པོར་
བཏགས་པ་བཞིན་དུ། བྲན་དང་ཀླུ་པོ་ལ་སྤྱོད་མཚུངས་པར་མི་སྤྱོད་བར་སྤྱོད་ཡི་ཚུལ་ཐ་
དད་པ་ཁོ་ནར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་ཡིན་ཡང་། བེད་གསལ་རྣམས་ལ་བེད་ངོ་སྤྱུ་

༡	སྤྱི་	བེད་གི་	ཞེས།	མི་བྱ་
༢	སྤྱི་	གི་	བཟུམ།	པ་བེད་གི་
༣	སྤྱི་	-མི་	བཟུམ།	ཞེས། མི་

པའི་སྒོ་མཚུངས་པར་སྐྱེ་བ་དེ། དབང་སྒོ་ཡིན་ནམ། རྟོག་པ་ཡིན། དང་པོ་ནི། མི་
 རིགས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་སྤྱི་དོན་གཞན་རྟོག་པས་ཁྱད་ཆོས་སུ་
 སྤྱར་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་རིམ་གྱིས་རྫོང་པར་བྱེད་
 པ་ནི་མེ་རྟོག་ཀྱང་ཏ་དང་། ཀྱ་སྤྱད་དང་། དུང་སོགས་ཀྱི་དཀར་པོའི་ཞེས་པ་བཞིན་
 དུ། རིམ་གྱིས་སྤྱར་ནས་འཛིན་དགོས་ན་ཡང་། ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་རོ་སྟམ་དུ་
 རྟོག་པས་ཅིག་ཅར་སྒྱུར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་དེ་ནི། མི་མཐུན་པའི་
 དཔེའོ། །ཤིང་གི་སྤྱི་ས་ཤིང་གསལ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་པན་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་
 དུས་ཅིག་ཆར་དུ་སྤྱི་སྒོའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་ཤེལ་དང་། ཆོན་དོན་
 གཞན་མིན་ཡང་ཆོན་གྱི་དབང་གིས་ཤེལ་ལ་སྡོན་པོའི་སྒོ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དུས་
 གཅིག་ཏུ་གསལ་བ་ལ་སྤྱི་སྒོ་འཁྲུལ་མེད་དུ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱི་ས་པན་
 བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག །ཡོན་ཏན་གྱི་པན་བཏགས་པའི་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་
 ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་མེད་པར་ཡང་རྣམས་ཀྱི་སྒོ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཆོན་གྱིས་
 ཁ་བསྐྱར་བའི་ཤེལ་སྡོན་པོ་ལ་བརྟེན་པ་བྱང་མ་བྱང་ཀྱང་གྱིས་སྡོན་པོའི་སྒོ་འཁྲུལ་
 མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བས། དཔེ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཐོང་རྟོག་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བ་དང་། བུམ་པ་
 ལ་སོགས་པའི་རྣམས་འཛིན་པ་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱིས་པན་བཏགས་པས་ཁྱད་པར་
 དུ་བུམ་ནས་འཛིན་པ་འགལ་བ་དང་། བུམ་པ་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་
 ལ་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་སྟོན་སྒྲིལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་

ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བཞོད་པའི་སྤྱོད་མཚུངས་པའོ།

དང་པོ་ནི། བྱམ་པ་ལྟ་བུའི་^༡ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱིས་པན་བཏགས་པ་ལ་
སྟོས་ནས། རྩས་བྱམ་པ་སྤྱོད་པོ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་རྟོག་པ་ཡིན་གྱི། རྩས་རང་
ཉིད་^༢གཞན་ལ་སྟོས་མེད་དུ་བྱུང་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱམ་པ་སྤྱོད་
པོ་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དང་། དེ་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྲང་རྟགས་^༣འདྲེས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་^༤འཛིན་ཅིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྟ་བུ་པོ་དུ་མས་བྱམ་པ་ཁ་བོ་ལྟ་བུ་གཅིག་བལྟ་བའི་ཆེ། ཡོན་ཏན་
གང་རུང་གཅིག་ཁོ་ནས་པན་བཏགས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ནས། འོན་
ཏེ་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྤྱོགས་གཅིག་གིས་སམ། བདག་མེད་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཐམས་
ཅད་ལ་པན་བཏགས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་དང་
སོགས་པས་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་མང་པོ་འཛིན་པ་ཉིད་དང་ནི། བལྟ་བུ་པོ་དུ་མས་དོན་
དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་རྩས་དང་ཡོན་ཏན་གཅིག་གིས་གཅིག་
ལ་པན་ཚུན་པན་འདོགས་པ་ནི་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་
མི་རིགས་ཏེ། དབང་ཤེས་གཅིག་གིས་གཟིའི་ཁྲོའི་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་གསལ་
བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གཟིའི་ཁྲ་
བོའི་ཆ་ཀྱན་འདྲེས་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་བ་འདད་ཀྱི་འགྱུར་

^༡ སྤྱི་ བྱའི་ བགས། ཞོལ། བྱ་རྩས་

^༢ བགས། ཞོལ། + གྱིས་

^༣ སྤྱི་ འདྲེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ བགས། ཞོལ། འདྲེས་པའི་འདོད་པ་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་པ་བཞོད་པའི་སྤྱོད་མཚུངས་
པའོ། དང་པོ་ནི།

ལས། གྲུག་གྱིས་ཡིན་ན་འབྲེས་མཐོང་འགྲུར། ཞེས་འབྲུང་ཡང་། ཞུ་ལུ་ལོ་རྩུ་བའི་
འགྲུར་ལ་མ་བྱུང་ངོ་། །

གསུམ་པ་ནི། བྱམ་པའི་རྩས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་རྣམས་ལ། སྤྱོན་པོ་
ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མཐོང་བའི་སྒྲོན་སྒྲུབ། སྒྲོ་སྒྲུབ་འཐད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྣམས་ལ་ཡང་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་དང་
ལྡན་པའི་སྒྲོན་སྒྲུབ་གསལ་བ་ལ་སྒྲོ་སྒྲུབ་པའི་སྤྱོན་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྡན་མིན་
ཞེས་སོགས། དེ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྩས་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་
དེ་རྩས་ཉིད་ལ་དངོས་མིང་དང་། དེ་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ཁྲད་པར་རྣམས་ལ་
བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྩས་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རིགས་དོན་
གཞན་རང་གི་ངོ་བོ་འཕམ་དེ་ལྡན་གྱི་ངོ་བོར་རྒྱ་གང་ལས་ཀྱང་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་སྤྱོ་
ནས་སྤྱོར་བར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་། །བཞི་པ་ལ་བཞི། སྤྱི་སྤྱས་སྤྱི་ལྡན་གྱི་གསལ་བ་
བརྗོད་པ་བཀག་ཟེན་པ་དང་། སྤྱི་དང་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པའི་སྤྱོན་སྒྲུབ་
གསལ་བ་ལ་འཇུག་པ་བཀག་ཟེན་པ་དང་། སྤྱིའི་དོན་བཏགས་ལ་དགག་པ་དང་།
སྤྱིའི་སྤྱས་སྤྱི་ཉི་ཆེ་བ་གོ་བའི་གསལ་བ་དོན་གྱིས་འཕའས་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྤྱི་སྤྱས་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། ཞིང་གི་སྤྱས་ཞིང་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཞིང་གསལ་བ་
དད་ཉིད་བརྗོད་ན་དེ་ཡང་སྤྱར་ཉིད་ཐ་དད་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སྤྱི་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དེར་
བསལ་ཟེན་པའི་ཕྱིར་ངོ་། །

གཉིས་པ་ནི། ཞིང་ཞེས་པའི་སྤྱས་ཞིང་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་། འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་

བ་དོན་གཞན་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་མ། གསལ་བ་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་
བར་ཐལ། སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་ལྟ་ཅམ་ཡང་སྟེ། སྤྱི་དོན་གཞན་དང་། འཕྲོད་འདུའི་
འབྲེལ་བ་འཕམ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་མ། གསལ་བ་བརྗོད་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་བ་
རིགས་སམ་ལྟན་སྒྲུབ་ཐ་དད་ཀྱིས་ཞེས་བ་དེར་དགག་བ་རྣམ་པར་བཤད་ཟིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་བ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་བུམ་བ་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་དེ། ལྷན་བུ་
ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་འཕམ་མི་འགྲོ། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་
ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་བ་ལྟར་ན། སྤྱིའི་དོན་དེ་རྟག་བ་དངོས་པོ་ཡིན་
བ་གཅིག་བུ་ཡིན་པ། ཆ་མེད་པར་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང་།
རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྤྱི་དོན་འབའ་ཞིག་བ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ། བུམ་སྒྲུབ་ཀྱི་
ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་གང་ཞིག །སྒྲུབ་བུ་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་དེ། བུམ་བ་ལ་
ཇེས་སུ་མི་འགྲོ། བུམ་བ་སོགས་ཀྱི་གསལ་བ་སྤྱི་དེ་དང་ལྟན་པའི་དོན་ཡོད་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཆ་དེ། ལྷན་བུ་སོགས་ལ་ཇེས་སུ་འབྲུག་བ་མིན་ན་སྟེ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསལ་
བ་དུ་མ་ལ། སྤྱི་སྤྱི་འབྲུག་བ་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་
དུ་མ་ལ། སྤྱི་སྤྱི་འབྲུག་བ་དེ་ཡང་། སྤྱི་དོན་གཞན་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་འདོད་
རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྤྱི་སེལ་འབྲུག་ཏུ་ཁས་ལེན་རིགས་བཤོ། །

དང་པོ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་སྤྱི་ལས་བུམ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་བ་སྤྱི་ཉི་ཆེ་
བ་གོ་བར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལས་དོན་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བུམ་བ་གོ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་

ཞེན། ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲིའི་སློན་སྤྲི་ཉི་ཆེ་བ་དང། དེ་གསལ་བ་གོ་བ་དེ་ལྟར་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་གཡུའི་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་སྡོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན།
ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྡོ་བ་སོགས་ཡིན་ནམ་སྟུམ་དུ་དོགས་པ་སྤྲེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྲིའི་སྤྲ་
ལས་མཐའ་གཅིག་ངེས་མི་རྒྱས་པར་བྱ་དག་གི་དོན་ལ་ཐེ་ཆོས་དུ་འགྱུར་བའམ།
སྤྲི་ཁས་སྦངས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲི་བརྗོད་པའི་སློན་སྤྲི་ཉི་ཆེ་བ་དང། དེ་ལས་
བྱུང་པར་གོ་བ་དེ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་ལ་རིགས་གཉིས་པ་མེད་པ་སྟེ།
མེད་པར་བྱོད་ཀྱིས་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་མ་ཐུན་རིགས་མི་མ་ཐུན་ཀྱང་
ལ་འཇུག་པའི་སྤྲི་སྤྲས་བྱུང་པར་ཉི་ཆེ་བ་དོན་གྱིས་འབངས་པའང་མི་འཐད་པར་
ཐལ། ལྟ་སྤྲིན་ཆོན་པོ་ཉིན་པར་ཐས་མི་ཐ་ཞེས་བརྗོད་པས། མཆན་པོ་ཐ་བ་ལྟགས་
ལ་ངེས་པ་བཞིན་དུ་མིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲི་བྱུང་པར་ཉི་ཆེ་བ་འབྲེལ་པ་མ་ངེས་པའོ་སྟེ་སྤྲེ་
ངེས་པས། དེའི་སློན་སྤྲས་བྱུང་པར་ལ་ཐེ་ཆོས་འཕྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཆོགས་སུ་མ་ཐད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྲེ་ལ་ཡང་དེ་མིན་ནམ་པར་
བཅད་པའི་གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་བྱས་སོ་ཞེས་རིགས་ཏེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་བརྗོད་
པ་གང་ཞིག །སྤྲེ་བའི་སློན་སྤྲས་འཇུག་པ་བཀག་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲེ་བས་འདི་
ནམ་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཉིད་གཞན་ལས་ལྷོག་པ་ཡིས། དངོས་པོ་དེ་ཡི་ཆ་འགའ་ཞིག །ཅེས་
སོགས་རྒྱས་པར་བསྟན་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡང་བརྗོད་པ་ཤིང་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་སྤྲེ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་
མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྲེ་ཡིས་ཤིང་གི་ལྷོག་པའམ། ཆ་ཤས་ཀྱི་
ནམ་པ་ཀྱན་ཏོགས་ཤིང་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དུ་

རྗེས་སྤྱི་འབྲེལ་པའི་དོན་གྱི་མིན་གཅིག་ལྟར་པར་གཅོད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་གིང་
ཞེས་པའི་དག་གི་འབྲས་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་སྤྱིའི་ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་པ་ཉིད་སོགས་ཀྱི་རྫོང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་ཞེས་པའི་
སྤྱི་སྤྱི་ཡང་གི་ལྷོག་ཚུལ་གང་དུ་མའི་དོན་ལ་བརྫོང་དུ་འཇུག་པ་མིན་གྱི། དོན་
གང་ལ་བརྟུན་པར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ལ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་བརྫོང་བྱར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་
རྟོག་སེལ་བས་འཇུག་པའི་དོན་བསྟུས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་བསྟུ་བའི་ཆོགས་སྤྱི་བཅད་
པ་དག་གོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སེལ་བ་སྤྱི་བ་ལ་གཞི་མཐུན་སོགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་
དང་། སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཁས་ལེན་པ་ལ་གཞན་སེལ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་
དགོས་པ་དང་། གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། སྤྱི་རྟོག་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་
པའི་རྒྱ་མཚན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྤྱིར་
དགག་པ་དང་། བྱད་གཞི་བྱད་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སེལ་
བ་སྤྱི་བ་ལ་གཞི་མཐུན་བྱད་པར་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་དང་། སྤྱི་རྟོག་སྤྱི་བ་འཇུག་ཏུ་འདོད་
པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱད་པར་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་དང་། དེས་ན་གཞི་
མཐུན་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། སེལ་བ་སྤྱི་བ་ལ་བུམ་པ་དང་སྤྱི་བ་ལྟར་བརྫོང་པའི་སྤྱི་
བཞིན་དུ་སྤྱི་བ་པོ་དང་ལྷན་ལ་བརྫོང་པའི་སྤྱི་དག་ཡང་། བསལ་བྱ་སོ་སོ་ཁོ་ནར་ངེས་
པའི་ཕྱིར། ལྷན་ལ་སྤྱི་བ་པོ་ཞེས་པའི་གཞི་མཐུན་དང་། བྱད་པར་བྱ་བྱེད་མི་རུང་བར་
འགྱུར་ལ། ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་ན། སྤྱི་བ་པོའི་སྤྱི་སྤྱི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་། ལྷན་ལའི་

སྤྱི་ལོ་དོན་གཞན་བརྗོད་ལ། དེ་གཉིས་རྩེ་གཅིག་ལ་འཕྲོད་པ་འདྲ་བས་གཞི་
མ་ཐུན་འཐད་ཅིང་། ལྷན་ལ་སྡོན་པོ་ཞེས་པའི་བྱང་པར་བྱ་བྱེད་ཡང་འཐད་དོ་ཞེ་ན།
ཆོས་གསུམ་རྩེ་ཐ་དད་ཀྱང་། བ་ཡང་ལ་རྩ་གཡས་གཡོན་འདྲ་བ་བཞིན་དུ་གཞི་
མ་ཐུན་དུ་འདོད་པའོ། །གཞན་སེལ་སྤྱི་བའི་ལུགས་ལ། གཞི་མ་ཐུན་མི་འཐད་པའི་
སྡོན་མེད་པར་ཐལ། སྡོན་པོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་དང་ལྷན་ལ་ཞེས་པའི་སྤྱི་རང་རང་གི་དོན་
ཐ་དད་བརྗོད་པ་ན། གང་གི་སྡོན་པོ་སྤྱི་པ་དང་། ལྷན་ལ་ཁ་དོག་ཡིན་སྤྱི་དུ་ དོན་
རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་སྤོངས་ནས་ཐེ་ཆོས་དུ་འགྱུར་བ་དག་གི་ཐེ་ཆོས་བཅད་
པའི་ཆེད་དུ། བསལ་བྱ་ཐ་དད་དུ་སེལ་བས་དེ་མིན་ལས་ཐ་དད་པ་ལྷན་ལ་སྡོན་པོ་
ཞེས་དོན་མེ་རྟོག་གི་གོང་བྱ་གཅིག་བྱེ་ནས་སྡོན་པའི་ཕྱིར། བྱང་པར་དུ་བྱེད་པ་དང་
བྱང་པར་དུ་བྱ་བ་ཡང་འཐད་པར་ཐལ། ལྷན་ལ་སྡོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ་མེ་རྟོག་
གི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཐ་དད་འབྲས་བྱ་གཅིག་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་ལ་སྡོན་པོའི་སྤྱི་དེ་ནི་སྡོན་པོ་རྒྱང་པའང་བརྗོད་པ་མིན་པར་
ཐལ། ལྷན་ལ་འང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ལ་རྒྱང་པའང་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྡོན་པོ་
ཡང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་ལྷོག་པ་གཉིས་ལ་བྱུང་བ་ཆོས་ཅན་གཅིག་ལྟ་བུར་
བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ལ་སྡོན་པོ་ཞེས་གཞི་མ་ཐུན་པའི་ཆོགས་པ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དོ། །རང་ལུགས་ལ། ལྷན་ལ་ཆོས་ཅན། སྡོན་པོ་ཡང་ཡིན་ལ། ལྷན་ལ་ཡང་
ཡིན་པའི་ལྷོག་པ་ཐ་དད་གཉིས་ལ་གཞི་མ་ཐུན་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ་པ་རོལ་པོས་
ཆོས་བྱ་བཞོད་པ་བཞིན་དུ་གཞི་མ་ཐུན་པ་དང་མ་ཐུན་ཆོས་གཉིས་རྩེ་ཐ་དད་དུ་
འདོད་པའོ། །སྤྱི་གཉིས་ཀས་ཀྱང་དོན་གཉི་ག་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་སྡོན་

པོའི་མིང་ཡིན་ལ་ཞེས་བ་བཞིན་དུ་ཚོགས་པའི་སྐྱུ་སྟོན་པོ་སྟོན་ཡང་། ཡ་གྲུ་ལ་རེ་
རེ་བའི་སྐྱུ་དོན་ཅིག་ཤོས་མི་སྟོན་པའི་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ཁྱི་ལ་ཞེས་
བ་སྟོན་པོའི་སྐད་དོད་དོ། །

གསུམ་བ་ནི། ཁ་དོག་གི་དོན་སྟོན་པའི་ཁྱི་ལ་ཞེས་བ་ནི། “སོ་སོར་དོན་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་སྟོན་བ་མིན་ནའང་ཚིག་གཉིས་སྟོན་བ་ལས། དེའི་བརྗོད་བྱ་སྟོན་པོ་”སྟོན་
བ་བཞིན་དུ། སྟོན་པོ་དང་ལྷན་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱུ་ཀྱང་སོ་སོར་དོན་མི་སྟོན་ཀྱང་
ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ། ཡ་གྲུ་ལ་རེ་རེས་ཀྱང་། དོན་”རྫོགས་”པར་སྟོན་
བ་”བསྐྱབས་པས་འཇུག་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་”ཡང་སྟོན་པོ་ཞེས་པའི་སྐྱུ་ཀྱང་དོན་
རྫོགས་པར་སྟོན་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་ཡན་གར་བ་དེ་བརྗོད་ཅིང་”སྟོན་”བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཅིག་ཤོས་ལའང་སྐྱར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་བ་དང་། དོན་བསྐྱབས་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ལྷན་ལ་སྟོན་པོའི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་གཅིག་དང་ཐ་དད་
བརྟགས་ལ་དགག་བ་མདོར་བསྟན་བ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་མེ་ཉོག་གི་རྣམས་དང་། ཡན་ལག་སྟོན་པོ་དང་ལྷན་ལ་
རྣམས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་ལྟར་ན་འདུས་ལ་སྟེ་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་ཉིད་དུ་
ཡོད་པ་མིན་པར་དུ་མར་ཐལ། རྣམས་གཅིག་ཅིང་ལྟོག་བ་ཐ་དད་ཀྱང་ཁས་མ་སྐྱབས་

༡ ཞོལ། +དང་པོ་ལ་གཉིས།

༢ ལྷ། སྟོན་ བཀྲས། ཞོལ། རྟོགས་

༣ ལྷ། རྫོགས་ བཀྲས། ཞོལ། བརྗོད་

༤ ལྷ། ཐུབ་པས་འཇུག་པའོ་ ཞེ་ བཀྲས། ཞོལ། བསྐྱབས་པས་འཇུག་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་

༥ ལྷ། བཀྲས། སྟོན་ ཞོལ། རྟོགས་

བས། ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡན་ལག་གཉིས་ཀྱང་བན་ཚུན་གཅིག་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན། ཡན་ལག་རྣམས་དང་འདྲུས་པ་ཡན་ལག་ཅན་ལ་རྩས་
གཅིག་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལ་རྟགས་སྒྲ་མ་སྒྲུར་རྟོ། །འདྲུས་པ་ཡན་ལག་
ཅན་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་རྟེ། ཡན་ལག་རྣམས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩས་གཅིག་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་དང་། ཐ་དད་པའི་
ཕྱོགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་དག་རང་གི་དོན་སྟོང་
བ་མིན་ཞིང་། སྟོན་པོའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང་། ལྷན་ལའི་སྐྱས་སྐྱི་དོན་གཞན་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རྟོ་ཞེ་ན།^༡ སྟོན་པོའི་སྐྱས་རིགས་དོན་གཞན་བརྗོད་པ་འཐད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཉེས་པ་སྤར་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པོའི་སྐྱས་གཞན་ལྷན་
ལ་མིན་པ་གཞན་སེལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ་གང་སྐྱ་དུ་
ཐེ་ཆོམ་བ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཁས་སྤངས་འགལ་ལོ། །ཡ་གྲུལ་གཉིས་དང་། ཆོགས་
པ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་གསུམ་དོན་གཅིག་རྣམ་གངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དོན་གཅིག་ཁོ་
ན་བརྗོད་པའི་སྐྱ་རྩས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །འདོད་མི་རིགས་རྟེ། སྟོན་པོའི་སྐྱས་ཀྱང་
ལྷན་ལ་མི་རྟོགས། ལྷན་ལའི་སྐྱས་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞི་མ་སྐྱ་མི་འཐད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་རིགས་དོན་
གཅིག་ལ་འདྲུབ་པ་མི་འཐད་པ་དང་། དེ་ལ་གཞོད་པ་གཞན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྟོན་པོ་དང་ལྷན་ལ་གཉི་ག་ཁྲད་པར་བྱ་བྱེད་དང་གཞི་མ་སྐྱ་དུ་མེད་པར་ཐལ། རྩས་
ཐ་དད་པ་ཡང་སྟེ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །

^༡ སྐྱ། བགས། ཞེན། ཞེས། -ཞེན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྟོན་པ་དང་། དེ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་མོ་ལའི་དོན་གྱི་རྣམས་་་་དེ་ཉི་ཤེས་དང་། སྤྱོད་པོའི་ཡོན་ཏན་དག་གལ་ཏེ་དོན་རྣམས་གཅིག་ལ་འཕྲོད་པ་འདྲུ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་གོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ལྷ་མོ་ལའི་རྣམས་ལ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམས་ཡོན་ཏན་དང་། རིགས་གསུམ་རྣམས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་དང་ཡོན་ཏན་དེ་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀྱང་གཞི་མ་ཐུན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲེལ་མེད་རྣམས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་གཉིས་གྱིས་ལྷ་མོ་སྤྱོད་པོ་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་མོ་ལ་ཞེས་པའི་སྦྱོར་གཉིས་དོན་གཞན་དང་ནི་སྤྱོད་པོའི་སྦྱོར་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཅེས་ཞིག་བརྟོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱོད་པོ་དང་ལྷ་མོ་ལ་ཡང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གྱི་ཉེས་པ་དང་མཚུངས་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་སྦྱོར་དོན་མན་ཚུན་རྟོགས་པར་བརྟོན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟོན་པ་ཉིད་ལ་ནི་རིགས་དང་ཡོན་ཏན་གཉིས་མཚུངས་པ་སྟེ་གཅིག་དེ་མི་མཚུངས་པ་སྟེ་ཐ་དད་བརྟགས་ན་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འདོད་པ་བརྟོན་པ་དང་། དེ་དགག་པ་དང་། དེ་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་མ་ཐུན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པ་ཉེས་པ་བརྟོན་པར་བྱེད་པ་འཇུག་པར་མི་འདོད་ཅེ་ན། འབྲེལ་བ་ཤད་གྱི་འགྱུར་ལྟར་

ན། གཞི་ཐ་དད་པ་འགོག་པར་མི་བྱེད་ཀྱི། གཞི་ཐ་མི་དད་པ་སྦྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་
བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྡོན་པོ་མིན་པ་དང་། ལྷན་ལ་མིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྷོག་
པ་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་སྡོན་པ་གཞི་མ་སྤྲུལ་དུ་མི་འགྱུར་བར་འབྲེལ་མེད་རྣམས་ཐ་དད་
དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་གཞི་མ་སྤྲུལ་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་ན་བ་ལང་
དང་རྟ་ལ་སོགས་ལའང་གཞི་མ་སྤྲུལ་དང་དེ་བརྗོད་པའི་སྦྱ་གཞི་མ་སྤྲུལ་བརྗོད་པར་
མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མི་མཚུངས་ཏེ། བ་ལང་
དང་རྟ་ལ་དབྱིབས་མི་འདྲ་བའི་བྱེད་པར་གྱིས། སྦྱི་མི་འདྲ་བའི་གསལ་བར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། གཞི་མ་སྤྲུལ་དུ་མི་འགྱུར་ལ། ལྷན་ལ་སྡོན་པོ་དེ་དེ་ལྟ་བུས་བྱེ་བྲག་ཏུ་མ་བྲས་
ཤིང་། ཉེན་གཅིག་ལ་ཚོས་གཉིས་འཕྲོད་པ་འདུ་བས་གཞི་མ་སྤྲུལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགག་པ་དངོས་དང་། ཡོན་ཏན་དང་རྣམས་སྦྱི་གསལ་བྱེད་
དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་དང་། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་པན་ཚུན་སྡོན་པར་ཐལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་བུམ་གཅིག་ལ་ཡང་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་བྲས་པ་འདུས་
པར་ཏེ་འདྲེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བྲས་པ་ཉིད་དང་། ཡོད་པ་ཉིད་དང་རྣམས་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་སྦྱི་མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྲབ་ཁས་སྦྲངས།
འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་
བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས། རྣམ་པ་དུ་མ་འདྲེས་པར་འགྱུར་ཞེས་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་
བ་ལང་དང་། རྟ་དབྱིབས་མཚུངས་པ་དང་མི་མཚུངས་པར་གཉི་གར་འགྱུར་བར་
ཐལ། ཡོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྦྱི་འདྲ་བའི་གསལ་བྱེད་དང་། བ་ལང་ཉིད་དང་རྟ་

ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་མི་འདྲ་བའི་ཡང་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞི་མ་ཐུན་དུ་འདོད་པ་ལྟར་
ལ་ལ་འདྲ་གཞི་མ་ཐུན་མེད་པར་ཐལ། སྤྱོད་པོ་ཉིད་དང་ལྟར་ལ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་
སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་དང་རྩལ་དག་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
དབྱེབས་ཁོ་ནས་སྤྱི་གསལ་ཁེགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་དང་གཞི་
མ་ཐུན་རྫོང་བྱེད་ཐ་དད་ལས་ཐ་དད་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་
བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ནི། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཁས་སྐྱེས་པས་རང་
ལས་ཐ་དད་པའི་བྱེད་པར་མེད་པར་སྤྱོད་གཙོ་བོ་ཐ་དད་པ་དེའི་རང་བཞིན་དུ་མི་འཐད་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྩལ་དང་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་དང་གསལ་བར་བྱ་བ་ཐ་དད་ལ་རྟོག་
བ་པན་ཚུན་བརྟེན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྩལ་གྱི་རང་བཞིན་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན།
སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་དོ་ཞེས་དང་། སྤྱི་ངི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྩལ་གྱི་གསལ་བྱེད་ཞེས་བསྟན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཡང་རང་བཞིན་དུ་མ་དང་བྱམ་པ་ཡང་དུ་མ་མེད་པར་ཐལ།
གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་སྐྱེས་ཀྱང་པན་ཚུན་གསལ་བ་མང་པོར་འགྱུར་བས་
ཏེ། སྤྱི་ཡང་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་པའི་གསལ་བ་དུ་མས་གསལ་དགོས་ཤིང་
བྱམ་པ་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་དུ་མའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །ཡང་བརྫོད་པ་
རྩལ་གཅིག་ཀྱང་དུ་མ་དང་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཡང་དུ་མ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
ཆོས་མང་པོ་དང་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྐྱེས་ཏེ། མི་

ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ་བྱད་ཚོས་དུ་མ་དང་། རུས་པ་རྩལ་ཐ་དད་དུ་མ་ཡོད་པའི་
དབང་གིས་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བས་^༡རང་ལ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་པའི་སྤྱི་ལོ་གསལ་བྱེད་
ཡིན་པས་ཐ་དད་དུ་རབ་ཏུ་རྟོག་ཅིང་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་དང་གཞན་ལ་བྱད་གཞི་བྱད་ཚོས་དང་གཞི་མ་སྤུན་
འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་བྱད་པར་དང་། སྤྱི་སྤྱས་བྱད་པར་མི་སྤོང་པའི་ཚུལ་བསྐྱས་ཏེ་
བསྐྱན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པ་དང་། རང་ལུགས་
ལ་འཐད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ལྷན་ལ་^༢སྤོན་པོ་ཞེས། སྤོན་པོ་དེ་ལྷན་ལས་
བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྤོན་པའི་བྱད་པར་བྱེད་ཚོས་དང་། བྱད་པར་དུ་བྱ་བ་ཉིད་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རྫོང་བྱེད་སོ་སོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཁས་ཁྲུངས་པ་གང་
ཞེས། །དབང་པོའི་དབང་གིས་རང་དབང་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་སྤར་རང་དབང་
མེད་ཕྱིར་དེ་ལྷན་མིན་ཞེས་པར་བརྫོད་ཟེན་པའི་ཕྱིར། རྫོང་བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པ་
ལས་གཞན་ཉིད་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱབ་པའི་དབང་གིས་འཇུག་ན། སྤོ་
འདོགས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ཆོད་པའམ། ཡང་ན་རྩང་ཐད་ཀྱང་མི་གཅོད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སེལ་བས་འཇུག་པ་ལ་ཤིང་ཤ་བ་ཉིད་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་
པ་དང་། ཤ་བ་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་གཞི་མ་སྤུན་དུ་འཐད་པར་ཐལ། ཤིང་ཞེས་པའི་
སྤྱི་སྤྱ་དང་ནི། ཤ་བ་སོགས་ཤིང་གསལ་ཐ་དད་བརྫོང་པའི་སྤྱ་དང་། ཤིང་དང་སྤོན་པ་

༡	སྤྱི	དབྱེ་བས་	བཀས། ཞོལ། དབྱེ་བས་
༢	སྤྱི	སྤོན་པོ་	བཀས། ཞོལ། སྤོན་པོ་

སོགས་ཀྱི་གངས་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་བསྐྱུལ་ཞིང་བཞག་པའི་ཐ་སྙད་
 གི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་བྱེད། ལྷན་ལ་སྤྱོད་པོ་ཞེས་པའི་ཆོགས་པ་བརྟེན་པ་ཡང་དེའི་
 སྤྱོད་པ་གཉིས་དང་ཐུན་པ་གཞི་མ་ཐུན་གྱི་དོན་གཞན་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ལྷན་པའི་སྤྱོད་པ་དོན་པན་ཚུན་འགལ་མེད་བྱེད་ན་སྟེ།
 བརྟེན་བྱེད་མི་སྤྱོད་ཞིང་མི་སྤྱོད་པར་ཆོས་ཅན་མེ་རྟོག་གཅིག་ལ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་འདྲེང་
 དུང་བར་གནས་པའི་བྱེད་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་སྤྱོད་ཁྱད་པར་མི་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་དང་། ཚོད་པ་སྤྱོད་པ་
 དང་། སྤྱི་གསལ་དང་ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་གྱི་དོགས་པ་སྤྱི་ཚུལ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་བརྟེན་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཁྱད་པར་མི་སྤྱོད་པ་ལ་བཤད་པས། ཤིང་
 དང་ཤ་བ་གཉིས་གཞི་མ་ཐུན་དུ་ཐལ། ཤ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མ་བཟུང་ན་ནི་
 ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་པ་འདི་དག་ཤིང་གི་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་གཅིག་ལ་ཐེ་ཆོས་བསྐྱེད་པར་
 མཚུངས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ན་ཤ་བའི་དོན་གཅིག་ལ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་འདྲེང་
 བའི་བྱེད་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་པར་གྱི་ཁྱད་པར་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་
 ལྟར། ཁྱད་པར་གྱི་སྤྱོད་པར་སྤྱི་མི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཤ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་
 གསལ་ཀྱིས་ལ་ཡོད་པ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་ཡིན་དུ་ཟེན་ཡང་
 ཤིང་གསལ་ཐ་དད་གྱི་སྤྱོད་པར་གྱི་སྤྱོད་པར་ཁས་ལེན་པ་སྟེ། བརྟེན་བྱེད་མི་
 སྤྱོད་པར་ཐལ། ཤིང་གསལ་ཀྱིས་ཤིང་ལ་རིགས་དང་རིགས་ཅན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་
 འབྲུལ་བའི་བྱེད་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་དང་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དང་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་དེ་

དགཉིད་གྱི་དོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དོགས་པ་གཙོད་པའི་ཚུལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཤིང་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་གང་སྟུང་དུ་དོགས་པ་སྐྱེས་ན་ཤིང་ལ་བའོ་
 ཞེས་ལ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དོགས་པ་གཙོད་ཅིང་། ཤིང་ལ་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་
 བརྗོད་པ་ན། ཤིང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་མི་སྐྱེ་བས་ཤིང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་
 བསྟན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་མ་སྟུན་དང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་སེལ་བ་
 སྒྲ་བ་ལ་འཐད་ཅིང་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་བ་^༡བསྟུས་^༢ཉེ་བསྟན་བ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བསྟུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྫོང་བྱེད་སྒྲའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་
 དང་། སྒྲའི་སེལ་འཇུག་བཤད་པ་དང་། སྒྲ་རྟོག་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བསྟུས་
 ཉེ་བསྟན་བ་དང་། འཇུག་ཚུལ་མ་བྱས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤྱི་དང་
 ཁྱད་པར་གྱི་རྣམ་བཅད་གཙོད་ཚུལ་དང་། གཞི་མ་སྟུན་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཁྱད་པར་གྱི་
 ཆོས་བརྗོད་བྱར་མི་^༣སྤོང་^༤བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཙོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 རིགས་མ་སྟུན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲས་རིགས་མ་སྟུན་གཞན་སེལ་བ་དང་། རིགས་
 མ་སྟུན་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མི་སེལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་བརྗོད་བྱར་ཐ་དད་པ་རྣམས་སྒྲས་དོན་གཞན་
 སེལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཤིང་གསལ་ཐ་དད་པ་ཤིང་ལ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན།
 སེང་ལྗེང་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་དེ། ཤིང་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་མ་སྟུན་ཡིན་
 ཡང་། སེང་ལྗེང་ལ་སོགས་པ་ཤིང་གསལ་ཐ་དད་གཞན་རྣམས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།

^༡ སྒྲ། བསྟུན བཟུམ། ཞོལ། བསྟུས
^༢ སྒྲ། སྤོང བཟུམ། ཞོལ། སྤོང

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་གཞན་པ་ལས་གྲུང་པ་ཐ་དད་པའི་བྱང་པར་རྩ་བུམ་ལ་
 སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་པར་རྩ་བུམ་རང་དང་སྤྱི་གསལ་ལས་གྲུང་པ་དག་དངོས་
 སུ་མི་སེལ་ཡང་དོན་གྱིས་འགལ་བ་སྟེ་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་གི་སྤྲས་ཤིང་མིན་
 དངོས་སུ་གསལ་ཞིང་། ཤིང་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་ཤུག་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་བརྗོད་
 པའི་བྱིར་རོ། །ཤིང་ཤུག་པའི་སྤྲ་ཁོ་ནས་བྱས་པ་སོགས་དངོས་སུ་སེལ་བ་མ་ཡིན་ནས་
 ཞེན། བྱམ་པ་དེ་ཤིང་ཤུག་པ་ཞེས་པའི་སྤྲ་དེའི་དངོས་སུ་གསལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དེ་ལྟ་ན་ཤིང་གི་སྤྲ་སྤྲ་དང་ནི་རྣམ་བཅད་གཅོད་ཚུལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་ན་ཡང་།
 མཚུངས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མཚུངས་ན་ཤིང་གི་སྤྲ་དེ་ཡིས་པ་ལ་
 ཤུག་སོགས་པའི་བྱང་པར་གཞན་རྣམས་ནི་སེལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་
 དུ་ཤིང་ཤུག་པའི་སྤྲས་ཀྱང་མི་སེལ་བར་འགྱུར་ན་དེ་མི་རིགས་པའི་བྱིར་རོ། །རྣམ་
 བཅད་མང་ཉུང་གི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། ཤིང་སྤྲས་ཤིང་མིན་སེལ། ཤུག་པའི་སྤྲས་པ་ལ་
 ཤུག་དང་བྱག་པ་སོགས་དུ་མ་སེལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱང་པར་གྱི་སྤྲས་བྱང་པར་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་ན། མང་པོ་ཉིད་
 ཀྱི་སྤྲས་སྤྲུམ་པ་སོགས་སེལ་བས་གཞི་མ་ཐུན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་
 གང་ཞིག་གཞི་མ་ཐུན་དུ་གྲུང་པ་དེ་སྤྲ་ཐ་དད་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང་། བན་
 ཚུན་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ཡིས་
 ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྤྲ་གཅིག་གི་བརྗོད་བྱར་མི་འགལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 དེར་ཐལ། མངར་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ནི་ཡོན་ཏན་གཞན་སྤྲུམ་པ་དེ་ཁ་ཟས་ཀྱི་རྩས་
 གཅིག་ལ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་འདུ་ཞིང་། དེ་ལ་གཞི་མ་ཐུན་བརྗོད་པའི་སྤྲ་འདུག་པའི་བྱིར།

ཤིང་ཤ་པའི་སྐྱས་པ་ལ་ཤ་ལ་སོགས་པ་སེལ་བའི་རྒྱ་གཞན་ཡང་ཡོད་དོ། །བྱས་པ་
རྟག་པ་ལ་མ་མཐོང་བས་སྐྱ་ལ་རྟག་པ་སེལ་བ་བཞིན་དུ། དེ་ལ་སྐྱོར་བ་མ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་ཡང་དེ་བརྗོད་པ་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཚྱོད་བ་དང་། ལན་དང་། དེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་
ནི། དེ་ལ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་བས་དེ་སེལ་བར་བྱེད་ན། རང་གི་གསལ་བ་ཐ་དད་ལ་
སྤྱི་སྤྱི་འཇུག་པ་མ་མཐོང་བས་སྤྱིའི་སྐྱས་ཁྱད་པར་རྣམས་སེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ནི། སྤྱིའི་སྐྱས་ཁྱད་པར་ངེས་པར་སྤོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཤིང་གི་
སྤྱ་དེ་ཤ་པ་ལ་སྐྱོར་བར་སྤང་ལ། སྐབས་འགར་ཤིང་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྤྱ་ལས་ཐེ་
ཚོམ་དུ་འགྱུར་ཡང་སྐབས་དང་། རྒྱགས་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་གཞན་ལ་
འཇུག་པ་མི་རིགས་པར་ཤ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཚྱོད་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐབས་དང་རྒྱགས་ལ་
སོགས་པའི་དབང་གིས་ཤིང་གི་སྤྱ་ཤ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་མཐོང་ན། རི་ལྟར་ན་སྤྱིའི་
སྤྱ་ལས་ཁྱད་པར་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་ཡོད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་སྤྱི་ལས་ཁྱད་
པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ། ཁྱད་པར་དང་སྟན་ཅིག་སྤྱར་བ་ལས་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། སྤྱར་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་པར་ངེས་པ་དེ་ཕྱིས་ཡན་གར་བ་ལ་སྟེ་དེ། ཁྱད་པར་
དང་བལ་བའི་སྤྱི་སྤྱི་ལས་ཁྱད་པར་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡན་གར་བ་སྤྱི་
བརྗོད་ཀྱི་སྤྱ་གསལ་བ་ཐ་དད་ལ་སྐྱོར་བ་མེད་པས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡང་མེད་ཅེ་ན། སྤྱི་
སྤྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྐྱོར་བ་མི་འཐད་པ་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཤིང་ངེས་ཟེན་པའི་ཉན་པ་པོ་
དག་སྤྱི་ཤིང་འདིས་ལས་གྱུར་བ་ཡིན་ནལ། འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་སྤྱ་ལས་གྱུར་བ་ཡིན་

སྒྲུབ་ནས་འདི་བ་ནས་ལས་ཀྱང་པའོ་ཞེས་ཉན་པ་པོ་ལ་ལྟོས་ནས། སྤྱི་སྤྱས་བྱང་པར་
བརྗོད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་སྤྱིར་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
དོན་གྱི་རྣམ་གཞི་དུ་བཞེད་པ་བཞེད་དུ་སྤྱི་རྣམ་གཞི་དུ་ཡང་འབྲུག་སྟེ། བྱས་པས་མ་
བྱས་པ་བསལ་ནས་སྤྱི་ལ་མི་རྟག་པ་གོ་བ་བཞེད་དུ། རྗོད་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱས་པ་ལ་
སྤྱི་གཞན་དངོས་མིང་དུ་འབྲུག་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ནི་བྱས་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་སྤྱིས་
བྱས་པ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིད་ཅན་རྣམས་ལ་ཡང་བརྟེན་ཅི་ལྟར་སྤྱིར་བ་བཞེད་དུ་དོན་
གོ་བར་བྱེད་དེ། དོན་གང་ལ་བརྟེན་སྤྱིར་བ་མ་མཐོང་ཡང་བརྗོད་པ་དག་ལས་མི་
རྟགས་ཤིང་། དོན་གང་ལ་སྤྱི་སྤྱི་གཅིག་སྤྱིར་བས་ཐེ་ཆོམ་ཐ་བ་དང་དོན་དུ་མ་ལ་སྤྱི་
སྤྱི་དེ་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་ནའང་སྐབས་ཤིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་བརྟེན་ཅི་ལྟར་
སྤྱིར་བ་ལྟར་རྟགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ཀྱི་རིག་བྱེད་འགོག་པའི་སྐབས་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅི་ལྟར་སྤྱིས་དོན་གཞན་བསལ་ནས་རང་གི་དོན་གོ་བར་བྱེད་དེ།
སྤྱི་ལས་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་རྗོད་བྱེད་
ཀྱི་སྤྱི་འབྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་རྟགས་པར་སྤྱི་སྟེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་རྣམས་སྤྱིའི་དོན་གཞན་ལ་
འབྲུག་པ་མ་མཐོང་བ་སྟེ། དོན་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་འབྲུག་པ་ལྟོག་པ་ངེས་པ་དང་། རང་
གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ཆ་ཤས་ཡན་ལག་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་རྣམས་དོན་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་སྤྱི་ཤར་བ་ལ་འཁྱུལ་བ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་

མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡང་བརྗོད་པ་གཞལ་བྱ་ཡི་སྤྱི་རིམ་པ་ལྟོག་པ་ལས་དངོས་པོ་
ཡོད་པ་དང་། རྗེས་དང་ས་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཤིང་དང་བཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱར་
འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་མེད་པར་ཡང་འཇུག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་དངོས་པོ་ཡོད་
པའི་སྤྱི་གསུམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་དང་། རྗེས་ཀྱི་སྤྱི་གཉིས་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་། ས་ལས་
བྱུང་བའི་སྤྱི་ཤིང་གཅིག་ལུ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་མེད་པར་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །རིམ་པ་རྩི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཤིང་བརྗོད་པའི་སྤྱི་གསུམ་གཞན་བཞི་དེས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ས་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་ཕྱི་མ་གསུམ་དེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ།
དེ་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
གཉིས་དང་གཅིག་དེས་པའི་རྒྱར་སྤྱར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་གསུ་
བཅད་པའོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། སེལ་བ་སྤྱི་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། དེ་
ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞི་མ་སྟན་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་
དང་། སྤྱི་དང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཚོས་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཤིང་བརྗོད་པ་དང་ཤ་བ་བརྗོད་པའི་སྤྱི་ཐ་དད་ཀྱིས་དོན་ཐ་དད་
བརྗོད་པ་ཙམ་དཔེ་བརྗོད་བྱ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་གི་སྤྱིས་
ཤིང་དེ་མིན་གཞན་ལ་བྱབ་པ་བཀག་ཀྱང་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་
བ་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཤིང་དང་ཤ་བ་གཞི་མ་སྟན་དུ་འཐད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་དང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཚོས་སོགས་མི་འཐད་པའི་སྟོན་མེད་པར་

ཐལ། ཤིང་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་“རྟོག་^༡་བ་ལ་ཤིང་མིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བའི་
རིགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཤིང་གསལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་གནས་
ཤིང་། གཞི་མཐུན་བརྗོད་པའི་སྤྲུལ་ཀྱང་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱིས་པན་བཏགས་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཡོན་ཏན་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉགས་བྱི་
མ་དེར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་པར་རྣམས་གཅིག་ལ་
“རྟོག་^༢་བས་བཏགས་པའི་བྱེད་གཞི་བྱེད་ཆོས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་སྤྲུལ་
བྱེད་པར་མཐའ་ཡས་པས་སྤྱི་སྤྲུལ་བྱེད་པར་མ་བརྗོད་ཀྱང་མི་སྤོང་བས་བྱེད་གཞི་
བྱེད་ཆོས་འཐད་པའོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཚུད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞན་ཡོད་
པས་འདིག་རྟོན་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྲུལ་པོ་སོགས་ལ་འཇུག་གི། རོ་ལ་སོགས་བ་ལ་
མི་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། སེལ་བ་སྤྱི་བ་ལྟར་ན་སྤྱི་མེད་ཅིང་གསལ་བ་ཐ་དད་མ་འདྲེས་
པས། དེ་མི་འཐད་པ་དང་ཤིང་བརྗོད་པའི་སྤྲུལ་བརྗོད་བྱ་དང་། བསྐྱེད་པ་རང་དབང་
པའི་ཚུལ་དུ་སྤང་གི། དེ་མིན་གཅོད་པའི་ཚུལ་དུ་མི་སྤང་བས་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་
གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་དེས་ཞེ་ན།

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། འདིག་རྟོན་གྱི་གྲགས་པ་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ཅན་འབའ་ཞིག་ཏུ་
མི་འཐད་པ་དང་། སྤྱི་དོན་གཞན་སྤྱི་བ་ལ་ཉིས་པ་མཚུངས་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིག་རྟོན་རྟོག་པ་ལ་ངི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་

^༡ སྤྱི་ རྟོགས་ བཤམས། ཞེས། རྟོག
^༢ སྤྱི་ ཉག བཤམས། ཞེས། རྟོག

འབྲངས་ནས་སྤྱི་གསལ་གྱི་ཐ་སྙད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་བྱུང་བར་མི་བཅའ་བ་སྟེ་བཅའ་
མི་རིགས་པར་ཐལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་སོ་སོའི་སྤྱི་པོའི་ཚོགས་ལ་མངོན་
བར་མཁྱེན་བར་དམིགས་ཞིང་། འཛིག་ཉེན་པའི་མིང་ལ་ཡང་མངོན་བར་མི་རྒྱལ་གྱི་
ཞེས་གསུངས་བས། རྟོག་བ་ལ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱི་འདྲེས་པར་སྤང་ཞིང་། སྐབས་
འགར་ཇུས་ཐ་དད་ཏུ་ཡང་སྤང་བས་སྤང་བ་ལྟར་བྱུང་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་
མའི་རྣམ་གཞག་འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པའི་ཇེས་སུ་འབྲང་ཡང་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅན་ཁས་སྤངས་པར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་བ་ནི། འབྲེལ་མེད་ཐ་དད་ཏུ་མཚུངས་བ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲ་སྟོན་པོ་ལ་
འཇུག་གི། རོ་ལ་སོགས་བ་ལ་མི་འཇུག་བ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་
དོན་གཞན་སྟོན་པོ་ལ་འཇུག་ལ། རོ་ལ་སོགས་བ་ལ་མི་འཇུག་པའི་བྱད་པར་མི་
འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་ཡང་། གསལ་བ་རྣམས་དང་
འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཉེས་བ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ལ་གཉིས། ཅོད་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་པོ་ལ་མིག་གི་
གཟུང་བྱ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་བ་ལས་སམ། བྱ་བར་གནས་བས་གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་
བ་ཡིན་གྱི་རིགས་དོན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། ལྟོག་བ་མེད་པའི་ཇེས་འགྲོ་འབའ་
ཞིག་གི་སྒྲ་ལས་དོན་རྟོགས་བ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་བ་
ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གཞན་འཕྲོད་བ་འདུ་བ་ཡིན་ན། ཇུས་ཉིད་དང་།
གངས་དང་། ཚད་དང་ལྡན་བ་དང་། རྣམ་དབྱེ་དང་། གཞན་ཉིད་དང་། གཞན་མ་ཡིན་

བ་ཉིད་ལ་སོགས་བ་ལ་གཞུགས་ཉིད་སྤྱི་དོན་འཕྲོད་བ་འདུ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
དེ་དག་ཀྱང་མིག་གི་གཞུང་བྱར་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཀར་མེན་སྟོན་པོ་དང་།
མེར་པོ་དང་དམར་པོ་སོགས་ལ་ཆེས་སྟོ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་བར་མེད་བར་
འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱི་དོན་གཞན་ཆ་མེད་གཅིག་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ནི། རྗེས་འགྲོ་འབའ་ཞིག་གི་སྐྱེ་ལས་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྐྱེ་ལས་
དོན་རྫོགས་པ་དེ་མིན་གཙོད་པའི་ལྷོག་བ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་མི་རིགས་
ཏེ། “སྤྱིན་ཡོད་པ་ཅུམ་ལས་ཆར་འབབ་པར་མི་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་སེལ་
བརྗོད་ན་ལྷོག་བ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་སྟོན་མེད་པར་ཐལ།
དངོས་པོ་བརྗོད་པར་འདོད་ཀྱང་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱབ་པའི་སྤྱི་ཆ་མེད་དངོས་
སུ་བརྗོད་པར་འདོད་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱས་ནི་ལྷོག་བས་བྱད་བར་དུ་བྱས་པའི་
དངོས་པོ་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལུགས་དགག་བ་ལ་གཉིས། ཚོད་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་སྤར་མེད་དང་ཕན་ཚུན་མེད་བ་དང་འབྲེལ་ཞིང་།
ལྷན་ཞེས་གསལ་བ་རྣམས་སྤར་མེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གང་ཞིག་ཁས་ལེན་དུ་འགྲོ་
ན་སྟེ། ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ན་མེད་བ་ལ་ཡོད་པའི་བདག་ཉིད་དུ། རྣམ་འགྱུར་ཐམས་
ཅད་མཚན་ཉིད་ལྷན་གྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་འགྱུར་དང་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། འབྲེལ་བ་མེད་པ་དང་། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། ཁས་སྒྲངས་
འགལ་བ་དང་། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གསལ་བ་སྤར་མེད་གསར་
དུ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ནི། མཚན་ཉིད་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་དེ་རྣམ་
འགྱུར་དུ་མའི་^༡བདག་ཉིད་ལས་རང་བཞིན་ཡིན་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། མདོན་སྤུས་གྱིས་མཐོང་བ་ལས་གཞན་པའི་བ་ལང་གི་རང་བཞིན་ཅི་ཞིག་གང་
གིས་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྒྲོར་ཉེ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་
བཞིན་གཅིག་ལ་རྣམ་འགྱུར་ཐ་དད་པའི་སྒོ་འཇུག་སྟེ། འཇིམ་པར་མཚུངས་པ་ལ་
འཇིམ་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཐ་དད་ལས་ཁམ་པོར་ལ་སོགས་ཐ་དད་པའི་སྒོ་སྟེ་བར་འདོད་
པ་བཞིན་ནོ། །ཞེ་ན། སྤར་མེད་དང་པན་ཚུན་མེད་པའི་གསལ་བ་ཐ་དད་ལས་གཞན་
མ་ཡིན་ཡང་སྟེ་དེ་མིན་རྣམ་པར་གཅོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་བ་ལང་ངོ་རྟེན་སྤུས་པ་ཐ་
དད་ཀྱི་སྒོ་ཅི་སྟེ་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ། འཇིམ་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་
ལ་འཇིམ་པའི་སྒོ་སྟེ་བར་འདོད་པའི་བྱིར་དང་། ཆ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ན།
སྒོ་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྟེ་བ་མི་འཐད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཁས་སྒྲངས་འགལ་བ་དངོས་དང་། སྒྲོལ་འཇུག་པ་གཞན་སེལ་
ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ལྟར་ན་^༢ཐ་སྙད་^༡ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅན་འབའ་ཞིག་མིན་པར་ཐལ། བདེ་སྤྱག་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་རྣམས་
ཀྱི་རང་བཞིན་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཙོ་བོ་གང་དུས་
ནས་ཡང་མདོན་སྤུས་ཀྱི་སྤྲང་བའི་ལམ་དུ་མ་གྱུར་ལ། མདོན་སྤུས་ཀྱི་སྤྲང་བའི་ལམ་

༡	སྟེ།	དེ་དག	ཞོལ།	བདག
༢	སྟེ།	ཐ་སྙད་	ཞོལ།	ཉན་ཐོས་

དུ་གང་གྲུར་པ་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྲུར་པའི་རྣམས་འགྲུར་རྣམས་སྒྲུ་མ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་
སྟོང་ཞིང་རྒྱན་པར་ཁས་སྦངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤིང་གསལ་རྣམས་པན་ཚུན་མ་འདྲེས་
པར་མཐོང་བ་ལ་གཞན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་སྒྲེ་བ་སྒྲོག་ཤལ་སོགས་འདུས་པ་ལ་བ་སྦང་གི་སྒོ་
སྒྲེ་བ་དཔེར་སྒོ་ས་བ་གངས་ཅན་པ་ན་རེ། དེ་འགལ་ཞེན། གསལ་བ་རྣམས་པན་ཚུན་
ཐ་དད་ཡོད་ཀྱང་ཞོག་སོགས་གསལ་བ་འདུས་པའི་གོང་བུ་མཐོང་བ་ལས་བ་ལང་ངོ་
སྟམ་པ་དེའི་སྒོ་སྒྲེ་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་ཁོ་ཐོ་ལ་མི་འགལ་ཞིང་། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་
འགལ་བར་ཐལ། གོང་བུ་དེ་ཁོ་ན་ལ་བ་ལང་ངོ་སྟམ་པའི་སྒོ་སྒྲེ་བར་འདོད་ཅིང་།
གཞན་སེལ་མི་འདོད་པ་བྱུབ་མཐའ་འགལ་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བ་ཁས་སྦངས་ཉམས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་རྒྱུ་སྒྲུབ་
པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་གི་པན་ཚུན་འགྲེ་བ་མེད་པའི་གཞན་སེལ་བ་ལ་དེ་མི་ལྟོས་ཞེས་
བ་འདི་ནི། རང་གི་རྣམ་རྟོག་གིས་བརྟགས་ཤིང་སྒོ་ས་པར་ཐད་དེ། གཞན་སེལ་བ་
བརྗོད་པ་མིན་པའི་སྤྱི་ལས་ནི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་འགལ་ཡང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བ་སྟེ་
མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ལ་གསུམ། བྱུ་ཐེན་བསྒྲུབ་པ་དང་། དངོས་མེད་ལ་རྣམས་གཅིག་དང་ཐ་
དད་ཀྱི་“རྟོག”པ་མི་འཇུག་པ་དང་། གངས་ཅན་གྱི་སྤྱི་གསལ་ལ་སྒྱུན་འཇུག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རང་ཉིད་སྤྱི་མ་གཞན་རང་གི་དུས་ན་མེད་པ་མཐོང་བ་
ལས་རང་གི་བྱེད་ལས་གཞན་དུ་“རྟོག”པར་བྱེད་ན། འཁོར་བའི་ཐོག་མ་“རྟོག”པའི་

༡	སྤྱི་རྟོག	བཤམ། ཞེལ། རྟོག
༢	སྤྱི་རྟོག	བཤམ། ཞེལ། རྟོགས
༣	སྤྱི་རྟོག	བཤམ། ཞེལ། རྟོགས

སྒྲོ་མེད་པར་འཇུག་པས། རྟེན་གཅིག་མཐོང་ན་ཡང་མཐའ་དག་མཐོང་དགོས་ལ།
དང་པོའི་གསལ་བ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སེལ་བ་སྤྲོ་བ་བྱེད་ལ་ཡང་ཤིང་
མ་ཡིན་རྒྱུ་པར་བཅད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཤིང་གསལ་མཐའ་དག་ལ་^༡“བྱབ”པར་ཁས་
ལེན་པ་འགལ་རྟེ། ཤིང་མ་ཡིན་ཀྱང་མཐའ་ཡས་ལ་ཤིང་གསལ་མཐའ་ཡས་པས་མི་
ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། ཤིང་གི་སྤྲོས་ཤིང་མ་ཡིན་སེལ་བ་དང་ཤིང་རང་གིས་
གསལ་བ་རྒྱུས་ལ་འཇུག་པ་ལ། དེ་མཐའ་དག་ཤེས་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཤིང་
བརྗོད་པའི་སྤྲོས་རིགས་མི་མཐུན་སྤྱིའི་སྒྲོ་ནས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེའི་སྒྲོ་
ནས་ཤིང་གསལ་ལ་འཇུག་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་གཞན་མེད་པ་མ་མཐོང་བ་ལས་བདག་ཉིད་
གསལ་བ་གཞན་ལ་རྟོག་ན། རང་ཉིད་གཞན་མེད་པ་དེ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ན། གསལ་
བ་མཐའ་དག་ལ་གཅིག་ཕྱིའི་སྒྲོ་ཁོ་ན་སྤྱེ་བར་ཐལ་ལ། རྗེས་དུ་མ་ཡིན་ན། གསལ་བ་
གཅིག་ལ་ཡང་དུ་མའི་སྒྲོ་སྤྱེ་བར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཤིང་རང་ཉིད་རིགས་མི་མཐུན་མེད་
པ་དེ་ལ་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་^༢“རྟོག”པ་འཇུག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཤིང་གི་
བདག་ཉིད་གཞན་མེད་པ་དེའི་ངོ་བོར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་རྗེས་གཅིག་ཉིད་དུ་མ་
ཉིད་ཀྱི་^༣“རྟོག”པ་འཇུག་རིགས་ན་ཡང་དེའི་ངོ་བོར་རྟོགས་སྤྲོ་མ་དེར་ཐལ། རྗེས་
གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་^༤“རྟོག”པ་དེ་དག་དངོས་པོ་ཁོ་ན་ལ་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་

༡	སྤྱེ། ཞོལ། བྱབ	བཟུམ། བྱབ
༢	སྤྱེ། རྟོག	བཟུམ། ཞོལ། རྟག
༣	སྤྱེ། རྟོག	བཟུམ། ཞོལ། རྟག
༤	སྤྱེ། རྟོག	བཟུམ། ཞོལ། རྟག

ཡང་འགྱུར་ཅུང་ཟད་འཇུགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱངས་ཅན་ཁྱོད་ཀྱི་འདུགས་ལ་བ་དང་། ལུས་པ་སྦྱི་གཙོ་བོ་
གཅིག་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཅིག་ཡིན་
ན་ནམ་འགྱུར་མཐའ་དག་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། གཙོ་བོ་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་
ཞིང་། རྩས་ཐ་དད་ཡིན་ན། རྩས་འགྱུར་མཐའ་དག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཉམས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ལ་བཞི། ཆོག་གིས་བརྗོད་པའི་དངོས་མེད་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་བྱར་
འགལ་བ་དང་། རྗོད་བྱེད་སྤྱ་ལས་དོན་གྱི་རྟོགས་པ་སྦྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་། སྤྱ་དང་དོན་
གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པའི་ཆོད་མ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། རིགས་
བརྗོད་དང་ཆོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱ་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་གཞན་ལ་མེད་པ་མཐོང་བ་ལས་གསལ་བ་རྣམས་ལ་གནས་
པར་འགྱུར་ན་རང་ཉིད་གཞན་ལ་མེད་པ་རྟོག་པ་ནི། རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་བྱར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འཛིན་པ་པོ་དབང་པོ་རྒྱག་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཞིང་ལ་སོགས་པ་རིགས་མི་མཐུན་མེད་པ་དབང་མངོན་གྱི་སྦྱོད་ཡུལ་
མ་ཡིན་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་ལག་རྩེས་དང་། སྤྱ་སྦྱི་དང་། དོན་སྦྱི་དེའི་གཟུང་ཡུལ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། གང་ཞིག་ཞིང་བརྗོད་པ་དང་། ཞིང་མིན་གཙོད་པའི་
ཞིང་གི་སྤྱ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་ཡི་བདེན་བཞི་ལས་དབང་པོ་སོ་སོར་ཡུལ་ལ་
འཇུག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤྱ་ལས་བརྟེན་པ་བྱང་བ་ལ་རྟོགས་པ་སྦྱེ་ཚུལ་དང་། བྱང་

བ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་གཞན་སེལ་ལ་སྟོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་
 ཞིག་ཆིག་གིས་^༡ བརྗོད་བྱའི་དོན་བརྗོད་པ་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་
 གྱང་། བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་དང་རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་འདི་ལྟར་བརྗོད་
 སྐྱར་བའི་དགེ་ལས་དོན་དུ་རྣམ་པར་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དག་གི་དོན་སོ་སོར་
 ལྟར་བ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིས་བརྗོད་པ་མ་བྱང་བ་ལ་དང་པོ་སྐྱ་སྐྱི་དང་། དོན་སྐྱི་
 སོ་སོར་གྱེད་པའི་རྟོག་^༢ པ་ཉེ་བར་བསྐྱེད་ཅིང་དུས་ཕྱིས་སྐྱ་སྐྱི་དང་། དོན་སྐྱི་འབྲེས་
 པར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་ནི། རྗོད་བྱེད་གྱི་ཆིག་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་
 བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆིག་བརྗོད་པ་ལས་བརྗོད་པ་མ་བྱང་བའི་རྟོག་པས་གྱང་།
 སྐྱ་སྐྱི་དང་དོན་སྐྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཅིང་བརྗོད་པ་བྱང་བས་གྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་དང་རྒྱུན་ལ་སོགས་པའི་ཆིག་གིས་འདི་ལྟར་བསྟན་པ་
 ལྟར། ཕྱི་རོལ་དོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདི་ལྟར་གོམས་པའི་དག་
 དག་ལས་འདི་ལྟར་བརྗོད་པའི་དོན། དོན་ལ་མེད་དུ་བྱེད་གྱང་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་
 རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་རང་གི་རྒྱུན་བག་ཆགས་མི་འདྲ་བ་དང་། རྗེས་སུ་
 འབྲེལ་བས་ཉན་པ་པོ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་སོ་སོར་རྟོགས་
 པའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིད་འཛོའི་སྟན་དག་ཐོས་པ་ལས། ཆགས་ཅན་ལ་
 ཆགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་སྟན་པའི་ལྟོ་སྐྱེ་ཞིང་། ཆགས་བྲལ་རྣམས་ལ་ཡིད་འབྱུང་གི་
 ལྟོ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །

^༡ སྐྱ་ བགས། གིས་ ཞོལ། གི་ཆིགས་བརྗོད་

^༢ སྐྱ་ བྱེད་པའི་རྟོག ཞོལ། གོ་བའི་རྟོག བགས། གོ་བའི་རྟོགས་

གསུམ་པ་ནི། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་དེ་ཡང་དོན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་དང་།
སྤྱི་དོན་གཞན་བརྫོད་པ་དང་། སྤྱབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཕྲུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིང་
དོན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཁྲིར་ཤེས་པའི་རག་གིས་དོན་དཔོག་པ་འདི་ལ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་
ལས། བ་རོལ་པོ་ལ་བརྫོད་འདོད་དང་། དེ་ལ་དོན་སྤྱི་སྤང་བ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ནི།
རྗེས་དཔག་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱ་ལས་ཞེན་པའི་བརྫོད་བྱ་དཔོག་མི་
ལུས་པ་ནི་བསྟན་ཟིན་གྱི།

གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་རག་གི་བདག་རྒྱེན་ལས་སྤྱེས་པའི་བརྫོད་བྱའི་དོན་
རྟོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་སྒྲ་ཆོགས་ཤེས་པའི་ཆད་མ་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ལས་གཞན་མ་
ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་དེ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མྱོང་བྱ་ཡིན་པས་ན་སྤྱེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་རྣམ་ཆིག་དོན་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྟོགས་པ་དང་། དོན་སྤྱ་ཆོགས་
རྟོགས་པའི་སྒྲོ་བས་བ་རྣམས་ཆད་མ་སྤང་”སུམ་’ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། འདོད་ཀླུ་པའི་སྤྱ་སྤྱི་ལ་མི་འཕྲུག་པ་སྤང་བ་དང་། རྫོང་
བྱེད་ཀྱུན་ཀྱིས་སྤྱི་བརྫོད་པར་མཚུངས་ན་རིགས་བརྫོད་དང་ཆོགས་བརྫོད་ཀྱི་ཁྲད་
པར་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་དང་། རྣམ་
བརྫོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ངེས་པ་དང་ལྷན་པའི་དོན་དུ་མ་གཞན་སེལ་བ་སྤྱིའི་ངོ་བོས་
རྫོང་པར་བྱེད་ཀྱང་། དངོས་པོ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཕྲུག་པའི་འདོད་ཀླུ་པའི་སྤྱ་སྤྱིའི་
ཡུལ་ཅན་དུ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་ནི་དུ་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས། འདོད་ཀླུ་པའི་སྤྱ་
རྣམས་ཀྱང་། སྤྱི་བརྫོད་པས་བྱུང་སྟེ། འདོད་ཀླུ་པའི་སྤྱ་ལའང་བརྫོད་བྱའི་དོན་གྱི་

༡ སྤྱ་ སུམ་ བཀག་ ཞེས། གསུམ་

“དབྱེ་བས་^༡ རིགས་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་མ་ལ་དངོས་སུ་འབྱུག་པ་དང་། ཆོགས་པའི་སྐྱ་
 ཆོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འབྱུག་པ་དང་། ཆོགས་པ་ལ་ལར་དངོས་སུ་བརྫོད་
 བར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་། སྤྱི་ཡུལ་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཆོགས་པ་ཅན་ལ་
 ཆོགས་པར་བཏགས་པ་གྲོང་གི་”པག་པ་^༢ བཟའ་བྱ་མིན་ལོ་ཞེས་བརྫོད་པ་ན། དེའི་
 ཡན་ལག་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱང་བཟའ་བྱ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོགས་བརྫོད་ཀྱི་སྐྱ་ཆོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་
 འབྱུག་པ་སྐྱ་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དཔེ་དང་། རིགས་བརྫོད་ཀྱི་སྐྱ་རང་གི་རིགས་
 ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོགས་པ་ཅན་དང་ཆོགས་པ་དུ་མ་ལ་དངོས་སུ་འབྱུག་ཀྱང་སྤྱི་
 བརྫོད་པ་ལ་ལྟོས་པར་བསྟན་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་གཉི་ག་ཡང་སྤྱི་རྫོད་པར་བྱེད་པ་
 ཡིན་ན། རིགས་དང་ཆོགས་པ་བརྫོད་པའི་སྐྱ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རིགས་ཀྱི་
 སྐྱ་ནི་རང་གི་གསལ་བ་སོ་སོ་ལ་དངོས་སུ་འབྱུག་ཅིང་། ཆོགས་པའི་སྐྱ་ནི་ཆོགས་
 པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ལ་བཏགས་ཀྱང་གྲངས་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན། དཔེར་ན།
 ཆོགས་པའི་སྐྱ་ཆོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འབྱུག་པ་གྲངས་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་
 མེད་པར་རབ་དུ་འབྱུག་པ་ཚུ་ལ་སོགས་པའི་ཐིགས་པ་གྲངས་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པ་
 ཐིགས་པ་གཅིག་ལ་ཡང་ཐིགས་པའི་སྐྱ་འབྱུག་ཅིང་། དུ་མ་ལ་ཡང་འབྱུག་པས་
 སོ། །གྲངས་ལ་ལྟོས་པ་ཀར་ཤ་བ་ན་དང་། དཔག་ཚད་དང་། བྱ་བཞི་སོགས་དང་།
 ཚད་ཉིད་ནི་སྟེ་ཚུའི་སྐྱ་ལྟེ་བ་དང་། བརྒྱ་དང་། ལུས་མོ་ཙམ་རྒྱབ་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་

^༡ སྐྱ། དབྱེ་བས བཀྲས། ཞོལ། དབྱེ་བས

^༢ སྐྱ། པག་པ་ བཀྲས། པག་པ་ ཞོལ། པ་

དང་། དབྱིབས་མེར་པོ་དང་ལྷུ་པོ་དང་། བྱ་བཞི་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པའོ། །དེ་བཞིན་
དུ་ཁུ་ཚུར་གྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ལ་ཁུ་ཚུར་གྱི་སྤྱ་དངོས་སུ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་
དག་གིས་ནི་ཚོགས་པའི་སྤྱ་ཚོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པ་གངས་
སོགས་བརྗོད་པ་ན་ལྟོས་པ་མེད་པར་བསྟན་ནོ། །འདུས་པ་སྟེ་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་
ཡང་ཁ་ཅིག་ཡན་ལག་སོ་སོ་བརྗོད་པར་བྱེད་དེ། ཁང་པ་དང་ཞིང་དང་། ལམ་དང་།
ལྷགས་རི་དང་། རྒྱུས་བྱ་སོགས་ཚོགས་པ་ལ་གྲོང་གི་སྤྱས་བརྗོད་པ་དང་། དེའི་
ཁྱོགས་གཅིག་རྒྱུས་བྱ་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་སྤྱ་དེའི་ཆ་ཤས་ལ་
བཏགས་པ་ནི། བཏགས་མིང་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིང་པོ་ལ་སོགས་པ་དབྱིབས་ཀྱི་སྤྱ་
ཡང་ཆ་ཅན་ལ་འཇུག་གི། ཆ་ཤས་ལ་འཇུག་པ་མིན་པ་དང་། ཁ་དོག་ཁ་བོའི་སྤྱ་ཡང་
དེའི་ཆ་ཤས་སྟོན་པོ་སོགས་ལ་མི་འཇུག་པ་སོགས་ཚོགས་པའི་སྤྱས་ཆ་ཤས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོགས་པའི་སྤྱ་དེ་ཡི་ཆ་ཤས་ལ་
དངོས་སུ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོགས་པའི་སྤྱས་
ཚོགས་པ་ཅན་སྤངས་ནས། ཚོགས་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ལུས་པའི་སྤྱ་
ལུས་པའི་རྩ་ཇས་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ལ་འཇུག་གི། དེའི་ཡ་གྲུལ་ལུས་པའི་དྲི་
སོགས་ལ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་སྤྱ་རྣམས་ནི། རང་གི་རིགས་ཅན། བརྗོད་བྱར་མི་སྤོང་
ཡང་། ཤིང་གི་སྤྱ་ལས་ཤ་པ་སོགས་སྐྱབས་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་ནི། བདས་
བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིའི་དོན་བསྟུ་བཞི། སྤྱ་བྱུང་གི་སྟོ་ཆད་མ་སྤང་
གསུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱ་དང་དོན་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་པ་མ་ཡིན་གྱི་བད་ཅམ་

གྲིས་བཏགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་བྱང་ཆད་མ་ཕྱང་"སྤྱི་བ་ཡིན་པ་བཀག་
 བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱི་བྱང་ཆད་མ་ཕྱང་གསུམ་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་
 རྩོགས་འདྲིར་དོན་གྱི་གོ་བ་དང་། དཔེ་ཉེར་འཇལ་དང་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། སྤྱི་
 སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆད་མ་ཕྱང་གསུམ་གཞན་འདོད་པའི་སྤྱི་བ་རྣམས་ལ་འང་
 ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལེ་འཁྱེད་
 མཆན་བསྟན་པ་ནི། ཆད་མ་ཀུན་ལས་བདུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་
 བ་འཛོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གཞན་སེལ་བརྟག་པའི་ལེ་འཁྱེད་
 སྤྱི་བྱང་པའི་འགྲེལ་བཤད། ། །

༼བྱུག་པ་ལྟག་ཆད་བརྟག་པའི་ལེ་འཁྱེད་འགྲེལ་བཤད༽

གསུམ་པ་ཕྱི་རྒྱུ་གྱི་ཉེན་ཅན་ལྟག་ཆད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེ་འཁྱེད་གཞུང་
 བཤད་པ་དང་། ལེ་འཁྱེད་མཆན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱི་ཉེན་དང་། ཡན་
 ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆད་མ་རྣམས་ཤིས་ལས། མ་ཆད་སོགས་བརྗོད་སྟབས་
 འབྲིན་ཡིན། །དེ་སྤྱི་བའི་ལྟག་ཆད་དོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། རྒྱུ་བས་སྤྱི་བའི་བྱེད་
 བཀོད་པས། ཕྱི་རྒྱུ་གྱི་དོར་ཤིང་ཤེས་སྤྱི་མི་རྣམས་ཤིང་། སྤྱི་བས་དང་མཐུན་དཔེ་
 རྩོགས་ཆོས་མ་ཆད་པ་དང་། རྩེས་འགྲོ་མེད་པ་དང་། རྩེས་འགྲོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་
 སོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་གྱིས་དེ་ལྟར་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་དགའི་སྟབས་འབྲིན་
 ཡང་དག་སྟེ། དེ་ཡང་རྩོགས་ཆོས་མ་ཆད་ཞེས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་གྱི་རྩོགས་ཆོས་མ་

ཚར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་སློན་ནས་ཁོལ་བའི་འདོད་དོན་འབྲུབ་
པའི་རུས་པ་བཅོམ་ཞིང་། གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོའི་གནས་ཚུན་ལ་སྐྱབ་
བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ཡང་། ཁོལ་བས་སྐྱབ་མི་རུས་པ་ནི། ཁོལ་བ་ལ་སློབས་པ་མེད་
པས། ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་ལ། “ཕྱི་ལོལ་བས་བསྐྱབས་ནས་ངེས་པ་སྦྱེད་
རུས་ཀྱང་། སྤར་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དེ་སློན་ཅན་ལས་མ་འདས་སོ། །གཞན་དོན་རྗེས་
དཔག་གི་སྐབས་སུ་དོན་སློན་ཞུགས་པར་སློན་རུས་པ་འབའ་ཞིག་གིས། སུན་འབྱིན་
ཡང་དག་ཏུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། རྒྱའི་སློན་དང་རྒྱའི་སློན་དང་བཅས་པར་བསྟན་
པས་ཀྱང་སུན་འབྱིན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ལ་ཁོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་རུས་
པ་ཁོ་ནར་མི་བཟུང་ངོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་ལན་ནལ་མར་བསམ་ཀྱང་སློན་མེད་པ་ལ་སློན་
ཏུ་བརྗོད་པ་ནི། སུན་འབྱིན་ལྟར་སྤར་བ་ལྟག་ཚད་དེ། ཕྱིར་ཁོལ་གྱི་ལན་ལོག་པ་
མཐའ་དག་པ་ཡིན་ཡང་། རང་གིས་ཉེས་པར་བརྗོད་པ་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་རང་ལ་
མཚུངས་པར་འབྲུག་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟག་ཚད་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཐ་ཤལ་བའོ། །ཅོད་
རིགས་ལས། སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བརྗོད་ཅིང་། སློན་མི་བརྗོད་པ་གཉིས་པོ་
དག །ཚར་བཅད་པ་ཡི་གནས་ཡིན་གྱི། །གཞན་གྱི་མི་རིགས་ཕྱིར་མི་འདོད། ཅེས་
བཤད་པས། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་ལྷངས་ནས་སྐབས་ལ་བབས་
བཞིན་ཏུ། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་བརྗོད་པ་དང་། སློན་ཅན་བརྗོད་པ་ནི་ཚར་བཅད་
པའི་གནས་དང་། སློན་བརྗོད་པར་ཁས་ལྷངས་ནས། མི་བརྗོད་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་

མི་བརྗོད་པ་ཡང་ཆར་བཅད་པའི་གནས་སོ། །སུན་འབྲིན་བརྗོད་པའི་དུས་ཀྱང་
སྐབས་དེའི་སྐབ་བྱེད་རྫོགས་ནས་ཡིན་གྱི། མ་རྫོགས་པར་སུན་འབྲིན་བརྗོད་པ་ནི།
ཆར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་པས་ཆོལ་བའི་ཆོག་བརྗོད་མ་ཐག་
སུན་འབྲིན་འཕེན་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི། རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཉེ། ཆོད་མ་
རྣམ་ངེས་དང་། མདོན་པ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཅོད་
རིགས་ནས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བཤད་ཀྱང་“ཆོགས་”མང་དུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྷག་ཆོད་བཤད་པའི་དགོས་པ་དང་། ལྷག་ཆོད་དང་སུན་
འབྲིན་ལྟར་སྒྲུབ་དེ་དག་ལྷག་ཆོད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། ཅོད་སྐབ་མཁན་
པོའི་ལྷག་ཆོད་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ལྷག་ཆོད་
ལ་ལན་བརྗོད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆོད་མ་ནི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་རྫོགས་པའི་ཐབས་དང་། གཞལ་བྱ་རྫོགས་པ་ཆོད་མ་ལ་རག་ལས་པས། སྐྱ་བྱང་
སོགས་ཆོད་མ་ལྟར་གསུམ་བཀག་ནས་ཆོད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྟན་རིགས་
མོད། ཆོད་མ་ལྟར་སྒྲུབ་དང་། རྟོགས་ཆོས་དང་། གཏན་ཆོགས་དང་། དཔེའི་སྟོན་
རྣམས་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན་རྟོགས་“ཆོས་”མ་ཆང་བ་དང་། ཁྲབ་པ་
མ་ངེས་པ་དང་། འགལ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་དང་། སུན་འབྲིན་ལྟར་སྒྲུབ་
སོགས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་སྦངས་
ནས་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་ལྟར་སྒྲུབ་བརྗོད་ཀྱང་རང་གི་རྟོགས་ངེས་པར་འགྲུབ་པའི་
སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པའི་ཆ་ཤས་ཉེ། སྐབ་

༡	སྐྱ།	ཆོགས་	བཀགས།	ཞེས།	ཆོག
༢	སྐྱ།	-ཆོས་	བཀགས།	ཞེས།	ཆོས་

བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་སྐྱོན་མེད་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུ། རང་གི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་མཚུངས་པ་མིན་
ནོ་ཞེས་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་མོག་རྟོག་སེལ་བའི་
དགོངས་པ་ཅན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་བྱེད་སྐྱོན་ཅན་ལ་སྐྱོན་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་དང་།
སུན་འབྲེན་ལྟར་སྤང་ལ་ལྟག་ཆོད་དུ་སྐྱོན་པའི་ལན་འདི་བརྗོད་པར་རིགས་པ་ཡིན་
ནོ། །སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་དེ་ཉིད་རབ་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དང་། སུན་འབྲེན་པ་དེ་
ལྟར་སྤང་བ་ལྟག་ཆོད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ལྟག་ཆོད་ལ་ནི་ཇེས་
མ་ཐུན་གྱི་ལན་དེ་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྟག་ཆོད་ལྷ་མ་བཅུ་བཤད་པ་དང་། བྱི་མ་བཞི་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤང་མ་སྤང་མཚུངས་པ་དང་གཏན་ཆིགས་མིན་པར་
མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དང་པོ་གཉིས་བཤད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་མཚུངས་པ་
སོགས་བྱི་མ་བཅུད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
དེ་སུན་འབྲེན་ལྟར་སྤང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་པ་དང་མ་སྤང་པ་དག་དང་
མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ནི། རང་གིས་གཞན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ལ་སྤང་མ་སྤང་
བརྟགས་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། རང་གི་སུན་འབྲེན་ལ་ཡང་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་མཚུངས་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །དཔེར་ན། ཚེས་བའ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་སྤྱི་མི་རྟག་
གོ་ཞེས་པ་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་པ་ལ། རྟགས་འདི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྤང་ནས་
སྤྱོད་པར་བྱེད་དམ། མ་སྤང་པར་སྤྱོད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཚུ་སྤྱང་དང་ཁྱ་མཆོ་སྤང་པ་
བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་འཕྲོས་པས། བྱུང་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། མ་སྤྱོད་པ་སྤང་
པར་མི་འཐད་པས། སྤྱོད་པ་དང་སྤང་ན་བསྒྲུབ་བྱ་བྱུབ་ཟེན་པས་གཏན་ཆིགས་

དགོས་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། མ་སྤང་བས་གཏན་ཆིགས་མིན་པ་དང་ཁྱད་
བར་མེད་པས་སྐྱབ་བྱེད་མིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དུས་གསུམ་ལ་བརྟགས་ནས་རྟགས་
སྤྱ་བརྗོད་འདོད་མིན་པ་སྟེ། གཏན་ཆིགས་མི་འདོད་པར་བརྗོད་པའི་ལྷག་ཆོད་
དོ། །གཏན་ཆིགས་བསྐྱབ་བྱ་ལས་སྤར་བྱུབ་ན་འདི་གང་གི་གཏན་ཆིགས་ཡིན།
ཕྱིས་བྱུབ་ན་གོ་བྱེད་དུ་མི་རིགས་ལ། དུས་མཉམ་དུ་བྱུབ་ན། རྩ་གཡས་གཡོན་
བཞིན་དུ། གཉིས་ཀ་ལ་བྱུབ་པ་ལ་སྐྱབ་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་པ་གཏན་ཆིགས་མིན་པ་
མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤང་མ་སྤང་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་སྟན་འབྱེན་ལྟར་སྤང་དུ་ཐལ།
གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཅུ་མ་མཚང་བ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ཅོད་པ་འདེབས་པའི་
ཅོད་པ་རྗེས་མ་སྟན་པ་སྟན་འབྱེན་གྱི་གཟུགས་ཅན་ཅུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཅོལ་
སྤང་ཅུ་དུ་མ་ཐད་གཏན་ཆིགས་ཅུ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་སྟན་འབྱེན་ལྟར་སྤང་
ཡིན་ནོ། །སྟན་འབྱེན་དང་སྟན་དབྱེད་བྱ་གཉིས་སྤང་མ་སྤང་བརྟགས་ན་ཡང་ཉེས་པ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དུས་གསུམ་གྱི་བརྟག་པ་ལ་ཡང་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ཉེས་པ་
སྤར་བར་བྱའོ། །སྐབས་དེར་བསྐྱབ་བྱ་ནི་བསྐྱེད་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་གཉིས་ཡིན་ལ།
སྐྱབ་བྱེད་ནི་གཏན་ཆིགས་དང་། གཏན་ཆིགས་བརྗོད་པ་ཆིག་གཉིས་ལས་བསྐྱེད་བྱ་
སྐྱེད་བྱེད་ལ་བསམས་ནས། འབྲས་བྱའི་སྤར་རྒྱ་བྱུབ་དགོས་པས། སྤྱི་ཕྱི་རྟག་པ་
མི་འཇུག་ལ། བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་པའི་ངེས་ཤེས་སྤར་མ་སྐྱེས་པ་ལ་གཏན་ཆིགས་
འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་སྐྱེས་ནས་གཏན་ཆིགས་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
དོ། །རྗེས་དཔག་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཆིག་གིས་བརྗོད་པའི་དོན་བརྟགས་ཡིན་

བ་ལ་བསམས་ནས་ཚིན་ན་ཅི་སུན་འབྱེན་དེ་མ་བྱལ་བ་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། སྤྲ་མི་རྟག་
བ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་གྱི་དེར་རྟོགས་གྱི་སྒོ་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པས། སྤྲ་མི་རྟག་བ་དེའི་ཆེ་མ་
བྱལ་བ་མིན་པས་སོ། །

གཉིས་བ་ལ། དང་པོ་རྟག་བ་དང་མཚུངས་པར་བརྗོད་པའི་ལྟག་ཚིན་ནི། བ་
རོལ་པོས་མི་^༡རྟག་བ་སྤྲིའི་བྲད་ཆོས་དོན་གཞན་དུ་སྒོ་བཏགས་ནས་སྤྲ་མི་རྟག་པར་
དམ་བཅས་བ་ལ་སྤྲ་དུས་ནས་ཡང་མི་རྟག་བ་འདོད་པར་མི་སྲིད་དེ། ཆོས་རྣམས་གྱི་
རང་བཞིན་གང་ཐོབ་བ་འདོད་པར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དོ། །དུས་ནས་ཡང་མི་རྟག་པའི་
རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་རྟག་པར་འབྱུང་གྱི་དེ་ལྟར་མི་རྟག་པར་བཞག་ཅུས་བ་མིན་ཞེས་
ཟེར་དོ། །སྤྲ་ལ་མི་རྟག་བ་དུས་ཀྱན་ཏུ་ལྷན་བ་མི་སྲིད་པས། སྤྲ་རྟག་པར་དམ་འཆང་
པའི་ཚིན་བ་ནི། སུན་འབྱེན་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། འོགས་གྱི་སྒྲིན་དང་རྗེས་མ་སྤྲོན་
བརྗོད་བ་སྟེ། རང་ཆོག་འགལ་པའི་དམ་བཅའི་སྒྲིན་ལྟར་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་བ་མ་བརྗོད་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཚིན་ལ་གཉིས། ལྟག་ཚིན་དོས་བཟུང་
བ་དང་། དེ་སུན་འབྱེན་ལྟར་སྤང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅོལ་བྱང་གིས་སྤྲ་མི་
རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་གྱི་ཆོག་བརྗོད་པའི་སྤང་གཏན་ཆོགས་མེད་བ་
བསྐྱབ་བྱ་སྤྲ་མི་རྟག་བ་ཡང་། མེད་པར་ཐལ་བར་འབྱུང་བས་སྤྲ་མི་རྟག་བ་སྐྱབ་མི་
དགོས་སོ་ཞེས་ཚིན་བ་ནི་མ་བརྗོད་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཚིན་དོ། །

གཉིས་བ་ནི། སྤྲ་བ་པོའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་བ་དག་གིས་སྤྲ་མི་རྟག་པར་གསར་དུ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པར་སྒོ་བཏགས་ནས་སྤང་སྤྲ་མི་རྟག་བ་མིན་པར་ཚིན་བ་ནི། སུན་འབྱེན་

^༡ སྤྲ་ རྟགས་ བཀའ་སྤྲུལ་ རྟག་བ་

ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཆོག་ཙམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་འབྲུག་པ་མིན་པས་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་
ཡིན་ནོ། །སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཆོག་བརྗོད་པ་ལ་སྤང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས། སྤང་
རྟགས་ཆོག་མེད་པས་བསྐྱབ་བྱ་མི་འབྲུག་པར་ཚོད་ན་ཡང་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་ཡིན་
ཏེ། “སུན་འབྲིན་^༡ ལྟར་སྤང་སྟེ་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཀྱང་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་དགོས་
པས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་དཔེ་མ་ཆང་བའི་སུན་འབྲིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་མ་སྐྱེས་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་ལ་གཉིས། ལྷག་ཆོད་ངོས་བཟུང་
བ་དང་། དེ་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་དུ་བསྐྱར་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆོགས་གྱི་ཆོག་
བརྗོད་པ་ལ་སྤང་བཞིན་དུ་སྐྱ་མ་སྐྱེས་པས་ཚོལ་བྱུང་དུ་མེད་པའི་ཚོལ་བྱུང་རྟགས་
མིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ཚོད་པ་དང་ཚོལ་བྱུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རོན་གྱི་
འབྲུགས་གྱིས་སྐྱ་རྟག་པར་འབྱུར་རོ། །ཞེས་ཚོད་པའི་འགལ་བའི་དག་གཉིས་ནི། མ་
སྐྱེས་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་མིན་ཏེ། སྐྱ་སྐྱེས་པ་
ལ་སྤང་ཚོལ་བྱུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་པར་ཚོད་
པ་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་དང་། ཚོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོན་གྱི་འབྲུགས་གྱིས་རྟག་
པར་ཚོད་པ་མ་དེས་པ་ལྟར་སྤང་གཉིས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་འབྲས་མཚུངས་གྱི་ལྷག་ཆོད་ལ་གཉིས། ལྷག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
དེ་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་དུ་བསྐྱར་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱས་
པའམ། འབྲས་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་འབྲས་བྱའི་དབྱེ་བ་གཞན་ཉིད་གྱི་ཆ་ནས་

^༡ སྐྱ་ བགས། སུན་འབྲིན་ ཞོལ། ཀྱན་འབྱུང་

བརྟགས་ནས་རྩ་བུ་དབྱུག་གི་དང་འཁོར་ལོ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་ཤིང་། སྤྱི་ཤིང་གཞན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སྤྱིའི་འབྲས་བུས་དཔེ་ལ་རྩེས་སུ་མི་འགྲོ། བྱམ་པའི་འབྲས་བུས་ཚོད་གཞི་ལ་རྩེས་སུ་མི་འགྲོ་བས་བསྐྱབ་བྱ་སྤྱི་ཤིང་གཞན་པ་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་ཞིང་། ཚོད་པ་དེ་ཉིད་དཔེ་དང་། ཚོད་གཞི་འབྲས་བུར་མཆུངས་པའི་ཆ་ནས་སྤྱབ་བྱེད་ཅམ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་འབྲས་མཆུངས་ཀྱི་ལྷག་ཆོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཚོད་པ་དེ་ནི་སྤྱན་འབྲིན་ཡང་དག་མིན་ཏེ། སྤྱི་བ་པོའི་འདོད་པ་ལ་སྤྱན་འབྲིན་ལྟར་སྤྲང་ནམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིའི་འབྲས་བུས་བྱམ་པ་སོགས་མི་རྟག་པ་ལ་མེད་པས་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་ཚོད་ན། འགལ་བ་ལྟར་སྤྲང་དང་། དེ་ཉིད་རྟག་པ་ལ་འང་མེད་དོ་ཞེས་ཚོད་ན། སྤྱན་མོང་མིན་པའི་མ་དེས་པ་ལྟར་སྤྲང་དང་། བྱམ་པའི་འབྲས་བུས་སྤྱི་ལ་མེད་དོ་ཞེས་ཚོད་ན་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤྲང་རོ། །

ལྷ་པ་དང་། དུག་པ་ཆོས་མཐུན་པ་མཆུངས་པ་དང་། ཆོས་མི་མཐུན་པ་མཆུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་ལ་གཉིས། ལྷག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་སྤྱན་འབྲིན་ལྟར་སྤྲང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྱུར་རྩིང་རྩ་འགྲེལ་ལས་དཔེ་བསྟན་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། དཔེ་མ་དག་པའོ། །མཐུན་པའི་དཔེ་བྱམ་པ་དང་། དུང་སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཏེ། དཔེ་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོར་བར་བྱས་པ་ཡང་དག་ལས་ལྷག་ཆོད་སྤྱི་བ་པོས། དཔེར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཉིད་ལས་ཚོལ་བ་

ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན། སྤྱི་དང་ནམ་མཁའ་ལུས་ཅན་མིན་པར་
ཆོས་མཐུན་པས་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
ཅོད་པ་ཆོས་མཐུན་པ་དཔེ་ཡིས་སྤྱི་ལ་གཞན་རྟག་པ་བསྐྱུབ་པ་ནི། ཆོས་མཐུན་
མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དོ། །དེ་ལས་གཞན་དག་ཅོལ་བྱུང་གིས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྐྱུབ་
པའི་བྱམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ལས་སྤྱི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན། བྱམ་པ་དང་ནམ་མཁའ་
ཆོས་མི་མཐུན་པ་ལས་ལུས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
ཅོད་པ་ནི་ཆོས་མི་མཐུན་པས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་ཆོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མ་ངེས་པ་ལྟར་སྤང་བྱ་འགྱུར་བའི་དབང་ཤེས་དང་། དཔེ་
ལྟར་སྤང་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྤང་བྱ་བསྐྱུབ་པ་དང་། འབྲུལ་པ་ལྟར་སྤང་གཉིས་སུ་འགྱུར་
པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། ཅོལ་བྱུང་གིས་དྲུང་སྤྱི་མི་རྟག་པར་བསྐྱུབ་པ་ལ་བྱམ་པ་ཆོས་མཐུན་
དང་། ནམ་མཁའ་ཆོས་མི་མཐུན་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་པ་“དང་”པ་རོལ་པོ་ན་རེ། དཔེ་
བྱམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་ཅོལ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན།
དཔེ་བྱམ་པ་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ལས་ལུས་ཅན་མིན་པར་སྤྱི་རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་པ་དང་མི་རྟག་སྟེ་ཅོལ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་མི་
མཐུན་དཔེར་བྱས་པས་དཔེ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བྱམ་པ་དང་སྤྱི་གཉིས་ལུས་ཅན་
མིན་པར། ཆོས་མི་མཐུན་པས་ལུས་ཅན་མིན་པར། སྤྱི་རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
ཅོད་པ་ནི། ལུས་ཅན་མིན་པ་དང་ཅོལ་བྱུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྐྱུབ་པའི་

⁹ སྤྱི་ དང་། བགས། རོལ། ལ་

ཆོས་མཐུན་པ་དང་། མི་མཐུན་དཔེ་ཅུང་ཟད་ཆོས་མི་མཐུན་པས་གཞན་ལ་སྐྱབ་
བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཚོད་པ་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཐུན་
མོང་གི་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྤང་ནས་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་སུན་འབྲིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་དུ་ཐུག་། སུན་འབྲིན་དུ་ཁས་སྦངས་པ་གང་ཞིག །འགལ་བ་
ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟགས་ལྟར་སྤང་བཞིན་དུ་ཁྱོད་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་
མཐུན་རེ་ཅམ་མཐོང་བས་སྐྱེ་ལས་རྟག་པ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། ཁོ་བོས་ཀྱང་
ཆོས་མཐུན་མཐོང་བ་ཅམ་ཀྱིས་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེད་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་ཅན་ཡིན་པ་དེ་“ལྟར་”ཁྱོད་ཀྱི་ཡང་ངོ་ཞེས་ཚོད་
པར་བྱེད་པས་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་ཡིན་ཏེ། བ་རོལ་བོ་ལ་དཔེ་ལྟར་སྤང་བའི་སྟོན་
བརྗོད་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་སྦངས་ནས་ཚོད་པའི་སུན་འབྲིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཏན་
ཆོགས་གཉིས་པོ་འདི་ལ་ཡང་དཔེ་བཀོད་ཀྱང་ཇེས་འགྲོའི་བྲུབ་པ་དང་ཕྱོག་པ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟག་གི་པ་ངན་པ་པལ་ཆེར་ནི། དཔེས་བསྐྱབ་བྱ་ཉི་
བར་འཇལ་བར་བྱེད་དེ། སྐྱ་ནི་བྱས་པ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པ་ཡིན་གྱི། བས་མཁའ་
བཞིན་དུ་མིན་ནོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་ནི། དཔེ་དང་བསྐྱབ་བྱ་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་
ལྟར་ན། གང་མི་རྟག་པ་དེ་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའོ་ཞེས་པ་དང་། གང་ཚོལ་བ་ལས་མ་
བྱུང་བ་དེ་རྟག་པའོ་ཞེས་པ་ལྟར། ཇེས་འགྲོ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་ལས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་
གྲུབ་པར་འགྱུར་ན། དཔེ་ཉིར་འཇལ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འདོད་པས་དེ་ལྟར་བྱ་བར་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤར་གྱི་ཚོད་པ་དེ་ནི་འབྲུལ་བ་ལྟར་སྤར་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འབྱུར་
 ཏེ། ལྷག་ཚོད་སྤར་པ་པོས་ཚོས་མ་སྤུན་པ་དང་མི་མ་སྤུན་པའི་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤར་
 གཉིས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །འདིས་ཀྱང་ཚོད་པ་གཉིས་ཀ་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤར་བ་སྤུན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་
 ཁོ་པོ་ཅག་གི་གཏན་ཆིགས་ལ་བཀོད་པའི་སྒྲིབ་དེ་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་ཏུ་མི་འབྱུར་
 བར་ཐལ། ཚོལ་བྱུང་གི་དུང་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྤྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཚུལ་གསུམ་
 རྟོགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་སྒྲིབ་བ་ཕྱི་མ་དང་སྤར་མ་
 ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྤར་ཡིན་ནོ། །

བྱ་བ་རྣམ་གཞག་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་ལ་གཉིས། ལྷག་ཚོད་ངོས་བཟུང་བ་
 དང་། དེ་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤར་བ་སྤུན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དུང་སྤྱི་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་
 རྟེ། ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱུམ་པ་བཞིན། ཞེས་བྱུམ་པ་དང་ཚོས་
 མ་སྤུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་ཉིད་དུ་བྱས་པ་ལ་ལྷག་ཚོད་སྤྱི་བ་པོ་ན་རེ། འདི་ལ་ཚོས་
 མ་སྤུན་པ་ཉིད་ཡོད་ན། བྱུམ་པ་ཁོ་ན་ཚོས་མ་སྤུན་པར་བྱ་བ་དང་། མིག་གིས་བཟུང་
 བྱ་ཡིན་ཕྱིར། མི་རྟག་པར་འབྱུར་གྱི་སྤྱི་ནི་མིན་ཏེ། ཚོས་གཉིས་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 དང་། ཡང་སྤྱི་ཁོ་ན་རྟག་པར་འབྱུར་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་སྟེག་བྱ་མིན་པ་དང་། མཉན་བྱ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། བྱུམ་པ་ནི་མིན་ཏེ། ཚོས་གཉིས་པོ་དེ་དང་མི་སྤུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་
 གཏན་ཆིགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་བརྗོད་པས་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པས་
 བརྗོད་པ་ནི། རྣམ་རྟོག་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་དོ། །གང་གི་སྤྱིས་སྤང་མ་སྤང་
 མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚོད་སོགས་སུ་མ་ཟད་འདི་མང་ངོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ན་བསྐྱབ་བྱ་སྤྱི་ཏྲག་པ་ལས་ལོག་པ་ཏྲག་པ་ཉིད་ཏྲིག་པ་ནི།
ནམ་ཏྲིག་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚེད་དོ། །ཆོས་པར་བྱ་བ་མིན་པ་བྱམ་པ་ལས་གཞན་
སྤྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་གཏན་ཆིགས་དེས་སྤྱི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་མི་བྱས་པར་ཐལ།
གཏན་ཆིགས་དེས་འབྲུལ་བ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཉེ། མི་ཏྲག་པ་ལ་མཐོང་། དེ་ལས་
གཞན་ལ་ཡང་མཐོང་བའི་མ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་མིན་པ་ཁྱད་
པར་མཉན་བྱ་ཉིད་གིས་ཀྱང་མི་ཏྲག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་བྱེད་གྱི་ཏྲག་པར་ཐལ་བ་
འཕེན་མི་རིགས་ཉེ། འགལ་བ་ལྟར་སྤྱང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་ཚེད་པ་དེ་
དག་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་མིན་ཉེ། མ་ངེས་པ་དང་འགལ་བ་ལྟར་སྤྱང་གི་ལན་ལོག་
པའི་ཕྱིར་དོ། །འགྲེལ་བ་ཤད་གྱི་འགྱུར་ལས་ཏྲག་པར་ཐལ་ཕྱིར་དེར་སྤྱང་ཉིད་ཅེས་
འབྲུང་དོ། །

བརྒྱད་པ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཚེད་ལ་གསུམ། ལྷག་ཚེད་ངོས་
བཟུང་བ་དང་། དེ་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤྱང་དུ་བསྐྱོན་པ་དང་། ནམ་གཞག་མཚུངས་པ་
སོགས་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་པོ། །དང་པོ་ནི། ཚེད་གཞི་ཆོས་ཅན་དང་། དཔེའི་ཆོས་དག་མི་
ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པར་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་ན། གཅིག་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་དང་། གཏན་ཆིགས་ཆོས་མཐུན་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་། ཆོས་མཐུན་པས་ཁྱད་
པར་མེད་པར་ཚེད་པ་ནི། བྱེ་བྲག་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཚེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་མཐུན་པ་ཅམ་གྱིས་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཚེད་པ་ནི། ཏ་ཅང་
ཐལ་བ་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་
གཅིག་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཆོས་མཐུན་པ་ཅམ་ལས་མི་ཏྲག་པར་ཐལ་བའི་

ཆོད་པ་ནི། མ་ངེས་པ་ལྟར་སྤང་དང་ཕྱོགས་གཅིག་མ་སྤུན་པས་ཐམས་ཅད་མ་སྤུན་ན་
བསྐྱབ་བྱ་དང་ཉགས་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཉགས་སྤྱད་གང་བཞོད་མ་གྲུབ་པར་
འགྱུར་བས་སྤུན་འབྲེན་དེ་ནི་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྤང་བར་འདོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་མའི་དོན་བསྐྱུས་ནས་ཡང་བརྗོད་པ་བསྐྱབ་བྱ་སྤྱི་མི་རྟག་པ་ལ་
ནི་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་གཏན་ཆིགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚོལ་བྱུང་
གིས་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་ན། མིག་གི་གཟུང་བྱ་མིན་པ་དང་། མཉན་བྱ་མིན་
པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་ཆོད་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་ཀྱི་སྦྱོན་མི་འགལ་
བ་ལྟར་སྤང་བ་བྱེ་བྲག་མེད་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ། ། གྲང་གི་སྤྱིས་བསྐྱབ་བྱ་
དང་གཏན་ཆིགས་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་རྣམ་པ་འདིས་
གྲང་ལྟག་ཆོད་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །ཆོས་མ་སྤུན་པ་དང་ཆོས་མི་མ་སྤུན་པ་དང་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དང་བྱུང་པར་མེད་པར་མཚུངས་པ་བཞི་པོ་འདི་ལན་ལྟར་སྤང་ཁོ་ནར་
འགྱུར་རམ། སྐབས་འགར་ལན་ཡང་འགྱུར་ཞེ་ན། ལྟག་ཆོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་བཞི་པོ་
འདི་སྦྱོན་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སྐབས་འགར་སྦྱོན་མེད་ཀྱི་ན་ནི། སྤུན་འབྲེན་ཡང་དག་ཏུ་
ཡང་འགྱུར་རོ། །ཆོལ་བའི་སློབས་པ་རྒྱས་པ་མེད་པར་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་སྤུན་འབྲེན་
དང་། གཞན་ཀྱི་ཆེ་སྤུན་འབྲེན་ལྟར་སྤང་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་
མཐོང་ན་གཞོད་པ་མེད་དེ། རྩལ་གཉིས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ཆོས་ཅན། རྩལ་གཅིག་སྤོན་ཏུ་
སོང་སྟེ། དགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
ཆོས་ཅན་ནམ་ཆོས་སམ་ཆོགས་དོན་ལ་གཞོད་པའི་སློན་སྤྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་

སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞོད་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ལ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པ་
འགལ་བ་ཉིད་མིན་ཞེས་པས་གཞན་གྱིས་བཞོད་པའི་གཏན་ཆིགས་དེས། ཏུང་སྤྲ་མི་
ཏྲག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་འགལ་བར་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་དམིགས་པ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་ལ་
གཉིས། ལྷག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་སྟུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གང་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལས་གཞན་ཡང་གཏན་ཆིགས་གྱིས་བསྟན་ན་
དམིགས་པ་མཚུངས་པའོ་ཞེས་སོ། །ལྷག་ཆོད་སྤྲ་བ་ན་རེ། ཚེ་ལ་བྱུང་དུང་སྤྲ་མི་ཏྲག་
པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་མིན་ཏེ། གྲོག་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པས་མི་ཏྲག་པ་
ལ་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྲབ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་གཏན་ཆིགས་མིན་ཏེ། བགས་
ཀྱི་ཤིང་འདི་ཆོས་ཅན། སེམས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། མཚན་མོ་ལོ་མ་འཁྲུམས་ནས་ཉལ་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚེ་ལ་བྱུང་གཏན་ཆིགས་གཞན་གྱིས་མི་ཏྲག་པར་བྱབ་
པའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་གཏན་ཆིགས་གཞན་གྱིས་ཅ་བའི་གཏན་ཆིགས་མིན་པར་བྱབ་
པོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྲ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དུ་མ་བཞོད་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞན་སྤྲོ་བཏགས་
ནས་གཏན་ཆིགས་འཁྲུལ་བར་ཚོད་པ་ནི་སྟུན་འབྲིན་ཡང་དག་མིན་ཏེ། གཏན་
ཆིགས་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་གཟུགས་ཅན་ཅམ་ཉིད་ཀྱི་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྤང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྲུང་ལས་བསྐྱབ་བྱ་མ་ངེས་སྤྲོ་བཏགས་ནས་
ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ན། གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཁྲབ་
པར་སྤྲོ་བཏགས་ནས་གཏན་ཆིགས་གཞན་འཁྲུལ་བར་ཚོད་པའོ། །གཏན་ཆིགས་

གཞན་གྱིས་སྤྲོ་ལ་རྟག་པར་བྱུང་ན། མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པ་འཁྲུལ་ན་ཡང་དེ་མ་བྱུང་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚེ་ལ་བ་ལས་བྱུང་པའི་གཏན་ཆིགས་གྱིས་ནི། མི་རྟག་པ་ལ་མ་བྱུང་
 ་ཀྱང་དྲུང་སྤྲོ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་བྱུང་པ་འཁྲུལ་པའི་སྤྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཚུལ་
 གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་ཀྱི་དངོས་པོ་རྟགས་པའི་ཕྱིར། སློག་ལ་སོགས་པ་ལ་
 མེད་པ་ལ་བསམ་ནས་མི་རྟག་པ་ལས་གཞན་ལ་མི་སྤྱི་ཅིང་། སྤྲོ་ལ་མེད་པ་མིན་པ་
 ལ་མེད་པར་སྤྱོད་བཏགས་ནས་ཚོད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། “ལྟག་ཆོད་ཡིན་ཏེ། མ་བྱུང་པ་
 ལྟར་སྤང་གི་ཚོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་རྟག་པ་སློག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཚེ་ལ་བྱུང་
 མེད་པ་མིན་ནམ། རི་ལྟར་ལྟག་ཆོད་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལ་མེད་པས་སྤྱོད་དུ་འགྱུར་བ་
 མིན་པར་ཐལ། སྤྲོ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་ལ་བྱུང་ཉིད་གྱིས་སྤྲོ་ལ་མི་རྟག་པས་བསྐྱབ་པའི་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་རབ་དུ་བསྐྱབ་པ་མིན་གྱི། མི་རྟག་པ་ཙམ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་
 ཆང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཐེ་ཆོམ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས། ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་
 དང་། དེ་སྤྱན་འབྱེན་ལྟར་སྤང་དུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚེ་ལ་བྱུང་གིས་དྲུང་སྤྲོ་མི་
 རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་དམ་བཅའ་གཏན་ཆིགས་སུ་བརྗོད་པའི་དོན་ལ་ཅེ་བའི་ཚུལ་
 སོགས་པ་ལྟར་ཚེ་ལ་བས་སྤང་ཡོད་གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནམ། ལུས་པ་ལྟར་སྤང་
 མེད་གསལ་དུ་སྦྱིད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཐ་དད་ལ་བཏགས་ནས་གཏན་ཆིགས་ཐེ་
 ཆོམ་ཅན་དུ་ཚོད་པར་བྱེད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱང་སྤྱིའི་བསྤྱིད་ཀྱང་སྤྱོད་བཏགས་
 བས་མ་ངེས་པར་ཚོད་པ་ནི། ཐེ་ཆོམ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་བྱའི་ཚས་མི་ཉག་པ་བསྐྱེད་བྱར་སྒོ་བཏགས་ཅན་ཅེ་བའི་
ཆུ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པར་ཚོད་པ་ནི་ལྷག་ཆོད་ཡིན་ཏེ། མ་ངེས་པ་ལྷར་
སྒྲུང་གི་སྟན་འབྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོལ་བྱུང་ཚོལ་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲེ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
སྒོ་བཏགས་ནས་དེ་སྒྲུ་ལ་མ་བྱལ་པར་ཚོད་པ་ཡང་ཉག་པ་མ་བྱལ་བས་^༡ལྷར་སྒྲུང་གི་
སྟན་འབྱེན་ཡིན་པས་ལྷག་ཆོད་དོ། །

གསུམ་པ་དོན་གྱིས་གོ་བའི་མཚུངས་པ་ལྷག་ཆོད་ལ་གཉིས། ལྷག་ཆོད་ངོས་
བཟུང་བ་དང་། དེ་སྟན་འབྱེན་ལྷར་སྒྲུང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུང་སྒྲུ་མི་ཉག་
པར་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚོལ་བྱུང་ཉག་པ་སུ་བཀོད་པ་ན། ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མི་
ཉག་པ་ཡིན་ན། དོན་གྱིས་ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཉག་པར་འགྱུར་བས་འདོད་
པ་མིན་པའི་དོན་སྒྲོག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མི་མ་སྟན་སྟོགས་ཉག་པར་སྐྱབ་དགོས་
སོ། །ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚོད་པ་ནི། དོན་གོ་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཚོད་པ་འདི་ནི། མ་ངེས་པ་ལྷར་སྒྲུང་གི་སྟན་འབྱེན་ཡིན་ཏེ། ཚོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲུ་མི་
ཉག་པ་སྐྱབ་ཀྱས་པ་བཞིན་དུ་དེ་ལྷ་ན་འབྲུལ་བ་གཞན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཉག་པ་ལ་ཚོལ་
བ་ལས་མ་བྱུང་བ་མེད་པའི་སྐྱབ་པར་འདོད་པས་སྒྲོག་ལ་སོགས་པ་ཉིད་གྱིས་བྱལ་
པ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་སྟན་འབྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ཐལ་འགྱུར་མཚུངས་པའི་ལྷག་ཆོད་ལ་གཉིས། ལྷག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་
དང་། དེ་སྟན་འབྱེན་ལྷར་སྒྲུང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷག་ཆོད་སྤྱ་མར་མ་ཟད་
ཐལ་འགྱུར་མཚུངས་པར་འདོད་པའི་ལྷག་ཆོད་ཡང་ནི། ཚོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲུ་མི་

རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱམ་པ་དཔེར་བཞོད་པའི་ཆེ། བྱམ་པ་ཁོ་ན་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
པའི་གཏན་ཆེགས་དང་། དཔེ་གང་ཡིན་ཞེས་དེའི་གཏན་ཆེགས་མེད་པར་ཐལ།
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གང་ཡང་ཆོལ་ཕྱི་ཆོལ་
གཉིས་ཀ་ལ་མ་སྐྱབ་སྒྲུང་དུ་བྱུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྟན་གྱི་དཔེ་ཡོད་བཞིན་དུ།
གཏན་ཆེགས་ཀྱི་ལམ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་ནི།

གཉིས་པ་ནི། མི་རྟག་པ་དཔེ་བྱམ་པ་སོགས་ལ་རྗེས་འགོ་བྱེད་པར་མཐོང་
བཞིན་དུ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་དེ་ནི་ལྷག་ཆོད་ཡིན་ཏེ། དཔེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་བཞིན་དུ།
དཔེ་ཐམས་ཅད་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་དཔེ་ལྟར་སྒྲུང་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སྟན་འབྱེན་
ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲུང་བཤད་པའི་ལྷག་ཆོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། དེ་སྟན་
འབྱེན་ལྟར་སྒྲུང་དུ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་མདོ་ཅམ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྷག་
ཆོད་ཀྱན་ལ་དབྱེ་བ་དང་དེ་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་སྟོགས་ཅམ་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་
དག་མི་བརྗོད་དེ། ལོག་པར་རྟོག་པ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་འཕེལ་བ་
དང་། འབྲིབ་པ་མཚུངས་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་མིན་པ་མཚུངས་པ་དང་།
འཐད་པ་དང་། དཔེའི་རྒྱ་བོ་མཚུངས་པ་དང་སྐབས་མཚུངས་པ་སོགས་སོ། །

དང་པོ་ནི། ཆོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱམ་པ་དཔེར་སྟོས་
པ་ན། བྱམ་པ་མི་རྟག་པ་དེ་ལྟར་སྐྱ་ཡང་འདོད་ན། བྱམ་པ་དང་འབྲེལ་བར་སྐྱ་ཡང་ལུས་
ཅན་དུ་འཐོབ་ཐོ་ཞེས་རྩོད་གཞི་ལ་དཔེའི་ཆོས་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་འཕེལ་བ་
མཚུངས་པ་དང་། བྱམ་པ་མཉན་བྱ་མིན་པ་ལྟར། སྐྱ་ཡང་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་

ཅོད་གཞིའི་ཆོས་གཞན་འགྲིལ་པར་བྱེད་པ་འགྲིལ་པ་མཚུངས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི།
སྒྲུ་རྒྱུ་བྱེད་ཡིན་པ་ལྟར་བུམ་པ་ཡང་རོ། །ཞེས་པ་དང་། བུམ་པ་རྒྱུ་བྱེད་མིན་པ་
ལྟར་སྒྲུ་ཡང་མིན་པར་འགྲུར་རོ་ཞེས་པ་རྒྱུ་བྱེད་དང་། བརྒྱུ་བྱེད་མིན་པ་མཚུངས་པ་
སྟེ། བཞི་པོ་འདི་ནི། བྱེད་པར་མེད་པ་མཚུངས་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་མཚུངས་པའི་ནང་
དུ་འདུས་སོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དཔེ་ནི་ཆོག་མཐུན་སྤྱོད་གསུམ་ནས་མ་བྲིས་ཏེ།
ལེས་པར་འདོད་ན་སྟོབ་དཔོན་ཀླུ་དབང་སྟོའི་འགྲེལ་བ་ཤད་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལྷག་ཆོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། དེའི་ལན་འདིར་རྒྱས་པར་མ་
སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་བརྒྱུ་བྱེད་པ་དང་། དེ་དག་ག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷག་ཆོད་དེ་རྣམས་ལ་ཅོད་སྒྲུབ་ཏུ་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་ནས་
སྟོན་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ཆོས་མཐུན་པ་མཚུངས་པ་དང་། ཆོས་མི་མཐུན་པ་
དང་། རྣམ་པར་དག་པ་དང་བྱེ་བྲག་མེད་པ་དང་། སྤང་པ་མ་སྤང་པ་མཚུངས་པ་དང་།
འབྲས་མཚུངས་སོགས་སོ། །གཏན་ཆོག་གསུམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་ཞིང་། གཞོད་པ་
གཏན་ཆོག་ལོད་པའོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྟོན་དང་བཅས་པ་དང་ལྷག་ཆོད་ཁ་ཅིག་
ནི། གང་གི་དོན་རི་ལྟར་དམ་བཅས་པ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཆོད་མས་གཞོད་པས་
རྩལ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་དང་བཅས་པ་དང་སྟེ། ཐལ་འགྲུར་མཚུངས་པ་དང་དོན་གྱིས་གོ་བ་
མཚུངས་པ་སོགས་སོ། །མ་སྐྱེས་པ་མཚུངས་པ་དང་རྟག་པ་མཚུངས་པ་སོགས་དམ་
བཅའ་དང་། རྟག་པ་ལྟར་ཅིག་མི་གནས་པས་འགལ་བ་ཉིད་དེ་འགལ་བའི་སྟོན་དང་
བཅས་པའོ། །ཞེས་སྟོན་གསུམ་སྟེ། སྟོན་རིགས་མི་འདྲ་བའི་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་
བསྐྱུས་ནས་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷག་ཚད་དེ་རྣམས་གཞོད་པ་^༡སྟོན་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ། གསུམ་པོ་རིགས་ཐ་དད་དུ་མཆོན་ཀྱས་པ་མིན་པར་ཐལ། ལྷག་ཚད་དེ་རེ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་གསུམ་གཤི་སྟོན་པ་སྟོན་འབྲེས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལྷག་ཚད་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་ལན་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་འདིར་རྒྱས་པར་མ་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་པེ།^༢ གཞན་གྱི་བསྟན་བཅོས་རིགས་པ་མ་མོར་ཡང་ལྷག་ཚད་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་ཅན་དང་། ལན་སྟོན་ཅན་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་རིགས་པ་བརྟགས་པར་ཡང་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་ཚད་གཞན་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་སོགས་རྒྱས་པར་ཤེས་པ་བརྟག་པར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བསྟན་བཅོས་གཞན་དུ་བཤད་པའི་ལྷག་ཚད་གཞན་ལ་མཆོན་ཉིད་དང་གཞོད་པ་སྟོན་ཚུལ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱང་། རིགས་པ་བརྟགས་པ་^༣བར་བཤད་པ་དེས་སྟོན་སྟོན་ཅན་མཆོན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་རེ་རེ་ནས་རྒྱས་པར་དགག་པ་དང་། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་དགག་པ་དང་། གཙོ་བོ་དང་སྟེས་བྱ་དང་། སྟོན་པ་དང་དུས་དང་། འཕྲོད་འདུ་དགག་པ་སོགས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པ་བརྟག་པ་དང་། རྒྱ་མིག་པའི་རིགས་པ་བརྟག་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ་བཞི། གཞན་སྤེའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་

༡	སྟོན་ བརྟགས་ པ་	ཞོལ་ ཕྱིད་ཀྱི་སྟོན་པ་
༢	སྟོན་ བརྟགས་ དེ།	ཞོལ་ -དེ།
༣	སྟོན་ བརྟགས་	བརྟགས་ ཞོལ་ མ་བརྟགས་

ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་འཆོལ་བ་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་དང་། ལུབ་པའི་
བསྟན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྟོགས་
རིགས་བར་གདམས་པ་དང་། བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྡོམ་པོ། །

དང་པོ་ནི། ཡང་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་གསལ་བར་མཛད་པ་དང་། ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། སྒྲོམ་པས་འབད་
བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མ་སྒྲོན་
མེད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་ལ།
ལུབ་པའི་བསྟན་པ་དང་གཞན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་ལེགས་པར་བྱས་པ་དང་ཉེས་པར་
བྱས་པའི་བྱད་པར་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་གཞན་གྱི་ལུགས་སྒྲུབ་པོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་
གྲགས་པ་དག་གིས་ཀྱང་གཞོད་པ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ལམ་གོལ་བར་རྟོགས་པ་ནི།
བརྒྱད་པའི་དགོས་པ་གཅིག་གོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ལུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་
དེ་ཡང་རྟོག་གེ་པའི་ཕྱོགས་ཅམ་སྟེ། རྟོག་གེ་ཅམ་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པ་རང་གི་རྩ་བའི་
སྟོན་པ་བྱང་སྟོང་གླིང་སྐྱེས་དང་བྱང་སྟོང་མེར་སྐྱ་སོགས་དངོས་པོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་
དུ་མ་ཆུད་པར་རྟོག་བཏགས་འབའ་ཞིག་གིས་ལུགས་འཛོག་པར་བྱེད་པས་རྟོག་གེ་
པ་སྟེ། དེ་ཅམ་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པས་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་དང་རང་གིས་ཆད་མ་
ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་། འབྲུག་ཚུལ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་མ་
གཏོགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་བསྟན་ཅིང་གང་བསྟན་པ་དེ་ཡང་གངས་ཅན་གྱི་ལྟར་
ན་གཙོ་བོ་ཡོད་དེ། བྱད་པར་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་

སོགས་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་
རང་གི་སྦྱོར་བ་དང་ཡང་འགལ་བ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པས། དངོས་སུ་རང་གིས་ཆད་
མར་བཏགས་པའི་གཞལ་བྱ་དང་། བརྒྱད་ནས་ཐར་བ་སོགས་རང་གི་འདོད་དོན་
སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་མིན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་མི་འདོད་པའི་དོན་མང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །འདོད་དོན་སྦྱབ་བྱེད་མིན་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་དོན་དམ་པ་བརྒྱད་ཅུ་པ་
སོགས་དང་། འདིར་ཡང་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐར་བ་དོན་གཉེར་གྱི་གདུལ་བྱ་ཐར་པའི་ལམ་དུ་ཁྱེད་པར་འདོད་
པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག་གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་རྟོག་གའི་ལམ་ནས་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཁྱེད་ན་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྤུངས་པའི་བསྟན་པ་
ལས་ཆེས་རྒྱ་བ་གྱིས་ཕྱོགས་ཤིང་། རྒྱང་བསྐྱངས་པ་པས་ཐར་ལམ་ལས་ཆེས་
ཉམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོག་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་གྱི་སྦྱེས་བྱ་ཆེན་པོ་
ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་རིག་པའི་གནས་ལྗེའི་ནང་ནས་གཏན་
ཆོགས་རིག་པ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་གྱི། ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མིན་ནོ་
ཞེས་སྦྱབ་ནི། སེལྟེའི་ཁ་ནས་ཡའི་སྐད་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་གདུལ་བྱ་ལ་གཙོ་བོའི་གདུལ་བྱ་དང་པལ་པའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ལས་
ཕྱི་མ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་གྱིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་
འབྲེལ་ལས་བྱང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་

བདག་མེད་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་འབྱེད་པའི་རྣམ་རིག་པ་ཅམ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་པའི་བསྟན་
བཅོས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །

བསྟན་བཅོས་འདི་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྲུབ་པའི་
ཚུལ་བསྟན་པ་སྤྱིར་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་ནང་
རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ལ། བྱད་པར་བདག་མེད་པ་གཉིས་བཤད་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱས་ནས་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སྟོན་པ་ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
ནང་ནས་མདོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཕྱོགས་ལྔ་མ་སྦྲུབ་དེ་ལྟར་ན།
ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རིགས་པས་ལེགས་པར་གྲུབ་དགོས་པ་ལ་ངེས་པ་མ་
རྟེན་པར་ཅིར་ཡང་མི་རྟོགས་པར་འདོག་པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྟོམ་པར་འདོད་པ་
གསལ་ལོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ནས་སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་གང་
ཟག་རྣམས་ལ་ཡང་རྟོག་གོ་པར་བཤད་མོད་ཀྱང་། འདི་ནི་རང་འགྲེལ་དུ་བྱ་རོལ་པ་
ལ་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞན་གྱི་ལུགས་རྣམས་ནི། ལྷང་བ་ཉེ་བ་ན་སུན་པ་ལྟར་རིགས་
པའི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བཟོད་ལ། ཐུབ་པའི་བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་བདག་མེད་པ་
གཉིས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི། རི་ཅམ་དབྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆེས་ཡོངས་སུ་
དག་པར་འགྱུར་གྱི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་བྱས་མོད། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་གལ་ཏེ་རི་ལྟར་གསུངས་པ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ལོག་པར་བརྒྱང་།

ན། རིགས་པས་ལེགས་པར་དབྱད་ནས་དགག་པར་བྱ་བའི་རིགས་སོ། །བདག་ཉིད་
 ཆེན་པོ་སྟོགས་སྦྱང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པ་འདི་ནི། མགོན་པོ་སྐུ་སྦྱབ་ཡབ་སྲས་
 ཀྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀའ་བ་དེའི་འོག་ནས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ཐར་པར་
 འཇུག་པའི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པས་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེས་
 སྦྱས་སུ་བྱ་བར་རིགས་སོ། །ད་ལྟའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། རིགས་པའི་ལམ་འདི་
 ཁོང་དུ་ཐུད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར། མགོན་པོ་སྐུ་སྦྱབ་ཀྱི་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་དོན་
 རྟོགས་པ་སྲིད་མཐའ་ཙམ་དུ་སྤང་རོ། །

བཞི་པ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྤོངས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་
 ཐར་པ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཙམ་དང་། རྣམ་མཁུན་སྟེར་པར་འོག་ཅིག་གོ། རྒྱ་
 གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེ་ན། གཞན་སྤེའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། གངས་ལ་སོགས་
 པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་སྐྱོན་རྒྱས་པར་བསལ་བར་བྱས་པ་དང་། རང་ལུགས་
 ཀྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། གངས་ངེས་པ་དང་། འཇུག་ཚུལ་དང་། གཞལ་བྱའི་
 གངས་ངེས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱས་པ་ལས་
 བསྟན་བཅོས་འདི་རུ་དགེ་བ་ཅི་བསགས་པ་དེས་སོ། །དེ་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐར་པའི་ཡོན་
 ཏན་ཤེས་པ་དང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་སྤྱག་ཀུན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་མིན་པར་ཉེས་
 དམིགས་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་སྟོན་ནས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སོགས།
 ཕྱིན་ཅི་འོག་གིས་ཀུན་ནས་བསྦྱང་བའི་བྱ་བ་མཐའ་ཞི་ཞིང་བདག་མེད་པའི་དོན་
 རྟོགས་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །ཡང་ན་སྐྱེ་བར་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟམ་པའི་ནམ་བཤད་
མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་འཛོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལྷག་
ཆོད་བཟག་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་བྱག་པའི་འབྲེལ་བའོ། །

ལེའུའི་མཆན་འདི་ལྷག་ཆོད་བཤད་པའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་འོང་རྒྱར་སྤང་ནའང་
འགྱུར་འདིས་བསྟོ་བའི་མཐར་སྟོན་པ་ལྷར་འདིར་ཡང་བཤད་དོ། །སྤར་བཤད་པ་དེ་
དག་གི་དོན་བསྟུས་ན་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོས་པ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ།
མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྷར། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་འཕགས་པའི་བདེན་
པ་བཞི། དངོས་སོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པས་སྦྱབ་པའི་སྟོན་སྟོན་པ་ཆད་མར་
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྦྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སོ་སོ་སྦྱེ་བོས་གཏན་
ཆིགས་ཡང་དག་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་མཆན་
ཉིད་སོགས་ལེའུ་གཉིས་པར་བསྟན་ལ། དེའི་འཇུག་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། དོན་
དམ་དུ་ཡོད་པའི་གནས་ཆོད་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡང་
འབད་བ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཆེད་དང་། སྤྱོད་བསྟུབ་པས་འཇུག་པ་
དགག་པའི་ཆེད་དུ་ལེའུ་ལྔ་པ་བསྟན་ཏོ། །གཏན་ཆིགས་ཀྱི་ཚུལ་མཐར་མཛོན་སུམ་
ཆད་མས་བྱུང་དགོས་པ་དང་། ཐར་པར་བཟོད་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཤེས་པར་བྱ་
བ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ། ལེའུ་དང་སོ་སྟོས་སོ། །རང་གི་གཞལ་བུའི་གནས་མཐའ་དག་
རྟོགས་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལེའུ་གསུམ་སྟོས་ཏེ།
མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་ལ་གཏན་ཆིགས་བསྟན་
དགོས་ལ། དེ་ཡང་ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་དག་ནམ་དག་གི་སྟོན་སྟོན་པ་མ་

གཏོགས་གཞན་ཐབས་མེད་པས་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལེའུ་གསུམ་པ་སྟོས་སོ། །

དེ་ལ་དཔེ་ལྟར་སྒྲུང་གིས་འགྲེལ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་མི་རྒྱས་པས་
དཔེ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྒྲུང་གི་མཆན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཆེད་ཏུ་ལེའུ་གསུམ་པའི་ཡན་
ལག་ཏུ་ལེའུ་བཞི་པ་སྟོས་སོ། །ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་སོགས་ཀྱིས་རེ་ཤིག་པའི་བདེ་བ་
ཅམ་སྦྱབ་ཀྱི། གཏན་ཏུ་བའི་བདེ་བ་སྦྱབ་རྒྱས་པ་མིན་ལ། དེ་བསྦྱབ་པ་ལ་ནི། གཏུལ་
བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་སྟོན་ཏུ་བཏང་བ་
ལ་ལྟོས་པས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བྱུང་མཐའ་ཤེས་ནས། དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་ལེའུ་བྲག་པ་བསྟན་ཏོ། །དེ་དག་ནི་གཙོ་བོའི་དགོས་པ་སྟོས་པ་ཅམ་
ཡིན་ཀྱི། རྒྱས་པར་ནི་ཆོག་དོན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་མཐུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། གང་
གིས་བསྐྱར་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་
དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བྱི་མའི་དུས་ཀྱི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་རྣམས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བལྟ་
བའི་མིག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་
འདི་ནི། རང་དང་གཞན་གྱི་བྱུང་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུའི་པ་རོལ་ཏུ་སོན་པ། རྗེ་
བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་གསུང་རབ་ཀྱི་
དགོངས་པ་མཐའ་དག་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ། འགན་པའི་སྒྲ་ཐམས་
ཅད་དང་བུལ་བ་རྟོག་གི་པའི་ལོག་རྟོག་འབའ་ཞིག་གི་གཞུང་མཐའ་དག་འཛིག་པར་
བྱེད་པའི་ཅོད་པ་པ་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་ཐུགས་མངའ་བ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སྟོབ་

དཔོན་ཆེན་པོ་ཚུགས་ཀྱི་སྤང་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀླུ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རིགས་པ་སྤྲུ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ལོ་རྒྱུས་གསུངས་པ་བ་སྤྲུ་རྒྱར་རྒྱུ་ཏཱ་ལོ་རྒྱུ་བ་སྤྲུང་བ་ཞེས་པས་ལེགས་པར་བཤད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་དག་བསྟེན་ཞ་མ་སེལ་^༡ ཀླུ་མཆོད་ཀྱིས། ཀླུ་གར་གྱི་སྤྲང་ལས་བོད་ཀྱི་སྤྲང་དུ་བསྐྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་པལ་བཤོ། །

འགྱུར་འདི་མ་གཏོགས་རྩ་བ་དང་རང་འབྲེལ་གྱི་འགྱུར་གཞན་ཡོད་པར་གྲགས་ནའང་མ་རྟེན་ཅིང་། བོད་ཀྱི་དག་བའི་བཤེས་གཉན་གྱིས་བྱས་པའི་བསྐྱུས་དོན་དང་། རྣམ་བཤད་སོགས་ཀྱང་མ་རྟེན་པས་རྩ་འབྲེལ་གྱི་ཆིག་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་དབྱད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་མ་བའི་དབང་པོའི་སློ་བྱོས་གྱིས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བཤད་དབང་ལོ་རྒྱུ་བ་སློ་བྱོས་བཏན་པས་བསྐྱུར་བ་འདི་དང་འགྱུར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པ་མང་བ་གཅིག་ཡོད་པ་ལ་དབྱད་ནས་བྱས་པའོ། །

ཐུབ་པའི་བསྟན་ལ་འཇུག་པའི་སློ་གཅིག་ལ། །

སྟོན་དང་བསྟན་པ་རིགས་པས་སྤྲུབ་པའི་ཚུ་ལ། །

དགོངས་འབྲེལ་གཞན་ལས་ཆེས་ཆེར་བྱད་ཞུགས་པ། །

ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་འདི་བྱས་སོ། །

རྩེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱིས་མཛོན་སུམ་དུ། །

ཕྱི་དུས་འཛིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་མིག་གཅིག་ཏུ། །

ལམ་བཟང་འདི་ཉིད་འགྱུར་བར་ལུང་བསྟན་པ། །

^༡ སྤྲུ་མེད་གི་ བཀྲས། ཞོལ། སེལ་

བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་ཆོག་དོན་ཅམ་ཞིག་བཤད། །

རང་གཞན་གྲུབ་མཐའི་སྒྲང་དོར་བྱེད་འདོད་ནའང་། །

ཕྱག་དོག་ལྷག་རྩའི་གདུང་བས་རབ་གདུངས་ཤིང་། །

ཆོག་དོར་ལྷག་ཆོད་འབའ་ཞིག་ལྷུང་ལེན་པ། །

སྤྱ་ཅར་སྤྱ་བའི་སྤྱེ་བོར་འདིས་ཅི་བྲ། །

འཁོར་བ་རྩ་ཤིང་སྤྱིང་བོ་མེད་མཐོང་ཞིང་། །

ལམ་གྱི་རོ་བོ་གངས་དང་གོ་རིམ་སོགས། །

དངོས་སྟོབས་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དངས་ནས་ནི། །

རྟོགས་ལྷན་དབེན་པར་སྤྱབ་པའི་ཐབས་གྱི་མཆོག། །

ཐྱོགས་སྒྲང་གྲགས་པའི་རིགས་ལམ་བྱི་མེད་པ། །

ཆ་ཤས་ཅམ་ཡང་ཁོང་དུ་མ་རྩུད་བར། །

དེང་སང་དབེན་པར་བསྤྱབ་པ་བྱེད་ཅིས་པའང་། །

མོ་གཤམ་བྱ་ཡི་ལྷ་སྟངས་དག་དང་མཚུངས། །

ཐོས་བསམ་སྟོམ་པའི་དགའ་བ་རྒྱས་བྱིར་དང་། །

ཐུབ་བསྟན་ལྷག་པར་གཅིས་སྤྱ་བ་དང་། །

དམ་བ་རྣམས་གྱི་བྱས་ཤེས་བྱིན་གཞོའི་ཆེད། །

ལྷགས་འདི་འབྱེད་ལ་འབད་བ་རིགས་པ་ཡིན། །

རྣམ་དབྱེད་ལྷན་པའི་སྤྱེ་བོ་མང་ཡོད་ཀྱང་། །

རིགས་ལམ་དེ་མེད་ཤེས་ནས་དད་པ་འང་དགོན། །
ཚུལ་འདི་རིང་པོར་མི་ཐོགས་བྱུང་བ་ལྟར་བས། །
དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱར་དུ་བཅོལ་འབྲས་སྦྱེད། །
ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་རྟོགས་པར་དཀའ། །
བདག་སྒྲོ་ཉམས་ཚུང་སྦྱངས་པའི་སྟོབས་དམན་པས། །
གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྟོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན། །
སྒྲ་མ་ལྟར་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་རིགས། །
འདིར་འབད་དགེ་བ་རབ་དཀར་ཅི་ཡོད་དེས། །
སྒྲ་དོར་གནས་ལ་སྟོངས་པའི་འགོ་བ་རྣམས། །
གནས་ལུགས་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་མིག་དང་ལྡན་ཞིང་། །
ཡང་དག་རིགས་པའི་སྦྱང་བ་རྒྱས་པར་ཤོག། །
བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །
ཐེག་མཆོག་དགེ་བའི་བཤེས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །
རྟོན་འབྲུང་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་ལམ་ཞུགས་ནས། །
ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་བཟོད་པར་ཤོག། །

ཆོད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་འཛོམས་
བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། མདོ་སྡགས་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་ཐོས་པ་
སྡེ་སྡོད་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་སྤུའི་བཙུན་པ་བསོད་ནམས་རྣམ་རྒྱལ་དང་། དཀའ་བཙུང་བ་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱལ་ཞིང་། མདོ་ཁམས་སྟོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་དཀའ་

བཙུ་བ་ལེགས་པ་དཔལ་གྱིས་གསེར་དངུལ་ཞོ་གངས་མང་པོའི་མེ་ཉོག་དང་བཅས་
ཉེ། ས་ཐག་རིང་པོ་ནས་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་
འབྲེད་པ་ལ་གཞན་གྱི་བྱིང་མི་འཛོག་པའི་སྟོབས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་
ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་ཚུ་ནང་གི་རྒྱ་བའི་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་སྤྱགས་སུ་ཚུད་པ།
དཔལ་ལྡན་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀྱ་མ་ར་མ་ཉིའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་དང་། སྤྱིགས་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་
བ་གཉིས་པ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོོ་བཟང་གྲགས་པ་དཔལ་བཟང་
པོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་དང་། ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡུན་རིང་དུ་
ཐུངས་པའི་བཀའ་བློན་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པ་སྤྲ་བ་དགེ་སྟོང་དར་མ་རིན་ཆེན་
གྱིས། འབྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་དུ་སྦྱར་བའོ། །ཡི་གེ་བ་ནི་
སྟོམ་བཙོན་སྡེ་སྟོད་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་
པ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་
གནས་པར་གྱུར་ཅིག ། །

༡༡། །རྒྱལ་ཆབ་ཆོས་རྗེས་རྗེའི་བྱང་དུ་གསན་པའི་ཆད་མའི་
བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་བཞུགས་སོ། །

༡༡༡། །རྗེ་བཙུན་རྒྱ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཁོ་ལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་
སྤྱིས་བུ་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་ལེགས་པར་བྱེ་ནས་ཐར་པར་
འཇུག་པའི་མིག་གཅིག་སུ་འགྲན་རྒྱ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་སྤང་ཡབ་
སྲས་གྱིས་མཛད་པའི་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་དོན་བཞི་སྟེ།
ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་དང་། དགོས་པ་དེ་བསྟན་བཅོས་དེ་ལ་
རག་ལས་པའི་ཚུལ་དང་། དགོས་པ་དེ་ལྡན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་གཅིས་པར་བརྩེད་བ་
དང་། བསྟན་བཅོས་དེའི་བརྗེད་བྱའི་ལུས་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས་ཉེ། དགོས་པ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་
དགོས་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཁོ་ལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་བསྟོས་ཉེ་ལོག་
རྟོག་དགག་པ་དང་། ལུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བསྟོས་ཉེ་དགག་པ་དང་། དགོས་པ་ཡོད་
བྱང་དམན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆད་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་
ཁོ་ལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་མ་ཡིན་ཉེ་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་
བྱིར་དང་། རང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བྱེ་རྩལ་ཏུ་གྱུར་པའི་གཏན་ཆོགས་རིག་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རྟོག་གེའི་ཆོས་ཞེས་པ་

ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། རང་གི་རྩ་བའི་སྟོན་པ་བྱང་སྤོང་སྤྱིང་སྤྱེས་ལ་
སོགས་པས་དོན་མཐའ་དག་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་
བཞག་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་བསྟན་བཙུན་ལའང་རྟོག་གཏེ་བསྟན་བཙུན་
ཞེས་པ་དང་། ཡང་རྟོག་གཏེ་ཉིང་མ་ངེས་ལ། །མ་ཁྲབ་ཀྱན་རྩོམ་སྤྱོད་པ་ཙམ། །ཁྱིས་
པ་ལ་ནི་བརྟན་པར་འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱི་
ཙམ་བཟུང་བའི་སྟོན་པ་རྟོག་པས་ངེས་དགོས་ཀྱི། མངོན་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་རྟོག་གཏེ་
བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མི་མཁོ་བ་བདེན་ཡང་། དེགས་
པའི་བསྟན་བཙུན་འདི་དག་ནི་དེར་རང་ཉིད་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་དེགས་པས་ཀྱང་མི་
འཐད་དེ། རང་གི་རྩ་བའི་སྟོན་པ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྤྱོད་ལས་ཆོས་མཆོག་མན་ཆད་
གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེར་མཁོ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཉིད་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ནང་དེག་གི་བསྟན་བཙུན་ལས་ལོགས་སུ་འདོད་པའང་མི་དེགས་
ཏེ། དེགས་པའི་བསྟན་བཙུན་འདི་དག་གིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་
སྤོང་པ་ཉིད་དེགས་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་པབ་སྟེ། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདིར་འཁོར་བ་འཇུག་
སྟོག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་པའི་སྟོན་པ་ནང་གི་སེམས་རྒྱུད་ལོག་པར་འགྲོ་བ་
བཀག་ནས་ཡང་དག་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
སྟོན་པས། བྱེད་ནང་དེག་ཏུ་འདོད་པ་ལའང་དེ་ལས་ལྷག་པའི་དེག་རྩལ་ཡོད་པ་
འཆད་དགོས་སོ། །

གཏན་ཆིགས་རིག་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེར་མཁོ་
 མེད་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་རྒྱ་མཚན་རིག་པ་ལ་ཟེར་ལ་བསྟན་
 བཅོས་འདི་དག་ནི་སྤྱིར་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་
 གི་སློན་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་གཏན་ཆིགས་རིག་པ་འང་
 ཡིན་ནོ། །གཏན་ཆིགས་རིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་ནང་རིག་མ་ཡིན་པ་ནི་དཔེར་ན་གཏན་
 ཆིགས་དང་དཔེ་དང་རྒྱོལ་བྱིར་རྒྱོལ་ཚོད་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ཙམ་ཞིག་གཏན་ལ་
 འབེབས་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་དག་གཞན་སྡེ་བྱི་རོལ་པ་
 རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཡིན་པས་དེ་དག་མེད་
 པའི་སར་ཉན་པ་དང་སེམས་པ་སོགས་བྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བའང་
 བསྟན་པའི་མང་འདིག་པར་བྱེད་ཅིང་། དཔེ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་བར་བྱེད་པའི་ལོག་པར་
 རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། གཞུང་འདིར་སྐྱེ་བ་སྡེ་བྱི་མེད་པ་དང་ཐར་པ་དང་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་པ་དང་སྤང་བོ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་
 སློ་འདོགས་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་
 པས། བྱི་རོལ་པ་མེད་སར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་བོ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་
 སོགས་ཀྱི་སློ་འདོགས་བསལ་དགོས་མི་དགོས་དང་། མི་རྟག་སྤྱུག་བསྡལ་སྤྱོད་
 བདག་མེད་དང་སྐྱེ་བ་སྡེ་བྱི་དང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་ཡོད་པར་
 དེས་པའི་དེས་ཤེས་འདེན་དགོས་མི་དགོས་སོགས་ཁ་ནང་དུ་སྤྱོགས་ལ་ལེགས་
 པར་སོམས་ཤིག །དེ་ལྟར་དགོས་ནའང་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ལས་
 མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཐབས་གཞན་ཡོད་པ་བསྟན་དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ལན་ཚུ་དང་འབྲ་བར་འདི་ཉིད་གཙོ་བོར་
ཉེར་མཁོ་མེད་ཀྱང་འདི་དག་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ན་གཙོ་བོའི་དོན་གཞན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ལ་ཉེ་
བར་མཁོ་བ་ཙམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དགོས་པ་དམན་པར་འདོད་པའང་མི་རིགས་ཏེ། རོས་
བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་གཞི་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གཏན་ལ་པལ་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པའི་གཞི་གཞན་མི་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཡང་དག་པའི་དགོས་པ་དངོས་ནི། དེ་ལ་སྦྱིར་གྲུབ་མཐས་སྒོ་བསྐྱར་
མ་བསྐྱར་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་ནི་འདི་གཞི་ཉེན་འདིའི་ཀླན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
ནས་ཆེ་འདིའི་ཐབས་ཙམ་ཞིག་ལ་འབད་པར་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་དོན་གཙོ་བོར་
མི་བསྐྱབ་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། གྲུབ་མཐས་སྒོ་བསྐྱར་བ་ཡིན་ཡང་རྒྱང་པན་ནི་ཆེ་སྤྱི་
མེད་པར་འདོད་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ནི་འདི་གཞི་ཕྱི་མ་པན་ཆད་
ཀྱི་དོན་བསྐྱབ་དགོས་པར་འདོད་ཅིང་། སྦྱོད་པ་བ་ནི་ཕྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་
མངོན་མཐོ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པར་ཁས་སྐྱངས་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ནི་
མི་སྲིད་དེ། རྗེས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཐེར་
རོ། །དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་སྤེ་རྣམས་དང་རང་གི་སྤེ་བ་རྣམས་འདི་ལྟར་
སེམས་ཏེ། སྤེ་བ་དང་འཆི་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་འདི་
འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡོད་དམ་ཅོན་ཏེ་མེད། ཡོད་བཞིན་དུ་དེའི་ཐབས་ལ་འབད་
པར་མ་བྱས་ན་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཆོལ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་
པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་སྦྱིར་རྟོག་པ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་པ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་
རྟོག་དཔྱད་ཞུགས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པ་ཡོད་མེད་འཆོལ་བར་བྱེད་ཅིང་། གང་གི་

རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཐར་འདོད་མི་སྐྱ་བ་དང་སྐྱ་བའི་བྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
 སྟོན་པའི་སྟོན་པ་འཆོལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལྟར་བཅའ་བ་ན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་
 བླ་མ་ཀྱང་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམ་དཔྱད་གཞན་ལས་བྱད་ཞུགས་པ་
 དང་གཟུ་བོར་གནས་པ་དང་དོན་གཉེར་ཆེ་བ་རྣམས་ནི། བདག་ནི་སངས་རྒྱུ་ཕྱོགས་
 མི་འདྲིན། །མེར་སྐྱ་སོགས་ལ་མི་སྤང་ཡང་། །གང་ཞིག་རིགས་པར་ལྡན་པའི་ཆོག་།དེ་
 ཉིད་སྟོན་པར་ཡོངས་སུ་འདྲིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། །དང་པོར་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ལ་བརྟེན་ཡང་ཕྱིས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་
 པས། ལུགས་གང་འཐད་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་དཔྱད་པ་ན་སྤུའ་བ་སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉག་གཅིག་སྟོན་མེད་པར་བྱུབ་ནས་དེ་ཉིད་ལ་སྟོན་པར་འདྲིན་པར་
 འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་གིས་ཀྱང་། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་
 བསྟན་པས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་སྟོན་མེད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་ཆད་མའི་
 སྐྱེས་བུ་དང་། བསྟན་པའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པའི་དགེ་འདུན་ཏེ། དཀོན་
 མཆོག་གསུམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
 ངེས་པར་བྱེད་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་པའོ། །དེ་ལ་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོར་མངོན་མཐོའི་གོ་འཕང་ཐོབ་ནས་ཕྱིས་ངེས་ལེགས་ཐོབ་
 པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནའང་ཆད་མས་ངེས་པའི་རིམ་པ་ནི། དང་པོར་ཐར་པ་ཆད་མས་
 ངེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མངོན་མཐོ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
 གཙོ་བོའི་དོན་ལ་མི་སྐྱའི་ཕྱིར། །གཞན་ལའང་རྗེས་སུ་དབག་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་

བ་ལྟར། །དང་པོར་བདེན་བཞི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་ངེས་པར་བྱས་ནས་དེའི་
རྗེས་སུ་སྟོན་པས་རི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་མི་སྤྱོད་བར་རྗེས་
སུ་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ། །འབགས་པ་ལྟས་བཞི་བརྒྱ་པར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་
སྒྲོག་གྱུར་ལ། །གང་ཞིག་ཐེ་ཆོས་སྤྱེ་འགྱུར་བ། །དེ་ཡིས་སྟོང་པ་ཉིད་བརྟེན་ཏེ། །འདི་
ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ། །ཞེས་དང་པོར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིགས་པས་ངེས་པར་
བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་མི་སྤྱོད་བར་དཔོག་པར་བཤད་པ་
དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་སྐད་བཤད་པའི་དགོས་པ་དེ་དག་སྡེ་བདུན་གྱི་བསྟན་བཅོས་
ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་
དང་དེའི་བསྟན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་ངེས་པར་བྱེད་ཀྱས་ཀྱིས་གཞན་ལ་
བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྟེན་པར་དགའོ། །གསུམ་པ་
ནི། དེས་ན་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བར་འདོད་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་དག་ལ་གཅེས་
པར་བཟུང་ནས་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་ཞིང་། དེའང་
འཁོར་བར་འཇུག་སྟོག་ཉིད་ལ་བསྒྲོར་ནས་ཉན་པ་སོགས་དེའི་ཐབས་སུ་རི་ལྟར་
འགྱུར་བ་སོགས་ལ་འབད་པར་བྱ་ཡི་ཁ་གསལགས་འགྲུད་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་མི་བྱ་སྟེ་
རང་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་གཞན་ཡང་བསྟན་བཅོས་ལ་གྱུས་པ་སྤྱེ་བའི་གོགས་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་བསྟན་བཅོས་དེའི་བརྗོད་བྱའི་ལུས་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་ལུས་ངོས་
བཟུང་བ་དང་། དེའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་གིས།

རྟོག་གཏེ་ལུས་བརྒྱད་དུ་བྱེད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ཀྱན་བསྐྱེམས་པས་ལུས་སུ་
འགྱུར་གྱི་བརྒྱད་པོ་ནི་ལུས་ཀྱི་“ཆ་ཤས་”ཅམ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱགས་
ཀྱི་སྒྲུང་པོས་རིགས་པའི་སློབ་མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་ཤིང་ལྟར་སྒྲུང་བཅས་
པ་བདག་རིག་ཕྱིར། །སྒྲུབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྱེན་དག་ཤིང་སྒྲུང་བཅས་པ་གཞན་
རྟོགས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པས། རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་ཆད་མར་
ངེས་པའི་ཐབས་དང་། ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཉིས་སོ། །

དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རི་ལྟར་གཏན་ལ་
ཕབ་པ་ལྟར། དངོས་པོ་ལ་གནས་མི་གནས་ནི་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་སློ་ཡང་
དག་ཏུ་སོང་མ་སོང་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པས་སྒྲོག་གྱུར་ངེས་པར་བྱེད་པའི་སློ་སྟོན་
མེད་རྗེས་དཔག་དང་མངོན་གྱུར་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ཡིན་
པས་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཆད་མ་གཉིས་སུ་གསུངས་ལ། སློ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་
སྒྲུབ་ར་འགྱུར་བས་ལམ་གྱི་གོ་ལ་ས་གཙོ་དཔེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས་དབྱེ་བ་
དང་བཅས་པ་གསུངས་སོ། །རྗེས་དཔག་སྟོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཉེན་གཏན་
ཆོགས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་བར་མ་ཆད་པར་མངོན་སུམ་ལ་སྟག་སྟག་གི་བར་དུ་བསྒྲུབ་
རུས་པ་ལ་རག་ལས་ལ། དེའང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་རང་རིག་མངོན་སུམ་
གཉིས་ཡིན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་ཚུར་མཐོང་ལ་དངོས་སུ་འབྲུག་ལྟོག་སྟོན་པའི་
ཆད་མར་མི་རུང་ཞིང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡང་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་བསྒྲུབ་པའི་ཡན་
ལག་ཏུ་མི་མཁྱེད། །རང་ཉིད་ངེས་བཞིན་གཞན་དག་ལ། །ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་

ཕྱིར། །རྟག་ཏུ་འབྲུལ་བ་མེད་པར་ནི། །མཁས་རྣམས་རབ་ཏུ་འརྱལ་བ་ཡིན། །ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཡང་
དག་དང་ལྟར་སྒྲུབ་ཕྱི་མ་བཞི་གསུངས་སོ། །དེའང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ལམ་ནས་བྲངས་
ནས་ངེས་པར་བྱེད་པས་སྒྲུབ་དག་དང་སུན་འབྲིན་གཉིས་གསུངས་པའམ། ཡང་ན་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་གི་དཔལ་གཞོན་པའི་ཕྱིར་དུ་སུན་འབྲིན་དང་།
མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཆོམ་གཙོད་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་དག་གསུངས་སོ། །དེ་
གཉིས་ཀྱི་གོལ་ས་གཙོད་པའི་ཆེད་དུ་ལྟར་སྒྲུབ་གཉིས་གསུངས་སོ། །བསྟན་བཅོས་
ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའང་ལེ་འདྲ་གསུམ་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ་རང་གི་ཆེད་དུ་ལེ་འདྲ་
གཉིས་དང་གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་ལེ་འདྲ་གཅིག་གོ། །ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་ལེ་འདྲ་བྲལ་བྲུང་
ཀྱང་དཔེ་བརྟག་པ་དང་སེལ་བ་བརྟག་པ་རང་དོན་དུ་འདུས་ཤིང་ལྟག་ཆོད་བརྟག་པ་
གཞན་དོན་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་འགྲེལ་དུ་ལེ་འདྲ་བཞི་གསུངས་པའི་ཆོད་མ་
བྱུང་པའི་ལེ་འདྲ་ནི་མངོན་སུམ་ལེ་འདྲའི་ནང་དུ་འདུས་ཀྱང་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་
ཡིན་པས་ལེ་འདྲ་བྱུང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། གང་གི་སྒྲོན་ས་
གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྒོལ་བ་ཅན་དོན་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ་
སྤྱག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཐར་བ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་འབྲས་སུ་དང་བཅས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྟན་པ་སྒྲོན་མེད་
པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒྲོན་ས་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ་ལུང་གི་བསྟན་པ་ནི། འགྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་
མ་ཐུན་ཐབས། །སྤྱིས་བྱའི་དོན་ནི་རྫོད་བྱེད་དག །ཡོངས་བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་

གྱི། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་བྱས་མིན། ཞེས་བཤད་པས་མྱང་བྱ་དང་དོར་བྱ་དང་
བཏང་སྟོམས་སུ་གཞག་བྱའི་ཕྱོགས་འབྲེལ་ཆགས་སུ་སྟོན་པ་དང་། སྐྱེས་བྱའི་
མངོན་པར་འདོད་པ་མངོན་མཐོངས་ལེགས་ཀྱི་དོན་རྫོང་པར་བྱེད་པ་དང་། དོན་དེ་
ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་སྟན་པའི་ཐབས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་ཡུང་དབྱེད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པར་ངས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ནི། ལས་བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ཡིན་ལ་དེའི་ནང་
ནས་ཀྱང་འཁོར་བའི་འཇུག་ལྟོག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། དེ་
བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་སྤྱབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྟན་འདས་ཆོས་ཙན། གྲོལ་བ་དོན་
གཉིས་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་གསལ་དུ་བསྟུ་བ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་
རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྤྱབ་ངས་པ་ལས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དང་པོར་ཆོས་ཙན་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་ནི། ཀུན་བདུས་ལས། ཆད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། །སྟོན་པ་
བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཆམ་ཏེ། ཞེས་པའི་ཆིག་དོན་ལྷགས་འབྱུང་དང་
ལྷགས་ལྟོག་གི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བའི། དང་པོ་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལས་
གང་ནས་ངེ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཤེས་
བྱེད་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་པར་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་
འདུས་ལ། ཐབས་ནི། འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པས་སྟོན་ཏེ། མཐའ་དག་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་
གྲོལ་བར་འདོད་པའི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
པའོ། །སྐྱབ་བྱེད་ཕྱགས་རྗེ་གོམས་ལས་དེ། ཞེས་པས་ནི། ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་པའི་

སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་བསྟན་ཞིང་སྟོང་རྩེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་སྐྱེ་བ་དུ་
མར་གོམས་པར་བྱེད་རྒྱས་སུ་ངེས་པ་ལ། རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་
འབྲུག་མེད་དུ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བ་སྔ་སྤྱི་ཡོད་པར་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པས་སྐྱེ་
བ་སྔ་སྤྱི་སྐྱབ་བྱེད་ནམས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་པབ་ལ། སྤྱིར་གོམས་སུ་རུང་ཡང་
མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་དུ་མི་རུང་བའི་ལོག་རྟོག་བཀག་པ་དང་། ཐར་བ་ཐོབ་ཀྱང་སྤར་
ལྟོག་པའི་སྒོ་ནས་ཐར་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་
ཚུལ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པ་ནི་པར་བྱིན་དུག་ཏུ་འདུས་ལ་དེ་ནམས་ཀྱི་གཙུག་པོ་ཡང་བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་རྒྱུ་ལ་
འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཤེས་གོམས་
པར་བྱས་པ་ལས་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འཁྱུངས་པ་ནི་
བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་ཅེས་པས་སྟོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལུགས་ལས་ལྟོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་སྟོན་པ་
ནི། སྤར་གྱི་རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ་འདྲ་གྲོལ་བ་
དོན་གཉིར་ལ་མི་སྐྱུ་བར་སོང་བ་ནི་འཁོར་བའི་འཇུག་ལྟོག་གིས་བསྐྱུས་པའི་
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བདེན་བཞིའི་གྲངས་ངེས་ལ། གོ་རིམ་
ངེས་ལ། རོ་བོ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། གཞན་ཕྱེ་ནམས་ཀྱི་འགལ་འདྲའི་
གཙུག་པོ་ངོས་བརྒྱུད་ལ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་
གཏན་ལ་པབ་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཉེས་

དམིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྤྱག་བསྐལ་དང་། གང་ལོག་པའི་སྒོ་བས་ཀྱིས་
ལྷོག་པར་འགྱུར་བ་ཀུན་འབྱུང་དང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། རྣམ་བྱང་གི་
ཕྱོགས་ལ་འང་གང་མངོན་དུ་བྱ་བ་སྤྱག་བསྐལ་འགགས་པའི་འཁོག་པ་དང་། དེ་
མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མ་བདེན་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཐར་པ་ཁས་ལེན་པའི་གཞན་སྡེ་རྣམས་ལ་ཀུན་ཉོན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདྲའི་གཙོ་
བོ་ནི་སྐྱེ་འཆིས་བསྐྱས་པའི་སྤྱག་བསྐལ་དེ་ལྷོག་ཀུས་པར་ཡང་འདོད་ལ་འདིའི་རྒྱ་
མཐར་གཏུགས་པ་བདག་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པ་སྟེ་དེ་
ལྟར་ན་རྟག་དངོས་ལྷོག་པ་མི་སྲིད་པས་སྤྱག་བསྐལ་ལྷོག་པར་འདོད་པ་འགལ་པའི་
ཕྱིར་དང་། རྟག་ལ་ལྷོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་པར་
དཀའ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་དང་པོར་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་རྗེས་རྒྱ་
དང་འབྲས་སུ་གཉིས་ཀ་རིམ་ཅན་དུ་དམིགས། དེ་རྗེས་རིམ་ཅན་དུ་མ་དམིགས་པའི་
རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མི་སྲིད་དེ། རྟག་དངོས་ལྷུང་དུས་འགར་ཡང་ལྷོག་པ་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་བྱང་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདྲའི་གཙོ་བོ་ནི་སྤྱག་བསྐལ་
འགགས་པའི་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་བདག་འཛིན་རྣམས་པ་ཀུན་ཏུ་སྤང་བ་མིན་
པར་འདོད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། གང་ཞིག་བདག་ཐོང་དེ་ལ་ནི། ཞེས་པ་ནས། དེ་སྲིད་དེ་
ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་བདག་འཛིན་ཡོད་ན་སྤྱག་བསྐལ་མི་འདོད་
ཀྱང་ནན་གྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། དིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདིར་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་པའི་དིགས་པ་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་དེ་ཙམ་དུ་བདག་མེད་བསྐྱབ་པའི་དིགས་པ་མི་རྒྱས་པ་ནི་འདུས་

བྱས་མི་ཏྲག་པར་ངེས་པ་ཉིད་བདག་མེད་ངེས་པའི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་
ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པ་དང་། ཏྲག་དངོས་བཀག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་སྡེ་འདོད་པའི་
བདག་ཁས་ལེན་པའི་གནས་མེད་དེ། དེ་ཉིད་ལ་ཏྲག་དངོས་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཁས་
སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་བཞི་པོ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་ལྟར་མི་སྟོན་པར་དེ་
ལས་ཐོག་སྟེ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན། བདེན་པ་བཞི་ག་ཤེས་པར་བྱ་བ་
ཡིན་བཞིན་དུ་སྤྱད་བསྐྱེད་འབའ་ཞིག་ལ་ཤེས་བྱ་ཞེས་སྟོན་པ་དང་། ལམ་ཡང་ཐོབ་
བྱ་ཡིན་པ་ལ་འགོག་པ་འབའ་ཞིག་ལ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ཞེས་སྟོན་པའང་རི་ལྟར་ཡིན།
འགོག་པ་དུས་གསུམ་པར་སྟོན་པའང་མི་རིགས་ཏེ་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་འབྲས་འདོད་
སྦྱེས་པའི་དུས་ཉིད་ནས་དེ་དང་བྲལ་བ་མངོན་དུ་བྱ་འདོད་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བཤད་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པ་དང་། རེས་བཀའ་སྤེལ་སྟོན་ས་བསྟན་པ་
བཤད་པའི་རིམ་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཡུལ་ཅན་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རིམ་པས་བསྟན་ཏེ། སྤྱད་བསྐྱེད་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་པོར་སྦྱེ་ཞིང་ལམ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐར་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། བདེན་པ་བཞི་ག་ཤེས་བྱ་ཡིན་མོད་
ཀྱང་ཐོག་མར་སྤྱད་བསྐྱེད་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སྟོན་ས་ཤེས་པར་མ་བྱས་ན་ཀུན་འབྱུང་
ལ་སྦྱོང་འདོད་སོགས་མི་སྦྱེ་ཞིང་དེ་ཤེས་པ་ལས་ཀུན་འབྱུང་ལ་སྦྱོང་འདོད་སོགས་
སྦྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱད་བསྐྱེད་ཡང་སྤང་བྱ་ཡིན་མོད་ཀྱང་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་མ་
སྤངས་ན་སྦྱོང་འདོད་ཀྱང་མི་རུས་པས་ཐོག་མར་རྒྱུ་དགག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཀུན་
འབྱུང་ལ་སྤང་བྱ་ཞེས་བསྟན་ནོ། །ལམ་ཡང་ཐོབ་བྱ་ཡིན་མོད་ཀྱང་འགོག་པ་སྤང་ན་

ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་དེའང་འདོར་བས་འགོག་པ་ལ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ཞེས་
བསྟན་ནོ། །འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་འདོད་དུས་གཉིས་ཀར་སྐྱེའང་མངོན་དུ་བྱ་བ་ལས་སུ་
ཤེས་པ་དུས་གསུམ་པ་ལས་མི་སྐྱེ་བས་དེར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཤེས་པ་ལ་ཀུན་འབྱུང་
སྟོང་ལུས་སུ་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
དེའང་ལམ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་པར་མཐོང་དགོས་པས་ལམ་བསྟན་
བྱར་དུས་བཞི་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེའང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་རྒྱ་མཚོ་འདི་ལ་མཐའ། །ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོད་མིན་ན། །ཁྱིས་
ཁྱོད་འདིར་ནི་བྱིང་བ་ལ། །འཛིགས་པ་ཅི་ནས་སྐྱེ་མི་འབྱུང་། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་
སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པའི་དགོས་པ་ནི་འཁོར་བའི་“མཚང་ལེགས་
པར་རིག་ནས། འདི་ལས་མི་འབྱུང་བའི་ཐབས་མི་འདུག་སྟུང་ནས་ཡིད་འབྱུང་དང་
སྐྱོ་ཤས་དག་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འཁོར་བ་ལས་འབྱུང་འདོད་སྐྱེས་པ་ན་
ཚོར་མ་འདོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྲལ་བར་བྱེད་མི་ལུས་ཤིང་རྒྱ་བཀག་པའི་སྐོན་ས་
འགོག་དགོས་པར་མཐོང་ནས་རྒྱ་མེད་པ་ལ་ནི། དེས་འགའ་སྐྱེ་བར་དམིགས་པས་
གཞོད་པར་མཐོང་བས་རྒྱ་བཅས་སུ་བྱལ་ལ་རྒྱ་དེའང་ཉག་མི་ཉག་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་
བཅད་ནས་ཉག་པ་ཡིན་ན་ལྟོག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྒྱ་བཅས་ན། འབྲས་
ལོག་གཟིགས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱ་མི་ཉག་པ་དེའང་ཅ་བ་གང་ཟག་
གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། དེས་ཉོན་མོངས་གཞན་ནམས་དང་། དེ་དག་གིས་ལས་
བསགས་ནས་འཁོར་བ་བྱལ་བའི་སྐོན་ས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེས་པར་འབྱུང་ཏེ།

འདི་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལས་བདག་ལ་ཆགས་པའི་སྲིད་པ་དངོས་སུ་སྦྱེ་
ལ། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བ་ལ་སྲིད་པ་དང་། དེ་ལས་བདག་གི་བདེ་བའི་སྦྱུབ་བྱེད་
དབང་སོགས་བདག་གི་བ་ལ་སྲིད་པ་སྦྱེ་སྟེ། གཞན་རྣམས་ལ་བཞུགས་པ་མེད་པར་
བདག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་བར་བྱེད་མི་རྒྱས་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་
བདག་གི་བའི་སྦྱུབ་བྱེད་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་བྱན་ལྟ་བུ་དེས་བདེ་བ་བསྦྱུབ་
པའི་ཕྱིར་དུ་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ལ། ལས་བཟང་ངན་ལས་བདེ་
འགོ་དང་ངན་འགོའི་ཕྱང་པོ་འགྲུབ་པ་སྟེ། གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། ཞེས་
སོགས་ལྟར་རོ། །གང་ཟག་ཕྱང་པོ་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ནི། ཉེས་
པ་འདིར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཐག་ཁ་ལ་སྦྱལ་དུ་བཟུང་བས་འདིགས་པ་བསྐྱེད་
ཀྱང་དེར་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་ནི་འདིགས་པ་མི་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །བདག་འཛིན་དེ་ཉིད་སྟོང་རྒྱས་པར་འོག་ནས་འཆད་པའི་རིགས་པས་ཁོང་དུ་
ཆུད་པར་འགྱུར་བས་ཀུན་འབྱུང་ཡང་སྤང་བྱ་ཡིན་པར་དུས་གཉིས་པར་བསྟན་ལ།
དེ་སྟོང་རྒྱས་སུ་ངེས་པ་ན་དེའི་འབྲས་བུ་སྦྱག་བསྡུལ་འགོག་རྒྱས་སུ་ངེས་ལ། དེ་
ངེས་པ་ན་སྦྱག་བསྡུལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་རྒྱས་སུ་ངེས་པས་འགོག་
པ་དུས་གསུམ་པར་བསྟན་ལ། དེའང་ལམ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བཞུགས་པས་དེ་
དུས་བཞི་པར་བསྟན་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་སྦྱག་བསྡུལ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་།
རྣམ་པ་ལྟག་མ་རྣམས་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་
དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱག་བསྡུལ་

གྱི་རྣམས་པ་བཞི་ག་མ་རྟོགས་པར་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་མཆན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་
འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་། དེས་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱག་བསྐལ་དུ་
རྟོགས་པའི་ལག་རྩེས་ལ་འཁོར་བ་ལ་འབྲལ་འདོད་སྦྱེས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་ན་
ཕྱང་པོ་དང་མི་འབྲལ་བའི་སྲེད་པ་འགོག་མི་རུས་ཤིང་། དེ་རྟོགས་པ་ལས་འབྲལ་
དེས་སུ་རྟོགས་ནས་མི་འབྲལ་བའི་སྲེད་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་མེད་མ་
རྟོགས་ན་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྲེད་པ་རང་གིས་འདྲན་པས་
མི་རྟག་པ་དང་སྤྱག་བསྐལ་དུ་རྟོགས་པས་ཕྱང་པོ་ཅམ་ལ་འབྲལ་འདོད་གྱི་སྒོ་སྦྱེས་པ་
ལྟར་སྣང་ཡང་། བདག་འདྲིན་དེས་བདག་གི་བདེ་བ་སྦྱབ་བྱེད་ཟག་བཅས་གྱི་ཁྱད་
པར་འགའ་ཞིག་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་དེས་པར་འདྲན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱང་པོ་མི་
རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ལག་རྩེས་ལ་དེ་དང་འབྲལ་དེས་དང་། སྤྱག་བསྐལ་དུ་རྟོགས་
པས་འབྲལ་འདོད་སྦྱེས་ཀྱང་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་མཆན་ཉིད་ཆད་བ་ལ་བདག་
མེད་རྟོགས་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྦྱབ་པའི་རྟགས་འགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྦྱབ་
པ་དང་། སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་ཆད་མ་བྱུབ་པར་གྲོལ་ལམ་གྱི་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་རི་
ལྟར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ཕྱང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་
དུའང་མེད་ན་རང་བཞིན་མེད་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན། ཆོགས་
རྒྱུན་གང་ལའང་བཏགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་དེའང་ཕྱང་པོ་དང་
རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་བྱུབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་བྱེད་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་སམ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སོ། །རང་བཞིན་

གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ལྟོག་ཡིན་པས་ཐ་སྟད་
སྒྱུབ་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཀྱིས་དོན་སྒྱུབ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་
གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཀྱིས་བྱུང་པ་ལྟར་པོ་གསུམ་པའི་དོན་གྱི་སྒྲོ་
འདོགས་སྒྲེ་ས་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་བྲུབ་པ་སྒྱུབ་པ་དང་། བྲོགས་ཆོས་སྒྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་
བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་
པའི་ཚད་མས་དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་རྟགས་ལོག་གི་བྲུབ་པ་ངེས་ཤིང་། བྲོགས་ཆོས་
ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་གཉིས་སྟོམས་པའི་བྱེད་པས་རྟགས་མི་མ་ཐུན་བྲོགས་ལས་
ལྟོག་པ་དང་མ་ཐུན་བྲོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་རྗེས་བྲུབ་ངེས་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ལྷན་པོ་དང་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་
དབང་རྟོན་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྱུང་ཅིང་། དབང་བརྟུལ་གྱིས་རང་བཞིན་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་སོ། །རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་
མ་བྱུང་པར་སྒྱུབ་པ་ལ་རྟགས་འགོད་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷན་པོ་འདི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་
བ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། མི་རྟག་ཅིང་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་
ལྟོག་བྲུབ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་ཡིན་ན་རྟག་པ་དང་རང་དབང་ཅན་ཡིན་
དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །རྟགས་སྒྱུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་ཏེ་ལས་
ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་བྱིར་། དེའི་རྟགས་ནི་སྤར་བཤད་པའི་གང་ཞིག་བདག་
མཐོང་དེ་ལ་ནི། ཞེས་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །བྲུབ་སྟེ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པའི་དོན་དེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་ལྟོག་ཡིན་པས་སོ། །རྟགས་སྤྲ་མ་

སྐྱབ་པ་ལ་ཉགས་འགོད་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། མི་ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་
 བྱིར། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ནི་དབང་པོ་བརྒྱལ་པོ་ལ་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་དང་དབང་
 རྒྱུ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་བྱལ་ཅིང་། དེའང་ཆེ་འདིའི་ཕུང་
 པོ་སྤྱི་ཕྱི་འཕེལ་འགྲིལ་བྱེད་པར་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱལ་བ་ཡིན་གྱི་སྐྱེ་བ་
 སྤྱི་མའི་ལས་"ཉེན་འགོག་སོགས་ལས་སྐྱེ་བར་ཉགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་དགོས་སོ། །ཁྱབ་པ་
 སྐྱབ་པ་ནི་རྗེས་ཁྱབ་སྐྱབ་བྱེད་བལྟོས་མེད་ཀྱི་ཉགས་དང་། ལྷོག་ཁྱབ་སྐྱབ་བྱེད་
 གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཉགས་སོ། །

དང་པོ་ལ་ཉགས་འགོད་པ་ནི་གང་ཞིག་གང་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་འབྱུང་ལ་
 སོགས་པའི་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་དེའི་ངོ་བོར་བྱལ་བ་ལ་དེའི་ངོ་བོར་ངེས་
 པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་ནས་ཀྱི་སྤྱི་གུའི་རྒྱ་ཆོགས་ཐ་མ་ནས་ཀྱི་སྤྱི་གུ་བསྐྱེད་པ་
 བཞིན་བྱས་པའང་འཇིག་པའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་འབྱུང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གཞན་
 ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་འཇིག་པའི་ངོ་བོར་བྱལ་བ་ཡིན་ནི་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཁྱབ་པ་
 མངོན་སུམ་གྱིས་བྱལ་ཅིང་ཕྱོགས་ཆོས་ནི་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱས་འཇིགས་པ་བྱས་
 པའི་ངོ་བོར་གྱུར་བ་བསྐྱེད་ན་རང་རྒྱུ་ལས་འཇིག་པའི་ངོ་བོར་བྱལ་བའི་ལ། དོན་
 གཞན་བྱེད་ན་བྱས་པ་འཇིག་པར་མ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱས་པ་ལས་དོན་གཞན་
 པའི་འཇིག་པ་ཁོ་ན་ལ་མན་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པ་བསྟན་པ་
 ལས་ངེས་སོ། །གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཉགས་ནི་ཉག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པས་སྟོང་སྟེ།
 རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་

མཁའ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པའི་བྱབ་པ་ནི་དོན་བྱེད་ཚུལ་ལུང་གསུམ་བཀག་པས་འབྱུང་
 ཅིང་། རྒྱལ་ས་ཆོས་ནི་རྟག་པས་འབྲས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་ལ་འབྲས་བྱ་
 རྟམས་རིམ་གྱིས་སྦྱེ་བར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མཐོང་བས་གཞོད་ལ། རིམ་གྱིས་
 དོན་བྱེད་ན་འབྲས་བྱ་རིམ་པས་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་སྤྱི་བྱ་མ་ཁས་ལེན་དགོས་
 པས་མི་རྟག་པར་འགྱུར་གྱི་རྟག་པ་ཉམས་སོ། །འབྲེལ་བ་མེད་པར་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་
 དང་ཕྱོག་པ་ངེས་པ་མེད་དེ་ཞེས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གི་བྱབ་པ་འབྱུང་བ་ལ་འབྲེལ་བ་
 གྲུབ་དགོས་པར་བཤད་པའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལས་ཐད་ད།
 མི་རྟག་པ་ལོག་ན་བྱས་པ་ལོག་པ་ནི་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་དོན་ཡིན་ལ།
 དོན་ཕྱོག་གི་བྱར་བྱི་མ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་རྟག་པ་གྱིས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ལོག་ན་ཕྱོག་
 ཅེས་བརྗེད་ཀྱང་། མི་རྟག་པ་ཕྱོག་པའི་གཞི་ལ་བྱས་པ་ཕྱོག་པར་གྲུབ་པའི་དོན་ཏེ། དེ་
 ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་རྟག་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལ་བལྟས་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་
 ཕྱོག་གི་བྱབ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། རྟག་པ་ལ་བྱས་སྟོང་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེས་རྟག་
 པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་བྱས་པ་མི་སྲིད་པར་ངེས་སམ་མ་ངེས། མ་
 ངེས་ན་བྱིར་གྲོལ་དེ་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་བྱས་པ་འཇུག་པར་
 "དོགས་^༡་སམ་མི་དོགས། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་མཐུན་རྒྱུགས་ལ་མེད་ངེས་སུ་མི་འབྱུང་
 པར་འགྱུར་ལ། བྱི་མ་ལྟར་ན་དོགས་པ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཞན་བསྟན་དགོས་ན་
 རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་རྟེན་ན་ཚད་མ་གཞན་ཐུག་མེད་དུ་བསྟན་དགོས་པར་འགྱུར་

༡ དགས

རོ། །སྤར་གྱི་དེ་ངེས་ན་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེས་བྱས་
པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་རྟག་པས་བྱས་པ་ངེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་
ལྟར་ན་སྤྲིའི་བྱས་པ་ལ་འདར་མི་རྟག་པས་བྱས་པ་ངེས་པས་བྱས་པ་ངེས་པ་ན་བསྐྱབ་བྱ་
འབྱུང་བ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན་སྟོན་མེད་དེ། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་དེས་བྱས་པ་རྟག་
པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་མི་སྤྲིད་པར་མ་ངེས་ཀྱང་འཇུག་པར་
འཛིན་པའི་སྟོ་འདོགས་གཙོད་ཀྱས་ཤིང་། རྟག་པའི་བྱད་པར་ལ་སྟོ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་
ཆོ་བྱས་པས་སྟོང་པའི་ངེས་པ་འབྲེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་རྩེས་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེས་བྱས་པའི་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་མི་
རྟག་པས་མ་བྱས་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་འདོགས་གཙོད་ཀྱས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲི་ངེས་ཀྱང་སྤྲིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་མཐའ་དག་
ངེས་པས་མ་བྱས་ལ་སྤྲི་ཁེགས་ན་དེས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་མཐའ་དག་
ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་དེས་རྟག་པ་བྱས་པའི་གསལ་
བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པར་ངེས་སམ་མ་ངེས། དང་པོ་ལྟར་ན། རྩེས་བྱས་
ངེས་པའི་ཆད་མ་དེས་ཀྱང་བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་
གིས་བྱས་པ་ངེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་བྱས་པ་ངེས་ན་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་བ་
སོགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་འགའ་
ཞིག་རྟག་པ་ལ་འཇུག་པར་དོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་
རྟག་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་སུ་མི་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ་

༡ དས
༢ སྟོན

ཞེན། དེའང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་སྟོང་པའི་བྱབ་པ་ངེས་ན་
དེས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པའི་བྱབ་པ་
ངེས་ལ་མི་རྟག་པ་ཙམ་གྱི་བྱབ་པ་ངེས་ཀྱང་དེས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་གསལ་བའི་
དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གིས་བྱབ་པ་ངེས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན། དེ་ཕྱིར་མི་རྟག་ལས་སྤྱུག་བསྐྱལ། །སྤྱུག་བསྐྱལ་ལས་ནི་བདག་མེད་
གསུངས། །ཞེས་ཕྱང་པོ་བདག་མེད་དུ་ངེས་པ་ལ་དེའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་མི་རྟག་པ་དང་སྤྱུག་
བསྐྱལ་གཉིས་ངེས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི་སྤྱར་བཤད་པ་སྤྱར་བདག་མེད་ངེས་
པའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞིང་རྣམ་པ་
ལྷག་མ་རྣམས་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་སྟོང་བྱེད་དུ་བཤད་པའི་དོན་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་
ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱར་བདག་མེད་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སུ་བཤོད་པའི་ཕྱང་པོ་
དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གྱིས་སྟོང་པ་ནི་སྤྱུག་བསྐྱལ་བདེན་པའི་བྱང་ཆོས་
སུ་བསྟན་པའི་སྟོང་པ་བདག་མེད་དང་དོན་གཅིག་ལ། རོ་བོ་དང་དོན་གཞན་གྱི་བདག་
ཏུ་སྟོ་འདོགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པ་ཡིན་ཞིང་།
བསྐྱབ་བྱར་བཟུང་བ་ནི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པའི་བདག་མེད་
དོ། །གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་རིགས་ཏེ། གཞི་ཆོས་ཅན་བཀག་
ན་དེ་དང་རྟགས་ཆོས་ཆོགས་པའང་ཁེགས་པས་དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མས་བསལ་བ་
དང་རྟགས་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྱུར་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། རྟགས་ཆོས་
གཉིས་དང་བྱང་གཞི་བྱང་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་པ་རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་བཀག་
ན་སྟོན་དེར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱིས། ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པས་མི་འགྱུར། ཆོས་

ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པ་ནི་དགག་བྱའི་ཚོས་དང་ཚོགས་པ་འགོག་པའི་ཐབས་
 ལུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱིས་གཞོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །དོན་དེ་ལ་དགོངས་
 བས་སློབ་དཔོན་གྱིས། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་
 པས་རང་རྟེན་ལ་འོ། །ཞེས་རང་གི་རྟེན་ཞེས་སློས་ཀྱི་རྟེན་ཅམ་ལ་འོ་ཞེས་མ་སློས་
 མོ། །འོ་ན་རྟགས་ངེས་པའི་གཞི་ཚོས་ཅན་མི་སྲིད་པས་ཕྱོགས་ཚོས་མ་བྱུབ་པར་
 འགྱུར་རེ་ཞེན། སློན་མེད་དེ། ཕྱིར་ཞོལ་གྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་དང་དེར་སྤང་བ་
 གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་ནས་ཤེས་འདོད་ཞུགས་ཤིང་དེར་སྤང་བའི་སྐྱོད་ཏེ་གྱི་སྤྱང་
 དུ་རྟགས་ཚད་མས་བྱུབ་ལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་ཚོས་ཅན་དུ་མ་བཟུང་ན་གང་ཟག་
 གི་བདག་རང་ལྟོག་ནས་མི་ཞེགས་ཤིང་ཕྱིར་ཞོལ་དེར་སྤང་གི་སྐྱོད་དང་གཅིག་ཏུ་
 ཞེན་ནས་འཇུག་པས་སྐྱོད་ཚོས་ཅན་དུ་མི་རུང་བའི་སློན་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་
 རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གཞི་བྱུབ་པས་བྱུབ་ཀྱང་རྟགས་ཡང་
 དག་གི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་ན་གཞི་བྱུབ་པས་མ་བྱུབ་པོ། །བྱས་པ་ལ་སོགས་
 པའི་གཏན་ཆིག་ལ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ་སྐྱོད་ཚོས་ཅན་དུ་བྱས་ན་ཕྱོགས་ཚོས་མི་
 འགྱུར་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན་དབུ་མ་སྤང་བ་ལས་
 ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞན་སྤེས་ཁས་སྦངས་པའི་དབང་སོགས་
 བདག་གི་སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་རུ་བསྒྲོམ་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། སྤྱིས་བྱ་དང་།
 ཆགས་བྱ་ནམས་ཐ་དད་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། བཀའ་ལྷང་ཅམ་གྲོལ་བྱེད་དུ་
 འདོད་པ་དང་། དཀའ་སྤུབ་གྱིས་ལས་ཟད་པར་བྱེད་པ་གྲོལ་ལམ་དུ་འདོད་པའི་

ཕྱོགས་བཞི་བཀག་ནས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་དང་རྣམ་པ་ལྷན་མ་རྣམས་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གསུངས་པས། བསྟན་བཅོས་གང་དུ་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་བསྟན་མ་བསྟན་ནི་བདག་མེད་གཏན་ལ་པཔ་མ་པཔ་གྱི་སློན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་ལས་མ་བསྟན་པ་ནི། སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཅམ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེར་ཤེས་སྤྲིབ་ཀྱང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ལ་སློ་མི་གསལ་བའི་ཉན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ལ་བཤད་དོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོར་བསྐྱོད་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་གཙོ་བོར་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་དང་། དེའི་དགག་བྱ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུར་གཏན་ལ་པཔ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་དངོས་དང་། ཀུན་མཁྱེན་འབྱུང་རུང་དུ་དཔོག་པའི་གཏན་ཆིགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་བས་གྲོལ་འབྱུང་གི། །སློམ་པ་ལྷན་མ་དེ་དོན་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པས་རྣམ་པ་ལྷན་མ་རྣམས་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་གྱི་རྒྱ་རྩ་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། ཀུན་འབྱུང་སོགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སློ་འདོགས་པའི་སློ་འདོགས་བསལ་ནས་བདག་མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་བཞིའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བྱེ་ན་རེ་རེ་ལའང་བཞི་བཞི་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་དེ་དབེར་མཆོན་ན་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞིའི་ལོག་ཕྱོགས་རྒྱ་མེད་དུ་འཛིན་པ་སོགས་དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་དང་། དེ་དག་གི་

འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱེལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལམ་
དང་དེ་གོམས་པས་སྟོང་འདོགས་བཞིའི་ས་ཐོན་དང་བྲལ་བ་འགོག་པས་ཏེ། དེ་བཞིན་
དུ་བདེན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་ཤེས་པར་བྱཏོ། །

སྟོང་འདོགས་བཅུ་དྲུག་གི་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་དུ་འཛིན་པའི་
སྟོང་འདོགས་བཞི་དང་། ཀུན་འབྱུང་ལ་སྤྱག་བསྐྱེལ་རྒྱ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་མི་མ་སྤྱན་
པ་རྒྱུར་འཛིན་པ་ལའང་རྒྱ་གཅིག་ཕུ་ཁོ་ནར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱི་ཚངས་པ་འབྱུར་
བས་བྱས་པར་འཛིན་པ་དང་། དབང་སྤྱག་སོགས་ཀྱི་སྟོང་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པར་
འཛིན་པ་བཞི་དང་། འགོག་པ་ལ་ལོག་ཁྱུགས་ཐར་པ་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་།
ཉོན་མོངས་མ་ཞི་བའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་བྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཐར་པར་འཛིན་པ་དང་།
སྤྱག་བསྐྱེལ་འགགས་པ་ལས་ལྷག་པའི་ཐར་པ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང་། དེ་ཞིག་ཐར་
ཡང་གཏན་དུ་ཐར་པ་མི་སྲིད་པར་འཛིན་པ་བཞི་དང་། ལམ་ལའང་ཐར་ལམ་གཏན་
མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཐར་ལམ་མ་ཡིན་པར་
འཛིན་པ་དང་། དེ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་ལོག་པར་ཁྱུགས་པར་འཛིན་པ་དང་།
དེས་སྤྱག་བསྐྱེལ་གཏན་ཟད་པར་བྱེད་མི་རུས་པར་འཛིན་པ་བཞིའོ། །སྟོང་འདོགས་
བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་པལ་ཆེར་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཚས་ཅན། གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་
ལག་དང་མ་བྲལ་བར་བྱས་ན་གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་བ་མཐར་སྤྱག་པར་འབྱུར་
ཏེ། ཉེན་བརྟན་གོམས་པར་བྱས་ཟེན་འབད་ཚེས་བསྐྱར་མ་ལ་མི་བཟོས་པའི་སེམས་
རྒྱད་ཀྱི་ཚས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་བཞིན་ཞེས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་

རྟགས་སོ། །དེའི་ཆོས་ཅན་ནི་སྤར་བསྐྱབས་ཐེན་ལ། རྟེན་བརྟེན་པར་གང་གིས་འགྲུབ་
ན། རྟེན་ནི་སེམས་གསལ་རིག་ཅན་ཡིན་ལ། དེའི་ཡ་མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཐུག་མེད་
དུ་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པས་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྦྱེས་མ་ཐག་གི་རིག་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་རྒྱ་
མེད་ན་རེས་འགའ་སྦྱེ་བར་འགལ་བས་གཞོད་ལ། རྒྱ་ཡོད་ན་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་
ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་རྟག་དངོས་ཡིན་ན་ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་གང་ལའང་མ་
ཁྱབ་པ་མི་སྲིད་པས་འབྲས་བུ་དང་ཟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་དེས་པ་མི་སྲིད་དོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་
ན་བཅའ་རིག་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ལ། བཅའ་པོས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན་དབང་པོ་དང་
བཅས་པས་སམ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བཅའ་པོས་ཡིན།

དང་པོ་ལྟར་ན་དབང་པོ་ཀུན་ཆོགས་པ་རྒྱུར་དགོས་སམ་གང་རུང་རེ་རེས་
ཆོག། །དང་པོ་ལྟར་ན་མིག་དབང་མ་ཆང་ནའང་ཡིད་སྒོམ་སྦྱེ་བར་འགྲུར་ལ། ཕྱི་མ་
ལྟར་ན་མིག་ཤེས་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་ཀྱང་གཟུགས་གསལ་བར་འཛིན་པར་འགྲུར་
ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་བཅའ་པོས་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་ཀྱིས་སམ། རྟུལ་
ཐན་གྱིས་བྱེད། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་དེ་ཕྱི་རོལ་རགས་པའང་
ཡིན་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་པ་དང་ཡན་
ལག་རྣམས་ལས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་ཁས་སྦྱངས་པས། གདོད་གོས་ཀྱིས་བསྐྱིབས་ན།
ལུས་ཐམས་ཅད་དང་ཡན་ལག་གཞན་རྣམས་ཀྱང་གོས་ཀྱིས་བསྐྱིབས་པ་དང་།
གཞན་མ་བསྐྱིབས་ན་སྐྱིབས་མ་སྐྱིབས་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་འགྲུར་བ་དང་། སྐྱིབས་
མ་སྐྱིབས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་ལ་མེད་པར་
འདོད་ན། གདོད་གོས་ཀྱིས་བསྐྱིབས་པའི་ཆེ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གདོད་མ་བསྐྱིབས་

བར་གསལ་བར་མཐོང་བར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་དོ། །རྩལ་ཐོན་གྱིས་ཉེར་
ལེན་བྱེད་ན་རེ་རེ་བས་ཀྱང་། བཟོས་མེད་དུ་བསྐྱེད་ན་ཡིད་ཚྭ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་
བར་འགྱུར་ལ། ཀུན་འཆོག་དགོས་ན་”རྩལ་”ཐོན་གཅིག་མ་ཆང་ནའང་མི་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་རོ། །

མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པས་ཉེར་ལེན་
བྱེད་པར་གྱུ་བ་ལ། དེ་ལའང་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་གཞན་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་
གཉིས་ལས་གཞན་རྒྱུད་པ་མ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པས་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། བ་བཟོ་
མཁས་པ་དང་སྐྱན་པ་ལས་བྱའང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་
རང་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་སྤྲ་མ་ཁོ་ནས་ཉེ་ལེན་བྱེད་པར་གྱུ་བ་ལ། དེ་ལྟར་ན་རིག་པའི་ཡ་
མཐའ་དང་མ་མཐའ་ཐུག་པ་མེད་པས་སྐྱེ་བ་སྤྱི་ཡོད་པར་ལེགས་པར་གྱུ་བ་བྱིན་
ནོ། །ཆུའི་བོད་བཞིན་དུ་རྟེན་མི་བརྟན་”པ”མ་ཡིན་ཡང་། མཆོངས་པ་བཞིན་དུ་
མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་དུ་མི་རུང་ངོ་སྤྲུལ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། མཆོངས་པ་རང་གི་རིགས་
འདྲ་སྤྲ་མ་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཚོལ་བ་སོ་སོས་”པན”པ་ཉགས་པ་ལ་
བཟོས་ལ། བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྤྲ་མ་ལས་སྐྱེ་
ཞིང་གོམས་ཟེན་ཡང་ཚོལ་བ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་བཟོས་པའི་ཉགས་རང་རིག་མངོན་
སུམ་གྱིས་འགྱུ་བ་བྱིན་ནོ། །ཡང་ན་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་སྐྱོན་པའི་དག་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་པ་རྣམ་དག་སྐྱོན་དུ་སོང་སྟེ། བརྗོད་པ་རྣམ་དག་

༡ རྩལ་
༢ མ
༣ པན

ཡིན་པའི་སྤྱི་ཞེས་པའི་ཉལ་ལས་བྱུང་སྟེ་གང་ཟག་བརྗོད་པ་རྣམ་དག་ཡོད་པ་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་མཐུན་པ་རྣམ་དག་སྟོན་ཏུ་སོང་ཞེས་བསྐྱུབ་པ་མ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་སྟོན་
 སོང་བསྐྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་རང་སྟོན་གས་
 བསྐྱུབ་པའི་ཚུལ་ཕྱོགས་ཅམ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གང་རང་གི་རྒྱུ་ལ་གཞི་དེ་
 སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པ་དེ་ལ་རང་ཉིད་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱན་ཟད་པ་ཡོད་པས་
 རྩལ་སྟེ། དཔེར་ན་མེ་དང་ཉེ་བས་གང་འབྲས་སྤྱི་ཡོང་བྱེད་ཟད་པ་མཐོང་བ་བཞིན།
 རྒྱལ་བསྐྱུལ་གྱི་ཕྱང་པོ་འདིའི་རྒྱན་ལའང་གཞི་དེ་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དམིགས་སོ་ཞེས་
 བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱི་ཉལ་སོ། རྩལ་པ་མཐོང་སྤྱི་ལྱུང་བྱེད་ཕྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྤར་
 བཤད་པ་ལྟར་བདག་འདྲིན་དང་རྒྱལ་བསྐྱུལ་རྒྱ་འབྲས་སྤྱི་ཡོང་ཚུལ་དང་བདག་
 མེད་སྐྱུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉལ་དེས་བྱུང་བའི་དོན་
 རྒྱལ་བསྐྱུལ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟད་པ་ནི་ཐར་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་གང་ལ་
 གཞི་དེ་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བ་དེ་ལ་དེ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟད་པ་ཡོད་པས་
 རྩལ་སྟེ། དཔེར་ན་མེ་དང་ཉེ་བས་གང་རེག་ལོག་པ་མཐོང་བ་བཞིན། གཟུང་འདྲིན་
 རིགས་གསུམ་རྩལ་ཐ་དང་དུ་འདྲིན་པའི་རྟོག་པ་ལའང་གཞི་དེ་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་
 དམིགས་སོ་ཞེས་བྱའོ། ཉལ་དེ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འདྲིན་ཟད་པའི་སྤངས་པ་ཡོད་
 པར་བྱུང་ལ། དེ་བྱུང་ན་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་
 འདྲུང་རྒྱུར་བར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འདྲིན་ཟད་པ་
 དང་ཆོགས་པ་གཅིག་པའི་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་དེ་ལ་ཀུན་མཐུན་
 ཞེས་བྱའོ། །

ཀུལ་འདི་དག་ནི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱབ་
 བའི་ཀུལ་སྟོགས་ཙམ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་ལ་དབག་ནས་མཐའ་དག་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་
 བྱ་ཡི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྲུང་ཡིན་པས་ཀྱི་དེའི་སྐྱབ་
 བྱེད་ལུང་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་དོལ་གཏམ་སྤྲོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། རང་གི་སྟོན་པ་དང་བསྟན་
 པ་ལ་གཞན་གྱིས་བགྱི་བར་མི་རུས་པའི་གཉིང་ཀུགས་པའི་ངེས་པ་མི་སྟེ་བར་
 འགྱུར་ཞིང་། དགོངས་འགྲེལ་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་པ་བྱི་མ་མེད་པ་རྣམས་ལ་
 སྐྱར་པ་བཏབ་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་མ་བྱུབ་ན་ལུང་ལ་
 བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་གི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུས་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པ་དང་བསྟན་པ་དམ་པའི་ཆོས་དང་
 དེ་ཀུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པའི་དགོ་འདུན་རྣམས་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཀུལ་
 རྒྱས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་ངེས་པ་ལེགས་པར་བྱངས་ནས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྒྲོས་
 རྟོས་འགྲེལ་བའི་སྐྱབས་འགྲོ་ལེགས་པར་བྱས་ན་མ་འོངས་པ་ན་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་
 ལ་གཞན་གྱིས་མི་བགྱི་བ། ཐེ་ཆོམ་ལས་ཀླུ་བ། སོམ་ཉི་ལས་ཀླུ་བ་སོགས་སུ་
 འགྱུར་བས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་འདི་ལ་ཆེས་ཆེར་འབད་
 བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་པབ་པ་ལ་དོགས་
 པའི་གནས་འགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
 གཞག་དངོས་སོ། །

དང་པོ་ལ་རྟོགས་ལྡན་ལ་སྟེ་བའི་དོགས་པའི་གནས་འགོད་པ་དང་། རྣམ་དཔྱེད་

གྱི་སྒོ་མི་ཞིབ་པ་དག་ལ་སྤྱི་བའི་དོགས་པའི་གནས་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དང་
བྱེ་བྲག་དང་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་དང་དཔེ་དང་། དགག་པ་དང་། སྤྱབ་པ་དང་གཅིག་
དང་ཐ་དད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྟོག་པས་སྒོ་བཏགས་སུ་བཤད་པའང་མཐོང་ཞིང་།
སྤྱི་ཡིན་ན་སྒོ་བཏགས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་སོགས་ལའང་ཁྲབ་
ན། འབྲས་བུ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་ལ་བ་རྣམས་དང་།
མདོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཀུན་མཁྱེན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་བྱ་ས་
མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་མི་རུང་བ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བས། རྣམ་གཞག་དེ་དག་
མ་འཆོལ་བར་ཁས་སྦྱངས་པས་ཆོག་པ་དང་སྤྱི་གཞི་མ་ཐུན་སོགས་དངོས་པོའི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བྱུབ་པ་ཁེགས་པའི་གཉིས་ཆོགས་དེ་རི་ལྟ་ཡིན་སྟུང་པ་དང་། བྱད་པར་
དུ་བྱུང་འཛིན་རྟོག་པ་དང་ཀུན་མཁྱེན་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངེས་ལྟུལ་
རང་མཚན་དུ་བྱུབ་ན་རྟོག་པ་དེ་དག་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བས་དགག་སྤྱབ་ཐམས་
ཅད་ཅིག་ཅར་བྱ་དགོས་པ་དང་ངེས་ལྟུལ་རང་མཚན་དུ་བྱུབ་པ་བཀག་ན་རང་མཚན་
དེ་དག་ངེས་པའི་ལྟུལ་དུ་འཛོག་ཚུལ་དེ་དག་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཞིང་ངེས་པའི་ལྟུལ་དུ་མ་
གྱུར་ན་ཡོད་ངེས་སུ་མི་རུང་བས་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་བྱར་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ།
དེ་མེད་པར་ནི་དངོས་པོ་དང་། །དངོས་མེད་རྣམ་གཞག་གང་གིས་རུས། །ཞེས་
བཤད་པ་ལྟར་པོ། །

དེས་ན་རྟོག་པའི་ངེས་ལྟུལ་རང་མཚན་དུ་མ་བྱུབ་པ་དང་རང་མཚན་རྟོག་པའི་
ངེས་ལྟུལ་དུ་བཞག་པས་ཆོག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལྷང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་
ནས་རྟོག་པ་ལྟུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་རང་གི་ལྷང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ནས་

འབྲུག་པར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལ། རྟོག་པ་མཐའ་དག་རང་གི་གཟུང་
ནམ་ལ་གྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་ནས་འབྲུག་པ་དང་རང་གི་སྤང་བ་གྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནོ་
སྤྲུལ་དུ་ཞེན་ན་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་གང་ལའང་
ཡིད་བརྟན་བྱུང་མེད་པར་འགྱུར་བས་སྤང་བ་དྲགས་གཅིག་དུ་བསྐྱེ་ཆུ་ལ་སོགས་རི་
ལྟར་ཡིན་སྤྲུལ་པ་དང་། རྟོག་པའི་ངེས་ཡུལ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྤྲུལ་པ་ལ་དགག་
བྱ་བ་ཅད་པ་ལ་མི་བཟོས་པར་འབྲུག་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟར་ན་དགག་སྐྱབ་ཐམས་
ཅད་ཅིག་ཅར་བྱེད་དགོས་པར་འགྱུར་བས་དེ་དག་གི་འཛོག་ཆུ་ལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་
རི་ལྟར་ཡིན་སྤྲུལ་དུ་བསམ་མོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྤྱི་གཞི་མཐུན་སོགས་དངོས་མེད་དུ་
བཤད་པའང་མཐོང་ཞིང་དེ་དག་གི་ནམ་དུ་ལེགས་པར་འབྱེད་པའི་སྒོའི་མཐུ་དང་
བྲལ་བས་ནམ་གཞག་འདི་ལྟར་བྱེད་དེ། རྟོག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་ན་དོན་
དམ་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་འགལ་སྤྲུལ་ནས། མཁས་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྤྱེ་བའི་གནས་དེར་ཐེ་
ཆོམ་མེད་པར་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྒོམས་ནས་འབྲུག་པ་མ་
གཏོགས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་ཅིང་ཡུལ་ལ་འབྲུག་པའི་
ཆེའང་རང་ལ་སྤང་བ་གྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ་སྤྲུལ་དུ་ཞེན་ནས་འབྲུག་པས་ལོག་
ཤེས་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ། སྤྲུལ་པ་གཏོགས་པས་ཐ་སྙད་བྱ་མི་བྱས་པས་རང་
མཆོན་གྱི་ནམ་གཞག་བྱེད་པ་ནམས་ཀྱང་ཐག་ཁ་ལ་སྤྲུལ་འཛིན་གྱི་སྒོ་ངོ་ལ་བཟོས་
པ་མ་གཏོགས་ཐག་ཁ་སྤྲུལ་དུ་འཛོག་མི་བྱས་པ་བཞིན་དུ་རྟོག་པོ་དང་སེལ་ངོར་ཡོད་

བ་ཡིན་ཞེས་དེ་དག་དངོས་སུ་མ་སྐྱར་བར་རང་ལུགས་ལ་རྣམ་གཞག་བྱས་ཡི་
 མེད་པ་དང་རང་མཆན་གྱི་དོན་ཕྲོག་དང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་
 བ་སོགས་གྱི་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་མ་འདྲེས་གྱི་ཆིག་མ་བྱེད་པ་དང་། ཉགས་
 ཡང་དག་སྟོབས་ལྟགས་སུ་མཛད་པའི་དོན་མ་ཉོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་རང་
 མཆན་གཅིག་སྤྱོད་ཡོད་ན་བྱི་སྤྱོད་པར་འགལ་བ་དང་། ཁ་པོ་ལ་ཡོད་ན་མེར་སྐྱ་
 ལ་ཡོད་པར་འགལ་བ་དང་། ཤར་ན་ཡོད་ན་བྱུ་བ་ན་ཡོད་པར་འགལ་བ་སོགས་སུ་
 བཟུང་ནས་རང་མཆན་གྱི་མཆན་གཞི་འདི་ཡིན་ཞེས་སྐྱོན་རྣམ་གཞག་དེ་དག་དང་
 འགལ་བར་མཐོང་ནས་ཉོག་དོར་འདྲོག་པ་མ་གཏོགས་བཞག་མི་བྱས་པ་དང་། བྱས་
 བ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་བཤད་པ་དོན་བྱེད་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་།
 དངོས་པོའི་དོ་བོ་གཅིག་ཉིད་བྱིར། རོ་བོ་ཐ་དད་སྟོབས་གང་ལས། ཞེས་སོགས་དང་། ཐ་
 དད་པ་། །^༡མེད་ན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་འདིག་འགྱུར། ཞེས་སོགས་དང་། རྗེས་འགྲོ་དེ་ལས་
 འབྲས་མི་འབྱུང་ཞེས་དང་། གསལ་བ་རྣམས་ནི་རྗེས་མི་འགྲོ། རྗེས་འགྲོ་གཞན་ནི་
 ལྷང་བ་མེད། ཅེས་སོགས་གྱི་ཆིག་གཞུང་གི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཚུད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 དངོས་པོ་བྱམ་སྣམ་དང་རྗེས་གཅིག་ན་བྱམ་སྣམ་གཉིས་ཀྱང་རྗེས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་
 བ་དང་། སྐྱེ་འགག་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་དངོས་པོ་སོགས་བྱམ་སྣམ་དང་རྗེས་
 གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་སྐྱོན་ཞིང་། མའི་དུས་ན་དུ་བ་མ་སྐྱེས་དུ་བའི་
 དུས་ན་མེ་འགགས་པས་མེ་དུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་འབྲས་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་

^༡ སྐྱར

ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་སྒྲིབ་དང་། ཤེས་ལ་ཡོད་པའི་དོན་དེ་ཆམས། །འདི་ལྟར་སྒྲིབ་པའི་
ངོ་བོ་ཅན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
མཆོན་ཡིན་ན་སྒྲིབ་དང་གཞི་མ་ཐུན་སོགས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆམ་
གཞག་དུ་མ་སྒྲིབ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྟེན་དུས་ཀྱི་བ་ལང་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་
གཉིས་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་ཞིང་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་བ་ལང་རང་
མཆོན་མི་སྲིད་པས་དངོས་མེད་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་སྒྲིབ་བ་ཡིན་གྱིས་རང་མཆོན་ལ་བརྟེན་
སྒྲིབ་བ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་ཟེར་དོ། །དེ་ཕྱིར་དངོས་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །འབྲེལ་བ་ཡང་
དག་ཉིད་དུ་མེད། ཅེས་གསུངས་པས། མེ་དུ་ལ་འབྲེལ་བ་མཆོན་ཉིད་པ་མེད་ཅིང་
བྱས་མི་ཉག་གི་ཐ་དད་ཀྱང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པས་ཐ་དད་མཆོན་ཉིད་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྒྲིབ་འོ། །

གཉིས་བ་ལན་ལ་དབྱེ་ཆད་གཉིས་ཀའི་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་
དང་། ལན་དངོས་སོ། །དང་བོ་ནི། དབྱེ་མའི་ལུགས་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲིབ་གྲུ་ས་
བོན་ལས་སྒྲིབ་བ་སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་བྱུབ་ན་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བར་མ་སོང་སྐྱམ་དུ་
བསམས་ནས་སྒྲིབ་གྲུ་སྒྲིབ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆམ་གཞག་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོར་ཡིན་ཞེས་
སྒྲིབ་བ་མ་གཏོགས་བཞག་མི་རུས་པ་དང་། སྒྲིབ་གྲུ་ས་བོན་ལས་སྒྲིབ་བར་རང་ལུགས་ལ་
ཁས་ཁྲུངས་ན་སྒྲིབ་གྲུ་རང་གི་ངོ་བོས་སྒྲིབ་བར་མ་སོང་སྐྱམ་དུ་བསམས་ནས་སྒྲིབ་གྲུ་ས་
བོན་ལས་སྒྲིབ་བར་ཁས་ཁྲུངས་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དམ་འཛིག་པར་བྱེད་
ཅིང་སྒྲིབ་གྲུ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཁས་ཁྲུངས་ན་འབྲས་བུ་སྒྲིབ་པའི་ཀྱན་རྫོབ་འཛིག་

པར་བྱེད་པའི་བདེན་གཉིས་རེ་རེ་ཚད་མར་བཟུང་ནས་ཅིག་ཤོས་སྟུན་འབྲེན་པར་
བྱེད་པའི་ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་བའི་འཁྲུལ་གཞི་ནི།
རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པར་འགལ་སྟུན་
པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་རྟུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་རང་
བཞིན་མེད་པར་ཁས་སྐྱངས་པ་ཉིད་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་ཅིང་དེ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཐད་
པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པའི་གོགས་ནི་སྤར་བ་ཤད་
པའི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པ་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པ་ཉིད་
ཡིན་ཞིང་དེ་བཟུང་ན་སློབ་དཔོན་སྤྱ་སྤྱུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ལས་བྱི་རོལ་
ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་
བཞིན་དུ། རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདིར་ཡང་རྟོག་པའི་ངེས་ཡུལ་བཏགས་པ་ཙམ་
ཏུ་རིགས་པས་བསྐྱབ་མ་ཤེས་པར་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་བྱུབ་པར་བཟུང་ན་
ཀུན་རྫོབ་ལ་སྤྱར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པའི་རྣམ་གཞག་གྱང་
བྱར་མི་རུང་སྟེ་དེ་འདྲ་བསྐྱབ་བྱ་སྤྱུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་ནས་
རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཐག་གི་བདག་འཛིན་ཡང་སློ་མ་འཁྲུལ་བར་
འགྱུར་བས་ཐར་པ་ཐོབ་པའང་མི་སྲིད་པར་ཁས་སྐྱང་དགོས་སོ། །

ཡང་རྟོག་པའི་ངེས་ཡུལ་རང་མཆན་ཏུ་བྱུབ་པ་འགོག་པ་སྐྱད་བྱས་པ་དང་རང་
མཆན་རྟོག་པའི་ངེས་ཡུལ་ཏུ་བསྐྱབ་མ་བདེན་ནས་རྟོག་པས་སློ་མ་པ་ཙམ་མཇུག་སེལ་
ངོར་ཡོད་ཅས་ཁས་ལེན་པ་མ་གཏོགས་དོན་དམ་བཞག་ས་མེད་པས་དོན་དམ་པའི་
ཕྱོགས་ལ་སྤྱར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་མཐའ་དག་རྟོག་བཏགས་ཙམ་ཏུ་

རང་ལུགས་ལ་ཚད་མས་ལེགས་པར་བྱའ་བ་དང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་
མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱའ་བར་འཛིག་ཤེས་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འཛིག་ཤེས་
པའི་གོགས་ནི་རྟོག་པའི་ཡུལ་རང་མཆན་མ་ཡིན་པ་དང་རང་མཆན་རྟོག་པའི་ཡུལ་
ཡིན་པ་གཉིས་འགལ་བར་འཛིན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྟོག་པས་བཀྲགས་པ་ཙམ་
ཡིན་ན་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་མི་རུས་པས་བྱའ་བར་བཟུང་ན་སློབ་དཔོན་ཆེ་བ་གྲགས་
པའི་ལུགས་ཀྱི་དབྱ་མའི་ལྷ་བ་དེས་པའི་གོགས་བྱེད་ལ། དེགས་པ་འདིའི་ལུགས་ལ་
རྟོག་བཀྲགས་ཙམ་ལ་དོན་བྱེད་མི་རུས་པས་བྱའ་བར་ཚད་མས་མ་བྱའ་བས་བྱའ་
བར་བཟུང་ན་དེགས་པ་འདི་དེས་པའི་གོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་རི་ལྟར་སྤང་ཞིང་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། རྟོག་པའི་
ཡུལ་དོན་དམ་པར་བྱའ་བ་དགག་པ་དང་། སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་ལ་སོགས་པའི་ཐ་
སྟན་འཇུག་པའི་གཞི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་སེལ་
བའི་རྣམ་གཞག་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་འཛིན་པའི་
རྟོག་པ་ལ་གསེར་བྱམ་ཡང་བྱམ་པར་སྤང་ཞིང་རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དེའང་
བྱམ་པར་སྤང་ལ་སྤང་བའི་ངོ་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་ནས་སྤང་ཞིང་སྤང་ངོར་སོ་
སོར་དབྱེར་མེད་པས་སྤང་བཀྲགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་སྤང་བ་རང་
མཆན་དང་བཀྲགས་པ་སྤྲོད་ནོ། །སྤྲོད་གང་ལ་བྱ་ཞེན། བྱམ་མཆན་ནི་རྟོག་པའི་
མདུན་ན་འདུག་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྤང་བ་དེ་དང་སྤང་བ་དེ་
ཉིད་བྱམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་གཉིས་ཀའོ། །གསེར་བྱམ་བྱམ་མ་ཡིན་

ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་དང་སྤང་བ་དེ་ཉིད་བྱམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་གཉིས་
འདྲེས་ནས་སྤང་ཞིང་སྤང་ངོར་སོར་སོར་མི་ཕྱེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་གཅིག་གོ་སྟུང་དུ་
རྟོག་པས་འཛིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་ཤུགས་
རྟོགས་ཡིན་ཡང་རྟོག་པ་དེ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ་སྤྱོད་
དངོས་པོར་ཐལ་བ་དང་། རྟོག་པ་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །ཡང་རྟོག་པ་ལ་
གཟུང་ནས་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྤང་བའང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་གཟུང་ནས་རྟོག་པ་ཡིན་
པས་དེ་ལ་འདར་གཟུང་ནས་གཞན་ཞིག་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྤང་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་
པར་འགྱུར་བ་དང་། རྟོག་པ་རང་ཉིད་ཀྱང་གཟུང་ནས་ཡིན་ཞིང་རང་ཉིད་ལ་རང་ཉིད་
ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྤང་བའང་མི་སྲིད་དོ། །ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་དུ་འདོད་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་ལ་གཟུང་ནས་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྤང་བར་འདོད་
པ་ལིན་ཏུ་འདར་འགལ་ཏེ། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་གཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་
ལ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རྟོག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་རྟོག་པའི་རྩིས་ཆ་
གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སོང་ནས་ཆ་གཞན་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་བར་འགལ་
ལ། གཟུང་ནས་ཕྱི་རོལ་ལྟ་བུར་སྤང་ན་དེ་ལ་བསྟོས་ནས་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་
རོལ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྤང་བའི་ཕྱིར། གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྤང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་དང་བྱམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་གཅིག་ལྟ་
བུར་སྤང་བས་སྤང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་གསེར་བྱམ་བྱམ་པར་སྤང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་པ་
ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ཡང་། རྗེའི་འཛིན་སྤངས་ལ་གསེར་བྱམ་

བུམ་པའོ་སྣམ་དུ་འཛིན་གྱི་སྤྲོད་ན་བུམ་པའོ་སྣམ་པ་དང་གསེར་བུམ་གྱི་སྤྲང་བ་འདི་
 ཉིད་བུམ་པའོ་སྣམ་དུ་ཞེན་པ་སོགས་མེད་པས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་སྦྱོན་མེད་
 འོ། །སྤྲང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་འགལ་ལོ་སྣམ་
 བ། མ་ཡིན་ཏེ་རྟོག་པའི་དངོས་གྱི་ཞེན་པ་འཕམ་འཁྲུལ་སྤོན་དུ་མེད་པའི་སྤྲང་བ་དེ་ཉིད་
 ཡིན་པས་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ཅེས་བྱ་ཡི། དོན་དུ་མེད་པའི་སྤྲང་བ་དེ་དང་
 བུམ་པ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ནས་ཞེན་པ་མ་ཡིན་པས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་
 བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྤྲོ་མི་རྟག་རྟོགས་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེས་སྤྲོ་
 མི་རྟག་སྤྲོ་བ་གྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་མི་རྟག་པར་ཞེན་ཞེས་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བར་
 འགྱུར་ཏེ། སྤྲོ་མི་རྟག་པའོ་སྣམ་དུ་ཞེན་པ་ཡོད་གྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་འདི་མི་རྟག་
 པའོ་སྣམ་དུ་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དང་སྤྲོད་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེན་པར་
 འདོད་པ་རྣམས་གྱི་ལྟར་ན་འང་གསེར་བུམ་བུམ་པའོ་སྣམ་དུ་ཞེན་པ་མ་གཏོགས་སྤྲོ་
 དོན་འདི་དང་གཞུང་རྣམ་འདི་བུམ་པའོ་སྣམ་དུ་ཞེན་པ་ཡོད་མེད་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ལ་
 ལེགས་པར་སོམས་ཤིག །དེས་ན་རྟོག་པ་རང་གི་སྤྲང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་
 བས་འཇུག་པར་ཁས་ཁྲུངས་པ་ལ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བའི་སྦྱོན་གྱི་གོ་
 གླུ་བས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་གཞུང་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་པས་རྟོག་པ་
 ཐམས་ཅད་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འདོད་པ་ནི་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤང་གི་ལུགས་གསལ་
 བར་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན། དེ་ཡི་རོ་བོས་སྟོང་དེ་དག །དེ་ཡི་རོ་བོར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་
 གྱི་དགོངས་པ་འང་སྤར་བ་ཤད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་གསལ་བར་དེས་ཏེ། སྤྲོ་མི་རྟག་པ་

རང་མཚན་ཡིན་པས་སྒྲིང་བའི་སྒྲ་དོན་ལ་འབྲས་ནས་སྒྲ་མི་ཏྲག་པའོ་སྒྲ་ཏུ་ཞེན་པ་
 འདུག་གི་སྒྲ་དོན་འདི་ཉིད་སྒྲ་མི་ཏྲག་པའོ་སྒྲ་ཏུ་ཞེན་པ་མི་འདུག་པའི་སྤྱིར་བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་གི་རིགས་པའི་གསང་ཐབ་ཅིང་གཏིང་དབག་པར་དཀའ་བ་མ་
 ཏྲོགས་ནས་ཏྲོག་པས་ཐག་བཅད་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
 རྫོང་ཁ་མ་སྤྱོད་པས་འདོད་པ་ནི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་གཙུག་པོ་ཐར་པ་དང་
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ད་ལྟ་རང་ལ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པས་ཏྲོག་པ་ཁོ་ནས་ངེས་པ་བྱ་
 དགོས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱུར་པ་འདེབས་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བུ་ཡིན་
 པས། དོན་འདི་བཞིན་ཏུ་ངེས་པར་བྱས་ཏེ། དཔེར་ན་ཏྲོག་པ་ལ་གསེར་བྱས་བྱས་
 པར་སྒྲ་བ་སྒྲ་དོན་ཡིན་ཡང་སྒྲ་བ་དེའི་མཚན་གཞིར་གསེར་བྱས་བཟུང་ཏུ་བྱང་
 བྱང་། སྒྲ་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཞེན་ནས་གསེར་བྱས་བྱས་པའོ་སྒྲ་ཏུ་ཏྲོག་པ་དེས་རི་ལྟར་
 ཐག་བཅད་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་ལེགས་པར་གནས་པ་ཏྲོག་པས་དོན་གྱི་གནས་ཆོད་
 ཡང་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ནའང་རང་ལ་སྒྲ་བ་རང་མཚན་ཏུ་གྲུབ་པར་
 མི་འགྱུར་བ་འདི་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འབྲས་པའི་ཏྲོག་པ་ཀུན་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་
 ལ་དགོངས་ནས་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས། དེའི་བྱང་པར་གྱིས། ཏྲོགས་འགྱུར་བ་དག་རབ་
 ཏུ་བྱེད། ཅེས་སོགས་གྱི་འགྲེལ་པར་ཏྲོག་པས་རང་མཚན་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་ཏྲོགས་པ་
 ཁོ་ནར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཏྲོག་པ་ལ་བྱས་པར་སྒྲ་བ་དེ་ཉིད་སྒྲ་དོན་ཡིན་ཡང་བྱས་པའི་གསལ་བ་མཐའ་
 དག་གི་སྤྱི་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་བྱས་གསལ་མཐའ་དག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བྱིང་བྱས་
 གསལ་རྣམས་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཡང་སྒྲ་དོན་བྱས་གསལ་གྱི་སྤྱི་དང་བྱས་གསལ་སྒྲ་

དོན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཞིང་ཁས་ཀྱང་མི་ཁྲོད་ཉེ་རང་ཕྱོག་གཞི་ཕྱོག་ལ་སོགས་
པའི་ཕྱོག་པའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །བུམ་མ་ཡིན་ལས་
ལོག་པའི་རང་མཚན་བུམ་གསལ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱིར་འགྱུར་པའི་ཚུལ་ནི་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་དང་བསྐྱབ་
བྱ་སྐྱབ་བྱེད་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་རྟོག་པ་མཐའ་དག་གི་སྤར་ཚུལ་དང་འཇུག་ཚུལ་
རྣམས་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱའོ། །རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་མཚན་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་
དོན་རང་མཚན་འདྲིན་པའི་མདོན་སུམ་གྱིས་དོན་དུ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་འདྲིན་པའི་
རྒྱ་བྱས། བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་སྤྱི་ཞིང་དེས་རང་མཚན་
ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང་ཞུགས་པ་ལས་དོན་ཐོབ་རུས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་དེས་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྱུར་པ་དགག་
པ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་དེས་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྱུར་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མེ་རྟོག་གཅིག་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་བྱང་ནས་འདི་ལྷན་ལ་ཕྱོན་པོ་འོ་
སྟམ་དུ་དེས་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྱུར་ན་རྟོག་པ་དེ་སྤར་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་མེ་རྟོག་དང་ལྷན་ལ་དང་ཕྱོན་པོ་གསུམ་རོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤར་ཞིང་
སྤར་བ་ལྟར་དུ་གྱུར་དགོས་ལ་ལྷན་ལ་དང་ཕྱོན་པོ་གཉིས་རོ་བོ་རྩས་ཐ་དད་པས་གཞི་
མ་ཐུན་དུ་མི་འདུ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དཀར་ཟལ་ལ་འདི་བ་ལང་རོ་སྟམ་པའི་
རྟོག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྱུར་ན་སྤར་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་
དཀར་ཟལ་དང་བ་ལང་གཉིས་རྟོག་པ་ལ་རོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤར་བ་མི་སྤིད་པར་ཐལ། །དེ་
གཉིས་རོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རྟོག་པ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཇི་ལྟ་

བ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་དུ་འགྱུར་ཞིང་བ་ལང་དང་
ནག་སྒྲུར་ཡང་གཅིག་དུ་ཁས་སྒྲུང་དགོས་པས་མཐར་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒྲུར་
གཉིས་གཅིག་དུ་འགྱུར་ཞིང་། སྤྱི་གསལ་རྩལ་ཐ་དད་ན་བྱམ་སྒྲུམ་བཞིན་དུ་སོ་སོར་
དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པས་གཞོད་དོ། །སྤྱོད་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཡང་
རྟོག་དོར་རོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བས་བྱུང་བོ། །དེ་ནི། དེ་ཡིས་རྩི་ལྟར་ཀུན་བཏགས་
པ། །དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་མེད། །གསལ་བ་རྣམས་ནི་རྩིས་མི་འགྲོ། །རྩིས་འགྲོ་
གཞན་ནི་སྒྲུང་བ་མེད། ཅས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་གྱི་བསྒྲོག་ཕྱོགས་ལ་གཞོད་པ་
སྟོན་པའི་ཚུལ་ལོ། །རང་མཆོན་སྤྱོད་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་རང་མཆོན་དོན་དམ་
པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་དང་སྤྱོད་དང་བརྟེན་ལས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་གཉིས་འགལ་
བར་མི་བཟུང་སྟེ། རང་མཆོན་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ཞེས་སྤྱོད་ན་རང་ཆོག་འགལ་བ་
དང་། དོན་དམ་པར་སྤྱི་བརྗོད་བྱ་མིན་པར་ཆད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱས་པའི་སྤྱོད་
དོན་བཏགས་པའི་འགྲེལ་པར་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དོན་དམ་པར་ནི་དངོས་པོ་གང་ལའང་བརྟེན་དེ་རྣམས་ཡང་དག་པར་
ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་ཀྱི་ཡུལ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

སྤྱོད་བ་ནི་གང་དང་གང་དུ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་དེ་དག་ནི་དོན་
དམ་པ་ཉིད་དུ་དེའི་རྗེས་སྤྱོད་མ་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན་ཞོག་སོགས་དང་ལྷན་པའི་རིལ་པོ་
ལ་རྟའི་བརྟེན་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་བརྟེན་བྱས་པའང་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱུང་བར་བྱེད་པ་མ་
དམིགས་པ་སྟེ་བརྟེན་བྱས་པ་ཉིད་ལ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ལ་དེའང་འདི་ལ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།

ཞེས་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྤྲིའི་དོན་མ་བཟག་པ་
 བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་རང་གི་ཆོག་གིས་བསལ་བ་མིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་དམ་
 བཅས་པ་རང་གི་ཆོག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་
 སོགས་པ་དེ་ནམས་སྤྲིའི་དོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ནམས་སྤྲིའི་དོན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་
 པར་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་སྤྲི་གང་ཡིན་པས་རང་གི་མཆན་
 ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཉེ་བར་བརྗོད་པ་ཉིད་དེ་ནམས་སྤྲིའི་དོན་དུ་ཁས་ལྷངས་པར་
 འགྱུར་བ་ཡིན་ལ་དམ་བཅས་པ་དེ་ཉིད་སྤྲི་ཡང་དགག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རང་གི་
 ཆོག་གིས་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ནི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྤྲི་ནམས་ནི་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་
 པ་ཉིད་ཅེས་གང་སྤྲིས་པའི་དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཆོགས་དག་གསལ་བའི་ཕྱིར། དེའི་
 ཡང་ལན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་ལོ་ཅག་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྲིའི་དོན་ལ་སྤྲིར་བ་
 འདེབས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བ་ལང་རྗེའི་བར་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ལེ་ཏུ་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་སློབ་དཔོན་ཤུ་
 རྩེས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ་བར་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །གཞན་ཡང་བ་ལང་
 རང་གི་གསལ་བ་ནམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དོན་དམ་པར་བྱུབ་ན་དེར་འདྲིན་གྱི་སློ་
 མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ལ། རློ་མ་འཁྲུལ་བའི་དོར་ཆོས་གཉིས་ལ་སྤྲི་མོང་བ་གཅིག་
 གིས་ཁྲབ་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་མི་སྤྲིད་པས་སྤྲི་གསལ་རྗེས་ཐ་དད་པའམ་ཡང་ན་
 གསལ་བ་ནམས་རྗེས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་བ་ལང་རང་གི་གསལ་བ་ནམས་
 དང་རྗེས་གཅིག་ན་གསལ་བ་ནང་པན་ཚུན་ཡང་རྗེས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་
 ལྟག་ཆོད་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་དངོས་ངེས་མེད་རྟེན་ཅན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་
དགག་སྐྱབ་ཀྱི་དངོས་རྟེན་རང་མཆན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཀྱི་རང་མཆན་དགག་སྐྱབ་
ཀྱི་དངོས་རྟེན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་དངོས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་
དགག་པ་དུ་མ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་མཆན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་མི་རུང་
བར་སྐྱབ་པ་ནི་རང་ཆོག་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ་ཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་མཆན་དེ་ཉིད་དགག་
སྐྱབ་ཀྱི་གཞིར་རུང་བ་འགོག་པའི་གཞིར་འཕངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མེད་ཅེས་ལྟོག་པ་
དེ་ཉིད་ནི། །རྩི་ལྟར་མེད་ལས་ལྟོག་པར་འདོད། ཅེས་པའི་དོན་དང་ཡང་འགལ་བར་
འགྱུར་རོ། །

དེས་ན་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྤང་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཅན་
སྐྱེ་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྤྲིའི་ངོ་བོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བྱུབ་པ་ལྟར་སྤང་གི་བྱས་མི་
རྟོག་མི་སྤང་ལ། དེ་ནས་སྐྱེ་བྱས་པར་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ལ། སྤྲིའི་ངོ་བོ་བྱུབ་ཟིན་པའི་
རྩིས་སུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བྱུབ་པ་ལྟར་སྤང་ལ། དེ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་བརྟེན་
པར་སྤང་བ་དང་། མི་རྟོག་པར་ངེས་པ་ནའང་བྱས་པ་བྱུབ་ཟིན་ཀྱི་རྩིས་སུ་མི་རྟོག་
པའི་ངོ་བོ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བྱུབ་པ་ལྟར་སྤང་བས། རྟོག་པ་དེ་དག་གི་ངེས་ཡུལ་
དོན་དམ་པར་བྱུབ་ན་སྐྱེ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ། ངེས་ཡུལ་ལ་སྐྱབ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེ་ངེས་པའི་དུས་ཉིད་ནས་སྤྲིའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་ཐལ་བ་དང་།
སྐྱེ་མ་ཡིན་དུ་འཛིན་པའི་སྟོ་འདོགས་བསལ་བའི་དུས་ཉིད་ནས་སྐྱེ་ལ་དམིགས་པའི་
སྟོ་འདོགས་མཐའ་དག་བསལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལྟ་མེན་ན་དོན་
ནམས་ཀྱི། ཞེས་སོགས་སོ། །ཡང་ངེས་ཡུལ་དོན་དམ་པར་བྱུབ་ན་སྤང་བ་ལྟར་དུ་

བྱུང་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྤྱུང་ས་མི་རྟག་པ་གསུམ་གྱི་རོ་བོ་སྤྱི་རིམ་ཅན་དུ་བྱུང་
བར་འགྱུར་བས་སྤྱུང་རྟག་པ་དང་མ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཞན་ཡང་སྤྱི་རིམ་པའི་སྤྱོད་
དེ་སྤྱི་རོ་བོ་སྤྱུང་མེད་གསུང་དུ་སྤྱུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྤྱུང་བ་ཤད་པའི་སྤྱུང་བ་དེ་
ཉིད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་རོ་བོ་སྤྱུང་མེད་གསུང་དུ་བསྤྱུང་ན་སྤྱི་རྒྱུ་
མཆེད་དུ་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་རྩལ་ལ་ཆ་ཤས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པས་སྤྱི་རོ་བོ་
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅང་དུ་བསྤྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དགག་སྤྱུང་གྱི་དངོས་རྟེན་
དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་སྟེ་ཕྱི་རོ་བོ་ན་སྤྱི་རོ་བོ་དེ་ཐམས་སྤྱི་རིམ་གྱིས་བྱུང་བ་དེ་
འདྲ་མེད་ནའང་སྤྱི་གཞིར་བཟུང་ནས་དགག་སྤྱུང་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱང་
བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་འདྲ་མེད་ནའང་ཆོས་ཅན་དེ། །དེ་དག་དང་ནི་འབྲེལ་བར་
སྤྱང་། ཞེས་སོགས་སོ། །

གཞན་ཡང་སྤྱི་བྱས་མི་རྟག་པ་གསུམ་རང་མཚན་ཡིན་ཡང་སྤྱི་ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དང་བྱས་པ་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པ་དང་། མི་རྟག་པ་བསྤྱུང་བའི་ཆོས་
ཡིན་པ་སོགས་ནི་སྤྱོད་བཀགས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དོན་དམ་པར་བྱུང་ན་སྤྱི་ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་དུ་འདྲིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བྱས་པ་སྤྱི་ལ་འཁར་གཞོང་ལ་རྒྱ་ཁྱུག་བརྟེན་པ་ལྟར་
སྤྱང་བའི་སྤྱང་བ་དེ་ཉིད་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་དང་བྱས་པ་དོན་གཞན་དུ་
འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་འཁར་སྤྱར་ཏེ་དོན་འདི་དག་ལ་དགོངས་ནས་རྩལ་སྤྱི་
དཔག་པ་དང་རྩལ་སྤྱི་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པའི་
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཁོ་ནས་ཡིན། ཞེས་པ་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་
ཐ་དད་པ་ནི་སྤྱོད་པ་ཀྱང་བཀགས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་བྱེ་བྲག་རང་

འགའ་བ་རྣམས་ནི་དོན་གྱི་ཉེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ།
 ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམས་གཞག་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། དཔག་བྱ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་
 ཡིན། །དོན་གྱི་ཐ་སྙད་གནས་པ་འདི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །བྱས་པ་རང་མཆོན་དུ་ཁས་སྦྱངས་པ་ལ། རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཐེས་སུ་
 འགྲོ་ཐོག་བྱེད་པས་གཞོད་པ་སྟོན་པ་ནི་ལྷག་ཆོད་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་རང་
 མཆོན་གྱི་མཆོན་གཞིར་གང་འདོད་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོན་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །མཐར་གཏུགས་པ་ན་རང་ལུགས་ལ་རང་མཆོན་གྱི་མཆོན་གཞི་ཁས་སྦྱངས་པ་
 མེད་པར་རྟོག་ཅོར་ཡིན་ཞེས་སྒྲ་བ་དང་། བདོ་སྤེ་པའི་ནང་འགལ་ལོ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི་
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་ངོ་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དག་གི་སེང་གའི་ང་རོ་
 བསྐྱུགས་པས་སུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་མའི་ཆོགས་སྒྲག་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
 པར་རྟོགས་ནས་གཞན་དག་གིས་གྲུལ་ཞིང་བརྟག་པ་བྱས་པའི་ཆེ། ལན་གང་བ་པར་མ་
 ཏུས་པར་ཞུས་པའི་ཨ་སྐད་ཡིན་ཏེ། རང་མཆོན་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་མི་ཏུས་
 བཤང་། དེ་གང་གི་ཅོར་འཛོག་པའི་རྟོག་པ་ཁས་སྦྱངས་པས་དེ་ལའང་རང་ཉིད་ཀྱིས་
 བཀོད་པའི་སྟོན་དེ་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གསུམ་པོ་འདྲེས་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་
 ས་ཆོགས་མ་བྱེད་པས་རྟོངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་
 པའི་དོན་རང་མཆོན་གཅིག་ཤར་ན་ཡོད་ན་ཏུབ་ན་ཡོད་པར་འགལ་བ་དང་། སྤྱི་རྩོ་
 ཡོད་ན་བྱི་རྩོ་མེད་པ་དང་ཁ་པོ་ལ་ཡོད་ན་སེར་སྒྱུ་ལ་མེད་པ་དེ་ཡིན་ན་ཡུལ་དུས་རང་
 བཞིན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་སྤྱི་རྩོ་ཡོད་ན་བྱི་རྩོ་ཡོད་པས་

ཁྱབ་པ་དང་། ཁྱབ་ལ་ཡོད་ན་སེར་སྒྱུ་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཤར་ན་ཡོད་ན་རྒྱབ་ན་ཡོད་
 པར་འཛིན་དགོས་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་མེད་ཁ་ནང་དུ་སྒྲིགས་ལ་ལེགས་པར་སོམས་
 བེག་དེས་ན་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་བ་དེ་ཉིད་
 ཕྱི་སྤྱོད་པར་འཛིན་པ་དང་། ཀྱི་བ་དེ་ཉིད་ཤར་རྒྱབ་ཀྱི་རྩམ་གཞན་ལ་རེག་པའི་ཆེ།
 ཤར་ལ་རེག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱབ་ལ་འང་རེག་པར་འཛིན་པ་དང་། བ་ལང་རང་གི་
 གསལ་བ་ཀུན་ལ་རྩེས་སུ་འགོ་བའི་ཆེ། ཁྱབ་ལ་རྩེས་སུ་འགོ་བ་དེ་ཉིད་སེར་སྒྱུ་
 ལ་འང་རྩེས་སུ་འགོ་བར་ཞེན་པ་ཡོད་པས། མ་འདྲེས་པའི་དོན་སྤྱོད་ཀྱི་བ་ཕྱི་སྤྱོད་
 མེད་པ་དུས་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཀྱི་བ་སྤྱོད་ཡོད་ན་ཕྱི་སྤྱོད་པར་འགལ་བ་
 དེའི་དོན་མིན་ཞིང་། རང་གི་ཤར་ལ་རེག་པ་དེས་རྒྱབ་ལ་མ་རེག་པ་ཡུལ་མ་འདྲེས་
 པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཤར་ལ་རེག་ན་རྒྱབ་ལ་རེག་པར་འགལ་བ་དེའི་དོན་མིན་ལ། ཁྱ་
 བའི་ངོ་བོ་སེར་སྒྱུ་ལ་མེད་པ་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་གྱི། ཁྱ་བོ་དང་རྩམ་གཅིག་
 ན་སེར་སྒྱུ་དང་རྩམ་གཅིག་པར་འགལ་བ་དེའི་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མིན་ན། ཁྱ་བོ་
 ཡི་ནི་ངོ་བོ་གང་། །དེ་ནི་སེར་སྒྱུ་ལ་ཡོད་མིན། །དེ་འབྲས་ཅན་མིན་ལས་ལོག་
 པ། །གཉིས་ཀྱི་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་གཞུང་སྤྱི་ཕྱི་ནང་འགལ་བར་འགྱུར་
 ཏེ། བ་ལང་དེ་གཉིས་དང་རྩམ་གཅིག་ན་དེ་གཉིས་ཀྱང་རྩམ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་
 ཁས་སྐྱབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ། སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་གྱི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་ཡུལ་དང་། བརྟ་སྤྱར་
 པའི་ཡུལ་གཏན་ལ་པབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བ་ལང་ངོ་སྟུང་པ་དང་། འདི་བ་ལང་དཀར་
 པོའོ་སྟུང་པའི་སྒོ་དང་། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཐ་སྙད་འབྲུག་པའི་གཞི་ནི། རྟོག་པས་

བཏགས་པ་ཙམ་ཁོན་ཡིན་གྱི། རང་མཚན་མིན་ཏེ། སྤར་བ་ཤད་པའི་རིགས་པས་
གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། ཤེས་ལ་ཡོད་པའི་དོན་དེ་རྣམས། །འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་
ངོ་བོ་ཅན། ཞེས་སོགས་དང། དེ་སྤྱི་བྱུང་པར་ཞེས་བྱ་བའི། །བྱེ་བྲག་འདི་ནི་སྟོ་དོན་
ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང། སྤྱི་དང། གཞི་མཐུན་གྱི་ཐ་སྟངས་འཇུག་པའི་གཞི་སྟོ་
རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱོད་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ཡིན་ན་རང་མཚན་
མིན་པས་བྱུང་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། གསལ་བ་རང་མཚན་རྣམས་ལ་རྗེས་སྤྱོད་འགྲོ་
བའི་སྤྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་དང་དངོས་མེད་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། བྱམ་གསལ་རྣམས་ལ་རྗེས་སྤྱོད་འགྲོ་བའི་བྱམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ། དོན་གྱི་
གཞན་སེལ་དང། སྟོའི་སེལ་བ་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤྲང་བ་སྤྱོད་དོན་
གྱི་མཚན་གཞིར་གྱུར་པ་གཉིས་སོ། །རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཁས་སྦྲངས་ཀྱང་
སྟོན་མེད་ལ། བྱངས་ཅན་སོགས་ལ་གཞོད་པ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བྱངས་ཅན་
ཀྱིས་སྟོན་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད། སེར་པོའི་ཡང་རང་བཞིན་
དང། གནས་ལུགས་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང། སྤྱིར་ཁས་སྦྲངས་ཤིང་སེར་
པོའི་རང་བཞིན་ཡང་སྟོན་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་སྦྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞོད་པ་བརྗོད་
པའི་ཆེ་འདྲ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ཕྱིར། །ངོ་བོ་ཐ་དད་སྟོ་གང་ལས། ཞེས་
སོགས་ལ་སྟོ་སེར་སྟོ་མ་འཁྲལ་བ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྤྲང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོན་པའི་
རང་བཞིན་དང་སེར་པོའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང། སྤྱི་དེ་ལྟར་
ཁས་སྦྲངས་ན་ཆ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་སྟེ་འགག་ཅིག་ཅར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་གྱི་

སྤྱིར་སྤྱི་གསལ་རྩམ་གཅིག་ཏུ་ཁས་སྦྲངས་པ་ལ་གཞོན་པ་དེ་དག་འདྲུག་པ་མིན་
ནོ། །རྩམ་འགྲོ་དེ་ལས་འབྲས་མི་འབྱུང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསལ་པ་ལ་རྩམ་སྤྱི་
འགྲོ་བ་སྤྱོད་བཏགས་ཡིན་པས་དེ་ལས་འབྲས་སུ་མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་ཁྲབ་
བ་འཛིན་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་གསལ་རྩམ་གཞན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱེ་བྲག་
བས་ཀྱང་ཁ་ལོ་ལ་རྩམ་སྤྱི་འགྲོ་བ་དེ་ཉིད་སེར་སྤྱི་ལ་རྩམ་སྤྱི་འགྲོ་བར་ཁས་སྦྲངས་
བས་ཆ་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པར་འབྱུང་ཞིང་དེ་ལྟར་ཁས་ཀྱང་ལེན་ཏེ། སྤྱི་ཆ་མེད་དུ་
མི་ལེན་ན། སྤྱི་ཡོད་ཆ་དང་ལྡན་པ་འདྲ་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞོན་པ་བརྗོད་པ་
མི་འཐད་པར་འབྱུང་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞི་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་བ་ལང་གི་བདུ་སྤྱོད་བའི་གཞི་དང་། གཅིག་
གཞིར་བཟུང་ནས་བདུ་སྤྱོད་བས་ཀྱན་ལ་གོ་བ་དང་བདུ་སྤྱོད་བ་ཐ་སྟོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་
བྱས་པར་བྱི་ནང་གཉིས་ཀ་མ་སྤྱན་ཡང་དེ་ལྟར་གོ་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ་མི་མ་སྤྱན་ཏེ།
སངས་རྒྱས་པ་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་གཞན་སེལ་བ་ལ་བདུ་སྤྱོད་བར་
འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་བ་ལང་གི་གསལ་བ་ཀྱན་ལ་ཁྱད་མེད་པར་རྩམ་སྤྱི་འགྲོ་བས་
གསལ་བ་རེ་རེ་ནས་བདུ་སྤྱོད་མི་དགོས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་སྤེལ་བདུ་སྤྱོད་སའི་སྤྱི་
ཆ་མེད་གཅིག་ཀྱན་ལ་ཡོད་པས་གཅིག་ལ་བདུ་སྤྱོད་བའི་རྩམ་སྤྱི་གསལ་བ་གཞན་
ལའང་སྤྱི་དེ་མཐོང་ནས་བ་ལང་དུ་གོ་བས་གསལ་བ་རེ་རེ་ནས་བདུ་སྤྱོད་མི་དགོས་
ཟེར་རོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་། སྤྱི་ནམས་ཀྱིས་ནི་བདུ་བཏགས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྟོད་ཆེད་དུ་
བྱས། །དེ་ཆེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད། །དེས་ན་དེ་ལ་བདར་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་

ཀྱི་དོན་མ་དེས་ན་དོགས་པ་འདི་ལྟར་སྒྲེ་ས་ཡོད་དེ། བད་སྦྱར་བའི་བ་ལང་ཐ་སྟངས་ཀྱི་
 དུས་སྟེན་ས་སྟེ་མི་འགོ་བས་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་བ་ལང་ལ་བད་མ་སྦྱར། དེ་མ་སྦྱར་ན་
 ཐ་སྟངས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་བ་ལང་བ་ལང་དུ་གོ་བར་མི་འགྱུར། དེ་མ་གོ་ན་སྦྱར་བད་བྱས་
 བའང་དོན་མེད་དེ། དེ་ནི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་དེའི་
 དོན་དུ་བྱས་ནས་བད་དུས་ཀྱི་“བ”ལང་རང་མཆན་པ་ལ་བད་སྦྱོར་མི་དེགས་པར་
 ཐལ། དེ་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དུས་སྟེན་ས་སྟེ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྦྱོར་བ་ནི་སྦྱོར་དང་
 རང་མཆན་གང་བདའི་ཡུལ་དུ་ཁས་སྒྲུངས་ཀྱང་། སྦྱོར་དེ་མཚུངས་པས་མི་དེགས་
 ལ། དེས་ན་དཀར་ཐལ་ལ་བ་ལང་གི་བད་དོན་དམ་པར་སྦྱོར་བ་མིན་ཏེ། བད་དུས་ཀྱི་
 དཀར་ཐལ་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དུས་སྟེན་ས་སྟེ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྒྲེ། དེ་ལྟར་ན་དཀར་
 ཐལ་ལ་བ་ལང་དོ་སྟེན་པའི་སྒྲེའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་བྱུང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་བྱུང་ན་
 བད་སྦྱོར་བའི་གཞི་དཀར་ཐལ་དང་བད་སྦྱར་ས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་
 གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་ན་བ་ལང་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དུས་སྟེན་ས་སྟེ་མི་བྱེད་
 པར་འགྱུར་རོ། །

འོན་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ནག་སྦྱར་ལ་བ་ལང་གི་བད་སྦྱར་རམ་མ་སྦྱར། ཕྱི་མ་ལྟར་
 བ་གོ་མི་རུས་པར་འགྱུར་ལ། སྦྱར་ལྟར་ན་བད་སྦྱོར་གྱི་ཉོག་པ་སྦྱབ་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་
 རོ། ཞེ་ན། སྦྱོར་མེད་དེ། ཐ་སྟངས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ནག་སྦྱར་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་བ་ལང་ལ་
 བད་སྦྱར་བས་ནག་སྦྱར་མཐོང་བ་ན་དེ་བ་ལང་དུ་གོ་རུས་ཏེ། དཀར་ཐལ་གཞིར་
 བཟུང་ནས་བད་སྦྱོར་བའི་ཆེ་ནག་པོ་སོགས་དང་ལྡན་པ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་ནས་བད་

སྐྱར་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ཚད་མའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་
དཀར་ཟལ་དང་བ་ལང་མིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟུར་བ་མིན་ཏེ། ཐ་
སྟོན་གྱི་དུས་གྱི་ནག་སྐྱར་བ་ལང་དུ་གོ་བའི་ཕྱིར་དུ་བརྟུར་བྱས་ཀྱི་དེ་དཀར་ཟལ་བ་
ལང་མིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ཚོགས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྟུར་བྱས་པའི་ཕྱིར་
རྟོ། །འོན་དཀར་ཟལ་ལ་བ་ལང་གི་བརྟུར་སྒྲོལ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་བ་ལང་
གི་བརྟུར་སྒྲོལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱམ་ན་མི་འཐད་དེ། དཀར་ཟལ་ལ་བ་ལང་གི་
སྐྱས་བརྟུར་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཀར་ཟལ་དང་བ་ལང་གི་ཚོགས་པ་བ་ལང་
ཞེས་པའི་སྐྱའི་བརྟུར་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །བརྟུར་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྐྱར་བ་ཤད་པ་
སྐྱར་ཡིན་ཡང་དཀར་ཟལ་བ་ལང་མིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྐྱར་བའི་སྐྱ་དོན་ཡང་
"བརྟུར་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་བ་དེ་དག་ལ་བརྟུར་ནས་གཞན་སེལ་བའི་རྣམ་གཞག་རྟོགས་པར་བྱ་བ་
"ལ། སྐྱ་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དང་སྐྱབ་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་སོ་
སོར་བརྟུར་བ་དང་། སྐྱ་རྟོག་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། གཞན་སེལ་བའི་
དབྱེ་བ་དང་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱས་པའི་འགྲེལ་པར་སྟོབ་
དཔོན་ཀ་མ་ལ་གྱི་ལས་སྐྱ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་དགག་པ་སྐྱས་
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་པ་ཉིད་སྐྱའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སྐྱའི་དོན་བསྐྱབ་པར་སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བུའོ། །

སེལ་བར་སྐྱ་བ་རྣམས་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་སྐྱ་རྣམས་

༡ རྒྱའི

༢ ཀ། ལས་སྐྱ

གྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སྤྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ནི་
འབྲུལ་བས་ཐ་དད་པའི་དོན་རྣམས་ལ་ཐ་མི་དད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ།
གང་ལ་བརྟུན་པས་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ནི་འབྲུལ་བ་ཉིད་ཡིན་ཡང་དོན་ལ་མི་
སྤྱི་བ་ཉིད་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོ་གང་
ཡིན་པ་དེས་དོན་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ངོ་བོ་དེ་ལས་གཞན་པ་ལས་སྒྲོག་པའི་དངོས་པོ་
ཉམས་སུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་བས་ལས་འོངས་པའི་བྱིར་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་
ལོག་པར་སྤང་བའི་བྱིར་འབྲུལ་བ་ཡིན་ཡང་གཞན་ལས་སྒྲོག་པར་དོན་དང་ལྷན་ཅིག་
པར་ངེས་པའི་བྱིར་དང་། གཞན་སེལ་བའི་དངོས་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་
བྱིར། གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེས་ན་སྤྱི་དོན་ནི་སེལ་བ་ཡིན་པར་གྲུབ་པོ་
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞན་སྤེ་རྣམས་ཀྱིས་བྱམ་པའོ་སྤྱམ་པའི་སྒྲོ་ལ་དགག་བྱ་
བཅད་སྒྲོག་མི་སྤང་བར་བསྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་ཀྱིས་སྤང་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་
བྱས་ནས་དེ་བཞིན་དུ་སྤྲོ་གོ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་པས་
སྤྱབ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི་སེལ་བ་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྤྱོད། །

སྤྱབ་པའི་སྤྲོ་གོ་སྤྱབ་པའི་སྤྲོ་ནས་འཇུག་པ་ལ་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་བས་སྤྱོབ་
དཔོན་གྱིས་དེ་འཕོག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། དགག་པའི་སྤྲོ་གོ་ལ་
དོགས་པ་ཤས་རྒྱང་བས། དངོས་མེད་ངོ་བོར་མེད་པའི་བྱིར། །ངོ་བོ་བརྗོད་བྱ་བཅད་
བྱ་ཉིད། །མ་ཡིན་ཞེས་པ་ཅམ་ལས་མ་གསུངས་སོ། །བྱམ་མེད་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པའི་བྱིར་དེ་བརྗོད་པའི་སྤྱམ་ངོ་བོ་སྤྱབ་པའི་སྤྲོ་ནས་ཡུལ་དུ་བྱས་སམ་
དགག་བྱ་བཅད་པའི་སྤྲོ་ནས་ཡུལ་དུ་བྱས་སྤྱམ་དུ་དབྱད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་

འཆད་པ་ནི། གཞུང་འདིའི་དོན་དུ་ཡེ་ནས་མི་རུང་བས་འདི་ལྟར་སྒྱུར་ཏེ། གཞན་ཕྱི་
ལ་བྱས་མེད་བརྗོད་པའི་སྐྱ་དེས་བྱས་མེད་སྐྱབ་པའི་སྐོ་ནས་ལྷལ་དུ་བྱས་སམ་
དགག་བྱ་བཅད་པའི་སྐོ་ནས་ལྷལ་དུ་བྱས་སྐྱམ་དུ་དབྱད་ནས་སྐྱབ་པའི་སྐོ་ནས་
འབྱུག་ཅེས་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་ཏེ། སྐྱས་བརྗོད་ཙམ་ཉིད་ན་དགག་བྱ་བྱས་པའི་
ངོ་བོ་བཅད་པའི་གཞན་སེལ་ཉིད་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ངོ་ཞེས་པའི་
དོན་ནོ། །དེས་ན་བྱས་འདི་ན་རྟོག་པ་སོགས་རིགས་མི་མ་སྤུན་ལས་ལོག་པའི་དོན་གྱི་
གཞན་སེལ་གྱི་སྐྱབས་ལས་འོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་དུས་ནའང་རིགས་མི་མ་སྤུན་
ལས་ལོག་པར་སྤང་ལ་ཕྱིས་ཀྱང་རིགས་མ་སྤུན་རིགས་མི་མ་སྤུན་ཀྱན་ལས་ལོག་
པའི་གཞན་སེལ་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སེལ་བའི་ལྷལ་ཅན་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སེལ་བ་སྐྱབ་རྣམས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་སེལ་བའི་གཞི་འདིར་བ་དང་། སེལ་བར་སྐྱབ་པ་དངོས་སོ། །དང་
པོ་ནི། རང་བཞིན་ལ་ཡང་མེད་མི་འབྱུང་། །ཞེས་སོགས་ཏེ་བྱས་མི་རྟག་རང་བཞིན་
འབྲེལ་བར་གོང་དུ་བསྐྱབ་ཟེན་ཀྱང་འདིར་ཡང་བཀོད་པ་ནི་སེལ་བའི་གཞི་འདིར་
བའི་ཕྱིར་དུ་དོགས་པའི་གནས་ལ་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་
པའི་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱས་མི་
རྟག་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་ཁྲབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ལན་གྱི་སྐོ་ནས་
རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་ཀྱན་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་རང་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་
དང་མ་འབྲེས་པར་གནས་པ་ཡིན་པས་རིགས་མ་སྤུན་རིགས་མི་མ་སྤུན་ཀྱན་ལས་
ལོག་པར་གནས་པ་ཡིན་ལ་དེས་ན་གཞི་སྐྱ་ལྟ་བུ་ལ་རིགས་མ་སྤུན་ལས་ལོག་པ་

དང་། རིགས་མི་མཐུན་ལས་ལོག་པའི་ལྷོག་པ་དུ་མར་དབྱེར་བྱང་ལ། ལྷོག་པ་དེ་
 དག་གི་སྒྲོ་ནས་སྤྲུམ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་རང་གི་མཆན་ཉིད་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཁོ་ནར་རྟོགས་
 ཤིང་ལྷོག་ཆོས་ཐ་དད་པ་དེ་དག་ཀྱང་དངོས་མིང་སོ་སོས་རྟོག་པ་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་གོ་
 དགོས་པས་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དོ་
 ཞེས་པའོ། །བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ལྟ་བུ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཡིན་
 ཏེ། སྤྱིར་ཚད་མས་བྲུབ། དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 རྟགས་མ་བྲུབ་ན་རྗེས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་བྱས་པ་རྟག་པར་ཐལ་པོ། །རྟོག་པས་
 བཏགས་ཙམ་ཡིན་པས་ཐ་དད་མཆན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲུམ་བཞི་ལྟར་ཆོད་ཡིན་
 ཏེ། བྱས་མི་རྟག་ཐ་དད་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རྟགས་སུ་གང་བཀོད་
 ཐམས་ཅད་སྒྲིན་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེའི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཁས་ལེན་
 དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་དད་མཆན་ཉིད་པ་མེད་པར་མཚུངས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་
 པའི་ཕྱིར་དོ། །དེས་ན་རྟོག་བཏགས་ཡིན་ཡང་ཐ་དད་འཛོག་བྱས་ཏེ། ཐ་དད་ཀྱི་དོན་
 བློ་སོ་སོ་བ་ཡིན་ལ་བྱས་མི་རྟག་ངེས་པའི་སྒྲོས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་གོ་ཞིང་དེའི་འཛིན་
 སྤངས་ལ་གཞོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཞན་དག་དུ་བའི་དུས་ན་མེ་འགགས་མེའི་
 དུས་ན་དུ་བ་མ་སྤྲེས་པས་རྒྱ་འབྲས་རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་སྤྲུམ་བཞི། བཞི་བརྒྱ་བ་ལས། རི་ལྟར་རྒྱན་ལ་ལྟ་ཉིས་ན། རྟག་པ་ཡོད་ཅེས་བྲ་
 བར་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཆོགས་རྒྱན་འཛོག་མ་ཤེས་པའི་ལོག་རྟོག་འབང་
 ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོ་བར་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བདག་
 དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་ལས་སྤྱོ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཞན་སྤྱོ་མེད་

པ་མ་གྲུབ་ན་རྒྱ་འབྲས་རྩལ་གཞན་མི་སྲིད་པ་འགལ་ལོ། །

གཞན་ཡང་རིགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་རྩལ་གཞན་འགོག་བྱས་ན། སྡོན་
པོའི་ཤར་རྩལ་དང་བྱབ་རྩལ་ཡང་རྩལ་གཞན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤར་རྩལ་གྱི་
གོ་ས་ན་བྱབ་རྩལ་མེད་བྱབ་རྩལ་གྱི་གོ་ས་ན་ཤར་རྩལ་མེད་པའི་ཕྱིར། གོ་ས་སོ་སོ་
ན་འདྲེས་ནས་མེད་ཀྱང་ཆོགས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་དོ་སྟེན་ན།
མེ་དུ་གཉིས་ཀྱང་དུས་འདྲེས་ནས་མེད་ཀྱང་རྒྱན་གཅིག་གི་སྟེང་ན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་
ཡོད་པས་བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་བསྐྱེ་བར་བྱས་ལོ། །

དེས་ན་མེ་དུ་གཉིས་སོ་སོའི་དུས་ན་རྒྱ་འབྲས་སུ་མེད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་
སུ་ལྷན་པའི་རྒྱན་གཅིག་གི་སྟེང་ན་རྒྱ་འབྲས་སུ་གནས་ཤིང་རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་གྱི་
མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་རྒྱན་གྱི་སྟེང་ནས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་དང་པོར་
མེ་དུ་གཉིས་ཀ་དམིགས་རུང་མ་དམིགས་དེའི་རྩལ་སུ་མེ་དམིགས། དེ་ནས་དུ་བ་
དམིགས། དེའི་རྩལ་སུ་མེ་མ་དམིགས། དེའི་རྩལ་སུ་དུ་བ་མ་དམིགས་པ་ལས་
འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་ལྷན་དུ་ངེས་ཏེ། དུ་བ་དམིགས་པའི་ཆེ་མའི་རྒྱན་མ་དམིགས་
ན། དེའི་རྩལ་སུ་མེ་མ་དམིགས་ཞེས་བརྗོད་པ་མི་འཐད་ཅིང་། མེ་དམིགས་རུང་མ་
དམིགས་པའི་ཆེ་དུ་བའི་རྒྱན་མི་གནས་ན་མེ་མ་དམིགས་པའི་རྩལ་སུ་དུ་བ་མ་
དམིགས་ཞེས་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱན་ལ་བསྟོན་ནས་རྒྱ་འབྲས་སུ་
མི་འབྲུབ་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འབྲུབ་པ་འགྱུར་ཏེ།
དེས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་རྩལ་ལྷན་ཆ་མེད་ལ་རང་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་མི་
བྱས་པ་ཁྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་ཏྟགས་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་

དགོངས་པ་ལེགས་པར་འཆད་མི་རུས་པ་ཁ་ཅིག་དོན་སྤྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་
 ཆོགས་རྒྱན་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་བྱུང་པར་འདོད་ཀྱི། བདེན་པར་བྱུང་པར་མི་
 འདོད་དོ་ཞེས་སྤྲ་བ་ནི། སྤེད་ཞེ་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་དོན་སྤྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་
 བཀོད་པའི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ས་ཆོགས་མ་ཕྱེད་པས་ནོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 ལྟ་ན་དོན་སྤྲ་བས་དབྱ་མ་པ་ལ་ཚོད་པའི་ཆེ་འད་སྤྱིན་པ་བཏང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བྱ་བ་དེ་བ་འབྱིན་པའི་རྒྱ་འབྲས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་
 བདེན་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚོད་པ་དོན་སྤྲ་བ་རང་ཉིད་གྱིས་
 ཅ་བའི་བྱུང་མཐའ་ལ་རང་ཉིད་གྱིས་དངོས་སུ་སྤྱིན་བརྗོད་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱེད་
 ལྟར་ན་དོན་སྤྲ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་བའི་བྱུང་མཐའ་ལ་རྒྱ་འབྲས་དེ་དག་བདེན་པར་མ་བྱུང་
 པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དབྱ་མ་པས་ཐལ་འགྱུར་དེ་རྫོགས་ནས་འཕངས་ན་དོན་སྤྲ་བས་
 འཁོར་གསུམ་ག་དངོས་སུ་ཁས་ཁྲངས་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་
 བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

ད་ནི་དཀྱུས་ཀྱི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྤྲ་མི་རྟག་པར་རང་ལུགས་ལ་བསྐྱབ་མ་
 རུས་ནས་སྤྲ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ནི་སེལ་ངོར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྤྲ་བ་ནི་འགལ་བའི་རྣམ་
 གཞག་ལ་རྫོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་ཏེ་མན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་
 འགལ་སྤྱད་དམ་མི་སྤྱད། མི་སྤྱད་ན་རང་གི་འདོད་པ་བསྐྱབས་པས་དེའི་རྫོགས་ཕྱོགས་
 དངོས་སུ་མི་ཁྲིགས་པ་དང་། གཞན་འདོད་བཀག་པས་དེའི་རྫོགས་ཕྱོགས་དངོས་སུ་
 བསྐྱབ་མི་རུས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱང་གསུམ་ཁྲིགས་པའི་འགལ་བ་མི་སྤྱད་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ལྟ་ན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་ཡ་

གྲུལ་གང་རུང་གཅིག་དམ་བཅས་བས་ཆོག་མོད། སེལ་ངོར་ཡིན་ཞེས་སྒྲིག་ལ་དགོས་
སྒྱུར་བ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད། ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་བྱས་པ་སྒྲིལ་མིན་གང་རུང་ཞིག་
ཏུ་འདུས་ཀྱང་ཉགས་སུ་འགོད་པའི་ཆེ་སྒྲར་གྱུར་པའི་བྱས་པ་འཕམ་སྒྲིལ་མིན་ཏུ་གྱུར་
པའི་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ཐམས་ཅད་རྟོག་
བ་འབྲུལ་བའི་རྣམ་གཞག་ཅམ་ཡིན་པས་དེད་སྒྲ་ཉག་མི་ཉག་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ནོ་
ཞེས་ཟེར་ན། སྒྲ་ཉག་མི་ཉག་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་པ་རི་ལྟར་འགོག་དངོས་འགལ་ལ་དེ་
ལུང་གསུམ་མི་སྲིད་པས་སྒྲ་མི་ཉག་བར་བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཉག་པ་བཀག་པ་ཡིན་པས་
གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་བར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བྱེད་ལའང་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་
དངོས་འགལ་ལ་ལུང་གསུམ་མི་སྲིད་པས་སྒྲ་ལ་ཉག་པ་བཀག་པ་ཉིད་སྒྲ་མི་ཉག་བར་
བསྐྱབ་པ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ཁས་མི་ལེན་པའང་མི་འཐད་དོ། །གཞན་ཡང་སྒྲ་ཡོད་
མེད་དེས་པའི་ཆེ་ཆད་མའི་ངོར་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྱུར་བ་མ་གཏོགས་སྒྱིར་ཡོད་དོ་ཞེས་
དམ་འཆའ་མི་རྩས་པར་འགྱུར་བས། དང་པོ་ཉིད་ནས་དེད་ཅིའང་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེས་
སྒྲ་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བར་མི་འགྱུར་ངོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ཅེས་པའི་མཚམས་སྒྱུར་ཏུ་སྒྲ་རྟོག་
སྒྱུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་མི་འཇུག་པར་སེལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཏུ་ཆད་མ་གཞན་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཉ། ཞེས་བཀོད་པའི་ཉགས་ལ་བསྒྲོག་ནས་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་
བསྟན་པ་ནི། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་པའི་སྒྲ་དེས་པའི་དེས་ཤེས་དེས་སྒྲ་
དེ་སྒྲ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་མ་གོ་ན་སྒྲ་མ་ཡིན་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒྲ་འདོགས་མི་
གཅོད་པར་འགྱུར་ལ། སྒྲ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་གོ་ན་སྒྲ་ཉག་པ་ལས་ལོག་པར་དེས་

སམ་མི་ངེས། མི་ངེས་ན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བྱུང་ལ། ངེས་ན་ཆོས་གཅིག་
བསྐྱབས་པས་ཀུན་བསྐྱབ་པ་དང་། གཅིག་བཀག་ན་ཀུན་བཀག་པར་འགྱུར་བས་སྒྲ་
ལ་བལྟོས་པའི་ཀུན་མཁེན་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྒྲིའི་སྟེང་ན་ཤེས་བྱ་ལ་སྤིང་ཆད་ཀྱི་གངས་
དང་མཉམ་པའི་བསྒྲོག་པ་ཡོད་ལ་དེ་དག་དུས་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ་གཅིག་པོ་དེས་སྤྱོད་
སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་བྱིར། གཞུང་དེས་ནི་སྒྲ་རྟོག་སྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ན་ཆོས་
ཅན་འཇལ་བའི་ཆད་མ་མ་གཏོགས་ཆད་མ་བྱི་མ་གཞན་འཇུག་པ་དོན་མེད་དུ་
བསྟན་ནས། རྗེས་སུ་དབག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས། ཞེས་པས། སྤྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་
རྗེས་དབག་འཇུག་ན་རྗེས་དབག་བྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་བསྟན་ཞིང་། སེལ་བ་སྐྱ་
བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། ངེས་པ་རེ་ངེས་སྒྲོ་འདོགས་རེ་རེའི་ཞེན་ཡུལ་བཅད་པ་ངེས་
པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་རེ་རེ་ཁོ་ན་གཅོད་ཀྱི་ཀུན་མི་གཅོད་པའི་བྱིར་དང་། མངོན་
སུམ་ལ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བ་
བྱིན་པ་ཡིན་པས་རང་གི་གཟུང་བྱ་རང་མཆོད་དང་བྱུང་བ་དེ་རྗེས་གཅིག་པའི་དངོས་
པོ་ཀུན་མཐོང་བ་མི་འགལ་ལ། རྟོག་པའི་ངེས་ཡུལ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་སེལ་བས་
འཇུག་དགོས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པས་འཇུག་མི་རུས་ཏེ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་
བ་བྱིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། དེ་རང་མཆོད་ཡིན་ན་གཅིག་ངེས་ན་ཀུན་ངེས་
པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་ལྟོག་པ་སྤངས་པ་ཡི། །དངོས་པོའི་རྗེས་འགྲོ་གཞན་མེད་
ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་སྤྱི་མེད་ན་རྒྱ་དུ་མས་
འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ས་པོན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་

གཙོ་མོ་སོགས་ལ་མེད་ཅིང་། དེ་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ས་བོན་ལ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱ་དུ་མས་འབྲས་བྱ་གཅིག་བྱེད་པ་ལ་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་
 ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚྭ་བ་བཀོད་ནས། དེ་འགོག་པའི་རིགས་
 པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལ་གྲངས་ཅན་གྱིས་གཞན་སེལ་ལ་མཚུངས་པར་ཚྭ་བ་
 མི་མཚུངས་པའི་ལན། ལྷོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་
 སློབ་དཔོན་ཤུག་སློམ་གཞན་སེལ་གསུམ་བཤད་དོ། །

དེའང་ལས་བྱ་བྱེད་གསུམ་ལ་སྦྱར་ནས་འདི་ལ་བསལ་བར་བྱ་བའི་གཞི་རྩ་
 བྱམ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། འདི་བསལ་བའི་
 རང་བཞིན་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བཅད་ཅུ་མ་གྱི་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་
 དང་། འདིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྦྱང་
 བའོ། །དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཆད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པར། འདིར་ནི་སེལ་
 པ་རྣམས་གཉིས་ཏེ། །མ་ཡིན་པ་དང་མེད་པའོ། །མ་ཡིན་པ་ཡང་རྣམས་གཉིས་ཏེ། །སློང་དང་
 དོན་གྱི་དབྱེ་བས་སོ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ལྷི་ལས། མ་ཡིན་པ་
 དང་མེད་པའོ། ཞེས་བྱ་བ་ནི། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད་དང་མེད་
 པར་དགག་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་“ནོ།” །སློང་བདག་ཉིད་དང་དོན་
 གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློང་བདག་ཉིད་དང་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
 དབྱེ་བ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་“ནོ། །དེ་ལ་སློང་བདག་ཉིད་ནི་སློང་སོ་སོར་སྦྱང་བ་ལ་
 རྗེས་སུ་འབྲུག་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་པར་ཞེན་པའོ། །དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ནི་དོན་གྱི་རང་

༡ ཏྲོ་ * སྤྱི་འབུམ་པར་མ་སོགས་སུ་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་ནོ་བྱིས་ཡོད་པ་ལྟར་བཅོས་ཡོད་ན་འང་མཆན་པས་
 རྟགས་ལས་ལོག་མཆན་བཀོད་མེད།

བཞིན་ཏེ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ལས་ལོག་པའི་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་
"ནོ། །དེ་དག་གི་དབྱེ་བས་ཏེ་རྣམ་པར་དབྱེ་བས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟུ་བཤོ། །ཞེས་པ་
དང་། སེལ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་དོན་རྣལ་མ་ཡིན་པར་སྦྱར་བའི་
ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་གཟུགས་བརྟན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སེལ་བ་ནི་
དངོས་སུ་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོའི་སྤྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་
ནས་ལྷག་མ་པལ་བའི་སེལ་བའང་སྤྱི་དོན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ཉིད་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་དོན་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་རྩ་བུམ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ་རྩ་བུམ་གྱི་སྟེང་གི་མེད་དགག་གི་གཞན་
སེལ་སྤྱ་དེའི་འཁུགས་བསྟན་དང་། སྤོའི་སེལ་བ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་། དོན་གྱི་
གཞན་སེལ་སྤྱིར་སྤྱི་བསྟན་བྱ་ཡིན་ཡང་སྤྱ་དོན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་བྱའི་
གཞི་ལྷོག་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་མཆན་སྤྱིར་དངོས་སུ་བརྗོད་ཀྱས་ན་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་འགྱུར་རོ་
ཞེན་འཕྲད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་མཆན་རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་དུ་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་གྲུབ་ན་དངོས་རྟོགས་མི་རུང་
བར་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱ་གཉིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྤང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཏེ། དབང་ཤེས་ལ་
སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སེལ་བ་དང་དགག་པ་དོན་གཅིག་པས། དེ་ལ་དབྱེ་ན་མ་ཡིན་
དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལོ། །དང་བོ་ལ་དོན་ཆོས་དང་
སྒྲོ་ཆོས་གཉིས་ལས། དང་བོ་ནི་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། སྤྱ་མི་རྟག་པ་མ་
ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྦྱབ་བྱེད་སྤྱ་མ་དག་གིས་ནི། །མ་ཡིན་སྦྱབ་པར་

བྱེད་བྱིར་རོ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་དོན་ཀྱི་མེ་ཡོད་^༡དང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་
 དགག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རྟག་ས་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་
 ཡིན་ལ། དེ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པ་གཉིས་ནི་ཆད་མ་དེའི་ཤུགས་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་འབྲས་
 རང་གི་རྟག་ས་གཉིས་ཀྱིས་མ་ཡིན་དགག་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །འོ་
 བ་དངོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་སྟོན་ནས་མི་སྟོན་པར་ཤུགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་སྟོན་ནས་སྟོན་པ་ཅི་
 ཡིན་སྟུམ་ན། རྟག་ས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་དགག་པ་བསྐྱབ་པས་བྱུང་ལ། ཀླུ་བྱུང་བྱེད་
 མ་དམིགས་པས་མེད་དགག་སྐྱབ་པས་དེ་ལས་བྱུང་པར་བྱས་པའི་བྱིར། མ་ཡིན་
 དགག་བསྐྱབ་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འདྲ་དགག་རྟག་ས་སུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་
 ཏེ། དེ་ནི་དངོས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བཟོས་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྗེས་
 དཔག་ཆད་མ་མཐའ་དག་དགག་རྟོག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །སྟོའི་གཞན་སེལ་ནི་^༢བྱམ་འཛིན་
 རྟོག་པ་ལ་བྱམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྒྲང་བ་ཉིད་ཡིན་གྱི། སྒྲ་དོན་མཐའ་དག་དེར་མི་
 རུང་སྟེ་བསལ་བྱ་དངོས་སུ་བསལ་བའི་སྟོན་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་
 བྱིར་རོ། །འོན་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་དགག་རྟོག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བྱམ་མ་ཡིན་ལས་ལོག་
 པར་སྒྲང་བའི་བྱིར་དང་། དེ་ཉིད་དགག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོན་དབང་པོའི་
 མཛོན་སུམ་གྱིས་མེད་དགག་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་མཆོན་^༣རྣམས་
 འབྲེ་བ་མེད་པར་སྒྲང་བའི་བྱིར་དང་། རང་མཆོན་འབྲེ་བ་མེད་པ་མེད་དགག་ཡིན་

^༡ ཀ། རྟོ་མེད

^༢ +མཛོན་སུམ་ * ཆོག་འདི་སྐྱ་འབྲུག་པར་མར་མེད།

^༣ མཆོན

^༤ སར

པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྒྲིའི་སྤང་ཚུལ་དང་། རོན་གྱི་གནས་ཚུང་དང་། རང་ལྗོན་དང་།
གཞི་ལྗོན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། གཞན་སེལ་ཙམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བསལ་བའི་སློན་སྟོན་གསུང་པར་བྱ་བའོ། །མ་ཡིན་
དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། སྤྲུལ་དེ་གང་
ཞིག་སྐྱབ་ཚུས་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པའོ། །སློང་དང་རོན་གྱི་གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་
ཉིད། རིམ་པ་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་དགག་གི་སེལ་བ་གང་ཞིག་སློས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་
གནས་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པར་གནས་པའོ། །བྱམ་པ་རང་མཚན་
ཡང་གཞན་སེལ་དུ་འདོད་དགོས་ཏེ། བསལ་བྱ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ་
སྤྲུལ་ན། དགག་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ་དགག་བྱ་རིགས་མི་མཐུན་འགོག་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཀུན་ནས་མཚུངས་སོ། །

གསུམ་པ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་ལ། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཇུག་པའི་དགོས་པ་དང་། ཚེས་ཀྱི་བདག་
མེད་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སློན་སྟོན་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་།
ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། རོན་དམ་དོན་གྱི་དུས་པ་གང་། །དེ་
འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་བཤད། ཅས་སོགས་ཏེ། སྐབས་འདིར་དོན་སེམས་གཉིས་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་མཚན་གཞི་ལ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ལ་མི་མཐུན་པ་བཞག་དཀའ་
བས་སུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། གང་གི་རང་གི་རོ་བོ་ཡིས། །གཞན་གྱི་རོ་བོ་
སྤྱིའི་བྱེད་པ། །སྤྱིའི་བྱེད་དེ་དག་ཐ་དད་ཀྱང་། །ཞེས་པའི་འགྱུར་རྟིང་ལ། ཀུན་རྫོབ་དེ་

དག་ཅ་དད་ཀྱང་། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྤྲིབ་པ་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་
སྤྲིབ་པ་འད་པའི་དོན་དུ་བྱུབ་མཐའ་སྤྲིབ་པ་ལ་ཆེར་མ་བྱུན་ལ། རང་མཆོན་དངོས་སུ་
གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་སྤྲིབ་པའི་སྒོ་ཀྱན་རྫོབ་པས་བཞག་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱན་
རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའི་ངོར་བདེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་
པའི་མཆོན་ཉིད་ནི་སྒོ་ཀྱན་རྫོབ་པས་བཏགས་པ་ཅམ་པ་ལྟར་བྱུབ་པའི་ཆོས་སོ། །དོན་
དམ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ངོས་
ནས་བྱུབ་པ། མཛོད་ནས་བཞག་པའི་བདེན་གཉིས་དང་འདྲི་ལྟུང་མི་གཅིག་སྟེ། དེ་
ནས་བྱུབ་པ་ལ་སོགས་པ་བཅོམ་པས་དེའི་སྒོ་འདོར་དུ་བྱུང་བ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་
ལ། འདིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ལ་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པར་བཞག་པས་
དེར་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་མཆོན་གཞིར་བཞག་ཀྱང་། འདིར་དོན་དམ་པའི་མཆོན་གཞིར་
བཞག་པ་ཡིན་རོ། །

གཞུལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཆད་མ་གཉིས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་
གཞུལ་བྱ་ཡིན་ན། སྤྱི་མཆོན་དང་། དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་བྲབ་པ་དང་།
མཛོད་སྤྲིབ་ཆད་མའི་གཞུལ་བྱ་ལ་དེ་ལས་ལྟོག་པས་བྲབ་པར་བཞག་ཅིང་། མཛོད་
སྤྲིབ་སྒོ་ག་ཏུ་བྱུར་བ་ལས། །གཞུལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་སྐབས་
སྤྲིབ་སྒོ་ག་ཏུ་ཡིན་ན་རང་མཆོན་མ་ཡིན་པས་བྲབ་པ་ལྟ་བུར་བཞག་པ་དང་།
ཡང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གཅིག་གཞུལ་བྱ། ཞེས་རང་མཆོན་ཁོ་ན་གཞུལ་བྱར་བཞག་
པར་དང་། ཡང་གཞུལ་བྱ་གཅིག་ཉིད་ཆད་མ་གཉིས་ཀས་རྟོགས་ཆུང་མ་ཅད་པའི་སྒོ་
ནས་འཇལ་བར་བཞག་པ་སོགས་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གཞུལ་བྱ་རང་མཆོན་གཅིག་

ཕྱར་བཤད་པ་ཆད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་བསམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་ལྡན་
ཆད་མའི་སྒོ་ནས་དབྱད་པ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་རང་མཆན་ཁ་ཅིག་སྒར་མ་བཀག་པ་
གསར་དུ་དགག་པ་མ་བྱས་ན་གཞོད་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྒར་མ་རྟོགས་པ་གསར་དུ་
རྟོགས་པར་བྱས་པ་ལས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་སུན་པ་བསྐྱེད་པར་མཐོང་
ནས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སུན་གཞོད་དེའང་རང་མཆན་ཁོ་ནས་བྱེད་པས།
རང་གི་མཆན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། ཞེས་སྒོས་ཏེ་དེ་སུན་ཆད་དུ་འབྲས་བྱ་མེད་ན་
བདག་མེད་ངེས་པ་ལའང་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་ཆད་མར་སོང་ས་རང་མཆན་དང་སྤྱི་མཆན་
གཉིས་སོ་སོ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་ལ་
རང་མཆན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཅོད་པ་དང་སྤྱི་མཆན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་
ནས་གཅོད་པ་གཉིས་མཐོང་གི་གཞན་མ་མཐོང་བས་འཇལ་ཚུལ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་
པའི་དོན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་རྒྱས་མི་རྒྱས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་སོགས་
ལའང་སྤྱར་གྱི་ཆད་མར་སོང་ས་སོ་སོར་ངེས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཆད་མར་
སོང་ས་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་བཤད་པར་གཟུང་དུ་དོགས་ནས། དེ་ནི་རང་གཞན་ངོ་བོ་
ཡིས། རྟོགས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད། ཅེས་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་རང་
གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇལ་བ་དང་། དེ་ལས་
གཞན་པའི་ངོ་བོ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇལ་བ་གཉིས་ཡོད་པས། གཞལ་བྱ་
གཉིས་ཕྱིར་ཞེས་སྒོས་ཀྱི་ཆད་མར་སོང་ས་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ཏེ།
མངོན་སུམ་ཆད་མས་ཀྱང་སྤྱི་མཆན་དང་རྗེས་དཔག་ཆད་མས་ཀྱང་རང་མཆན་

འཇལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་དང་པོར་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ནི་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་བཀག་པའི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རེ་ཞིག་བསྟན་པའི་སྟོན་དུ་མི་རུང་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་རང་ཉིད་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་བསྐྱོད་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབབས་ཚུལ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་འཛོག་པའི་རྣམ་གཞག་གཉིས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་རིག་པ་རང་ཉིད་ཐ་སྟངས་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྟངས་པའི་ཚད་མས་བྱུང་བའི་དོན་ལ་དོན་དམ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་གཞོན་པ་མཁས་པའི་དབང་པོ་སྤུངས་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བསྐྱོད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་མ་བྱུང་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་མི་རྟག་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་སྒྲོམ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་སོགས་སུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལེ་ལུ་གཉིས་པར་ལམ་སྟུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གང་ཐག་གི་བདག་མེད་ཅམ་ཞིག་བསྟན་ནས་ལེ་ལུ་གསུམ་པར་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། དེའང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སོགས་ལས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་བཤད་པའི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་འདི། །དེ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །དེ་ནི་བསྐྱེད་

བ་ཉིད་ཡིན་ན། །དེ་དག་ཐ་དད་ཀྱང་བསྐྱད་འགྱུར། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་
ལས། །མཚན་ཉིད་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །དེས་ན་མཚན་ཉིད་སྟོང་པའི་བྱིས། །རང་
བཞིན་མེད་པར་རབ་ཏུ་བཤད། །ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །མཚན་ཉིད་
ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཡིན། །བྱད་པར་ཅན་དེའང་དེ་ཉིད་ཡིན། །དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་
ཉིད་བྲལ། །ཞེས་སོགས་གྱིས་འགྲེལ་རྟེ། །ཆོག་ས་བཅད་དང་པོ་གཉིས་གྱིས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་མཚན་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སྟུགས་སྤྱད་ས་པའི་
དགོངས་པ། །རྣམ་རིག་པའི་ལྷགས་ལའང་མི་འགལ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་གཙོ་བོ་དང་
ཆོག་ས་བཅད་གསུམ་པས་རང་བཞིན་མེད་པའི་དགོངས་པ་འདི་བཞིན་དུའང་བཤད་
དུ་བྱང་ངོ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གཞན་འཆད་པ་ཡིན་གྱི། །དེ་ཉིད་མདོ་སྟེ་བ་ལ་སྟོར་
བ་མི་འཐད་དེ། །ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་པལ་ཆེར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེ་བ་ཀར་མི་འདོད་
པས་དེའི་དགོངས་པ་མི་འཆད་ཁ་མེད་མིན་པའི་བྱིར་དང་། །དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་
ཉིད་བྲལ། །ཞེས་པའི་ཀྱང་གི་སྒྲས་སྒྲ་མ་སྤྱད་པའི་བྱིར་རྣམ་རིག་པ་རང་གི་ལྷགས་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོག་ས་བཅད་དང་པོའི་དོན་ནི་དངོས་རྣམས་ཐ་དད་བྱས་པ་སྟེ་འདི་
ནི་རྒྱལ་འདི་ནི་འབྲས་བྱའོ་ཞེས་སོགས་གཉིས་ཆོས་ཐ་དད་འབྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཁ་
བྱིར་ལྟའི་ཤེས་པས་འབྱེད་པ་ཡིན་གྱི་རང་རིག་མདོན་སྒྲུབ་གྱིས་མ་ཡིན་རྟེ། །དེའི་ངོ་
བོར་གཉིས་སྤྱང་རྒྱབ་པའི་བྱིར་རོ། །

བྱིར་ལྟའི་ཤེས་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཆོག་ས་པས་འབྱེད་པ་ཡིན་རྟེ། །དེ་ལ་ཡུལ་དུ་
སྤྱང་བ་རྒྱངས་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལོགས་སྟུ་འཆད་བར་སྤྱང་ལ། །ཡུལ་ཅན་ཡང་དེ་
ལས་ཐ་དད་དུ་གནས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ལྟ་བུར་སྤྱང་བས་བྱུང་བས།

གཉིས་ཚོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ལྟར་རྣམས་བསམས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིགས་དང་གཟུང་འཛིན་
རྩལ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་ལྟར་མ་བྱུང་བར་བྱུང་བས་གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བས་
འབྲུལ་བའི་ཕྱིར་གཉིས་ཚོས་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་སྤང་བའང་འབྲུལ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་མཚན་མཚོན་དུ་བཞག་པའི་མཚོན་བྱའང་ཡུལ་རྒྱུད་ས་ཆ་དང་དུ་སྤང་བ་
ལས་མཚོན་དགོས་ལ། མཚོན་བྱེད་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་དུ་སྤང་བའི་གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་
དད་ཀྱི་རྣམ་པས་ཉེ་སྤང་བ་ལས་གཞན་པའི་མཚན་མཚོན་སོ་སོར་འབྱེད་མི་རུས་ལ་
གཟུང་འཛིན་རྩལ་གཞན་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པས་སྟོང་བ་ཞེས་
བྱ་ལ། དེ་ལ་དགོངས་ནས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མངོ་ལས་
གསུངས་སོ། །ཆོགས་བཅད་གསུམ་པའི་དོན་ནི། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་
སྤྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་མཚོན་བྱ་བྱེ་བྲག་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་རྣམས་མཚོན་པའི་ཆོ་
འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་ཞེས་མཚོན་བྱེད་ཐམས་ཅད་བྱེད་པས་བྱུང་བར་དུ་
བྱས་ལ། འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་ཞེས་མཚོན་བྱ་ཐམས་ཅད་བྱ་བས་བྱུང་བར་དུ་
བྱས་ལ་བྱ་བྱེད་དེའང་མཚན་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་མཚན་
ཉིད་བྱེད་པ་ལས་རྩལ་ཐ་དད་དང་མཚོན་བྱ་བྱེ་བ་ལས་རྩལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བས་
སོ། །བྱ་བྱེད་བདེན་པས་སྟོང་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཀྱང་ཤེད་ཕྱིན་ལ་སོགས་པའི་མངོ་
ལས་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་སོ། །

བཞི་བ་ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་
གཞག་གོ། དང་པོ་ནི། ཡོངས་སྤྱོད་བཅད་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སྤྱོད་

ལ། གཙོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། བཅད་
པའི་འབྲས་བུ་ལ་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ལ། གཞན་སྡེ་རྣམས་
དང་རང་སྡེ་བྱེད་བྱ་སྤྱོད་པ་སོགས་ཚད་འབྲས་རྩིས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་
ཏེ། འཛོག་བྱེད་གཞན་གྱིས་བར་དུ་ཆོད་པའི་བྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་
ཤར་བ་མེད་ན་ཡུལ་རྟོགས་པ་ཉིད་མི་འབྱུབ་ལ་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་གྱིས་
ཡུལ་རྟོགས་པར་འཛོག་བྱས་པས་འཛོག་བྱེད་གཞན་བརྒྱད་པ་དོན་མེད་དོ། །སྐབས་
འདིར་ཆད་མ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད། ཚད་མའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
མི་སྤྱོད་པ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་དོན་གཅིག་ན། ལོག་ཤེས་གྱི་གཟུང་རྣམ་མཐའ་
དག་ཀྱང་ཆད་མར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་ན་མི་སྤྱོད་པ་ཆད་མའི་མཆོན་ཉིད་དུ་དོན་མེད་
པར་འབྱུར་རོ། །མཆོན་བྱ་ཆད་མའི་ཐ་སྙད་ཡིན་པས། ཆད་མར་བཞག་པའང་མ་
ཡིན་ཏེ། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་གྱིས་མཆོན་བྱ་འཛོག་མི་བྱས་པར་
འབྱུར་བ་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་འདོགས་ཀྱང་མི་སྤྱོད་པར་འབྱུར་ཏེ་གཟུང་རྣམ་
ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆད་མའི་མཆོན་གཞི་ཡིན་པས་ཆད་མའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཆད་མས་བསྐྱས་པའི་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་
འདིར་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གཉིས་གྱི་འཛོག་བྱེད་དུ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་སྤྱིར་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ཆད་པའི་འབྲས་བུ་དང་མ་ཆད་པའི་འབྲས་བུ་
གཉིས་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། སྤང་དང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡི། །འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་
བྱིར་དང་། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཆད་མས་དོན་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ལྡན་
སྤྱོད་བྱས་པན་པའི་དོན་ཐོབ་པ་དང་། མི་པན་པའི་དོན་སྤངས་པ་གཉིས་ཡིན་ལ།

དེའང་ཡང་དག་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲུག་དང་ཆེ་ར་མ་སོགས་སྤྱོད་རྒྱས་པ་ནི་པལ་
པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། གཙོ་བོ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱལ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་དང་། ཐར་པའི་བདེ་བ་
ཐོབ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། བན་པ་དང་མི་པན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྤྱོད་བ་ནི་
ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་མི་མཁས་པ་རྣམས་
ལ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་འདི་ཅམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཡུལ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆོད་མ་རྒྱུད་ལ་
སྦྱེས་པའི་དངོས་གྱི་དགོས་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །སྦྱིར་ཆོད་མ་ཅམ་གྱི་མཆན་ཉིད་
དང་ཆོད་མའི་འབྲས་བུ་དོན་རྟོགས་གྱི་མཆན་ཉིད་གཉིས་སྡོན་དུ་གང་ངེས་པ་འགྲོ་
དགོས་སྟམ་ན། བྱི་མ་སྡོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། སྡོར་སྤང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོད་མ་
དེ་ལ་སྡོན་པོ་རྟོགས་པར་འཛོག་རྒྱས་གྱི་སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དང་པོར་ངེས་ནས།
དེའི་རྗེས་སུ་ཆོད་མར་འཛོག་པའི་འཛོག་བྱེད་མི་སྦྱ་བ་དེ་ཉིད་རང་སྟོབས་སམ་གཞན་
སྟོབས་གྱིས་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །རང་ངེས་གཞན་ངེས་ལའང་། སྡོན་
འཛོན་མངོན་སུམ་ལ་དཔེར་བཞིན་ན་ཡུལ་སྡོན་པོ་ལ་བསྟེན་ཏེ་རང་སྟོབས་གྱིས་ངེས་
ན་རང་ངེས་དང་། གཞན་སྟོབས་གྱིས་ངེས་ན་གཞན་ངེས་ཆོད་མར་འཛོག་པ་ཡིན་ནམ།
ཡུལ་ཅན་ལ་བསྟེན་ཏེ་མཆན་མཆོན་གཞི་གསུམ་ཡོད་པའི་མཆན་གཞི་སྡོན་འཛོན་
མངོན་སུམ་ལ་རང་སྟོབས་གྱིས་ངེས་མ་ངེས་དང་། མཆོན་བྱ་ཆོད་མ་རང་སྟོབས་གྱིས་
ངེས་མ་ངེས་དང་། མཆན་ཉིད་མི་སྦྱ་བ་རང་སྟོབས་གྱིས་ངེས་མ་ངེས་གང་གི་སྟོན་ས་
རང་ངེས་གཞན་ངེས་འབྱེད་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མཆོན་བྱ་ཆོད་མའི་ཐ་སྙད་རང་སྟོབས་

གྲིས་ངེས་པ་རང་ངེས་དང་གཞན་སྟོབས་གྲིས་ངེས་པ་གཞན་ངེས་སུ་འབྱེད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། བརྗེད་པ་མ་བྱང་བའི་བྲིས་པའི་རྒྱུད་ལ་རང་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བ་
དང་། རྒྱང་པན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་རང་ངེས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་བྲིས་
རོ། །ཡུལ་སྟོན་པོ་དང་ཡུལ་ཅན་སྟོན་འཛིན་མངོན་སུམ་གཉིས་ལ་བསྟོན་ཏེ། འབྱེད་
པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རང་སྟོབས་གྲིས་ངེས་པའི་བྲིས་རོ། །དེས་ན། རང་ལས་
རང་གི་ངོ་པོ་ཉོག་ཤ། །ཐ་སྡད་ལས་ནི་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་པ་ནི་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་
ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པས་མཚན་གཞི་སྟོན་འཛིན་མངོན་
སུམ་ལྟ་བུ་ནམ་ངེས་པ་ན་མི་སྟུ་བར་རང་སྟོབས་གྲིས་ངེས་ན་རང་ངེས་དང་། གཞན་
སྟོབས་གྲིས་ངེས་དགོས་ན་གཞན་ངེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཚད་འབྲས་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པའི་
རྣམ་གཞག་དང་། རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་སྟུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་པོ་གཞལ་
བྱ་རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྟོན་སྟོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སྟུ་བའི་ཤེས་པ་
ཚད་མ། སྟོན་པོ་ཉོག་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་གི། སྟོན་པོ་བྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་གཞལ་བྱར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། རྣམ་རིག་པས་སྟོན་པོ་བྱི་
རོལ་གྱི་དོན་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བཅད་པའི་ཆོ། འབྲས་བུ་རྣམས་སྟོག་པའི་གཏན་
ཆོག་གས་ཀྱི་སྟོན་སྟོན་གཞོད་པ་བསྟན་གྱི། བཏོ་སྟེ་པས་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བའི་
གཞོད་པ་མ་བསྟན་པའི་བྲིས་རོ། །མཏོ་སྟེ་པ་རང་ཉིད་འདོད་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་
འབྲས་ནི་སྟུབས་འདིར་དོན་གྲིས་འཕངས་ཏེ། བྱ་བྱེད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བར་སྟོན་
པའི་ཆོ། དེ་ཡི་བདག་ཉིད་འཛིན་དེ་ནི། ཞེས་པས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་

བ་བསྟན་ཏེ། གཟུང་ཆུང་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་བྱེད་པ་པོ་འཛིན་ཆུང་གི་གཟུང་པའི་སྒྲོན་ས་ཡུལ་ལ་འཇུག་དགོས་ཀྱི། དེས་མ་བཟུང་བར་འཇུག་པའི་མཐུ་མེད་པའི་བྱིར། དེས་གཟུང་ཆུང་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆད་འབྲས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །འཛིན་ཆུང་བྱེད་པ་པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་སྒོ་བ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བཤད་པ་ལྟར་ངས་གཟུགས་མཐོང་ངོ་སྟུང་དུ་གཟུགས་མཐོང་བ་པོར་ཞེན་པའི་གཞི་སྤོང་ཅམ་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་འཛིན་ཆུང་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ནི། གཟུང་ཆུང་ཅམ་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ནི་མདོ་སྤེལ་ས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པས་ཆུང་རིག་པའི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པར་མི་རུང་བས་བྱི་རོལ་ན་སྟོན་པོར་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྒྲུང་བའི་སྟོན་པོའི་ཆུང་བ་ལྟ་བུ་གཞལ་བྱར་བྱས་ནས་འཛིན་ཆུང་ཆད་མ་དང་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་ཆད་འབྲས་ནི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆུང་གཞལ་གོ། །ཤེས་པ་མཐའ་དག་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མར་འདོད་པ་ནི་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པས་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཆུང་ལྟ་བུར་ཡོངས་སུ་གཅོད་དགོས་པས། རྟོག་པའི་འཛིན་ཆུང་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་ལ་རྟོག་པའམ་རྟོག་པའི་གཟུང་ཆུང་ཆད་མ་དང་། དེའི་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བཞག་པའི་ཆད་འབྲས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གཟུང་ཆུང་མཐའ་དག་ཁ་བྱི་ཁོ་ནར་སྟོགས་པའི་བྱིར་པོ། །

གསུམ་བ་ནི། ཁ་ཅིག་འབྲས་རྟོགས་གསུམ་པའི་ཆུང་གཞལ་བྱེད་པའི་ཆེ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བྱས་ནས། དེ་ཉིད་ཆུང་རིག་པའི་ལྷགས་དང་སྒྲུར་བ་ནི་ཆུང་བ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་སྟེ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་རང་ལྷགས་ལ་ཁས་ལེན་ན་གཟུང་

འཇིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྒྲིང་བར་འདོད་དུ་མི་རུང་བས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཡིན་
བ་ཉམས་སོ། །འོན་ཏེ་རྣམ་རིག་པས་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་བ་ནི་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ཡིན་ལ་
དེ་འགོག་བ་ནི་དོན་དམ་དུ་ཡིན་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་སྙམ་ན་ཐ་སྙད་དུ་བྱལ་བའི་དོན་ཐ་
སྙད་པའི་ཚད་མས་བྱལ་བ་ལ་བྱེད་ན། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་དོན་དམ་
དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་གཞོད་བར་འདོད་ཅིང་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་
པའི་ལོག་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བྱལ་
བཞིན་དུ། དོན་དམ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་ཕྱི་དོན་ལ་གཞོད་བ་མཐོང་ཞིང་དེ་མེད་
པར་བྱལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་འཇལ་བའི་ཚད་མའང་མི་སྲིད་པར་
འགྱུར་ཏེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཚད་མ་ཡིན་བ་ལ་གཞོད་
བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་བ་གཅིག་ལ་གཞོད་བ་མཐོང་ན་དེའི་
རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྲུན་སྦྱང་བས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་བརྟན་དུ་མེད་དོ་ཞེས་
བཤད་བ་ལྟར་རོ། །

འོན་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དོན། རྫོང་འབྲུལ་བའི་རོང་ཡོད་བ་ཅམ་ལ་བྱེད་ཀྱི་རང་
ལུགས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཚད་འབྲས་དེ་ཉིད་སྒྲིན་
མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞལ་བྱ་དེ་ལ་ཚད་མའི་གཞོད་བ་འབབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་
མདོ་སྤེལ་བ་རིམ་གྱིས་བྱང་བའི་ཕྱིར་དུ་གཞན་རོང་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅམ་ཡིན་ནོ་
སྙམ་ན། འོ་ན་རྣམ་རིག་པ་རང་ལུགས་ལ་འབྲས་རྟོགས་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་
གཞན་ཞིག་བཅའ་དགོས་ན། དེའང་མི་ཉིད་དོ། །འབྲས་རྟོགས་གསུམ་བ་མི་འདོད་
པའང་མིན་ཏེ། སྡོ་སྒྲིང་དབང་གེས་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་སྡོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་

པའི་འབྲས་རྟོགས་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་། སྡོན་པོ་ཙམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་འབྲས་
རྟོགས་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ཞིང་། དེ་ལ་བསྟོས་པའི་
གསུམ་པ་ཁས་མི་ལེན་ན། སྐབས་འདི་དང་འབྲས་རྟོགས་དང་པོ་གཉིས་གཞལ་བྱ་
དང་ཚད་མ་མཚུངས་བཞིན་དུ་འབྲས་བྱ་མི་མཚུངས་པར་འདོག་པ་འགལ་ལོ་སྟམ་
པའི་ཚྭ་བ་སྟོང་བར་མི་རིགས་སོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་རྣམ་གཞག་འདི་མདོ་སྡེ་བ་ཁོ་ན་ལ་སྟོར་བ་ནི། གཞུང་གི་དོན་ཡེ་
ནས་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། སྡོན་པོ་ལྟ་བུ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ།
འཇིན་རྣམ་ཚད་མར་ཐལ་བ་དང་། ཚད་འབྲས་ལུལ་རྩས་ཐ་དད་དུ་ཐལ་བ་དང་།
འབྲས་བྱ་འབྲས་རྟོགས་དང་པོ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པ་འགལ་བར་ཐལ་བའི་ཚྭ་བ་ཁོང་
ན་གནས་པ་གསུམ་གྱི་དོགས་པ་སྟེ་བའི་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་རིག་འབྲས་བྱ་
ཞེས་པའམ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ལུལ་རིག་པ་འབྲས་བྱ་ཞེས་པའི་བྱད་
པར་སྟོར་བ་མི་འཐད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་བས་སྡོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་
པའི་ཆེ། རང་རིག་འབྲས་བྱའམ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྡོན་པོ་
རིག་པ་འབྲས་བྱར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་དབྱེད་པའི་ཆེ་མི་འདོད་ཀྱང་། དབྱེད་
ན་དེ་ལྟར་འདོད་དོ་སྟམ་ན་མ་དབྱེད་པའི་ཆེ་སྟོར་སྒྲུང་དབང་ཤེས་གིས་སྡོན་པོ་
འཇལ་ཞིང་། དབྱེད་པའི་ཆེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་འཇལ་བར་འདོད་པ་ནི། ཐ་
སྟོང་པའི་ཚད་མ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཚད་མས་གཞོད་པར་འདོད་པའི་བྱབ་མཐའ་དེ་
ཉིད་སྒྲུང་ཡང་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་མདོ་སྡེ་བས། དབྱེད་པའི་ཆེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་བྱུབ་པར་འདོད་

བར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྡོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་
བྱས་པ་འདི། དེ་དབྱུང་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། རྣམ་ངེས་སུ་སྐབས་
འདིར་བྱི་རོལ་དོན་གྱིས་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་པ་བཀག་པ་འདྲ་མི་འཐད་བར་
འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་རྣམ་གཞག་འདི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་བཞི་པོ་གང་གི་འདྲ་བའི་མ་
ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་དབྱུང་པའི་རྟོག་པོ་ལ་རྟུང་པའི་སྟོགས་འཆའ་བ་དང་ཆོས་
མཚུངས་སོ། །དེ་ན་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། སྡོན་པོ་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
པ་ཤར་བའི་སྟོན་སྡོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སྤྱོད་པའི་ཤེས་པ་ཆད་མ། ཤེས་པ་རང་གི་
བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྡོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་འབྲས་བུའོ། །

བྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། ཞེས་བྱི་དོན་རང་ལྟོག་ནས་གཞལ་བྱར་བྱེད་པ་
ལྟར་བཤད་པའི་དོན་ནི། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་མདོ་སྟེ་པ་ལ་འདྲ་གྲུབ་ཐོན་ལ། དཔེ་དེ་
བཞིན་དུ་མདོ་སྟེ་པ་ཁྱོད་རང་བྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྡོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་
པའི་ཆེ་ན་འདྲ་བར་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུར་འདོད་དགོས།
ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན། རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་ནི་མདོ་སེམས་གང་ལ་
སྤྱར་ཡང་རིགས་པས་གཞོད་པ་འབབ་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །

ཆད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟར་བྱས་པ་ལ། རང་རིག་རང་ལྟོག་ནས་འབྲས་
བུར་བཞག་འདུག་སྟེ་རྣམ་དུ་བསམས་ནས། དོགས་པ་གསུམ་སྟེ་བར་འགྱུར་ཏེ་འདི་
ལྟར། སྡོན་སྤང་དབང་ཤེས་རང་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། དེ་ཡོངས་སུ་གཙོད་
བྱེད་འཛིན་རྣམ་ཡིན་པས། འཛིན་རྣམ་ཆད་མར་བཞག་དགོས་སྟེ་པ་དང་། གཟུང་

ནམ་ཚད་མ་ཡིན་ན། སྟ་དེའི་བྲེད་པ་སེང་ལྷེང་ལ་ཞུགས་ནས་འབྲས་བྱ་ལ་ལྷག་པ་
 དུམ་བྱར་སོང་བ་ལྟར་ཚད་མས་སྟོན་པོ་ཡོངས་སུ་དབྱད་ནས་དེའི་འབྲས་བྱ་ལ་སྟོར་
 སྒྲུང་ཤེས་པ་རིག་པ་བྱུང་བས་ཚད་འབྲས་གཉིས་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་
 རོ་སྟམ་པ་དང་། སྟོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ། སྐབས་འདིར་སྟོར་སྒྲུང་དབང་
 ཤེས་རིག་པ་འབྲས་བྱར་བཞག་པ་དང་། འབྲས་ཉོགས་དང་པོར་སྟོན་པོ་རིག་པ་
 འབྲས་བྱར་བཞག་པ་འགལ་ལོ་སྟམ་པ་གསུམ་མོ། །རང་རིག་གི་ཕྱོག་པ་སྐབས་
 འདིར་འབྲས་བྱར་བཞག་པ་ཡིན་ན། འཛིན་ནམ་ཚད་མར་འདོད་དགོས་པ་བདེན་ཏེ།
 རང་རིག་ནི་འཛིན་ནམ་ཉིད་ཀྱིས་བཞག་དགོས་ཀྱི། གཟུང་ནམ་ཀྱིས་བཞག་མི་རུས་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། རོན་སེམས་གང་གི་ལྷགས་ལའང་ཁ་ཕྱི་ལྟའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་
 རིག་ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འདིར་ནི་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
 པའི་སྟོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྟོན་པོའི་ནམ་པ་ཤར་བས་བསྐྱབ་རུས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚད་འབྲས་ཡུལ་ཇུས་ཐ་དད་པའི་སྟོན་ཡང་མེད་དེ། ཚད་
 མས་ཀྱང་ཡུལ་སྟོན་པོ་ཡོངས་སུ་གཙོད་ལ། དེའང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
 སྟོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་པས། ཡུལ་སྟོན་པོ་རིག་པ་ཉིད་ཚད་མའི་འབྲས་བྱར་གནས་ཀྱི།
 སྟོར་སྒྲུང་ཤེས་པ་རིག་པ་ཚད་མ་དེའི་འབྲས་བྱ་མིན་ནོ། །

སྒར་སྟོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བྱར་བཞག་པ་དང་ཡང་འགལ་བ་མེད་དེ། སྟོ་འཛིན་
 མཛོན་སྟམ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལག་རྗེས་ལ། སྟོན་པོ་རིག་གོ་སྟམ་པའི་ངེས་ཤེས་འཕྲེན་
 པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒར་སྟོན་པོ་རིག་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བྱར་བཞག་ལ།
 རིག་བྱ་དེའང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱི་རོན་གཞན་དུ་མེད་དོ་སྟམ་དུ་རང་བཞིན་

སེམས་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྒོ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལ་བསྟོས་
ནས་སྐབས་འདིར་འབྲས་བུར་བཞད་ཟེན་པ་ལྟར་བཞག་གོ། །ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་
ཡོད་ན་ཡང་། ཞེས་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རང་ལྡན་གྱི་བསྟན་པར་ངེས་པར་བྱ་དགོས་
ཟེར་ནའང་འདི་ལྟར་སྒྱུར་ཏེ། རྣམ་རིག་པས་མདོ་སྡེ་པ་ལ། ཁྱོད་སྟོ་འཛིན་མངོན་
སུམ་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་བསྟུས་པའི་སྟོན་པོ་འཇལ་བར་འདོད་པའི་ཆེ་ན།
དེའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་དེས་པས་དེ་ལས་སྦྱེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲས་བུའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
ཟེར་བ་ལ། རྣམ་རིག་པས་སྟོ་འཛིན་གྱི་དོན་གཞན་ནི་སྟོན་པོ་རིག་པའི་རྒྱ་མཚན་
དེས་དེ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་གྱི། སྦྱབ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་རིག་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་འགྱུར་གྱི། དོན་གཞན་
ནི་སྟོན་པོ་རིག་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྦྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དོན་
དང་འབྲས་བུ་ཞེས་སམ། རྣམ་པ་ཞེས་སྟོས་པ་དེ་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱེད་གྱི་དོན་ལས་སྦྱེས་པ་ཁོ་ན་རྒྱ་མཚན་དུ་འདོད་དགོས་ཏེ། སྟོན་པོ་
དང་འབྲས་བུམ། དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་དང་འབྲས་ཡང་རུང་། འབྲས་བུ་མཚན་གྱི་
བུར་དུ་བཀོད་ན། རིག་བྱ་ཇུས་གཞན་རིག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །སྦྱེས་པ་རྒྱང་བ་སྦྱབ་བྱེད་དུ་འདོད་ན་ནི། མིག་གི་དབང་པོ་འང་སྟོ་འཛིན་གྱིས་
བབྱང་བར་ཐལ་ལོ། །

དེས་ན་མདོ་སྡེ་པས། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་བསྟུས་པའི་སྟོན་པོ་སྟོ་འཛིན་གྱིས་
གཞལ་བྱར་བྱེད་ན་ནི། དེའི་རྒྱ་མཚན་དེས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པ་ལ་ཁས་སྐྱངས་ནང་འགལ་
བསྟན་ནས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྐབས་འདིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཞལ་བྱ་རང་རྒྱད་

པར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རུང་ངོ་། །འཆད་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྤར་དོན་རིག་
འབྲས་བྱར་བཞག་པ་ནི། ཇེས་ཀྱི་རྟོག་པས་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་སྒོ་ལ་
བསྟོས་ནས། དོན་རིག་འབྲས་བྱར་ཞེས་བཞག་དགོས་ཀྱི། དབྱུང་ན་དེ་འཛིག་སྟེ།
དོན་རིག་རྒྱ་མཚན་བྲིས་ནས་བཀོད་པ་དེ་ཉིད་དོན་རིག་འགོག་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་
སོང་བས། དབྱུང་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་འབྲས་བྱར་སོང་ཞེས་པའོ། །

བཞི་པ་ནམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་དང་བསྒྲུབ་
བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་བྱ་བྱེད་ལ་སོགས་
པ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཡང་། དེ་དག་རྩས་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་
ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་དོན་སེམས་
གཉིས་ཀའི་ཐུན་སོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་ལུལ་སྤངས་པའི་ཆོ།
ལས་དང་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་གསུམ་རྩས་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྤངས་ལ། སྤངས་བ་ལྟར་གྱི་
གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཡིན་ལ། དེ་མེད་པར་རྟོགས་པ་
ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའོ། །གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་པ་ཙམ་རང་
ལུགས་ལ་ཆད་མས་གྲུབ་པས། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་
དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟོགས་དང་། སྟོན་སོ་ཆོས་ཅན། སྟོར་སྤངས་
ཤེས་པ་ལས་རྩས་གཞན་དུ་མེད་དེ། དེ་དང་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་པའོ། །

གདུལ་བྱ་གཞན་རྩས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་གཞན་དོན་གྱི་སྐྱབས་ལས། དཀའ་
བའི་གནས་ཁ་ཅིག་ལ་དོགས་པ་དབྱུང་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་དང་། གཤགས་པའི་ནམ་

གཞག་གོ། འདྲ་པོ་ལ། འིན་ཏུ་ཤློག་གྱུར་ལ་དབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། དབྱེད་པའི་གཞི་
དང་། གསལ་བ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། གནོད་གེགས་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་
ལོ། འདྲ་པོ་ནི། འིན་ཏུ་ཤློག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱས་པས་པན་ཡོན་དང་
ཉེས་དམིགས་ཆེན་པོ་བཤད་པའང་ཐོས་ལ་དེ་ལ། འཇུག་ལྡོག་མ་བྱས་ན་དོན་ཆེན་
པོ་ལས་ཉམས་པ་སྤིང་སྟམ་ཞིང་ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་སྟམ་དུ་
སེམས་པར་བྱེད་དོ། འདྲ་ལྟར་བསམས་པ་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཞག་བྱ་སྟོན་པའི་
ལུང་རྣམས་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་མ་ངེས་པའི་གོང་ནས་བསྟན་བྱ་ཆད་མས་གྲུབ་ཅིང་
ལུང་དེའང་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྟུ་བར་བསྟུབ་པ་ཡོད་ལ་འིན་ཏུ་ཤློག་གྱུར་ལ་དེ་ལྟར་
བཞག་པ་མེད་པར་མཐོང་ཞིང་འོན་ཀྱང་འིན་ཏུ་ཤློག་གྱུར་སྟོན་པའི་ལུང་རྣམས་རང་
གི་བསྟན་བྱ་མ་ངེས་པའི་སྟོན་ནས། སྤྲ་བྱི་འགལ་བ་དང་དངོས་འགལ་བ་
མེད་པར་ངེས་པ་ཡོད་པར་མཐོང་ནས་རྟོག་པ་དང་ལྟན་པ་དག་ནི་ལུང་དབྱེད་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་མ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འིན་ཏུ་ཤློག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་ལྡོག་
བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མ་ཐུན་ཐབས། ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ལྟར།
ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ལུང་ངོ་། གསུམ་པ་ལ། དངོས་དང་།
དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བསལ་བ་དང་མི་མཆུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། འདྲ་པོ་ནི། སྟོན་
པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནི་བདེ་བ་སྟེར་བྱེད་མིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བསལ་བའི་དཔེར་
བརྗེད་དང་ཆད་མ་དེ་གཞག་བྱ་འཇུག་བྱེད་དུ་མེད་དོ། ཞེས་པ་ནི་འགལ་མཚན་གྱི་
དཔེར་བརྗེད་དོ། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཚན་ན་རེ། ཆོས་ཞེས་དངོས་སུ་ཁས་སྤངས་

པའི་ཤུགས་ལ་བདེ་བ་སྟེར་བའི་ནུས་པ་ཁས་སྒྲངས་པས་སེལ་བྱེད་ཟུར་ཁས་
སྒྲངས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བདེ་བ་སྟེར་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསལ་བྱ་ཁས་སྒྲངས་
ཞེས་ཟེར་རོ།

གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་གཞན་གྱི་བསལ་བའི་དཔེ་ལ་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་གཉིས་
ཀ་ཁས་སྒྲངས་པ་མི་དགོས་ལ་འདིར་དགོས་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཅེ་ན་གཞན་གྱི་
ཁས་སྒྲངས་ཀྱིས་བསལ་བ་མ་ཡིན་པས་སྐྱ་མཉན་བྱ་མ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་བསལ་
བར་འགྱུར་བ་ལ་ཟུར་སྐྱ་མཉན་བྱར་ཁས་སྒྲངས་མི་དགོས་ཤིང་འདིར་ནི་ཁས་
སྒྲངས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཡིན་པས་གཞོད་བྱའི་ཟུར་གཞོད་བྱེད་ངེས་པར་ཁས་སྒྲངས་
པ་དགོས་པས་སོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཁས་
སྒྲངས་པ་དང་ཞེས་བཤད་དོ། །དམ་བཅའི་ཟུར་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱིན་སོགས་ཆོས་ཡིན་
པ་ནི་སེལ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་བྱུབ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་ཤེས་
འདོད་ཆོས་ཅན་དུ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་གཞིར་བཟུང་ནས་བདེ་བ་བསྐྱེད་
པར་བསྐྱབ་པའི་ཉམས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།

འོན་སྤྱིན་སོགས་ནི་བདེ་བ་སྟེར་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཆེས་བསལ་བའི་
དཔེར་སློབ་པས་ཆོག་མོད་ཆོས་ཞེས་སློབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན་སྐྱ་མི་ཉག་
པར་བསྐྱབ་པ་ལྟར་སྤྱིན་པ་ཅོད་གཞིར་དག་དུ་སློབ་ནས་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་བསྐྱབ་
པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཉམས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་དམ་བཅའ་ལྟར་སྤྱང་དེ་ལ་ཁས་
སྒྲངས་པ་ཕྱི་དངོས་འགལ་དམ་བཅས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱིན་སོགས་ཆོས་ཡིན་
པ་ཅོད་གཞིར་འཛིན་ན་སྐྱབ་བྱེད་དུ་གང་བཞོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོག་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་

ལེན་དགོས་པ་ལས་མ་འདས་སོ། །

བཞི་པ་ལ་གཞོད་གོགས་ཐུན་མོང་བའི་ལུགས་དང། སོ་སོའི་ལུགས་སོ། །དང་
སོ་ནི། ཇི་ལྟར་བདག་ནི་ཚད་མིན་དང། །ཆོག་ནི་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཞེས་
སོགས་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲུ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་ཆོག་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྲས་པའི་ཆོ།
ཆོག་འདིའི་དོན་ཁོ་བོས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁོང་དུ་ཚུད་ནས་སྦྲས་པ་ཡིན་ནོ་སྦྲས་དུ་
སྦྲས་ཅམ་ནས་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ། ཤིན་ཏུ་སློག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་
ལྟོག་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་བསྟན་བཅོས་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཚད་མར་
ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་སྦྱབ་བྱེད་ཡང་དག་
ཅིག་ལ་བཟོས་དགོས་པར་གཉིས་ཀ་མ་ཐུན་ནོ། །འོན་འདིར་རང་ཆོག་ཚད་མར་
ཁས་ལེན་པ་རྟོག་པ་ཡང་དག་ལ་སྦྱར་དགོས་པས་དེས་སྒྲུ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཆོག་
ཚད་མར་ཁས་སྒྲུངས་ན་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་སྦྱོགས་ཆོག་སྦྱབ་བྱེད་པ་
ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་སྟམ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ་འདིར་ཚད་མར་
བཤད་པ་ནི། རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྦྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི་སྦྱབ་བྱེད་དུ་བཤད་པ་མ་
ཡིན་ལ། མི་སྦྱ་བའི་དོན་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞིང། དེ་ནི་སྦྱོགས་ཆོག་ལའང་ཡོད་དེ།
རྟོག་པ་ཡང་དག་གིས་སྦྲས་པའི་སྦྱོགས་ཆོག་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལས་སྦྱེ་ལ་དེ་རང་
གི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་སྦྱོགས་ཆོག་གི་བསྟན་བྱ་དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །སྦྱོགས་ཆོག་རང་གི་བསྟན་བྱའི་སྦྱབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། གཏན་ཆོགས་ལྟ་བུར་
དངོས་སུ་བསྦྱབ་ཀྱང་མི་རུས་ལ། དངོས་གྱིས་སྦྱབ་བྱེད་སྟོན་པའི་རུས་པའང་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལུང་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་དང་། གེགས་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གང་ལ་གནོད་སྐྱབ་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་གནོད་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ལུང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་གེགས་བྱེད་དུ་འང་མི་རིགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་རྫོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ལུང་དེ་ཉིད་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྐྱབ་དང་ཚོགས་པ་ལ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཅམ་སྐྱབ་བྱེད་དང་། རྫོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ལྟ་བུ་ནི་མིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞལ་བྱའི་གནས་གཉིས་ལ་དབྱེད་པ་རྫོགས་ནས་གནས་གསུམ་པར་དཔྱོད་པ་འཕོས་པ་ན། ཚོས་ནི་ཆེ་འཕོས་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བ་དང་སྐྱབ་བསུལ་སྟེར་བ་ལ་འཇུག་ལྡོག་ངེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱ་བའི་གཞི་ངེས་པ་སྤོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ངེས་པའི་ཐབས་ཀྱང་ལུང་ཚད་མ་མིན་པ་གཞན་མེད་པས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་བའི་གཞི་ཚད་མས་མ་ངེས་ན། དེའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་དཔྱོད་པ་མི་རུང་ལ། འཇུག་གཞི་སྤྱིན་སོགས་ཆོས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ངེས་ན། དེ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་ལུང་ལ་བརྟེན་པ་མ་གཏོགས་གཞན་མེད་པས་ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་རྫོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བྱུང་བོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལུང་གནོད་བྱེད་མ་ཡིན་ན་གཞི་སྤྱིན་སོགས་ཆོས་ཡིན་པ་ཚད་མས་མི་འབྲལ་ལ། དེ་ལྟར་པན་ཚུན་གེགས་བྱེད་ཀྱང་མི་རིགས་ཏེ་གེགས་བྱེད་བའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། ལུང་ཚད་མར་འགྱུར་ཚུལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་དང་། པན་ཚུན་གེགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་དང་། རང་

ལུགས་ཀྱི་ལུང་གཞི་དུ་སྐྱབ་ཏུ་འབྱུག་པའི་ཁྱད་པར་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
སྤྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། ཞེས་པའི་ལུང་དེ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་
བརྗོད་བྱ་བསྐྱབ་པའི་ཚད་མ་ནི་མིན་པས། སྐྱབ་བྱེད་ཚད་མར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གང་
ཡིན་ངེས་པས་ཚད་མར་ཁས་སྐྱངས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་རང་ཆོག་
དང་འགལ་བ་དང་། ཁས་སྐྱངས་དང་འགལ་བ་གཉིས་གཞི་དུ་བྱེད་ཡིན་མིན་མཚུངས་
པར་འགྱུར་ཏེ། གཞི་དུ་བྱེད་ཏུ་འདོད་པའི་སྤྱིན་སོགས་ཆོས་ཡིན་པའང་ཁས་སྐྱངས་
ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་གང་གི་སྤྱང་དུ་དངོས་ལྷགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་
འགལ་བ་ནི་རང་ཆོག་འགལ་བ་ཡིན་ལ། གཞི་ཤིན་ཏུ་ཤོག་གྱུར་གྱི་སྤྱང་དུ་སྤྱ་སྤྱ་
འགལ་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱིན་པའི་སྤྱང་དུ་
བདེ་བ་འབྱིན་པ་དང་མི་འབྱིན་པར་དམ་བཅའ་པ་གཉིས་པན་ཚུན་གོགས་བྱེད་དང་
སྟོབས་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོབས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡ་གྲུལ་གང་ཡང་ཚད་མས་མ་བྱུབ་བཞིན་དུ་དམ་འཆའ་བའི་གང་
ཟག་གི་སྒོ་ལ་བསྟོས་ནས་སྟོབས་མཚུངས་སུ་བཞག་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་སྤྱང་
ནས་ཀྱང་སྟོབས་མཚུངས་པར་ངེས་པར་ཁས་སྐྱང་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་སྤྱང་གྱི་ལུང་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་དམ་འཆའ་ན་དཀར་
ཆོས་ལས་བདེ་བ་མི་སྤྱང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་ཡང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་
པར་མགོ་ལེགས་པར་མཚུངས་པས་ལུང་གཉིས་པོ་པན་ཚུན་སྟོབས་མཚུངས་དང་
གོགས་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི་ལུང་གཉིས་པོ་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྐྱབ་བྱེད་
ཡིན་པར་དམ་འཆའ་བའི་དམ་བཅའ་གཉིས་སྟོབས་མཚུངས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ།

དཔེར་ན་སྤྱི་ཏུ་ཉམས་པའི་ཆོག་དང་སྤྱི་ཏུ་ཉམས་པའི་ཆོག་གཉིས་དང་དེའི་བརྗོད་
བྱ་གཉིས་ཀྱང་སྟོབས་མི་མཚུངས་མོད་ཀྱི་ཆོག་སྤྱི་མ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་བྱེད་
དུ་ཁས་ལེན་ན་བྱི་མཁའ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
རིགས་པ་མཚུངས་སོ། །ཕན་ཚུན་གོགས་བྱེད་དུ་འདྲ་འབྱུང་ཏེ། ཆོག་བྱི་མ་རང་གི་
བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་བྱེད་ཡིན་པ་མ་བཞག་པར་སྤྱི་མ་མི་འབྲུབ་ཅིང་། དེ་མ་བྲུབ་ན་དཔེ་
བཅའ་བའི་དོན་ངེས་པ་ལའང་གོགས་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ། གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དངོས་སྟོབས་དང་ཡིད་
ཆེས་དང་བྲགས་པའི་གཏན་ཆོགས་གསུམ་གང་གི་སྟོན་སྟེ་བཤོ། །དང་པོ་ནི།
དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ། སྤྱི་ན་པས་ལོངས་སྟོད་ཁྲིམས་གྱིས་བདེ།
ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བྱེད་དང་སྟོན་སྟེ་གསུམ་པ་
གཞོད་བྱེད་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། བསྤྱོད་བྱེད་བསྤྱོད་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ལེགས་པར་
ཆང་བས་སོ། །ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་མི་སྤྱི་དང་པོ་དོད་པ་དག་གིས་
ལུང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་བྱེད་མིན་པར་མཐོང་བས་འབྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་ལུང་
ཡིན་ན་གཞོད་སྤྱི་བྱེད་ཏུ་མི་འབྲུག་པས་ཁྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བྱས་པ་
ཡིན་ན་སྤྱི་ཏུ་ཉམས་པ་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འབྲུག་པས་མ་ཁྲུབ་ཀྱང་བྱས་པ་དེ་ལ་
གཞོད་བྱེད་དུ་འབྲུག་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཉམས་ནི་
རང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ན། དེ་ལ་ཁས་སྐྱེད་པ་འབྲས་ཉམས་ཏེ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ལུང་དང་རང་ཆོག་
རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་འབྲས་བྱུང་གདུལ་བྱའི་སྟོང་ལ་བསྟོས་

ནས་ཁས་སྒྲངས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་འབྲས་ཏྲགས་སུ་ཁས་
སྒྲངས་པར་འོས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་མེད་དགག་ཏུ་འགྱུར་བའི་
འབྲས་ཏྲགས་ཀྱང་ཁས་སྒྲངས་དགོས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་
དབྱད་པ་ཤས་ཆེར་མ་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོལ་བ་རྟོགས་
ལྡན་གྱིས་ཀྱང་དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་ན་རང་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་
སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པས་བྲབ་པ་རེ་ཞིག་གཞན་འོར་ཁས་ལེན་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲང་
གི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་ལ། ལུང་གཞོད་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་དག་གིས་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་
རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པར་བསམས་སོ། །

དེས་ན་རང་ཁས་ལེན་པའི་ལུང་དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པར་ཚད་མའི་
སློབས་གྱིས་ངེས་མི་རྒྱས་པའི་སྤར་ནི་རང་ཡིད་ཆེས་པའི་སྐྱེས་བུ་དེའི་གསུང་ཡིན་
པས་སྐྱམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་མ་གཏོགས་ཐབས་གཞན་མེད་ཅིང་འཆད་པ་
པོས་ཀྱང་དེའི་སྤར་ལ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཚད་མའི་སློབས་གྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་
ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེ་ལ་ཁས་སྒྲངས་འབྲས་ཏྲགས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་སྐབས་གང་
དུའང་མ་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མ་ཐུན་ཐབས།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་ཁས་སྒྲངས་བར་བྱ་བའི་ལུང་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་རང་
གི་བསྟན་བྱ་ལ་མི་སྐྱེ་བར་དཔོག་པའི་ཚུལ་ཀྱས་པར་གསུངས་པ་ནམས་ཀྱི་དོན་
ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །དེར་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་བདེན་བཞེད་གནས་
ལུགས་ལ་མི་སྐྱེ་བ་དཔེར་བྱས་ནས་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལའང་མི་སྐྱེ་བར་

དཔོག་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གསལ་པོར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནི་ཡིད་ཆེས་
པའི་གཏན་ཆིགས་ལས་མ་འདས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་གསུམ་པོ་བསྐྱབ་བྱའི་ངོས་ནས་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི་
ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་སྒོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཀྱང་མཐར་དངོས་
སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་ངེས་པ་ལ་ཐུག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་
ཀྱི་དོན་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། བརྟེན་དང་འདོད་པ་ཙམ་
ཀྱིས་བཞག་པའི་དོན་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་གྲགས་པ་དང་། དངོས་སྟོབས་
ཀྱིས་ཞུགས་པའི་དོན་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་
ཞེས་བྱའོ། །དབྱེད་པ་གསུམ་ཀྱིས་དག་པའི་ལུང་ངེས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་
གྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤྱི་དང་དངོས་ཀྱི་གསལ་འགལ་བ་མེད་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་
ཆད་མས་ངེས་ཀུས་ཀྱང་། ཡ་གྲུལ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་ཀྱི་དོན་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་
ངེས་མི་ཀུས་སོ། །

གཉིས་པ་གྲགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་རྟོག་པས་
བཏགས་པ་ལ་ཆད་མས་བྱུང་མ་བྱུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་
སུ་བྱེད་མི་ཀུས་པ་ནི་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལ་གནས་པ་སྟེ་བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་ལྟ་
བྱའོ། །འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ནི་གྲགས་པས་བྱུང་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལ་
རྟགས་འགོད་པ་དང་། ཚུལ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཡོད་ན་ཆོ་བའི་
སྤྱོད་དུ་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་ག་བྱུར་བཞིན་དེ་བོར་ཅན་ཡང་རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཡོད་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །

གཉིས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་བྱལ་སྟེ་རི་
བོང་ཅན་ལ་རྟོག་པ་དངོས་སུ་སྤྱང་བ་ནི་རི་བོང་ཅན་རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཤུགས་
ལ་བྱལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་སྒྱུབ་པ་ནི། གང་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་
དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་རྣམ་རྟོག་རང་དགའ་བ་
བཞིན། རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲུབ་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། དེའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ནི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤུགས་ལ་བྱལ་བོ། །སེལ་བྱེད་
གྱི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཡིད་ཆེས་དང་། གཤགས་པའི་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་
ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་། རྗེས་དཔག་ཙམ་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ནི།
ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་གཞིར་བྱས་ལ།
ལུང་ལ་ངེས་པར་བཞུགས་པ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་དང་། འདོད་
པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་གཤགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་གྱི་བྱེད་པར་ཤེས་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། །ཡིད་ཆེས་གཤགས་པ་རང་
རྟོན་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ནའང་། དེ་
ཙམ་ལས་མ་སྒྲོས་སོ། །སྤར་བ་ཤད་པའི་རིགས་པའི་སྒྲོ་ཕྱོགས་ཙམ་བསྟན་པ་འདི་ནི་
རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་སྒྲེའི་མ་ཐུ་རྒྱུང་བ་གང་དག་ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བ་དང་། རི་སྟེན་པའི་གནས་
རྣམས་ལ་རིགས་པས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་རྟོངས་ཤིང་། ལུང་ཙམ་སྒྲུབས་
སུ་གྱུར་ན། སྒྲོ་བ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི། རི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་
ཚུལ་ཤུགས་ཆེས་ཆེར་ཉམས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ངན་རྟོག་བསལ་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་དུ། བདག་གི་སྒྲ་མ་མའི་སེལ་ཤེས་བྱའི་གནས་ཤུགས་མཐའ་དག་རི་མ་མེད་

པའི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་གཞིགས་པའི་སྤྱན་དང་ལྗན་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་ཕྱི་དང་
ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་རྣམས་སྤང་དུ་ས་ཉིད་ནས། ཚུ་ནང་གི་སྒྲ་བའི་གཟུགས་
བརྟན་ཏྲ་བྱར་བྱགས་སུ་ཚུད་པའི་སྤྱེས་བྱ་ཆེན་པོ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་
ཞལ་སྤྲ་ནས་གྱི་གསུང་གི་ཆ་རགས་པ་སྒོ་ལ་ངེས་པ་རྣམས། རིགས་པ་སྤྱོད་བ་དར་མ་
རིན་ཆེན་གྱིས་བརྗེད་བྱང་དུ་བྲིས་པའོ། ། ༥༥

འདིས་ཀྱང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་དུ་ས་ཀྱན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་
དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག །

པར་བྱང་སྟོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤྱང་།
ཆོག་གི་གཞེགས་མ་རེས་ཀྱང་དྲུག་གསུམ་གྱི།
དེ་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།
དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཡུང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་བ།
རེས་ལེགས་ཉོར་བྱའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འདེན་ཤུ་གུ་
སེལ་ཤིང་རིང་ལུགས་སྟོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འབྲལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་
དམིགས། ཉན་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་
འགྱུར་གང་ལའང་སྒྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྟོན་སྟོན་ཆོག་ཏུ་ཤུ་གུའི་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྱོད་བཤག་
དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྒྱར་བའོ།

ནམ་མཁའ་སྐྱབས་ཀྱི་ལྷ་མོ། ཡུལ་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་མོ། ལྷ་མོ་ལྷ་མོ།